

בעזה ש"ת

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

בו נקבצו תחת גג אחד שבעים וחמש (75) ספרי ניקור היסודיים אשר מהם יתד ומהם פנה בכל הדורות לסדר הניקור האמיתי ובכל קצות הארץ תמכו וסמכו הרבנים ומנהיגי דור ודור על הספרים הללו בלבד, וב"ה לא אונה להן כל און!

וככל שזו מהנאמר בספרים הללו ע"י תלמידים שלא שמשו כל צרכן וסמכו על דעתן כפי הבנתם בגמרא וראשונים מיד נבשלו בעוה"ר. והיא היתה הטעם הא' למכשולות שנודמנו במשך הדורות.

הספרים נכתבו ע"י גדולי הדור שהעניקו חמה בתורתן ופרישותן וכבר נתנו מהודם על הספרים גדולי הדור בהסכמתן החמה והנלהבת.

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל "מגן שאול" ד"האלמין" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי" "מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

בעהמח"ס: אפית המצות השלם (י' חלקים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זבחו וזבחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריך לחינוך הבנים והבנות); מדריך לצניעות; מזוהת שלום (על הל' מזוה); מנוחת שלום (הדרכה לכשרות); מנחת יהודה, (על חומר איסור "חלב עכו"ם" ו"סימילאק"); נפש ישעי (על מאכלות אסורות, הי"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחוד); וש"ס.

ברוקלין נוא יורק • שנת תשמי"ה לפ"ק

- ההכנסה מוקרשת לטובת הישיבה והכולל -

• הוצאה שני' •

נדפס בפעם הראשונה בחדש אדר תשמ"ה
ועתה יו"ל בהוצאה שניה
ע"י תלמידי הישיבה והכולל "בית ישעי"
"מכון להוראה בשחיטות ובדיקות"

אזהרה

אדם אוסר בדבר שלו, בכך אל ירים איש את ידו להשיג גבולי או
גבול באי כחי ולהדפיס ספר הזה או חלק ממנו בלי רשותי והסכמתי,
ולהשומע תבא ברכת טוב ושכרו בזה ובכא.

הרוצה להשיג הספר הזה יפנה אל המוציא לאור:

Editor:

Rabbi S. Y. Gross

4711 - 12th Ave. Apt. A-5

Brooklyn, N. Y. 11219

Tel.: (212) 436-8086

© Copyright MCMXXCI

כל הזכויות שמורות

Printed in the United States of America

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

א

שער כללי

- ספר א: סדר הניקור מה"ר צבי ב"ר יעקב, י"ל בקראקא בשנת
ש"מ. _____ 1
- ספר ב: תקון לדוד י"ל בק"ק בורנקונדשטאדט במדינת בייערן. בשנת
תרמ"ו. _____ 33
- ספר ג: צנה דוד י"ל בק"ק אלבשוויילר סמוך לק"ק מנהיים. בשנת
תרמ"ו. _____ 81
- ספר ד: הניקור השלם י"ל בק"ק אטוואצק ווארשא; שנת תרצ"ט. 83
- ספר ה: בירור דיני ניקור להלכה י"ל בק"ק אטוואצק; ווארשא.
שנת תרצ"ט. _____ 105
- ספר ו: ויעש אברהם י"ל בלונדון, ובוילנא; שנת תר"ל. _____ 115
- ספר ז: הלכה ברורה י"ל באמסטרדם שנת תקל"ד. _____ 123
- ספר ח: לחם שערים י"ל בק"ק הוראדנא; בשנת תקמ"ח. _____ 129
- ספר ט: זבחי שלמים י"ל בפראנקפורט דמיין; בשנת תרנ"ט. _____ 161
- ספר י: מחשבות ישראל י"ל ע"י אבדק"ק מינצק; ווארשא בשנת
תר"ס. _____ 177
- ספר יא: זבחי רצון י"ל ווארשא, בשנת תר"ה _____ 183
- ספר יב: רב טבחיא י"ל ע"י רב דק"ק וויזון (פ. קאוונא). ווארשא, שנת
תרע"ג. _____ 187
- ספר יג: זכור לאברהם י"ל בלונדון שנת תר"ל. _____ 283

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ב

שער כללי

- ספר א: **זבח שמואל** י"ל בק"ק זאלקווא; באמשטרדם; בשנת תקמ"ב. _____ 1
- ספר ב: **זבח שמואל** י"ל בק"ק נאווי דוואהר; בשנת תק"ז. _____ 5
- ספר ג: **זבח שמואל** י"ל בירושלים בשנת תרצ"ג. _____ 9
- ספר ד: **סדר הניקור** מהקדוש הר"ר יעקב סורזינה; י"ל בויניציא; בשנת שני"ה. _____ 65
- ספר ה: **תורת הקנאות** לר' יעקב עמדין זי"ע; י"ל באמשטרדם בשנת תקי"ב. _____ 70
- ספר ו: **טהרת אהרן** י"ל בפרג שנת תס"ט. _____ 79
- ספר ז: **סדר הניקור** י"ל בוילנא בשנת תרכ"ז. _____ 139
- ספר ח: **תורת זבח** י"ל עכ"י הגה"צ ר"ר שלמה גאנצפריד זי"ע; בעל קיצור שלחן ערוך, בק"ק מונקאטש בשנת תרנ"ג. _____ 171
- ספר ט: **זכרון** י"ל בווארשא בשנת תרח"ם. _____ 177
- ספר י: **טבוח טבח** והכן י"ל בירושלים בשנת תרס"ו. _____ 189
- ספר יא: **שלחן הטהור** י"ל בפרעשבורג בשנת תרע"ג. _____ 197
- ספר יב: **אהל רבקה** י"ל בפרעשבורג בשנת תרע"ג. _____ 225
- ספר יג: **שערי זבח** י"ל בירושלים בשנת תרע"ג. _____ 229

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ג

שער כללי

1	_____	ספר א :	תיקון עולם י"ל בפיעטרקוב בשנת תר"ח"ס.
9	_____	ספר ב :	כפי אהרן י"ל בירושלים בשנת תר"ח.ח.
23	_____	ספר ג :	ספר הניקור י"ל בווארשא; בשנת תרצ"ז.
95	_____	ספר ד :	משנה אחד י"ל ניו-יארק בשנת תשט"ז.
129	_____	ספר ה :	תורת הניקור השלם י"ל ביליסטוק, בשנת תרצ"ז.
		ספר ו :	מדריך לכשרות ולחיזוק הדת י"ל בברוקלין בשנת
152	_____		תשמ"ה
241	_____	ספר ז :	זבחי צדק י"ל ברעדעלהיים בשנת תרל"ו.
249	_____	ספר ח :	משמיע שלום י"ל בווארשא בשנת תרס"ז.
257	_____	ספר ט :	אימוץ הניקור י"ל לבוב; בשנת תרצ"ז.
281	_____	ספר י :	עבודת הקודש י"ל ווילנא; בשנת תרצ"ה.
289	_____	ספר יא :	אהל יצחק י"ל ווילנא; בשנת תרכ"ד.
306	_____	ספר יב :	חק לחדש י"ל לבוב; בשנת תרס"ו.
311	_____	ספר יג :	חקי דעת י"ל ווארשא בשנת תרל"א.

קובץ כל ספרי ניקור המובהקים

חלק

ד

שער כללי

- ספר א: אהל מועד י"ל בירושלים עיה"ק בשנת תרס"ד. _____ 1
- ספר ב: בדיקות מהר"י ווייל עם דיני ניקור מרש"י ז"ל, והגהות מבעל העטור ז"ל, י"ל במנטובה בשנת ש"כ. 2
- ספר ג: ספר בית לחם יהודא י"ל באמשטרדם שנת תצ"ג. — 9
- ספר ד: שאלות ותשובות בית לחם יהודה י"ל ווילנא תרס"ד. 17
- ספר ה: בית שמואל י"ל ניו יארק שנת תשי"ב. _____ 21
- ספר ו: ברכי יוסף י"ל בליוורנו שנת תקל"ג. _____ 35
- ספר ז: האגור י"ל פיעטרקוב בשנת תרמ"ד. _____ 39
- ספר ח: הלכות ומנהגי ר' שלום מנוישטט י"ל בירושלים בשנת תשל"ז. _____ 45
- ספר ט: ויוסף אברהם י"ל בלונדון בשנת תרל"ד. _____ 51
- ספר י: ויעש אברהם י"ל בלונדון בשנת תרל"ד. _____ 57
- ספר יא: זבח משפחה י"ל בווינה בשנת תר"י _____ 65
- ספר יב: זבחי רצון י"ל בקראקא בשנת תרס"ה. _____ 71
- ספר יג: זבחי רצון י"ל בווארשא בשנת תרל"ב. _____ 77
- ספר יד: זבח שמואל י"ל בנאווי דוואהר בשנת תק"ז. _____ 83
- ספר טו: זבח תודה י"ל בירושלים עיה"ק בשנת תשמ"מ. _____ 101
- ספר טז: כל בו י"ל בניו יארק בשנת תר"ו. _____ 109
- ספר יז: לחם הפנים י"ל בווילהערמרשדארף בשנת תפ"ו. _____ 115

קובץ

כל ספרי ניקור

המובהקים

- ספר יח: **מורה לזובחים** י"ל בפראנפורט דמיין בשנת תרכ"ד. — 133
- ספר יט: **מי ששון** י"ל בווארשא בשנת תרנ"ד. — 143
- ספר כ: **מנחת פתים** י"ל במונקטש, ובני"י בשנת תשכ"ט. — 151
- ספר כא: **משא חיים מר' חיים פלאגי**, י"ל באזמיר בשנת תרל"ד. 154
- ספר כב: **נחלת שבעה** י"ל בוורשא בשנת תרמ"ג. — 155
- ספר כג: **ספר הזכרונות** י"ל בטארני בשנת תרס"ו. — 159
- ספר כד: **ספר התרומה** י"ל בווארשא בשנת תרנ"ו. — 163
- ספר כה: **שאלות ותשובות עטרת ישועה** י"ל בקראקא בשנת תרצ"ב. — 169
- ספר כו: **צמח צדק** י"ל בניו יארק בשנת תש"מ. — 173
- ספר כז: **פני הארי' החי** י"ל בווארשא בשנת תרס"ב. — 177
- ספר כח: **קרית ספר** י"ל בווארשא בשנת תרס"ב. — 181
- ספר כט: **י"ל לראשונה בלונדון, ואח"כ בבני ברק** בשנת תשל"ו. — 187
- ספר ל: **ראשית בכורים** י"ל בירושלים עיד"ק בשנת תשכ"ט. — 205
- ספר לא: **רוח חיים מר' חיים פלאגי** י"ל באזמיר בשנת תרמ"א. 209
- ספר לב: **הלכות שחיטות ובדיקות מהר"י ווייל ז"ל**, אהל ישראל י"ל במיץ בשנת תקפ"א. — 215
- ספר לג: **שערי תורה** י"ל בווארשא בשנת תרע"ג. — 219
- ספר לד: **תוכחת חיים על התורה** י"ל בירושלים עיד"ק בשנת תש"מ. — 223
- ספר לה: **תוספות חכמה** י"ל בניו יארק — 237
- ספר לו: **ספר תורת הקנאות לר' יעקב עמדין ז"ל** י"ל באמשטרדם בשנת תקי"ב. — 243
- ספר לז: **שאלות ותשובות תירוש ויצהר** י"ל בווארשא בשנת תר"ע. — 246
- ספר לח: **תיו יהושע** י"ל בקראקא בשנת תרמ"ב. — 249

מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל

בנשיאות מרן הגאון מוהר"ר שלום יהודה גראס שליט"א אברק"ק האלמן ורי"מ רכולל בית ישעיה

נורה לר' שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לקראת הופעת הספר ה-200

בגיל ובשמחה אנו מודיעים לצבור שומרי התורה והמצות שלאחר מאמצים מרובים עלה בידנו ב"ה לאפשר לכל יהודי המבקש לשמור על קלה כבחמורה, ליהנות מעמל רב שהשקענו בהכנת הופעת "ספרים בעניני שמירת המצוות והכשרות" הנוגע לכל יחיד

כולם מוזמנים

ואלו חלק מן הספרים שיצאו ע"י ה"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

נפש ישעיה	מצוות סתים השלם
שר"ת זכחו זכחי צדק	השבת בישראל כהלכתה
מנחת יהודה	מוזות ישראל כהלכתה
אהלי ישראל	ונאמר אמן — יצחק לשוח
מנחת שלום	ונאמר אמן — עניית אמן
אפיית המצוות השלם	נדולי יצחק מצות ציצית
אכילת מצות בישראל	חלב ישראל כהלכתה
קדושת ישראל השלם	שולחן ישראל כהלכתה
זקן ישראל כהלכתה	אכילת התרנגולים כהלכתה
עניית אמן כהלכתה	המשפט בישראל כהלכתה

כל יהודי ויהודי מחזן לבא ולהשתתף ב"תערוכת הספרים" וליהנות מן הספרים המאירים עולמות שלמים, המלכנים סוגיות ונושאים הקשורים בחיי יום יום.

כל משתתף יכנס להגרלה! שבה יזכו לערך מאה משתתפים בספרים הנ"ל.

מכירת הספרים בתערוכה יהי' במחיר הקרן.

המעוניינים בתערוכת הספרים הנ"ל מתבקשים למלאות את הספח הרצ"ב, ולשלחו על פי הכתובת הזו: "מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל".

אנו מצדנו נעשה כל מאמץ אפשרי להודיע לכב' את זמן תערוכת הספרים.

כן נמציא לכבודו קטלוג של כל ספרי "מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל" ומחירים.

הכניסה חינם

חלק מגרולי הארמורים והרבנים גדולי ישראל מדורנו ומן הרור הקודם שנתנו הסכמות ומכתבי עידוד להקמת והרחבת

המכון

(ע"פ סדר הא"ב)

הרב **אליהו זלאטניק** זצוקלה"ה רבה של העדה החרדית בירושלים עה"ק
 הרב **דוד הלוי ונגרין** זצוקלה"ה רב וחבר הבר"צ של העדה החרדית בירושלים עה"ק
 הרב **ישראל יצחק הלוי רייזמאן** זצוקלה"ה רב וחבר הבר"צ של העדה החרדית בירושלים עה"ק
 הרב **שמעון ישראל פאזען** זצוקלה"ה כ"ק אדמו"ר משאפראן, ברוקלין נוא יארק
 הרב **אברהם מאיר אחרעאל שליט"א** אברק"ק הניאד

הרב **יוסף גרינוואלד** זצוקלה"ה כ"ק אדמו"ר מפאפא ברוקלין נוא יארק
 הרב **לוי יצחק גרינוואלד** זצוקלה"ה אב"ד רקל עה"ת הבושם, ברוקלין נוא יארק
 הרב **משה פוינשטיין שליט"א** רי"מ ושיבת תפארת ירושלים נוא יארק
 הרב **משה שטערן שליט"א** אברק"ק רעברנצין, ברוקלין נוא יארק
 הרב **נפתלי הירצקא העניג** זצוקלה"ה אברק"ק שארמאש, ברוקלין נוא יארק
 הרב **רפאל זולבער שליט"א** אברק"ק פריימאן ברוקלין נוא יארק
 הרב **שלמה האלבערשטאם שליט"א** כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאבוב, ברוקלין נוא יארק

"מכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

- אני מעונין בתערוכת הספרים הנ"ל ומבקש להודיעני על מקום ומן התערוכה.
- אני מעונין בקטלוג של כל ספרי המכון יהודה וישראל ומחירים.

MOSAD BRUCHA TOVA
 P.O.B. 331
 Brooklyn, N.Y. 11219

שם
 כתובת
 טלפון

ספר

מלחמת קדש בפרשת ניקור החלב

תוכן הקונטרס
לגלות מצפונם — לפענח נעלמים
להעלות מטמונים

א. מדוע לא עלתה ארוכה לשבר בת עמי? על מה ולמה לא עלה ביה הרבנים הצדיקים גודי גדר ועומדי בפרץ להעמיד הדת על תלה ולסדר סדר ניקור הבשר באופן נעלה?

ב. יתגלה השתלשלות הענינים מאז שבאו על האמת כי הבשר עם החלב נמכרין יחד להקונה, והמון בני ישראל נכשלין יום יום בכמות ענק של אכילת חלב, ופעולת העסקנים לעורר לבב הרבנים המכשירים ושאר רבנים, ואופן תשומת לב הרבנים להמצב ופעולתם.

ג. מי הם נוטלי חלק בראש למנוע שיפור המצב שבגינם בעוה"ר אוכלין אלפי אלפים כזיתים חלב מדי יום ביומו בני ישראל כשרים שומרי תורה ומצות.

ד. הזיוף הגדול של ס' פרי תמרים שזייפו וסילפו דברי תורת משה באופן נורא ומבהיל אשר כמוהו לא נהיתה מימות המשכילים הראשונים שהחריבו מדינת אשכנז בעקירת עיקרי ויסודי התורה. ע"י נתוח לנתחים תורת משה רבנו.

ה. סדר התשובה להמוזיפים הנ"ל וכן המסייעים להם במישרים או בעקיפין ועונש המר והנמהר המעותד להאינו שב כראוי ומכשיל עוד היום דבר יום ביומו אלפי אלפים נשמות כשרות ונקיות בטומטם מאכ"א המטמטם הלב והמוח שעלול להעביר על הדת רח"ל.

ו. רבנים המחזקין ידי אוכלי ומאכלי חלב — וכן רבנים האוכלים בעצמם בשר — וכן רבנים היושבים בחיבוק ידיים מה יענו ליום פקודה — ציור מדומה מסדר דין וחשבון לרב גדול ת"ח ויר"ש שלא לקח חבל במחאה עבור הבשר — המשא ומתן של הרב עם ב"ד של מעלה.

ז. ועוד הרבה ענינים נחוצים ויסודיים לאוכלי בשר — להאינם אוכלין — להמוחזין באוכלי בשר — ולהאינן מוחזין.

עיין בסוף הספר קינה לקונן בכל עת צרה על חורבן הדת באכילת נבילות וטריפות חלב דים שהיא מקור ושורש כל צרות ישראל בכל עינן ועינן בכל התפרצות הי"י.

הוצאתי לאור בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבתי הקדושים

הק' שלום יודא גראס

אבד"ק האלמין

בדקלין נוא יורק

שנת תשמ"ה לפ"ק

התוכן

שער — קובץ כל ספרי ניקור המובהקים (א)

יא	א. להתוודע ולהתגלות!!!
יב	ב. מטרת ותועלת החבור
יב	ג. תועלת הדפסת ספרי ניקור
יג	ד. סוד יציאת הספרים לאור עולם
כג	ה. קונטרס פרי תמרים
		ו. קריאה דחופה אל הרבנים וראשי הישיבות,
כז		וחיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זוה"ק ומדרשים
מב	ז. כבר הי' לעולמים
מד	ח. הדרכה ללימוד הניקור
מז	ט. אחריות מלחוד-דעת, להכריע ולתת קבלה ...
מח	סדר הלימוד להינת מנקר
מט	גוערים בו בנויפה
נ	י. ובחרת בחיים
נא	י"א. לברוח גם מספק חלב
		י"ב. סאלאמי — וואורשטן — בלאוני —
נג	פרענקפורטער
		י"ג. קינה על החורבן הנורא באכילת בשר נבילה
נד	וטריפה חלב ודם

ספר
מלחמת קודש
בפרשת ניקור החלב

פרק א

להתוודע ולהגלות !!!

חובה — יוצא מן הכלל — על דורינו אנו העני והשפל להעמיק במקצוע ניקור החלב ולתת לה משפט הבכורה לפני כל שאר ענינים דהרי קי"ל ביור"ד סי' רמ"ב (עי' ש"ך בשם דרישה) דלימוד הלכה למעשה קודמת ללימוד גמרא, עאכו"כ הלכה למעשה בדבר שענשו כרת וכדבר שנכשלים בו בני אדם רח"ל דבר יום ביומו ואין לנו ע"מ להשען כי בשאר הלכה בקי עכ"פ קצת וישנם מורי הוראה הבקיאין וכוזה גם הרבנים אין בקיאין מוליכין אותם שולל כסומא בארובה וכל אחד עושה מה שלבו חפץ בניקור וטוען שהצדק אתו. ואל ראשי הישיבות אנו פונים! אנא חוסו נא! על נפשות טהורות ונקיות שלא יאבדו ח"ו מב' עולמות ותקבעו שיעור ללימוד הלכות ניקור על בוריה והצילו דור הצעיר מרדת שחת ח"ו דאם ישלחו ח"ו הצעירים כאיסור חלב לריק כל עמליכם להעמיד דור דיעה של ת"ח יראי ד' עוסקי תורה ומורי הוראה דלב המטומטם מחלב מאין יזכה לסייעתא דלעילא והיאך יורה דיעה ויבין שמועה, ועלול ח"ו להכשיל אחרים כמו היום, ובזכות זה נזכה לגאולה הקרובה בב"א.

פרק ב

מטרת ותועלת החיבור :

א. מנקרים - משגיחין - מכשירים יראו מה שלפניהם ויוכלו לעשות מלאכת שמים כראוי.

ב. כאשר יצא רינון על ניקור החלב ייתי ספר ויחזו עם מי הצדק.
ג. מאפשר לסדר סדר הראוי לניקור בכל מקומות מושבות ישראל ולהבחן עם מי הצדק עם המנקרים שנתפסו ככשלונם או עם מנקרים הישישים דחו"ל וא"י.

ד. העוסקין בלימוד מלאכת ניקור ימצאו ספרים פתוחין לכל מלאכת ניקור, מלאכתו-ואומנתו ובניקל יקיפו כל עניני ניקור הקפה ברורה צלולה ושלימה שלא יכשלו במלאכתם ואומנתם ויראו סימן יפה במשנתם.

ה. להראות כי סדר הניקור שנסדר בפרי תמרים חי"א בשקר — זיוף — וסילוף — יסודה וכל הנוטה אחריה מאכיל חלב בישראל.

ו. לקדש שם שמים שנתחלל ע"י הרינון כאילו איזה רבנים — ומנקרים מובהקים הוציאו לעז בעלמא שנכשלין בחלב, וכל המעיין בפנים ימצא כי הצדק עם המערערים.

פרק ג

תועלת הדפסת ספרי ניקור

חסרון ידיעה הוא אבי אבות לכל המכשולות שבמקצוע הניקור כי על ידו נלכדים גם יראים ושלימים רבנים ועוסקי תורה דאם אין דעת של תורה הבדלה בין שומן לחלב מנין.

ונוכחתי לדעת אחר חיפוש מחופש עד כמה קשה לעמוד על בירור מלאכת הניקור אם חסרים. ספרי ניקור היסודיים מראשונים וגדולי האחרונים שציירו כל מלאכת הניקור הדק היטב. ולדאבון לב לא היו הספרים מצויין כמעט, רק אחד בעיר והיה מחוסר מבוא העיקרי לבא לתיקון במצב הניקור גם להרוצין כן באמת כי א"א לאומן בלי כלים. וגם הרבנים המכשירין ומשגיחין אשר עלה על לבן רוח טהרה לעמוד על דיני ניקור מיסודן של דברים נבצר מהם להפיק זממם. והעולה על כולן כי המזייפים הניקור האמיתי מצאו שדה של הפקר לדרוס עליה כיון שאין רבים דשין בה מחמת חוסר ספרים. ועל

ידי שיהיה יד הכל ממשמשין במקצוע הניקור כמו בשאר חלקי התורה
תסגר השער על המזייפים ולא יהין איש להרים ידו עוד לעשות מה
שלבו חפץ.

ולבר מכל אלה כיון שחובה כפולה ומכופלת על כל בן תורה
לעסוק בצוק עתים הללו במקצוע ניקור החלב כמו שכתבתי לעיל מצוה
רבה להמציא הספרים ביד הנצרכים והוא עיקר מצות כתיבת ס"ת בזה"ז
מכבואר ברא"ש ואחרונים.

ומטעם כל אלה שנסתי מתניי ואזרתי כגבור חלציי לצאת לקראת
נשק ועל אף גודל העיכובים שהיו לי להמציא הספרים יקרי המציאות
וגם גודל הוצאת הדפוט אשר עלו למעלה ראש לא יאומן, עכ"ז אודה
לקל גומר עלי שהבאני עד הלום לראות פרי בעמלי בצאת ספרי הניקור
לאור עולם לזכות הרבים הצמאים לדבר ד' זו הלכה. ויה"ר שיתקדש
ש"ש על ידינו ותתרבה הדעת ויתגלה לעיני כל המצב הניקור כמו שהוא
ויסתייע מילתא לתקן המכשול ולסדר סדר נכון בניקור בכל מקומות
מושבות בני ישראל.

פרק ד

סוד יציאת הספרים לאור עולם

ראה ראיתי זה כמה שנים שרוב רובן ממנקרי העולם בא"י —
וחו"ל אין יודעין בין ימינם לשמאלם בעניני ניקור ומה שמנקרין קצת
הוא ממה שראו באיזה ספר או קונטרס והבינו מה שהבינו בו ולאורה
נסעו והלכו אף ששגגו ברוב עיקרי ושורשי דיני ניקור — והעמידו
תלמידים הרבה על דרכן המוטעת.

במשך השנים האחרונים היו כאן בחו"ל לביקורת עשיריות
מנקרים — זקנים וישישים שניקרו עוד לפני שני דורות עם קבלה
שבידם מגדולי הדור ואחר השימוש רבתי אצל גדולי המנקרים מדור
הישן — נוסף על יחידי סגולה ממש מסוג מנקרים הנ"ל הדרים פה
ארצה"ב — וכולם פה אחד ענו ואמרו אין אמעריקע עסט מען
חלב !!!

חלב דאורייתא אין חלב דרבנן !!!

דער מנקר האט קוים צוגערירט דאס פלייש !!!

(בארצה"ב אוכלין חלב דאורייתא ודרבנן המנקר כמעט שלא ניקר

(הבשר)

מלחמת קודש

האמת אגיד שאח"כ בצאת הקול נתברר שגם במדינת אייראפע הניקור נזנח למאד אבל שונה מדינת אייראפע מאמעריקע באייראפע נקטו צעדים מיד לסדר הניקור על מכוונה לא חסכו כסף ושאר טירחות ועמל והביאו למדינתם מנקרים היותר מומחים שבעולם ברצון לתקן הכל על צד היותר טוב.

ובאמעריקע הכינו כתבנים — וכזבנים סופרים — ומספרים — מורים — ומאררים — והפכו הקערה על פיה באופן נורא ומבהיל אשר לא היתה כזאת מימי תקופת ההשכלה בבערלין.

הכזבנים עסקו במלאכתן בערך חודש—חדשיים בתשלום שכירות כפולה ומכופלת לברר עפ"י הספרים שישנם — ושאינם, שמה שעושיין כעת באמעריקע טוב ונעלה יפה ומהודר גם למהדרין ואסור להרהר ולערער ולהסתפק בו. והמהרהר נידון בגירושין.

המזייפים נלקטו מכל קצוות תבל מאמעריקע אייראפע, ארץ ישראל, ועוד.

דברתי עם המנקרים המעררים מדוע אין הולכין לעיני העדה הרבנים ומנהיגים? קצת אמרו כי אין זה חובתן שהלא דבר פשוט דאפי' סתם רב חובתו לפקח על עדתו וכ"ש רב המכשיר שהאחריות עליו. אבל קצת מהם השיבו שבאמת הלכו אצל הרבנים ולא הועילו — לאו ח"ו משום רוע וזרון לב אלא מחמת חסרון ידיעה — זה הי' אצל הרבנים יראי ד'. ואצל הרבנים מדור החדש שלא שימשו כל צרכן כשהיו שם נבהלו מהתשובה שקיבלו מהן.

מובן שא"א לתאר על גליון כל הויכוחים שהיו להם עם הרבנים אבל נצטט קצת דוגמאות בדרך וסדר שנשאו ונתנו ישמע חכם ויוסיף לקח ודי לחכימא בזה:

סוג א' רבנים שלא שימשו כל צרכן:

(א) המנקר: הייתי אצל חנות שלכם (מדבר לרב המכשיר) וכפי שלמדתי וקבלתי מרבתי המנקרים מדור העבר כמעט שאין מנקרים פה ונשאריין כזיתים שלימים לרוב מחלב דאורייתא ודרבנן, וגם כמה שכפי הנראה יש להם בה קצת ידיעה אין עושיין מלאכתן באמונה והתרשלות והזנחה גדולה ראיתי אצלם.

הרב: הדבר אינו שכלי כלל כי מכיר אני את המנקר זה כמה שנים לאיש המדרקק — לאתרוג מהודר — מצות מתנור ראשון — לובש בגדי חסידי ומתנהג כיהודי כשר בכל דרכיו.

המנקר: אמת הדיבר אבל אין בזה שום סתירה דגם שוחט יר"ש מרכיב אם ילמוד אומנתו משו"ע שחסרין בו הדפיץ מסי' י' עד סי' כ' וגם הרב כמותו למד מזה ונתן לו קבלה ע"ז אי"ז גורע מיר"ש של השוחט אם שוחט שלא כהוגן אחר שלא הי' לו לידע מה שחסר מן הספר — בלי דעת.

הרב: לא יאומן שיצא מכשול מתחת ידו בפרט שכבר העיד לי בעצמו שהי"ל שימוש אצל מנקר מומחה פלוני (שנהרג עקדה"ש שנת תש"ג) ולמד אצלו היטב מלאכת הניקור, וסוף סוף יש לכל אדם מישראל חזקת כשרות ואין מורידין אותו מחזקתו בשביל זה.

המנקר: הלא אני וחבירי מעדיין שאין מלאכתו כהוגן.

הרב: באידיש! איר וויסט וואס איך וועל אייך זאגען איך קען אייך נישט איך מיו נישט אלעס גלייבען !! (בלשה'ק איני מכיר אתכם ואיני מאמין לכם).

מנקר: מרי דאברהם הלא יש אתי חמשה כתבי קבלה שמעדיין על כל מהותי ועל ידיעתי בניקור מגדולי הדור משנת תרצ"ה-ו וכן גורל חבירי, ואם רצונכם לברר מי אני? אביא לכם כתבים מרכיבים הנאמנין אצלכם המכירין אותו כל שלשים שנות חיי פה באמעריקע. ואני מוכן לעמוד בויכוח פנים אל פנים עם המנקר שלכם ולהראות הכל בספר !!

הרב: אין לי פנאי עוד כבר עבר הזמן שקבענו להשיחה, וגם אין לי געדול"ד לכם שהנכם פגע ועקש ואינך רוצה לקבל ע"כ שיחה זו.

(ב) עובדא שניה:

מנקר: ברצוני להודיעכם כי הניקור בבוטשער שלכם מקולקל מאד וכן שמעתי מאחרים ואני מוכן לברר את הדבר.

הרב: מה זאת?? כל השנים לא ערער אדם על הניקור ופתאום לא טוב.

המנקר: קשה להאמין שתירץ כזה יתקבל למעלה והחוב לחקור אחר איסור שחיובו כרת כשיש מערער בדבר.

הרב: מה שעל הרב לעשות זה עסק שלי אין לכם להתערב בענינים שלי כמו שאינני מתערב בשלכם. (באידיש: מישט זיך נישט אין מיינע געשעפטן!).

מלחמת קודש

המנקר: למעשה מה יהא בסופו
 הרב: מחוצפים אין להם מקום בכיתי צאו מכאן.
 (עד כאן עובדא ב')

עובדא ג':

מנקר: באתי לעורר אודות הניקור וכו' (הכל כדלעיל)
 הרב: אהה האתם ששמעתי עליכם שהנכם מוציאינן לעז על הניקור
 צאו מכאן מהר מהר איני רוצה להיות בד' אמות שלכם. (ע"כ המעשה).

ד) עובדא ד':

המנקר: כנ"ל

הרב: אני בעצמי איני בקי בניקור ומסתמך על המנקר שלי.
 המנקר: והיאך אין הלב נוקף אולי אין מלאכתו כדבעי
 הרב: בטוח אני בזכות הרבים האוכליין שודאי לא יזדמן להם מן
 השמים מכשול

המנקר: א"כ מסכת הוריות לחנם נשנה היאך אפשר שיורו ב"ד
 דחלב שרי ויעשו כל ישראל על פיהם והלא רבים המה
 הרב: וזאי אפשר שמן השמים נזדמן ככה אבל אין צריכיין לחוש
 לכך מן הסתם.

המנקר: א"כ למה טרחו הרבנים לפקוח על השוחטים ובודקים
 בכל עיר ישראל ולא שמרו על היתר זו דמן הסתם כשר.
 הרב: במקום דאפשר ודאי יותר טוב לברר, אבל ניקור שאיננו בקי
 בו אני סומך על המנקר ודי.

המנקר: מהיכן דנתני בחידוש גדול כזה
 הרב: כך מושכל ראשון שלי והרגש פנימי, ורב יושב על מדין
 משתמש בכזה לצורך.

סוג ב': רבנים זקנים וישישיים

עובדא א':

מנקר: מצאתי אצל חנות בשר שלכם שהניקור וכו'. (כנ"ל)
 הרב: אתה מבקר או מנקר היש לכם כתב קבלה?
 מנקר: מנקר הייתי בדור העבר אבל כעת אינני מנקר והא לכם
 כתבי קבלה שלי

הרב: דע לך כי אני לא למדתי ניקור כלל (שכחתי לשאול א"כ השגחה שלכם על הניקור — היאך) ואינני בקי בו כלל ומסתמך אני על המנקר, ולאור התעוררות שלכם אקבע מועד לדבר עם המנקר ועמכם ואדע מה בפיו על טענתכם.

מנקר: הנני זקן ובא בימים ומעולם לא ראיתי במקומות שעבדתי שהרב ישאל להקצב מה בפיו ואיזה השגחה הוא זו?

הרב: ח"ו איני שואל להקצב רק להמנקר

מנקר: והלא היינו הך הקצב בעצמו הוא המנקר

הרב: אמת הדבר אבל אין לי ברירה שהלא אין לי בקיאות בניקור (אחרי יום או שתיים נתועדו יחד הרב — המנקר — והמערער)

הרב להמערער: אמרו נא עכשיו טענתכם!

המערער: מסבירו טענתו באורך

הקצב (המנקר): אין אתם יודעים כלום! כל מה שאני עושה כך מקובל דור אחר דור מחתם סופר וצ"ל, וצועק צעקות נוראות כנשוח נחש.

הרב: נא! הלא שמעתם טענת הקצב שניקורו הוא בדרך החתם סופר.

המערער: אינני יודע מה זה דרך חתם סופר אין מליצה זו רגילה בין המנקרים, שאין ידיעה שום סדר מחת"ם סופר אבל יש תשובה בשו"ת חת"ם אופן הניקור בצלע אחד וכאן לא עשה כמ"ש שם, ועוד יש ספר על ניקור שיצא לאור ממנקר בפרעשבורג ועליה הסכמות בעל כתב סופר ושאר גדולי פרעשבורג, והניקור דגן אינו כלל כמ"ש שם.

הרב: סוכ"ס הוא צועק שניקור שלו הוא ע"פ חת"ם סופר, ולא ראיתי אין ראי'

מערער: אדרבה הלא כל ספרי ניקור נגד מה שעושה הוא ועליו נאמר הרוצה לשקר ירחיק ערותו והיאך אפשר להאמינו נגד כל ספרי ניקור על יסוד תורה חדשה שחידש — להצדיק מעשיו — כי דרכו דרך חתם סופר. ואם יאמר להרב על איזה קולא חדשה שנוהג "כך דרך חתם סופר" מאמינין לו? ובפרט שבס' ניקור מפרעשבורג יש סתירה לדבריו!!

מלחמת קודש

הרב: אבל אין לי ברירה איני בקי בניקור ומה עלי לעשות.
(לשכחו של הרב ניתן להיאמר שאחר זמן סילק השגחתו מחנות ההוא)

עובדא ב'

המנקר: שלו' לכבוד הרב רצוני לעורר בענין הניקור הנוזח וכו'
הרב: יישר כחכם ואי"ה אם יתגלה שהצדק עמכם אראה לתקן
המנקר: מה עלי לעשות כעת
הרב: המתן לי איזה ימים
המנקר: מה נעשה?

הרב: הי' אסיפה והרב מפאפא בכה והתחנן שיחקרו וידרשו
כדבעי ויתקנו, אבל רב אחר זעק זעקה גדולה ומרה שיותר יש לחוש
ללעז של השנים שעברו סוף דבר (שטנא נצח) ויצא הפס"ד הכל בסדר.

המנקר: הרבנים שרנו שם בקיאין בניקור
הרב: מדבריהם נ' שכלל וכלל לא
המנקר: וא"כ האיך פסקו להקל
הרב: על סמך רב חשוב שטען בכרירות שכל הענין רק הוצאת לעז
המנקר: ולמה אינכם מזדקקין ללימוד דיני ניקור
הרב: מחוסר ספרים אני וא"א להבינו משו"ע לבר כידוע

עובדא ג':

המנקר: כנ"ל

הרב: אני אינני בקי בניקור, אבל הצעתי אצל אסיפת רבנים הצעה
להביא כאן מנקרים מא"י הבקיאין היטב במלאכת ואומנות הניקור,
אבל לא קבלו דעתי שמה.

המנקר: ולמה?

הרב: לא ניתן לפרסום, ולך אני מגלה, אחד הרבנים טען שא"כ
מה יאמרו הבריות המנקרים לא ידעו לנקר כל השנים ואכלו חלב,
אמרתי מה כל הרעש והלא מעולם נהגו כן, ואדרכה עוד נתחזקו ההמון
כדחז"ל אשרי הדרור שהנשיא מביא חטאת על חטאו.
טען השני, אבל באמעריקע, הנימוס שונה ויש לחוש לקלקול קצת
עי"ז, אמרתי הלא אם יאכלו חלב זה קלקול יותר כי מטמטם הלב

והמוח ועי"ז יצאו מן הדת כל פליטי אמעריקע בשנים קדמוניות, הכריע רב אחר סוכ"ס אין רב אחד שיכול לומר בכירור שיש כאן חלב כי איננו בקי אין בניקור, והמערער אינו רב, ועל הספק נסמוך שודאי לא יעזוב הקב"ה את בניו וישלח עזרו מקודש באופן אחרת, ע"כ. וחסל. עברו ימים מאז פור התפוררה הארץ לרגל התגלות מכשול הניקור, השמועה עשתה לה כנפיים וכל מקום שדבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע נרעשו החרדים לשמע המפחדת המצלצל אוזן כל שומע ונתנו ראש לחשוב אולי גם במדינתנו שוררת המכשלה ומי יאמר זכיתי לבי טהרתי מדינתי ממכשול החלב.

ימים מועטים עברו וכבר ישבו הרבנים בכל מדינות אייראפע (לאנדאן — בעלגיע — שווייץ — בריסעל ועוד) והחליטו הרבנים שם פה אחד לקרא ולהזמין מנקרי ארץ ישראל ישישים ומומחים גדולים ששימשו בניקור בכמה דורות. לבא למדינתם אחר שנתוודע להם כי בקיאים מאד בכל ספרי הניקור ויכולין להראות באצבע כל דבר שבספרי הניקור האיך מתקיים על ידיהם בניגוד לשאר המנקרים (שם וכן באמעריקע) שאפילו מה שעושין אין יודעין מקורו וטעמו, ועד זמן החליטו לעשות התיקונים הדרושים.

הדבר הטריד מנוחתי וחשבתי בדעתי בושני מכס אמעריקע ! עיר מליאה חכמים וסופרים שיינע אידן במדינת אמעריקע שהגיע השמועה כעין בת קול מרעש הגדול שבאייראפע החליטו לתקן וכאן ישנים שינה עמוקה לא יכולתי לברר הדבר עד מיצוי הנפש מה נשתנה אמעריקע מאיראפע? הרבה טענות עלו על מחשבתי וכולם דחיתי.

סוף דבר !!! כל בר דעת ובן תורה כאשר נוכח אצל פלפול ממנקר א"י ומנקר מחו"ל הכיר מיד גודל ההבדל ביניהם הן בידיעה והן באומנות הניקור.

אם תאמר שמאיזה סיבה אחרת לא היו הרבנים מענינים לתקן זה אינו כי בלחשישה חקרו ודרשו איזה מהם היאך לתקן מבלי הבאת מנקרי א"י מפחד אותן המטילין אימתן על הבריות. לא עבר ימים מועטים ותחת לסדר ולתקן הכל על דרך שהוורו ספרי הניקור ברו להם דרך המשכילים רח"ל ודבר כה חמור כאכילת חלב

לכלל ישראל!!! המטמטם הלב והמוח והוא יסוד כל בית ישראל
 כמ"ש בעל אוה"ח בפרי תואר סי' צ"ח סק"ה - נעשה
למשחק כדור ביד כל אברך וצעיר!!!

אזה למה שהגענו! שועלים מחבלי כרמים וביניהם דיינים טיפסו
 עצה לזייף ולסלף דברי הקדושים העליונים שישבו ז' נקיים על כל
 טיפת דיו בדנם דין ניקור החלב, ועכשיו שועלים הלכו בו תורת כל אחד
 בידו כחומר ביד היוצר ברצותו מרחיב וברצותו מקצר, ולא עוד אלא
 (למטרה זאת) הרימו ראש לומר על ראשונים כמלאכים שלא מצאו
 כדבריהם (כמו שכתבו על האמור) וגם העמיסו כדבריהם דברים שלא
 עלו על דעתן כאילו מתירין חלבים שבאמת אסרו (ואפריון נמטייה
 להמתכר קונטרס עלכונה של תורה שגילה טפח מגודל הזיופים שזייפו
 הכותבים בפרי תמרים, והמעייין שם תסמר שערות ראשו וחלחלה
 תאחזמו היאך נעשה חורבן גדול כזאת בימינו, אוי לנו למה שהגענו)
 אוי! להם שלא חששו על כבוד תורתן של ראשונים ואם לא חסו
 על תורת ד' שעליה נהרגו נשרפו נטבחו קדושים וטוהורים אלפי שנים
 שלא לשנות קוצו של יוד ואפילו על מה שלא כתוב בפירוש רק מנהג
 כערקתא דמסאני ק"ו על אות שבתורה ועל אחת כמה וכמה מקראות
 מפורשים שבתורה, ובפרט אותן שהן יסודי הדת, וכאן מצאתי לחובה
 מידי דברו בו לקיים מצות מחאה על עלכון וצער שכינה הק' שנהגו
 בתורתו ככתבי פלסתר רח"ל ועוד גרוע מזה:

**בשם כל ישראל "אנו מוחים מחאה נמרצה על
 המסלפים ומזייפים שעשו תורת ד' פלסתר ופירשו בו
 דרשות של דופי מלבם כמו שאחז"ל על מנש"ה מלך
 יהודה וגרמו בזה צער עמוק לשכינה הק' ובאותו הזמן
 שכינה מה אומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה,**

וכאן הבן שואל היאך הרהיבו עוז בנפשם לעשות ככה הני מזייפי
 (שבפרי תמרים חי"א) ומסלפי דברי אלקים חיים ולא חשו לדחז"ל
 שאמרו מילתא דעבידא לגלויי לא משקרי אינשי, והורידו כבודם פחות
 ממעלת קפילא ארמאי שמבואר ביור"ד ר"ס צ"ח דמירתת לשקר בדבר
 שיתגלה וכאן לא יראו ולא נפחדו (ואף שכוונתם היתה למצא חן בעיני
 המלכות שתוגדל כסאם לעת מצא — כידוע).

שני פרושים לדבר, אחד, השטן שבא לסייען כמו שאחז"ל (כא) לטמא פותחין לו) סימא את עיניהם ובלבל את מוחם והוליכן שולל ונתן חכה לתוך פיהם והוליכן בדרך שרצה כאדם המנהיג את הגמל בנאקה שבחטמו.

טעם השני: שידעו כי אין ספרי הניקור מצויים כלל לא בחו"ל ולא בא"י ועשו במחשך מעשיהם בחשכון שלא ירגישו בהם וכל תורתו של דואג (זארגער — בלע"ז) היתה משפה ולחוך אבל בפנימית לבו ידע הלב כי עקלקלות הוא מפיץ, ואחריו רץ כצבי (היר"ש בלע"ז) למלאת מה שחסר הראשון ובין כולם נולד עג"ל הזה"ב שאין צריכין לנקרו וכריש גלי פירסמו שדרך דרך המשכילים לגרוע או להוסיף במצות ותורת ד' כאשר בידם.

זאת היתה לי לגמר החתימה כי הגיע הזמן להדפיס אידרא ספרי הניקור המובהקים ויראו כל רואה שמש למי החותמת ולמי הפסולים ולקיים בזה מה שכתב רבינו יונה בשע"ת כי המשפיל הרשעים ומגביה כבוד הצדיקים הוא קידוש השם הגדול ביותר.

פרק ה

קונטרס פרי תמרים

כשיש דין למטה אין דין למעלה !!!
 כן מבואר במדרשי חז"ל (מ"ר ר"פ שופטים)
 זאת אומרת כשבעלי עבירה מוקעים כאן אז מתבטלין כל
 הקטרוגים למעלה, ולהיפוך ח"ו....
 כעת כאשר כבר יצאו לאור עולם כל ספרי הניקור אשר עליהם
 נשענו מוסדי דור ודור כבר ניתן הזדמנות לכל אחד ואחד להוודע בחוש
 הזיוף הגדול והנורא הנעשה בקונטרס פרי תמרים חלק י"א זיוף כזאת
 אשר לא היתה כמוהו מיום שנבראו שמים וארץ עד דורינו.

לתת ציור אמיתי מסגנון הזיופים - ומספרן המדוייק נרשום את
 הזיופים תחת סוגים:

סוג א: במאה ושמונים ושלוש (183) מקומות העתיקו דברים
 מספרי הניקור (שנדפסו בתוך חיבור הדין) שלא כדת ממש להיפוך

ממה שנאמר שם דהיינו שהוסיפו או גרעו מלשון הספר באופן שונתנה המשמעות מן הקצה אל הקצה למה שנאמר שם.

את זה עשו על סמך שאין ספרי ניקור מצויים.

סוג ב: במאתיים וששים ושבע מקומות (267) פירשו כוונת מחבר הספר בדוחקים ופירושים המעוקלים ועקלקלים כרסיות שלא פירשו כן כל האחרונים המביאין דבריהם.

זאת נעשה לטשטש מוחות סתם בני אדם שאין שכלם מגעת להבדיל בין אור לחשך.

סוג ג: בשבעה וחמשים (75) מקומות לא נמנעו מלכתוב על דברי הראשונים כמלאכים צע"ג על מה שכתבו כי בגמרא ל"ג כן זאת אומרת שמביינין דברי חז"ל יותר מראשונים.

סוג ד: בשלשים ואחד (31) מקומות לא נתיישו לכתוב על גדולי האחרונים כמו המהרש"ל ובני דורו דלא כמהרש"ל, וכיוצא.

כל הנ"ל ועוד ועוד יתגלה לעיני הלומד בספרי הניקור ומעיין אח"כ בדבריהם ויפה אמר מנקר ישיש ומומחה עוד מדור הקדום כי ספר פרי תמרים אין לו תקנה אלא בשריפה ובפרהסיא דוקא כדי שלא תצא תקלה ממנו לדורות.

אנו מכריזין בכל כחינו זעקה גדולה ומרה מקצה העולם ועד קצהו האזינו השמים וארץ תבל ויושבי בה הספר פרי תמרים חלק י"א שיצא לאור חנוכה תשמ"ג ע"י צוות אברכים בעיר ברוקלין מלאה זיופים ושקרים מדיוטא התחתונה סילוף דברי אלקים חיים באופן נורא ומבהיל אשר עדיין תמיהין ושואלים היאך נעשתה כזאת אם לא ע"י טמטום הלב והמוח באכילת חלב שנים הרבה.

הסדר הנ"ל חילול השם עצום ונורא שאברכים עוסקי תורה ירהבו לעשות כזאת אין להם תקנה לכל הכותבים שם עד שיכתו רגליהם מעיר לעיר בלבישת שק ואפר ויכריזו בקול גדול!!! חטאנו — עוינו — פשענו במה שהפכנו דברי אלקים חיים לעסוק בהם כבכתבי פלסטר רח"ל. ולהכשיל עי"ז את הכלל כולו בחלב דאורייתא שעונשו בכרת כמ"ש כי כל אוכל חלב ונכרתה, וגדול המעשה יותר מן העושה. וכל המכשיל את הרבים חלקו עם ירבעם בן נבט וחביריו ואין לו תקנה עולמית עד שיתקן את אשר עוות. (וככה ימשיכו להכריז).

אנא חוסו נא על נפשותינו ונפש בנינו ובנותינו וכל משפחתנו ונפשות העשירים ששילמו בעד הכל בכסף מלא ועי"ז לא יכולנו לעמוד בעד תוקף יצרא דממונא ויצרא דכבוד השולטת על הכל בזה"ז (כסאות שרים שהובטחו לנו בתמורתו) אוי לנו למה שהגענו עי"ז, דלא בלבד שלא רואין סימן ברכה בהממון כמו שנאמר עושה משפט ולא ביושר בחצי ימיו יעזבנו וכפתגם העולם מה שמרויחין בשקר הולך לשלימזל, גם הפקרנו עצמינו לעולם הבא באיבוד עולמי להיות בשאול תחתיה עם כל המינין וכופרים שהפכו דברי אלקים חיים ללעג וקלס רח"ל ולא לזכות ח"ו כלל וכלל לגן עדן — ותחיית המתים — ועולם הבא — כמו שאחז"ל (ר"ה פ"א) דרשעים המכשילין הרבים ובפרט בקביעות נידונין לדורי דורות, וידענו את כל זאת כי הלא ת"ח אנחנו ולא עמי הארץ עכ"ז גבר יצרנו הרע — והפקרנו הכל עבור ממון וכבוד (געל"ט — און כבוד). ותחת זה שבעני בושת וקלון (וימשיכו עוד) אנא אנא חוסו — חמלו — ורחמו עלינו וזרעינו הלא לעולם הזה — שחפצנו בו לא השגנו הלואי הלואי שלא נאבד עכ"פ מעולם הבא.

וידיענו שאין התשובה מתקבלת אלא בתיקון המעשים ע"כ אנו מבקשים בכל לשון של בקשה שתדונו תיכף ומיד הפרי תמרים חלק י"א לשריפה ולפני עיניכם אשורף חבילה שלימה של קונטרס פרי תמרים ונא לפרסם זאת ברבים לכל אחד ואחד קטן או גדול שאל יהין שום איש אשר מזרע ישראל הוא לסמוך על הקונטרס פרי תמרים הנ"ל כלל וכלל ובכל מקום מוצאו לשריפה תשליכון אותו אין לו ביעור אלא בשריפה ובזכות שריפת הרע ננצל אנחנו משריפת הגיהנם הכוער כתנור אש וננצל גם מכרת הגוף והנפש והלואי ונזכה לתקן כל אשר פגמנו בזאת כי ידענא אשר על סמך הפרי תמרים עדיין אוכלין כהיום אלפי אלפים נפשות ישראל חלב גמורה שומו שמים ומי יודע אם יעלה עוד בידינו לתקן את זאת אוי לנו אהא על נפשינו מי יתן נפשינו מים ועינינו מקור דמעה ונבכה יום ולילה על המכשול הנורא והעצומה הנעשתה על ידינו להכשיל שארית הפליטה של יהודים החרדיים שניצולו מהשואה בנס בחמלת ד' למען יהי שארית לכלל ישראל ועכשיו באנו אנן בחוסר דעת לזבוח ולכלות בידינו את כל זאת לטמטם בני ישראל באכילת חלב שלבד גדול איסורו וענשו עוד מטמטמת הלב

והמוח עד כדי שמד רח"ל כמבואר בתשובת רשכבה"ג (דברי חיים ח"ב יור"ד סי' ז') ואפילו ההמון שהם שוגגים עדיין הטומטם נעשה כמבואר ביור"ד ס' פ"ז, ובאור החיים הקדוש סו"פ שמיני.

ומה יהי סופינו אפילו יחי' גבר שנין אלפין סוף כל סוף מלך במשפט יעמיד אותנו ולפניו נגלו כל תעלומות ואין עצה ואין תבונה נגד ד' כל התירוצים לא יועילו.

ההלואי שיהא הוידוי שלנו תשובה קלה עכ"פ להקל מהעונש הגדול. (וממשיכין) ואנו מקבלים על עצמינו בתור גלות לכפר על עונותינו לנוד מגולה לגולה ולעורר על המכשול הנורא של חלב ושלא לסמוך על המכשילין ומלמדי זכות על המסיתין, ולב יודע מרת נפשו כי אין דבר הקשה כל כך לנפש ישראל כמו להכשיל אפילו נפש אחד — אפילו עבירה קלה מדברי סופרים — ואפילו באקראי בעלמא כי אחריות החטא והפגם הנעשה ע"י החטא, וגם שאר עבירות הבאים בתוצאה (עבירה גוררת עבירה) הכל על חשבון המחטיא, עאכו"כ המכשיל הרבים באכילת חלב דאורייתא ודרבנן מה גודל פגמו עד לב השמים כי בזה הכשילו אלפי אלפים מיהודים כשרים מאמינים בני מאמינים שהן הן הכלל ישראל ובמה ?? באיסור חלב החמור שעונשו בכרת ומטמטם הלב והמוח והנשמה של כלל ישראל כולו ולא באקראי אלא דבר יום ביומו עד היום הזה עדיין הולכים ומחפטים בשגגה נפשות יקרות שבישראל החל מצאן קדשים ועד זקני ישראל ואיבדנו עי"ז כח הגדול של הבל פיהם של חשב"ר המקיים העולם כי הבל פיהם הבא מאיסור מאבד העולם כמבואר בספה"ק. ועוד נגרם לשכינה שתתלק מישראל ח"ו כמבואר בגמרא אפילו במאבד נפש אחת וכל העבירות הנעשין ע"י רבבות אלפי ישראל מחמת הטומטום הנ"ל הכל על חשבונינו נזקף אי אפשר לנו בעצמינו להבין היאך אבדנו שכלנו אז אבל בעוה"ר כשלנו והכשלנו אחרים.

ואנו מבקשים בכל לשון של בקשה עורו נא התעוררו נא בעד נפשיכם ונפש בניכם ובנותיכם ועמדו על השער בקומה זקופה שיתוקן הניקור בגבוליכם ושיסדרו הניקור בסדר הניקור המקובל דור אחר דור, וגם בשחיתות ובדיקות ומליחת בשר תזהרו מאד כי רבים חללים הפילה השוחטים הקלים (כמ"ש בשו"ת ד"ח ח"ב יור"ד ס' ז') והן הנה היו מכתת המסייעין ומחזקין ידינו בניקור המקולקל והמזיוף שהפצנו,

והשומר נפשו שלא יפול לרדת שחת לא יגע לבשר עד שידע בכירור גמור ואמיתי סדר השחיטה ובדיקה כמתיונות שהוא דבר הנדיר בעוה"ר בזה"ז וע"י יראי השם אמיתיים ובניקור מליחה והדחה אמיתית וזולתו לא ירים את ידו לטעום טעם בשר כמ"ש האמור דגם המסתפק אם הבשר מנוקד כראוי הר"ז ספק איבוד הנפש (וממשיכין).
 וכ"ש שתזהרו שלא לנגוע במקצוע השחיטה וניקור לחוות דעתכם להקל כי נפש ונפש ביתו תלויין אז על המשקל. ובשעה שתתנזרו מהבשר נא תאמרו בפה מלא ככה: יה"ר מלפני אבינו שבשמים שבזכות שאנו נפרשים מאכילת בשר שיש לפקפק בכשרותן מטעם חלב — נבילה — טריפה — ודם יעמוד זכות זה לכותבי פרי תמרים חי"א שלא תרד נפשם לשאולה כמו כל מחטיאי הרבים. כי בכח התעוררותן החלטתי להתנזר מבשר ויהא זה תשובת המשקל למה שהחטיאו רבים באכילת חלב המטמטם נפש רוח ונשמה, ויה"ר שלא תרד נשמתן שחת לשאול תחתי ויזכו עוד לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו וכו' וכו'.
 והשומר נפשו ירחק בזה"ז מאכילת בשר מכל וכל כמ"ש הגאון הנורא מהר"ש אבוהב (מוכא במ"א כמ"פ) דלולא שיש בהן צורך מוטב הי' לגזור עליהן שלא לאכלן מגודל המכשילה שיש בהן יותר משאר חלקי התורה בכל דור ודור ממש ובפרט עתה בעיקבתא דמשיחא.
 והשומע לנו ישכון בטח טוב לו בעוה"ב וגם בעוה"ז כי יאריכו ימיו ושנותיו כמו שהעידו הרופאים בזה"ז כי אכילת בשר בהמה הנוצרים ומתגדלים במדינותינו רעים מאד מאד לגוף האדם ועי"ז באים כל חולאים ופגעים ומקריים רעים. והבורח מן אכילת בשר כבורח מן הארי אשרו בעוה"ז וטוב לו לעוה"ב.
 עד כאן נוסח הכרזת כותכי פרי תמרים אם ירצו לתקן את אשר הכשילו הרבים.

פרק ו

קריאה דחופה אל הרבנים וראשי ישיבות

בקשה גדולה אל כל הרבנים החיים אתנו לאוי"ש בין שבארץ ישראל בין שבארצות הברית (אמעריקע) בין שבאיראפא וכל שאר מקומות שגלו ישראל בין היחידים בין הארגאניזאציעס היראים וכל הקהלות ושאר קבוצות רבנים חרדיים לצאת בקול קורא

בשוקים וברחובות קריאה הזועקת זעקה גדולה ומרה אל כל אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר לבל יהין שום איש אשר עמדו אבותיו על הר סיני לתת לרגל המשחית לכא אל בתיהם ולבער מבתיהם קונ' פרי תמרים חלק י"א לבערו ולשרפו.

חיבור זה יהי נדון כספרי השכלה שבכערלין שעקרו גופי תורה. וגם שיזהרו התלמידים — והמנקרים — והמשיגים בנפשם שלא להסתכל כלל וכלל בפרי תמרים ח"י"א הנ"ל לא להחמיר ולא להקל כי בנפשם הוא ואחריות כל הצבור על צווארן ולא יגעו בספר ההוא פן יספו בכל חטאתם ואשמם.

גם יגביהו צעקה גדולה נגד הכותבים (כזבים) שבספר פרי תמרים ח"י"א על גודל החילול השם ותורתו הקדושה כי אורייתא קוב"ה וישראל חר הן, וכאן בספר זה נתחללו והושפלו עד לעפר ממש כבוד שלשתן.

כבוד התורה ע"י הפיכת דברי אלקים חיים שבתורה הקדושה לעשות בו כטוב בעיניהן ולשחוק בעיניהם מה שנאמר בתורה כל חלב לא תאכלו.

כבוד שמים ע"י שלקחו כלי שעשעו של הקב"ה ושכאותיותיו נבראו שמים וארץ וכל העולם נברא בשבילו וקבלוהו ישראל מפי הקב"ה בהר סיני עשו אותה ככדור משחק שהנערים ישחקו בו ולעשות בו כטוב בעיניהם אין בזיון גדול מזה להראות כי מה שחביב כל כך בעיני הקב"ה ומתפאר בו, נעשה בעוה"ר ככלי משחק וכתב פלסטר רח"ל השם ירחם.

כבוד ישראל להכשיל זרע ישראל קדושים — המוסרים נפשם על מנהג ישראל — בחלב דאורייתא שעונשו בכרת ולומר על אסור מותר ועל עבירה מצוה.

קריאה דחופה

אחינו בני ישראל אשר דבר ד' ותורתו יקר בעיניהם מתבקשים לשים שק במתנם ולכסות באפר ראשם ולישב על הארץ ולבכות מרה על חורבן הקודש והמקדש שנתחלל מחדש בימינו ע"י ההירוס בג' דברים הנ"ל הקדושים לנו מכל קודש !!!
 ואם עיני ומנהיגי העדה לא יעשו זאת מי יעמיד לנו בפרץ ומה יעשה הבן שלא יחטא ולמחר יקומו נערים אחרים ויכתבו כירורים על דיני עריות בכריתות ומיתות ביד כטוב בעיניהן ואין מי שימחה, ולמה לא יעשו כן אם הכל עובר בשתיקה?
 והיאך יתחנכו הדור הצעיר הרבנים הצעירים להתנהג בחזק יד נגד מהרסי הדת ומחריבי התורה אם לא יראו כן אצל הרבנים הזקנים ומי יודע באיזה נסיון רוצין לנסות עוד את הכלל ומי יקום אז כגבור מלחמה להשפיל עוקרי התורה.
 ברור לנו כי שתיקת הרבנים באה על שנעלם מהם לגודל טירדתם לפי שעה כל הנ"ל, וגם נתעלם מהם דחז"ל מה שכתבו בחומר הדבר שלא לעבור בשתיקה בשעה שבאין לחלל התורה וכל הקודש לנו והיא לך מקצת מדחז"ל:

חיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זה"ק ומדרשים

- (א) כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו. כאנשי עירו נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כולו נתפס על כל העולם (שכת נד:).
 (ב) מתוך שהי"ל לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעה"כ כאלו חטא (שכת נה:).
 (ג) מי שיש סיפוק בידו למחות ואינו מוחה הקללה תלו"י בו (ירושלמי שכת פ"ה).
 (ד) בשביל ד' דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות, (ואחד) על שהי"ל סיפק בידם למחות ולא מיחו (סוכה כט:).
 (ה) הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביי ש"מ קא ניחא להו (גיטין נו:).
 (ו) אבנר נענש (בהריגה) מפני שהי"ל למחות בשאול ולא מיחה (סנהדרין כ:).
 (ז) יהושע בהן גדול לבוש בגדים צואים שהיו בניו נושאים נשים שאינן הגונות לכהונה ולא מיחה בהן (סנהדרין צג:).

ח) בצדקו כתיב ויעש הרע בעיני ד', שהרי בידו למחות ולא מיחה (סנהדרין קג.).

ט) למד אדם ולימד, ושמד ועשה, והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז בכלל ארוד — לא למד אדם ולא עשה ולא שמד ולא לימד לאחדים ולא הי' סיפק בידו למחות ומחה הר"ז בכלל ברוך (ויקרא דבה כה).

י) א"ל הקב"ה (למה"ד) הללו צדיקים גמורים והללו דשעים גמורים, א"ל הי' בידם למחות ולא מחו א"ל גלוי וידוע לפני שאים מיחו בהם לא היו מקבלין מהם, א"ל אם גלוי וידוע לפניך לפנייהם מי גלוי ולפיכך הי"ל למחות ולהתכוונות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישדאל (תנחומא תזריע ט).

יא) קח את כל דאשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם (תנחומא בלק יט).

יב) ומי הרג אותם, פנחס, שהי' סיפק בידו למחות ולא מיחה, וכל מי שסיפק בידו למחות ואינו מוחה להחזיר ישדאל למוטב כל דמים שנשפכין בישדאל נשפכין על ידיו (ילקוט שופטים סח).

יג) הי"ל לסנהדרין גדולה שיקשדו חבלים של ברזל כמתניהם ויגביהו בגדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזרו בכל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לעגלון, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וילמדו אותם דרך ארץ (שם).

יד) לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה (שבת קיט:).

טו) האי צורבא מרבנן דמדחמין ל" בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא (כתובות קה:).

טז) בעיקבתא דמשיחא אין תוכחה (סוטה מט:).

יז) מפני מה זכה ידבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה (סנהדרין קא:).

יח) יאהב את התוכחות, שכ"ז שחוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם, טובה ובדכה באין לעולם, ורעה מסתלקת מן העולם (תמיד כה:).

יט) כל המוכיח חבירו לשם שמים זוכה לחלקו של הקב"ה ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד (תמיד כה:).

כ) כל היודע להוכיח ומוכיח את הדבים, הרי הוא עושה קודת רוח לפני קונו (תנא דבי אליהו רבה ג).

כא) מי שיודע שחבירו דשע ומחניף לו ומלא עונות ואומר לו צדיק אתה דאוי שיבאו עליו כל הקללות שבתורה, אבל מי שמוכיח חבירו שיחזור בו נוטל

ברכות אותו המתוכת, אם קבל עליו וחוזר בו גם הוא מקבל ברכות (ילקוט דברים תשצג).

(כב) וכי יש אדם ששונא בנו אלא מתוך שאינו מוכיחו על התורה והחכמה ודרך ארץ עתיד לשנאהו אבל אם מוכיחו נעשה אוהבו (ילקוט משלי תתקנ).

(כג) באותה שעה עמדה מרת הדין ואמרה לפניו אף הצדיקים שבחוכה כתוב על מרתם תי"ו של דם. תי"ו תמות, השיב הקב"ה ואמר להם למה. א"ל מפני שלא הוכיחו את בניך בדברי תוכחות ולא אמרו להם לכל יחטאו, השיב הקב"ה גלוי וידוע לפני שאם היו מוכיחים אותם לא היו שומעין להם, השיבה מדה"ה אע"פ שלא היו מקבלים מהם הי"ל להוכיחם. מיד שתק הקב"ה וחישב את כל הצדיקים שהיו באותו הדור בירושלים כרשעים, ונשתלחו על ירושלים ו' מלאכי חבלה וחבלו (אותיות דר"ע א).

(כד) מי שבידו להוכיח ואינו מוכיח נלקה בצרעת (זוה"ק ח"ג דף מו:).

(כה) הצדיק מזדרז לילך אל הרשעים להשיבם מעונם ומודיע להם הדין של מעלה ועונש הגיהנם, ואינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח אותם ומביאם שישובו בתשובה (זוה"ק ח"א כ:).

(כו) כל ישראל ערבים זה בזה (תורת כהנים בתקוני פ' ז).

(כז) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור וכו' על שלא מיחו ברשעים (תנחומא משפטים).

(כח) אחד מהדברים שלפי גודל החטא אין הקב"ה מספיק בידו לעשות תשובה, מי שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מיחה אלא יניחם בכשלונם (רמב"ם ה' תשובה פ"ד ה"א).

(כט) חייב אדם למחות בעוברי עבירה וכל מי שאינו מוחה ובידו למחות נתפס באותו עון (רמ"א ביור"ד של"ד סעי' מ"ח).

(ל) אין הגזירה אלא על מי שיש בידו למחות ולא מיחה (ילקוט רות עה"כ וימת אלימלך).

(לא) כל האומר שלמה חטא אינו אלא טופה והכתיב ויעש שלמה הרע וכו' אלא מפני שהי"ל למחות בנשיו ולא מיחה מעה"כ כאילו חטא — אמר רב יהודה אמר שמואל נוח לו לאותו צדיק שיהא שמש לד"א ואל יכתב בו ויעש הרע בעיני ד', וכי רש"י ח"ל: שמש לחטוב עצים ולשאוב מים בשכר לע"א ואל יכתב בו דבר זה ללמדך שקשה התוכחה במי שבידו למחות (שבת נו:).

לב) ע"ז נענשו אנשי פלגש בגבעה, אמר להן הקב"ה בכבודי לא מחיתם, על כבודו של בשר ודם מחיתם (סנהדרין קג:).

לג) הא דכתיב והכרתי ממך צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור כיון שהי' בידם למחות ולא מיחו הוי להו כצדיקים שאינם גמורים (ע"ז ד:).

לד) יען שאהרן לא מיחה במשה (במי מריבה) כי נהג בו כבוד כתלמיד לרב, ואין חולקין כבוד לרב במקום שיש חילול השם, ועל שלא מיחה נלקה כיוצא בו (מדרש תנחומא, חקת).

לה) מזה (מפנחס) ילמוד האדם שיקנא את קנאת ד' צבאות כשרואה איזה חילול השם או חילול התורה, דאה איך החזיקה לו השי"ת טובה וחנות וברית שלום עכ"ל (של"ה הק' בעשרה הילולים).

לו) מ"ש בתנחומא ראה, דהרכה כשרים היו בדור כמו נח ונמחו עם הדור, הטעם שנמחו אותם הכשרים משום שלא מיחו, משא"כ נח שמיחה בהם כמו שארז"ל בב"ר עה"כ שנוא בשער מוכיח (החיד"א בחומת אנך פ' נח).

לז) מי שאינו מחזיק במחלוקת על המתייצבים על דרך לא טוב ומושכי העון הרי הוא נענש מפשעיהם לכל חטאתם, ועובר בלאו שנאמר ..ולא תשא עליו חטא" וכו' וחובה על כל ירא אף כי אוהב טהור לב להעיר קנאה וכו' עכ"ל (שע"ת לר"י שער ג, אר"י נט).

לח) כ' הרמ"א ביור"ד של"ד בסופו ובחומ"מ סי' יב, מתשובת מהרי"ו סי' קנו, דמהגו עכשיו שלא למחות בעוברי עבירה משום שיש סכנה בדבר, מזה דשו רבים וכהיתרא דמו להם לחנוף לאשר לו שם ויד קצת אצל שום שררה או שאר תקיפות אע"ג דלא בדי היזקא, ע"כ תפוג תורה, ולענ"ד טעות גמור הוא זה ודברי מהרי"ו לא נאמרו אלא בבדי היזקא ואי לא תימא הכי בטלת לא תגורו מעיקרא דודאי לא נאמר לא תגורו כ"א בדאיכא מקום לירא כמ"ש בנדה דף סא, וכע"ז בשו"ת הרשב"א הובא ב"י חו"מ יב, וכו', ושופט הממונה על ישראל לרדות העובדים ומקיים לא תגורו יזכה למחיצת פנחס המקנא, ורעה אליו לא תאונה, (עכ"ל פת"ש בשם בכו"ש).

לט) אל תקנא בעושי עולה, דכל מאן דחמי עובדיהון ולא קני לקוב"ה אעבר על תלת לאוין, בגין כך בעי ל"י לבר נש לאתפרשא מנייהו ולמסתא אורחי' מנייהו עכ"ל (זוה"ק ח"א דף רלט:).

מ) כל ההוא בר נש דמקני ל"י לקב"ה לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ב"י כשאר בני נשא (שם דף כט:).

מא) כל מי שיש בידו יכולת למחות ומוחה ונוקם נקמות מהרשעים בעוה"ז,

הקב"ה כודת עמו בדיח ולודעו אחריו כמו שעשה פנחס (ראשית חכמה שעה"ה פי"ב בשם הר"י אבוהב זצ"ל).

מב) החטא הקטן כשיסכימו עליו דעת הרבים והרח ניתנה בבחי דיניהם שלא למחות בו, הנה הוא זמה ועון פלילי וחטאת הקהל כולו, ולא ניתן למחילה אם לא בפורעניות הקהל והוא ה"י עון סדום (ס' העקידה שער כ).

מג) מחוך שלא מיחו בעובדי עבידה למדו הרודות מעשיהם (רש"י סוכה מא:).

מד) מי שבידו למחות ולא מיחה נתפס על חטאו זה דבר ברור מד' דבוהינו גם מן הכתוב וכו' והעובר עליה ולא הוכיח בטל עשה, ועוד שהוא מכת הרשעים שעושין כן (חינוך מצוה דלט, וע"ע בשל"ה תחלת ספרו).

מוגה

מה) אשמה של ישראל תלויים בראשי דיניהם (ילקוט יחזקאל סי' שכא, וילקוט דברים תח"ב).

מו) בן אדם דפה נתחייב לבית ישראל ושמעת מפי דבר וגו' ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיותו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש (יחזקאל ג).

מז) ויתכן שגם משה נכון לבו בטוח בצדקת אחיו (אהרן, בהעגל) שכוונתו לא היחה לדעה אבל על אשמת העם האשים אותו, כי ה"י ראוי להוכיחם והם נכסלו על ידו (דמב"ן תשא עה"כ מה עשה לך העם הזה).

מח) מפני מה מתים ח"ח בלא זמנם מפני שהם בחיים בעצמם שאינם נוקמים ונוטרים כנחש על דברי תורה ויראת שמים (אדר"נ פכ"ט).

מט) היו גדולי ישראל רואין דבר עבידה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה חבא שעה ואני עושה לכם כן (מדרש דבה איכה — עה"כ ויצא מבת צי"ן).

נ) ולסיום הרבדים: אעתיק מ"ש הלוחם הגדול מוהר"ד חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיד שעדי חיים דף ו, ע"ב, ח"ל: או' מיום הדין ואוי מיום התוכחה בבוא עת מועד לכל חי, וכי יפקוד ד' על מעשי אנוש ועל פעולות אדם שיחופש ויבצא כתוב: צדיק זה חלל שבת, חסיד זה עבר על נדה, ירא אלקים זה עבר על נבלה וטריפה ושעטנו, קרוש זה עבר על א"א, וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו הלא הדרו חמים פעלו, ויענהו ד' בסעדה: הלא ה"י בכחך למחות באיש פלוני אלמוני רשע, מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו וכו' עכ"ל.

וע"י שתיקת הרבנים שפטו הכלל ישראל, דמדשתקו רבנן ש"מ דניחא להו, ועל סמך זה נתפטמים עוד כהיום הזה רכבות נפשות מישראל באכילת חלב החמור דכר יום ביומו.

ומה גם אחר שנתגלה ביתר שאת הזיופים הנוראים שבקונטרס פרי תמרים הנ"ל מה יאמרו הבריות היכן הם הרבנים עיני העדה למה שותקין כאשר רואין נגד עינינו עקירת התורה בריש גלי בעזות נוראה כזה וחילול השם בווער כאש בלהבת עד לב השמים. וכי תאמר מה דהוה הוה אין זה רק פטפוטי היצר שהרי המכשול עדיין גוברת והולכת מיום ועדיין נתפטמים אלפי נשמות ועדיין מתטמטמים לבות ומוחות של צאן קדשים עתידן של ישראל בדור העתיד והרבנים עומדים מן הצד כאילו אין הדבר נוגע להם לא! ולא!.

דעו נא כי אותן העדיין אוכלין מענה בפיהם למה רוב הרבנים שותקים? ועל סמך זה אנו אוכלים! כל רב וראש ישיבה יש תחת דגלו מספר אנשים הצייתין לכל היוצא מפיו וכפי השפעתו כך אחריותו וכל שמדלג על המחאה אשמת בני ישראל בראשו תלויין וכמו שכתבתי לעיל.

וטוב שיצייר כל אחד ואחד לנגד עיניו ציור של ממש מהנעשה לאחר מאה ועשרים שנה כפי שקבלנו מאבותינו ומובא בזה"ק, ואותיות דרע"ק, וראשית חכמה, ועוד.

וננסה לצייר לפנינו ציור של דין וחשבון מרב או ראש ישיבה ת"ח ויר"ש שישב כל ימיו באהלה של תורה ולא שח שיחת חולין מימיו רק בתורת ד' כל היום יהגה:

(דין וחשבון לפני בי"ד של מעלה)

הב"ד: האם עסקת בתורה?

הרב: ודאי עסקתי! וקורות ביתי וגם עדי הארון שבקברי שנעשו משלחן שלמדתי עליה יעידון ע"ז.

הב"ד: התפללת כל יום בציבור

הרב: פשיטא וע"ז יעידון בעלי בתים שכבית מדרשי

הב"ד: עסקת בחסד

הרב: יותר מכפי כחי וכל שנעזרו על ידי יעידו ע"ז

הב"ד: הנזהרת ממאכלות אסורות

הרב: ודאי! לא אכלתי רק הנאפה והנתבשל במטבח שלי הפרטי ולא מן הנמכר בשוק כלל וכלל לא.

הב"ד: הלא אכלתם חלב דאורייתא!

הרב: מלאך של שקר העיד זאת כי מעולם לא אכלתי אפי' בשר בהמה והיאך נכשלתי בחלב.

הב"ד: כאן עולם האמת ואנו שונין דכרינו אתה אכלת בכל יום ובכל שעה ובכל רגע ממעת לעת תדיר בלי הפסק רגע — חלב — ובמזיד גמור.

הרב: (נתכרכמו פניו ונתחוררו כש לג כל ארכובותיו דא לדא נקשן ומשתומם במחשבותיו על הטעות הנעשה ופותח פיו ואומר) אולי נתחלפו השמות ומדברים כאן מאיש אחר ששמו כשמי?

הב"ד: (ככת צחוק על פניהם) אין כאן שום טעות כלל, ונסביר לך הלא אתה שמעת הרבה פעמים התעוררות בענין חלב הבא מרבנים דפקיע שמייהו והי' בידך לחקור הענינים בפרט כשיצא לאור הקונטרס פרי תמרים המקולקל והמרשיע ועליה סמכו כל הקצבים הלא בידך היתה ללמוד מקצוע הניקור מפי הספרים הקדמונים שהרי ת"ח ועוסק בתורה הנך והיית יכול לברר הצדק עם מי ולפרסם זאת וכיון שלא עשית זה ושתקת דנו הרבה אנשים הסומכין ונוטין אחר דבריך כי מסתמא הכל כשר. וכיון שכך אתה צריך ליענש בשבילם.

הרב: אבל הלא לא אמרתי לשום אחד חוות דעת לא לכאן ולא לכאן והייתי נייטראל.

הב"ד: אמת הדבר שלא התנהגת כהרבה רבנים שבלי יודעם בין ימינם לשמאל חוו דעתן בפירוש או ברמז שהכל כשר ואין צריכין לחוש לרינון. ועונשן חמור אלפי אלפים יותר מעונשך כיון שבפועל ובמעשה הכשילו הרבים ואין חילוק לן בין איסור כרת זה לאיסור כרת אחרת והד"ז כרב המורה להתיר איסור גדה רח"ל בלי ידיעת הדין, ועונשם קשה ומרה בלי תכלית וחקר אם לא יתקנו את אשר עוותו, עוד כם נשמתם.

אבל מכל מקום שתיקת הרבנים שאחזו בפלך השתיקה משמשת כהודאה, בעיני ההמון כי ההמון דרכם לסמוך להקל בדבר שלא חוו הרבנים דעתן להחמיר וע"ז אתה צריך לעמוד על עונשך. דמדשתקו רבנן ש"מ דניחא להו ועל סמך זה אוכלין יום ויום חלב רבבות כזיתים.

הרב: אבל מה זה שמענישין אותי כאילו אכלתי בכל רגע ורגע — מכ"ד שעות של יום — חלב מהו החשבון והלא ליצנות לומר שכעת השינה כאילו אכלתי חלב.

הב"ד: דע לך כי כל רב או ראש ישיבה או מנהיג ומשפיע נענש לפי הנפשות הנשפעים מדיבורו ולא לכד המתפללין בבית מדרשו אלא גם בקצה העולם אם יש אחד שהי' נמנע מחלב אילו הי' שומע רב זה צועק כי חלב בכשר, גם על זה נענש הרב כשלא צעק והר"ז בכלל משאחז"ל (שבת נ"ד) כל שבידו למחות ולא מיחה נתפס על אותו עון, וע"כ היות שבכל רגע ממעל"ע נמצאין נפשות שעוסקין אז באכילת כשר נחשב כשמים כאילו אתה אכלת ממש אז באותו רגע הכשר עם חלבו.

וכדי שתכין החשבון ומיצוי עומק הדין, דע לך! שעונש על רבנים — משפיעים — וראשי ישיבה יפרד לד' ראשים זו למעלה מזו:
 (1) רבנים שהפליטו מפיהם שאין לחוש על קול הרינין עונשן היותר חמורה מי ביקש מידן לחוות דעתן כמה דלא ידעו ואם כמה שלמדו אין יודעין להבחין בין טוב לרע בלי סיעתא דשמיא עאכו"כ במקצוע שלא עסקו ולא עמלו בו כלל, ולפעמים הנגיעה דוחקתן לומר מה שאמרו אבל בעולם הבא אין עצה ואין תבונה להציל מרדת שחת ושוגג קרוב לפשיעה הוא, והפושע ממש כאיסור חלב גהינם כלה והוא אינה כלה.

(2) הרבנים שאין מתערכין כלל בכל משא ומתן של מערכת החלב אבל בכיתם אוכלים כשר בהמה, והרכה אנשים חוקרים ע"ז ודנים מעשה רב מהם להקל באכילת כשר עם חלב, ורב זה אע"ג שלא הורה בפיו אבל אבן מקירו זועק למרחקים בבית הלזה אוכלין כשר ואין חוששים לרינון עאכו"כ שמותר להמון העם לאכול, וכל חטאת בית ישראל הנכשלין עי"ז על חשבוננו נזקפין. ועליו לקבל עונשן. דאחז"ל אדם חשוב שאני, דממנו יראו וכן יעשו.

(3) רבנים שנוהרים בכיתם שלא להכניס כשר בהמה מפאת חומר אכילת חלב ואכזרייהו דילי' אבל אינן נזהרין במוסד שלהם ומניחין שם כשר הבהמה ורכים מורין לעצמם היתר על סמך זה.

(4) רבנים שנוהרים כמאד לעצמן וביתן ומוסדותיהן אבל עדיין אין מוחין בפומבי על המכשול הנורא ואילו היו מוחין היה קולם נשמע

להרבה הרבה נפשות במדינתם וכשאר מדינות והיו מצילים מאות נפשות מישראל לכה"פ מרדת שחת.

הב"ד: ודע כי עונשך מר מאוד כי הנך כעת בכלל ארור וא"א לך לישב כג"ע במחיצת שאר צדיקים דאין ארור מדבק בכרוך.

הרב: הלא לא עברתי שום עבירה שנאמר עליה כתורה ארור
הב"ד: מדרש מפורש הוא "למד אדם ולימד ושמר ועשה והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז בכלל ארור" (ויקרא רבה כ"ה).
הרב: אבל אהה הלא לא הי' בידי למחות והלא לפני כ"ד של מעלה גלוי וידוע ההלוך ילך בעוה"ז ומה שמאיימים הרבנים בכל מיני פחדים.

הב"ד: אי"ז טענת פטור כלל דמבואר במדרש (תנחומא תזריע ט') "ולפיכך הי"ל למחות ולהתכזות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישראל" דו"ק בלישני' לסכול הכאות מישראל.

הב"ד: ובזה עדיין לא נגמר הכל עתיד אתה ליענש על ביהמ"ק שהחרכת

הרב: מה זאת? והלא לא הי' כלל ביהמ"ק בימי

הב"ד: התוכל לפרש לך כוונת מאחז"ל כל מי שלא נכנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו.

הרב: ע"כ הכוונה דאילו לא היה בימיו אותן החטאים שבשכילן נחרב ביהמ"ק ודאי הי' נכנה מחדש, ומדלא נכנה ש"מ עדיין השטן מרקד ואילו הי' ביהמ"ק קיים אז הי' נחרב.

הב"ד: יפה דברת ומה"ט צריך אתה ליענש כאילו החרכת ביהמ"ק דאחז"ל (שבת קי"ט:) לא חרבה ירושלים אלא בשכיל שלא הוכיחו זה את זה.

הרב: פלא נפלא מעולם חשבתי כי רב אשר יושב באהלה של תורה וכל העם עונין אחריו מקודש ואהוב וחכיב על הבריות הוא היותר גדול וצדיק, והרב אשר קולו ניתן כתוכחה לעם ד' ומרננין עליו ומלעזיזין עליו ומקללין לו ש"מ שאי"ז דרך האמיתי דודאי אילו הי' דרך האמת כן ודאי היו נותנין חינו כעיני הבריות - מן השמים.

הב"ד: היאך שכחת גמרא מפורשת המראין בהיפוך ממה שאמרת איתא (כתובות קה:) האי צורכא מדרכנן דמרחמין לי' בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא. וידענו

היטב גודל הנגיעה שהיו לך ולרבנים כמותך להיות אהוב וחביב בעיני הבריות ולפיכך חדלת מלהוכיח ודבר זה נקרא עובד עבודה זרה בטהרה כי שמת כבודך למעלה מכבוד שמים וכחס על כבודך שתקת בראותך העם נכשלין רח"ל באיסורים היותר חמורים.

הרב: אבל למה אחריות אחרים עלי יותר מסתם בן אדם שאינו נענש כל כך בשביל אחרים? הכי בשביל שישבתי כל היום ועסקתי בגירסא ולימדתי עם אחרים יהא עונשי חמור מסתם הדיוטות.

הב"ד: כך אחז"ל (תנחומא בלק י"ט) קח את כל ראשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם. וכן אמרו (תנחומא משפטים) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור על שלא מיחו ברשעים. ועוד אמרו (מדרש איכה - עה"כ ויצא מבת ציון) היו גדולי ישראל רואין דבר עבירה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה תבא שעה ואני עושה לכם כן.

הרב: ולמה הצדיקים המוחזין כ"כ נרדפין הן?

הב"ד: עי' בבכור שור (שבת קמ"ה) שכ' כי הטמאין יש להם דריסה משא"כ הטהורים שהן נדרסים מן הטמאים וגם מדת הצדיקים להיות מן הנעלבים ואינן עולבין.

הרב: ולו יצוייר אילו לא הי' בידי לברר עם מי הצדק בענין החלב עם המכשירים או עם המערערים הצועקים כל היום וכי אסור לי לאכול הבשר?

הב"ד: אסור לך באיסור גמור!

הרב: למה?

הב"ד: ראשית - אם הצועק צועק חלב דאורייתא סוף כל סוף

ספיקא דאורייתא הוא ולחומרא.

שנית - הלא ידעת שמבואר בספרי (וברש"י פ' תצא) דגדול המאבד הנשמה מהמאבד הגוף (גדול המחטיא יותר מההורג) ואם יראת לצאת ברחובות בלילה פן יפגעך גולן או רוצח, וגם עשית כמה בריחים ומנעולים (שלעסער) ועוד סגולות שלא יוכלו הגנבים לבא לביתך אע"ג שגם זה ספק אם יבואו מ"מ עשית כל הפעולות שבידך לעשות להשמר מהגנבים שודדי לילה שבאין עבור ממון בלבד, א"כ חייבת לעשות עכ"פ כ"כ שמירות לנשמה שלך להשמר מהקליפות וסט"א המייעצין לך להתפטם ממאכלות אסורות ולהרוג נשמתך ונשמת זרעך

לעד ולעולמי עולמים, איזה שמירה עשית שלא יבואו שורדי נשמות לגזול נשמתך מעולם הבא ואם על עולם הזה של שבעים שנה דאגת כל כך הרבה למה לא דאגת על איבוד נשמתך לאלפי אלפים ורבבות רבבות שנים עד אין קץ וחקר.

(הב"ד ממשיך)

ואמור נא לנו כשבא פלוני ללות מעות ממך כמה פעולות עשית להיות בטוח שיחזיר לך ההלוואה, ואם הי' אחד אומר לך שכמדומה לו כי פלוני הלוה אינו משלם הלוואתו בנקל היית מונע את עצמך מלהלוות לו אפילו מצד הספק בלבד, ואם כך נפחדת על איבוד הכל הכלים הנאבד מהר למה לא דאגת על איבוד נשמתך?

ואם למשל ראובן הי' מכה את בנך מכות רצח בשוק עד שפיקות דמים ונתגלה אח"כ כי בטעות עשה כן שסבר שאתה גנבת ממונו ואח"כ נתברר לו שאינו כן, האם לא היית נוקם ונוטר בו כנחש ושומר שנאה בלבך. והיאך נוותר אנחנו על מה שאכלת חלב והרגת נשמתך אע"ג שהי' בטעות. וקרוב לפשיעה כיון שהזהירו בפרהסיא שישמרו מאכילת הבשר כי ארס החלב טמון בקרבו.

(הב"ד ממשיך)

עוד שאלה נשאל אותך, הכבר שכחת כשנתרעשה הארץ כשנמצא איזה מכשול באיזה מאכל או משקה והמכשילים תירצו עצמם שטעות נעשה ולא רצית לקבל שום תירוץ כי טעות כזה אסור להתרחש. ואיך מותר לך לטעות ולפטם נשמתך בחלב שהוא שורש הטומאה והסט"א?

ולמה שכחת ממעשה שאירע כשנתגלה לרבים שצריכין להשמר מלאכול תרופה פלונית כי הרוצחים שמו סם בקרבו ומנעו הרבים מלאכלו אע"ג שהי' רק ספק בכל קופסא חדשה אולי אין בזה סם כי לא נתברר הדבר רק מאיזה צלוחית שמצאו סם בקרבו (טיילענאָל בלע"ז - המו"ל) ואי"ז ראי' כלל על הכל, אעפ"כ כ"ז שלא נתברר בכירור גמור ובהחלט כי כבר נתבטל הדבר ועשו שמירה ע"ז לא אכלת, ולמה אכלת בשר? כשרב אחד צועק חלב בקרבו! סם בקרבו! כל עוד שאין לך כירור שאין עוד סם בקרבו?

(ועוד ממשיך הב"ד)

אם תרצה לידע עד כמה מענישין בב"ד שלמעלה עי' בשם הגדולים להגאון הקדוש החיד"א זצ"ל (ערך מו"ה דוד גרשון ז"ל) שהביא

שצדיק זה ראה בחלומו שמענישין אותו על אכילת חלב ושאל היאך אכל חלב וענו לו לפי שהי' מדליק הפיפ"א משלהבת של נר חלב, והוסיף החיד"א ע"ז ובענפ"ש מסמר שערות בשרו כי בדבר שהי' לו להרב הלזה היתר גמור היו מענישין אותו כאוכל חלב ומסיק ולכן הת"ח צריכין ליהרהר ביותר ולפרוש מספק איסור משום שהמון העם לומדין מהם ומקילין יותר. עכ"ד החיד"א.

(וממשיך הב"ד)

ואם תחשוב שדי להרב להחמיר לעצמו, ולהרשות לביתו לעשות מה שרוצין טעות גדול טעית פוק חזי מ"ש עור החיד"א שם "ולא סגי בת"ח עצמן אלא אף אם ההמון רואים אחד הבן ואחד הבת של ת"ח שעושה כמו שעושים ההמון מתחזקין הן יותר ומקילין באיסורין ואשמם בראשיהם, עכ"ד.

הרב: אבל אהה אם לא נפל בדעתי לדמות מאכלי איסור כמאכלי סם המות כמו שדימוהו חכמי המוסר במסילת ישרים וראשית חכמה כשביל זה יהי' עונשי כל כך גדול וכי מה ענין זה לשגגת תלמוד שהביא החיד"א שם והיכן מצינו בפוסקים דבעינן לדמותן אהרדי? הב"ד: טענתך אינה טענה כלל כי יותר ויותר מעשרה פעמים במשך שנות חיך נפגשת עם דברי תשובת הר"ן ששם מפורש הדמיון להדיא ומובא בשו"ת הריב"ש סי' ש"ץ ומשם לב"י ה' מגילה סי' חר"ן וזה לשונו הקדוש והטהור:

אם האדם יצטרך לילך על גשר אשר כולם יאמרו שהוא גשר חזק ורק שר חכם אחד יאמר שהוא גשר רעוע וסכנה הוא להלוך על גשר זה הלא בודאי לא ילך שום איש על גשר זה, וא"כ אם על עניני הגוף יחזור להחמיר כל כך ק"ו בן בנו של ק"ו שיש להחמיר בעניני הנפש לעשות המצוה על צד הכשרות והיותר טוב בכירור גמור עכ"ל הר"ן שכריב"ש, ואם ת"ח ורב בישראל אינו חש לדברי הר"ן שראית וידעת ממנו א"כ איפוא התקוה להמוני העם שלא יכשלו בחמורות שבחמורות?

(הב"ד ממשיך)

מרא דאברהם היכן נאבד שכלך ועד היכן נסגרת בשלשלאות של השטן וירדת שאול תחת' לומר שטות כזה, וכי שכחת מקרא מפורש כי כל אוכל חלב ונכרתה, והיאך נאבדה האמונה ממך הכי אין זה סם המות ממש, ואם כשהרופא הפרטי שלך הי' מזהירך ממאכל פלוני שהוא סם לגופך ידעת לכרוח ממנו כבורח מן הארי, וכשהתורה הקדושה מזהיר

אותך כי האוכל חלב בכרת, הגוף נכרת והנשמה נכרתת מחיי עולם הבא אי"ז חשוב בעיניך אפילו כדברי רופא פשוט, שומו שמים על זאת! ולזאת יקרא רב בישראל תורה תורה חגרי שק והתפלשי באפרים אבל גדול עשו לך, חבל חבל עד היכן נחלשה האמונה בתורה הקדושה אשר בשביל קוצו של יו"ד ממך נהרגו ונשחטו אלפי אלפים מישראל ועכשיו בעונה"ר עוקרים כשט נפש מקראות שלימות מן התורה בלי פחד ומורא וכלי נקיפת הלב. אם המכונה רב בישראל מאמין וחושש לרופא כשר ודם מחלל שכת ואוכל טריפות כשזזהירו על סם אפילו בספק, ולדברי התורה אינו חש אין חילול התורה גדול מזה, והוא חורבן התורה כמלוא המוכן.!!!

הרב: עדיין לא נתברר אצלי האם זה כלל בכל עניני התורה כשרב אחד מערער על איזה דבר צריכין לחוש לדבריו.

הב"ד: מ"א מפורש הוא בסי' ת"ל אחר שהביא ד' מהרש"ל שנהג חומרא באיזה דבר וכ' דע"כ לחומרא בעלמא נקטי' ועכ"ז סיים המ"א דיש להחמיר הואיל ויצא מפי אותו הצדיק. וזה אפילו בחומרא כ"ש כשהצדיק עומד וצווח סם המוות בסיר סורו ממנו ואל תטמטמו ותפטמו בחלב לאבד גופיכם ונשמותיכם לעד ולנצח נצחים!!!

הרב: ידעתי מעור כמה רבנים שהמה יראי השם מאוד הכי יעלה על הדעת שבשביל אי מחאה וכדומה יחשבו כמאכילי חלב?

הב"ד: כבר השבתי על ככה ועיין עוד בשו"ת בית הלל (סי' מ"ז) להקדוש ר"ה מקאלאמייע שכ' בעוה"ר עיני ראו ולא זר כמה וכמה רבנים הגורמים להאכיל טריפות הגם שהמה יראי השם בענינים אחרים. אוי לאותה כושה עד כמה האמת נעדרת, עכ"ל.

הרב: האם זה אמת מה ששמעתי מכמה רבנים יראי ד' אשר חולי הידוע רח"ל (קענסער) שבא ע"פ רוב על הבני מעיים הוא בשביל חטא מאכלות אסורות?

הב"ד: דברים בצדק נאמרים כי כן מפורש באזהרות להגה"ק מהרצ"א מדינוב (בעל בני יששכר) וז"ל; פקחו נא וראו זה כמה שנים בעונה"ר מכה מהלכת במדינה זו חלאים רעים ונאמנים חולי מעיים השי"ת ישמור שארית ישראל ולמה לא תבינו שזה עבור שמכניסין דברים אסורים לתוך מעיהם עכ"ל.

הרב: ומה הי' לי לעשות בחיים חיותי אילו הייתי רוצה להנצל מכל זה

הב"ד: לברר הדבר כפי האפשר ולחוות דעתכם כמו בכל חלקי תורה וגם לפני הבירור לגלות דעתכם לכל הסרים למשמעתכם שצריכין להשמר מליגע בו כי גם ספק חלב חמור מאד וספק איבוד הנפש הוא. וכל אחד טרם ישים הבשר לתוך פיו ידמה בנפשו כי לפניו עומד רב זקן אחד ומתחנן ממנו שימנע מלאכלו כי ארס מר של נחש הממית בתוך הבשר אשר הנפש וגם בשר יכלה. (כמו שכן הוא האמת אשר רב זקן אחד אומר כן — ומבואר במסילת ישרים שצריך לשער מאכ"א כארס הממית ממש).

הרב: אבל למה דנתם אותי כאוכל חלב במזיד הלא לא בזדון הלב עשיתי זאת רק מחסרון ידיעה מחובת מחאה וחומר תוצאותיה?

הב"ד: שכחת משנה מפורשת שגגת תלמוד עולה זדון וכל חובת מחאה מפורשים במדרשי חז"ל וגם בש"ס ואין שום טענה מועלת נגד זה.

הרב: אבל למה אין שאר מצותי מגינין עלי בפרט הצדקות וחסד שעשיתי עם כל.

הב"ד: שכחת גמרא אין מצוה מכבה עבירה וכל בר כי רב יודע אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, אפילו שוחד דמצוה (ע"ש) ובמחילה מהרב שכחת גם הלכה מפורשת בשלחן ערוך שהיית רגיל ללמוד ברכים באו"ח (סי' תרכ"א מ"א ס"ק ו') דצדקה שנותנין עבור המתים אינה מועלת אלא לאותם שבחייהם נתנו צדקה דאומרים אילו הי' חי עכשיו הי' נותן ג"כ צדקה וזהו לו זכות אבל בלא"ה לא. ומביאו המ"א בשם הרוקח וס"ח שכל דבריהם מפי אליהו וקבלה, כידוע. וגם כאן המשניות מועלת כאילו היית לומד עכשיו בחיים, והלא ת"ת לא יגין עבור המכשול שהכשלת הרבים באכילת חלב.

הרב: אולי יש עצה אחרת תמורת עונש המר והנמהר המוכן?

הב"ד: עצה יחידה להתגלגל עוד הפעם ולהיות בנסיון גדול מאד כזה שהיית כבר ועוד יותר ואם תוכל לעמוד בו אז יהי הכל מסודר.

הרב: אינני רוצה לנסות ידענא היטב גדול הנסיון מחמת נגיעה שלא ילכו המתפללים מהביהמ"ד ושלא יגרע כבודי וכדומה ומפחד אני שלא אוכל לקום בהן.

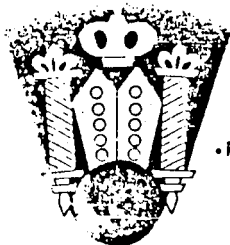
הב"ד: שכחת גמרא מפורשת אין מצוה מכבה עבירה. מכל זה ישפוט כל רב ומורה וראש ישיבה לעשות חובתו כ"ז שיש לקל ידו לעשות טרם יבא השמש ויחשיך ואז יתקיים בו ושכבת וערכה שנתך ובלצגבכ"א.

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה

CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. AND CANADA

85 Division Avenue
Brooklyn, N. Y. 11211
384-6765

יום ג' לסדר קרח, א' תמוז שנת תשמ"ב לפ"ק.

ישיבה שני' אודות "ניקור"

אחרי מסא ומתן וריונים, הוחלט להציע כולהלן:

- א. להודיע לרבנים המכשירים ולהזהיר לכל העוסקים כמלאכת ניקור, שיש חונחה רבה בניקור חכבר שיש בו חסס חלב הכליות.
- וכמו כן יש חסרון ידיעה בניקור חיותרת הנקרא "ריקע שענדורליין" שיש חתיבת חלב סרוך בו וקרופים סכ' הצורים. וגם החלב שתחת הקרום.
- המסתמסים עם הסחול ירעו שצריך ניקור חיסכ.
- ב. אורות הבשר שאר צלע י"ב. היות שכרוב קהלות ואפילו במדינת אונגארן לא נסלו בשר זה, לכן צריכים לכה"ש איזה השגחה שינקרו הבשר הזה חיסכ.
- ג. בשר שתחת הצלעות מקום הקרום הלכן תעכ, חיות ולפי הרכה שיסת פוסקים ראשונים ואחרונים יש בו חסס חלב גמור, ע"כ נכון לנקר כל החלב שתחת הקרופים.

פרק ז

כבר הי' לעולמים

בהיות שיש הרבה הצועקין כי לא יצוייר במקום שיש השגחת רבנים וראים וחרדים שהבשר לא יהא מנוקר כהוגן ואם הרב נאמו להורות על שאר דברים של או"ה נאמן ג"כ לומר שאין חלב בבשר, ע"כ מצאנו לדבר בעתו להראות להקורא כי כבר לפני מאתים שנה ועוד לפני זה מימות המהרש"ל גם במקומות שחיו רבנים גדולים ומופלגים בתורה ויראת שמים, עשרת מונים גדולים מבה"ז ואעפ"כ היו מכשולות גדולות, ועל הרוב מטעם שמלאכת הניקור הוא מלאכה כבידה בפרט שלא להניח משהו מחלב, וגם חסרון ידיעה מרובה יש בה (וא"א להסבירו למי שאינו בקי בה) ומשם ישפוט כל אחד עצמו כדור שפל כימינו דלא יבצר כלל שהקצבים יתרשלו בניקור כיון שהרבנים אין בקיאים בה. וכ"ש חלק אחוריים שגרי מדינה ארצה"ב הם בחלק המינכר ממדינת הגר שאין רגילין בזה כלל, והא לך מה שכתבו הספרים.

1) בס' צינה לדוד להגאון מוהר"ר דוד דייטש זצ"ל (מגדולי ספרי הניקור עוד בשנת תק"ח) וז"ל: ראיתי מנקרים חותכין בשר ואומרים זה חלב, ועל חלב גמור אומרים שזה בשר וכמה פעמים עמדו המנקרים ואומרים בחוצפה כך קבלנו וכך מנהגינו מקדם והייתי בעיניהם כמתעתע באומרים אם אמת אתך למה אין מזהירין לנו הרבנים אשר בארץ. המה חכמי הדור על זה. ואני בעניי אמרתי להם בודאי חכמי הוראות לא ידעו מזה המכשול ועל מנהגך אני אומר דור תהפוכות המה ומנהגם לגינהם.

2) בישי"ש חולין פ' גיד הנשה סי' י"ט וז"ל: אני הגבר ראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שמחמירין בענין ניקור לחתוך אפי' מההיתר, ובכל זאת נמצא הרבה פעמים שמקילים בחלב לכן נהגתי בעצמי וכו' עכ"ל.

3) מהר"ם מינץ תיקן שלא יסמכו על בשר המנוקר עד שיבדקנו מנקר אחר מומחה כי יארע שגם אחר הניקור נשאר הבשר לא מתוקן כראוי. (מובא בישי"ש שם).

4) אין לבעל נפש לסמוך על שום מנקר אלא אם מכיר שהוא ירא אלקים. ובקי במלאכת הניקור (ישי"ש חולין פ"א סי' ב').

5) בס' בית יצחק (יור"ד סי' ס"ד) תוכחת מוסר על הרבנים שמשכו ידיהם מן המנקרים בשר מליתן השגחה עליהם (פ"י שמשכו ידיהם מלהעמיק וללמוד דיני ניקור כראוי) וסומכין על המנקרים שלמדו איש מפי איש ולפעמים גם רבי לא שנה וא"כ תלמידו מנין לידע, וגם בחלק הפנימי הכל ממשמשין בו נשים ועבדים וקטנים, ובפרט שוחטי זמנינו שלומדים דיני שחיטות ובדיקות מחדש ולקחו קבלה מהרב וענין ניקור לא ראו ולא ידעו כלום ועכ"ז לאחר שנתמנו לשו"ב עושים א"ע למנקרים

מלחמת קודש

מג

והעולם סומכין עליהם ואין מי שישגיח עליהם והכל הוא מפני שגם הרבנים בעלי הוראה אינם בקיאים בטוב ענין זה, ע"כ צריך הרב ללמוד בעצמו מקודם בטוב סדר הניקור בחלק הפנים (מובא בהק' לס' גבעת פנחס).

6 הרבה שנים שאני עוסק בעניני ניקור והייתי בהרבה עיירות גדולות וקטנות וראיתי בעוה"ר שיש הרבה מכשולים ועוררתי עליהם וכולם נתנו לי טובת עין (גבעת פנחס ה' ניקור).

ומשם רואים שגם במדינת אונגארן כבר היו מכשולים גדולים בהרבה מקומות והמראה כתב קבלה מה שקיבל שם עדיין צ"ע בסמכותו.

7 בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: מדוע הרבנים הגדולים ובעלי תריסין שידם רב בכל מקצועות התורה הזניחו לגמרי למוד הלכות אלו שהן לא הילכתא למשיחא אלא מהלכות ההכרחיות ביותר, הסיבה היא: יתר המקצועות בתורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות לו ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם אינו עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר — **ורבה העזובה במקצוע זו והרבה נכשלים באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין על מצות קלות כחמורות.**

8 בפסק בד"צ דעיה"ק ירושלים תובב"א וז"ל: רבה ההזנחה בענין ניקור שכל מנקר מלמד ומורה למי שרוצה ובזמן קצר ממלא את ידו לעסוק במלאכת הניקור ללא שום תעודה וקבלה ובאמת ערביך ערבא צריך ועי"ז רבה המכשלה להאכיל ח"ו בחלב ודם איסורי כרת רח"ל.

עדה אב תשמ"א

9 כי הפמ"ג באו"ח (הנהגות הנשאל באו"ה סדר ב' או' א'). וז"ל: ובעוה"ר לעי"ע אין לומדין דיני ניקור ומסור לכל וראוי לכל מורה אם באפשר לו ללמוד אשרי וטוב לו, עכ"ל.

10 הגאון הנורא שר התורה והיראה מוהר"ר יונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו כרתי סוי"ס ס"ה וז"ל:

בזה"י יש להחמיר יותר שלא לסמוך על חזקת כשרות המנקר כיון דעכשיו בזה"י רבו החומרות וכבד עליו הטורח ועל הרוב אינם בני תורה ואין לסמוך בניקור כ"א על בקי וירא ד' מרבים. ועוד כי בזה"ל:

מיום עמדי על דעתי שלמדתי ה' ניקור להיות בקי בהן ובשמותיהן לא סמכתי על מנקר כ"א מה שהייתי מנקר בעצמי ויגיע כפי אכלתי, עכ"ל.

פוק חזי חומר איסור חלב והלא פשוט וברור כי הגאון הק' מהרר"י ודאי הי' מקפיד ומדקדק על המנקר בעיר שלו שיעשה הכל על צד היותר טוב בהשגחה מעולה וקפדנית ואעפ"כ לעצמו לא סמך עי"ז בידעו שאע"פ שעפ"י התורה די לו לסמוך על מלאכת המנקרים אולם בעבור יודעו שגם

באוכל חלב בהיתר נתטמטם המוח והלב לא רצה לסמוך על שום אדם רק
מה שעשה בידיו ממש.

היוצא מכל הנ"ל:

פירצות בניקור החלב כבר הי' לעולמים ובכל דור ודור עומדים עלינו
הס"מ וכת דילי' לכלותינו עוד מימות מהרש"ל ולפני זה, ומי שהעיר ד'
את רוחו זכה להנצל מפח יוקשים. וכל הקורא ומעיין בספרים הנ"ל ודאי
חושב בלבו כי אילו הי' הוא חי בדורות ההם הי' עומד במסירות להציל
נפשו ונפש ביתו היקרים להתנזר מבשר אותן המנקרים שמזניחין עבודתן
מבלי לנקר הבשר כדבעי. ומתעורר רחמנותו על זרע ישראל שנכשלו בלא
יודעים, אבל אינו מכיר כי בו בפרק עומד הוא במצב נסיון הלזו ממש וגם
עליו ירשם בספר הזכרונות לאחר עשרות שנים שהי' באותו הזמן שנכשלו
בית ישראל באכילת חלב גם של דאורייתא באופן נורא ומבהיל, ומה לו
להמתין שיכלל גם הוא בין הנכשלין ח"ו שנרשמינן שמם לדורות עולם
ובוודאי שצריך שימנע לגמרי מאכילת בשר בהמה מלהיות כל ימיו בשגגת
אכילת חלב ח"ו או קרוב למזיד אחר שקרא כל הנ"ל. והבא לטהר מסייעין
אותו.

פרק ח

הדרכה ללימוד הניקור לימוד ניקור מספרים החורבן הגדול העלולה לצאת ממקצת ת"ח ורבנים

הלומדים הלכות ניקור בספרים בלי עיון בפועל על מעשי
המנקרים מומחים להבין בכל פרט ופרט להשוות הכתוב בספר
עם המציאות מחריב עולמות וככל שהשפעתו מרובה על הכלל,
המכשול המעותד לצאת מהוראתו וחוות דעתו ג"כ מרובה
ואחריות הנכשלין בחלב דאורייתא ודרבנן דור אחר דור עד
ביאת גוי"צ על חשבונו הוא.

אבל דעו נא שלא די בלומד ממנקר סתם כי הלא גם בהם
רבתה המכשלה כמו שמבואר בספרים (עי' פרק כבר הי'
לעולמים) וכבר צווחו מרנן ורבנן ע"ז כי זה אחת מסיבות
השתלשלות הפירצה בכשלוך חלב מדור אחר דור ע"י שהמנקר

מלחמת קודש

מה

המחוסר ידיעה מלמד לתלמידו עפ"י דרכו ושבשתא כיון דעל על ואם רבו לא שנה תלמידו מנין לו.

והדרך לצאת מהמכשלה ללמוד אך ורק ממנקר מומחה שיש לו קבלה מגדולי וגאוני הדור (שהם יודעין לא להסמיך רק למי שלמד מהמומחה האמיתי) או קבלה בהשתלשלות פ"י שרבו שלימדו י"ל קבלה איש מפי איש מגאון וצדיק פלוני, כמו שהוא כעת אצל גדולי מנקרי ארץ ישראל שכל זה סדר ניקורם נתייסד ע"י הני קדושי עילאה מעניקי החמה הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובית דינם.

וליתר שאת ערכנו כאן מה שהביאו הגאונים בספריהם מפורש כי א"א ללמוד ניקור מספרים בלבד.

(והמשך לזה לקמן – "אחריות לחווה דעה בניקור החלב").

א. בס' בית יצחק ה' ניקור (בעקרת הבית סי' די כלל ו' בעמודי זהב אוי"ט) וז"ל: צריך להזהיר להמוני עם מי שאינו בקי ולא למד סדר הניקור ממנקר מומחה אפי' הוא למדן גדול חלילה להגיש למלאכת הניקור בפועל מעשה ידיו (ומובן מזה שה"ה להורות ולחוות דעה, ואדרבה זה חמור כי בעושה בפועל ידיו לכל היותר יכשיל האוכלין מהבשר שניקר בפועל ידיו, אבל המורה לרבים בשפת בלתי מהוגנת כגון באומר "צדקו דברי האומרים אונגארישע ניקור" מכשיל רבבות אלפי ישראל שנים הרבה באלפי אלפים כזיתי חלב דאורייתא, וד"ל) כי הוא דבר שצריך לימוד ושימוש גדול, וגדול שימוש יותר מלימודו.

ואע"פ שמעשה וסדר הניקור מבואר ומפורש בספר היטב מ"מ אינו רק שמיעה ואינו דומה רא"י לשמיעה שצריך לראות בחוש העינים אשר א"א ללמוד מתוך הספר ובקל יוכל לבא ח"ו לידי מכשול גדול עכ"ל.

ב. בספר מורה לזובחים (להגאבדק"ק ווירצבורג, והגאון בעל ערוך לנר כותב בהסכמתו "הגאון המופלא עמוד האמונה") סי' כ' אוי"ט וז"ל:

גלוי וידוע לכל בקי בהלכה שמי שרוצה לעסוק במלאכת הניקור צריך שילמוד תחילה הלכות הנקור מספרים המדברים מהלכות ההם בהרחבה ומבארים עניניהם באר היטב כפי הדין והנהוג (דו"ק בלשונו דגם לימוד בשלחן ערוך ונו"כ לא די) ומלבד זה **צריך להתלמד עוד מלאכת הניקור** עפ"י מראית העין **מן המומחה הבקי בניקור** למען יבינהו היטב מהות הגידין והקרומין האסורין משום חלב ומשום דם והיכן הם מונחין בתוך נתחי ואברי הבהמה כדי שיוכל למצאם בנקל ובברור ויסירם משם בשלימות ובדקדוק וכמ"ש גם הרמ"א סי' ס"ד סעי' ו' וסי' ס"ה סעי' ח', וע"כ פשיטא ופשיטא שאין כוונתינו בחבור ה' ניקור דלעיל להבין ולהורות הלכה למעשה מהן לבדנה בלתי השלימם בעיון בספרים אחרים **ובלתי מלמד מנקר מומחה עכ"ל**.

ג. בס' הניקור לרש"א (ר"ת ר' שלמה אלטמאן מו"ץ בווארשע בשנת תרע"ט) וז"ל: כל הרוצה לדעת ולהבין **צריך ללמוד בהתמדה אצל מנקר מומחה** ולעמוד על ידו בזמן המלאכה **אחרת א"א להבין עכ"ל**.

ד. בס' תורת הניקור הירושלמי וז"ל: **ביתר מקצועות התורה אדם המתעמק בגמרא וראשונים ואחרונים אפשר לו לקנות ידיעה במה שעוסק לא כן הלכות אלו אם לא עוסק בפועל ממש נשארו הלכות אלו ערטילאין בבחינת תורת הנסתר ועי"ז רבה העזובה במקצוע זה והרבה נכשלין באיסור חלב אפילו אלו שמדקדקין במצות על קלות כחמורות. עכ"ל.**

ועוד הרבה בספרי ניקור ומיראת האריכות לא העתקנו כעת יותר.

פרק ט

אחריות מלחווה-דעת, ולהכריע, ולתת קבלה

הכרעה משובשת מרבנים

הנה אחר שכבר ביארנו מפי סופרים וספרים שמלאכת הניקור עליו נאמר גדולה שימושה יותר מלימודה ובלי השימוש זמנים הרבה תחת פיקוח של מנקר מומחה אמיתי אין יודע כלום בניקור וכל הוראותיו רק מכשול לרבים תמה תמה יש לקרוא בקול גדול האיך מורה לא יעלה על לב הרבנים ומורים שלא למדו ועסקו כלל בניקור עד כאן באמעריקע ומעיינין קצת בספרים הנדפסין ומדברין קצת עם מנקרים ואח"כ מחווין דעתם בניקור כאחד הבקיאין, שומו שמים על זאת והלא כל חכמתו רק מפי הספרים לבד דהרי מה שהמנקרים מלמדין ערבך ערבה צריך והלא עליהם צועקין מרה שמאכילין חלב לישראל, וכמה מכאיב הדבר שהרבנים הרוצין לחוות דעתם ולהכריע אם הצדק עם המנקרים שקורין על עצמם "מנהג אונגארן" או אם צדקו דברי המנקרים שאומרים על "מנקרי אונגארן" שאינם יודעין מלאכה זו ומניחין, קרומים וגידין, **ועוד במדה גדושה, ואותן הרבנים שלא נפקחו עיניהם כלל במקצוע זו כאשר נכנסין לביקורת הדבר לומדין מפי המנקרי אונגארן ועל סמך זה מכריעין אח"כ כי הצדק עמהם, הלא הדבר הזה צחוק מכאיב וכל השומע יצחק לו כי הרב שלמד ממנקר שאומרין עליו כי מקלקל בניקורו יבא אח"כ להעיד על רבו המנקר (שממנו כל חכמתו) כי טוב הוא, אחר שלימדו המנקר סדר ניקורו ומעיד על מעשיו שכך נהגו באונגארן יבא הרב להעיד כי המנקר עושה כהוגן וכי כן נהגו באונגארן.**

ואם הולכין בדרך עקלקלות הלזו במשך הזמן יתקלקל הדבר עוד יותר ויותר בשפלות הדור, ויבאו עוד ח"ו ח"ו ליתן

קבלות למנקרים על יסוד זה, ודבר זה הוא הריסות הדת וכל היהדות כולה, ד' ישמרנו מתקלה כזאת.

ומעידן אנחנו על רב גדול אחד (כבוד אלקים הסתר דבר) שדימה בנפשו כי כבר בקי במלאכת הניקור (אחר עיון וחיפוש קצת בספרים, ושיחה עם מנקרים מקולקלים) ותסמר שערות ראשנו בראותינו כי ממש לא מצא ידיו ורגליו בביהמ"ד כלל ושגג בדברים פשוטים מאד אשר כל הבקי קצת בענין ניקור לא יטעה בה, וכפי דמיונו שכבר מבין בענין הניקור כבר מוכן להעיד מה צריכין לנקר ומה לא, ואם יתמשך הענין באופן זה מסתמא יתחילו ג"כ להסמיק מנקרים עפ"י שיטתם וצרכם וענין זה מזעזע נפש כל יר"ש עד היסוד, ובמסתרים תבכה נפשינו על החורבן המעותד לצאת מזה על הכלל כולו ברו"ג.

סדר הלימוד להיות מנקר

ולא לבד שהלימוד ממנקר משובש ממשך השיבוש מרב לתלמיד אולם אפילו הי' המנקר מומחה גדול באמת א"א שיתלמד התלמיד להיות בקי היטב בחכמת הניקור ע"מ לעשות בפועל מלאכת ניקור בפחות משנה שלימה לכה"פ ומצוי מאד שגם אחר שנה שלימה לא יהי בקי היטב לכל פרטיהן עדיין עד קרוב לשתי שנים, וכל זה להרוצה להתלמד ע"מ לעסוק במלאכת הניקור כשיש (ראש המנקרים) המחפש אחר מעשיו ותנאי נוסף יש שבמשך הזמן ניסה לנקר הרבה כשרבו המנקר המומחי עומד על גביו לראות מלאכתו אם עושהו היטב היטב.

סדר הלימוד לנותן קבלה

אבל מי שרוצה להתלמד להיות בקי במלאכת הניקור ע"מ להיות מוכשר לתת קבלה למנקרים על סמך ידיעתו צריך לימוד בספרים זמן הרבה על ניקור חלק הקדמי **וגם אחוריים** בצירוף עם העיון במעשי מנקרים מומחים (שיש להם קבלה בהשתלשלות מגאוניים מפורסמים) **בניקור חלק הקדמי וגם אחוריים** כמה שנים דכשלא יהי בקי בחלק אחוריים ונותן קבלה

בחלק הקדמי יכשל בכשלונות גדולות בלי שיעור וערך (כידוע לכל מנקרי אחוריים) (וכמו שהוא כעת – ואכמ"ל) ויחד עם זה גם פעולות מעשיות, וגם יהי בקי לא לבד במלאכה הניקור רק בכל המנהגים השונים שבכל מדינה ומדינה כדי שאם יבא רמאי לרמאות דכן מנהג אונגארן וכיוצא, או שיאמר כי במקום פלוני מכרו בשר אחר צלע י"ב יוכל להכחישו (לא כמו שהוא כעת שהרב מאמין לכל מנקר כהלכה למשה מסיני) וצריך שימוש הרבה אצל מנקרים מומחיים הרבה (דאיזה חכם הלומד מכל אדם) שנים הרבה כי הרי רוצה ליקח על עצמו אחריות של יסוד היהדות התלוי באכילת רבבות רבבות כזיתי בשר לכל הסמוכין על נתנת קבלתו עד סוף כל הדורות.

גוערין בו בניזיפה

ובזה תבינו שכאשר ראינו בעינינו רב גדול שאחר חיפוש בספרים בערך חודש (או מעט יותר) ושיחות קצרות עם מנקרים שיצא עליהם קול פסלות רצה ליקח האחריות הגדולה על עצמו להורות לשואלי דבר דבר ד' זו הלכה, כי ניקורם של המנקרים (מכשילי הרבים) הטוענים (לתרץ קלקולם) שזה ניקור אונגארן, טוב הוא ומתעקש בזה עד שא"א להעבירו על דעתו אע"ג שעומדים נגדו בויכוח גאוניים מופלגים בחכמת הניקור הרבה שנים בלימוד ובמעשה גם בחלק אחוריים ומפורסמין בכל המדינה בשמם וקבלתם נמשכת דור אחר דור מהנהו תרי צדיקיא הגה"ק מוהר"ר יושע לייב דיסקין זצוק"ל, והגה"ק מוהר"ר שמואל סאלאנט זצוק"ל ובי"ד שלהם וכבר העמידו תלמידים מומחים מופלגים במקצוע זה, ואעפ"כ לא נמנע מלהצדיק אותם את הקצבים המתרשלים ואת טענתם מנהג אונגארין וללמד עליהם זכות, בוודאי שראוי לגעור בו עד שירצה לתיקן ותיקון בכל החומו' שבדבר.

מלחמת קודש

פרקי ובחרת בחיים בקשה ותחנונים!!!

בני ישראל האהובים זרע בירך ד' אשר מקור קודש מחצבתן בני אברהם יצחק ויעקב שעמדו רגליהן על הר סיני.

דעו כי יסוד והקיום של עם ישראל המאמינים בה' ותורתו כמקובל דור אחר דור בראש וראשון הוא הקפדנות המדויקת באכילה ושתי' דבלאו זה זרע ישראל יוצאין לתרבות רעה ח"ו (פר"ח יור"ד סי' פ"א) ומדינות שלימות יוצאין מהדת (שו"ת ד"ח ח"א סי' ו'). וגורם צרות לכלל ישראל ח"ו ברו"ג (חפץ חיים).

ברור ג"כ כי ניקור חלב מעולם נמנה בין הדברים שבהם המכשול מצוי מסיבת חסרון ידיעה של המנקרים והרבנים, וגם מחמת התרשלות עבודתה בדיקנות, וזרע ישראל נתנסו בע"ז בכל דור ודור ואותן שעמדו בנסיון זה וגם הקפידו בשאר מיכלא ומשתיא הן הן שזכו להשאיר דורות טהורות וקדושות אשר מהם נמשך שלשלת זרע בירך ד' מאז ועד עתה וגם להלאה עד ביאת גואל צדק.

אל נא אחי תרעו כאשר נשוח את אשר עם לבבינו, הכלל ישראל כולו תלוי על המשקל, משקל כבד יש לכל נפש ונפש לבד.

ביד כל אחד ואחד לבחור בדרך החיים שתשפע לו חיים ארוכים וברוכים בכל טוב בעוה"ז ושכרו המוכנת לו לעוה"ב אם יתרחק כמטחוי קשת מאיסור הנמנה בין החמורות ביותר מטעם שעונשו בכרת, ומטעם תוצאותיה שמטמטם לב הנשמות לגדול וקטן ומבדיל הנשמה משורשה עד לכורתה כולה מעולם הבא (כמ"ש בזה"ק המובא ביסושו"ה שער ז') והוא איסור חלב שעונשו בכרת כמו חמץ בפסח וכל ירא וחרד החש לנפשו בניו ובנותיו לא ישקיט רוחו בהשקטת הבל ורעות רוח דאולי אינו או בטענות אחרות שוא ומדוחים כי יודע שדבר זה בנפשו הוא, וגם אכילת חלב בשוגג מנפש עד בשר יכלה כ"ש לעמוד בזה כל ימי חייו לעולם. בפרט כשרואין בחוש צרות מתרבות מיום אל יום צעירים נחטפים בחצי שנותיהם, ועוד צרות וחליים ומקרים רעים אשר קשה להעלותן על הכתב פוקדין אנשים ונשים וטף למעלה מהרגיל וכל העם תמיהין ושיילין אלו לאלו מה זאת עשה אלקים לנו ואין איש שם על לב לחשוב כי פן ואולי לא יצאנו חובתינו בעת אשר השמועה גדלה מיום ליום שהחניות בשר מלאות חלב שאיסורו בכרת! ופונים עורף לכל השמועות כאילו לא לנו נוגע הדבר, אבל לא יעלה על דעתו כי באותו מדה נידון למעלה בפינוי עורף ממנו בעת דחקו ובעת צרתו, ובעת הקטרוג וכמו שדרשו חז"ל עה"כ ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, אם אתם פורשים ממאכלות אסורות הרי אתם שלי ואם לאו אתם של נבוכדנצר וחביריו.

פרק יא לברוח גם מספק חלב

אחרי ככלות כל הנ"ל לב מי לא יפחד ומי הוא אשר לא ירעדו ידיו בעת שלוקח חתיכות בשר בהמה ונותנו לתוך פיו, בלי בירור אמתי שידע בוודאי שהחתיכה זו מנוקרת כראוי וכהוגן.

ובאמת שאפי' אם לא הי' המדובר מוודאי חלב, רק מספק חלב אעפי"כ הדין נותן שיתנזר לגמרי ממנו ולא יכניס ח"ו בשר כזה לתוך פיו דהלא לא מצינו בכל התורה איסור כרת באכילה רק בדי' דברים. א) חמץ בפסח. ב) אכילת יום כיפור. ג) אכילת חלב. ד) אכילת דם, ומה מצינו בחמץ בפסח וכן באכילה ביום כפור אפילו יהודי הדיוט ופשוט מפשוטי המון עם יפחד ויטיירא לעבור עליה אפילו בספק כגון דבר שיש צועקין עליה חמץ כל איש יתרחק ממנו, וכן לענין יוה"כ, ומאי שנא חלב.

שנית הלא באכל ספק חלב בזמן הבית צריך להביא קרבן אשם להגין מן היסורין עד שיתוודע לו בהחלט כמבואר (במסי' כריתות ובכמ"ק) וא"כ האיך שייד להקל לאכול דבר שחייב עליה קרבן.

ועי' ברבינו יונה ריש ברכות **דספק עבירה צריך יותר תשובה מעבירה ודאי** כי יותר מתחרט כשיודע שעשה משאינו יודע ולכן קרבן אשם תלוי הוצרך להיות יותר ביוקר מחטאת ודבר זה מבואר בכריתות כ"ב ע"ש.

ועי' באדר"נ פרק ל' ר"מ אומר כל העובר עבירה אחד בספק מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו בודאי כיצד אדם חטא ונודע לו חטאו מביא חטאת בסלע, ספק חטא מביא אשם בשתי סלעים.

וכן איפסק להלכה: ברמ"א או"ח סי' תר"ג דיותר צריך לשוב מספק עבירה מעבירה ודאית. ועי' בספרי הפוסקים שמבואר בדבריהם דלענין כפרה ותשובה יש לחוש גם למיעוט (בשו"ת צ"צ הקדמון סי' נ"ג, לב ארי' חולין י"א וסי' יש"מ פי' תולדות עה"כ ויגש יעקב, ובשו"ת אבני' צ' או"ח ע"ד).

ועי' במסלת ישרים שכי' דיש להתרחק מספק איסור כמו מסס המות ממש.

וע"ע ביור"ד בסי' קט"ז בסופו דבעל נפש לא יאכל מבהמה שהורה בה חכם, ומובן שספק איסור שהורו בה חכמים שאיסורו מה"ת מטעם חלב גם לאדם פשוט אין לאכול

ובסיום הדברים נזכיר עוד מ"ש הפ"ח ביור"ד סי' פ"א דדבר שאסרו תורה גם אם תמציא היתר לקטנים מ"מ עדיין מטמטם הלב והמוח, וכע"ז בשו"ת ערוה"ב לענין חלב מבהמה האוכלת חמץ בפסח, ובקצוה"ש ה' שבת דיני חשיב"ס בבדי השלחן הביא בשם הנצי"ב דמה"ט שוחטין לחולה שיב"ס בשבת ואין מאכילין אותו **נבילה המוכנת דנבילה (אע"ג שהותר לחשיב"ס) מ"מ מטמטם הלב והמוח** והדברים נוראים.

ונזכיר עוד מ"ש בס' יסושי"ה (שער ז' שער הבכורות) שמזהיר להתרחק מאיסור תורה אפילו מספק ספיקא עפ"י מ"ש בזה"ק דהמטמא נפשו במאכ"א אי"ל חלק באלקי ישראל ולא בעוה"ב וניזון לדורי דורות. ואעתיק לשונו: וכי אין ראוי לו לאדם ליפול מלא קומתו ארצה וליתן בעפר פיהו ופלגי מים תרד עיניו יומם לא ישקוט ולילה לא ינוחאם קולע אל השערה לשער בעצמו שלא הי' נזהר היטב בעודו בחיים חיותו ממאכלות האסורות **אשר אומץ עונשם חמור מכל עבירות שבעולם** לפי הזוה"ק הנ"ל שעל כל עבירות שבתורה אף על אותם שחייב בהם מיתת ב"ד מ"מ לאחר שסבל עונשו בגיהנם ובשאר עונשים כפי שנגזר עליו בעולם העליון עכ"פ י"ל חלק לעוה"ב ויש לו חלק בקוב"ה ית"ש אבל זה שטימא עצמו וגופו ממאכלות האסורות מבואר במאמר זוה"ק הנ"ל שאי"ל חלק כלל באלקי ישראל ולא בעוה"ב וניזון לדרי דרין

ואין די להפקיע את עצמו בלבד בזהירות אלא על הכלל כולו יצא להזהיר את אחרים ג"כ עכ"ל (כל הנ"ל מס' הק' יסוד ושורש העבודה).

עוד מבואר ביסושי"ה שם כי עפ"י האריז"ל אין לאכול אחוריים כלל אפילו מנוקר היטב, ובארצה"ב מוכרין גם אחוריים בלי ידיעת הקהל.

ובכלל יש לתמוה על שכל אחד יתרחק טובא מאכילת מצה מנדונד דנדונד שימצא דחימצא בחומרות שונות אע"ג שכשר

לכו"ע מדינא דשו"ע, ובחלב שאיסורו חמורה כחמץ דשניהם בכרת, ונוהג כל השנה לא רק בפסח כאשר שומע איזה תירוץ כבר שמח שיש לו אמתלא לאכול בשר כאוות נפשו.

ובבית יצחק (עקרת הבית סי' ד' כלל ו') וז"ל: כל מנקר לא יתנו הבשר מידו עד שיעיינו בו פעמים ושלש שאם ימצא אחריו חלב כשעורה מעבירין אותו וצריך זהירות גדול וכו' עכ"ל, הרי עד כמה נחוץ הזהירות והחקירה אחר המנקרים וכ"ז נתבטל בימינו מכל וכל ואנו תקוה שע"י העיון בקונטרס הנוכחי, בוודאי יצמח התעוררות מרובה בשמירה ממאכ"א בכלל, ומאכילת חלב בפרט, ונוכה בעזה"ת שיתקדש שמו יתברך על דינו, ושיתרומם קרן התורה והיראה בכל המובנים עדי נזכה לביאת משיח בן דוד בב"א.

פרק יב

סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פרענקפורטער

נוכחנו לדעת כי גם המתנזרים **מבשר בהמה** מסיבת גודל המכשול פה ארצה"ב בכל חלקי הניקור טועין טעות מכאבת וסוברים שמותר לאכול (סאלאמי – ווארשטן – בלאויני – פרענקפורטער וכו') והוא מכשול עצומה עד למאוד כי לא די זה שנעשין מבשר בהמה וא"כ גורלם לא נופל משאר בשר בהמה עדין יש בו שגרוע פי כמה מבשר בהמה מחמת כמה טעמים.

טעם א: בשר שאינו נמכר בעין רק אחר טחינתה (כמו געמאלענע פלייש וסאלאמי וכל שאר הני"ל) גרועים אלף דרגות מסתם בשר מחמת העלמת עין הרואה מהו וע"י"ח זה בעלי חרושת מכניסים בה כל הפסולת של הבשר והחלבים.

טעם ב: סאלאמי וכל הני"ל לערך 40 אחוזים (פראצענט) שמנונית ומניחים שם לכתחלה בשר **הממולא** בחלב. **ידועה מספקת** בידינו שעושין אותן בחלק אחוריים).

טעם ג: אצל אסיפת התאחדות ה'ר' האי שתא סיון תשמ"ב עורר אחד מן המתאספים כי את חלק הבשר הטבור של הבהמה ולמטה ממנה שהוא שייך לחלק אחוריים ועליה חלב דאורייתא לרוב, לוקחים לעשיית הסאלאמי.

טעם ד: הבקויאים קצת בספרי קורא הדורות יודעים להגיד שמאז נתחדשו מצרכים הללו סאלאמי והשאר נתגלו הרבה רמאות בארצות שונות ע"י אי הכרת תוצרתן, ואפי' בזמן שלא ידעו העולם פקפוקים בסתם בשר בהמה כבר נתרבו המדקדקים בכל החומר ממצרכים הני"ל.

טעם ה: יש בידינו כתבים (דוקאמענטן) שונים (ממשרדי הבריאות של מדינות שונות אשר כולם פה אחד יעודין ויגודין כי אכילת מצרכים הני"ל מזקת מאוד מאוד לבריאת הגוף וגורמת רח"ל חולי הידועה רח"ל.

טעם ו: לפי רשימת המשרד מה גורמת, חולי הידועה רח"ל יש בסאלאמי ושאר הני"ל מרוכזין יחד ד' פרטים הגורמים רח"ל הני"ל. 1. בשר בהמה. 2. חלב. (או שומן שניהם שווין מטעם בריאות). 3. בשר מעושן. 4. קעמיקלעס שנותנים לתוכה. 5. בשר ישן. (הסאלמיס נעשים הרבה בפעם אחד ועומדים ימים רבים. 6. יש בו מלח ושאר תבלין הרבה.

הרי לפניך רכז של 6 טעמים הידועים לנו בבירור (לבד מאותן שמתגלגין מידי יום ויום) שגורמים חולי הידועה רח"ל, ומי שאחרי כל אלו הטעמים עדיין מכניס בשר הני"ל לתוך ביתו, הרי זה מתחייב בנפשו ונפש ב"ב וכמאבד עצמו לדעת ממש רח"ל!

פרק יג

התאחדות בתי דינים חסידים ופרושים החרדים דארצות הברית וקנדה קינה

קינה על חורבן הנורא
באכילת בשר וחלב

זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ... הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפְּתֵינוּ

א. אילו זכינו — להטות און למאורי הדור היינו בטוחים מלהכשל באכילת חלב.

עכשיו שלא זכינו — מתפטמים בכל יום ויום אלפי נפשות טהורות בחלב ונו"ט. זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

ב. אילו זכינו — היינו מקבלים דברי ת"ח ויראי ד' המעוררים על דבר ד' בכל פינת היהדות.

עכשיו שלא זכינו — נתחנכנו שלא לשים לב לדברי הרבנים הצדיקים אלא כתף סוררת. זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

ג. אילו זכינו — הו' הדור הצעיר מתחנך לקבל תוכחה לתקן המעשים כפי היוצא מפי המוכיח.

עכשיו שלא זכינו — נתחנך הדור הצעיר להלעיג על דברי חכמים ולהתלוצץ מדבריהם. זְכוֹר ה' מַה הָיָה לָנוּ...

- ד. **אילו זכינו** — היו הבנים הקטנים נשמרים בכל הנכנס לפיהם וכל היוצא מפיהם.
- עכשיו שלא זכינו** — בשר נבילה וחלב טריפה נכנס לפיהם. וקללות וניוול פה יוצא מפיהם. זכור ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ה. **אילו זכינו** — ה' שעת הכושר גדול לחנך דורות קדושות וטהורות כי המטבע מצוי' ואפשר לסדר הכשרות באופן נעלה.
- עכשיו שלא זכינו** — הבשר ביוקר ומתפטמים גידולי קודש בנו"ט וחלב ואחריתה מי ישורנה. זכור ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ו. **אילו זכינו** — ה' כל אחד הולך בדרך כל הארץ — אחר אריכות ימים ושנים — בלב בטוח שהניח אחריו דור ישרים יבורך.
- עכשיו שלא זכינו** — כיון שהפליגו חז"ל בתוצאת המתפטמים בדברים אסורים, מי יודע... זכור ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ז. **אילו זכינו** — היו כל ישראל בריאים ושלמים דשנים ורעננים.
- עכשיו שלא זכינו** — החולאת מצוי' בעוה"ר בפרט חולי הידוע (אשר העיד הרה"ק בעל בני יששכר שהחולה הבא ברובו על כלי העיכול כמו הכרס ודקין וכיוצא הוא מחמת גרעון הכשרות) אשר לפי עדות הרופאים עיקרו באיברי העיקול ובעוה"ר מצוי יותר אצל אחב"י מבשאר אוה"ע רח"ל.
- זכור ה' מִה הִיָּה לָנוּ...
- ח. **אילו זכינו** — לא היו כ"כ בני אדם נלקים בחולאים רעים כמו התקפת לב (הארץ אטא"ק) שבר העצבים (נערווע"ן ברא"ך) אחוזת דם (הויכע בלו"ט-דרו"ק). חולי איצטומכא (אָלסער). טומטם עורקי המח (פארקאלעכט).
- עכשיו שלא זכינו** — כל אלה מצוי בעוה"ר בכמות מרובה מאד אצל חרדי בני ישראל (והשם יאמר למלאך המשחית די).
- זכור ה' מִה הִיָּה לָנוּ...

- ט.** אילו זכינו — היו ילדי בני ישראל שלא טעמו טעם חטא זוכין להתגדל בניקל עם רוב נחת.
עכשיו שלא זכינו — שנכשלין בחלב שאיסורו כרת ונאמר בו ערירים יהיו בעוה"ר אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברתה בענינים הללו.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- י.** אילו זכינו — היו האב ואם זוכין לגדל בניהם עד מאה ועשרים שנה.
עכשיו שלא זכינו — והחלב מצוי בבתים בעוה"ר...
 עוללים שואלין לחם צועקין "אמא" "אמא" ואין נענין רח"ל.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יא.** אילו זכינו — ורק כשרות ברורה ה' מצוי' בפי כל, היו כל גידולי קודש מתגדלים עם יראת ד' חופף על פניהם.
עכשיו שלא זכינו — מתגדלים בפראות עצומה בחוצפה ועזות נוראה אשר כמוהו לא נהייתה.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יב.** אילו זכינו — היו ההורים באין מגן ערן לשמוח בשמחת בניהם ביום חתונתם ושמחת לבם.
עכשיו שלא זכינו — מיד כאשר מרגישין ריח בשר עם חלב סרים מהר משם ואין שוהין שם אפילו רגע.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יג.** אילו זכינו — היו הבנים מסובלין במדות טובות ונעימות וצייתין לדברי הוריהם ככל היוצא מפיהם.
עכשיו שלא זכינו — אין מתייראין להתריס נגד הוריהם בעזות וחוצפה מופלגת ולעשות מחלוקת בבית עד שאול תוקד.
 זכור ה' מה היתה לנו...
- יד.** אילו זכינו — היו מסתפקין במועט ולא היו רודפין אחר מותרות ולוקסו"ס.
עכשיו שלא זכינו — החלב בוערת בפנים כארסו של עכנאי ומגביר כח הרע לרדוף בתר חיי עולם הזה.
 זכור ה' מה היתה לנו...

- טו.** אילו זכינו — הי' כל אב ואם יודע כי בעזה"י הבן יתגרל להיות בדרך שחינכו אותו לתורה ויר"ש.
עכשיו שלא זכינו — החלב שנתפטם בו בקבע עושה את שלו ומהפכו לאיש אחר.
זכור הי' מה היתה לנו...
- טז.** אילו זכינו — כשאשה בוכה בזמן הדלקת נר שבת היתה סמוכה ובטוחה שהשם יקבל תפלתה ברחמים.
עכשיו שלא זכינו — המדרש מצווח ואומר (פ' שמיני) אם אין אתם מובדלין מנבילות וטריפות אין אתם שלי.
זכור הי' מה היתה לנו...
- יז.** אילו זכינו — כל קשת רוח בעת השתפכות לבו בספר התהלים הי' מצפה לעזר השם בקרוב.
עכשיו שלא זכינו — תפלות העולים מפטום חלב עליהם אחז"ל גם כי אזעק ואשמע סתם תפלתי. זכור הי' מה היתה לנו...
- יח.** אילו זכינו — היו איש ואשתו דרים במנוחה שלימה בלי קטטות ומריבות ומגדלים בניהם ובנותיהם מתוך הרבה נחת
עכשיו שלא זכינו — החלב מבעיר אש המחלוקת בבית איש ואשתו מתפרדים מתוך קטטה ומריבה והבנים ובנות מתפזרים בכל קצות תבל מתוך מרירות ושברון לב.
זכור הי' מה היתה לנו...
- יט.** אילו זכינו — היו הבנים ובנות כולם הולכים בדרך התורה כל ימי חייהם.
עכשיו שלא זכינו — ומתפטמים בחלב נבילות וטריפות נתרבו בעוונותינו הרבים הסרים מדרך הישרה.
זכור הי' מה היתה לנו...
- כ.** אילו זכינו — היו בתי כנסיות ובתי מדרשים של אמעריקע מלאים כהיום הזה עם ששה מליון יהודים חרדים ההולכים בדרך התורה

עכשיו שלא זכינו — ואמעריקע מעולם היתה הקן עם מקום מושב להגרועים שבכלל ישראל קצבים בעלי אגרופים ושאר פורקי עול "שמאנאפאל הכשרות" היתה בידם ועדיין השטן הזה מרקד בעוונותינו הרבים שמונים אחוזים מכל בתי כנסיות ובתי מדרשים יושבים שם אנשים ונשים בתערובות ופרועי ראש מעורטלים מכל זיק של יהדות, קרקפתא דלא מנחי תפילין, מחללי שבת בפרהסיא ועוברי כל התורה ומצוות להכעיס.

זכור ה' מה היה לנו...

כא. אילו זכינו — לאכול רק כשר באמת היו יושבים איש תחת גפנו ותחת תאנו ועובד את קונו.

עכשיו שלא זכינו — החלב מבעירה אש הקנאה בלב כל אחד מיום ליום מתרבים הגזלנים — המוסרים — המאיימים — הרודפים אחר החרדים, המסלפים דיני תורה, המחרחרים ריב בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו ובין צבור לצבור.

זכור ה' מה היה לנו...

כב. אילו זכינו — להתפטם במאכלות הכשרות באמת היינו מאמינים כי מה שנתרבה בעוונותינו הרבים בדור הזה יותר מכל הדורות שעברו ילדים בלתי מפותחים [ילדים בעלי מומים בדעת או בשאר אברי הגוף] (צוריק געשטאנענע קינדער פיזיש אדער גייסטיש) הכל עבור המכשולים והקלקולים במקצוע כשרות המאכלים. ומבואר בראשונים פרשת משפטים ופרשת שמיני שמאכלות כשרות יסוד היחידי והעיקרי להעמדי הגוף על איתן הבריאות השלימה (עיין דע"ת פתיחה לה' שחיטה).

עכשיו שלא זכינו — והילדים טרם ראו אור השמש כבר נתפטמו במאות כזיתים של חלב ודם וכאשר יוצאים לאויר העולם ממשיכים דרך הלזו ובכל יום ויום נתוסף לחלבם ודם של הילדים חלב ודם של בהמות ואלו הן הגורמים האמיתיים להפסיד בריאותם להזיק ולקלקל יסודי גופם

כמבואר בראשונים הנ"ל וכל כך מטומטם לבות ומוחות בני אדם ע"י שנתפטמו הם עצמם בכל הנ"ל שחושבים מחשבת מינות ואפיקורסות גמורה כי כל זה מקרה הוא, והוא כפירה עצומה בהשגחת הבורא ית' על עמו ישראל והכחשה נוראה באמונת שכר ועונש לעוברי מצות התורה.

זכור ה' מה היתה לנו...

כג. אילו זכינו — היו הכנסת אורחים נחשב למצוה רבה ומפוארה כמו כל הדורות.

עכשיו שלא זכינו — הנותן לאורחים מאכל האסור בפרט חלב לא למצוה נחשב רק עבירה היא בידו. זכור ה' מה היתה לנו...

כד. אילו זכינו — כבר היינו נגאלין ע"י משיח צדקינו ובנערינו ובזקנינו היינו עולים לרגל בבית מקדשינו.

עכשיו שלא זכינו — עדיין כבושין אנו בגולה ומוקפים בצרות ישראל מכל עבר ופינה ד' ירחם. זכור ה' מה היתה לנו...

כה. אילו זכינו — הי' לנו מנהיגים אמיתיים קדושים וטהורים שהיו מעמידין הדת על תילה

עכשיו שלא זכינו — עכ"פ נתחזק כולנו לקדש שם שמים שכם אחד ולמסור נפשינו באמת עבור כשרות הבית שהוא יסוד הבית והמשך הדורות ובזכות זה נזכה לגאולה הקרובה במהרה אמן.

זכור ה' מה היתה לנו...

תלמידי הראשונים

חסידים ואנשי מעשה — ועל בעלי תאוה — יראים ושלמים — ועל הרודפים אחר יראי השם — רודפי צדקה וחסד — ועל ממשיכי דרך ההשכלה ושבתי צבי ימש"ו — גאון וקדוש — פוסק מובהק — פאר הדור והדרו.

ומצוה על אנשים נשים וטף להשתתף באמירת קינה הנ"ל ודמעתן על לחיין עם נתינת אפר על ראשיהם.

(רש"י תוס' אגור רא"ש ר"ן שו"ע ורמ"א ועוד) שקוננו קינה הנ"ל על לבון כבוד רבותינו הראשונים שנדרסו עד לעפר יחד עם פסקיהם בדיני ניקור חלב ודם, שהלכו שועלים קטנים מחבלי כרמים להפוך דבריהם לומר על אסור מותר — ועל טמא טהור — ועל מומר להכעיס — צדיק וקדוש — ועל אנשים מאיימים —

זצ"ל שמסרו נפשם על קוצו של יוד מתורתנו הק' שלא יתבטל, ופורקי עול הללו עוקרין מאמרים שלמים מדברי הראשונים ושו"ע ואחרונים בגסות רוחן ועוד מכנים עצמם בשם מו"צ. מעבירין נפשות ישראל לסיטרא אחרא רח"ל ע"י התרת נבילה וטריפה חלב ודם.

תלמידי החתם סופר זצ"ל

המקוננים על אבדן דרך החת"ס זי"ע להעמיד הדת על תלה ולעקור ולשרש אחר עוקרי התורה ומפיריו, ועכשיו הפכו דרכו ומשבחין ומרוממין עוקרי התורה ויסודותיה ומשפילין עד למטה מעמידי הדת על תלה.

ועל דא ודאי ראוי לבכות בכיות נוראות ועצומות שק ואפר יצע לרבים, ויתאספו ברחובות העיר בזעקות נוראות הקורעות לב שומע שאם לא נחריש בעת הזאת מי יודע מה יהי בסופו?.

תלמידי הבעל שם טוב הק' ותלמידיו הק' זי"ע

המבכים מרות על עלילות הני בריוני שעקרו גופי תורה בדבר חמור כאכילת חלב שהוא יסוד כל התורה כולה, כפי שקבלנו מהבעל שם טוב הק' זצ"ל מפי רבו אלי' הנביא זכור לטוב והאריז"ל ורשב"י זי"ע, להתרחק מצ"ט שערי היתר שלא לנגוע במשהו של איסור.

והאיך יתקיימו ישראל קדושים בגלותן אם לא ילחמו במסירת נפשם בעד כשרות השלחן ועכשיו שלוחמים רח"ל נגד העומדים במסירות על כשרות ראוי ליתן ראשינו מים ועיננו מקור דמעה ולבכות יומם ולילה על הירוס ועקירת הדת כזה.

תלמידי הגר"א וחפץ חיים זצ"ל

המתעוננים על החורבן הגדול בניקור החלב שהלכו בו בדרך עקלקלות נגד מה שקבלנו מרבותינו הגר"א מוילנא זצ"ל ובעל חפץ חיים

אנו החותמים מטה מאשרים את כל הנ"ל והרבה יותר ממה שכתבו בהקינה הנ"ל נשאר בקולמוס שלא נתפרסם ומצוה לפרסמו כדי להשפיל כח הרשעים ומגלה פנים בתורה שלא כהלכה עד לעפר.

ומצוה על כל יחיד ויחיד — מיד אחר גמר הקינות — לקונן קינה הנ"ל בבכיות עצומות עד שלא יוכל לבכות עוד, ובזה ישתתף עם צער שכינה הק' המצטער על תורתו הק' שמעולם לא נתבזה באופן מבהיל כזה ע"י שומרי תורה מימות מתן תורתנו עד היום הזה.

ובזכות זה יזכה לדנות מסעודות לוייתן עם כל הצדיקים הקדושים כמו שאמרו חז"ל וכל המצטער בחורבנה יזכה לראות בבנינה.

התאחדות בתי דינים חסידיים ופרושים החרדים דארצות
הברית וקנדה

ג.ב.

מיד אחר אמירת הקינה בבוקר מצוה לאסוף אנשים ונשים (בעזרת נשים) וטף להשמיע להם מצב הדור שאנו חייין בו ולהדריכן כי התוה"ק הוא חיינו ומצוותיה הטהורין הם קיום נפשותינו, ובעבורן אנו מוכנים לילך באש ובמים, וכל המוסיף או גורע אפילו אם כגובה ארזים גבהו בין אם נקרא צדיק — או רבי — או גאון הדור — או גדול הדור — או פאר הדור — או קדוש וטהור — או מו"צ — או אבדק"ק — או כל שאר שם וחניכי דאית לוי הרי הוא נחשב כקל שבציבור ופורק עול התורה, מינות נזרקה בו, מחוץ למחנה מושבו, טמא טמא יקרא, יכתב לחרפה ולדראון עולם בספר הזכרונות של עוקרי התורה ומחללי הדת שבכל דור ודור אשר נידונין לעולם ולעולמי עולמים, וכל בית ישראל ישארו נקיים וטהורים זכים וצרופים להמשיך דרך התורה והמסורה עם כל פרטי' ודקדוקי' והן הן לגיונם של מלך מלכי המלכים הקב"ה לקבל פני משיח צדקינו אשר יזכו במהרה בימינו.

(וימשיך הדרשן)

אותן עוקרי הדת אין שום נפק"מ אם פרסמו דבריהם בספר או בירחונים או בעתונים או בבטאונים או בדרשה לרבים בין בחול ובין בשבת בין ביו"ט ובין בחוה"מ כל דבריהם נדונין כדברי מינות לשריפה, ואסור להסתכל בדבריהם כי שאני מינות דמשכי.

כהנה וכהנה ימשיך הדרשן לעורר את הרבים ובזה יקדש שם
שמים המחולל ויזכה לראות בבנין ציון וירושלים במהרה בימינו
אמן.

**בבקשה להדביקו בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכל המזכה את
הרבים אין חטא בא על ידו**

נוסח כרוז שנתפרסם

לכבוד ראשי ישיבות ומנהלי מוסדות לחינוך הבנים או בנות הע"י.

נוכחנו לדעת כי בידי ראשי ומנהלי המוסדות תלוי חלק גדול מנפשות
וגופות של ישראל קדושים להביאן לחיי העוה"ב או ח"ו.....
לפי סדרי החיים שבימינו אלה מתחנכים הבנים והבנות בשנות ילדותן
ובגרותן במוסדות התורה והחינוך, ובצירוף למזון הרוחני שסופגים משם,
זונין עוד גם בגשמיות ע"י ארוחת צהרים (לאנטי"ש) ועפ"י רוב גם סעודת
הבקר (ברעיקפעס"ט) שהונהג זה איזה שנים.

אחר החקירה והדרישה הקלועה מעמל וטורח רב של דיינים ומנקרים
תחת פיקוח רבנים עלה בידינו להוציא קונטרס המעריך מצב ניקור חלב בשר
בהמה באמעריקע שבתוכן וויליאמסבורג, בארא פארק, מאנסי, ועוד.
(וצירפנו כאן טופס מהקונטרס).

למותר להדגיש כי אחר עיון במתינות בהקוני ימצא המעיין כי האוכל
בשר בהמה כעת באמעריקע מכניס נשמתו נפשו ורוחו לסכנה של כריתה
ואבדון מעוה"ז ועוה"ב, וגם הגוף בעצמו בסכנה זו עומדת כי אכילת חלב
עונשו בכרת הכוללת בכריתת הגוף מחיי עוה"ז וכריתת הנשמה מחיים
הנצחיים.

ברם רוצין אנחנו לעורר לבב ראשי המוסדות כי אחריות הגדולה
הרובצת עליהם בפיטום מזון לילדים שיתעלו בכשרותן במהודר שבמהודרין
רבתה פי אלף מאחריות שאר אנשים שהרי מאות נפשות מישראל זונין תחת
פיקוחם יום יום, במשך שנים הרבה, וידוע עוד שיותר משפיע מזון הילד
בתחילת חינוכו בשנות ילדותו שהם ימי העלייהו מאח"כ.

ועכשיו אם יקחו הראשים ומנהלים מעט פנאי להתבונן קצת בענין זה יראו כי על כתפם מונח חבילות חבילות של רבבות רבבות כזיתים חלב שנתפטמו ילדי ישראל שלא טעמו טעם חטא על ידן, באשר נפוץ להאכיל סאלאמ"י או פרענקפורטער"ס לסעודת צהרים (לאנט"ש) וכבר נתבאר (בקונטרס המצורף) שמאכל זה מכילה כמות גדול של חלב גמור וחמור יותר מסתם בשר בהמה הנמכר בשוק.

(ועוד לו זאת שעפ"י האינפארמאציע ממשרד הבריאות (Fosd & Drjg Asdn.) יש באכילת סאלאמי מוזג של ששה דברים שכי"א לעצמו גורם גדול לחולי הידוע רח"ל (מבואר בהקונטרס).

מסקנת הדברים שביד מנהלי המוסדות לזכות הרבים ולסלק משלחן הטהור של צעירי צאן קדשים מצרכי מזון כסאלאמי — פרענקפורטער — פאסטאראמי — ודומיהן המאבדין גופן ונשמתן של ישראל, ולמלאות מקומן בדברים טהורים וכשרים בתכלית, ובוה יהי לבם בטוח שלא יאונה להן כל און.

ולעומת זאת אם ממשיכין להאכיל סאלמי יצא שבמוסד שיש בו ג' מאות צעירים יצטרף חשבון פיטום החלב שמכיל שיעור אכילתן (יש בידינו חשבון קרוב) ג' מאות זיתי חלב ביום אחד שהוא (במקום שאוכלין בכל יום את זה 1500 זיתי חלב לשבוע, 6,000 כזיתים לחודש, וחשבון 60,000 כזיתים לעשר חדשים שבשנה, וממנו תחשב להשאר.

וכל ישר הולך יבין אשר פיטום כמות גדול כזאת לגופות צאן קדשים שלא טעמו טעם חטא ואשר הבל פיהם מקיים העולם, אין מעלימין עין של מעלה ממנו ועל כל שעורה ושעורה עתיד ליתן את הדין ועונשו מי ישער. עד המשכיל ישים ללבו כל זאת, ולא יקל בכל זה כי בנפשו הוא כמ"ש בסי' רב טבחיא (ה' ניקוד) שהמכשיל אחרים בחלב ידע כי הוא נותן נפשו ונפש ביתו בעירבו.

ולא זו בלבד שמתפטמין על ידו באכילת איסור אף גם זאת שגרמא בניזקין הוא על תוצאותיה הנוראות כמ"ש הפר"ח יור"ד סי' פ"א שע"ז יוצאין הילדים לתרבות רעה והן עזי פנים שבדור, וידוע שבחשבון עילאה, הכל על חשבון הגורם נחשב.

דעו כי הזהרנוכם! ואנו את נפשנו הצלנו!

הק' שלום יודא גראס
אבדק"ק האלמין

הוראה ואזהרה לאפרושי מאיסורא ממרן גאב"ד קאשוי שליט"א

RABBI RAFAEL BLUM
165 HAINES ROAD #2
BEDFORD HILLS, N. Y. 10507
(914) 666-6800

רפאל בלום
ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א
בעדפארד היללס, ניו יארק יע"א

ב"ה, יום י"ג מדות של רחמים תשמ"ג לפ"ק פ' האזינו

שלו וברכה לכבוד כל תלמידיי החביבים העיי
אחדש"ה אודות שנשאלתי כמה פעמים, מענין בשר בהמה שיש
מערערים, שאין החלב מנוקר כראוי.
הנה כפי שראיתי בעצמי, בשבוע זו, במעמד מנקרים מומחים,
נתברר כי בעו"ה, שהבשר שקנו בשבועות אלו, מחנויות המוחזקים
להיות טובים ומהודרים, אינם מנוקרים כראוי, שנשאר עליהם חלב
דאורייתא, וגם מחלק האחוריים היי שם עם החלב שלהם, בדברים
שאינו תלוי במנהג או מחלוקת כלל ואסור מן התורה לכו"ע. על כן
אבקש שלא לאכול שום בשר בהמה, כלל וכלל לא, עד שיתוקן הכל
בשלימות בע"ה, עפ"י דתוה"ק.
הי הטוב ישלח לנו ברכונו להוושע בגמח"ט בתוכ"י ושנת גאולה
וישועה א"ס.

ולראי" בעה"ח
חק' רפאל בלום

סדר הניקור

מה"ר צבי ב"ר יעקב
המכונה הירש בוכטנר:
קראקא שנת ש"מ

(ועי' בסוף הספר דף ל"ח ע"ד וז"ל: ותהי השלמתו היום יום ב' עשרה ימים לחודש אדר ראשון, שנת חמשת אלפים של"ז ליצירה).

דף השער שונה בי לא נמצא השער הראשון
נוסח השער נלקח מבית עקד ספרים ח"ג אות ס' — מספר 154

פלפול הרבה עם הרמ"א ז"ל, ועי' בסוף הספר דף ל"ח ע"ד וז"ל והודה לי הגאון מהר"ר משה איסרליש עם כל הבדקים עב"ל, ועי' בב"ב' בו בקונטרס הסמ"ע עיי"ש, וביוד סי' ל"ה ש"ך ס"ק ט"ז, ב"א, ל"ג, ל"ה, ועיין תבו"ש סי' ל"ה סעיף ל"ט עיי"ש.

הוצאתי לאור בחמלת ז"י עלי בזכות אבותי ורבותי הקדושים

הק' שלום יודא גראס
אבדק"ק האלמין
בוזקלין נוא יורק
שנת תשמ"ה לפ"ק

וכן לפעמים תמצא בכלל הניח עלאה מיה נריך גם כן לנדוק אחר כקנים ורוב קנים תמצא במקום שיש כקודמות וארבעות וכן כלה לידו כמה פעמים • או לפעמים תמצא שתיכנס הדואם במקום שיש מים ונכרה הוא סהרו הריאה עלאה הניח כשהוא כפומה והמים מעבכים שלא יוכל לצלות ככסיהם תמצא שיהיה בחלל הניח מלאה מים :

אם תמצא על הריאה מלא לימות שקורין כלבין אשכבו שלפיריח נריך לנדוק אחר הקנים כי תמצא הקנקן שהיה בריאה כלה הלחות דרך הקנקן כי הריאה מלא לימות וזהו תחילת הסידורם שכלים הלימות דרך הקנקן וכקפאום שם וכפרק למקום אחר • וכן כל לידו שהיה בריאה שלפיריח וכדקתי ונמצאתי בקם בריאה ורליתי כנגד זה הקנקן ככלצית והיה שם ככלציות כמו סידרה תלויים והטריבו קומה ולא זה כך כל לידו כמה כצמים לכן נריך הנודק לנדוק אחריה אם יבא לידו :

והוקף אותן בקנים יש לתלות כנדוק כגון במקום שאין שם ריעותא • אבל במקום שיש ריעותא כגון במקום סידרה אין לתלות כנדוק וטריפה • וגם אין מקיפין כנוצות כיון דמשתנות כל שעה תמצא מיליה אחרת היתה לה וכשנכחה משיה דעשתכה מראה הלימות תמיד אבל במקום דמשמש ידא דמבטא תלובן כטכח • לכן מקיפין פי' מקריבין וו לוו אבל בריאה מקיפין ודווקא מאוכה לזכום • אבל לא מאוכה לזומה : ולא לכן הקפה כמו חנוכתי מקיף עי' אין מעתיבין לראות ולנדוק אלס עטריבין מיד :

קבלה על הקנים אם תמצא קנקן ארום ורך סניבותיו או ודאי קנקן חדש ותלובין כיד הטמא חלל אם תמצא כתיב הקנקן לכן נקשה כעין סוין או ודאי קודם שהיטה היתה וטריפתי ואלן נריך בדיקה וטריפה : אחרת או נודקין ככלציות כמו נכי האדימה שאם יש שם ארום כדוקן או ודאי קודם שהיטה כיוקן וטריפה :

ריאה שנשפכה כקיתון פי' כמו נוד של מים כשיר' ובלבד שלא נמוחו הסימפונות והיאך אנו יודעים אם נמוחו הסימפונות מביאים כלי מתכת שהוא חלק או כלי חרס הכחומה באבר שחלקה יפה ונוקבין הריאה אם נמצאו בכלי כמו חוטין לבנים או ודאי נמוחו הסמפונות וטריפה ואם לאו כשידה : תם ונשלם הבריכות של מחר' ווייל :

ריאה דאשתפיקא בלא בדיקה כוהנים להכשיר כנדיים וטלמים דוקא ולא כשהיה בריאה יד כבול'ט ואם הריאה לכפיו מעבכתן אותה ואם עולה ככסיהם ואלן שום ריעותא כדמס : וכן קפא כתי' יוסף וזה לשונו ולכפין הלכה כיון שהריבוס מעבכים עש' רש' ונכלל שיבבור והר' טבא והלן להתיד כי ליתא לריאה לקיין הכי כקייטין עכל' : ושוב וכפון להוניה ככל פניה ופגם אלפ' שנדק אותה ככסיהם ולא מנא בה שום

כודרה איבא לימות ממים מראה או יבישה או משום אטום ואותן מקומות שאינן כוהנין להוניה כטימם שלבן כיון שלא יבא שום כוירכה ולא כושות שאינן ארוכה כמו בשאר ים טריפות : אשרא וכן אנו כוהנין כלין בקף קרפא : כתב המדכו דכתיבם לא היו נודקין הריאה ככסיהם אלא היבא שבעא ריעותא וכן כתב הרמב"ם דוש מקומות שאין מוניאין אותה מעכין ארוכה ככסיהם טריפ' ורל' כהלכות גיזלות שכתב ריאה שמתכה או שחלבה בלא בדיקה כפומה סתם טריפה שאם היה בה אטום או יבישה והיה בקף אויזכונך מעשה כמו כן וככסיהם הרכנים : אם תמצא שנסדכה ההמס או בית הכוכות לחצר הככר או נריך לנדוק אחר מחטים כי דרכא שאם נכררס ליעבא שם ונהטין וכן כל לידו כמה פעמים והטריבתי אותן :

סדר חניקווי עם בעל העיטור כתב

הלשון אחת בגד ימין ואחת בגד שמאל.
ואנתן בנידין כשההנהגה מחובית כולבין עד
החמה משכי נידה כגואר והם הן מורקי הנואר
האסורים משו' דם יוכציף מוניאין ממנו המוס
ונס הקרומים ומוניאין החוט שבאמצע הנואר.
המלאים דם: ונריך למתוך מתכות הרכס.
בגואר כדו שינא הדס ונריך גם להסיר שכי
גידין משכי נידה הנואר אחד מימין ואח' משמאל:

כתב בעל העיטור ואח' חותך את האותיות
לשכי גדדין ומאיתו כשר אלו הסמוך
לחמה מוניא חוט של דם שאוחו מיקנת החמה עד
קנתו: וכן מן החמה השני: וכוטל הככין
ומחלק בין הכתף לגוף וכוטל את הוויז ואת
הכתף ומתחיל מראש הכתף באמצעיתו ומתקך
ומוניא גיד עצה ולכן ומולך הסבין ומתקך
הוויז על יד קנתיו עד שימשוך כל הגיד
האוחו הכתף הסמוך לשדרה עד קנת היד
ונריך לשקוע הסבין ויפה עד שיעקו אותן גיד
החוטין הכמסבין ממנו מעיקרו שהוא מחלק
בין הכתף לגוף ויעקור שורש גיד זה שהוכרע
למעלה ששה הסורס שלו ומוניא ממנו מנד
הכתף למעלה חוט אחד וכן לכתף השני:
וכוטל היד הוא הוויז ומתקך בו ומוניא ממנו
גיד אחד ואינו כמשך לעיבל ומדתו כמדת היד:
ומתקך מנד היד ומוניא משש גיד אחד שהוא
סמוך לעצם היד ע"כ:

ויורד פרנלים ומותכין מעט מן הטלפיים
כדי שינא הדס ומותך בין הטלפיים
אותן מושין הטלפיים דם: וכוטל הלכו קורב
שתי ויצרכ עד שינא הדס ומותך העוקן ומתקך
קאובים ומשליכין בי הם מלאים דם: ונס
הרואה נריך למתוך כל המימפוכים כדי שינא
הדס: וכוטל המנד הכך ומחלק הקירוס כנד
מינן הסמוך לככר: וכן כתב המדכר בשם
ספר התרומה שניריך לקלוף הויתרת ענמוץ
הכל לשי שהחלב המכסה את הקרב שוכב
וכוגע שם אצל הויתרת לנד פנים של הרואה

את הבשר מהחיל בראש ומהתכו ומוניא
המוח ומעביר הקרום שעליו: ואדור כך
מעביר הקרום שתחת המוח הדבוק בעצם
(האסורים משום דם) ונוטל הלחיים
ומחתך בסבין תחת שורש הלשון ומוניא
ממנו חוט של דם: ע"כ:

כתב צמת יופף מה שאמר ריכוז מכלשון
יש חוט של דם לא מנאיתו בעמילא
שהרשכא והרי בתנו בשם הראכל דחוסין
סבלשון ככלל דלועא הן (פי' שכלמי) ונריך
למתקן או ליטלן עכ"ל:

אבל לא ידעתי באותו מקום שום חוט של
דם ונס לא ראינו משום טבח שמקדין שם
אך זה ראיתי שהטבחים מותכין אותו כשר
מתת שורש הלשון המכסה פי הגרגרת שקורין
בלשון אשכנזי ד'אש בעמילא: אבל אינו יודע
משום מה אסור אותו כשר: וכל שהוא אסור
משום מיאום: שהוא תאוד מלא לימות ורירין:
אוכל הטבע שחומכין משום שיש לו ריש ואין
קדם: ונכא משש לא עי' הדמה ולא עי' אלימה
ולכך מותכין אותו כדי שינא הדס ונס נריכין
למתוך הגרגרת והווסט לשכים משום דם
הכקרט כתום:

כתב בעל העיטור ויורד משש לגריר למקום
שמיטה ומוניא משש שכי גידין מנד
זה סמוך לכשר ושכי מנד זה סמוך לכשר ע"כ:
פי' כיחכו תמת שורש הלשון אבל הגרגרת כשכי
גידו הגרגרת כשכים הלשון: וכ' כנד קיטון

הלכות ניקור

חלב האלים איקורי מלב סתוא לא איקורי
 מכל מקום ליתסר מטעם שהוא קריב לעובד לא
 ודאי לא אנטריק למעט חלב הדפנות לא למי
 פדומה לשאר חלב ושמה אף הוא תותב קרום
 ונקלף הוא פירשט' תותב הוא שמלתו
 מתרנמין הוא תותבי אבל לונן כוליא וסלב
 האליה (פי' שומן האיה) לא דמו כלל לשאר חלב
 האסור לכן לא אינטריק קרא למעט וכי קריבו
 כמי לא בתורת חלב קריבו אלא אנב כוליא
 ואליה וכן שומן היותרת אנב היותרת עכ"ל :
 וכן דעת סמ"ד להקדור וכתב ר' ירוחם דכך
 עמא דבר כית יוסף וכוה ויהי מושב למס
 אנו אוכלי הככר וגם המכר הככר וגם הכליות
 וגם שומן האליה וכן כולן כגון המוס וכיונא
 בו שהקריבו על שמוכה ויל דהכתוב מעט
 אותם שאמר כי כל אוכל הלב מן הכהנים אשר
 יקריבו וכו' דדוקא חלב הקרב לגבי מוכח אסור
 ולא כשר וכל אילו אנב חלב קריבו סב' וקריבו
 מוכח השלמים אשה לה' את החלב באכזה את
 הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב ואת שתי
 הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסליו
 ואת היותרת על הככר על הכליות יסודכה :
 ופרש' על הככר שיטול מן הככר מעט מעט אס
 כן משמצי שהיותרת והככר היו מקריבי עם
 הכליות ועם החלב אשר על הכסלים דהיינו
 אנב חלב קריבו ולא היו מקריבין לכך : ולכך
 הן מותרין באכילה :

אין נריך להסיר הירוס שחמותו גד אין פוס
 חלב ואם חתך היותרת מן הכהנה ואין ידוע
 איזה היה לנד פניו או לנד מוז' נריך להסיר
 הקרום מפני גדדין עכ"ל : וכהנה באשירי ריש
 פירק גיד הנשה כתוב כשה אורי זרוב שיטול
 הקרום שגל חצר הככר לנד הככר ושל כד
 הדיקה מותר וכהנה ליטול משהיה דלא ליתו
 למיטיגו עכ"ל :

כתב המדרכי בריש פניד הכספד' אליעזר
 מציץ כתב דותרת הוא הכקרא אכריס
 וכן פירש רש"י במוס' והוא כשיי המהלך בין
 הדיאה לבכד ויש אוכלין השומן האצור ככשר
 היותרת שתחת הקרום מטעם חלב שהכשר
 מוכה ואשר ר' אליעזר מציץ דשיבוש הוא בידם
 שהכשר מופה איכה מתיר בו אס בכסליו וכליות
 שאמר כהם על למיטיגו מתיך אבל כותרת
 ככבר דלא כתוב על לא שריתקי דידה ואסור
 אהרי שהוצר באימורי שלמים וכן דת' אורב' :
 ור' דחה האיתנו עכ"ל : וכתבו התוספות וכן
 האשירי ככרן גיד הנשה וכו' לזכור ויש לסתור
 מציץ הכיר ר' אליעזר מציץ שהיה אומר דשומן
 שגל יותרת הככר אף לאחר שיטול הקרום
 מיטלי מתתתא בתורת כהנים הי כל אוכל
 חלב מן הכהנה אשר יקריבו מזהנה ונו' אין לי
 אלא חלב תמימים שהם כשהים לקרב' חלב
 בילי חומין מהיין תלמוד לומר מן ככהנה :
 חלב חילין מהיין תל' כי כל אוכל חלב וכו' אס
 כן לתה באשר אשר יקריבו מתנה לומר לך חלב
 שביהו כשר לקרב המתי לך חלב דפנות
 ס' אין דאין ליקרב לא אציתי לך ומשא שהייתי
 אומר חלב הדפנות אי לאו משום דאינו קרב :
 ואם כן חלב היותרת שהוא קרב עם היותרת
 אסור ולפי זה היה לן לאסור לונן כוליא שהוא
 קרב עם ה' וליא ודא' שיוכן להו יומיהו איבא
 למימר שאנו לונן כוליא שאנו על קרא על
 הכליות ולא שמתך הכליות : ומיהו קשה
 ל'כריו כל שומן האליה ליתא לקרב לגבי מוכח
 הוא ואי משום דל'כריו כהנה פירק כל הכשר

הרם ונדיק לאתוך החיטובות ולהוציא הרם
 שנתוכם : וקשה לוי מאויה טעם אנו אוכלין
 בכבד בלא ניקור קרום מעלים מאי שנה הכבד
 מן היותה דמנרכינן להסוד הקרום ניעא כמו
 שניכין לבקר חנר הכבד משום שהחלב
 המכסה את הקרב שוכב ונוגע עליו כמו
 שפירשתי למעלה . הכי כמי לנירכינן לבקר
 הכבד ואדרבה בכבד גופה דכוכ הלב כמו
 שפירשתי למעלה שאכל המרה דכוכ ונס
 הכבד מונח על חנר הבד ומפסיק בין ההלב
 למנר הכבד . ואם כן לפי זה היינו נריכס
 לבקר דוקא הכבד ולא חנר הכבד . ואין לומר
 שאינו בכבד דשיע ואינו מכליב כדאמר רבנמר
 ונסד כי הכבד לעולם פולט מהמת רוב דס
 ואינו כולץ לפי שטרוד לפלוט זל התה מיירי
 לאחר מיתה דטרוד לפלוט ושמה תאמר בחייה
 דאיכה פולט דילמא בולץ כמי . וכי תישא אין
 קילוך בין חיה למתה דאמרינן כשה שכימיה
 איכה בולץ הכי כמו אמרינן בחייה איכה בולץ
 שאם כן דמיא חיה למתה לימא הכי בשם
 שכימיה אם מונח על הכבד חלב שם הוא
 אמרינן לכבדא . כדאמרינן כפרק גיד הנשה
 אמר רב הונא גדי שגלו בהלנו אסור
 לאכול אפילו מראש אונן ופירש רש"י שאין שם
 חלב באונן דחלב מפצצת . הכי ומי לימא
 בחייה דחלב שם הוא ומפצצת ועוד וכלא אין
 לכבד קרום עכ שיאמרו שיהא מכסיין ואפילו
 אם יהיה קרום עכ מאי כהך והלא ע"ה היה
 לנו כמו קרום שגל הבסלים או קרום של
 הכליות דאמרינן שאסורים הם . ושאלתי
 את מי הגאון מהדר משה אישרלס ז"ל ואמר לי
 שמכנה אבותינו כידיו והם היו יודעו הטיע :
 וכדאם לוי לפרש כמו שפירש ריבונן יעקב כ"ד
 בסיון מה וזו לשונן קיבה שייכנה טריפה .
 ואם החלב שעל היתר סותם הנקב כש-אכל
 שגל בקסת אינו סותם : וכן פי' גוד כסיון
 ס' וזה לשונן כקיבה יש שני מינו חלבים אסר
 עשוי בקסת ואחד עשוי ביתר רב אלפס היתר

שגל היתר ואסר שגל הקסת וכן כתב רמב"ם
 עד כאן : ואף על גב דרש"י אסר בשניהם
 כפ'אלו טריפות וכן פסק האסורי כפדק אלן
 טריפות אבל לענין התימה מועיל ופירש שם
 דנמרא דף כ' אמר רב כחזן מימנא וכו' מימנא
 חד כותם וחד לא סותם ומפירש שם כי מימנא
 סותם מימנא לא כותם ואימניך יפה כח כן
 עכא האב ופירש רש"י שם כי מימנא דהיינו
 דאיתרא חלב שכאקוס היתר שהקיבה עשוי
 כקסת ומכחזן קרי לה דאקשתא . ומכפניס
 לציגול קרי ליה דאיתר ומשמע שם דחלב דיתר
 סותם כמו שפירש רש"י שם איכה כני ארץ
 ישראל מיכל אכלי ליה דקבניו חלב טהור הוא
 ולדין דהיינו כני בכל אפילו למ סתם כמי לא
 סותם כתימה עכ"ל . א"כ לפי זה אין נריכין
 לבקר הכבד כי הכבד מונח כנר ימין ועל
 הכבד מונח ההמסם ועל ההמסם מונח הקיבס
 וחלב הנוגעת בכבד היינו מחלב היתר . ואף
 על גב דאמר ר' לאכול מכל מקום לענין כונעת
 אינו אוסר דאמרינן כשה שלעביין סתימס
 מועלת דאמרינן דחלב טהור הוא הכי כמו
 לענין כונעת בכבד מימני חלב טהור הוא
 ואינו אוסר ולכן אין נריכין לבקר הכבד :
 וכן כתב התולדות ונחם שהקיבה מונח על
 הכבד ומביא דברי הרמב"ם וזה לשונן דע בני
 אכריהם כי המסכן וכליו בא האשל על בנין
 וכו' וכשלחן בא העשל בזה על הכבד כמו
 שהשלחן נתון עליו המאכל וכמשתה כך הכבד
 מקבל עליו האינטוטובא המונחת עליו שהיא
 מלאה במאכל וכמשתה שהיא ממשלס ומהלקס
 לכל אברי הנוף וכו' אבל ע"ה אותה התינה
 הדנוקה בחלב הכליות כגון חתיכה ויתרת
 סיס בכבד היינו אכנע הכבד שקורין בלא
 דיימין וגם מצט מן הכבד הדנוקה שם לפי
 שחלב הכליות מונח באמצע בין הכבד ובין
 חתיכת ויתרת שקורין דיימין כריך לבקר מן
 החלב הדנוקה כה כי לרוב פצעים נמנא שם
 חלב מן הכליות : אבל מכל מקום קשה למה
 נריכס

חלבות ניקור

בכל מקום דלא פסיגי ביה איס. רא שרי וכבר.
 כהנו עתה איסור וכן הדור שלפנינו אם כן
 אין כנו כח לחזור ולכסונו מכהנ היתר צבל בית
 יוסף. וכפרק אלו טרופות עפרש לעם פעל.
 היתר מותר. תכיל את חלב העכסה
 את הקרב ר' ישעאל אומר מה חלב העכסה את
 הקרב קרום וכקלף אף כל קרום וכקלף. רבי
 עקיבא אומר מה חלב העכסה את הקרב תותב
 קרום וכקלף אף כל תותב קרום וכקלף ופרש
 רש"י קרום וכקלף קרום דק יש עליו וכקלף
 הקרו מעל חלב שאינו אדוק בו כל כך אף כל
 קרום וכקלף והיינו חלב מעל גבי הקיבה וכ"ל
 מעל גבי הדקין: תותב הוא שעלתו מתרמין
 היא תותביה. כשעלה היא פרושה על הקרב וכן
 על הדקין אראשן. אבל חלב הקיבה איכה
 תותב אלא חתיכות חתיכות כנא אדוק וכן
 על הדקין עראשן והלאה סינו מן הכתא
 כשעפרושו אותו מן כשאר מן החלב אנלם
 ולא תותב כנא אלא אדוק בהם וכו'.
 וצריך לבקלף חלב מעל הכמס ומכית
 הכמסות ומכרם וחלב שתחת הקרום
 וכן הג"ה באשירי מאז נאל אסר שמסירום
 חלב מעל הכרם יש קרום על הכרם ותחת
 אותו קרום יש חלב דבוק לכרם ואסרו רבינו
 אמרים וכן אנו נוהגין לגררין ורבינו יוש התורן
 וכן נוהגין הקדמונים גדולי ביטום לאכול כל
 הדבוק לכרם עד הטמול ומה שמצד הטמול
 ותחת הטמול אע"פ שהוא דבוק לכרם אוסרין
 וראיונותם כאור ורועי. ועוד כנסה סם מאז
 וזה לשונו שאלתי את מורי רבינו רא"ה חלב
 הדבוק לכרם שחלקו בו רבינו יואל ורבינו
 אמרים ואנו חלכות ארץ כצנן כוגנין בן
 איסור כדברו רא"ה אמרים ואתם כוגנין בו היתר
 כדברו ר' יואל אם שייך כהאן לומר איכה מוכל
 אכלו אנו מיסתם לא סתים לך. ואינו נכר
 שהורה לי כדבר הזה כלל על כן מוכן להקמירן
 וכן כתב בית יוסף וזה לשונו כתב הרמב"ם בפ'
 ז' מהלכות שקיעה כרם שחכמה טריפה ואין
 לך

ג' ימים לבקר חנה הכנה אם שכנה גופם
 איכה גריכה לבקר מב"ש החנה הכנה. ואל
 דשכנה אינם מכסה את כל חנה הכנה כי אם
 שגור הלכן שיש כחנה הכנה. אבל הו"ש האדום
 כים כחנה הכנה איכה מכסה בו הכנה מוכח
 באמנת סנוף ואיכה כינבת לכלהות וסנה
 הכנה מוכח בכללות ולכן גריכון לבקר חנה
 הכנה. ואל"ל שהקיבה מכסה אותה ואילו הכי
 גריכון לבקר עפ"י שהכמה בריה פרוקי
 עפרקי אבל ככנה אין שייך פרוקי עפרקי
 מאחר שהיא מוכח באונת התיף והחמש
 והקיבה מוכחין עליה ומכסה. אי הינו משום
 הכי גריכוס לבקר חנה הכנה גורה אצי חנה
 הכנה של אצי כי שם מוכח הפדר דהיינו חלב
 מעל הקרב. ואם תאמר והלא כשהול מוכח
 כנה שאל ומכסה את חנה הכנה. ואצריכון
 קרום מעל הטמול אסור ואין מייכון עליו.
 ובתב בית יוסף הטעם למה שנקמוס עכו
 אסור ומייכוס עליו עפ"י שהוא מחובר סם
 לכרם שמתצדוקא הדד הטמול אסור דהיינו
 כבומי הא בקלוי מותר דאין סם חלב ואם
 כן ליתא כשם שחול אינו אסור משום חלב
 הכי בעי ליתא לחנה הכנה וגם הטמול מכסה
 חנה הכנה. יש לומר דהטמול אינו מכסה
 אלא הקרום הלכן שיש כחנה הכנה וסם היא
 דבוקה אבל הכנה האדום שיש כחנה הכנה
 אינו מוכסה ולכן גריכון לבקר חנה הכנה
 כנה שמאל משום שסם הוא חלב המכסה הקרב
 משום הכי גריכון לבקר חנה הכנה שכנה יעין
 גורה אטו שאל. ועוד לכו שאין הכל בקיחין
 אינה חנה הכנה של נה יעין או של האל. לכן
 משום הכי גריכון לבקר חנה הכנה:
 בקיבוח אנו נוהגין כרטי ובאשרי להסיר
 כל חלב שיש בקיבה בין שיעל הקשת
 וכין מעל היתר וכן כתב בית יוסף וזה לשונו:
 וכן רשת סלע נהמך וכן רשת רבינו ירוחם
 וכתב עה"ה בן הכיב זה לשונו וכוונן הזה ראו
 להכונן בו איסור אפי' לעי דברו דה"ה שאלר

דמתירין לפי שיש ציון מלך העתה וציון הכפלים
 שלשה חתיכות כשר הצפרים כתיבתם והם מוכתב
 זה על גב זה חתיכות כשר העליון דהיינו
 המוכח כלפי פנים לנוף אינו ארוך כמו ארבעה
 ארבעות כמו הכשר השני ואתן חתיכות כשר
 דק הוא ודבוק בחלב שעל הכסלים ויוכח מן
 אותו חלב ומראה אדום וזה שפירש רש"י ואמר
 כך ככלע תחת כשר אדום דק ומתפשט וכו'
 לפיכך אותה חתיכה כשר אסורי וכלאזה חתיכה
 בנד השני דהיינו כלפי הכסלים כנגד החוף
 דבוק בו אותו קירוס העב ולכן אסור אותו
 קירוס העב משום חלב וחתוכת כשר השני
 המוכח תחתיו הוא ארוך יותר מהחתיכה
 השלישית כמו ב' ארבעות כשר הגדול ואין ציון
 זה החתיכה לחתיכות העבה כי אם כמו ארבע
 ושם היא דבוקה לחלב הכסלים באותו מקום
 שהוא רחב כמו ארבע ואתה חתיכה הוא עב
 ומראה אדום ולכן אין לאסור אותה חתיכה אלא
 מפני שהוא עב ועוד שכאותו מקום שהוא דבוק
 בחלב אין שם חלב כי אם כמו ארבע אכל
 קליפה בעי משכי נדדים ואפילו צמקום הלכן
 כמו כסף נריך לקלוף משום שעליו מוכח חלב
 האתים דהיינו באותו מקום הרחב כ' ארבעות
 וכלאזה חתיכה דהיינו כנד השני כנגד החוף
 שם דבוק קירוס הדק המוכח תחת קירוס העב
 ותחת זה הכשר השני הוא מוכח חתיכות כשר
 השלישית שקורין ד"א דע"י וכלאזה חתיכה
 השלישית היא קנר מן השני כמו חני ארבע ושם
 הוא מוכח חלב רחב כמו חני ארבע ואתה
 חתיכה קליפה בעי משום שיוכח מן אותו חלב
 אעפ"י שאין לחוש שיכא כל כך מתפשט תחת
 אותה חתיכה כי החלב אין שם כל כך הרבה כי
 אם כמו חני ארבע מ"מ אים ספק אלו קולפין
 אותה חתיכה שקורין דע"י לפי ש' כהמה כתיים
 פרוקי מפריקי כדגריסין במסכת חולין נפ"ג
 הנשה בהמה בחייה פרוקי מפריקי ופירש רש"י
 שם פרוקי מפריקי כשהיא קולפת איכריה כע"ס
 והמתנים פיעים כמכ"ל לפי מעלה וק' סלים
 כמסכים

לך דבר שיפתו שהיו חלב שעליו אכור כראש
 שהוא מוכר כ' אפרים עכ"ל וכן אלו כוהנין
 להסיר כל החלב שיש בכרם בין על גנה' ובין
 בכפולין ככל מקום שיש חלב בין בניובה ובין
 הפאסם ובין כבית הכוסות בין חלב שיש
 בגליו ובין בחלב שיש בסתרי :

כתב בעל הציטור ואמר כך מתחיל ממקום
 סיוס הניר שמוציא מן החוה ומקלף
 בידו אותו הקירוס שעל הכסל ע"כ והוא
 הקירוס העב ולכן האסור משום חלב שעל
 הכסלים וכל הכנר עמו דהיינו כל החלב אשר
 אחתיו וממשוך עמו הכל אסור ותחת הקירוס
 יש עוד קירוס דק ואסור גם כן משום חלב ותחת
 אלו שני הקירוסים יש חלב וכזה החלב איבא
 פלוגתא בגמרא כדגריסין צמכת חולין פ"ג
 הנשה חלב שהכשר חומה מותר ופירש רש"י שם
 חלב שעל הכסלים שתחת הכליות והוא תרוב
 דתותי עתה שאמר שמואל דאסור ולקמן אפרש
 בעורת השם וכראה בגובה הכסלים ואמר כך
 ככלע תחת כשר אדום דק ומתפשט תחת אותו
 כשר ככל הכסלים ומה שהכשר חומה מותר
 וכסלף מאותו כשר יוכח שאינו קירוס עב ולכן
 לנד קירוס הדק וקלוט המתפשט ככל הכסלים
 שאכור משום חלב ותחת קירוס עב יש חלב ויש
 שכוהנין אסור באותו חלב לפי שהוא קירוס
 אינו קטן חיוני כשר דק הוא אכל בארץ
 אשכנז כוהנין בו היתר ונ"ס כתיבי רבי כראה
 דחיוני נמור הוא ומסיק שם חלב שעל הכסלים
 אסור דהמכא ולא שנתוך הכסלים וכו' הטעם
 דמתירין לפי ששכי ק' ומים הן זה למעלה מזה
 ואמר עב ואמר דק והחלב ככלע בין אלו
 הקירוסים כמו שפירש רש"י לעיל חלב שעל
 הכסלים וכו' ומתפשט תחת אותו וזה ככל
 הכסלים וכו' אבל הקירוס הדק מוכסין בין
 הכשר ובין חלב שתחת הקירוס העב לכן מה
 שלתם מאותו קירוס הדק הוי חיוני כשר וכשר
 אכל הקירוס הדק צננו אסור משום שהוא כונע
 בחלב שתחת הקירוס העב ועוד כ"ל ע"ס

הלכות ניקור

מנחה'ים כלפי עטה ואין בהלב ככסה בהן •
 אבל כולו האי לין מוסטין שיכא אותה התיכס
 הלב כדעט שיכא מתכבט עד כהוה ולכן אותו
 חלב סכנשר מופט דהיינו הכסלים בדנוקס
 כהתיכ' שקורין דלא דעיק אינו נריך להקליף •
 כי רחוק מן אותו חלב הכסלים יונס יש עליה
 שבו קרומים דהיינו קרום העב וקרונה הדק •
 שאין להם שיכא אכור מבוט חלב הוכסה את
 הקרב ככל הטעם דמתירין • וטעם באוסרין
 משום שהקרום הדק הוא למטה וקרום העב
 הוא למעלה ולכן אין מפקיין • אבל אם היה
 הקרום הדק למעלה וקרום העב למטה היו גם
 כן מתירין • ומה יש לי במקד עמה שפירש רש"י
 וזה לשונו ותחת אותו קרום העב יש חלב ויש
 סבובין בו איכור באותו חלב לפי שאותו קרום
 אינו חסיד מוכיבו כשר שדק הוא וכו' וקשה על
 רש"י שפי' ותחת אותו קרום עב יש חלב • ומסוי'
 באינו השבו חופיו כשר שדק הוא • וז"ל שרש"י
 ציינו לפי האוסרים שהקרום הדק הוא למטה
 לבן אינו חסיד היכו כשר אבל אינו כהנין נקף
 קדחאק כמכנה אכבו שהיפוי כשר הוא ולכן
 אין גורדין אותו חלב שתחת הכסלים • וכן
 כתב בית יוסף נרף כא וזה לשונו בני' הרש"א
 בתשובה חלב שנתקד הכסלים יש אוסרו' אותו
 עכ"ו כנגדא השו אותו עם חלב שנתקד
 הכליות ובהלב שתיק הכליות קיימא לן כדכא
 גר' יוהנן דמרטו ליה ולבו כוהנין בו היתר
 דהויא דכנוליא רכא ורבי יוהנן חומרא הוא
 דאהמירו כ"י ויש מקומות שבהו בו איסור
 ובאותן מקומות סבובין בו איכור • אכשר
 שאכור להתירו להם דשא לא עשו בו אלא
 כהנו איכור אטו חלב שגל ככסלים עכ"ל •
 ונתשיכה אהרת כתב חלב שתחת אותו הקרום
 שנוטלין מכריו כנשר ככסלי' אותו חלב שתחת
 קרום דק בהתיק למתנים ודאי אכור ואין וס
 נקרא שנתקד הכסלי' לח אותו שחנש ממש חומס
 אותו והוא אותו בעוהר בין כפלי כשר הכסלי'
 אבל אותו שהקרום לנד הוכה אותה נרא' הוא

על הכשר ולא כתוק הכשר ואין לך מי שמתיר •
 עכ"ל • והאגור כתב על חלב שתחת
 אותו הקרום עב ולכן שרבו באוסרים וכ"כ
 ספרד כוהנין בו איסור כככס • אבל כשור
 ראיתו רוב המכקריין שמסירין הקרו' כלכן לנד
 ואין מכקריין שום חלב מתמתיו כלל וולת קנת
 כשים כשרו שמכרות גם החלב שתחת הקרום
 ההוא וישר כחן כי אותן שאין מכקריין חלב
 שתחתיו לא ענאו וידיהם ורגליהן • וכבר
 כשאל הרשב"א על חלב זה אם מחלקין בו בין
 ככס ושור והשיב מעולם לא שמענו באיסור
 חלב כפרש בין שור וככס ועו ומקרא מלא דבר
 הבטוח כל חלב שור וככס ועו לא תאכלו
 ומכאן למדנו לאלוה שהיא מותרת שלא אסרה
 תורה אלא חלב השוה כשור וככס ועו ואלו לא
 היה אסור כשור גם כככס ועו לא היה כאשר
 עכ"ל • ולו מאחר שמכקריין אותו כככס כראש
 שמכנה אנותינו בידיהם דלא השיב להו קרום
 חופיו כשר ולכן מכקריין חלב שתחתיו ואם כן
 מי התירו להם כשור וכמנא שהם מכסילים את
 הבמוכים עליהם ומאכילין אותם דבר האסור
 להם • עכ"ל בית יוסף •
 וכתב בעל העיטור וכשמקליף כראין ראשו
 החוטין שהן ככסל והן ג' מימין ושנים
 משמאל שלשה שבימין מתחלקין לשנים שנים •
 ושנים שנשמאל לשלשה שלשה וכוטל ראשו הניד
 בידו ומשיך וכמטכות מליין בהיותו חס אבל
 צנוכן נריך לפשט אחריון עכ"ל •
 וכן פירש רבינו יעקב בר' ימיין ס'ל הוטין
 שנעוקן אסורים ואין חייבים עליהם והם חמש
 ג' מימין ושנים משמאל הנ' שבימין כל אחד מהן
 מתפצל לשניים שנים והשנים שנשמאל כל אחד
 מהם מתפצל לשלשה שלשה וראשו הא' מהוכד
 לשדרה וראשו הפניולים נדבקין תחת ההוה
 בראשו הכלעות ואותן ראשו הפניולין מנויין
 בחני כהמא שלפנים ונריך לכוהר למטט
 אחריהם ע"כ • וכן גרסוין כמטכות מולין פ'
 ניד ככסה אער רב יודא הוטין שנעוקן אסורין
 הטעם

ממשה חוטין אית ביה בכפלא תלתא עימוכא
 ותתוי משאלא תלתא מתפגלי לתרו תרו
 שרו מתפגלי לתלתא תלתא כפא מוכה דאי
 שליף לבו עד חמימי משתלבו ואי לא ניני
 חטיטה בתריוהו ופרש רש"י שבעינן היינו
 ה' חוטיו דכפלי פלנקא * עוקן הכפא : בני
 למטוטי בתריוהו עד שימא כמס' הוה וראשן
 אחד עמוכר בשדרה וראשי הפיגולין דכקין
 תחת המה כראשי הכלצות עכ"ל * ולבו
 שרושו משמע שמדבר בחניו שלפנים וכן הוא
 ב"ד שפירש ואותן ראשי הפיגולין מכוין בחכו
 הכהמה * וכן הוא כהדיא באש"י שפירש ואותן
 ראשי הפגולין מכוין בחניו שלפניו * דין משמע
 מתוך התוס' כאשר אבאר לקמן * אבל במחילה
 מהם לפי פירוט רש"י שפירש עוקן הכפא כ"ל
 שאינו מדבר בחניו שלפנים אלא בחניו של
 אחר בהתיכה שקורין בלשון אשכנז קושליץ
 ובאותה התיכה יש ממשה חוטין והם אסורים
 משום חלב דתותי מתכי דאמר שמואל כפר גיד
 הכסה האי תרבא דתותי מתכי אסור *
 ופירש רש"י שם זה עליוכה ונוכהו של אותו חלב
 שפרשתי קודם שיכסהו הכשר ואותו נוכהו
 עמו מנסה במתכים שקורין לוככ"ל ובלשון
 אשכנז קורין לעדווין שרחנו מרטיב למטה
 שכלצות קטכות ומנסה וכשהטבו מפרשו
 כראש אותו חלב עכ"ל * וכוה המקום יש ה'
 חוטין האסורים משום חלב : ועם שפירש
 רש"י כאן פירש עוקן הכפא דמשמע בחניו
 שלפנים כמו שפירש * ולעיל מוכהו שם כפר גיד
 כהנהו בני תרבא דקליבוסתא ש' הוא עגס קטן
 ועובט על עגס שקורין הכפא ועמוכר לחולית
 האים מלמעלה וצליו יש חלב תחת ריגס המתן
 שקורין לוככ"ל ובלשון אשכנז קורין טריפה
 לעדווין * אם כן לפי פירושו משמע שתירבא
 דקליבוסתא הוא חלב האליה ואותה התיכה
 קורא הכפא ובאן ש' עוקן הכפא דמשמע בחני
 של פנים הוא אותו עגס שקורין הכפא ולא
 בחניו של אחר אם כן קשה קמ"ל על רש"י :

ולולי שבהדיא פי' צ"ר שאירי בחניו של פנים
 כוה אמילט שרש"י מירי בחניו של אחר בהתיכ'
 שקורין קושליץ ואותה התיכה קורא כמו כפלים
 שהיא פלנקא כמו שבהדיא לעיל בני חלב שעל
 הכפלים פירש רש"י חלב שעל הכפלים שתחת
 הכליות וכראש גנוכה סכמלים וכו' וכוה חלב
 דתותי מתכי והיינו בחתיכס שקורין קושליץ *
 אבל לפירוט ב"ד קשה שבהדיא אמר בחניו של
 פנים * וכל' לישן שרש"י קורא לכל השדרה
 פנים ואחר הכפא ולא קשה : לפיכך כריך
 לחטט אחר פנים בין בחוטין שבהניו של פנים
 ובין בחוטין שיש בחכו של אחר היינו שיש
 בקושליץ כאשר אבאר לקמן בהלכות קושליץ *
 ולפירוט הארדכי אתי שפיר ולא קשה על רש"י
 ומתוך דבריו משמע שחוטין שבעוקן אינו חוטין
 שבהפלי * וזה לשונו בריש פ"ג דהכסה בסיומן
 תתרטט ממשה חוטין איכא בכפלים * פירש
 בקובטרם המחכרים למטה מן ההוה בכלצות
 וכריך לחטט אחריהם עמוך לחוב * ואצ"ל דאמך
 לעיל חלב שהכשר חופה מותר בכא כיון שרוכז
 מגולה אסור חכמים אף בהכנסה : ולקמן
 אפרש מאי בכך אם הם מגולים או לאו והלא
 אין שם חלב : והדר פירש הארדכי באכני
 כפסה חוטין שבעוקן אסורים : כתב ראש
 כהפר ירואים יש מפרשים עוקן הכפא כלצ'
 ואיני בקי באותן חוטין הי לא ידעתי חוטין חלב
 באותו מקום לכד חוטין כפלי בהמשכים תחת
 העתכים ואני שמעתי וכל' עוקן וככ דתתיבא
 כיוטל עוקנו הילכך כריך להסיר חוטין הוככ
 וכרא' שהיא אסור עמוס דנדילין ויוכקין עמלכ
 הכל ותוכעי חוטו בתריוהו ומדרכין בעלמא
 הוא דחלב אמר ולא חוטין * ועוד שעל הכפלי'
 אער רחמנא ולא שמתוך הכפלים ומשום
 דכאשכי בחייב ומתגדרין כתרבא דתותי מתכי
 דכהמה בחייה פרוקי מפרקא ולכך גורו לחטט
 אחריהם אצ"ע ששאר חלב שהכשר חופה לא
 גורו * ובני כוליא גורו למטיא אחריהם יותר על
 המוטין מכלוכן כוליא דאמרינן לעיל חוטין
 כ"ל *
 כ"ל *

דולבות ניקור

קנת קודם שיכנס לתוך הכפר ואשילו יהו
 מדרכן ככון לחטט אחריהם דאין לזול
 באישורין ורכן דכל דתקון בעין דאורייתא
 תקון עב"ל: אבל לפי מה שפירשתי לעיל
 בכלכות חצר הכבד שמן הדין אינו נריך לכפר
 המצר הכבד כי אם כבד הכל כבד פנים
 של הריאה אין נריך להסיר הקרום שבאותו
 צד אין שום חלב' אם כן מה זה שכתבו התוס'
 והאשיר' כיון שהם גלויין קנת קודם שיכנסו
 לתוך הכפר וכונ' מה בכך אם הם גלויין או לאו
 והלא אין שם שום חלב' וכ"ל שהם עיירו לפי
 מאוהרים שאיכו השוב היפיו כשר ולכן דריכין
 לחטט אחריהם אף מה שבגלויי אבל לפי מנהג
 האשכנזים ולפי מהנה ק"ק קדאקא אין דריכין
 לחטט אחריהם מפני שניקר האיסור מן ה' חוטיין
 אלו בא מן חלב שתחת הכבלים וזה כחלב
 שתחת הכבלים עצמו הם מכסרין כ"ש בחוטיין
 היונקין מהם כי אין שום איסור חלב יש בחציו
 שלפנים כמו שבארתי למעלה ומאחר שכל אלו
 הג' אונים בחסו שריכין לחטט אחריהם ככונ
 להמאיר בהם:

כתב בית יוסף בשם הרמב"ם וזה לשונו
 כתב הרמב"ם בפרק א' מהלכו' מאכלות
 אהורות שחופין וקרויים האחרים משום חלב
 וזה אשורים מדבריו נופרים ו' וא"ת שהם
 אשורים מן התורה בכלל כל חלב וכל דם לא
 תאכלו אין לוקים עליהם אלא מכות מרדות
 ויהיו כחציו שיצור שהוא אבור עין התורה ואין
 לוקין עליו ע"כ: וכתב בית יוסף כתב
 ה"ד וזה לשונו כתוב בחידושי הרשב"א דאשכנז'
 דקיימא לן חלב שהכשר חופהו אותו מותר
 הכי חוטיין אשכנז דמירע'י ככפלי היינו שצמא
 דאבורי משום דאיכא למימר בהו כדאמרינן
 בתריבא דתותי מתני בה' בחייה פרוקי מפרקי
 ואהריס כתבנו דלאו למימרא דאוי'ל ומחטט להו
 עד מקום שהם כלין דהא גליעי ככשר ומותרין
 אלא לפי שהן חוטיין דקין הרכה ק'אמר דבעי'
 לשטופו בתרוהו עד שימא' מכוי'ס'לם עב"ל: וכתב

בזליא אבור ואין חייבין עליהן ולזכר כול'א
 מותר: והמיימוני כתב כראיה לו מכל אילנו
 החוטיין ובקרומים אבורים מדבריו שופרים עד
 כאן לשונו' אם כן משמע מתוך פירושו שחוטיין
 שבצוקין אינן חוטיין שבכפלי' דהא מפרש אותן
 כל הדא באכטו כפשה ולא מפרש אוחס ביחד
 כמו שהם בגמרא' וכמו שפירש רש"י חוטיין
 שבצוקין היינו ה' חוטיין דכפלי' ועוד מה שבי'
 הערדנו כי לא ידעתי הונו הלכ' בלוחו מקום
 לצד הונו כפלי' הכמשכים עד המז' וכוא
 תרבה דתותי מתני באמר שמו'ל וזה י' חוטיין
 כמו שפירשתי לעיל: ועוד דנהדו' עפירש
 עוקץ הוא הוכב ולא כירש עוקץ הוא והכ"א:
 ומה שפירש משום הכמשכים בחייה ומגדרין
 בתרכי דתותי דכהוה בחייה כרוקי מופרקי'
 ולכך נזר' רבנן לחטט אחריהם וכונ' ומה אבו
 כוהנין להבדיל הונו השדר' כעבס שיש בקוסל'ין
 ולגדר הכלב יפה ונקי: מה איתו עבס וחוליא:
 וכן ה' אליה וכש'לבי'ע שם אפרש כל חדא וחדא
 במקומו:

כתבנו התוספות המטה חוטיי איכא ככפלי
 פירש בקוטרום שמוכרים כראשי
 כול'א ו' שתחת ההוה וכדוך להבדיל אותן שקונים
 הל'ק של כמים לחטט אחריהם עד המז' וכן
 כטקו התוספות בפרק ג'וד הנשה דהמיטה לא
 הוי אלא מדרכן וזה לשונם חדא דהא חלב
 אמה דחונא ולא חוטיין ובוד שעל הכבלים ולא
 בתוך הכבלים וע"ע נריך לחטט אחריהם
 מדרכן ולא דעו לכשר החובה את החלב דשר
 דהכא כהמה בחייה פרוקי מפרקא וכמשכין
 החוטיין כהלכותה ומתגל'ין: א"ל כיון דכלאו
 ה'יונו'ן גלויין אף שבתוך הכפר אבור מדרכן
 עב"ל: ולשון האשיר' כתבנו כיון פ'וד הנשה
 וזה לשונו' ונריך לכוהר לחטט אחריהם וכראיה
 דע'דאורייתא מברא שרי מתי' טעימי חדא דחלב
 איזר דממא' ולא חוטיין' ועוד דחלב שהכשר
 חופה אותו מותר: וככא איכא למימ' דשח
 כהמה בחייה פרוקי מפרקא או שח' מנוליין

עשום תרכא י דידא ידלוצי עשום דמא יזפיר
רש' שס דידא חוטין צניד ודלוצי שכלמי לכן
צרכין לחטט אהר אילוי בנידין מאחר שהם
אשורים עשום חלב : כתב בית יוסף שאניו
היה כוהר שלא היה כפסא שום חוט מהם וצריך
לחטט אחריהם כמו שלחוטין שנכסלו וכן כתב
הרשב"א בתור הכית חוטין שנכסלו ושבחמור
אשורין משו חלב וצריך לשרש אחריה כית יוסף

ונוטל הכוליא ויש עליה שכי קרומי הקרום
העליון חייבים עליו ובקרום התחתון
אסור ואין חייבים עליו כדגרסי' בפ' גיד הכהן
אמר רב העכו"א קרום שעל גבי כוליא אסור
ואין חייבין עליו והתנאי חייבים עליו ועתרין
לא קשיא הא בעילאי הא בתתאי : ופירש
רש"י שם עילאי חלב מעם שעל הכליות יש עליו
קרום דק והוא חלב גמור : יתתא קרום ואין
חייבים עליו ויסוד השכי קרומים :

כתב בעל הציטור ונוטל הסבין וחותר
בתוך הכוליא ונוטל שורש של גיד
עתוך הכוליא עד קנותיו וכן יעשה לכוליא
צכית : ובלובן כוליא יש אובדין ויש מתריין
ורש"י פירש העמור וחסור והעוכב לא הפסיד
כדגרסינן פ' גיד הכהן לובן שנכוליא רב ורבי
מיא מד אהר וחד שרי רבה וזחטט ליה רבי
יוחנן ממרט ליה ופירש רש"י שם ממרט ליה
משרש אחריו רבי אבי גאים ליה ופירש רש"י אכל
החיפוי בכוליא אכל ואמר אביו כוותיה דרבי
אבי מעתברא דאמר רבי אבא אמר רב יודא
אמר שמואל חלב שהבשר חופה אותו מותר אלמא
שעל הפסלים אמר רחמנא ולא בתוך הפסלים
הכי כמו שעל הכליות אמר רחמנא ולא שבתוך
הכליות : והתוספות פסקו לאבור וזה לשונם
אמר אביו כוותיה דרבי אבי מעתברא משמע
דהא הלכתא דלובן כוליא שרי ואין צריך
לגמס אלא עה שמין לכוליא : ובקונטרס
כמו כתב דהמיקל לא הפסיד ונשאלתו כע
בפרשת וישלח הביא דברי המתירין ולא דבר
האוסרין

זכתה בית יוסף דף כ"ז ואכו כוהנין לחטט
אחריהם וכן כתב רבינו ירוסם עכ"ל ומת
החוטין האלו אסורין ואין חייבין עליה כדגרסינן
בפרק גיד הכהן אמר רב פסא אמר רב אחי חוטין
שנחלב אסורין ואין חייבין עליהן ופירש חוטין
שנחלב כגון חוטין הכסלים וגם בחלב שעל
הקרב יש חוטין דקין : אשורין מדרכין : ואין
חייבין עליהם מלקות עכ"ל : כתב בית יוסף ר'
מיהל לא אכל מאותו חתיכה דהיינו הכסלים
אך מה שכתבשל במים עמו היה אג"ל ולפי
מנהג אשכנזי ולפי מהג קראקא כ"ל המעור
וחמיר והמוכע לא הפסיד מטעם שפירשונו לצולי
ואותן מקומות כגון באו בק"ק קראקא :

בשמחלקין ההלק החזיו הפכיון ההלק החזיו
האסור הם חותבין בשיפוע לעצלה עד
שמחלקין מן ההלק האסור דהיינו מן הקושלין
למעלה מן הכליות השלשה אשר אסור מתיבס
צריך לנקר כמו קושלין עומה :

כתב בעל הציטור ונוטל הטחול ועקליף
מעליו קרום עם חלב שעליו פי' שעל הטחול
עשוי גידו הטחול וא"ע דאיכו חייב לא על דד
הטחול ופי' רש"י בפר גיד הכהן על הדד הטחול
קרום שעל מקום עוביו ע"כ : והטעם כתב
בית יוסף שכונקוס עביו אסור וחייבין עליו
חייבו מפני שהו מחובר עם לברם ולחלב יכתב
המדרכי בפרק אילוי טריפות דאותו שלא ככד
הדד אסור עשום החמקה וכן כתב הכה"ג שאין
אשורים אלא מדרכי סופרים ע"כ וגרסי' בפרק
גיד הכהן אמר רב העכו"א תבא קרום שעל
הטחול אסור ואין חייבין עליו וכו' ומקשה שם
והתביא חייבין עליו ועתרין טחול על טחול לא
קשיא הא ככד הדד הא שלא ככד הדד ואכו
כוהנין להקליף משני גידו הטחול : ונוטל
ראש הגיד שבתוך הטחול ומשך אותו וכעשכין
עמו שלשה גידין שבתוכה האשורין מזווס חלב
כדגרסינן במסכ' חולין פ' גיד הכהן אמר אביו
ואתימא רב יודא המשע חוטיו הוו תליא משום
תרכא וכ' עשום דמא דמתליא ודכפלי ודכוליא

הלכות ניקור

מאוסין ונרמזין רבה ונחמץ ליה ולא גרמינן
 רבא דלא כן הוה הלכה ברבא לגבי אבוי ועיסו
 כתב בקובצתם דבלונן כוליא הלך אח' המחזיר
 לשרש אחריו כיון דלא איתמר הילכתא כאבוי
 גבו' עינין סס בתוספות וכן פסק האשכנזי וזה
 לשונו ומהו כהנו לשרש אחריו מאמר פירש'
 כבתעק דונס ר' יונהן עזרת ליה מהו בחלב
 שהבשר הופה אותו עשעע אפידוס רש' זל
 שכאש לו שותת אשכנזי שבלונן כוליא לא
 פתיק בהדיא דמותר ונריך טעה מאו שכל זס
 עזר דאי דרשינן חלב שעל הכפלים אשר
 דחמאל ולא שנתוך הכפלים הכי כמי כדרוס
 הלב שעל הכליות ולא שנתוך הכליות וגם ר'
 יונהן אית ליה הלכ' שהבשר הופה אותו מותר
 מדקאמר בהמס' כתיב כרוקי עיפיקי ואפילו
 הכי עזרת ליה : ופירש ר' יונהן זל דההמחזיר
 הוה רבי ויחמין : ואבוי דוכס דאורייתא קאמר
 כילכך האו' להחזיר רבוי ויחמין לשים אחריו
 בלונן שכוליא ע"כ : כתב בית ווסף וזהו
 פתח הכיובי ועקב ביד כתיבין ס' ורש' כח
 לתועלת דמשמע דהכי כתיבין : וגם המדרכי
 כתב ופירש שרש' דהיינו שנת וספק להו' טוב
 להחזיר : וכתב בהמס' באשכנזי כס' אור ורוע
 עיניו אם אמא קנת שלא שרשו לחזק וכלהו' או
 כתבשלה עיניו לא אשכנזי ליה ע"כ : וכתב הרן
 הכיובי זל על דברי רבינו ועקב תדקדק שלא
 אמר ורש' פסק בהכריז האומרי אלס פסק
 להתירא כאומר המחזיר יפה עשה וכיון שאמר
 בבוק' הדרינו והמוכש לא הפידי קדושים דכרינו
 לתמוך עם היחל' עכ"ל בית ווסף :
 חלב שעל הדקין אסור ודוקא באורך אמה
 ומתחילין לכאת מן הקיבה אבל
 עכאן נאילך שנין בעלמא הוא ומיתרי כדגרסי'
 ע"לנו מדיפות ריש מציא כאמתא בני גרידה
 כירס רש' זהו חלב שעל הדקין כהמצינים
 מתחילין למצק בוי חלב שעל הדקין אסור עד
 אמה להכריז ר' יצחקאל מפניו שחלב שעל קרוב
 שקודקין טולא וכלאין אשכנזי קורין כתיבין מוכר

בו והכתוב מרכיבו מואת כל חלב וכו' ע"כ
 אם כן לפי זה משמע דדוקא ריש מעיס כתיב
 גרידה לפי שהפדר דכונן כה הא שאר כלי מצינו
 אינם גריבין גרידי : וכן משמע ביד כס' ס' ו
 וזה לשונו וכוטל סדרה דכנתא ומקליף מעליה
 קרוס של חלב וכו' ואין הדרא הוא דקין כי
 הדרא והדקין תרו מוכי הן כי הדרא מוכת
 באמצע הכנתא והדקין כרשאי הכנתא וזה
 יוכיח עליו כי לשון הדרא הוא לשון מוככ כי
 הדרא מוככ עליו מוככ באמצע הכנתא כמו פ'
 ככולה כוס וכן משמע עוד ביד
 בפירוש מ' סדרה והדקין תרו מילי הן וזה
 לשונו ככנו הדקין טריפה ואפילו לימה שכחן
 סותמתו איכה סתומה ואפילו היא דכוכה כהן
 הרבה וכו' ואם חלב טהור סותמתו כשירה שכל
 חלב טהור סותם וכו' והדר מפרש הדרא דכנתא
 באכתי כפשים וזה לשונו הדרא דכנתא שכיב
 אחד לשכירו כשירה שכתירו ענין עליו ואין
 צריך לומר אם כיבכ לכנתא שהכנתא חלב
 טהור הוא וסותם : אם כן משמע שאין דדרא
 הוא הדקין אם כן משמע שקולפין הקרוס
 דוקא מן הדרא ולא מן הדקין כי דוקא ריש
 מציא כאמתא בני גרידה ותו לא : ושאלתי את
 פי הנאלך מהר' משה איסרלס על מה שכתבין
 הכשים לקלוף גם הדקין בעגל : ואמר לי לפי
 שאין הכשים בקיטין אויהו ריש מציא לפי
 שהדקין דוקין בכנתא : אבל כנגמה גסם
 שהטכמים מוכיבין דקין מן הכנתא וריש
 עציא הוא כשאר דכוכה כקיבה וכשמכריזין
 הקיבה אוהס וורקין הריש עציא מן הקיבה
 והשאר מן הריש מציא היא דכוכה בחלמולית
 שקורין טכאל' והסותמ וריק אותה לכך
 צבהמס גסם אין צריבין לקלוף דקין : ומס'
 שכתבין להקליף בעגל היינו משום פסק שאין
 בקיטין אויהו ריש מציא עכ"ל : וכתב המדרכי
 ריש מציא כאמתא בני גרידה וזהו חלב של
 הדקין פירש רש' שריבה אותו ר' עקיבא מכל
 שהלב והדקין דוקין בקיבה מנר אחד וחלב

הלכות ניקור

בכהא דקה דהיינו בכניסה שסכנתא מוכח
 מכובל לכן כוהנין שלא להקלף כי אם נכד
 אחר ודוק אותו נד המינון שהכני מציני מוכהין
 פס והיינו הדרא דככתא כמו שפירשתי למועלס
 אוהו כקרא הדרא ' אבל מי שאינו יודע איזה
 מינון ואיזה פנים עוטב שיסירם מעכו צדו
 דלא ליתו למויטעי : אבל בציווי ומישיס
 כוהנין העם שמקלפים מעכו צדדין ויטר כחן
 מפכי פהן מרקין ומייסוכין שאל כחיה פרוקי
 מפריקי וצריך לחתוך הסוטין שכהן ' וכן כתב
 ב"ד בשם הרמב"ם מוטי הלכ ומוטי הוד ומוטי
 העוקץ ומוטי לפי התחתין שכד הלשון עכ"ל
 ועכ"ל ומוטי הדקין כמו בית עכ"ש מסוככים
 זה עם זה וקרום שצל המוח וקרום שעל הכניס
 לאחר שלשים יום כולן אסורות משום דע"כ
 ואותן מוטי דם מי שהוא בקי בהן מותרין
 וכפסלין היטב עד שלא יסאר אמת עין עד
 כאן לשונו :

כתב בעל העיטור ויש שהנאוכים שאמר
 ריש המעיים שצריך לנדרו הוא המעיים שינא
 בו המעי שהוא סוף המעי והוא שקורין טבלא
 והוא החלמולית ' כ"ד במסין ס"ה וזה לשונו
 ועמ"ד החלמולית וקולף קרום של חלב שעליה
 עם אותו חוט של דם מקצה אל קצה וכטל
 הסוכין ועוקר כל אותו חלב הסעוק לחלמולית
 מכל צדדין מציקור באליה עד מקום שצקר
 נאכו בשר המכני שקורין לונכ"ל והוא לעדוויץ
 עד כאן :

פירוש כי פס דבוק החלמולית בחלב המתכיס
 דהיינו בין הכליות : וכתוב עוד עם כל אותו
 חוט המעורב עם אותו חלב שמקור ופה מקום
 שחלמולית קבוצה בו מחלב חוטין וכל דבר עד
 כאן לשונו : פי' עם אותו חלב והמעי לפי שרשי
 חלב שצל הכסלים כקשרי פס וגם מ"ס הרכא
 דקליבוסתא שהוא דבוק פס : וזה שאומר
 מקום שחלמולית קבוצ' בו כ"ל שהוא החלמולית
 המטוכפת שקורין אות' מוכע' אלמור' ' ומס
 שאמר מחלב ומוטין וכל דבר כ"ל שהוא בשר

שמכסה את הקרב הוא מתפשט על הרקין
 ומקום פוטוטו כשי הרקין גרודם הילכך צריך
 למת לב על מקום פוטוטו וכשהטבח נושך
 סדקין כשעודן חמין אינו נדבק חלב בהן
 וכשאר אותו חלב הטעון גרוד כהדורא דככתא
 שילכך הכא לאכול מן הדורא דככת' גרוד אע"פ
 מן החלב לנד הקיבה ואם משך הטבח צדקין
 ולא כודע מקום נד הקיבה צריך לנלה וליתוך
 הדורא דככתא הכי עכו כדיוור וזה כמקום
 שככתא פס עכ"ל : אם כן לפי פירושנו משמע
 דקרא ריש מציא צעי גרודה ותו לאי ומה וואמ'
 ומתפשט על הרקין ומקום פוטוטו צעי גרודה
 הא שאר הרקין אינו צריך לנדרו ' וקשה לי מה
 שאמר הדרא דככתא דצריכין לקלף משום
 אמונה בחלב העכסה את הקרב ולכן הקרום
 אסור משום שנוגעת בחלב ' אם כן ליצרכיכהו
 צ"ס לדקן לבקר שהרי גם הם מוכחין בחלב
 שמכסה הקרב שהרי הם דבוקים בככתא :

וצאלתי כמה נשים וקנות המקורים הככתא
 ואלמו שכן הוא האכנה ' ואמר לי שם ואלו
 כעס גדולים ואמר להם שכן הוא המכה אבל
 אינו יודע מאיזה טעם כהנו בו היתר ' ומס
 שפירשתי כי דוק ריש מציא צעי גרודה והו לא
 כמו שכתבו הנאוכים כמו שפירשתי כל שלכך
 הם אומרים ריש מציא משום שחייבים בכרת
 כי חלב המכסה הקרב דבוק בה ולכך אומרים
 ריש מציא משום שנוכחו ארובה הא שאר הרקין
 צעי דלא מחייבין עליה בכרת מכל מקו' לזכור
 אותו ואין חייבין עליו כמו שמצינו בני שכי
 קרומים של כליות דאעילוי חייבים עליהם
 אפתתא אין חייבין עליו ודילמא אילו הנאוכים
 מודים כזה שיהא לכל הפחות אסור ואין חייבין
 עליה ' ואין תירוץ : ומאחר שרוב הגולם
 כוהנין בו היתר והם סומכין על המכה :

ומהכה עוקר הלכה ' אבל הממער תבא עליו
 ברכה : וצריך להסיר בין כהמה גסה ובין
 בעגל הקרומים מעכו צדו הככתא לפי שאיכה
 עוכה מכופל כל כך כמו כהמה דקה ' אבל

חלכות ניקור

פקודין בלשון אשכנזי לומר יום או קראש'אל
 הדבוק שם בטכחא ונריך אותו כשה לקלוק
 הקרום מעלתו בית יוכף כתב כשם הכלבו
 המכה לנרוד שניסם בין ריש מציא בקיבה וכן
 ריש מציא שונא בו רעו ומיכה כל הקיבה וכל
 כד הכרכשא אין גוררין אותו לנמרז לפי שיש
 שם חלב טהור אבל מפורין הקרום הארוך שם
 הלבו שאינו דבוק עמו כשחר סומן עכ"ל :
 וקשה לו מה שאמר כל כד הקיבה אין גוררין
 לפי שיש שם חלב טהור וכו' מה חלב טהור יש
 בקיבה והלא אלו כוהנתן באשור וברש"י שאסרו
 חלב הקיבה בין ביתר ובין בקשתו א"ס כן מה
 חלב טהור יש בקיבה וכל כד כד לנרוד ריש
 מציא כל כד הקיבה וכו' ריש מציא שיש בקיבה
 נריך לנרוד החלב הדבוק בו מנוד אחד דהיינו
 חלב המכסה הקרב הדבוקה בו אבל ענד השני
 הדבוקה בכנתא אותו חלב טהור הוא ואותו
 חלב אין גוררין :
 בתשובת מהר"ל כתב מה שאמר דל לנר
 ריש מציא באמתא כי הטכחא
 והנה שמעתי יש אומרים אמה ממש ויש אומרים
 רק אורך חני ורוב כל ארס ומורדין מן הקורא
 שקורין בלשון אשכנזי ויום הכיבוש הכי
 דעין דאמר חני ורוב א"כ כתב דכריך לשפורין
 שפירוש הורוב אריך לטכחא קד ומפרש שם
 ריש מציא באמתא על הכיבוש י' רל' דלכני
 מציא קרי אמתא על שם אמת המים כך כירם
 האשור על המימון כפרק גיר הכסה וכל ימי
 קמהתי על כנס באיכרים ואריך דמורדין
 ככה ו' שאר קים לן דאין כונת בחלב הכליות
 אלא עד שיפור הקרב שיהיה עכ"ל :
 כתב ביר' סי' כה' כשם בעל העיטור ומתקן
 אותה חלחולית המטוכה שקורין מכני
 שאור עם אמה מכני מציא ומשליכו לפי שאינו
 ראוי לאכילה אותו שהוא מקום קניב לבני
 מציא וקורין אותו כנתא וכלשו' זבלין והוא
 אסור להכל ומותר לגלי ע"ל :
 וקשה לי באיזה חלחולית אומר א"ס בחלחולית

שקורין טכחא שונא בו הרעי והלא לרוב
 הדיעות אין חיובין לכקר אותה ומתירין כלל
 ניקור י' מן מן הגלוקים שסוכרים שזריכים
 לכקר אותם י' וא"ס איתא שהם סוכרי כמו שפי'
 בעל העיטור שמתכין אותו ומשליכו עם א"ס
 מכני מציא א"ס כן למה מנדיכין לכקר והלא
 חותכין אותו ומשליכו י' ועוד מה שא"ס ומתקן
 אותו חלחולית וכו' עם אמה מכני ועיי' ומשליכו
 קשה מהו עם אמה מכני מציא והלא הוא עגנו
 כקרא בני מציא כמו שאמר הגלוקים שיש
 המציא הוא המציא שמוכא בו הרעי י' ועוד
 והלא באותו ריש מציא שונא בו הרעי איכס
 דבוק בו הכני מציא שהיא הדקין כי א"ס בני
 מציא המוכחם בהדרא כמו פ' כפולה י' לא יגל
 כרחק אינו אלא אותו חלחולית היינו חלחולית
 הגדול שהוא סוף מן הדקין י' כי הדקין מתחילין
 מן הקיבה והול' ין בעיול הכנת' עד החלחולית
 הגדול המטוכה ומחוררין באמעיית החלחולית
 וקורין המטוכות משום שכל הרעי שיש בדקין
 הולכין שם ושם מתקשה הרעי י' ומאותו
 החלחולית דהיינו כד השני מתחילין בטכחא
 המוכחם בהדרא באמצע כמו פ' כפולה י' אבל
 מ"ת קשה למה משליכו עם א"ס מכני מציא
 והלא אותן הכני מציא איכן אסורין כי אין שם
 שום חלב כי דיוקא ריש מציא באמתא אמרו
 חכמים שזריכים לכקר משום שחלב המכסה
 הקרב דבוק שם כמו שפירשתי אבל שאר הדקין
 איכס אסורי א"כ למה משליכו אותם י' דמיואוס
 הוא שכל הרעי שיש בדקין הולכין שם וכאשפין
 ושם מתקשה הרעי י' לכן משליכו אותם :
 ומה שאמר ה"ד סי' כה' כשם בעל העיטור והוא
 אסור לכסל ומותר לגלי מפר' קית יוסף הטעם
 משום שכן מלאה חוטין דם ע"כ : וכמו שפרש
 ר"י כשם ירס"ל דכנתא גופה יש בה דם י' ביר'
 במימון מה' וזה לשונו כתב רשב"א יש גדולים
 שאסרו לקררה אעילו בחתיכה ומליקה לפי
 שמלאה חוטין קסחים מלאי דם ועבשו כוהנתן
 היתר י' ולותן חוטין דם כשאדם בקי כהם

מותחן וכפסלין היטה עד שלא יסאר אחת מהן
 ע"כ י וקשה לי מאיזה טעם הוא אסור לנשל
 ומותר לנלו אה כשכיל שהוא אסור משום דם
 כמו שמפרט הבית יוסף א"כ מאי שכתב מהותא
 גופה שהיא מלאה חוטין דם כמו שכתב הרשב"א
 אפי' הכי נוהגין בו היתר אך שנרובין להדיחם
 ולהמליחם היטב עד שלא יסאר אחת מדכו *
 ועותרין לקדירה * הכי כמו לחתכו החוטין
 שיש בו ולהדיחן ולהמליחן * ומאי שכתב כמו
 משאר בשר שהוא כולו דם אפי' הכי אה הודח
 ונמלח מותר הכי כמו : ועוד והלא אמרונן
 צ"ד כבימן ס"ה וכן כבימן ע"ה וזה לשוננו אין
 מחויקין דם בכני מעים כגון כבדס וכקיבה
 וכדקין המסוככים סביב הככתא וכחלמולית
 וכו' ואם הוא אסור כשכיל שהוא כונצ בחלב
 אם כן מאי שכתב לנלוי מותר והלא חלב מפגיפג
 כדאמרינן גבי נדי שגלאו בחלבנו אפילו מריש
 אוננו לא תוכל דחלב מפגיפג * ועוד
 קשה לי כאן פירוש בצל העיטור שחלמולית
 אסור לנשל ומותר לנלוי ולקמן פירש ברך וזימן
 ע"ה שמתר לנשל וזה לשוננו אין מחויקין דם
 בכני מעי' כגון כבדס וכקיב וכדקין המסוככין
 סביב הככתא וכחלמולית לפיכך אם נשלם
 בקדירה כלל מליחה מותר * אבל כשנשן של כני
 מעים יש בו דם לפיכך נריך למלח * וז"פ
 שיש לתרן כאן מיידי בחלמולית הגדול המסוככ'
 שקורין מנע' אלסור שהוא אסור לנשל והתם
 מיידי בחלמולית שקורין טבחיא היונא בו הרעי
 והוא מותר לנשל * וכן אכן נוהגין * אבל מע'
 בחלמולית המסוככפת מאי טעם שהוא אסור
 לנשל ומותר לנלוי :

נוהגין בחן היתר ואותן חוטין כסאדם נקף
 בהם מותחן וכפסלין היטב עד שלא יסאר אחד
 מהם ע"כ וכן צויתו לנשים המנקרין סככתא
 שנרובין למתכן לפותן הנודין איצט שאי אפשר
 למתקן כל אותן החוטין הקטנים מע' החוטין
 הגדולים שיש באמצע הככתא מאותם החוטין
 הגדולים מתחלקין לחוטין הקטנים ואם כן
 כשמותכין החוטין הגדולים או הדם מן החוטין
 הקטנים יוצאין דרך אותן חוטין : יש אומרים
 כיון שאין מחויקין דם בכני מעיים אין מולחין
 אותם עכ שאר הכשר כיון דלא טרידי לפלוס
 בלעי ור"י התירו : וכתב הרשב"א כשנלחין
 החלמולית אין מולחין אותה בנדר פכמי מעבל
 המאכל אלא כנדר החיבון ששם שומן דכונן
 שמחויקין שם דם :

ביצי זכר כל ומן שלא היה לו שלשים יום *
 ומותרין במליחה בלא קליפה אפילו
 לקדירה אפילו אם יש בהן כמו חוטין אדומים *
 ואם היה לו שלשים יום רואין אם יש בהם כנע'
 חוטין אדומים אסורים לקדירה בלא קליפה *
 אבל לנלוי ומותרין וכריך להסיר סבי קליפות וזו
 הקדומים אסורים משום דם *
 והכחל קולף ממנה קרו' הלכן הצב וקורעג
 סתי וערב וטחו ככותל ואם קרעג
 היסב אין נריך לטווח ככותל ומותר לכתמילס
 להתכו בכסין של בשר וליתכס בכלי של בשר
 אחר קריעה וטיחה * ואם בשלנו בקדירה לנדר
 מנריך קריעה וטיחה וסתהא הקדירה עיוחדת
 לו : כ"ז מה שכוהגין לקלוף ממנה קרום העב
 והלכן איכנו אסור אותו קרום לא משום שכונפ'
 בכחלה והוא אסו' משום בשר בחלב ואין לאסור
 אותו קרום אלא כמו שיצער הכחל שאם לא
 תאמר כן היואך אכנו אוכלין החוה והלא הקרום
 הוה קולף על כל פני הכסלים עד החוה ולפי
 זה היה הקרום חוה הצב כשירה בשור צהו"ך
 פיעלך לפי ששם אין שייך לומר בשר בחלב אבל
 אכנו כוכגין בו איסור גזירה אטו של פרה :

ואותה התיב בשר בעונכ בשלם ונאך פעלך
 מחורין

הא לך דיכוי הניקור של כל אכר ואכר כמדר זה
 אחר זס :

ובכנתא גופה יש כס דם * וכתב הרשב"א
 יש גדולים שאסרוה לקדירה אפי'
 בחתיכה ומליחה לפי שמלאי' חוטין דם ועכשיו

הליכות ניקור

הכשר האומצתו בשני נדדיו בין מלמעלה ובין מלמטה: אבל חתיכות כשר השלישי התחתון שקויון טעמיו או בלסון אשכנז ל' דעק איכז נריך ליקלוק' אלא כנר אחת' ולמעלה כדעק' כנר הקל'ן יש שם עור לכן וקורין אותו טריפה לזילך ודכונן כחתיכות התחתון שקורין דעק' כנר אחד וכנר השני דהיינו הקרום הלכן דכונה בקל'ן ונריך להסיר אותו הקרום אף על פי שמראהו מראה כסף אפילו הכי טריפה לפי שהוא עוורת בין הידכים והקרומי' משוכים לכאן ולכאן לכן כוהגין להסיר אותו וכשכלים השלשה חתיכות דהיינו כלפי חוט השדרה יש שם חלב הוותכים שאמר שמואל' האי תרבא דתותי מתני' אסור' ושיביר רחב של זה החלב כשור הגדול כמו טפח ומוכח באומצת בין אלז' הנ' חתיכות ובין כשר שקורין קושל'ן' או חוט השדרה' וכאן בקף קראקא קורין דען גראט' וזה החלב מתפשט בין אלז' הנ' חתיכות' וכחתיכות' שקורין דען גראט' או קושל'ן' וזהו פרוקי מפרקי כמו שפירשתי למעלה: ורב אלפס זל כתב חלב שתחת הכשר' (וכתי' יוסף גורם חלב שתחת השומן) כראש הכסלים הוא חוורא דתותי מתני' וקרום מפרוד בין זה החוורא ובין השומן שתחת זה החוורא' ועליון אסור ותחתון עותר: וכתב בית יוסף מה שכתב הר"ף בחינורא דתותי מתני' כראש דהיינו חלב למטס אחר צמר הכלעות אבל החוט השדרה בין אותו כשר ובין פני הכשר הממוכים לעור יש כמין שומן' והוא בקלף בכסין כמו שהחלב בקלף וזהו שכתב שהחלב שתחת הכשר שכראש הכסלים שכרו זה כראש הכסלים הוא' ומה שכתב שתחת זה החוורא יש שומן היינו פני הכשר שהם כמין שומן ויש כני אדם שאינם כוהרים בו' ואחרים מפקדים אותו ככבש ולא מהשור ואין טעם בדבריהם ולא רוח נמעשיהם שאין לחלק בין כבש לשור: ושמצתי נשם הרב מהר"ר יוסף טאטנצ'ן כ'ו שזה החלב שהיו כוהגין בו היתר ככי לר'נן עד שבא הרב הגדול מהר"ר יצחק

שקורין בלסון אשכנז דהיו אלוה' ימים עולם לכן נריך להסיר אותו בין כשהל' ובין כהר' פעל'ק:

ותחת החלב או תחת ההר' פעל'ק יש שם חתיכות כשר אדום וזכרו ורחמו כמו בחלב או ההר' פעל'ק וקורין אותו בלסון אשכנז ברעמ'ל ונריך לקלוק' לזיעלה כראש כמו שני אומצות וזהו במקום שמראהו לכן שם כוננו החלב וכן כוהרים ימות ששה כוננת חלב' וזאתה חתיכה האדום שקורין ברעמ'ל יש שם גידין כל שם אפורים משום חלב כי הגידין האילוני הם באים מחלב הכליות והם שלשה גידין ונחשבין כאחד מפני שבאין מגיד אחד ומתחלקין לשלש' והם כראים ואינם שלל ראיתי משום כעלוי המפקדים שחכש' אחד לו הגידין לכל אסור כהגתי להביר אותם וכל שיש לחמות בהן:

והדיבור את הכסלים יסיר הקרום הפב' הלכן וגם הקרו' הדק שתח' הקרום כיצ' כמו שפירשתי למעלה אלא שלמעלה דיבר בזמנו של פנים וכאן מיידי בזמנו של אחרונה ואל'ן חתיכות כשר האדום שאילו הקרומים דכוקים בה יסיר גס' כן שהוא אסור משום חלב מתכים שהחלב מתכים כתבתי בו וזהו חלב ש'אמר שמואל' האי תרבא דתותי מתני' כמו שפירשתי וזה חתיכות כשר שאמרתי הוא העליון חב' חתיכות כשר המוכחין זה על גב זה' אלא שזה העליון אסור והשנים מותרין וזה העליון הוא היוצא לגד פניו דהיינו לגד חלב הגוף: והגביה החתיכות כשר הדק והעליון האסור משום חלב ותחתיו מוכח עוד שני חתיכות כשר זה על גב זה ואותו חתיכות כשר המוכח באמצע מראהו אדום' ושמצתי שיש עקומות שכוהגין שלל להקלוק' בין אלז' השני חתיכות' כל מפני שסוכרים המס' שהכשר מוכהו' וכאן בקף קראקא כוהגין להקלוק' הכשר השני היוצא באומצת משום שהם דנוקים בחלב המתכים' כשהטעם כחוקי מפרקי ויבדוקי' ונריך להקלוק'

המוטין הם דמוקין בקושליץ וכמשכין **צ"ד**
הכבלים כנשר שקורין טעבר או דע"ך וזו הם
המוטין שהוכרתי למעלה בהלכות הכבלים :
ח"ט הסדרה שקורין בלא קושליץ או גראט
וכל אשר בו אמעל עד האליה הכל
קרא קושליץ ותקלוף אותה חתיכה למעלם
מתחילה ועד סוף ותנכיה הקושליץ כגד הכבלים
כשור ובעגל עד החציו ותחתיתו יש חלב וזו
חלב המתכים כי הם פרוקי מפרקי וכושיפתח
אותו ויהר שלא יפתח בכהין מפני ששם יש
גידין שהוכרתי למעלה האסורים משום חלב
מפני שיוקין מאלב המתכים לא נריך לפתוח
באנב ולהפירו בנחת שלא יפרק המוטין ונריך
לחטט אחר אילו המוטין עד קניהן : **אכל**
בכבשים ובעזיז נריך לפתוח עד החוט השדרה
מעבי שהם מרקדים והם פרוקי מפרקי ויתר
מן הכהמות שבסות ותקלוף קושליץ ומתחתיו
ברוח כל הכשר עד הלונן כסף ותגרוו הלנן
כסף היסב יפה ונקי מעל חלב ולמעלה במקום
סבלה הקושליץ הוא העצם שקורין הכקא ואכל
ההכקא כמא חתיכות בשר אחרת קטנה על
הלנן כסף שיש בקושליץ ותחתוך אותו חתיכת
בשר והלונן כסף קצת עמו כנוגע בו אמעל
וזה חתיכות בשר שאנו כוכנין לחתוך היינו
בכהמות דקות מפני שנריכין לחתוך הכל **אכל**
בשר ואחר כך תגרוו החלב שתחת הקושליץ
וכה ונקי עד שתגיע לשומן שקורין **צ"ד**
ונריך להסיר המוט השדרה כי הוא אסור משום
שווכס מן חלב הכליות ומן גיד הכשה לפי שזן
החוט השדרה מתחיל הגיד הכשה כאשר אבאר
כע"ה ונס העצם שחוט השדרה עומק בם
נריך לכקר יפה ונקי ונתוך הקושליץ כמאין
הגידין גידין העליונים אסורים משום חלב
ושכים התחתונים אסורים משום דם והסימן
מן הגידין המשהה שהם מוכחין כל אהת ואהת
כגד החוליות אשר בחוט השדרה :

להאון זל וחלק עליהם ואסרו להם : וראיתי
כמי כוה"ן שמקריין חלב זה אך איכס מקריין
לא עד חצי רחבו ואפשר שטעמו משום דליכא
למיעור ביה דכמה בחייה פרוקי מפרקי אלא
עד חציו ואכי כוה"ג לכקרו כולו וכן ככזן לעשות
מאחר שאין אכזו וידעין כירור הדבר מאן פלב
לן לאסור ולהתיר חציו עכ"ל : ושאלתי את
שי הגאון מה"ר עשה איברלם היאך אכזו נריכין
לכהו ואמר לי מאחר שהמכה היה כבר
מקדמונים כאן כק"ף קראקא שאין מקריין
אלא עד חציו כמו כמי כוה"ן לכזן א"ל ושה
את המכה ע"כ ושמעתי הטעם מן א"ת יבחק
יעקב זל שלמד ההילכות ניקור מן הגאון מה"ר
אליעזר מורקפורט זל כשהיה דירתו בבאן
ק"ף קראקא ואמר לי עשמו הטעם מפני
שהכהמות הדקין מרקדין יותר מן הכמות לכזן
בכהמה דקה נריכין לפתוח עד החוט השדרה
אכל בהמות גסות שאינן מרקדים כל יד לכזן
אינן נריכין לפתוח אלא עד חציו ולקמן אבאר
בע"ה : כתב הראש לפי שאין הכל בקיאיין
באיוה מקו הכהמה מתפרקת בחייה נתן הרמב"ם
זל סימן לדבר וכתב כל מקום שתמא בו חלב
תחת הכשר והכשר מקיפו מכל סביביו ולא
זראה עד שיקרע הכשר הרי זה מותר : וכתב
דכונו יעקב ניד כסימן ס"ל איוה חלב : שהוא
תותב קרו ונקלף פירוש שהוא פרוש על הקרום
בעניין ששכקלף הקרום כקלף עמו וכו' וכבר
פירשתי לעיל בהלכות קיבה : ועוד סימן אשר
בין שומן לחלב השומן הוא שקורין בלשון אשכנז
צ"ד והחלב הוא שקורין בלשון אשכנז מירב
ו זה כשמתמשש בין האכזבות הוא כיוצא וזה
חלב ועוד כל מה שתגרוו עם הכבין וכו' חלב
אכל השומן איכה גוררת כי השומן הוא **צ"ד**
וכן תעשה קח סכין ונדרור יפה יפה עד שתגיע
לשומן ונגורו עד שתראה מראה כסף וכאותו
מקום יש שם חוטין האסורים משום חלב
וכשהכשר חס תוכל למסוך את כל המוטין עד
קנותם אכל כנוכן נריך לפשט אמהים ואתן

הלכות ניקור

יקלוק על בני כולה עד הלכות כסף שקורין
 נילכר ווייס ואלותו מראה כסף כריך לנרוד
 ופה וכה ונקי מכל חלב שיש עליו ונתכוו
 מונחין ה' גידין ג' העליונים אסורים עמוס חלב
 ושנים התחתונים אסורים משום דם כי דין
 לזנוול כדון קושליץ כי הנשין משכיהט דבוקין
 יחד בעוד ההתיבות שלישותי וההתיבות כשר
 אשר נרשס הלזנוול יקלוק נה כן כל בני כולה
 והגיד אשר נתוכו אסור משום חלב ומה
 שכתב רבינו יעקב ביד כהנין ס"ה ואחר כך
 עשירי כשר החתיים שקורין לזנוול ואינו
 ראוי אלא לנלי כל שהוא בתן הימן איוה כשר
 שקורין לזנוול ושו שאינו טובה אלא כנלי אבל
 לנכל אינו טוב כעצם כמו כנלי ואלא אין
 לפרש שדוקא מותר לנלי ואסור לנכל דאש כן
 הוה קסה כמו שהקשתי לעיל גבי חולמולית
 היימוכפת יעשה כפסך אש הוא אסור משום
 דם יאוי סמא משאר כשר שנס כולה דם ואפי'
 הכי אש הודם וכמלא מותר לנכל יואה כשכיל
 שהוא אסור משום חלב שהוא מוכח בערך חלב
 הכללות אש כן הוה קסה והלא חלב מפעפע
 ואע"פ מותר לנלי ויעוד מאי בכך אש היא
 מוכתת כחלב והלא אין כוגתת כחלב כי הקרום
 מביטין בין חלב לכשרא כדגדרי' במכתת חולין
 צפרק הכל שחטין אחר אמיר עשמה דרכ
 כשא לא ליבחה אינס ככלי עליו כשרא דדאיכ
 תכא וכלאי כשרא ומקשה סה אי הכי כי תרמי
 כתי דאיכה תכא וכלאי כשרא ומתין קימא
 מכסיק מתתאי וכי' ופיהש רש' לא ליסמוק
 אינס ככלי כל הכסלוב שחלב הכליות דבוק
 סה לא יוא כופה אותה על גבי כזה אחר
 שהחלב כל הכשר מתתאס וזכ על הכשר
 כי תרמי כמי פירש רש' כמו שכן מוכחין על
 הדק יסוד' כשר הלינוול ללצה והחלב למצלה
 כא כלאי ככלי גובה מחלב הדבוק בהן עכ"ל
 רש' אש כן השוגע אף על פי שהוא מוכתת
 בתוך החלב אינו אסור משום חלב כי הקרום
 מביטין כוונתו ונס אין לפרש משום שהוא

חלק ומראהו כעראש כסף שקורין וילכר ווייס
 כמו שפירשתי דהא מראה הכסף אינו לא כנר
 אחר ואפילו באותו גו אינו חלק אלא עד חנו
 וכנר השכי אין שום מראה הכסף לכן כל כמו
 שפירשתי שהוא כתן סימן איוה חתיכת לזנוול
 ואחר שכתבתי ויהי מנלתי בבית יוסף וזה לשונו
 ומה שאמר אינו ראוי כי אש לנלי כת' ד' ירוחם
 שעתתי מפכי שפכו חלקים ואין המלח ככס
 בתוכו כל כך ולפוכך לא כהנו לנכל בקדרה
 ולא דיוק לן כהוי כמה חתיכות חלקים אמס
 וכדכרי דל לא מניכו סמך לאסרו וכו' ומה
 שאמר שאינו ראוי אלא לנלי לא משום איסורא
 קאמר דאש כן הוה ליה למומר שאסור
 לנכל אלא שכשר זה אין בו טעם כשהוא מבושל
 וכל עיקר טעמו אינו אלא כנלי ותרע שהרי
 הוא בא ליתן סימן על איוה כשר הוא אומר
 ומאחר שלא טעמנו כשם מקום שכשר זה אסור
 לנכלו היחך היה כותן בו סימן שהוא בעלם
 הילכך ודאי אין לך מכהג בטעמת ויתר מאותו
 מכהג שכתב ד' ירוחם וכן כתב כשכילי הלכות
 שעותר לנכלו כקדר' לכתחילה וכן אכן כוונתו
 וכך אכן מקובלין מאבותינו ורבותינו הראשונים
 שכנרפת עכ"ל בית יוסף פסקו התוספות
 וכך האשירו לא לסמוק איכוס כפלי עליו כשרא
 היינו לאחר כיתות עיד קורס שכנעטן הכשר
 אבל לאחר שכנעטן אין לחוש דכתוב וישימו
 החלבים על החוות וכתב בית יוסף כשם
 הרן דכראה מפירוט רש' דאפילו דיעבד כאשר
 הכשר כשכנעטת חלב חס ומיהו משמ' דבקליפס
 סני' והרמבם כת' שכל לו איכוס אף לכתחילה י
 כראה שהוא מפרש הטעם שמה ישכח מלשפוף
 היטב אבל דיעבד כשיטפו סני ליה עכ"ל
 והשילט לזין הוא חתיכת כשר הדומה
 לזיכה שקורין כלסון אשכנו
 שילט או טרשט וזה הנש' דבוק למעלה כקושליץ
 אלא שהעצם שקורין הכקא מוכח בין זה הכשר
 שילטלין ובין הקושליץ ותקלף השילטלין
 למע' ולמעלה והגיד אשר למעלה בתוך השילט
 הוא

הוא אסור משום דם ; ועל השלטלין מוכח
 כשר קטן שקורין אותו חתיבת נביכה וכלשון
 אשכנז קורין אותו כעלמטריל ונריך אותו
 חתיבת כשר קטן לקלוף כגד העליון משום
 שעליו הולך גיד הגשה עד חתיבת כשר שקורין
 קלין לכן נריך לקלוף כגד העליון וכנ' התמטין
 הוא ערסא כסף ונריך לנרוד אותו יפס ופקי
 ואכל השילטלין מוכח כשר שקורין כאן בקף
 קראקא קלין וכלשון אשכנז קורין אותו מלאקין
 לפי שכנר אחד הוא רחב וכנר השני הוא חד
 כזה ובאמצעי זה הוה הכשר יש גם גיד
 והוכך עב פני כולה והוא אסור משום גיד הגשה
 כמו שפירשתי למעלה שגיד הגשה הולך על
 השלט והולך לקלין וכשהחתיבות מהוכרים
 דהיינו השלט והקלין וחתיבת האליה יש
 שם הלב ביניהם ונריך לנרוד אותו יפס ופקי
 וכן ככל מקום שיש ריוח בין הדביקין צריך לנקר
 אותו חלב :

חתיבת האליה תקלף על פני בולה ובאותו
חתיבת שם ה' גידין ג' הצלוחות
 אסורים משום חלב דהיינו משום גיד הגשה ונ'
 של מטה כגד השלט אסורים משום דם ואינו
 כוהנין למתוך כל הנידון הכראים בלמותו מקום
 משום הדואה והן האליה עד העצם שקורין
 הכקא שם מוכח הלכונויל הטרוי ומתחיל תחת
 העצם סוף חוט הסדר ונכנס עד תוך האליה
 והלכונויל אסור משום שמוכה בתוך תרבא
 דקליבוכתא כי שם תרבא דקליבוכתא כדגרוס'
 במסכת הולין כפיק גיד הכסס אצל רב יודא
 אמר שמואל האי תרבא דקליבוכתא אסור ועבנש
 ברת וזה חלב שעל הכסלים : ופי' רש"י תרבא
 דקליבוכתא עגס קטן הוא ומוכח על עגס
 שקורין הכקא ומהוכר לחוליות האלי מלמעלה
 ועליו יש חלב תחת ראש האותן שקורין לכונויל'
 קשה לי על רש"י יורש ומהוכר לחוליות האליה
 משמע דהאי תרבא דקליבוכתא הוא חלב
 האליה ומתוך הנמרא משמע שהוא חלב שעל
 הכסלים כמו שאמר שמואל וזה חלב שעל הכסלי'

וכל לפי שחלב הכליות וחלב האליה דביקוס
 זה כזה ועל שם שיוכוס זה מזה קרו ליה חלב
 שעל הכסלים ולעולם האי תרבא דקליבוכתא
 היא חלב האליה וכן כתב בית יוסף בשם הר"ן
 שמה שאמרו וזהו חלב שעל הכסלי' לכו' לעימרא
 שיהיה זה עיקר חלב שעל הכסלים אלא לומר
 שאף זה מהלב הכסלים עכ"ל ומה שפירש רש"י
 עגס קטן ומוכח על עגס שקורין הכקא כראש
 לי שהוא אותו עגס כשעברידין הקוסלין עץ
 הנלעות קטנות ומתכין אותו עגס לכסלים
 המהכר הירכים ונשאר ההקא דכוקא
 נקוסלין והמני השני מן העגס כשאר רכוקס
 נלעות קטנות אותו עגס הכשאר נלעות
 הקטנות הוא עגס קליבוכתא ועליו יש חלב
 והוא מוכח באמצע דהיינו בין חלב הכסלים
 ובין חלב האליה ולפי שיוכח משניהם אותו חלב
 שעליו לכך כקרא חלב האליה או חלב הכסלי'
 והרמבם כתב חלב שכעיקרי הירכות מדפנים
 מייכים עליו ברת והוא חלב שעל הכסלים

ורב אלעם פירש תרבא דקליבוכתא היכא
 דליומטיין אטעהתא (ופי' בית יוסף אותו עגס
 העמך האטמות עכ"ל ופי' שהוא אותו עגס
 שמפירדים מן העגס הכקא כמו שפירשתי) והו'
 חלב שעל הכסלים ולתוכך כקרא מי שגלגלי
 אחת נכזז מן חזירתה כסול דתנן הכסול
 והשהול כתב המידכו וזה לשונו כתב בפפר
 וראים במוך לוכז יש שומן הגליה ועליה יש חלב
 דקליבוכתא שפירשתי למעלה שהייב ברת ואותו
 חלב ושומן האליה דביקוס זה כזה ואין ביניהם
 אלא גיד אחד ולכן כעין קרום ומראהו כמראש
 שומן ומה שעל אותו הגיד שהוא כעין קרום
 לכן אסור כבתי' ומה שתהתינו מותר מטעם
 חלב שהכשר חופהו ונריך לנרוד אותו גיד יפס
 וכשכיל שהוא לכן מועין בו כפי אדם ואיכף
 יורעין להפריש בין חלב לשומן וראיתי כמה
 כפי אדם עסקרי הכשר כשליון בו לכן חתתי לכ
 להזהר ולהכדיל כח טמא לטהור עכ"ל

כתב רבינו נחמיה בפרשת ויקרא חלבו האליה
 תמימה

הלכות ניקור

תמימה י חלב כלשון הקוד' הוא השומן הכפירה
עין הכשר הוא כקלף ממנו כי השומן המתערב
עם הכשר ואינו כפירה מעכו והוא יקרא שומן
כצמון שבתוב וישמן וסורן שמנת עביתי וכמו
חלב ודשן שנתב כפשי' וכן אמרו רז"ל על
השומן הזה שהוא כפירה חץ הכשר כפרק אלו
טריפות תיתב קרום וקלף וקראו צהם זה על
שם שהוא לביס ששכר עתלכס בו כשעילה והוא
קרום והוא צהם להקלף' הא למדת שאין סביה'
שום לח כצהם ולא בטוב' לא בשם שהשומן
הכפירה והקלף ען הכשר כקרא חלב' ושאינו
כפירה ומתערב עם הכשר כקרא שומן'

ולא בטוב' כי השומן הכפירה קר ולא ויש לו
גבית ויבוי קשה להתבטל באיכותו א'
וכשומן המזכיר בכשר הוא חס ולא' ומעתה
יש לשאל כיון שהשומן הכפירה כקרא חלב
בלשון הקודש איך יאמר הכתיב חלבו האליות
תמימה כי בודאי אין באליות כלל חלבו כי כלה
שימן מחובר עס ואינו כפירה מעכה ואם כאמר
כי כירובו חלבו האליות שזכור מה כאמר כל חלב
הכל הם לא תאכלו כי בודאי אם השומן כקרא
חלב יש לנו לזכור כל השומן שנתבמות ואין
לשאל כי אם הכשר האדום לכדו' ולפיכך יש
לברש חלבו האליות תמימה שאין הבונס בו על
השומן אלא על החלב' ואם תאמר מה חלב יש
באליות כך פירוש הכתיב חלבו האליות חלבו עם
האליות לומר שיקרוב מעכו חלבו באליות תמימה
והבונס כי כאשר יסיר האליות תמימה עם הענה
יובר בעת חלב רב שהוא מחוב' בה כדו הפסוקי
וכן פירש הגאון רבינו שיהיה ז"ל כי פירו' חלבו
האליות באילו אמר חלבו והאליות כענין שבתוב
אדם שת אבוס ששיעורו נסת ואבוס' וכן לעולם
לעכסה שיצירו ולמחזה' כי אין העולה
מכחה' וכן אין לומר כי אדם הוא שת הוא
אבוס וכן בבאין אין לומר כי האליות הוא החלב
עכ"ל' אם כן שזעבו שהשומן אינו כפירה אבל
החלב כפירה לכן כריך להבדיל החלב יטה ונקי
ען הגיה הלגן הדומה לשומן' שהוא הקרום

ועכש כרת וכאן אמר שהחלב האליות מותר'
ויל' לפי פירוש רבינו כחיי אתי שפיר שפירש
האליות הוא שומן האליות ופירושו חלבו האליות
כאלו אמר חלבו האליות וכו' אבל מע' קשה מאי
שאמר רבי' ועקב חלב האליות הוה ליה למומר
שומן האליות' לכן יש לפרש כמו שפירש הרמב"ם
וזה לשונו האליות מותרת באכילה לא כקראים
חלב לא לענין קרנן בלבד כמו שנקראו חלבים
כליות ויותרת הכדו לענין קרנן כמו שאתם
אומר חלב הארץ' וחלב כליות מיטה שהם
טובים ולכן כאמר בתרומת מעשר בהרועם
את חלבו ממנו עכ"ל בית יוסף' ובתב עוד
כתב מהר"ן בן חביב ז"ל חלב האליות מותר ואסור
שיטעה בזה האיש הקמוני וחסו' שהחלב שכלים
לכד פכים מותר וחסא ליתכן מהאי דעתא
כי אין הבונס אלא על האליות ענמה והוכרך
לומר כן לפי שהוא קריבה על גבי המזבח ווס
מבואר בדברי הר"ף כפר' ג' ובדברי הרמב"ם'

ואמריבן בסוף פ"ב הכשר חלב האליות איקרי
חלב שתא לא איקרי עכ"ל' ותחת חתיכות
האליות יש שימן אויה בהמה טהורה כדנרסיבן
במסכת הולין כפ' אלו טריפות רב חסדא הוה
מהלך במדבר ומנא כהו' ספיה גמוס ופרסותיה
חמוכות פירש רש"י גמוס חתוך ולשון המסכה
הוא גומחתו עם השופי' כדוק בכשרה אם
מהלך שתי ועבר בידוע שהוא טהורה' ואם לאו
בידוע שהוא טמאה וכו' והכיבא כדוק אמר רבי

וליתמא רב חסדא בכפוי הצוקן י פירש רשא
 תחת ענב האליה שקורין הפקא יש גשר
 כשקורעין אותו קרע שתי ויש שכרע ערב
 כרזה לי כשהנהמה ממוכרת יחד והיוכו
 כשמוכח חתיכות האליה על השילטל'ין באתו
 מקום יש שתי וערבי כ'ה בס' סה' ואמר כך
 נוטל הענב האמצעי שפוסק הזכרות מקניתי
 ונוקר החלב ומימי החוטין ממנו וחותך בסכין
 גדול הקנה השכי שהוא סמוך לענב של זוק
 שפסק ממנו וכמנא אותו ענב אמצעי מחותך
 משכי גדדין ואף אותו ענב שהוא סמוך חותך
 בסכין גדול אותו המקום הסמוך לענב זה
 שהזכרנו ומפשט אחר חוטין קשכים וחתיכות
 קטנו של חלב ששם ע"כ והיוכו אותו ענב הרחב
 הדנוק בחתיכות האליה ונריך לכקר יפה וקיי
 מכל חלב ומגשר שעליו :

וגוטרל הסכין וחותך כאליה ועוניא מוכס
 חוט שמתחלק לשכים ועומדין חוט
 מעיקר הליה עד קנותיו מאותן פכים המכישין
 על ירכי הנהמה' וא"כ נוטל הסכין וגורר
 מאותן פכים גופן מועדים שקורין בערבי נ'קך
 מן העצמות וגורר יפה עד שיסתוה מקום גיהו'
 החומרים עם השפלות שעליהם ולא יסתויר
 לכל פכי האליה לא כשר ולא שמכנית אלא
 גודרין יפה כ"ל מה שאמר ועוניא ממכה חוט
 המתחלק לשכים שהוא אסור משום חלב לפי
 שבא מן חוט השדרה וכשם שחוט השדרה
 טריפע משום שיוכך מן חלב הכליות הכי כמי
 האליה נריך לכקר כי מן חוט השדר' יוכק הליה
 כאשר אבאר לקמן בע"ה בהלכות גיד הכשה'
 ונוטל הסכין וחותך כאליה וכו' כתב בית יוסף
 הטעם משום דאמרינן דחוטין שבעוקן אכורין
 היוכו חוטי הוכב והם אסורים עכ"י שיוכיס
 מחלב הכליות כמו שפירשתי לגיל' ומטעם זה
 כתב שנוטל הסכין וגורר מאותן הפכים ג
 גופן חומרים והם מקומות גבוהים קנת עד
 שיסתוה אותן מקומות עם מקומות השפלו' ולא
 יסתויר לכל פכי האליה לא כשר ולא שמכנית

ומה שאמר וחותך הזכרות והככות ואשליכוני'
 והכשר שנדרדים מכקרו יפה יפה מכל מיכו
 חוטין וחלב שביומן אותו חנות שקורין יכדולא
 אפשר דלאו משום איסור קאמר לא מפכי שאינו
 ראוי לאבילה אלא מדכתב כמר הכי והכשר
 שנדרדין מכקרו יפה יפה מכל מיכו חוטין וחלב
 שבו מטעם דמשום ששם שהם יוכיס ממלב
 הסמוך להם או שקסורים הם מערשי מלב קא
 אסר להו עכ"ל' ומטעם זה כוהנין לחתך מן
 היר אותו מראה כסף' המוכח במקום אבל
 הזכרות והככות' וכ"ל זהו שאמ' ה"ד ומן אותו
 חנותא שקורין יכדולא' ובבית יוסף כתב איכו
 יודע מהו חנותא או יכדולה :

צעדך בראטי'ן והו אותה חתיכה בדוקס
 בחתיכות האליה וקורין צעך בראטי'ן
 על שם שקצה הוא לפי שהנהמה שוכבת עליו'
 וגם יש בו מראה כסף שהוא גם כן קשה'
 ונריך להקליף על פני כולה עד לזבן הכסף'
 ולזבן הכסף נריך לכקר יפה וכקיי מחלב שבו
 וכצעך בראטי'ן יש ג' גידין האסורים משום גיד
 הכשה' כ' עומדים אבל המראה כסף לפעמים
 מתחלקים לשכי גידין ולפעמים לשלשה ואותו
 השלישי הוא גיד קצר ועומד גם כן אבל המראה
 כסף: ועל אילו השכים נריך לחטט אחריהם
 כי אסורים משים שומן גיד הכשה וכן הגיד
 הקצר השלישי ומפני שזה הגיד הקצ' בא מן אלן
 שנים לא כחשב במינן כל גידין כי אם אלן
 השכים ותחת אלן הגידין המוכחים אבל הכ'עך
 בראטי'ן יש עוד שני גידין ואסורים משום דם
 והם באים מגיד החיזון ולכן אין בדיכין לחטט
 אחריהם' והגיד השלישי האבור משום חלב
 גיד הכשה הוא מוכח למטט מלן הגידין וקורין
 אותו בלשון אשכנז כ"ך ארר וזה הגיד לא תוכל
 למנא אלא כקושי כי מראהו לכן מוכח במקום
 לכן בתוך חוט לכן הקשה ההולך לתוך הכשר
 הלכן ומראיותו מן זה הכשר הלכן כמו חתיכות
 פגול שקורין קייל'כטיג כרעטי'ל וכריך לחטט
 אחר הגיד שקורין צעך א"ר משים שהוא אסור

חלכות ניקור

רבי יודא אמר שאול שכי נידון חן וכו' ופריך
בגמרא אהא דקאמר הפכיתו סמוך לעגס
והתביא פכיתו סמוך לכשר אמר רב אחא אמר
רב כהנא אקלודי מקלודי ונהדר פריך אמאי
דקאמר חינון סמוך לכשר וכתביא חינון סמוך
לעגס אמר רב יודא היבא דפרעו טכמי ופירש
רש' והתביא אפכיתו קרי מוכלע בכשר.

אקלודי מקלודי אותו ניד הארוך חוור וככנס
בכשר והתם קרי ליה סמוך לעגס דמשמע גלוי
הוא ואיכו מוכלע בכשר: אמר רב יודא היבא
דפרעו טכמי הוי גלוייה בעקום ומתך הירך
כשנכתבת וכפרשתאן האליה הוי ראש אותו
ניד מחובר לכוקא של קוליות כך שמעתי עב"ל
רש' וכתבו התוספות שכי נידון חן כאן פירש
בקוטטר דקרו ליה פכיתו משום דמוכלע הרבא
עד סמוך לעגס וחינון משום דסמוך לכשר
ואיכו מוכלע כל כך וכריש פירקין פירש בעביין
אחר עב"ל א"כ לפי פירושו הוא קשה רש' על
רש' וכתב בית יובב דבף כד נשם הרש"ל
אקלודי מקלודי לאו לעומר דוה שמקלוד בכשר
ססוא אסור מדאורייתא דתא אמר שמואל לא
אסרה תורה אלא שעל הכף אלא הכא משום
דקא קרא ליה שמואל לגיד האסור פכיתו הסמוך
לעגס קא מקשה ליה לומר דאין זה הפכיתו
שכאשר מה שעל הכף ממנו אלא הסמוך לכשר
דהיבא הוא דקרי ליה תנא דריתא פכיתו
דלאא הסמוך לכשר הוא שאסרה תורה מה שיש
ממנו על הכף ומהדר ליה דמשום דאקלודי בהו
קרי ליה לפכיתו הסמוך לעגס פכיתו סמוך
לכשר ומתוך דבריו כתיישב לי מה שכתבו התו'
כאן פירוש בקוטרם דקרי ליה פכיתו משום
דמוכלע הרבא וכו' וכריש פירקין פירש בעביין
אחר ונדריש פירקין קאי אמאי דאמר רב יודא
אמר שאול הפכיתו חייבין עליו וכיון דעל מה
שמוכלע ממנו בכשר אין חייבין לא היה אפשר
לו לפרש דקרי פכיתו על סס שמוכלע בכשר
ומהאי טעמ' לא הוה אפשר ליה לפרושי דפכיתו
דברותא כד פכיתו של ירך קאמר דאס גן
פכיתו

עגס ניד הכסה: הניך קדר ונכסיס סס שכי
גידן האזורים משום ניד הכסה והס כראוב
לעיוני וכו' כד הניך בראטין וכן הקיולי כטיב
דרעטול יש סס חלב וכרי לכקר אותו יפה וכפי
דחיתבת כשר עגולו סקויין קיילוכטיג
דרעטול תקליף גדיו ולמעלא
צמדו נשם מוכהין שכי נידין האסורים משום
גיד הכסה הרובץ עליו גיד הא' אונה לעעלא
בראשו האחד יוכניד הכני מוכח למטה בראשו
השכי כהופו הרי לך עברשן החתיכו האזכחין
כלטי חון דהיינו נד שהכמה טובב עליהם
ואסורים נס עגס ניד הכסה הרובץ עליהם
בשם שפרשתי מפני שהגיד הפכיתו מוכח כאמצע
בשר היינו כין כשר סקרוין כ'ך בראטין וכן
בשר סקרוין כף אורי וכו' וכו' הפכיתו מוכח
אבל עגס הקוליא כדנרסוכין במש' חולין כ' ניד
ככסה כדף נא אמר רב יודא אמר שאול שכי
נידון חן פכיתו סמוך לעגס אסור וחייבין עליו
חייבין סמוך לכשר ואין חייבין עליו ע"כ ופיר'
רש' אל פכיתו הסמוך לעגס היא גיד ארוך
נכתן לארבו של שוכי כשבורעין את הירך ופוטט
בכל הירך ראש אחד נהוכר בעגס האליה ומשם
מתפשט לאורך השוכי עד מקו חייבור הקוליות
ועגס הירך וסס הוא סמוך לעגס וחייבין עליו
והוא על סס שהו' כד פכיתו של ירך נד כל כלי
ירך חנונתה כשהכמה מחוברת קרי ליה
פכיתו וחייבין ניד קנר הכתן לרובח השוכי
כסוכו מוכלע ככף המוכנת את הק' ליה והוא
כתן כד חינון של ירך עב"ל רש' ולטון של
שוכי כדנרסוכין כ' כהמה האקמה ה' ודא אמר
בגמרא עס השוכי ופירש' סס כלומר התבו כשה
לשוכי מוטל את הבכוח מן השוכי דמי לגיד
וכן כ' ניד הכסה פרש' בגמרא עס השוכי הלכ
הגנוה וכראה על השוכי: כל על השוכי פו'
היתכן הנידון עס השוכי הניד כשהו לכשר:
וכן הוא נידרתי שפירש בידך היתכן שנידך
לכקרן וכו' וכן השוכי שעל הניד הכס' וכו' והיינו
לחין הניד הכסה וכו' כדף ג' נרסוכין נוכא אמר

פכיומי דקתכו לחייב עליו הוא למעטו חיוני
 של נד מנכוי של הכהמה דאין חייבין פליו ואם
 בן היכי קאמר ציה סמוך לכשר דהכוא אין
 חייבין עליו ולפי פירוש רש"י דפכיומי קרו מפכי
 סיוולכע בכשר דהשתא פכיומי דקתכו לאפקוי
 חיונן שאין מוכלת בכשר דהוא חייבים עליו
 ע"כ • אבל לפי כוונתי שאבי בא לכאר ההלכו'
 כיקור כדי שכל יוכל כל אדם ללאוד הילכות
 כיקור • וא"כ שכבר פירש הכית יוסף לא בחתי
 לפרש אוהו גיד הפכיומי • ואוהו גיד החיונן •
 ומאוהו מקום מתחילין ולהיכן מתפשטין •
 וכן כוונת רש"י שהוא כתן סימן אוהו פכיומי
 ואוהו חנון ועד היכן מתפשטים ולפי כוונתו
 באתי לפרש וכל מה שכתבו התוספות כאן פי'
 צקוטרם דקרי ליה פכיומי משום דמוכלע הי"ב
 וכו' והיינו מוכלע בכשר • וזריו פירקין פירש
 בעינין אחר • והיינו פכיומי הסמוך לעגס •
 ו"ל לכך פירש רש"י פכיומי הסמוך לעגס מעכו
 שהוא כתן סימן אוהו פכיומי • הוא הגיד הסמוך
 לעגס ומתחיל מן האלוה כמו שפירש ומחונר
 בעגס האליה ומשם כתפשט לאורך השופי וכו'
 ומה שפירש ועל שם שהוא נכד פכיומי של ירך
 נד שכלפי ירך חנירתה • ר"ל על שם שהגיד
 הפכיומי מוכח באמצע הירכים הייכו בין חתיכת
 גשר שקורין יד או כ"ף ובין חתיכ' גשר שקורין
 ג"עך דראט"ן • ובחתיכ' יד הוא עוכל נכד פכיומי
 ר"ל בין רגל לרגל • וחתיכת גשר שקורין ג"עך
 דראט"ן הוא מוכח נכד חון הייכו אותו נד
 שהכהמה שוכב עליה וזהו שפירש' כשהכהמה
 מחוכרת. מה נכך אם מחוכרת או לא לא לפרש
 לפי שמוכח באמצע הירך ולכך פיר' כלפי ירך
 חנירתה מפני שהגיד מוככת בשני חתיכות
 גשר דהיינו בחתיכת יד ובחתיכת ג"עך דראט"ן
 המוכחין או ככנר זה והגיד מוכח בין לו הפגים
 קרו ליה ירך חנירתה ר"ל לאלו שתי חתיכות
 קורין ירך וירך מלשון שים בא ירך תחת ירכי
 שאין לפרש תחת עגס שהרי הכשר ממכב העגס
 אלא תחת גשר העגס • אם כן שמעתיך שהכשר

כקרא ירך וכדתנן בפ"ג דהנשה ירך שמתעט'
 בהגיד הכשה אם יש בה צמותו טעם קרו • וי'
 אסורה • כינר משצריך אותה ככשר בלעת ופי'
 רש"י ככשר בלעת דואין כלא הורך לפתות והגיד
 גשר וכו' אבל אין לפרש הירך לפתות הוא העגס
 דאם כן היכא משצריך והלא לעגס אין טעם
 כמו שפירש רש"י בעיר גיד הכשה דאין נגידין
 ועצמות טעם • אלא הירך הוא הכשר וכן קורין
 בלשון אשכנזי לנכר הירך דע"ן דר"ך דראט"ן •
 ולכך קורא לגיד פכיומי על שם שמוכח פכיומי
 בין היד ובין ג"עך דראט"ן משם באמצע ואכל
 העגס הקוליא המוכח גם באמצע הכשר • ואין
 לומר פכיומי של ירך שכלפי ירך חנירתה שיהא
 הגיד מוכח בין רגל לרגל • וחיונן אותו צם
 שהכהמה שוכב עליה דהיינו כלפי חון זה אינו
 שהרי הגיד מוכח סמוך לעגס הקוליא ועגס
 הקוליא הוא באמצע הירך • וגם אין הלשון
 פכיומי משמע כך אלא על הדבר המוכח באמצע
 ועוד אם איתא דחיונן משם אותו נד שהכהמה
 שוכב עליה • ושם הוא גיד החיונן זה אינו כי
 אין שם שום גידין כידוע לי וגם לשאר ע'
 מחקרים • ומה שפיר' רש"י על גיד החיונן וכוא
 כתון נכד החיונן של ירך ר"ל על שם שהגיד
 החיונן מוכח על היד נכד חיונן משם בין הכשר
 ליעור ואין עליו שום גשר • כי אם אותה חתיכה
 גשר ארומ שקורין חתיכת גניבה וגם זה הכשר
 אינו מכסה את כל הגיד כי אם מעט מן הגיד
 החיונן ומוכח בין רגל לרגל • ומה שפירש רש"י
 וחיונן גיד קנר הכתון לרוחב השופי כסופן
 מוכלע בכף וכו' היינו בכף היא היד וזה הגיד
 הולך בתחתית הכף ואותו הגיד קורין כלא
 היד א"ר כמו שאבאר בע"פ • אם כן לפי מה
 שפירשתי לא קשה רש"י על רש"י לפי מה שקשנ
 התוס' דקרי ליה פכיומי משום דמוכלע הרבם
 עד סמוך לעגס • לפי מה שפירשתי והלא גם כן
 לפיכך פירש' שהוא סמוך לעגס ומתוח בין היד
 ובין הג"עך דראט"ן והיינו מוכלע בכשר היכה
 ולפי מה שפירשתי דהכתת הגיד החיונן מוכח
 על

הרבות ניקור

על הנכס בחזק בין רגל לרגל ומונבל בתחתית
 היד כגוד שקורין ה'ים אחר ה'ים אינו מונבל
 כ"כ כי אם ממש נכשר ובהן פירש רש"י כמו
 והתביא דמינון קרי המון לעצם דמשמע גלוי
 הוא ואינו מונבל נכשר ומה שפירש רש"י על
 גיד הינון סמוך לעצם ולעיל פירש על גיד
 הפכיתו שהוא סמוך לרגל י"ל באן מיוויר כמו
 שפירש רש"י הובא הפירש נכשר הוי גלוי במקום
 התך היד כהסתמכת וכפירשת מן האליה הוי
 ראש אותו גיד מהובא לנוקא של קולוא עכ"ל
 ונוקא הוא נוקא דאיתא ואותו עצם של נוקא
 היינו ראש של הקולוא מוכח נגד חזק בין רגל
 לרגל כי אם אותם התיבת נכר שקורין גליתיה
 ש"מין מוכח עליו וכשקורין הטבח הוי גלוי
 אבל עצם הקולוא המוכח נכשר הוא מוכח
 באמצע היד ושם הוא מוכח גיד הפכיתו לכך
 פירש ל"ב ל שיון שם שהוא פכיתו דהשתת ואינו
 גלוי כ"ל ומה שפירש רש"י בהסתת פכיתו
 נכ"כיה נולדן דף כל על ב' גידן הנון וכימי
 וזה לשונו שני גידן הן בידך פכיתו הכמוך
 לעצם זה גיד הגדול המותח על פני כל אורך
 היד וכימי קרי ליה שהוא נכד פכיתו של
 ידך נד הרואה את היד השכית והמוך לעצם
 עצם הקוליות התחוב כנוקא דאיתא ונס אותו
 עצם יונא מנוקא דאיתא ונמתח אצל אותו
 עצם והסוד ומיכיה עליו מלקות חינון זה
 גיד קצר הטינו בסוף השופי לרמבו ומינון קרי
 ליה על שם שהוא מוטל לכד מינון של ידך נד
 הרואה את האויר הממוך לנכר המונבל נכשר
 כ"ל אם כן לפי פירושו משיע שהגיד הפכיתו
 מוכח בין רגל לרגל וגיד הינון מוכח נכד
 חזק היינו נד שההכמה שוכב עליה לפי מה
 שפירש רש"י על גיד הפכיתו וכימי קרו ליה
 שהוא נכד פכיתו של ידך נד הרואה את היד
 השכית והיינו בין רגל לרגל ועל החינון כד
 מינון של ידך נד הרואה את האויר והיינו נד
 החזק שהכמה שוכב עליה א"כ לפי מה שפירשתי
 קוד קשה רש"י על רש"י וכל שהוא כמו שפירשתי

לעיל ופירוש נד הרואה היד השכית ר"ל היד
 השכית הוא הכשר שקורין נ"ך כראשין שהוא
 השכית למתיכות של יד כמו שפירשתי למעלה
 ולכך קרו ליה לגיד פכיתו על שם שמוכח
 באמצע ורואה את השכי כדדים ומתפשט בהן
 והיינו ליד ולנעך כראשין ומה שפירש על גיד
 המינון נד הרואה את האויר ר"ל על שם שמוכח
 נכד חזק והיינו בין רגל לרגל על הכשר ממש
 כמו שפירשתי לעיל והוצרכתי לפרש כך מפני
 שידוע ליונה לשאר בעלי מקורי שגיד הפכיתו
 מוכח באמצע הכשר והכשר סוכב אותו והגיד
 המינון מוכח נכד מינון של ידך והיינו בין רגל
 לרגל והגיד הפכיתו מתחיל מן פעם האליה
 והיינו ממקום שכלה המוט השדרה והיינו מן
 הפרישות כדגדו' כמסתת מולין פ"א טריפות
 דף ע"ה וזה לשונו עד היכן מוט השדרה אטר
 רב יודא אמר שמואל עד בין הפרישות ופרש
 שם עד בין הפרישות עד מקום שהוא מתפשט
 ומתפצל פגולים כנגד הירכים הוא מתחיל
 להתפצל ויונא ראש אחד לידך וזו ואחד לזו
 והאמצעי יורד לוכך ולמטה מאותן הפיגולין
 כנגד שתי ארבעות הוא חוזר ומתפצל עוד לנ'
 ולמטה אשה עוד ומתפצל וכן בהרבה מקומות
 עד סופו וכו' והוי הגיד הפכיתו שהוא מתפצל
 לכמה פיגולין ומתפשט ככל הידך והולך ככל
 הידך עד הארכובה התחתונה ומהם אין צריך
 להאריך בו הם כראים לעינים וגיד המינון
 מתחיל מן חלב הכליות ומן הכליו' עצמן והולך
 על פני הכשר בחזק עד הכף שקורין יד ומונבל
 בכשר היד בתחתיתו לרוחש השופי ומן היד הוא
 מתפצל לכמה פגולים ומשם מתפשט והולך
 לארכו להתיכות כשר שקורין קכאכין כלל או
 ב"יטש ורחבו מונבל למתיכות כשר שקורין
 נ"ך כראשין והיינו אותן שני גידין האמורים
 משם דם כאשר פרשתי ונס שם הולך למתיכות
 כשר שקורין קי"ל י"ל ובאן בקאן קראקא
 קורין אותו קטשקא כאשר אכר בע"ה והגיד
 הפכיתו צריך למטט אותו ככל מקום שהוא
 כולך

הם וכהגונו כו' איסור וכן הלכתא והכי קיימא לן
 כד' מאיר דאמר תמטט אחריו כל מקום שהוא
 עב' : כתב הרבנו אש' רי בשם הגמ' שא' **עב' א**
 וכן נריך לכתלם שומן של גיד הכשה וכן ככפי
 העוקץ וקוא דאטמא וכל הניקור כמו של
 נהשה לפי שהגיד ראשו ככנס תמת אותו עגם
 לפי שלא חלקו רבותיו ז' בין חיה לבהמה לא
 בחלבים הקריבים על גבי מוצח ונידין האסורין
 משום חלב אבל גידין האסורין משום דם נריך
 לטולגם כן מן החיה כמו כנהמה עב' :

חתיבת כשר והוא הכף שקורין גיד הכשה
 או הוד נריך להקליף למעלה ואח' **תגיבה**
 נקום הדק ותקלף גם כן מתמיתו
 ואח' תקלף גם כן אותו כשר עגמו שקורין
 דע' באותו נד שדכוקה ביד וכנר השכי נקום
 שאוכח עליו הבחלא נריך גם כן לקלף :

ודוקא כפרס נריך לקלף משום שיונק מן
 הבחלא ולכך אסור משום כשר בחלבי' ולפי ז'
 לא היה נריך להקליף כשור כי כשור אין שייך
 טעם זה אבל אלו כוהנין להקליף גם כשור
 בעקום הכמת ה' פ' צ' ח' משום גזירה אטו
 פרה ומשום היואה :

ואחר קליפתו תמטט ביד אחר ו' גידים
 האסורים משום גיד הכשה וכראש
 מתחילין והולכין בתוך הכשר עד סופו ודוקא
 אחר אלו גידין נריבין לחטט אחרים היינו
 אותן שהולכין בשום לאורך הוד' והיינו דכתיב
 על כף הידך ולכך נריך לחטט אחרים אבל
 הנידין שיש ביד ולא הולכים לאורך הוד' עד
 סופו אינם בכלל על כף ידך ואין נריך לחטט
 אחרים ואותן הנידין הולכים למטה בתוך
 הוד' והם עותרים ואלו הנידין האסורים לפעמים
 הם באים עגיד אחד ומתחלקין א' ח' ולפעמים
 הם באים משני גידין בראש הכף ומתחלקים
 א' ח' וכן כך וכן כך הם מתחלקים לשלשה
 גידין כמו ג' א' נ' ונורתן כנורת ש' כוס
 ש' ואכל לא הנידין תמנא עוד שכי גידין
 כמו שכי א' נ' ונורתן כנורת ט' כוס **ט**

ונורתן

ה' לך ומייבין עליו' ונניד החיבון אין נריך
 לחטט אחריו ואין מייבים עליו' אבל אלו
 נהנין לחטט אחר שכיבם וכן הוא ב' ד' כפי' כ' **כ**
 נשכי גידין הן כירך אחד פנימי סמוך לעגם'
 והשכי חיבון סמוך לכשר' ושכי' אסורין ונריך
 לחטט אחר שכיבם אלא שהפנימי אסור מן
 התורה והוא הפושט בכל היד והחיבון אסור
 עד כריהם וקבוקבות שנשכיבם אסורין ונ' **כריה'**
 לפיכך נריך לחטט אחריהם בכל מקום שהם
 נשמם אסור לפי שישראל קדושים הם וכהגונו
 איסור' ונופו של גיד אינו אלא כעץ בעלמא
 שאין בו טעם ואצ' אחרתו תורה' אבל
 הקבוקבות והשומן שבהן יש בהן טעם לפיכך
 אסורין תערוכתן בפליטתן ויש אחרין אותן
 בהכא' והרוב' התירו וכן הסכים האש' רי ע' **כ**
 ולפי שאסוריהם הם מדכריה' נריך לחטט אחריהם
 לפי שכל מה שתקנו חכמים ממור מן התורה
 שדכרי תורה יש בהם עשה ולא תעשה' ודכרי
 סופרים העובר עליהם חייב מיתה וכן כתב
 המדרכי' וכן הוא בשערי דורא דף מד' וז'
 סמ' דכ' בפ' גיד הכשה השיב ר' נר וירא לרש'
 על ידכ' החיות מנוה לנקין כמו שור ונ' **כ**
 געו וכל שאסור בירך בהמה אסור בירך חיה
 ונשוק של מטה הימנה שקורין כנקרות בלעז
 וכן בשופי שעל גיד הכש' וכן הפרישות שקורין
 ס' ק' ונריך העגם של נוקא דאטמא כיקור
 כמו של בהמה שהגיד ככנס תמת אותו העגם'
 ואם יש אדם שמטפטט כנגד דבר זה ראוי
 לכדמותו וכונה לבר מיכות לפי שלא חלקו חז' **כ**
 בין חיה לבהמה אלא בחלבים הקריבים אבל
 המוצח אבל הגיד וכל הבא מכחו כשל חיה כשל
 בהמה וכדתנן כוסג כנהמה וכחיה ושמונו
 ישראל קדושים הם וכהגונו איסור' וראוי
 להחמיר בו כדאמרינן כני הזהר בשל סופרים
 יותר משל תורה שדכרי תורה יש בהן עשה ולא
 תעשה ודכרי סופרים העובר עליהם חייב
 מיתה' ומה ששכיבו ישראל קדושים הם כהגו
 נו איסור' ו' היא דכרי סופרים וישראל קדושים

הלכות ניקור

חתיכת כשר שקורין כלשון אשכנז קיץ ריפל' וכאן בק"ק קראקא קורין קטטקא תקלף מכחון סביביו וכחון שיש מראה כסף אין צריך להקליף אבל צריך אותו מראה כסף לגירוד ופה ונקוי' וכפנים צריך גם כן לקלף על פני כולה ונתוך הקיץ ריפל' מוכחיס ו'גידים אלה מהם אסור משום גיד החיטון ואחד משום הלכ והאהריוס משום דס' והאלף האסור משום גיד החיטון הוא מוכח כגד הרחב שלני' וכיכנו אבל העגס שקורין אותו קיץ ראפל'.

וכשכלה הגיד הזה דהיינו סיף של גיד החיטון יש כגדו גיד אחד ואסור משום דס' וכונצין זה כזה כשני עוקצין ויהיה נורתן כזורת כ"ף פשוטה כזה ד' ואכל הגיד הזה הארוך מוכחין שס' ג'גידין זה אכל זה ואסורין משום דס' וקורין קכוקכות וכנשר העגול מוכחיס סס' ג'גידין זה למעלה מה ואסוריה משום דס' ואכל אולג' ג'גידין הנ' יש סס' חוט אחד לבן ומשמיד כ"ג אלו הגידין לגיד שאכליהן ואותו הגיד העומד אכל החוט הלכן הוא אסור משום דס'.

וגיד האסור משום הלכ תמצא כגד השני מוכח במקום מראה הכסף ולמטה עלו השלשה גידין המוכחין זה למעלה מה והולך לאורך כל הכשר עגול' ואחר הגיד הזה צריך לחטט אחריו עד סופו' וכן דרכה לעמוד בנהמות נסות במקום העגול במקום מראה הכסף : אבל בנהמות דקות הגיד האסור משום הלכ מוכח כגד הרחב בחון כגד השני' ולכן הוא אסור משום שנוכח מהלכ המוכח אבל כוקא דאטמא והוא בא מחלב הכליות :

חתיכת שיק שקורין כלשון אשכנז לירקא או בייטש ועליו יש מראה כסף כשני כדדין כד האחד שיש מראה כסף אין צריך להקליף אלא צריך לגרוד ופה ונקוי' וכד השני אצל שם מראה כסף צריך להקליף משום שגיד הכשה רובץ עליו' ותחתוך אותו הכשר הדבוק בסוק וצריך גם כן להקליף סס' וכאמנית של וס' הכשר יש סס' חתיכת כשר עגול וקורין אותו כלשון

הגולמן של אלו החמשה גידין כנורת שבי ס'יין אלא שהאחת עומדת כדרכה והאחת הכוכה ול' קורין לאתוכה זו יד משום שלו הגידין הן כנורת ד'אכנציות :

ובראש כוד במקום עיכיו מוכח סס' עוד גיד אחד ומתהלך לג' גידין כנורת ש' וקורין אותו גיד כלשון אשכנז דיימין' ויהיה עם הדיומן כנורת כיד ועל אלו הששה גידין צריך להטט אחריהם סס' אסוריה משום גיד הנכפה :

ובתהיתו ה"ף יהיכנו כגד השני במקום הדק יש לו גיד אחד' ומתהלך לתוך הכשר לכחיס כנורת קרן וני וקורין אותו ה"רס אה' ואכל אלו הכחיס תמצא עוד גיד אחד קטן ומתהלך גם לכחיס וקורין אותו געכלוף כלשון אשכנז ואכל שלו הגידין דהיינו ה"רס הד' ונעל'י'באין ויגיד ההגבון אפילו כבו צריך לחטט אחריה' כמו שפרשתי למעלה מקצתן משניהם אסוריה ואלו הגידים האסוריה משום גיד החיטון כסופס' סס' כונצין כגידים הכונציים לבן צריך להטט אחריהם עד סופס' עד שתעבא סכונצים זה כזה :

הקולית והו נוקא דאטמא' קולית פירוש קולית העגס החלל מכ' כדדיס והיא חלל מוח הרנס וכן פירש בערוך האו' כוקא דאטמא דסף מדוכתה טריכס' פירוש כוקא דהאו אסימא של ירך סו' ומקומו' סף עלאין שביסין בלי אורח ע"ג' וכריך לכקר אותו פנס של כוקא משום שהגיד הפנימי מוכח אכלו באמני' וכראשו מוכח עליו גיד החיטון כמו שפירש' כפ' גיד הנכפה וזה לשונו אהר רב יודא הוכא דכרעי טנתי הו גלוי במקום התך הירך כפסתכת וכפרשת טן האליה הו ראש אותו גיד מהונר לכוקא של קולית עגל' : וזה צריך לתתך הקולית שני הראשונים סס' אסוריה משום נומת הגידין : וזה הכשר הדבוק בעגס צריך להקליף' וכמקום מראה כסף שיש כזה הכשר צריך לכקר ופה ונקוי' :

בלשון אשכנז דאז עיזול ואותו כשר העגול צריך לפתוח בכהמות דקות כל הכשר העגול. וצריך להקליף בשכי חודיו ומרא' כסף שיש עליו צריך גם כן לנקר יפה ונקי ונתמתנו צריך גם כן להקליף אותו כשר ולנקר מראה הכסף שיש בו וכשפת אותו כשר מוכח שה גיד והולך לאורך אותו כשר ואסור משום גיד הצינור. ונתמתנה הכשר במקום שדנוקה לקבאכין צריך גם כן להקליף. ולמעלה הימנה אבל ראש העצם שקורין קבאכין שם מוכחין ג' גידין האסורים משום גיד הכשה אבל אלו הגידין אינם ככלל ב"א גידין מפני שהם כראים לצינור. ואחר כך תפוך השוק ותמתוך לתוך הירך ותחמוך עד מקום שכלה העצם שקורין קבאכין ובאותו מקום יש סימן איוה כבור כי שם תמצא עצם דק ולרוך כמו אצבע וכו' תדע אם הוא כגור ושעמתי שאותו עצם הוא טוב לכאב הסיכום. ואתלף הכשר הכל היטב מן העצם עד פאת השכית ושם מוכחים ג' גידין על הכשר האסורין משום גיד הכשה וכן הגיד הכשה עצמו והן כראין לצינור ובאותו כשר עגול מוכח גיד אחד בתוך הכשר במקום קשה הנקרא בלשון אשכנז איס נ"רין ואותו גיד אסור משום גיד הכשה. וגם העצם שקורין קבאכין צריך לנקר יפה ונקי משום כניעת גיד הכשה. ותחמוך הראש מן העצם שקורין קבאכין משום שבל הגידין כונעים ודבוקים בו וגם משום כונת הגידין וכן כל עצמות שיש צורך תקלוף היטב מן הכשר הדנוקה בהן. והעצם הנקרא בלשון אשכנז טעה ל"ין או טא"ך יש בו גומא ובאותה גומא יש שם עיס ואותן עיס אסורים משום מיתום הילכך תבקה אותן המיס מן הגומא וגם הכשר העכמה הגומא תחתוך כי הוא אסור משום שהוא סוף גיד הכשה והיינו הארכונה בתחתונה.

דכתיב כי כל אוכל חלב וכדרתה. ויש קרומים שאסורים משום דם. ויש קרומים שאסורי משום חלב לכן יזהר כל אדם שיהא זרוו וזוהר בהם וידקדק אחר כל הגידין בין של חלב ובין של דם כי עוכס ידוע וגם חרפתם מרוכה. כמו שמביא הרבינו אש"רי בה"ג מאז בפ"ג הכשה וזה לשונו בעל כפש לא יסמוך אלא על טבח הנקי ויודע בטו' הניקור ומכין המוטין האסורין בכהמה דכפקי מינה לנד הקנוקו וחוטו שתחת כלשון. אז כתב ראב"ה אפילו כמבא אחריו כוית אפי' כשבים וכשלה מקומות מולקין אותו וגם מעבירי אותו עד שיקבל עליו דין שמים עד שיתקן עוונתו על פי ת"ה וכראה שיש להכרוז עליו כנית הככסת שבי וחמשי ושכי פלוכי הטבח העביריהו מאומכותו מפני שמצא אחריו חלב כשעורה ויהיה חודש ימי' שלא יעמוק באומכותו ולאחר חדש ימים יבא אבל ת"ה שבעירו או בעיר הסמוך לעירו ויאמר כך וכך עשיתי וחטאתי ותוהא אכי על הראשונות ויתכו לו הדין לפי ראות עיניהם ואחר כך יכרוזו כנית הככסת פלוכי הטבח שהעבירוהו מפני שמצא אחריו חלב כשעורה כבר תוהא וכתמרט על מעסם הרע הזה וקבל עליו מה שזוה ת"ה ומכאן והלאה החוויריהו לאומכותו וברוי הוא כאלן לסמו' עליו ככתמלה וקוד' שישמעו הכרוזו וכו' כנית הככסת אין לסמוך עליו ואסור ליקח ממנו כשר ואם מצא אחריו כוית מלקין אותו ברכיב כנית הככסת ולאחר המלקות יאמר בעצמו בקול רם אכי פלוכי לקיתי מפני שמצא אחרי כוית חלב והכל כמו שכתבנו עב"ל בה"ה. וכך כתב רבינו יעקב ב"ר בשימן ס"ד טבח שדרכו לנקר כשר וכמצא אחריו חוט או קרום מלמדין אותו ומעבירין אותו שלא יזלזל באיסורין אבל אם מצא אחריו חלב אם כשעורה מעבירין אותו ואם כמצא אחריו כוית ואפילו בהרבה מקומות מכין אותו עכות מרדות ומעבירין אותו מפני שהטבחים באמנים על החלב עב"ל. אם כן אנו לאותו עין ואנו לאותו חרפ' ולבונה

יש גידין האסורין משום דם ומייבין עליהם דכתי' וכתצו פני כפש האוכלת את הדם ויש גידין האסורי' משום חלב ומייבין עליו.

הלכות ניקור

כנד השכית במקום עגול כנהמות נמות *
וכדקות כנד השכית :

ובקנאכין או בכייטש יש ניד אחד במקום
עגול ואסור משום ניד הכשה סך
הכל הם כה : וכן נידך השכי גם כן כה סך
הכל מעשים : ונניד שיש באלוה ענאו ההולך
כני כהיה האסור משום חלב לפי סדר המדרכי
וכבית יוכף יהיה סה אחת ומעשים : וסימן אל
תאלו ממנו כל :

כתב רבינו ישעיה ביד בסומן סל סכין
שמתכין בו חלבי אין חותכין בו הכשה
לפיכך נריך הטבח שיהיה לו סכין לחלבו וסכין
לכשר וכן נרסוין במסכת חולין כפרק הכל
שומטין : אמר רב יורא שבח נריך שיהא לו
סכין אחד ששוחט בה וא' שמחתך בה כשר ואס'
שמחתך בה חלבים ומקשה שם ולתקן ליה חלא
וליתתך כשר והדר ליתתך בה חלבים : ונשכי
גורה שחא יחתוך חלבים ואחר כך כשר השתא
כמי עיחלף ליה כיון שהדרכוהו תרי אית ליה
היכרא ופי' רש' אחת ששוחט בה ולא יחתוך
בה דבר אחר שלא תפגוש יותתקל קל ופעמים
שיבא לידו איסור שיצאט בלא נדיקה : חלבים
לומבד כשוק עכ"ל :

כתב האשירו והאידרא לא כהניו טכחו
למענד תרי סכיון : נריך : להדיא
ולשפסף הכשר יפה ואפילו לבלי שלא ישאר
לחלומית החלב דכין צו ומניא עוד כנה"ס כשה
מדרכי מכאן משמע דמי שמקד הכשר נריך
שתי סכיון : ורבו אכן כתב שמקד הכשר
במקום החלב כגון במקום הכליות ויקר בסכין
של חלב וכשאר עקומות כגון בשופי והיינו שומן
הניד כמו שפירשתי) ויקר בסכין אחד הכל
גם החלב שבו וכראח לי שאין נריך להקליף
דהא אונו חלב אלף ישראל קרושים הם כהגו בו
איסור הילכך לכליעת הסכין לא קפדין *
ויניהו רש' פירש אחד לחלבים למבור כשוק עכ"ל
אם כן חשמי לפירוש רש' שנדיכין שני סכיונים
אפילו לחלב שכבושי שמוכדין כשוק : כתב

לכן מהר כל מהם הנקד' שיהא ירא שמים וריוו
וישעה זה העלאתה כאלוה וכיראת שמים כי
הריון מצט' והמרפה והפסד מרובה :

וגידין האסורים משום חלב הם מצוי' ואחת
גביין שלהן עסור חכמים מן היורה לא תאלו
עמנו כל כמכין כל וגידין האסורים משום הם
אין בכלל כל גידין כי אין כיוצא לחצט
אחריהן ואיב' שאם עוד גידין האסורים משום
חלב כגון גידין דהיתו עתה וכוון כזין
סקורין כייטש אבל לא הנידין הן כראין לבינים
אכל כה"ס גידין הם כחוק הכשר ולא כראים
לבינים * על אילו מברו בימן : ואלו הן
הגידין האסורין משום חלב ומשום ניד הכשה
ונרכין לחטט אחריהן : ואלו הן :

בקושל'ין הן שלשה גידין העליוני' האסורי'
משום חלב :

ובברע"ל שתחת הסך פצ"ק או תחת
הסחל יש סס ניד אחד מתגבל
לשלשה גידין :

בלונב"ל יש סס נ' גידין העליוני' האסורין
משום חלב : וכראשונים עוד ניד
אחד ואסור משום חלב :

בקל"ן יש ניד אחד ארוך ואסור משום
חלב ניד הכשה :

בהתיבת האליה יש סס נ' גידין העליונים
האסורים משום חלב ניד הכשה :
בצ"ע בראשין יש סס שלשה גידין האסורים
משום ניד הכשה והיינו שנים
אכל המראה כסף : והשלישי הוא הצ"ע אר"י
שכוא אסור משום ניד הכשה :
בקיי"ב יש נ' גידין האסורים
משום ניד הכשה :

בכף או ניד יש סס נ' גידין האסורין
משום ניד הכש' והיינו למעלה
יש סס נ' גידין כגורת סין : ואלו הסין יש עוד
שני גידין : וניד סקורין ד' ימן :
בקני' ר"ל או כקשקש אית ניד ח' האסור
משום חלב : והיינו אותה היונת

בעל הציטור אסתגר מכרי הכשר אין זריכין
 שכי סכיכין שאין מחמתין חלב שאסור אף התורה
 אלא גורד אותו בסכין ואין זה דומקא דסכיכא
 בכשר אפי' שבשמוכות הניד אי אפשר שאינו
 חותך ומקור ישראל קדושים הם והממיונו בו
 ולא החמירו בסכין ואפי' דמשתבח דלית ביה
 דומקא דסכיכא דריענד עותר בהלמה שהרי כל
 ישראל כהנו להדיח הכשר לקדידה ; וכן כתב
 הרשב"א כהנו מבקרו הכשר לנקר בסכין אחד
 לפי שלח אמרו שכי סכיכין אלא לחתיכו חלבים
 אבל בגיד ושמוכותיו אין בו שומן חלב כל כך
 שידבק ממנו בסכין ; ונמ' גריך אדם להיות
 מלמד בתוך ביתו שיהו מפשטשין הכשר יפס
 לנאת ידי ספיקו' הללו וכן להיות מבקר הכשר
 מקנה תמיד במרטוט וכן כוהגין רוב המנקרין
 עכ"ל . כתב בית יוסף בשם הר"ן וזה לשונו
 בעיקר קמא דחולין גבי הויא דבסמוך הטבח
 גריך שיהיה לו סכין לכשר וסכין לחלב יש
 שלמדו מכאן שהמקור כשר גריך שכי סכיכים
 אחד לחתוך בה כשר ואח' לחתוך בה חלב ואינו
 בראש שאם כן אין לדבר סוף שאותו של כשר
 כיון שהתחיל לחתוך בה בעיקר החלב אסור
 מיד אלא וודאי לא גריך והבא שאכי שהוא
 חותך חלב גמור סמוך לשחיטה שהוא חס' ;
 אבל כהנו שהמקור נותן בגד על ירכו וכל
 עצה שנוגע בחלב מקחו בכשר עכ"ל ;

עוד מעשה בא לידו ככש שהים למ שכי
 פחלים והיתה האחת דהיינו הימית
 עומדת בסומכיו והטריף מהרר משה איסרל"ס
 וטעמא לפי שכל יתר כנטול ומירושו אף כנטול
 היתרת הוה קבץ אס' כן הוה קבץ בסומכיו
 וטריפה' ואצ"ג שיש מפרשים שמירושו כל יתר
 כנטול דמיו ומירושו כאלו אינו ולפי זה היה
 כשר' והלא כשכטלם הטמול כולה הוה כשר'
 עיין ב"ד סימן מ"ו וכן פסק בית יוסף והראש"ם
 אבל לפי סדרת הרשב"א טריפו' וכן מנא בתשובה
 אחת שכתב גם כן מעשה בפני מהר"ר אליעזר
 עבד'ן והטריפוהו ;

עוד מעשה בא לידו כפרה שהיתה לה
 ב' לככות האחת היתה עומדת כראוי
 והאחר' על גבה והייתה גדולה יותר מהראשונה
 ומתכתיה לשנים והיתה בתוכה כמו דם קריש
 וגם כן בועות מליאות מוגלא והטריפוהו
 והראייתו לר' שלמה קליפארה הרופא מומחה
 מקראקא ואמר לי שגדין הטריפוהו ;

עוד מעשה בא לידו באווה שהיה לה שתי
 ווסט ולמצלה היו מחוברת ביחד וכן
 למטה היתה גם כן מחוברת ביחד ובאמצע הים
 כחלק לשנים והראייתו למהר"ר משה איסרל"ס
 והטריף ;

עוד מעשה בא לידו שהיתה בגד ימין ד'
 אונות ובאונת העליונה היתה אונת
 קטנה והאונת האמצעי היתה גדולה יותר
 מהאונת הסמוכה לאומה והכשיר בגאון מהר"ר
 משה איסרל"ס וגם כן כל הכודקים הסכימו
 עמו' ואני הטריפתי' וטעמ' שהיו שושבין
 לאונת הקטנה העומדת באונת העליונה שהיא
 כחשבת לאונת האמצעי' והאונת התחתונה
 הסמוכה לאומה הקטנ' מן האונות היו שושבין
 ליתרת העומדת בדרי דאוני ולכן הכשירוהו' ;
 עכ"ל . וטעמי שאם איתא שמושבין האונת
 הסמוכה לאומה כמו יתרת העומדת בדרי
 דאונת אס' כן הוה הנכב שיכתה מקומה כי
 דרכה של' הנכב ליעמד בין אונת התחתונה

ואלו הן המעשים שצאו לידו ;

מעשה בא לידו כשור שהיה לו שתי כנרות
 והיתה האחת הייכו היתרת עומדת
 בסומכיו היינו במקום חיותא והיתה גם כן
 גדולה כמו האחר והטריף מהר"ר משה איסרל"ס
 עוד מעשה בא לידו כפרה שהיה לה כ' נרות
 ולכל אחד ואחד היה כוס בפני עצמה
 והיתה דכוקה ביחד ולקחתו סכין וחתך לאחת
 מהן ונא' מרידות מהאחת והשנית כשאר שלם
 והטריף מהר"ר משה איסרל"ס ;

הלכות ניקור

כדף י' ע"א שורה טו האי ב"ל הא •
 כדף י' ע"ב שורה ג' ר"ק ב"ל דין •
 שם בשורה כ"א יתיר מאי שבל •
 שם בשורה כ"ב כי ב"ל לוי •
 שם בשורה ל"ב למעלה יתיר ב"ל למטה ויתר
 כדף יד' ע"א שורה כ"ג שאף ב"ל שאם •
 כדף יז' ע"א שורה ד' כחבר ב"ל כמינר •
 שם שורה ל"ה מהאומה ב"ל מהאוכה •
 דף יח' ע"ב כפיהו שורה ג' מתתקות ב"ל מכתקות
 דף י"ד ע"ב שורה ז' דמיכי ב"ל דמרכי •
 דף כב' ע"ב שורה י"ט ב"ל מעקו זה וכמרכו לאותו
 אומה ענמה במקום אחר •
 דף כ"ג ע"א שורה כ"א ב"ל אפילו ונא דם ונאיכה
 כפרכת ככפרין •
 שם בשורה כ"ד שיון ב"ל שיתן •
 שם שורה כ"ה וכראד ב"ל וכראש •
 דף כ"ז ע"א בשורה י"ד טרפי ב"ל טופי •
 שם ע"ב שורה ד' יתיר • כמנא שיהיה בחלל
 הנוף עלא מיס •
 דף כ"ח ע"א שורה י"ז ב"ל משפת הכתף •
 דף ל' ע"ד שורה כ"ח ב"ל ויל דמיאום •
 דף ל"ג ע"ב שורה י"ב אלף ב"ל לפיכך •
 שם שורה כ"ה לחתוך ב"ל לפתוח •
 דף ל"ז ע"א שורה כ"ד והן ב"ל ומן •
 שם שורה ל"ד האותן ב"ל המתן •
 דף ל"ח ע"ב שורה כ"ה ב"ל דל"פן •
 דף ל"ד ע"ב שורה א' חסר נאכל הב"ד •
 שם ע"ד בשורה ט' ב"ל סמוך לכשו אקלודי
 לשון מפתח הככבם כפותחת וסתביא
 דמיכון קרו ליה העורך לעצם •
 דף ל"ה ע"ב שורה כ"ז אדומה ב"ל ארוכה •
 שם ע"ב שורה ל"ו ונותה ב"ל ומוכה •
 דף ל"ה ע"ג שורה י"ז עיין שם • ב"ל על שם •

לאומה כדפרשתו לעיל היינו שהיטעמן של
 העינותיה ושל האומה ושל האוכה המיוכס
 לאומה כאין מסיטעמן אחד ונורתן כנורת ש"ן •
 כדפרשתו לעיל אם כן אם תמנכ לאוכה
 המיוכס לאומה כמו יתרת הוי הנככ סיכתה
 עקומה ונתכתו הריאה אהרת לשכיס והראיתי
 שהיו המיטעמכו דומות זו לזו אם כן הוי האוכה
 המיוכס לאומה קטנה מן האוכה האמצעית והוי
 חליף וטריכה • עוד אמרתי להם טעם אחר
 שהיה טריפה הובא שדנוקס אונס המנוכה
 לאוכה • לאומה אנו בודקין באומה השמאל אם
 היא כגונה מן שגד ומין • ופי' שדוכ' שהאועה
 שגד שמאל הסדק שלה היא למעלה כנגד
 הלב ויתר משל ומין • כדפרשתו לעיל • ואם כן
 אם יתמנכ לאומה המנוכה כמו יתרת הספרד
 מן האומה וכשתמנכ היתרת לאומה הוי
 הסדק של ומין למעלה מן של גד שמאל • וזה
 היינו דרבה ב"ל לעולם כנגד שמאל היא למעלה
 משל ומין אלף על כרחק האוכה המנוכ' לאומה
 היא אוכה כפני ענמה וכוי חליף וטריפה •
 עוד אמרתי להם טעם אחר כי כל אוכה ואוכה
 יש להם סיטעמן כפני ענמה והראיתי בריאה
 אהרת והיה כל אוכה ואוכה סיטעמן כפני ענמה
 והאר כך ותכתו הריאה והיה באוכה המנוכה
 לאומה סיטעמן כפני ענמה והאוכה הקטנה
 העומדת אצל האוכה העליונה לא היה לה
 סיטעמן כפני ענמה כן על כרחק לא השכיבן
 לחנה אוכה הקטנה כפני אוכה האמצעי לא
 כמו יתרת העיוותת כדרי דאנומי • ואם כן אוכה
 המנוכס לאומה הוי קטנה מן האוכה וטריפה
 זהודק לי הגאון מסדר משה אוסרלים עם כל

הכורקים :

ואלו הם המעיות שכלו בהדמות •

זתהי פשלמתו היום יום כ' עשרה ימים למדש
אדר ראשון • שבת חמשת אלפים שלז לזכירה •

ברוך הנותן לעוף כח • ולאין אונים עצמה

כדף י"א ע"א שורה ל"א ע"ב ב"ל ונס •
 דף י"ב ע"א שורה ח' איכה ב"ל אוכה •
 שם כפיהו שורה ו' וננה ב"ל וננה •

ספר צינה דוד

ער הלכות לקור אע"פ סקנ
 ונכסין חספדי הוה כנר נוסן
 חרובט יא לעולם אכס קנהל אשח נל
 בעל קהלקס והחננד באריכות נכירוש אקסיק
 על בעל העיטור בפירוט תקום דוד על כל הצבחה
 הן אברים פמידי והן אברים חילוק ועל כל צד
 מעייס והכל כל"א כלדקיעל ססדר: ע"י החקק
 מוחסה: חנוע רכה טייטשליך ק"א - כל לוכות
 בו הרנים חפני שכמה חכפלים סביטסה נמו ב
 הנה כמו שפראו. בהשכחות ובהרמות בספר דוד
 מן גדולי עולם ולהסיר החכסל חישדלני
 ה"ה חתורני הר"ר דוד בן הר"ר
 גרשון רייטש ז"ל וגירתו קבועה
 בק"ק אלברשווייכלר סמוך לק"ק טאמיס
 וביותר סמוך לחוק לאנדז

גרפם בק"ק פיורדא
 ע"י החוקקן התומדי הר"ר הויס בן
 הר"ר נלי הר"ש מוכיס יצ"ו
 בסמ"ב כל אית נס"ען האכל
 בע"ל נס"ק

ספר

תקון לדוד

על דיני

ניקוד מחלק הפנים ומחלק אחוריים

עם

פירוש אשכנזי כל דין על הסדר.

ע"י התורני הר"ר

צבי פנחס בן הר"ר אליעזר געלבארט

חזן ושו"ב ומנקה בק"ק בורגקונדישטאדט במדינת בייערן.

שנת וזאת הברכה לפ"ק

נדפס בדפוס של האדונים שטאמפפעל, עדער א קאמפ. אין פריעסבורג.

החם השנת דב' הספול ב"ה זכר' דוב נאש הנחל את הדינים הנכונים.

Namens-Verzeichniss der Herren Subskribenten:

Hohenstein, (Ostpreussen)
הערד מ. פֿרענקעל, קאנטאָר.
Kletako. (Posen)
הערד א. י. עלטער, קאנטאָר אונד לעהרער.
Lichtenfels. (Bayern)
הערד איזאק קראַנאכער, שוחט ובוֹדק.
Lüneburg. (Hannover)
הערד טהעאָדאָר פֿילד, לעהרער.
Merzig a. d. Saar.
הערד ל. בעניאסן.
Nürnberg. (Bayern)
הערד מאַריטן טהורנויער, פֿיר דיא איראעלי-
טישע געמיינדע-ביבליאָטעק.
Ostrowo. (Posen)
הערד מ. גילד, קאנטאָר.
Spandau. (Brandenburg)
הערד לעווינאָהן, קאנטאָר.
Steinbach. (Rheinpfalz)
הערד פֿייס ווייל.
St. Wendal. (Preussen)
הערד א. אייזנקרעטער.
Schwabenberg. (Lippe-Detmold)
הערד לעבאך.
Tilsit. (Preussen)
הערד א. וואַלקיה, קאנטאָר.

Altenkunstadt. (Bayern)
הערד מאַריטן זעליגמבערג, פֿאַרשטאנר.
א. נאָרדהיזער, עלטענשטאדל-לעהרער.
Bayreuth. (Bayern)
הערד דאָקטאָר קישניטצקי, ראבבינער.
דאכויער, לעהרער.
מאָזעס דלבערשמידט, שוחט ובוֹדק ומנקה.
וואַלף ווערטהיימער.
Burgkunstadt. (Bayern)
הערד יונה לעבענשטערן, עלטענשטאדל-לעהרער.
זאלאָמאָן קאָהן, פֿיר דעססען שוויצענער-
פֿאַבריק אין ערלאַנגען.
Bamberg. (Bayern)
הערד וועטצלער, יווועליער.
Dresden. (Sachsen)
הערד ל. ניימאן, שוחט ובונדק ומנקה.
Erfurt. (Sachsen)
הערד הערמאן לעפֿי, קאנטאָר דער טעמאַרש
פֿאַרשטאָדט-געמיינדע.
Fürfeld. (Rheinhessen)
הערד פֿינקעלגריין, קאנטאָר.
Geldern. (Elsass)
הערד דוד פֿראַנקען.
Haigerloch. (Hohenzollern)
הערד יאקאָב האָהענעמסער, שוחט ובוֹדק.

Obengenannten Subskribenten, welche mir zur Deckung eines kleinen Theiles meiner Druckkosten halfen, spreche ich auf diesem Wege meinen herzlichsten Dank aus.

Der Verleger:

S. H. Gelbart in Burgkundstadt,

Oberfranken, (Bayern.)

הקדמה של תיקון לדוד.

ידא פנחס בן אלעזר את הקפרי הזה וישבו ובלגולו של המוצר כאשר דפס בהקדמה שלו וכל מה שאירע לדוד אירע למנחם, זה היה בר צאח נכריה חס היה גר, זה מנעוריו לא שקט ולא שלו זה היה הולך בנעוריו מיישיבה לישיבה ללמוד תורה, זה היה גדל בין קופרים ורצנן חס היה גדל בין לומדי תורה וכל משפחתו היו לו ים ומקדים כשרים וז"ל לקטר כל הכי הרפתקאות דערו עלי, ושה פנחס את הדברים האלה בלצו ואמר בלצו הסדר הסגדל שזינו לזימי הוא רק פרעו אחת שהוא נבלה לעוקם תורה ואי להרי אצערפראנקטון. ואחך ה' כי אכפת צי ואורתי אלך ואחקן מלחא. ונאחר שזה הספר דפס בשנת תק"י ולע"ע חרנו"ו לפ"ק הכה עבר זמן ק"ל ובהדמוסים צפראג וצפראנקטורט **אין קול ואין קשב מזה הספר** אורתי על שלשה הדברים העולם עומד ואחקן זה הק"ל בזכות שלשה דברים

צום בנאמרי' קול

קול

מסון צנעמרי' קול.

ותשובה (המסנר הוא בעל השננה) **ותפלה** (המסנר הוא בעל המלח ומוהל מומחה) **וצדקה** (המסנר הוא בעל דלחן ישרא)

ומעבירין את רוע ק"ל. אבל הקדמות מלין ושריות שותא, אולא שקילנא רנוון ורשותא מן המוצר צנה דוד לאמר דבר צמנו וילחדש שמו וספרו ואומר דבר צמס אומרנו מציא גאולה לעולם, וכבוד חכמים ינחלו, כי גם אי כל ימי גדלתי בין החכמים אבל עתה צמקום שאין אנשים כשדלתי להיות איש כאחד ומשירי כנסת הגדולה להחזיר עטרת דוד ליושבה וזכות זה לא אמות בצומאחי אלא מות ישרים והש"תש יציעו אל עמי וככה רוח וחרד על דברו ומחוקה שנת העצד:

ועתה חספר המאורע אותי היות זה שמונה עשר שנים צמחטות וצדיקות עסקתי, וביד שקעשיתי צן שמונה עשר לחופה הייתי יוקצ אוהל צין דברים המופלגים ועל פיהם ילחתי וצאתי ואחריהר המסכתי וכל דבר שילא מפיני' לי להוכרה רשעתי וגם היה יכולת לי לאמר בשמוחה לב לאצי הלדיק צרכני גם אי אצי, וגם הוא אומר בשמוחה ראה רוח תורה צמי! אבל לפומיה לעצידתא עבדן ומטללחא, יייה כאשר החמו אותי חלקים מציא היו אצותי היקדים וקרובי ורבותי החסידים ואצי זקני המנוח עו"ה ר' יצחק איצק דין לך, מלויים ומחזיקים אותי לאי כך צעקצי האין וה' יעבד לך רעותך בכל אחרותא, ומאותו העת סגה

הקדמה של תיקון לדוד

עצרו עוד ח"י שנים, והרצה מרובי שאלתי ודעתי במשך הזמן מה שרבי לא שנה ל' חייל
למד עמו: —

ויתפלל פנחס ואמר לב עטור כרח לי חלקים ורוח נכון מדש בקרבי לקדש את שמוך
ברבים כי אין לי חצר וכ"ש רב, ונשום לקיים החוב המוטל עלי להמליח ערך
לביתי אימי ביכולת לשבח ולהלל את עלמי בהחמדת החורה ובמנהג חסידות כמנהגי ונכעורי
אבל בזאת יתהלל והתהלל — כי תמים אני צדיקתי וציוחך במקומותי כפי פירש"י פרשת נח,
ולפי יש שדורשים. ואני נשבעתי ואקימה לשמור עשפתי לדקדק ואחזיר חרבי על ידך, לקיים נתיב
חורה עם דקך, וק'בל ר'נת ע'אוך ש'גברו ט'הכרו ל'ורא והמלא אשאלותי, זכית יגיעת החורה
שלא נעמתי ש'כת סוס על משכבי צימי בהורותי יעמוד לי ויגן עלי, אמלתי וחקתי ולבגדך כל
תאותי ולך תליות עימי לעבודתך וליראתך, כי מים אין להעביר נ'ומאה אם אחטו על הדמה
טעמא, אך בגלל אצות חושיע צנים, יהיו אחרי פי לרלון לפני צוראי ולפי כל רואי את הקסר
צנה דוד וגם תקן לדוד חבורי, אל תקילו למלי ודברי, כי סהדי במחומים לא הבאתי
דין אחד אשר צדיתי מלבי רק מפי קוסרים וספרי לדיקי יסוד עולם וכמותם ירצה צישראל ואני
לא חצרתו זה הקסר כגדולי הערך ממני כ"א לפחותי ערך כמיני ולכות הרבים הוא רעיוני'
ולמדש עטרות דוד, והדן אותי לכף זכות ירבה במועם ה' לחיות: **אמן**

כנשה וכגמר צע"ק פ' **קרושים תהיו** שנת **וואת הברכה** לש"ק.

דברי המתקן לש"ש ותורתו:

פנחס צרי וחמיד ורביג דילאון בלעותא.
צלותהן כבן מקבל והניא בעותא.

ספר

צנה דוד

על הלכות ניקור.

אע"פ שקצת מונימין מספר הזה כבר לזמן מרובה יצא לעולם אפס קצחו ועכשיו בא בעל המלקט והמחבר באריכות בפירוש מססיק על בעל העיטור בפירוש מקום דוד על כל הבהמה הן אברים פנימי והן אברים חיצון ועל כל בני מעיים והגל בל"א כל דין על הסדר. ע"י המנקר מומחה מגזע רבה מיימשליך מנ"ש. כדי לזכות בו הרבים מפני שבמה מכשולים שנעשה בעו"ה עד הגה כמו שתראו בהסכמות ובהרמנות בספר הזה גדולי עולם ולהסיר המכשלה מישראל:

היה התודני הר"ר דוד בן הר"ר גרשון דייטש ז"ל ורדתו קבועה בק"ק אלבשוויילר טמך לק"ק מנהיים וביותר סמך לחזק לאגרוי.

נרסם בסעם ראשון בשנת ו'כל אות נפשיך תאכל בשר לסיק.

וכעת נרסם מחדש

בשנת וזאת הברכה אשר ברך לפ"ק.

הסכנו הזה עמדתי לכבוד בוכאי וקור'ה. אשכ נכ'ת דוד ב"ה גרשון דייטש יורב. ונס'ת צינה דוד מורס :

: ד'רשמי את ה' וענני למנוח ספיץ
 : ר'ת'תן לי מג'ן ישעך וימינך חסעבדלי
 : ד'רכיך ה' הודיעני ואורחותיך לפני חכיך
 : ב'נדבס אשעסה לך ואודס שניך כלה
 : ד'הלל פמים דככו מג'ן הוא לכלל הסוקים צו חמיד
 : ד'דלו לה' אתי ונכומה שמו יסדך
 : ד'רשו ה' ועוזו נקשו פניו חמיד

וצנינה הזה יש ששה עקיפין נגד ששה כללים שלריך כל מנקר לידע אותם בלשון קלרס ופיכוסו חמלא בספר
 בכללם קודם חתיכות עשר מאחיריים צריכות הכל צלר היטב צקימן א' :

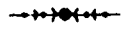
הקדמה של המחבר.

ידבר דוד את השו"ת הזאת. ואמר המחבר בלב נשבר צפין כח נצר ומלין לספר כי ידעתי קולך ידיעותי ומיעוט השגתי ערכי ושגלותי שכלכל צינה לא נצחתי ונכחד ה' לא נעמדתי כאשר מנעוהו לא סקסתי ולא שותתי. ולעת הזאת יאל עלי הנזירה להיות נשלמולי דנצח על ידי פניה דעה אשר הקרה ה' עלי בדרכ שיגלתי למדינת הול"נד כמנהגי לשעבר והייתי מטלטל מעיר לעיר גדין שנת רח"ש לני ובסוף בצינה ולא לספר כל בני הרפתקאות דערו עלי וישם דו"ד את הדברים האלה בלענו. מוד שאגלה למקום תורה : ודו"ד ברם וינא אל שמו"אל צעיר הקודש ליסא צפולין גדול היא העיר ואם צישראל קוסרים ורצנן מלאה כרמוני ומלאתי שם אנשים אשר עסקו במלאכות שמים. לנקר האחוריים. ואמרתו אל לני ומי יודע לעת הזאת הנפתי למלאכות ושמשתי שם הגדול הדור בעסק הזה ה"ה החורני והמושלג מוהר"כ שמואל שמוט וזודק ומנקר וגאמן ציק"ה הנ"ל ושאלתי אותו על כל פקדי דינים אשר אין להם מקר צהיות שם שארי מנקרים והם רפיא צידן ואין מענה צפיהם אבל החכם מודה על האמת ה"ה מור"ם הנ"ל ואמר לי חמיד שאל בני שאלה וישר סיך. ומסם ואילך לא נחתי עד שמלאתי מנוח לכל הנהג פול"טא כדלית' צמולין דק פ"ס צרש"י מענה הרפסונה. ואמר דוד עמה חספה לי כל המנקרים המושפגים המלאים שם. וגם מלאתי ציד מוהר"ם הנ"ל כשרים ישינים עזה העניין רק הדינים הם משורים שלא כסדר כמו בעשר צ"י וצאש"רי וצאלספי ושאר רלסונים ואין איש שם על לבו ללמוד העסק הזה כסדר רק איש מטי איש עד ה"ל מסיני ואע"פ שהמנהג מרדות אהרן יגע דנדר היה אפי"ם אחר מאלף מן המנקרים שצדיקים אחרו וחלוהו המסרון צידיעותו וצאלת הניב את הכסר שלו לפי צקיותו רק צקולר ואפי"ה השמיט כמה דברים צאשר שאלתי למנקרים רובן ככולם שיש ק"א גידין צלפוריים לרשות אחי צליזה מקומן של שצמים. הכה כי זה א' מן הכללים צבלמת ניקור שצריך כל מנקר לידע את זאת וסימן הוא כי כל שבלמת מלאה קיח וכו' ואין איש מגיד לי רק ה"ל גידין אשר עליו צסימן אל מאלכו ממני כ"א מנ"ח כי סם גידין שאסוכין מן דם אס שכה א' מהן הן צטלו צם' וג"ה אפילו צבלף לא צטל כי היא צריה צפני עצמו כדלית' צי"ד סימן ק' סעיף א' ועוד משום כמה ששטח צריכין לידע ע"כ ינעתי עד צאלתי צצירוף החורני מוהר"ם הנ"ל והורה לי על האמת כאשר יד אלו צכחציו ואשר צירי מעמו ואס"כ צכצוי אל עיר מולדתי היא ק"ק ניקלצבורג עיר ואם צישראל ושם מלאתי מנקרים ישינים העוסקין במלאכה זו ושאלתי ודקסתי על כל פקדי דינים עד צאלתי עמהם לפני צ"ד גדול אשר שם ועשינו הלכה למעשה צפני הצ"ד ואז ראו והצינו והצינישו את העון והמכשלה אשר ינא ועל ולאשר זאת הנכסו הצ"ד עמם האלושים צפנקים וצצצם צוני"ם עיר ועצו אחי למצניס על צית המצנחיים ועל כל המנקרים שלא ימרו אחי ושיעצו הכל כאלו צלוח עליהם וכן חללו הכחצ אשר פעדי מכל הצ"ד אשר צצם צאשר שצעתק אותו כתצ צצולי ההקדמה הזאת :

ואודך ה' כי אנפה צי ואמרתו אלך ואחזיקן מילתא אשר לא היה מעולם ופליא לזרע דאצא לכתוב שום דבר מלצי רק מה שקצלתי מצרתי ונה שאלתי צפסקרי קודש וגם לא צחתי לסלוק על העצבר ס"א הנ"ל רק להחזיק דצרוי ולהעמידם על מוכס כי הוא כתצ הכל צנקרה ואני צכצו אצרוי למלאות ולהפעיד דצרוי על צוריים כלחק המצכיר ולא כמציכר. ואליין צכ"מ המור ועל העיטור מה שהוא הצמיס והצורש הדין מלין צלה מקורה וכל מקום צנמצל גיד ועמם של כל גיד מן ק"א גידין כי הוא העצבר ס"א הכשור רק כנו גני גידין שצריך למצט אחריהן וצאלת צחוך סם' גידין אצרים נמצלן ג"כ שצריך למצט אצריהן כמו קצן גני וכדומה לו אע"פ שסם אינן אסוכין משום ג"ה אפי"ה צריך למצט אצריהן כנו שצנננה צניד הפנימי כלשך אצאר הכל צעז"ם צפנים על מקומו ולהוציא מכל הספיקות כי צכל פעם צהייתי שזאל למנקרי צשר על הא דלעיל והסינו לי כך קצלתי מצצותי ומצצותי ואחזיקן מעטה הו"צות ולא ידעינן ואע"פ שהצב צע"פ כחצ שזי אפסר למצטן כחצ וכן צי"ד סימן ר"ג סעיף ז' וזה נלמנו אפילו על למדן גדול זה צודלי אמת כי מי שצניו יודע מקום הליכתו כצדקן אצל מי ששימש ולמד הדינין יוכל לכחצ הכל צצר היצו וכל מנקר יצין את זאת הא צלל הא לא סגי וכמה פעמים רליתי מן מנקרים שמוצקין ואינם יודעינן מה הוא גידין או קוקננות ולפעמים שמוצקין צשר שמופה אלה הפלג ואחזיקן שחצו הוא ולפעמים מניסין חלצ גמור ואומרת' שצצב סוסה אותו כמו צפול"ץ ה' לי כמה פעמים ריני ריבות ואינן יודעינן מדין מצוקי מצרקא צכוי צבהה כמו צלכחצו צי"ה צפנים צלמות ולכן אקרא את הספר הזה **ציצנה דוד** כי נמה קלקולין רליתי ען מנקרין צפחיתו צשר קושלי"ץ והצדוק צו סקדין לכה (וצל"א שילד) שהוא על דרך מנן דוד והרליתייו למנקרין ססי"ן צחצכו כמו שקצלתי מצצותי והוא אסור עמיס דם והמחבר ע"א כתצ רק קחם והגיד למעלה (צצילד) אסור מצום דם אצל הגיד מונס צחך הכשר וצריך למחוס

הקדמה של המחבר

לפתוח הנגד ולורחו כזה **ש** והם חומותיו רק מחוץ כמו שכתבתי ח"ה על מקומו ומכאן רוב היסוד בכל מקומו
בפני קידש המלחמה לפרוש הנ"פ לכן שקרא הפירוש נגדי עניינים שקום דוד ויהיה נחם רוח ללוחמים
ולעוקבים ולא יפחדו לחפש בהם והנה ויזדוּלו יזרו לי כל המנקרים המומחים ולא זה לעומת זה אהבנו בכל
מקום כל דינין נלשון אשכנז כדי שיהיו פקידין אפילו הפנחסים והמון עם אף לנהוג לנקר הסלק הזנים עם
סני עמי. כי הכל משתמשים בעבודה זו וממקרו לענדים ולשפוטות ואין גארי אף יודעין מזה והנה עמיים
רליגי עמיים והם שנקרים נגד שלל וכן הבני העיים ובשרם הפסול שמתירים חתיכות חתיכות
וחומים שכולים לנקר החתיכה בלם שלא יעלמו החתיכה ניד ולא הם כ"י מים ומלח ונאמרו הגידין האלו
אקורין מים שלל כמו שכתבתי בדין השמול ועוד רבות כהנה וילך דוד לדרכו ושמואל עב למקומו. מפני מה
ישלחו הסלק האסור למעשה חתיכות כמו שלנין אותם במלך האסור דהיינו: **ה**) גיד הנשה. **ג**) קוש'לין.
ג) **חתיכה** האלוי. **ד**) קימ'ר'ר'ת. **ה**) לויקא' או צייטש. ולא למכס כל זמן כי זה פ"ס הסוד ממשה עמיין מימין
וכ' עמיין משמאל הם כנגד עשרה כוחות של עומתה סקונדס המרכבה והס' סניו רשעים ימהלכו. לכן פגש
המלך עם יעקב דוקא בגיד הנשה וזכה שאלו מנקרין מניחין אותן העומתה נחון הקדושה ועיין מזה בשל"פ
דף קס"ט פ"ד לכן יהיה כל הנקר יחד ומלכתו ויעיין הישג כל חתיכה בשר קודם שיוצא ממנה ידו
וכן כל פגש לא ישאר שום בשר האפריינים למלך הפנים כי אז הוא העושה שליט יכול לתקן כמו שכתבתי ח"ה
על מקומו וזכה ימקון הגולה וע"פ הנקשר כי כל שליט אוכל ומאכלי אישור למניחו יזכה לאכול העבודה לרחן
ובפרט לר"ך זהירות זהירות על אותן גידין שליט בכלל לא אפ"ס שרובן מקרין משום דם כאשר ארשום כ"א
במקומו כי לא למכס אמר הכתוב בשל כי חסור לאכול בשר בכל אופן נשך חסבל בשר כאשר יאכל הבני ולא
הכל כן חסבלו הטמא והטהור יחדיו יאכלנה רק הזק לנלתי אכול את ה"ם כי הם הוא הנפש וכו' ויכול להקשות
מפני מה המזיח הכתוב כאן על ה"ם כי נכר כמה פעמים הזיכיר לנו החסור על ה"ם ועוד השמאל והטהור
יאכלנו מה הטמא והטהור יאכלנו. ה"ם שרש"י מניח צמותם אי מה צני ואילו סלני מותר אף שולין חלבו ומותר
ח"ל אף וכו' רק סוק לנלתי אכול את ה"ם. ובגמ' דסולין דף י"ז אלא לר' ישמעאל צני ואילו גורש מי היה שרי
כי אסר כעמנו בזה דסוי להקדנה אבל היה לא סוי להקדנה לא אסר רחמנא כי זה א' מהכללים שצריך כל
מקד לידע ההפסד בין מה לנהמה כי נשים לא צריך לנקר כל המלך וה"א מאסר סלנו מותר יהי' ג"כ דמי
מותר לך מזהיר הפסוק כאן ע"פ ר"ך וכו' הטמא והטהור יאכלנו אפ"ס ששלנו בזהמה טמאה אסור לכם אבל
במה הוא טהור מאסר שלא נקדנה ע"פ מזהם ולעפ"פ דמנו חסיה נזהר. לכן פרחתי למלוא כל מקום חס' גידין
שלאסורין משום דם והבאתי בשולי הידיעה אלא כל דין משלם הפנים ומן בני מעיים נלשון אשכנז כדי שיבינו כל
העם אשר לא מלומדי תורה וכל זה לא רשום שום אדם מעולם ולפניו רש"י נכתב אמת וס"י שליט גורם ד"ל
מנני כי כן חוכל לראות בהסכמה ובקבלה שלי מן הגלוח הגדול והספיד מהור"ר שרד"י אצ"ד ור"מ דק"ק לכת' **ל**
שקד אותי על כל זמן צדיקו הב"ד שלו וכן העידו עלי רבנים המונהגי' מהור"ש הג"ל מק"ק ליסא וכן שלי
מקרים הייפגנים ויחמסם אשר מעולם לא העידו על שום אדם בדבר הזה ודי לי בהשפעה זו כי על ג"ה לצד
לא נחתי להזכר כי בזהה מקומות ומדינות אינו נמלכות שנקרים האסורים רק על הפנים ועל הגידין שאסורין
משום דם וכמה"ה על הארץ שחשכו כמים ורוב המון עם אינם נזהרין וקומיין שיואלין ע"י מים ומלח אבל
לפעמים הם מוחזקין הנצח ולא יזיקו שום איזק בגיד חס' כסופ השפעה ולא נאחזרים לצד ח"י הימר כי נזיחר
בשק הפנים ונלשון ונראש כאשר כמה פעמים רליחי בוקי בקריו מעשים אשר לא יעשה נראש ובשרם הגידין
הלפים כמו צ"ד ק"ה פק"ף ח' ובטור צ"י ק"ה וכמו שהפחתי ללשון מקונטרס בהמ"ע בנשים הבשר קודם
הכללים מן האסורים ומה פעמים עמדו נגדי וחומים נחלפה כך קבלנו וכן מהגיגיו מקדם והייתי צניינים
כמהפגע שחומים ט"ס אמת אחר למה אינם מזהירים לנו הרבנים הגדולי' אשר בלרץ המה פכמי הדור על זה.
ואלי צניי' אשרתי להם צודלי סכמי הולכות לא ידעו מזה המכשול ולא ידעו צודלי היו משגיפין והיו עושין
נד לפרש זה. ועל מנהגם אני אומר דור הספרות המה ומנהגם לציניהם. ומה לי להאריך מזה כל הפסדים
מליים וגם מהפגע ח"ה המלך כח צלפונת מזה ולמי צלמי אסריו רק למזכיר עין ובשרם מזה ככולו יחמסו
הסלק הפנים על י"ג ללעית וישאלו נו הנשר השיין לאסוריה ומכתי לניצוטה כאשר אבאר בנשים וכן חמלא
צלחם הפנים נשם קונטרס בהמ"ע צניכות וכאשר הפכימה עמי ח"ל הב"ד הגדול צק"ק ל"ש עם הרב הגדול
מהור"ר משה רב"ב פ"כ בכל גלילות ישלל במקום שזין מנקר מופעה נמלא עם יזכר כל פגש וכל צ"ב לחלוק
האסורים מן הפנים על כל ללע' י"ג ממש כדי שלא ישחיר שום בשר על ללע' י"ג שלא ישה הקבין להפגה
אפילו כל דהו ולא כל הפס על מקומו יבא בשלום ולמען י"ג לך ולגניך אחרך כי הפגה היבד צניי' ה' :

העתקה מהרב הגדול ומב"ד רק"ק נ"ש אשר הזכרתי בהקדמה שלי:

רד"ד על עד הכלל וכלשון לכל דבר נעסק הבלכות ניקור ה"ה בעולם ה"ה דוד ונקר כעס הוא מתגורר מה קהלתינו וידיו רב לו בדבר זה מהם נלחמו"ר ישמחה שנס המגיע לכתמים כחף ויך עלי פך והכלל לפנינו מידושי דינים ובפרט הנשר שנין ללפ י"ג לללפ י"ג שייך לנשר אמוריים ולריך ניקור היטב וכדומה לזה ליוז דברים חדשים ע"כ נחוט והורמלא להל"ר **רד"ד** הל"ל להשגים חוד סאקולין על אמוריים שניתן למנקרים ועל נשר הפנים שים ציד הקלצים שלל ימרו את פיו נעסק זה ונלשך ילחו ממנו כן יעשה הלכה למעשה ולס המלא שיעצרו ע"ז ענוש יענם לחסם ע"פ צ"ד כלאוי. הכ"ד ללה מה קהלתינו ק"ק נ"ש יום ה' ע"ו תתיו חק"ס לפ"ק:

- : הקפן משה בן הכז הגדול מהור"ר אהרן זל"ל מלנ"ב
- : הקפן יששכר בעיר צב"א מ"א ז"ל ה"ה
- : הספיק יהודא בן הכז הגדול כמסור"ר מענדל זל"ל ה"ה
- : הקפן צבי הירש צב"ר העשיל אלניו זל"ה
- : הקפן יהודה צ"ס שמשעון שפיץ ה"ה

הקדמת בעל המחבר בלשון אשכנז.

ידבר רד"ד מוג פכ כידט דוד דיהה קוללין מינחמלט קיגן דיח הייזיג פוכוואונג דיח קינדך יסרמל גמחד: פכ סרייבט דער גרוסר הייזיגד ומן רבי וסה בר היימן מין זיינס סלך מונ' ביטט מן דיח לייט די דח זעהן מיין נייה סלך ומהז מיינד המט מחבר גוועזן ניט מויל' מיהן לו טרמלטיין דחם פכ גסריבן זאט הבן ומהז מיהן דונקט גוט לו זיין נאך זיינד דיעה נוך. דפן יעדר מוז זיך פֿאקסטפולין דחם קיין מחבר זיך מויל' זיינס מייגנין סכל פֿעלמזין ווערט. דפן ומן מוס זיך פֿאקסטפולין דחם קיין מחבר מוז דפן מיין סלך מחלט דחם פֿאך דפן עואס קוואט הוט זיך ומהז לו ברענקין דז זיינע וומרטין נוך דרמלט מונ' גטרלט ווערדן מונ' פער מוז מיין מוז זיך דרייב ברענקן. דרוס מוז דפן רמב"ט זייני ביט מן מיטלצטן דז פכ פכסט פֿאך ברמחטיין זול ומהז פכ טוט מוז דיח זאך מן זיך ניט ווייטר נוך דענקין ניטג המט. אך ביטט פכ ווייטר מוז מן קיין גידמקן מחל'ין זאל ווער חיבר מיין סלך קוואט מונ' הוט מיין בלחט מודר לווייח דריין גלייפנט ביז פכ דז סלך דורכגע- גמעין המט קען זיין מוז ומהז מיין מחבר מן מיינס מולט סרייבט מונ' קוואט דפן עואס נייה מודר פֿאכעד פֿאך מונ' דיח לייט זייקן עז ווער ניט רעלט מכיר ווען מן ווייטר קוואט מויל' מיין מחדר מולט דז דער מחבר דורך זייני סרייבן ווידערהולט מונ' מן בעסר דפן פֿערסטמנד דרוזי נעמן קען אך וויסן מיך דחז דער מענסן פֿערסטמנד ניט מוזי פֿאקוואט מיז ומהז ניט (בלוח הקודס) מיז גמגט וומרן דרוס קען ומהז מיין מחבר גפעלט הבין מבר מין מנדרי זלין דוך רעלט המט. ווען כון דער רמב"ט זאליס סרייבט דער יום מיז גוועזן מיין מוסל'ן מין מוזי הכמות דז מויל' מיהס מיז גמגט וומרן (מסה עד וסה ומ קס) דז פֿון וסה רבינו ביז לו זיינע פֿערזען קיין גלייכניס גוועזן (מכ"ס ק"ו בנו סל ק"ו יחוס ונכוס כמוני) זמלי פֿאזי מונ' גלווער וויח מיד בין דפן מיד ווייס מיין סלפֿאטן ערך מלס מיד ניט בין וחס מיין תוליד פֿון תוליד סל תולידו החמיס. ומהז מיין סולדיגקייט מיזט לו בוקן ביז מויל' דיח פער קיגן יערד מן דפן מיין סלך זעהן ווערט מיט גמסר ביט פכ ומהזי מיד ניט חוסר זיין מוז מיד מיד פֿאך מיין גרוסן (מדרן מוזי גיב מיין סלך מחבר לו זיין (בערט) זלי גמוני מכן וחלשי (דרוך) דיח וסכיס מיט מיר הבין גוועזן וויח מיטל'ל זעהן קאן מין מירי הוך ווערדיגי (הסכוואה והחמות) פכ קענטי מויד מעכל'ר זמגן מיזט דפן מונגז חורה ניט פֿון מיכ'ג וומחס הוט מן דיח (מיסוריס) ניט סון זמגן פֿאנומרינט דמחיל' ענטל'ר מיד פכ מיז אנדר לווייפל דחם מוז דיח דיניס חורה וסה זייקן. פכ מיז מיין חסל'ן מיין זעהן גרוסכ מענט גלייך מיין רייכט דפן קוואט לו מיין בויס ומהז היבסי סיני טרעפֿליכי פירח דחמן הענגין מונ' פכ מפלט גערן דמזון גניסן אנדר מליין דפן בויס מיז מיין מיל' העכל'ר דז פכ ניט דחלו גלייכען קען. מירדעס קוואט מיין געלועכר מן לו ומרסיך דז נור מיין מיל'

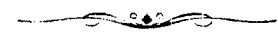
הקדמה בלשון אשכנז

חיל הוד מיוט אה זעמט ער דז געלעפענז מונ' טעפלט עס מויל' זייני סולטי דעס עס זקול פירוז
 מכ בעצין דעמיט ער מונ' מעררי זייט דעלון קענטין גניסן, אז מיוט מויל' דייז זאך מונגרי קדמוניס
 חלמי הגומח ומוחמיס דים הכין בקבלה גיהבט לון וסה רבינו ע"ה מונ' מירי חמה מיו זומ
 גמז הוד גוזמן דעס זיט מלוצעס פערסטמערן העמן דונ' מין מונגרי דונ' זייר ח'ל' יוט גרוסי פייני
 כדלות העמן מונ' זיינן גרוסי חלמיס לומודיס דעך מין דונ' זומ זיין סעלר דרויל' געלעט מיוט
 ניט מינלעכערייט זיינן דערניט וועגן זיינן זיט דעך גרוסי לומודיס מונ' הען מין אזוי פיל זעלן ניט
 בעשיהט דעז אה העמן מלפסר זומה געהט זכטל' לו זיין לון מיהי חוכה וזנן זיט סון גמזן הוד' זיינן
 מין מלי חלמות זומ העמן זיט דעז מנויל' ניט רייזן קענן אה ווער מיר געלעפענז מלויין ניט מין סטמער
 מויל' אזעלן הולין בויען לו קוויין אנדער דונ' מירי הוכהייט פון מלוצעס (למסוניס ומחלוניס) קחן מיר
 מנויל' רייזן דונ' מירי פיל לחיות דז מיר גלונדן העב מוז העב גזעהן דעס אה פיל סלריס גימחט
 ויירדן מוז לו דיר זומלעס סויס קיין מנאנדלויך סעלר העט נאך מלויין דים הוד' סלריס מוז זעהר
 פלעפרייט דייז דייט דעס דעז גרוסי לומודיס ניט פשוטה קלמח ווערן קענן מוז דעז ווייטזייגליג
 קייט מוז ניט וואל' בנייניין קענין. מוז מיר מ' דעז טומ זייגעס זעבן פיל לכות מויגעסטמערן העב
 מוז בין ח'ל' מלי לייט פערענגיט גווען פון דעז לייט דעס גקטט ב"ה מיר געלירט הוט לון הייז זיינס
 פלעפערס מוז פון ומער זיינע געבורט מוז גמט (כ"ה זכ"ס) מיר געברחט העט זמזן מחכני לק"ק
 מלכסווייל' סווד' זומקן ומעריו (גור סק וואל' והסתקע כי גר ממלכי במזן הזמה) מוז דעס מיו כומוסט
 בחוקס דירתי מוז מוואל' זיינדי מוכטן דעז מיר מוז זומג מיר דונ' ומונין טומ זייר גרוסי זיהע גע
 געבען העב מין (קדלות) זמל'ן מוז וואל' זיט סוהו בניען מוז חכמות מויגעלעכט מוז ח'ל' סיני חקנות
 זמקן גווען בעז'ה דעז דעות ויעמירס זעד. מיר זפולדי זמל'ים זיט ח'ל' מיר דעז מויגעסטמערן העב
 מודר מייין סק לו זמל'ין אנדער מליין דען עיל'ס קודר לו טחן מוזר קעלעכענערן דעז מוזל'ט גקטטעס
 זיט לו יעדער זולה וואס זיך דער זענס פערקייט זל'ס לו טהון ווען ער סקן מוז מלעמגע קיין געלד
 דעלו העט מוז עס קעסט פיל געלד זומ העלעט הקב"ה דעס זמון מלוי לייט פלוצלעכענען קען דעס
 יעניגע כעלט וואו זלוח רביס דעמן הענגט זיט זייר כחה פערשן לונגעקוון מיוט טון מער נאך מלויין
 העט מיר הקב"ה פערזוכט דעס מיר בין דונ' גרוסיין מווסטענער דעז ניט וואל' לו סרייבן זיינן זיט
 זמון דעלון מין זיינער הקדמה מין זה"ק זעהר דעלון פירדן קען זומ העב זמון מין פוילן גין זומ העט
 גקט זייר דעך חסד גיטמן מוז מיר עכוועקט נחלעלעקסין פערקעגניי זמל'ין דעז ביו דעמט ניט
 זומ קלמ' קעלעכערט זיינן גווען מוז העב מיר זעהר בעשיהט יוז וליזה לו עכגרינדן דעז דייט זומ
 דעלו געהערן מוז העב מויל' זייר זקבל גווען זען חס"י זייר דען חסד טון ווערד מונ' מיר ויירד
 כרענגין כסונס לו זיין זייב מוזר קינד זייל מיר עטוואס זמקן זיין גלייך זייר פירדן ביים רסב"י זיט
 ער נאך דריילענהן זמל' מווס דעז העל געגמנגן זיט הוט ער געזמגט מיר זייל עטוואס זמקן זיין, ווער
 דעז זעהט ניט זיט קען עס מווספיהלויך פירדען מין דעז גמזח פון (סבת דל' ז"ג) דען וועגן מיר
 פיל סרייב קעסט עס פיל, חס"י זקל זייר העלפן דעז מיר דעז וועניג נאך מווספיהלויך זקל. טון זייל זמון
 גזעהן זמל' וזיט עס בעז'ה זוגעהט מין דער וועלט זיט פמרוסין כוסון פיהט זמעהרן (למניגין) זולסון
 פולין זרייסין זליט זוכרדיכוכג (טריניטטיין). פערסלויך זיט מחטלעלין דעז פלוצלעך פערטיל' פון
 דעז הינטן וואו גרוסי מסוריס געעהן גלייך מין זיין סעלר וואל' מליי בוויין העב ביים דעז גרוסי רבניס
 מונ' מין קדלות גדולות זקלעכעס זמקן גווען דערגלייכן זיט קעפל' מונ' לונג זון פיל פולמין כול' ניקס
 דעלון זייסן העבין וועלין מונ' העב בעז'ה גזעהן יעדער זמכת מוז ביאל' זל' נסיס זיך מווספערסטעהן
 לו פורטן זיט מיר זעלכסט גלונדן העב ביים זנגן מונ' ווייכ דעס דעז פלייס לעכערטן זיט גווען
 מויל' דעז מורטין עס זען, וועג וואו זיט דעמען זיגן מוז' זיט דערען זעלכסט ניט בערייט גווען
 מיר לוייזל' ניט דעס עס זאל' פיל געבן מונטר יסמחל' דעז דעז לזלייס זעלטן ח'ל' עובר זיין מויל' מין
 זמל'ן שווען (זמ') מין דעז חוכה (זמ חמלון) מה דעך. כל' חוב סוכ זכס (זמ חמלון) מונ' דעז הינט
 פירטל' פורסיס דערגלייכן קונטרע זיט העמן נאך זעהר לו פערענטלעך (גיר העסה) מוז זוכסט זיבניס
 וואו מין דעז הינטני זיך כליינדן, זומ העב ביים זייר גאוסוין זיט זעכטין זל'ים געקן רעכט טון ווען זיט
 עס רעכט זייסטן מונ' העטין רעכט כסדר גופענט זיט דעז סמניס דעכייט זיט בילך מיוט דען דעז
 סימניס העלפין פיל גרענקין לט עקסעזעזיל. מין קינד דעז זמון מ"כ זיט זיהסן זעכט זמון
 זיהן מין סימן מ' מין פיקטילי מן דעז מערד זיינס מויל' דען כוקן מוז מלי מוחיות זומ מויל'

הקדמה בלשון אשכנז

וזהו שחוקי המלך והיה מיד מן היינעם סדר טעוין טוח חזומך דח סליי מדעך מויל סליי מופלג וזה ועבר מלים מיט סיחיתן כטיטן דחמיט וחו מלים בעהמוטן וזל מיד החב לנומר סליי פערב דריסליקייט גהמכט מין גרוסי קהלות מונ' ועהר מין יסוביך דמו וחונו לו מיך בענומט חטיט וחמוטן טהון עם דחמ ככניס מיט פערברייטן, עם ועבר נוכ חיי מנוה וחונו וזו ויוסן ונהגה מיט טייטס פירן יקולי ונהגיס ווערד דיח ופלובגי גוויסליך מין נהינט פירן מין גרוסי קהלות בין מיד מופלט מיט קלביס מונ פורסער פאר רכניס מונ בית דין בעקוון מונ החב ח' בעוויין וחוס מיד גרעט החב מונ החב דמנו ביססמנד מיט דער היילי גטטעס בעקוון חונור הייליגע תורה מונ החב מיך ומאכס לו היילן געמסט מונ' גרוסי מיה געגעבן מונ' ועכלי נחשט מיט גסוולפין מונ' מיני הויזמוטונג וחס פערלאמון מונ' קיין וחיה נאך געגאנגן ביי מיד דמו פונדמאנט פון דיער הומוירדיגי מונ' קינסטליכע האמלה ואלמל מוסיק מין קרדונג גועלט ווייט יעדער זעהן קמן ומוי דחמ הווי רכניס מין מוין ספר דחפון סרייבען מונ' מיד החב געפונדן מיין הייליגע לו דיעיעניגע מיר ווייט טמג מונ' עם קאלן יך קיינער פארטעפון דחם מיד חס ואלון געט מייעט ויך מיך זעכסט פערמחכט אנדער דורך ויינעט אפין מין פליי ספרים מונ פליי פארטעפן פון ויינע רכניס מונ' דמרויך החב מיד מויד מוין ספר געסטעלט מונ' החב ביים מיך גידמכט מין מחבנו מיה וקאלעס מיט פליי לו פינדן דמו וחונו דחמ הינטר פירט פורסט, וועד וינד מיך וקאלעס ספר מבקוילין, מונ' ווערן פון מיך וויילן, ומוי מיט לוהרס ווערן זיין מונ' וחוס מיט מין סוילין ווערט קוין היינין, דרוך החב מיד ביים דיח פונד פירט מונ' מלוגס מייגעוויידע וחוס דמנו גיהערט מוונ דיניס מוסיפירליך מין טייטס גסטעוולט, דחמיט עם מוונ וועיסן קאלן געפלאמו מיד הקאלעס ווער יך לו דיגען ספר ווערט זעלן, ווערט יך ומוי פרגעלן, דען מונמרי הייליגי תורה חט מונ: עפטרעכ געוחרט מיט לו עסין בלוט, זוכט געהט עם דעניעינגן מיט גוט, דמן מונ סטייט מיד ווילן מוין לקרן מן דעניעינגן געבן, עם קסט פלוייבט גמר זיין זעבן, דער יך מבער בעפלייסט דמרויל חלטהג לו געבן, דפס ווירד פלונגימיט זיין זעבן, דען מן החט מונ פלונגימיט מונמרי מיה זיגע תורה, (ומן ייטב וך) זח מיה דמו בלוט לו עסין יום מיין גרוסי מווח, דרוך מייני זיב ברירד טוט מיך מוין ספר פארטעוולין, קענט מיר קוון ביים גקטט מונ' ביים מיני הייליגי געוויין, עם זיין לנומר עטליי זמין ביים דען עוול פיר גערינג געמכט, מבר גוויבט זיכרליך ומוי דריין סטייט מין יקס דחפון מוסי גימחכט, מונ' דער יך ווייט מין מחט ווערט נעמוין, דמן ווערט מוון זעהן מיר פיר מין לדיק ערקענין, מונ' דמו קאלן יעדער געהן מיין, דמו ער מין פונדן מין בקר זיין, ומן מיר ווערט וקאלים טון מונ' וויסן, ווערט מיר פון דיח סעודה ווירן געניסן, מונ' מיט מדרי לדיקים זילן מן טייס, מונ' ווערט עסין פון דמן גרוסין קקס מונ' פייס, מונ' ווערט זעה זיין פניס מן פניס דיח סכינה לו געהן, מונ' מונגעבן גומל לך לו נגעהן, וקאלעס וקאלעס דער זיבע גקטט מין מונגעבן טעגן

(ומן געסעהן. אמן)

אקדמות מילין חלה מכבוד' מנאולי ארך ומעמודי עולם כי יצתי והסונגתי איד לבוד הסכמות ומדות והסמות ואמתי בלגי מי אזכי שאל ונדע לחלוק בכבודם ולהעמידם על עוונם כל אחד לפי זקנותו ולפי גדולתו, ודליתי בלתי מוילקין וזו זוכי גמלתן שלא מכוס עד שהעיר ס' דמי והסכמתי במה גמתי ציחי בחרתי בשם גדול אחד, אימתי בכתבי האל"י זיל להע זמר הק"ה לעלמו דווקא עם הו"ה כי כל הסמות חלק לנבאלי כמו עם אל"י לישאל עם שד"י למנ"ס ועם אלהים לדין משא"כ בשם הו"ה לענוה עשני שחם מוכר על גדולתו ועל ענומותו כי עם הו"ה גימתי כ"ו ויחמיז עד מ"ה, צ"ן, ס"ב, פ"ב, ומקוין את עלמו עד א' כולד הסם גימתי כ"ו ומכפר קען הו"ה ס' ז' בעמ"ס מ' הכי י"ו הו"ה צמ"ק ז', ג"ס מ' כ"ד צמ"ק ו', דפ"ח ל"ב צמ"ק ס', הפ"ח הו"ה מ' צמ"ק ד', ר"ס מ' הו"ה ח"ב הכי י"ב צמ"ק ג', ז"ס מ' י"ז מ"ק י"א הו"ה ז' צמ"ק, ח"ס מ' הו"ה ק"ד צמ"ק י' הו"ה ח' צמ"ק, וזו הסיד בארז"כ בגמל אל"י כל מקום שאחם מילל גדולתו של הק"ה עם אחם ויאל ענומותו כי כל פעם שאחם מוכיף על מפסד הו"ה ז"ה ה"ה מקוין את עלמו כניכ"ל עד שלא ישאר אלא אח"ד כ"ל עכדפח"ת, ובכוס איני בשם ידעת קייס ילמדו ידוני אחי לכף זכות אם טעיתי וצניתי אחי חלקן וסניתי בשגם לפני סתליעים ובנדוס גדולתם מתינח' במקומה וזכותם ומורתם יעמוד לנו ויגן על כל ישאל עד ציחא הכולל אמן:

הסמכות

הסכמות וגזירות וחרמות מהמאורות הגדולים הרבנים ואבות בתי דינים מורנן ורבנן סיני עוקר הרים איש לדגלו על כסאו חונים:

הסכמת הגאון הגדול והמפורסם בדורו מהר"ר יונתן אב"ד ור"מ דק"ק סיף:

בא זקרב גבולי ה"ס המנקר השמחה והכ"ר דוד ב"ה גרשון דייטש מנ"ש וקציע דנכיו להיות כי
עלה גרופו להדפיס ספר על דיני יוקר בלתי יחס ופסל נלח"ר ישננה ויקט להכריע ע"י להיחוי נקי
בלומי"ה הוא זקני כהן ובשמותן וכליתי מה טכנס וגם דנכמי פמו של"ס והלכתי עמו למעשה"י וכליתי כי לין
בו שולח וכפי הנראה לפי"י יחלה ה' טוקס נקדכו ולהיות כי המנקרים בכל מקום מהם לין להם ספר לפיין
בו כי דברי הקדמונים אינם עניי"י ונשרטו כי נשמו שנות הסמיכות ועדינה ועדינה כלשוני וכל דנריהם צפ"ס
נעבורות ודנרי' כללה הסעות עניין ונפיקט נזמנטו אשר פשטם הזכרון ושכסם נכר נכן נחתי לו רשות והכונה
להדפיס ספר הלזה צ"נ"ה וספרה כספור כמק מולל לענין יהי' למנקרי' יחד לפלוה בו ולעפין בו עתלל נאשר
שקור להקיג גבולו ולא יהי' עני' בו לשול ישמר וכל ספדפיס ספר כזה כעמטנת' גלי' נשות וסרענה עה"ל
קודם כלות עידן ועדני' המסקיקי' להלק ספרים הכ"ל ציעקט ולהפילן ציעקטל שיהו לפסות פשטה שנים יקום
צאכור מקיג גבול רעבו ויסקי' סויל דנכנן ולשוועים יופסם ועסלנ ומדשן ישנע נפסס. דנרי הסרוד על
הסוכה ועל העבודה עמוד הקודש לרעים נששנים סופס פכ"ס לנ חק"ס לפ"ק:

הק' יונתן כה"ב המנוח מהר"ר נתן נטע ז"ל ה"ה
זונה מה ק"ק סיף ואנסי' ולע"ע נחקבל לנ' קהלות האי"י:

הסכמת הגאון הגדול והמפורסם בדורו מהר"ר שמואל הילמן אב"ד ור"מ דק"ק מנהיים:

קרב עלי ה"ס המנקר הנעלה כה"ר דוד ב"ה גרשון דייטש מנ"ש אשר נשאו רופו לקרנה אל המלכה
ניקול ומסים אח נפשו על דברי חוכה הוא וכל מנחי' והספסקו נשקידה רנה זה ליהו שנים נהלכות
ללו וינע ונלה להיות מוכר ומספרת על דיני ניקור נדכך קרנה ולכונה לענין ידעו חניט בני אמונתו ולא ילאו
למולח שמש דבר דבור על אופניו ככלו להנין ללשיכורו עשאר היו נפסקים כנדפסו עקדס לסיני' קינורס וגם
שס הסמיכות אשר נשמו שמייה לזה אסן וקנן כל דיני ניקור שלק הפנים וסמוריים גלישנל קילול ושס
שנות צ"כין הסמיכות וכנידין כפי אשר קורין שוה גלי"ס וסולג' ועדינה מיה"ס ועסכר"ן וקלל שנו נשס
צ"נ"ה דוד' להיות לנה מנס יוקסים נדכך עיקטס ומפלמל לנשאר נששו יחסק עסס ודנרתי עשמו להספל
על ידו נהדפסם ס' הלז. והנה אף כי אכני אינו מן אנשים של אמונת שוה אף ניותי ספר'י לנשונים וסמורני'
ומלחתי דכריו מנונים וגם היה ענקר צפני שלק הלשוריים ושלמני ופקרתי שומו ועלשתי נקי נדינים ללו.
ילמלה עניו דברי סכמים ונקיחים וצלימים נלווענת' שוה אשר עידיהן פליו וגם ידפסיו טירלס ה' נוסקס
נדככו וכוחתו ומסמנתו כנו' ולבו לשמיים. נכן דל אף יד' עמו מיכן להכסים נהדפסם ספר הכ"ל ולשול
ולח נשורשמים וגזלל דנכנן שלל ידפסן נ' סלו ענלי נשות והכונה מן כ"ה דוד הכ"ל לפסות משך פשטה שנים
מיים כלות הספוס והסוינע לדכריו אלה יסנכך עפיו מיכן עבודה רעבה אליהם לל חלונה. הכ"ל כיים יום ג'
נ' ומכסון וסל' שסל חק"י לפ"ק סה ק"ק מנהיים:

הק' שמואל הילמן חונה מה ק"ק מנהיים ואנסייה.

הסכמת הגאון הגדול החריף והבקי מהור"ר משה אב"ד ור"מ דק"ק מנצא:

אחרי שה"ס התורני האלוף כ"ה דוד רייטש סג"ש הוזק עומסה לרבים נדיני ניקור ומלכתו מלאכת שמים שלמה אין זה דומי כלשך הויכח הדני הישע מפי המנקרים אשר עכסנם נידו ורנני הדור חלו זיגיסן עליו גם יטכיל עליו פיסו וכגון דל חדלי ליתמטה נכחל אשר ע"ס ילאו ויטאו וישעו המנקרים ויחבלו ז"ל ולימ דין לדין נעומו אפס כי פסיר כ' חסד רוחו למדה המעשים נמוטכ' יטכיל לבלות אשתי דחלו פהכח המנקרים נלשך ימנל ליהם נדק וחוסל לענות ולתקן המכשול ועלמה נידו כמה חקונים נכמה קבלות נלשך הועד עליו. וגם מה מנישו על זה אמרתי עם הספר לסמוך ידי עמו כי כן מן הכאף לעשות ככל גבול ישראל ובפרט ציושני הכפרים ולגומו להיות מחזיק נדק נדוקן שנעין יסה ולתיו ימענו כל הזנמים המנקרים וממנו ילאו וכן יעשו ותכי משכוחם שלמה והגני מקרים עם הגלונים הכרבים אשר הקדמונים לייט חרם ושמתל אכור וידיחי שלל ידפים שום חרם ענני עמינו הן על ידו והן ע"י אטרים משך עשרה שנים נלמי נשות ה"ד ה"ל ולשומע יונעם שלום יהי' ננכנס מוחם מה מנענלל היום יום ד' ר"י שנס שנה וטכלו נשר זבח השלמים לס"ק:

הק' משה סג"ל ברנדס חס"ק מנצא והמדינה.

הסכמת הגאון הגדול כמהור"ר שמואל אב"ד ור"מ דק"ק הגנוי והמדינה:

גם הלום ראה רחמי ימירי ענדו פה האלוף התורני המנקר כה"כ דוד ב"ה גרשון רייטש סק"ק ניש ומלמודו נידו אשר העלה ואשר הביא על קרית ספר נדיני ניקור אסוריים ומוך חוכו נלר הישע אשר האריך למענימו **צנ"ה** וקו"מרה אמתו וגם הפירו עליו שלמים וכן רבים הלל המה נ"ד דקבלתו ושחרי גלונים אשר ניקסו נמקות ונדקוהו אטרו ומלל יפס וגם ללסקהו קלמי נשיר המעלות לר"ד כי הוא יכל את ה' מנעוריו וכלשך סקרתיו ודכסמיו הקטים בני"דן ויהי דוד לכל דרכיו משכיל ונלשך יד ה"ל ממשמשים נמלככה זו איש איש נמשמכותם סח מלכות עיניהם מהשכיל לנכות. ע"כ אף ידי מיכון עמו וזרועי חלעלנו לכ"ס דוד ה"ל לסעלות על מונח הדפוס ספר ה"ל לזכות בו את הכבים ולמרחי נגזרתי שלל יסיג איש את גבולו נבול אשר נבלו חלשונים לחזור ולהדפיס ספר ה"ל משך עשרה שנים נלי נשות כה"כ דוד ה"ל נגיכות נח"ש ומתנים והשומעים ישכנו נעם דשני' ורענני'. כ"ד היום יום ד' ל"ל חק"ס לס"ק:

הק' שמואל ה"ש החונה פה ק"ק האגנוי ואגסי' יע"א.

הסכמת הגאון הגאון והחסיד כמהור"ר איצק אב"ד ור"מ דק"ק טריר:

לדוד ברוך נמטרו הנעים כשולמן ערוך. ולמה דכני דוד הלאשונים מכלל דליכא חכונים יחד כרוך. נדה רמיה לא ימרוך. ה"ס האלוף התורני המופלל עושה שלל כה"כ דוד בן דר"ר גרשון רייטש סק"ק אלברשוויילר. הוא הנכר אשר הוקם על של חורה והסזיק מנן וציג"ה. והמזיק העס"רה ליושנה ה"ס נפל העיסור. על הלכות ניקור. אשר היו דכריו סחומי' וחחומים. אם לא אשר היגישה כמה שנים וימים. עד שנל כ"ה דוד ה"ל. ודוד נל עד הכאס רלש לכל המנקרים. כלשך יעידון ויגידון עליו כל גלוני ארץ אשר המה כרס ה' לנחות נוסכים. שכל דכריו המה זכים ונכורים. והוא עשה על הנעל הפעיסור עיסור ופיסוף הסעופים ל"נן ולנכך כל דיני ניקור מחלקי הפנים ואחוריים. גם הסזיק קונטרס. הסע"ע אשר הוא לנו לעינים נכמה חכורים. ובפרט נדין הכשר שנין הללג י"ב ל"ג. והמכשלה הזאת היחה מחת ידינו ככל מדינות וערים. והכ"ר דוד ה"ל החאזר כח ומיל נגד זדים אכורים. אשר לא כלי לשמוע לקיב מורים. וגם נל נלישנל קלילל לפרש ניקור מחלק הפנים. לאור עיני המגששים קיר כעורים. המה עמל דלרעל אשר לא ידעו ספרים. ומלשך סכמה גלוני זמניו הסכימו לדפוס הספר ה"ל ושדו גודו נכח על מי שנל להסיב נבולו. שלל יהי' לביק ס"ן כחו ומילו. והנה גם אני כלשך מהם נדנב הזה להכפסם להזילל אכור הספר ה"ל ואכור המסיב נבולו נבול שנבלו החלשונים. והגני כמיסוף על דכריהם כי צידועי ומכירי קלמינל ומן הכלחי וכנון לסייע אמתו כדי ושימס ימחר מפשיהו מעשה ר"ב פעלים ושכרו יהי' כטול מלל חלים. כ"ד הכותב והסות' ציום ג' כ"ס יסכן חק"ס לס"ק:

הק' יצחק בלא"א ה' אברלי זינצהיים ז"ל חס"ק טריר ומדינות ג"ע יע"א.

הסכמת הרב המאור הגדול כמורהר צבי הירש אב"ד ור"ם בקלויז בק"ק ווירמייזא:

ואלה דברי דוד הראשונים והאחרונים דבריו מכוונים ומטובים לפד לעולם עשויין נאמתי וישר דיני ניקוד שלו ויזין לי נמקלם ושם שכל נמי רמי' בשולין ד"ה שהכשר שופה לומר וכו' ודוד גלס לי שפעם וכלת לי לומר בלמעב כזם לאה לקדם ולמכר ולנקר שומי דם ושומי שלג לפסעו אפריסם כדרכו. וכן נלמדימי עמי האלוים פרכים מנהיגי קסלתינו י"ו לסהייר לת אמקריס לילך נפקצומיו לכל ימוס אורסם מני דרך אשר לכני מפזה להם. זאת ועוד ידו נסוד' לילך נמטכמות הכופים אצירי ישלל אשר נחמו עידיכן נגד פיה' מני' דכוותי' וסי' דוד עכל דרכיו משכיל וכל מקום הלכה נמחמו כלשך כמב נפסדו צנה דוד. ונרשעם אה"ו הגלון משורסם ומה"י אכ"ד דק"ק מיץ צא נמסכמב על פסרו ושעם נקלס המטה שלו מיערמ דנעם של דוד. ע"כ גם לכני נחמי' צגרמירוז הדין הכלה נבי"טה אחרונה להפכים עמו להציע פסרו צנה דוד הג"ל לנימ הדפוס וסינו על מקיני הגבול פסם שקדמו הנלוים הראשונים הכל' וסי' ידיהם אקרות נממשתיים ונממשותם עד עשרה שנים שגבלו הראשונים סכמים כ"ל. והשומע יזעם נזמיות ממנף הלכך וה' המוד יכמר נעדם ויעמוד להם ככרך. כ"ד המדבר נממשים סה וירמייזא יום ס' ס' שנת תק"י לפ"ק:

הק' צבי המכונה הירש מאויערבך מברו"גר החונה בקלויז סה הג"ל.

הסכמת הרב הגדול כמורהר נתן כהן אב"ד ור"ם דקארלסרוה:

ראיתי חלקים עולין נמעלות בית מדין המה גאוני ארץ מימדים לניחם כהדדי למזק ידים רשות הלכה משורסמת סכט שמי מנפסות בניקיר הללעות וכל דוד עד סלש לעמוד עבודה שהיא זכס לו לדכות נדריסס למקן חיקון העולם ולממנומי מליקורל וכלה מעשה הפעמים וזכר הלכה משורסקים למשומים וממנומיים וכל עד קדמח ספר לעשה סינור על דיני ניקוד ה"ה המורני המופלל כהר"ך דוד והוא ניכר לי ממחול שלשום שידיו רב לו ודי למימי נממיז' שרמו נמעשה אלנעומיו שהמה אליבא דהלכת' ודבריו נלמין לפלות על שולסן מלל"כים לגדוד נדר סלמם ישראל יסודו למרכומי ככל שלך וסלך ונלשך סיד הכל מממשיים צו לעשות מללכתו מללכס ס' מהכ לנימ הדפוס הלכות פסוקות הללו אך הלי גנרל כהלי פסדל ימיז' מן ודולי ינ' מן דהוא לעשות סחיות נמללכס זו ויסי מושל כשכר והלי נברל ספיד נכן נשמחח סחי' כל המקרב אל המלכה זו הן על ידו ממס אז ע"י נמי' דיליה משך עשר שנים צלי נחילת רשות מנצל המסגר המיסלל כהר"ך דוד וכל המקיים מיץ דרכן סחי' בכלל נכח ככיים להיות משומר נשמירה מעולה ולהיות משולי הגולה כ"ד

הק' נתן כהן חונה סה קארלסרוה ומדינת שוודן ובארץ.

הרמנא מן הרב המאור הגדול כמורהר שמואל זנוויל ווייל אב"ד ור"ם בק"ק ראפשוויר:

באשר סחי' של ממחמי הכז הגלף מיה' משה לצר' ניכר לי היסד נס"ע וכלוי הוא למקון יליו וכמו כן שמי גאוני ארץ כולם יחמו עידיכן וילדקו סכ"ס דוד דיישש מניש הוא צקי נהלכות ניקוד ומיכר נמללכתו נכן אף ידי חיקון עמס ומממי רשות והרמנה לכהר"ך דוד הג"ל לנקר אסוריים ככל המקום ססה ממעלה רכנות שלי. ורמי' למקום עליו אפילו סלל נשעה הדפס ובמסו אני צו שלינו יוליס דבר המסס ידו שלינו ממקון. היסד יום צ' כ"ז מלסס אל מק"ס לפ"ק:

כ"ד הק' שמואל זנוויל ווייל חונה ברפשוויר המדינה יצ"ו.
ומצ"ם על דת יהודים ברימרשטאנדר:

קבלות והרמנות מגדולי ארץ ומדמנקרים.

ויצא שליחי כמה מנקרים שלומדי' הניקור על מה לכן לריבין לשמש כמה וכמה שנים עד שסגורין נשמות ונחלציהן ופס"ה לא ידעו מהסוד דין ומחציתין שלא ידעו ולחומים מי יודע שהמסגר מן הספר הזה יוכל להיות למדן ויודע דריבין הללו אבל מי יודע ששימוש כל זכרו ולא אומין יד הוא. לכן אציג לכלן הרמנות וקבלות שיש בידי מן רשם בני גולה ומן ראשי המנקרים המומחים כדי שלא יהיה לשום אדם מימם דבר הזה ויסקמו על כל הא דכתב בספר הזה :

קבלה והרמנה מן הגאון הגדול והחסיד והמפורסם החריף והבקי אב"ד ור"מ עם הבי"ד שלו מק"ק ליסא בפולין גדול:

להיות שהאלוף התוכני הכ"ר דוד בהמנוח הר"ר גרשון וצ"ל מק"ק ניקלשבורג היה מתגורר סה קהלתנו י"ג' זהו היזה חדשים ממדעי השנה ויהי דוד נא עד רשם המנקרים שנקבלתינו י"ג' ללמוד הללו בזמן ההוא כל דיני ניקור מנשר אחריים כדת וכדין של תורה נפסדוהיהן אשר נמסרו לנו מפי סופרים בס' צה"עט והאחרונים הן הגידין שאקורין משום ג"ה והן הגידין האקורין משום חלג ג"ה הנריבין פיסוס אחריהן עד סופם והן הגידין האקורין משום דם וגידין האקורין משום גיד הפיטון ולמד הכל על זכריו בכל האופנים כאשר העידו לפנינו האלושים המנקרים שנקבלתינו שלמד ושימש כל זכרו בכל הלכותיהן ושגורים נפיו להשיג לכל שאלו דבר ככל משפטו וחוקו וגם ראינו למכסה עיינוו שהי' מנקר לפנינו כל דבר מנשר אחריים ועלמה נידו לעשות מלאכתו כדת וכהלכה לקור מהם על הדרך להסיר כל המוטין והגידין האקורין הן משום ג"ה הן משום דם או מגידי החיטון כלאוי לכל איש ישאל למעט אחריהן בכל הדרך כאשר הכליטוס ג"כ להאלושים מנקרים דקהלתינו י"ג' ללמוד הנשר הכ"ל שניקור לפנינו וכולם ענו ולאמרו שמלאכתו יפה ומנוסה מכל סוג עמ"י הלכה פסוקה גם צאמנו אדם נהייתו סה הי' מנקר כמה וכמה פעמים ואומין ידו ועולה יפה במלאכת שמים הכ"ל וגם לא ננאל בליש הלזה שום שמץ דומי כי כלינו שהוא מתנהג עמו כסורה ויכא חלקי' מעודו זכך כל מן דין סמוכה לנאמן להיות כל איש ונישאל סומך על הכ"ר דוד הכ"ל ללכו מנשר אחריים שניקרים הי"ד הכ"ל בני שום בית מיטוס כלל וכלל וכלאוי לסמוך עליו כעל כל המנקרים המומחים שנישאל אף שלא נשעה הדקס ג"כ קיבל עליו ה"ר הכ"ל שלא להוילא מידו דבר מנוקר עד שיהן עין השגחתו עליו נעיון היטב הדק שנים ושלשה פעמים לראות אם מנוקר כל זכרו וזכך לאוי לסמוך עליו ללכול מנשר בני שום חשש וגשט ולמען שלא שהי' האמת נעדרת בלכו על החסות ללות ולמשמרת הכ"ר האלושים הדריים מניקרים יושגי כפאית למשפט סה קהלתנו ק"ק ליסא י"ג'. ונלשתינו הכלש הגאון המפורסם מופת הדור אב"ד ור"מ דקהלתינו י"ג'.

היום יום ג' י"ג אדר ראשון תק"ח לפ"ק :

נאום הק' מרדכי בא"א מ"ו הרב ה"ה מוהרצ"ה וצ"ל לח"ה הח"פ ליסא :

הק' משה במה"ר אהרן וצ"ל : הק' מרדכי במה"ר ראובן נאמן וצ"ל פשוטן :

קבלה והרמנה מן ראש המנקרים (בק"ק ליסא) מוהר"ר שמואל מנקר ושוחט ונאמן:

ודוד מעטיל בכל דרכיו ה"ה האלוף התוכני הכ"ר דוד בהמנוח הר"ר גרשון מנ"ש למד הללו סה ק"ק ליסא זמן דב הלכות ניקור מנשר אחריים כדת וכדין בכלל ונפסדוהיהן ודקדוקיהן כמנוחיהן נצט"הר והאחרונים ואיש מהיר במלאכתו מלכת שנים ויודע ללמן ידיו וידיו רב לו ואינו נוילא מחמת ידו שום דבר שאינו מתוקן גם יודע בכלל ונפטר הגידין שאקורין משום ג"ה והגידין שאקורין משום חלג מנ"ה ומחציתין כנ"ל גידין ונריבין למעט אחריהן עד לסופן ואיזה גידין האקורין משום דם וגידין האקורין משום חלג ומחציתין כנ"ל גידין קי"א גידין ושגורין נפיו ונכורים כשוללה להשיג דבר על אומינו ונכורין כדן וכדת. זכך צאתי לאחזקין נכח ה"ה

קבלות והרמנות מגדולי ארץ ומהמנקרים

ס"ה המוכני הכ"ר דוד א"ל להיות נחזקת נכרות ונחמס ודלוי לקמוץ עליו נמתיכ ימי זו עמט נכל חסותם ישלל כלסד מן המומסין ומחוסקין לכל סיקור ולין זו שום דים מישות כלל וכלל גם קינל עליו נללה ונשטמה מלה לבוליא שום נטר המנוקר מחסם ידו עד לסר עיון סדק סימט ז' לו ג' פעמים אם סוף מנוקר כל נכס ולמען ספי' זאת מודעם נכל סלרן נלמי לכדיע ולכעיד עליו. לסימט, זיקן נלום, למט ולעממכ ולכלוי לממן דמני למידע כחנמי וממתיי לת שמי. סיסם יום א' י"ז סדר לכשון מק"ס למ"ק:

הק' שמואל שוחם ומנר ונאמן בק"ק ליסא.

ממנקרים המומחים האחרים בק"ק ליסא אשר העידו בכתי':

גם אנחנו ספי' ראינו עין נעין סהמוכני סכ"ר רוד הנזכר נדף הדנזק סימט פה סלנינו כעמלות מדסיס וסס עיין נעיונו נמסקים לכשונים ולסכונים להנין כל דין ודין על מילה ויכול להנין דבר כל סופניו לסללו דיני ניקור למנינו סכנה פעמים ונללא יפה ונעמח סוסקן סלינו יוליא נחמס ידו דבר סלינו ממקון וסל סמס נכנר העיד עליו נדף הדנזק סהמוכני וסכנני וסכ"ר שמואל שוחם ומנר ונלמן דקלמניו סך למחוקי נכס קלמניו להעיד אנחנו פה נכלו עינינו ולל זכ. סיום נכנלל זו כי סינ י"ד סדר לכשון מק"ס ל:

נאם הק' יוסף כמורד"ר אהרן זצ"ל סגלונא ולע"ע מנר פה ק"ק ליסא.

הק' יהודא ב"ה מוהר"ם מלונשטיין מנר פה ק"ק ליסא. הק' רוד מנר פה ק"ק הגיל'.

הק' נשע שמש רמבני' רק"ק ליסא. הק' סרדכי ב"ה גרשון כ"ץ מנר בש"ץ.

קבלה אמיתות מן הרב הגדול ובצירוף הב"ד ומנקרים מק"ק ניקלשבורג:

ודרד נל עד הכלש לת ס' נכל לננו ודכוס דוכס ומוקר ונדק ננידין נעסל סמוכיים נקי נהן ונחלניסן כלסר העיד עליו סכנ הגדול סנ"ד וס"מ דק"ק ליסא ונית דיני סלדק סהנכמ סהמוכני סכ"ר רוד כהננח רר"י גרשון רייטש סקהלחניו ק"ק ניקלשבורג למד סלכות ניקור על נזרייו וליסר מוקק סלמנו ליסו להמנקרים פה קלמניו יל"ו וסמס העידו עליו נפס מלל ספי' עוסק עמסס נמלכמ ניקור נטר סמוכיי' כמס וכמס ימים והלל לסל וידע נידיעומ סמו"מ נעסל מלכמ סכ"ל ונקי נפס וניד ידיו נכ לו נדיני ניקור מ"כ כל ען דין יסמכו סומכין עליו ספילי מלל נעמט סדסק ומוסר לכל ישלל ללכול מניקורו ונכל מקוס ועיר סידך נלס יטולין לימן לו נטר סמור נקק וללכול ע"ס דר"מ להיות נלסיס נלנו נסנו נ"ד על ססמס. סכ"ד מלל סכניס סמופלניס נ"ד סלדק סיוטניס על מדין סל מוכס פה קלמניו סמופלמס ק"ק נ"ס ספירס יום שני ס"ו סייכ נן סלסיס לספירס רח"ש לנז נכר סונ לינירס לס"ק:

נאום הק' אריה יהודה ליב נא"א הרב הגדול כמורד"ר סענרל זצ"ל ה"ה.

הק' משה בן הרב הגדול מוהר"ר אהרן זצ"ל מלכוב. הק' יששכר בער כהרמ"א ז"ל ה"ה.

הק' צבי הידיש כהר"ר העשיל אביליו ז"ל ה"ה. הק' יהודא ב"ה שסעי' שסין ז"ל ה"ה.

מראה המקום למצוא דברי חפץ

סימן	דף	
א	ג	דיני הראש והמוט והלחיים והלשון
ב	ד	דיני הגררת והזוה והכתף
ג	ה	דיני הכסלים וראשי החוטין בכסל
ד	ו	דיני בני מעים
ה	ז	דיני כנתא
ו	ח	דיני הקיבה המסס ובית הכוסית, תרי סניא דיבא ושחול
ז	ט	דיני חצר הכבד ודיני הכבד
ח	י	דיני הראיה וסלינת הראשים
ט	יא	איך שמחלקין הפנים מן האחרונים
י	יב	הששה כללים שצריך לדע כל סנדק מחלק אחרונים
יא	יג	הבעל העיטור בקצור מחלק אחרונים
יב	יד	איך לחלק האחרונים ולכמה תתיבות בשמס
יג	טו	הראש-קעשטעלל והברעמל
יד	טז	איך שנתחלק הכסלים מאחרונים
טו	יז	דיני הבחל והאליה ר"ל הזנב ותתיבת אליה
טז	יח	דיני עגם הנקרא ועצם-בראשעין וקילקיל-ברעמל ותתיבת בשר ג"ח
יז	יט	תתיבת בשר קישל"ץ ועגם קולבוסהא
יח	כ	השילטלין והעקרב
יט	כא	הקניא ראס, הלדקא או הביישש
כ	כב	הקולית, הלינגועל וויטשנקא וכל הגידין כפרוטס
כא	כג	
כב	כד	

רעגיסטער פֿאַם דייטשען.

סימן	דף	
א	ג	וויא מאן רען קאָפּף, דאז הירן, דיא קיננבאקקען אונד דיא צונגע פורשט
ב	ד	וויא מאן רען האלז פורשט
ג	ה	וויא מאן דיא ברוסט אונד רען בוג פורשט
ד	ו	וויא מאן רען פלאנקען פורשט
ה	ז	אללעס וואס איינגעוויירע הייסט אונד וויא מאן עס פורשט
ו	ח	וויא מאן רען אפֿטער-רערס אונד גער פורשט
ז	ט	וויא מאן דיא סיס פורשט
ח	י	וויא מאן רען מאגען פורשט
ט	יא	וויא מאן דיא וואספען פורשט
י	יב	דיא בלה-הויב אונד מענג-פֿעלד צו פורשען
יא	יג	דער רין פֿאַן דער מילך אונד דער רין פֿאַן רעם הערץ
יב	יד	דער רין פֿאַן ראָטהפֿלייש אונד פֿאַן דער לעבעד
יג	טו	דער רין פֿאַן דער לונג אונד וויא מאן דיא פֿיסע אונד רען קאָפּף פֿוטצע
יד	טז	דינים, וועלכע בייא געפֿלינעל צו בעאכטען זנד
טו	יז	דיא אָרדנונג, וויא מאן דאז פֿאַרדער-פֿירטל פֿאַן רעם הינטער-פֿירטל אכשטיכט
טז	יח	דער גאנצע יעדעס שטיק פֿליישעס פֿאַן רעם הינטער-פֿירטל

קצת ליקוטי דינין שכל מנקר וטבח מחויב לידע:

(א) אם יהיה לו בשר למנקר ומתירא שמא יעבור עליו הג' ימים בלא הדחה קודם שיצמוד מלאכתו מותר לחלקו האתרו לחלקים כסדר ולשרות אותו במים קודם הניקור ואח"כ ינקר:

(ב) הבשר מחלק הפנים צריך ניקור קודם הדחה ולא לסמך רק על השטיפת מים עליו רק דוקא לשרות במים דבר מועט:

(ג) בשר שעברו ג' ימים בלא הדחה מותר לצלותו דהיינו שימליח אותו על השפוד ואח"כ ישפשם היטב: וכן הכחל אחר הניקור ימליח אותו על השפוד ואח"כ ידית אותו ולא להניח על כלי רק על בדיל או על פארצילא"ן כך קבלנו איש מפי איש עד הלמ"מ:

(ד) שאם תראה איזה מיחוש בכוליא תעשה אותו שאלת חכם והכוליא מותר למלח ולהדיח כמו שאר בשר ולבשלם בלא צלי:

(ה) אם תראה איזה מיחוש או לקותא בצומות ונידין בביית"ש תעשה כמנו שאלת חכם: אם תראה הבהמה שלא הלך כדבעי וחגרה תבדוק אותה בבוקא דאטמא אם שף מרוכתא מרפה וכל פעם שתירא איזה ספק במקום שקורין קא"ן אשר בוקא דאטמא שם דבוק עשה כמנו שאלת חכם:

(ו) בחורף כשהיה קרח על הבשר תניחם בבית החורף שיעלה הקרח מעליו ואח"כ תנטל הנידין:

(ז) לפעמים נמצא בין הדביקים באחוריים ולרוב במראה הכסף אצל מ"ם אודר ובקנוקניא גדולה דם שנקרש בבשר צריך להסיר ולהתכו יפה משם:

(ח) מותר לנקר בשר לצורך י"ט אפילו אחוריים ואפילו בר"ה:

(ט) כשיבא לירך עגל של חלב לנקר תדרוש עליו שלא יהיה ספק בכור אשר נולד לבי' והטעם תמצא בסיטן כ"א מחלק אחוריים:

(י) גיד הנשה שנשתכח להסיר ונתערב ותוכל ליקח משם מותר המאכל משא"כ בשאר נידין אבל אם נתערב ולא ניכורו הכל אסור אפילו באלף לא בטיל וכן אם תשכה באונס סום דבר מניד דהיינו גיד שאסור משום דם להסירו ונמצאת לאחר המליחה תסיר הגיד משם ומותר:

ז"ו עשרה הנים כנגד עשרה התיבות בשר מאחוריים משני צדדים ונגד עשר התיבות שהוצאתי בהקדמה
ע"פ הסוד והסימן והעיסודי יהיה קודש:

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

א (ה) י"ד ס' ס"ד קע"י י"ט. צריך לנקר קודם העליטה וקודם שיעצרו עליו ג' ימים ומ"ט משום שלג אם לא ניקרו חיד ג' ימים צדיעצד מוחל לנקר חס"כ וצמ"ט ס' ק"ח משמע דמוחק לללותו חס"כ ג' ימים :

ב (ג) הקרום כחז צ"י ס' ס"ה צמ"ט גמ' צמ"ט חמש קרמי הוה וכו' ומחמי משום דמח פירש"י ודמיקר' שעל המוח ומשמע דקריס העליון והסתמוך ככלל וע"כ צעוף שאי אפשר להוליח הקרום לריך לעשות שחי ועכ"ל.

א (ה) הנוקך את הבשר מתחיל בראש ומחברו ומוציא המוח ומעביר (ג) הקרום שעליו ואח"כ מעביר הקרום שתחת המוח הדבוקים בעצם (ג) ונוטל הלחיים בידו ומחתך בסכין בצד (ד) הלשון ומוציא גיד א' ומחתך בסכין תחת הלשון ומוציא במנו חוט של דם :

ב (ה) ויורד

רמ"א ס"ח קע"י ד' : ומנהג יפה הוא לחתוך העצם מהנגילת כי קשה להוליח משם כי אין סכרין כיום צדכר הזה : (ג) ונוטל ס' בנקה שלמים בנקוס שמתחיל להיות עגול מחתוך צין בשר לעצם כגד הסוף ולו תלטה הגיד שהיא אסור משום דם ועיין צ"י ס"ה בנקה ובג"ה דל"ג פירש"י ודלוע' שכלמי חוטי דקין וע"כ ורוב העולם אינו נזהרין ומכ"כ צדקת כי כמה פעמים ראיתי ראש של עגול עם העור לכך לריך לחתוך בעור צלוחו מקום כדי ליקח מש' הגיד והלאה כשנים. כחז בנקה לריך להסיר צ' גידי הלחי וצ' לדדים. והצמ"ט צמ"ט קונטרס הסמ"ע ז"ל אין נזהרין בניקור הס'קין וגם בניקור הראשים של צמחית דקות שאומרים עם ג' של חלק פנים גם בניקור לשון עכ"ל :

(ד) הלשון ס' בחמת הערופה צייד"ל לארכו מינה הגיד יהולך לראש הלשון והוא תחת העצם ונראה ארום ולמעלה כשהיה הולכת בתוך הלשון נראה לכן וקשה לנקר צמחין כי העולם סב שלא יקלפו הלשון לכן ימנעו איתו במקמטו ומכל ג' לריך ליקח גיד א' וזה הגיד ג"כ מן דלועא שאניח בגמחא ונלמח ג"כ כשנים אבל צע"ה רוצן ככולם אין נזהרין צוה וצדיקן כשעולין רק הגידין ונלד הנכרחת ונלחין כי כך כחז צייד"ל סימן ס"ה ס"א צמ"ט חוטי הנוחל לחוד וחויני למי לחוד וחויני הלשון לחוד וצמ"ט שימקס ע"י המנחה במקמטו לריך למעט אחריון ואל יבטח צלוחן שאומרים נהנה הוא של אצותיהם ואל ימחוק על חתיכות הלשון וחכיר ממנו גם כז' העולמות משני לדדים י"י הם ערופה וחכיר העוקן משישי כיצב כי הוא מלוח ומלא ליח' ותפתח הנכרחת והוטע שלל יבאר שם שים לחתיכות יצדיעצד אין ללכיר בך ולח"כ חקס כז' גידי הנכרחת הגידין שגאו מצית השמיטה כי ככל ג' חמלא צ' וזהו הפיכות של צ"ב ומיוליח ממנו סוה של דם ומה וכן הסמוך עם מפשטים זה קאי על הגידין צמית השמיטה ושפיל לקיפ' ויורד משם לנכרחת כי גידי הנכרחת לחוד וגיד הלשון לחוד. ומינין שאחורי האזנים כל מקום שנהנו אין להקל אבל לפי רמ"א הוא רק חומחא בעלמא ועיין צייד"ל סימן ס"ה קע"ף א'. ועיין צמ"ט בנקה ק"ט וקע"ף נה"ד וכתב רמ"א כוהנין ליקח אלו גידין צעוף דהיינו לארכו הלאה :

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לדוד

א הראש רען קע"ף חוס וחוץ פנטלויים סמחוטען, דמו היין הערויסנעהוטען מונד דים הויט דעס' זעלבן זעכטעהווען, הערנדן חוס וחוץ דים הויט חוים דער הירנסמוע הערויסנעהוטען, ווען זעלטענעס זייט גוט געהט, זק וינד דים הירנסמוע מבגעהחקט דמין וינד געגען דמו קהר מיינגעשניטטען מונד דים חרעך, וועלכע מבגעהצקרויג חוסייטה הערויסגעקויטען, חין דען געז' היינדען סקלענס, בעהוטען, זעהרען, ווק דים הויט חמן קע"ף געווסטען וינד, וינד דים הויט חוסייגעשניטטען, חוסן קעכענענענטע חרעך הערויסלעברייגען :

הלשון חן דער לונגע חוס וחוץ נעבען דער גורגעל חוץ יעדער זייטע לוייח חרעך הערויסנעהוטען חוץ חוץ יעדער זייטע דמו טרייפהיינען, מונטער דעמוזעלבן יעגט מיינע קטטהע חרעה, וועלכע חוץ הערויסגעקוועטען ווערען חוס. דייענע לייעהא זיך ביס חין דים לונגע הערויסטע היינין, ווק זיח ווייסויך מיט, הפנדקט שיידעט חוס חוץ דים לחקווען סעלענען חין יעדער זייטע חין, ווק מיינע דיקקע חרעך זיענט, דייענע חרעך זינד וועגען דע צעברקטען, חוץ חוסייטען דים ספיטלען ס'ען דעס גוועטען וועגען ליהות חגעשניטטען ווערען, חוץ דים גורגעל מונד דען סלונד חוס וחוץ וועגען דע חוסייטענידען :

מקום

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ב (ב) ויורד טעם: לגררת למקום שחיטה ומוציא טעם שני גידין מצד זה סמוך לבשר וב' גידין מצד זה סמוך לבשר (ג) ואח"כ חותך את החוזה לשני צדדים ומאוחזו בשד אדום הסמוך לחוזה ומציא חוט של דם שאוחזו מקצת החוזה עד קצתו וכן מן החוזה השני:

ג ונוטל הסכין ופחלק בין (א) הכתף לגוף ונוטל את הזרוע ואת הכתף ומתחיל מראש הכתף באמצעייתה ומהתך ומוציא גיד עבה ומוליך הסכין ובהתך עד הזרוע עד הוד עד קצותיו עד שימשוך כל הגיד שאוחזו משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות הוד וצריך (ג) לשקוע הסכין יפה עד שיעקור אותו גיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו יבשעה שהוא מחלק בין הכתף לגוף צריך לשקוע

ב (ב) ויורד עיל: במקום שמוטס הגרנכה נלכטו בנוולר טס מוטסק מכל לך ז' גידין אע"פ שכניס זכ"י והכח מוטין כיון שסמכס בשעטס השמיטה אין לריך לפסקין דל"כ לל ס' לריך להוליט טוס מוטין כלל במקום סוס וצריט סימן ס' כמחתי טעס יד מוטסי בלשון ומנוולר וכן כניס צמייט זכ"פ לכך שפיר ענדי וכן רליחי מן מנקר' מוטסיס לפסיק אח שני גידין סללה אע"פ סלל ישייר סללש בגוף כי סרס נקרט בחוכו וזי אפטר להוליט מוטס סרס ע"י מייס ומלס כי הידיק סללה ענז ציוטר ונפטר כספוטוט מוטסי אח סכיני קודס ספסיטיס וזל כנידין סללה מוטסיס ונעטש ענז ציוטר כי כמס פעמיס רליחי סל כל זלט כספטיטי אח כנפוטוט והספזטי סכיני וכן כונל כנז"ל אע"פ ספפריט סללש מנוק לריך להוליט הידיק מוטס כי סרס נקרט כמוכן: (ג) ואח"כ פירו' מלוחו כטר אלוס מן כלוולר למעלה נגד סחוט חוכל למנוט היטע בגיד כי היז נעטח עד סחוט מוטס מללה כמו גומל אטר בחוכו כשחקע בגיד ולס"כ חקס

הגיד כתיב החוט ולמעלה נגד הכפל לריך לשקוע הסכין כי טס חסלק בגיד לניטס ונללה כמו ל' ספוטסי ועל זה לריכין גם כן לזוכר להטון עם כי כמס פעמיס רליחי סמכסלה סולט שיפחכס רק ללוורך כשוחי להטון אטר מלחט טס כקוטס שטיין בלז דקס טס וישל' סלק שני מני' כעטר לכך לריך לדקדק על זה ולכטט אטריס טעלס יתקו בגיד סללו. גם לריך לסחוט כל הגרנכה וכל הוטסי אטר כריסל מוטס סרסל נקרט כמוכס: **ג** (ב) הכתף מ' הכתף טעוס טס סמולל שקורי' (צ"ג) ומסלק למלשט שטות סעליין סחלק סרסס הול ככתף והלחמני קירין זרוע וטוטו סמוך לרגל סול היד לכך אמר כנע"ס ומחמיל מלשט ככתף כנעמניחו סול סוף סונו"ל ננע כסחיטוט סמנו"ע' ומטס מחסיל בגיד כענז לכך אמר עד הזרוע ועד היד וסי' עד הזרוע ולל עד כללל דל"כ אח"ל עד כללל עה לי לומר אטר זה ונוטל היד ומתתך צו וכו' וכנפ"ה דף ל"ב ס"כ אטל אר"י אמר שחולל מוטין כניד סקורי' ומירע"י מוטין כניד סלטו נוטלין מן ככתף רלס והכני בלשון כנפמכל משמע גם כן סהיד וככתף הול סרל ויכול להיטו צימיו של כנע"ס היו מוסלקין סנו"ג לז' או לג' סלקיס לכך סלריך כלשון יוטלל ומלשל ומוליך ומתתך וכו' עכ"ס למסלה כמקום סרסס ככתף אין טוס גיד ומחמיל מלחמני כמקום סוויין ויחמוך לוחך ככטר ויחפוט כניד סענז ושערי מוטין ימשכו עמו עד לטון בגיד קלותיו לכך אמר כנע"ס ויחמ' כמדת היד וליוו כמשך למעלה ל"ל בגיד סהיז לינו סולכל למעלה ככתף טהיז מן אוחזו מקוט כנע"ל' השוין וקלט ז"ל לוקסיין השוין הוז עס בגיד וסוכנין טהול סלז זהו שינוש גדול אין שייך סלז כמלק סנייס מן סללל י"ג נגד כלוולר רק על ככפל עמטר טהיז דנוק כמחניס כמו שסלכר כנע"ל' לקמן וכן כחוז כספר ציח סויל טהול רק מוערל כנעמלח וסל כעטס דניענד סלל כעלו השוין הול מוחר עכ"ל. רק הידיק סללי יקורין טחוט דס. ויחפוט ספטר הידיק קמניס עמו עד לכסוק ועיין מזה דנדיני סחיזות כס"ל ל"ד: (ג) לשקוע כמז כנפריט כפי' ל"ז ולריך לשקוע כמקין יפה פירו' יסקיע כעומק כטר הזכיר וידי רלס והכני סלל

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

ב מקום השחיטה דמס הייסט חס חמונז חוט ומן חויל יערער יי"טב לוייח מרעין סערויסי כערהוטן, פ"ון דענען מיינע קבערהחוב, דיח אנדערע מינעכערהחוב דעס פ"וייסעס י"בגט, ומוצ"ע משיוס דס פ"כרעק"טען זינד:

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ה

שלא מוזכר גם שום סימן מן הכתף ושמי
 מיירי סבגיד מחסיל מן הזרוע שהיא בשומן
 נכתף אין שום ניד: (ג) ומוציא מיטש
 וכחז דל"מ סימן ס"ה שני י"ז ויקח נשך
 קפון מתוך הכסל שקורין (דרי"ס) ויש לך
 מטיס מילוח וכסל אין נמלא שום דריש"ס
 קח קאי על זה הדרי"ס שהוא זרוע שמוך
 לכתף שקורין זל"א (דפן נוג גניף) ונחוכו
 מונס הדרי"ס המוזכר:

לשקוע הסכין בשפת הכתף סמוך לשוררה ויעקור
 שורש גיד זה שהזכרנו למעלה ששם השורש שלו
 (ג) ומוציא מצד הכתף מלמעלה חוט אחד ובן
 לכתף הב' ונוטל היד ומחתך בו ומוציא ממנו גיד
 אחד ואינו נמשך למעלה ומדתו היד ומחתך
 מצד היד ומוציא משם גיד א' שהוא סמוך לעצם
 היד:

ד (ב) ומקליף גזה הדין משלוקת בין
 האמרונים קלת הממירין
 בשומן שחמת העור על הכסל ונקלחין חלב
 הכסלים כדלוחת דהולין דף ח' ע"ג נכש"י
 וע"ש ובגמ"ה ח"כ כהנא ואיתוימא כז יודל

ד ואח"כ מתחיל ממקום סיום הגיד שמוציא מן
 החזה (א) ומקליף כידו אותו הקרום
 שעל הכסלים: ה ובשמקליף

חמשה קרמי הן חמלא מטיס חכנא דטמלי ודכעלי וכו' ודכעלי הן הקרום שעל הכסלים. וכחז ג"י נבי" ס"ד
 ד"ה סלג שחמת המתינים וז"ל וכחז הכש"א נחמזה חלב שנחוך הכסלים יש אוקרים אותו ממני שנמלא
 השוו אותו עם סלג שנחוך הכליות קי"ל כרנא וכו' דמחכתי ליה ולחו נוהגין בו היחך דהביא דכוליא כנא וכו'
 שומלא הוא דממירין זה ויש מקומות שבהם בו ליסור ונלוחו מקומות אשכז שלסור להחיר להם דשמאל לא
 סמו בו חלא נהגו ליסור חמו סלג שעל הכסלים עכ"ל: ונחמזה אחרת חכז סלג שחמת אותו הקרום שנוטלי'
 מנקרי נשך נכסלים אותו סלג שחמת קרום דק הסמוך למתנים ודלוי אסור ואין זה נקרא שנחוך הכסלים חלא
 אותו שהנשך עמם סופס אותו והוא אותו עומד בין כעלי נשך הכסלים חלב אותו שהקרום לנד חופה אותו נראה
 הוא על הצער ולא נחוך הנשך ואין לך מי שמתירו עכ"ל. ועכשיו לפי השיטה הזו שיפר אוקרין אותו סלג
 שחמת העור בכל מדינות פולין ס"ה"ס מערין וגלילותיהן. חלב חמו נחרך אשכז כוונתו על הרש"י נבג"ה
 דל"ג סלג שהנשך חופה אותו סלג שעל הכסלים שחמת הכליות [ונראה בגובה הכסלים (פירש נמעלני
 יום כוז סימן י"ב ונכ"א"ס סימן ה' ז"ה"ל נבמה אשר שחמתה שחלויי נבגליה שהכליות הם למעלה וכסלים
 למטה ונקרא מהשומן הכסלים חלא הכליות גובה הכסלים לפי שהוא הפלך הנביה ממנו ממעל לארץ שחלויי
 עליה.) ואשר כך ננלע חמת הנשך אדום דק ומתפשט חמת אותו נשך דכל הכסלים יתאשכז שוספו מוחך
 ובשכלה למטה אותו נשך יוליא ממנו קרום עב ולגן לנד קרום דק וקליש המתפשט בכל הכסלים שלסור משום
 סלג כדלקמן וחסת אותו קרום עב יש חלב ויש נוהגין ליסור צלוחו חלב לפי שאלו קרום אינו חסוב מימי
 נשך שדק הוא חלב נחרך אשכז נוהגין בו היחך וגם נשיני נראה דחפוי נחור הוא עכ"ל בגמ' ויכול להקטית
 אהרדי סב"י וגמ' וע"כ לפי חומר זהו הסומכות מנ"י ה"ל הכל קאי על הכסלים לנד הכליו' המתוכר לו המתני'
 שטס שייך חכז' דחוחא מתג' והממירין כנרו שחמת העור היה לו מניקא מחלב המתני' והרלייה לנדכי
 לפעמים נקרא כסלים ולפעמים נקרא מתניים ומו שחמלא נבית יוסף סימן ה' דג"ה נכדוק הניקור לנעל
 הפיטור וז"ל חכז נכיוו נבי" ס"ה מתחיל מנקום סיום הגיד שמוטיל מן הסזה ומקליף גידו אותו
 קרום שעל הכסל וכשמקליף נחלין רלשי מוטיין סהן נכסל והן ג' מימין וצ' השמאל וכו' ונורכ אותו
 סלג שחמת נשך המתניים ומקליף יפה יפה מתחת נשך המתניים: ושני גידי הנבמה ואפר כך מעציר
 נשך המתניים שקורין נלע"ז וגוררו יפה משני לדיין ולחו עמם היתון נבתיים המתכוון ומקיר
 כל הבגזרות שישתחו עב הנשך כדי שלא ישחיינו בו משרשי הסורין ונשך המתניים כלום עכ"ל בית יוסף
 ועיין מזה לקמן גדין קושליץ סימן י"ז במקום דוד שפיף ח' ראה והבט נבירכא זו שהקיימים מנידין ומגריכה
 חמת הקרום שהולך לחוך הכסל על כחף קאי הכל על הכסל ונקרא אותו מתניים חלא על כחף מאחר שדבק
 נמתניים נקרא לפעמים כסל ולפעמים למתניים ככל כי לונג"ש שמוכר הוא גם כן נשך אדום נקושליץ. וכ"כ
 הפרי מדס וז"ל סלג שחמת המתניים לטון רלצ"ן נבימון כ"ס וסלג שהנשך חופה אותו הוא חלב שנחוך הכסלים
 שחמת נשך אדום והוא מתפשט מן הכליות והולך לפי הנשך האדום שוספו אותו דחלב שעל הכסלים אכרה
 החוכה ולא שנחוך הכסלים-חלב חכנא דחוחא מתני' אסור והוא חלב שחמת המתניים שקרין לו מנדלי"ם (הוא
 סלג שנין הרפק לנשך אדום עב) הוא חלב הקורילאש בין נשך אדום שעל הכסלים יתן הקורילאש ומקריין
 אותו

חמשה קרמי הן חמלא מטיס חכנא דטמלי ודכעלי וכו' ודכעלי הן הקרום שעל הכסלים. וכחז ג"י נבי" ס"ד
 ד"ה סלג שחמת המתינים וז"ל וכחז הכש"א נחמזה חלב שנחוך הכסלים יש אוקרים אותו ממני שנמלא
 השוו אותו עם סלג שנחוך הכליות קי"ל כרנא וכו' דמחכתי ליה ולחו נוהגין בו היחך דהביא דכוליא כנא וכו'
 שומלא הוא דממירין זה ויש מקומות שבהם בו ליסור ונלוחו מקומות אשכז שלסור להחיר להם דשמאל לא
 סמו בו חלא נהגו ליסור חמו סלג שעל הכסלים עכ"ל: ונחמזה אחרת חכז סלג שחמת אותו הקרום שנוטלי'
 מנקרי נשך נכסלים אותו סלג שחמת קרום דק הסמוך למתנים ודלוי אסור ואין זה נקרא שנחוך הכסלים חלא
 אותו שהנשך עמם סופס אותו והוא אותו עומד בין כעלי נשך הכסלים חלב אותו שהקרום לנד חופה אותו נראה
 הוא על הצער ולא נחוך הנשך ואין לך מי שמתירו עכ"ל. ועכשיו לפי השיטה הזו שיפר אוקרין אותו סלג
 שחמת העור בכל מדינות פולין ס"ה"ס מערין וגלילותיהן. חלב חמו נחרך אשכז כוונתו על הרש"י נבג"ה
 דל"ג סלג שהנשך חופה אותו סלג שעל הכסלים שחמת הכליות [ונראה בגובה הכסלים (פירש נמעלני
 יום כוז סימן י"ב ונכ"א"ס סימן ה' ז"ה"ל נבמה אשר שחמתה שחלויי נבגליה שהכליות הם למעלה וכסלים
 למטה ונקרא מהשומן הכסלים חלא הכליות גובה הכסלים לפי שהוא הפלך הנביה ממנו ממעל לארץ שחלויי
 עליה.) ואשר כך ננלע חמת הנשך אדום דק ומתפשט חמת אותו נשך דכל הכסלים יתאשכז שוספו מוחך
 ובשכלה למטה אותו נשך יוליא ממנו קרום עב ולגן לנד קרום דק וקליש המתפשט בכל הכסלים שלסור משום
 סלג כדלקמן וחסת אותו קרום עב יש חלב ויש נוהגין ליסור צלוחו חלב לפי שאלו קרום אינו חסוב מימי
 נשך שדק הוא חלב נחרך אשכז נוהגין בו היחך וגם נשיני נראה דחפוי נחור הוא עכ"ל בגמ' ויכול להקטית
 אהרדי סב"י וגמ' וע"כ לפי חומר זהו הסומכות מנ"י ה"ל הכל קאי על הכסלים לנד הכליו' המתוכר לו המתני'
 שטס שייך חכז' דחוחא מתג' והממירין כנרו שחמת העור היה לו מניקא מחלב המתני' והרלייה לנדכי
 לפעמים נקרא כסלים ולפעמים נקרא מתניים ומו שחמלא נבית יוסף סימן ה' דג"ה נכדוק הניקור לנעל
 הפיטור וז"ל חכז נכיוו נבי" ס"ה מתחיל מנקום סיום הגיד שמוטיל מן הסזה ומקליף גידו אותו
 קרום שעל הכסל וכשמקליף נחלין רלשי מוטיין סהן נכסל והן ג' מימין וצ' השמאל וכו' ונורכ אותו
 סלג שחמת נשך המתניים ומקליף יפה יפה מתחת נשך המתניים: ושני גידי הנבמה ואפר כך מעציר
 נשך המתניים שקורין נלע"ז וגוררו יפה משני לדיין ולחו עמם היתון נבתיים המתכוון ומקיר
 כל הבגזרות שישתחו עב הנשך כדי שלא ישחיינו בו משרשי הסורין ונשך המתניים כלום עכ"ל בית יוסף
 ועיין מזה לקמן גדין קושליץ סימן י"ז במקום דוד שפיף ח' ראה והבט נבירכא זו שהקיימים מנידין ומגריכה
 חמת הקרום שהולך לחוך הכסל על כחף קאי הכל על הכסל ונקרא אותו מתניים חלא על כחף מאחר שדבק
 נמתניים נקרא לפעמים כסל ולפעמים למתניים ככל כי לונג"ש שמוכר הוא גם כן נשך אדום נקושליץ. וכ"כ
 הפרי מדס וז"ל סלג שחמת המתניים לטון רלצ"ן נבימון כ"ס וסלג שהנשך חופה אותו הוא חלב שנחוך הכסלים
 שחמת נשך אדום והוא מתפשט מן הכליות והולך לפי הנשך האדום שוספו אותו דחלב שעל הכסלים אכרה
 החוכה ולא שנחוך הכסלים-חלב חכנא דחוחא מתני' אסור והוא חלב שחמת המתניים שקרין לו מנדלי"ם (הוא
 סלג שנין הרפק לנשך אדום עב) הוא חלב הקורילאש בין נשך אדום שעל הכסלים יתן הקורילאש ומקריין
 אותו

הלכות ניקור לבעל העישור

מקום דוד

אוחו עב הקוד"ל לט"ו ולפ"ע על פי ששאר העתה
 שכול לומצ"ט טופס אוחו (שאר הכשר טופס
 למעלה מלפ"ע י"ג) אינו מיפוי דכמה צמיה
 פרוקי מפרקי' כללו כל איך לפדו עומד יהיה
 הסבל המנוגם היה פלג טופ מיעול דמחוס
 מחני וקרוס דקי מפריד בין אוחו פלג וצין
 נשר שומן מחסיו הפליין פלג ומחמון שומן
 נמלא ניקורו של קוד"ל לט"ו ממש פלג
 עד כאן לט"ו ש"ס, וכן נכנסת כדולס פ"ד

ה ושמקליף נראים (א) ראשי החושין שהן
 בכסל והן שלשה מימין ושנים
 משמאל שלשה מימין מתחלקין לשנים ושנים
 שמשמאל מתחלקין לשלשה וטופל ראשי
 הדוד בידו וממשך ומשכוין מאלהן בהיותו חם
 אבל

סעיף ל"ד ובהם יתורץ הקושי' ה"ל ה"מ ממעוררין בחלרות כ"ל והצין היטב ולפי פ"ס ספיר אלו צני אשכנז
 מקליין כי הוא כמז העליון חלג הוא נגד המתייב ליהי' והחמון שומן מחמון הוא הכסל שהוא פסך
 לט"ו לך חן מחמין הכשר ככסל אפי' שנמלא שם צין נשר נשר שומן שנקרלין קלה חלג ועיין מה דשר"ח
 נפלה טע' סימן מ"ס והמחמין גרסו הכל על הכסלים כי הקרוס דק אינו נמטנו מיפוי כלל לך נקראים
 הפה פסור גם כן עליון רק הם כמותו הכשר ממש נקרלין מחמון ומחר כי חלג ששאר מיפוי אוחו (ועיין
 בסימן ס' דין חלג שכל הממשך במקום דוד ס"ג:)

ה (ב) ראשי החושין חבז המדכי פניהם גסם כל"ס חושין שנעוץ חבוין י"א עוקץ חק"א נצמ"ז ואינו
 צקי בלוחי חושין כי לא ידעתי חוטי חלג בלוחי חקוס לפד חוטי דכפלי הנמסים עד מחה
 המחניים והמוס לדרכי של המדכי חלג לפי הגמרא שפיר פנ"ה דל"ג ולאחר כ"י אחר שמיאל חושין שנעוץ פי'
 רש"י שנעוץ היינו חוטי דכפלי פלונק"ל חבוין מחסה סופי איח ציה ככפלי לתחא מיימיל ותרחי משמאלל
 וט' חנ"ח דאי שליו ליה עד חוטי משמאלו ולי לא צני פטיבי נחריבו כ"ל במחא רש"י רש"י לסוטי נחריבו
 עד שיהללס מחפר הזה (ועיין מה שצ"ל הנכריים פנ"ה) ורשאו אחר מחובר בשדרה ורשאי הפלונק נדנקה
 חמה החזה נרשאי הפלונק עד כאן לבוין רש"י וכן צ"ד סימן ס"ד פק"י י"ג וכן הוא לפינוי נשדר הניקור של
 הכז כפ"ט ו"ל מדרכים רחיים נכורה טקאי על הכשר שנין ללג י"ב לללג י"ג חבור משום חכנ"ה דחוח
 מחני' כי ה' חושין דכפלי שמשכין מן ה' ללכות דהיינו י' ו"א י"ב עד הכסל עמו שרש"י נשאו ורשאי הפלונק
 נדנקה חמה החזה הוא הכסל וצ' חושין מללג י"ד ו"א הם חבורין רק משום דס' וסופי ה' על הללג י"ב היא
 נצדק חבור משום חלג ופ"ק ורשאי אחר מחובר בשדרה חק על פי שצ"י מניח הפלגה חושין חל' ונקי' מחלג
 הכסלים מ"מ חומר ורשאי ח' מחובר לשדרה חלל חלל ש"מ מכהן מחמיל חלג המחניים וכן הלשון נשור ס"ד וזוהן
 לרשאי הפלונק מליון פלגי צמיה שלפניה ואם חלמר מחמר שחייך לפניה ח"א שלל שייך שם שום חלג בדרכי
 מחירות סימן י"ג צה"ל לנד קרוס וקלוס המחשש ככל הכסל שחבור משום חלג והוא נמלק חבורים רק קלה
 ממש נשאר נכחש הפגום שנחלק הפניה על הכסלים הנשאר שם נכחשם ולריך להסיר אוחו קרוס עד כאן
 לשאר לך דייק רש"י ורשאי ח' מחובר לשדרה הוא קאי על החבורים במקום שמשורר ח"א נכשז לחבורים כי
 גיד מניח על ללג י"ב ומשם ואילך שייך לחבורים דל"ג ח' לו להזכיר ורשאי הפלונק מליון פלגי צמיה וציה
 ממש ל' קונ"ה הפנ"ע אשר חנה ח"ה נחמיכות קי"ש"ץ מן החבורים נסי' י"ז חלג מן הסופי ולמעלה נגד
 החבורים לריך הכשר ניקור כשאר פניה צמ"ה על מקומו ובז נחוספת חבז ולריך לזכר אוחס שקונים חלק
 פניה לחבז חכריים וכן חבז כח"ש וצ"י חבז צ"י דגמ"ה דמדלוריות' משרא שרו מנ' פנמים חלל דמלג אמר
 רשמה ולא חושין ועוד דמלג ששאר מיפוי אוחו חומר ובהא חילק למימר דמחא צמיה צמי' פרוקי מיסקל או
 מחא מגולין קלה קודם שנכנסו לחוך הכשר ופס"י יהי' מדרכין נקין לפטט אפריין דלין לזולל נליפור דלנען

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

ג החזות דחם הייסט דיה כרוסנו, מן דערזובמן וייססען דיה לויים קבנענע:מחניטען חרפין
 הערויסגענקאמטן ופערדין, וקבייח ומן בייה דער מיינען היט דעסן איססער ס'ק רידיין
 ססעצ'ען ווס, מוס ריפוע זחאטט ואמולעו הערויסלוברינגען, פאן דער כרוסט מן חין דער ריכטאנג
 בעגען דען נחבט ביס לוס פלחנקען געהען לויים חרפין דער דער געשטוט מיינעס ווס ל' ד' יק.
 ד' הכתף דער כוג, מן דעראזובמן פלחנגען מן חין דער פלחנגען חרפין דען דען דערויסלאגעהאען,
 ופולע זך ביס מן דען קיינעקעק ליעהט. מן חן פלחטע חוין דחריף, דיה קוינען קרעכעלען
 היטלוטרפנען

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ז

אבל בצונן צריך לפשפש אחריהן (ו) יגורר אותן
חלב שתחת בשר המתניים ומקלפיו יפה יפה משני
צידי הבהמה: ו ואח"כ

דכל מיקון דרנן כעין דלוקייתא מיקון
עכ"ל וכחז השמ"ק חי שליף לכו מיימי
תשחלפו וחי לא צעי למסוסי תחריבו וחי
שני נמים הוב כמיימי ומורי הכ"י ימיאל
היה טובה שלל לכל עלאות פתיכה למי שאין
הפזסין נזרין להכיר אותן סמימי עכ"ל. ע"כ נכון הוא לנקר בכל נד ג' ללעות כמיוזכר לפיל ועכ"ס לגיד עכ
ללע י"ג נרין לחפש אסריה ובפלנקין נגריה לרין ג"כ לשעט אסריה כדעת צ"י שב' מוסין שלו יונקיס ממלנ
בכסלים ומה שאמרו שרין להכיר ממש ג' הוסיין דווקא כשנעמ מייס י"ג ללעות בשלק הפגיס לכלל אס מייסין
רק יורד או י"ג ללעות לא נרין להכיר עשר רק צ' מוסיין ולפי' אס מוסיין רק ס' או ע' ללעות אפי"ה נרין
להכיר צ' מוסיין בין הללעות האסרונוה כדי שלל ישחכס הדנר וד"ל: (ג) וגורר צנ"י קי' ס"ה ל"ה הניקור.
וגורר אותו סלנ שחפה נער המתניים וכו' זהו מיוזמא דמוחא מתנא וע"כ קאי זה גם על חמיטוס נער מן
סלנע י"ג למעלה כי אין שייך לומר חלנ בשלק הפגיס כמו שכתבתי לעיל קי' ג' נעס צ"ה כי נכלן מפורש בהע"ט
סדין מן הסלק הפגיס ובחלק הפגיס אין נמלא שום חלנ רק חלנ בכסלים והוא אומר שחפה נער המתניים.
ללל גורלא ציימו היה מוסיין ג"כ הנער ציו ללע י"ג לרין לחלק הפגיס לכך אמר יגורר אותו וכו' ע"כ אס
ישער בחלק הפגיס הנער בין ללע י"ג ללע י"ג לרין לפתוח העור (מהריק-נרלשטן) ושם מללס כסף לרין
גריכה ממלנ נער ארום לרין קליפה מן הנקר מומחה כמו שגזאר א"ה בחלקות הפגיס מן האחרו נקי' ס"ז
ולס ממלל יהלל שבהה יומר על י"ג ללעות המנהג ציינו לאסור מן ללע י"ג למעלה ונרין ניקור ע"י מומחה
ושידך לחלק הפגיס החז ל' אש"י נפג"ה קי' י"ג א"ר א"ר א"ר ח"ה סלנ שהנער מוחה אותו מותר ליני והא
למר ל' אלל אר"י הוי מיוזמא דמוחא מתנא אסור למנ לניי בהמה נחיי' פרוקי מיופקא חלנ שנער מייס
אוחו סירט"י סלנ שעל הכסלים שחפה הכסלים נללה נגורו הכסלים א"כ נללעה מחה הנער ארום דק ומשפשט
חמה אותו נער בכל הכסלים ומה שהנער מופחו מותר וכשכלה למטה אותו נער המופח יולל היינו קנים לנן
ועז וכו'. ושיין לעיל מזה צקי' ה' במקום דוד. ובחז רמ"א בהגהותיו ובהשוואה להכשנ"א קי' ס"ח וז"ל אותו
סלנ שחפה הפגיס דק במקור למתניים ודאי אסור ולין נקרא שנהד הכסלים ללל אותו שהנער ממש מופח
אוחו והוא אחי שגורד בין כפלי נער הכסלים אלל אותו שהקדום לנד מופחו נללה הוא על הנער ולל נהדך
הנער יאין כך הי שמחירו עכ"ל ד"ה יצק' י"ד והצניו אש"י הניח צו"ה"ל אלל בהשכנו ניהיין היתר יגס
ציינו נללה המיימי נער גנוח הוא. הוי חרבה דמיתא מתניי זהו עלייה וגוררו של אותו חלנ שיערשה קודם
שיכספו הנער ואוחו גורד עלומו הנוכס עתהניס עוקיין ליינע"ס שרסנן מתיבז למטה הנלעית קטנות והכספו
וכספטנס מפגיס נללה אותו חלנ פרוקי מיופקא וכו'. ובמטעני יו"ע צאוחו מקום חכז צו"ה"ל והנער הנ"י שג"ה
צדניו הרי"ף דהיינו סלנ למטה אחר גמר הללעות אלל חוט השדרה בין אותו נער וצין פני הנער הפמוכים
לעור יש כמין שומן והוא נקלף בסנין זהו שכח שחלנ מחה הנער שגלש הכסלים שהי נער זה נרלש הכסלים
בוא ומה שכח שחפה זה המיחול יש שומן היינו נפטי הנער סין כמין שומן ע"כ וכו' רמ"א נד"מ שלו וז"ל דע
גי סלנ זהו ללד מוז הללעית קטנות שגלשו כסלויים והוא צין השומן שגלש בסנין וצין נער המתני על
הללעות

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

יטלוטרענגען, מוך דים (דרי"ס) מייזט אסיר וועגען מאוס. מוך ווערקע דמרוין דחם בייט חב"ב
סניידען דעס בוגעס קיינע מדער מן דער ברוטט הפנגען בלייבט.
ה) **הבסלים** דער פומקען, שנהג אשכנז מייזט: דים הייט מונד מולוס וואס דמחן הפנגען בלייבט
מייזט אסיר משום הלב הבסלים. מן פקאן ווירד זקמאר דחם מונטער דער הייט כפי
צנידליגע פגעט פאן דעם פוייסע מייבכל מונגעטמכט. הפנמך ויססען דים לפהניט, פולטע,
אנד לוקולטע ריפפע געזורטט ווערדען, מן וועלכען יך דים מדערן ביט חן דמז פלומקען-פיקק
ליעהען. דים לפהניט מונד פולטע מייזט אסיר משום דם מונד דים לוקולטע משום הלב, דמחן חום
ווקחן דים לוקולטע ריפפע געמייכר בעהמנדעלט ווערדען.
דחם ויך מין פלומקען בעצנידליגע ווייסע ביינלעך, חום, ווייל עס לופ הינטערט הייז געהקרט,
המרויסגעשניטעטן ווערדען. בעלי-יך דער לוקול ריפפען מייזט קיין מונטערט-יבד, קב דריי-
לעהן קרער פיעללעהן פקרהמנדען יינד.

(1) בני

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ו ואח"כ מעביר (א) בשד המתניין שקורין בלע"ז לונביל ואינו ראוי (ב) אלא לצלי וגוררו יפה (ג) משני צדדים ואורו (ד) עצם המתון בנתיים שחתכו ומסיר כל ההגברות עד שישתווה עם הבשר כדי (ה) שלא ישחיר בו משרשי החומין ובשר המתניים כלום:

ז וחוזר לבני מעיים (א) וממשיך אותן ממקום שהן קבועים בו ומציא ראשיהם של בני מעיים באותו הלחולית המטונפות שקורין בערב"י מבט"י אלסור

הלכותם אלל חוט הסדכ ונכסה נכסה אסוריים ובסמכדיין השומן הנמוץ מעל אורו נכר נכסה אורו פלג. ע"כ חבין ומסכיל ליד נפירות אורו נכר לפיל מלעב י"ב נכר הסדכ ליד ניקור. ומעבין נמן סימן לדבר וכזה נכ"מ שמעל צו פלג חמת כנכסר ובשר מקיסו מכל סניציו ולא ידלש עד שיקבע כנכסר כפי זה עמך. וכן הוצא נט"מ סינוך בית יסודש נחלק שני בחוכמת מנייה ד' כ"ס ז"ל: שלל לחתך הכסלים שקורין פלאק"ין צללכסון משום חלק האסוריים שגריך ניקור וכן ללע י"ב יזכר מלפתוך צללכסון צלופן שלל ישאר הכשר מללע י"ב דקק צללע י"ב עכ"ל. וכן המדכי צפג"ה י"ב הלל לנד חומי דכפלי הנמשכים עד חמת המתניים ועל הללע י"ב הביד נמשך לכפלי וצקנה האסורין ראש"ה משובר לשדרא ע"כ אהוני וכוותי רלו ככל כליות אשר כלהמי לפניכם על כנכסר שניך ללע י"ב ל"ג ליד ללול ונכיר לעשות נדר ככל חלולות ישראל וכל בעל הורכ' יגזור ככל מיני גזירות עד שיכור המכשלה מישראל:

ך (ב) בשד וכו' זה קאי על חלק האסוריי אשר אנכר צפג"ה לקמן ואנז הוליל וחמי לירי לימח זיה מילחא השייך לזה: (ג) אלא וכו' אכל אלו נובגין לצללס אפי' לכתולה ועיין מזה צבי ד"ה ומ"ס וכו' וביד סימן ק"ס סעיף ד': (ד) משני וכו' זהו קאי על סלונג"ל צמקוס שיש מ"ג כלכר אנכר על מקומו א"כ: (ד) עצם וכו' ל"ל הסדכ עד קוסו: (ה) שלא וכו' כ"כ' שלל ישחיר צו מנכר המתניים לאו משום הכשר המתניים אכור ללל משום דל"ל: יקר משום שרשי סומין החלנ מנכר המתניים הנשאר שם למי שחכל מעוכנין זה עם זה שפרי מתניים עלמו לריך לגכר יפה כדי שלל ישאר שם מלנ דבוק ולין כלין מקומו דק אלל קוסלי"ץ לקמן צבימן י"ז אנכר כל זאת ציחר ותצין ותשכיל ממנו אשר אליב לפניך שם צפג"ד:

ז (ב) כתב בית יוסף מלנ שכל הדקין אכור צפג"ה ארי' אמר שמואל ריש מעיש צמחש צבי נריר וזכו כסלנ שעל הדקין ויכסי' ריש מעיש כשהדקין וליין מן הקיצה לריך לגכור מלנ שעליה אורח אמה זהו מלנ שעל הדקין וכזה ה"לש מפני שזה כשהכין מלנ מכלל ומכלל וליין כס דעוקים כהדרס דכנח וכוף שומן ומותר וצלנד שיכרו אורו הויכדיין שנו. וד"ע הביא שם צבימן ז' צז"ל ונכסה כוף מיירי כשהמכר הדקין ואינו מושך אותן צעודן סמימין ליכל כשהמתכין אותן צעודן סמימין נובגין כדצרי המדכי והמנהג שמוס כהדכס דכנחש של פגל מסירין הקרוס שעל כל הדקין ולין עושין כן צשל שור או כשז וכו'ל יציע משום דנעצל המנהג להניס הדקין עם השומן הסמוך צהוש כנכחא לוכלין הכל ציסוד וע"כ מלכר סעכ"ס לריכין להסיר הקרוס שעל השומן הכמוך לקיצה כי לריכין לגכור מן הדקין כלש מעיש שאלל הקיצה ולפעמים נשאר הקרוס שעליו עם שאר הקרו' ולין הנשים צקליין צזו לכן נתפסס המנהג לנקר הכל אמנס צשור וכזה סמכדיין הדקין מן השומן והפלג נשאר צדקין. וכו"מ המדכי דלס כמתכר לריך לגכיר הכל ואס כן המקום סיהי דציק אלל הקיצה לכן לין מנקרין מקום הכוף ולין שושעין למקומות אחרים והוף טעם הגון צעייני מנו נחשבה המנהג לז' נדרין

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לדרד

ז בני מעיים מיינפנדידע. דמסעובע לפרעפאול מין פקאנערע טהיילפ: 1. דער ויקענפ מונד וחס דמכוין ויעגט מין געסטחט מיינער כונרעם צמ"ץ. 2. פריג. 3. ומעבין 4. טרייע-דערפן. 5. דער ומחפפן, מוין ומלעכס דיח ויין ויענט. 6. דיח כוה-חויב. 7. התיילח מונד מלעטער-דערשע. חבתיח מיט פקאנערעס לו כעמלעטן: ביח מיינעק קמאכע חוס ומן דיין הייט מן לוויח וייטפן מיכער מ"לע מייסערסטען דערשע חבלישעפן. ונעהרענד און ביח גרקסעס פיעה מוין בייח סחף, גייסע קרער ליגע נור דען ויקענר סולייין חבלישעט. ווייל אמן מבער דיח הייט הערונטער

הלכות ניקור לבעל העיטור

לדדין לדין לנקר הכותל ללד הקיפה וללד הכרכשתא עכ"ל וכתב הכל זו המנהג לנכור שנייה לז הקיפה ולד הכרכשתא אין גורכין אותו לנהירי לפי שיש שם חלז טיבור אבל ייסיקין הקרום הארוך עם חלזו שאינו דיוק עם הכרכשת' כשאר שומן וכך לאימי צמדיית (שולין ומצטרין) אבל צאשכנו לא לאימי שייסיקם הסוט הארוך רק יוסיקין כל הקרום על פני כולו מהכרכשת' וזוהנין להסיק מהכרכשת'

אלסו"ר ומחתך אותו לחוליות עם אמה מבני מעיים ומשליכו לפי שאינו ראוי לאכילה אותו שהוא מקום קבוע לבני מעיים קורין אותה:
ח (ב) כנתא ובלע"ז יבולין והוא אסור לבשל ומותר לצלי ונושל הדריא דבנתא ומקליף מעליה קרום של חלב:
 ט וחלב

הנקרלים סמייים שהוא סוף המעיים דבר מועט כפני אמה או פסוח ומן הדקין המהוברין לקיפה מוחכין אמה ומשליכין אותה האמה ועם למנהג זה כמ"ס בתשוב' מהרי"ל משו"ל לגרר כיש מעיש צאמתא פי' הפצחים י"א אמה וי"א סלי אמה. והנה צ"י דיעות מחולקים צפי' כיש אמתא ולכרוב הפוקקים הוא אמה מן הדקין המסוברין בקיפה לכן אין מסמירין כדי ליוולף דברי שניהן ומנקרין מני אמה המסולות הדיוק צפי' הצנעת מפני שהוא מליקס מחמת המסונפות שילא דרך שם ומן הקיפה משליכין אמה מאחר שאמר הכז צע"כ ומייליז לאשיסם של בני מעיים צותו מסולות המסונפות וצלותי מקום צבני מעיים אלל הקיפה הוא מקום דיוק יזר יוחר מהסלמויות הכרכשתא ומלל. דירין ומילום הוא לצביות ולין הדעת נוסף אמה ולכן משליכין כל האמה וספיך ומיליז לאשיסם וכו' אבל צמקים שאין המנהג קבוע וצ"ל האויל י"א להמיר כזכר לעיל:

ח (ב) כנתא כתב צפרישה ספיך מ"ו קורין אותו כנתא וכו' והוא אסור לבשל לפי שהוא מלל דם מוסיין קעניס וי"א לנקרם צמס כשצ"ל כתב שעכשו כוהנין היחד ע"ש וצ"ל ספיך י"א הניז שניך להמיר צנק' ובעגל מ'ן צ' לדין הסור וכתב דק לז' ר' דהיינו לז' החינוך ולל' הולד שמונה על הדלל שקורין כ' כפוסה לכן צמקומות צנקיליס לנקר אותו כנתא שקורין צל"א ס"ס או פרי"ז וצמדיית מעברין (ד"ס וייסע לעצער) דהיינו למשוך ממנו הסור כ"ל וליקח ממנו כל המוסיין קעניס עם הגדולים דהיינו צמך כקצב הנרלס שם מי שהוא צקי צוז וקלס הלכה לונעשה מותר אפילי ציפול אחר הללי כמו הכנר. (ואויל) צשמי הדלל דכנתא וכל הנלוים אלוין מן המוך להניל מתי כניל ד"צל מ"ד מ"ו ספיך ד' ועיין מזה אחר חלז שעל הקיפה. כי הצ"ע השמים זה:)

ט (ב) הקיפה

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לדוד

הערונטער פורסטן, זק ווס חמן ערסט פֿאָן דער דערמאנדער, כחל געכאנטט, דיז פריס מבנעהאטן, מונד פֿאָן דעס טאבערץ (טביח) דערט חין וועניג מבנעהאטן.

ז) ברכשתא מיזט דער מצטערדערט ווק דיז מונקייניקייט הערויסגעהט, דמפֿאָן ווס חמן מיינע המחבט פֿאָז וועגסניירען. דמן דיז הויט רינגסמוס הערונטערצליעהען. חמן ווס דען ומגען פֿארדען חין דער מינוענדריגען זייטע הערונטערצליעהטן מונד הערנחך ניוהט חמן דען ווירדענדיערט ווק חויל מיינער זייטע לז' מיזט, מונד חין קיינער דערס הערויסגעהט, דער הייסט בוסן הקורס (סני"ח ריב"י) דער מיזט טריעה, מונד זיענט חין ומגעס סטיק פעטט דמבייח דמס הייסט געהר קרער לויקעל דמס מיזט חוב מונד מיזט מסור. בעליגויך דעס דייחאָטן ווס חמן לז' פֿינדען פֿאָלענט חויל דער היקר (אפי' הרין) ווס חמן דרך פֿאָן מוֹזג בידע יייטען דיז הויט ביז הערונטער פורסטן, מבכד במדינת רייכום מיזט דער ונהג וכן חמן חין דייחאָטן פֿינדעט, פורסט חמן נזר דיז געגענייטע, דמהער וויל מין קיינען נייטן ונהג מייפֿיהרען, וויל מין קיינען פֿאָר עיווסים זמפֿאָן געפֿונדען המחבט.

ח) כנתא דמס הייסט חין מסלז דיז ז"ס, חין בעהאטן דיז פֿרייז מונד חין מעהרין דיז ווייסע אפבער, דיענע זיענט חויל דיז (הרמז דכנתא) קרער קרויז צ"ל. דמפֿאָן ווס חין דיז קבעט חויט פֿאָן חויסען מבליעהטן פֿאָס קענעטע ביס חין דיז ומגע פֿאָן דער ז"ס ווק קין חוב דמחמן גענעהטן ווירד, הערנחך ווס חמן פֿאָן דער מיננערן זייטע חויל וובלעזר דיז צ"ל זיענט מיינע גרעסע

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ט וחלב שעל (א) הקיבה ושל בית (ב) הבוסות ועל הבליילא של (ג) הגוכלילא הידועה באלפתחא כך שמו בערבי עם קרום שעמו הכל מעבירין (ד) אי אית ליה תרי סניא דיבא טריפה ואי שפכה להרדי כשירה: [פ"ג י"ד ומכאן ופ"ג ע"פ:]

י ונוטל (א) הסחול ומקליף מעליה קרום עם החלב שעליה ונוטל ראש הגיד שבתוך הסחול ומושך אותו ומשכין עמו שלשה חומין שבתוכו (ב) ונוטל הלב ומחתך האזנים ומשליכם וקורעו ומציצא דמו: (ב)

הרמזין סין בנו כס לחזור וליכב זו הינה כי הדור לפנינו נהגו זו ליסור: (ג) כתב ז"ל חלב שעל ההמס וזית הסקות פייצין עליו הם נשג"ה אר"י אמר שמואל חלב שעל ההמס וזית הסקות אסור ועונש כרת ודניו יואל ושאר גדולים באכזבו הנהיגו היחר חלב הדבוק לכרס תחת הפרישה שהוא העור ע"ג הכרס אבל לא ס"ד שקאי פ"ו על הפרישה העליונה שקריין (דיא נע"ץ) ורבינו אפרים והמרדכי אסור בשל"ט הניז קלה מבעת האסור והמתיר. ונלש דבריו שלדברי הכל לרין להסיר הקרום שמתחת המכה ולא תחפור אלל בחלב טמסת אוחו קרום הדבוק מעש לכרס אונס שלו שפוקרין לינו נמנעין מקלים של המתירין ומצטויליין אך הכרס עלמו אין אוכלין צנוטם לקהילות המתירין אפילו הערק והלפתן אשר יבשל עמו ושחר להם ללכול ואין ליסור נדבר (וכן ה"ה בקרום שעל הכסלים כחצ צדרישה ס"י ס"ד סע"י ס"ב ותלככו נוהגין בהן סימך ונדרשם ונכרשי יבולומצדרי"ה וצמקסרי"ך צדי"ן היינו ועושין עליו כרת ונעמד'וכס נוהגין ללסך ובשאר קהילות נהגין להחיר אמנם שלו אין נמנעין מקלים של אלו אך אין אוכלין צנוטם לקהילות אלו עכ"ל): זה שייך גם לעיל זהה קרום שעל הכסלים צדי"ן ד' תלסק המניס: (ג) הגוכלילא פירוש כחצ צדרישה סע"י ח"ד וי"ה דעל כנולול היינו שעל ההמס והכוליל"ה היינו אוחו טמשי דמקרי סניא ד"צ"ה וזיא מתחת חלפתמס ומינת הידוע ז"ל תמוק וכן הוא צקיור מסרי י"ד עכ"ה וסי' כנולול וז"ל דה"ס שקרל בעל ניקור זה כנולול לא היה ידוע מה כלוני צה כ"ה כשקראו אוחו צמס הידוע לצס צומן הואו והיינו צמל"ת שך שמו צערי וכוז המס צימיהן היה מדצקין בלשון עכ"ה: (ד) זאי אית ליה וכו' סני"ה ד"צ"ה הוא הנני מעייס הגדול ממל"ה ס' מלס ומחובו יול"ה מעייס קקן ושס אלנו יס וולב ארוך וקורין אוחו געכ"ה שהוא סקיפה וקורין אוחו סני"ה ד"צ"ה ע"ה אפילו דובים וזאצים שונא אוחו סמיה ולין אוכלין אוחו לכך הוא סריפה: (ה) השחול פג"ה א"ר המנגל מניס קרום שעל הסחול אקיר ולין פייצין עליו והמניס פייצין עליו ל"ק הוא כנגד הדד הוא שלל כנגד הדד ופ"כ"י הדד מקום עניו וכחצ רש"י שהעטה שנתקוס עניו אסור ומייצין עליו היינו מעשי שהוא מטובר סס לכרס ולסלצ וכחצ המרדכי צפ"ה צאמו שלל כנגד הדד אס"ר משום הכמקה וכ"כ סע"ק שלין ליסורו אלל עדנרי קופרים וכחצ בסדר הניקור לצ"ה נוסל כלש הגיד וכו' וזהה שלל יצטוק סיס גיד וכחצ צ"י צמס כעצ"ה צמ"ה סו"ין סמסוליס ושצמסוליס אסרין משום סלצ ולרין לפסס אסרין וכן נהגין להסיר הקרום השטי לדדין: (ו) ונוטל הלצ צ"י כחצ הכוקס שותך עיקון הלצ ואזני הלצ שנכס סו"ין עלליס דס. וצט" כל נצד דק"ט וקדעו ומוליס אס דמו קודס מליס:

ז (ב) הקיבה כחצ צית יוסף עקיה יס שני מיני סלצ"ס צפ"ט דק מ"ס מניס אח כל סלצ המכסה את הקרצ לכצ"ס סלצ שעל גצי הדקין דצני כ"י כ"ס אומר להניס סלצ שעל גצי קיפה וכו' ודמרי' נצמקל דצני ס"י אכלי לסלצ שעל הקיבה וצני נלל לא אכלי ליה ודמרי' דלקשתס כ"ע לא סליגי דאסור כי סליגי דלייחר איכס דמרי' דלייחרס כ"ע לא סליגי דשרי כי סליגי דלקשתס ופירש"י הקיפה טעוי קשתס ומנחין קרי דלקשתס ומנח"ל לעיגול קרי דלייחרי סלצ ע"כ וכחצ סרי"ף לסלצ שעל גצי קיפה נהגו זו היחר וכו' דלייחרס אכל דלקשתס אסור ולאו סנליוטמי סמנין זו ליסור כצני נלל וכן סקס כרל"ס ורציו ירוסס וסמ"ק. וכחצ מהר"ן ז"ל לצי דצני

(ג) כתב ז"ל חלב שעל ההמס וזית הסקות פייצין עליו הם נשג"ה אר"י אמר שמואל חלב שעל ההמס וזית הסקות אסור ועונש כרת ודניו יואל ושאר גדולים באכזבו הנהיגו היחר חלב הדבוק לכרס תחת הפרישה שהוא העור ע"ג הכרס אבל לא ס"ד שקאי פ"ו על הפרישה העליונה שקריין (דיא נע"ץ) ורבינו אפרים והמרדכי אסור בשל"ט הניז קלה מבעת האסור והמתיר. ונלש דבריו שלדברי הכל לרין להסיר הקרום שמתחת המכה ולא תחפור אלל בחלב טמסת אוחו קרום הדבוק מעש לכרס אונס שלו שפוקרין לינו נמנעין מקלים של המתירין ומצטויליין אך הכרס עלמו אין אוכלין צנוטם לקהילות המתירין אפילו הערק והלפתן אשר יבשל עמו ושחר להם ללכול ואין ליסור נדבר (וכן ה"ה בקרום שעל הכסלים כחצ צדרישה ס"י ס"ד סע"י ס"ב ותלככו נוהגין בהן סימך ונדרשם ונכרשי יבולומצדרי"ה וצמקסרי"ך צדי"ן היינו ועושין עליו כרת ונעמד'וכס נוהגין ללסך ובשאר קהילות נהגין להחיר אמנם שלו אין נמנעין מקלים של אלו אך אין אוכלין צנוטם לקהילות אלו עכ"ל): זה שייך גם לעיל זהה קרום שעל הכסלים צדי"ן ד' תלסק המניס: (ג) הגוכלילא פירוש כחצ צדרישה סע"י ח"ד וי"ה דעל כנולול היינו שעל ההמס והכוליל"ה היינו אוחו טמשי דמקרי סניא ד"צ"ה וזיא מתחת חלפתמס ומינת הידוע ז"ל תמוק וכן הוא צקיור מסרי י"ד עכ"ה וסי' כנולול וז"ל דה"ס שקרל בעל ניקור זה כנולול לא היה ידוע מה כלוני צה כ"ה כשקראו אוחו צמס הידוע לצס צומן הואו והיינו צמל"ת שך שמו צערי וכוז המס צימיהן היה מדצקין בלשון עכ"ה: (ד) זאי אית ליה וכו' סני"ה ד"צ"ה הוא הנני מעייס הגדול ממל"ה ס' מלס ומחובו יול"ה מעייס קקן ושס אלנו יס וולב ארוך וקורין אוחו געכ"ה שהוא סקיפה וקורין אוחו סני"ה ד"צ"ה ע"ה אפילו דובים וזאצים שונא אוחו סמיה ולין אוכלין אוחו לכך הוא סריפה: (ה) השחול פג"ה א"ר המנגל מניס קרום שעל הסחול אקיר ולין פייצין עליו והמניס פייצין עליו ל"ק הוא כנגד הדד הוא שלל כנגד הדד ופ"כ"י הדד מקום עניו וכחצ רש"י שהעטה שנתקוס עניו אסור ומייצין עליו היינו מעשי שהוא מטובר סס לכרס ולסלצ וכחצ המרדכי צפ"ה צאמו שלל כנגד הדד אס"ר משום הכמקה וכ"כ סע"ק שלין ליסורו אלל עדנרי קופרים וכחצ בסדר הניקור לצ"ה נוסל כלש הגיד וכו' וזהה שלל יצטוק סיס גיד וכחצ צ"י צמס כעצ"ה צמ"ה סו"ין סמסוליס ושצמסוליס אסרין משום סלצ ולרין לפסס אסרין וכן נהגין להסיר הקרום השטי לדדין: (ו) ונוטל הלצ צ"י כחצ הכוקס שותך עיקון הלצ ואזני הלצ שנכס סו"ין עלליס דס. וצט" כל נצד דק"ט וקדעו ומוליס אס דמו קודס מליס:

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

גרמסע מדער הפרויסענהאטן, חוץ ד"ח קיינען מדערן וועלכע זיך דערט בעצ"הרען, ווענענעקאטווען ווערען מונד זינד חסור ווענען דס, יק"ל דמין נור דערניעניגע פארטען, דער זעלכעס סקן לאצטווען קערע געארבעט האט. דמן וויסען זיך אַהר דעם קלפן געברעמטן ווערען, זיך ווייט צייט אפצוקן. י"ב רס

הלכות ניקור יו"ד סימן ע"ג מקיף דוד י"א

(ב) הלכות ניקור מעדכי גסס ספר המנוחה:

י"א (ב) בזה המדרכי ברכב"ס דר' אליעזר מניין כתב דיומרת הוא הנקרא אצ"כ"ס וכן שיש כס"י במוש ויקרא ג' והוא נלד הממליך ופולץ צין דיאה לכבד ויש ליכלין השומן המעורב בנשר היומרת שתחת הקרוס מעטם מלכ שהנשר מופשו לינו מתייר כ"ל בכפלים ונבליות שנאמר בהן על למעוטי מוך והאריך שם אבל המסקנא שאין שייך מלכ כלל זיומרת רק הקרוס ללד פנימי אם מתך אותו שלא ניכר ליזם ללד מולד לריך להסיר מנ' ללדים משום ספק כי המלכ המכסה נוגע מלכ ל' ללד הכבד אבל אם נקלף שעדיין ממוכר לללעות אין לריך להסיר הקרוס רק מלד הכבד:

י"ב (ב) קודעו כתב רמ"א ואם מנקפה הכבד פעמים בכיין הוי קקיעה שמי ועכ"ל ונריך לליתו שיהי' רחוי לאכילה גם לריך למוך הקנוקות וגידין באתו ללד שמכס מלוי זו ומלכ מלל המרה לריך למוך אף על גב שאותו מלכ הוא מן היתר' שגני ל"י נוכחין זו היתר מלל מקום סכור כמו שכתבתי לעיל בסימן ט' מללי קודם הנישול מיהו אם לא הדיח דריבעד מומך. וכתב רמ"א ונהגו שלא למלוח כבד כלל אשילו ללדה ואין ללעות רק יש לנולפה כשהיא ממוכר בנשפוד או מוכפת על השל לללותה:

י"א החצר הכבד שצריך לקלוק היומרת מבחון לפי שהחלב המכסה נוגע ישם אבל הנותר מצד הפנימי של הריאה א"צ להסיר הקרוס שבאותו צד אין שום חלב עב"ל וכ"כ באש"ר רי רפנ"ה בשם א"ז שיטול הקרוס מחצר הכבד לצד הכבד ושל צד הריאה מותר ונהגו לישול שניהם דלא ליתי למשעי:

י"ד סימן ע"ג:

יב הכבד יש בו ריבוי דם לפיכך אין לו תקנה לבשלו על ידי מליחה אלא אם כן (ב) קודעו שתי וערב ומניח חתיכה למטה וצלאו ואח"כ יובל לבשלו:

ג הריאה

י"ג (ב)

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

ט) קיבה דער ומגנן, ומן מוס לופרסט דיע דעריק, ונלכע חס ומגנן זינד חיינע עולג ונבג סניידען מונד העכנתך דיה הויט מונד מולעם חוב דחשקן מבקמטלען מחילו ווק ומן דיה רייניסע פולין עסט.

י) כרם דמס זינד דיה ומחפנן, דחשקן מוס ומן דיה הויט הערוטעלליעהפן מונד מולעם חוב מונטער דער הויט זק מוירך מוס חין דיה פמלטען סטעקט מוס ומן הערוטעלליעהפן מונד מויט חוב. נר מולין דיה וייטע דיה דח ווקהנען חס ריין-סטלעקת חייסען ועלבעס פלעטט מונד מויט נמך מיהרען ונהג דמס מונטער דער הויט בעפירנדיגע ניכט מסור, חייסען מבער דקך דיה הויט מיט דעק חוב מוס דמחויף מויט, הערוטעלליעהפן.

יא) בית הכוסות דמס חייסט דיה כלה הויב, זק מוירך

יב) המסס דמס מויט דער סידר קדער דיה תפיה קדער שבע פבור מוס ומן דיה הויט מונד מול דמז חוב מונטער דער הויט זויבער הערוטעלליעהפן, מונד מויט קיין מונטער' סיער לויסען דיה יהודיק ונלכע חס ריין סטקט ווקהנען.

יג) המחול דמס מויט דיה מויל, דחשקן מוס ומן פקן ביידען זייטען דיה הויט מכליפהפן, דמס קיין חוב דמחויף באייכט, העכנתך מוס ומן פקן דעק ליקקענטייל חיינע דיקקע מדער הערוטעלליעהפן, מונד מלכ גבענן עס זינד נקך דכייח קליינע מדערן דמבייח דמס קיינע מבי זייסט זקנסט מוס ומן מיט חין ומססער נחלסניידען דמחייט ומן דיה ומולכלז הערוטעלליעהפן ונלכע זינד מסור ונענען ח"ב.

יד) הלב דמס העקן, דחשקן מוס ומן דמז ספילו מונד דיה חרעקן ונעגסניידען מונד מיכוונעריג דיה פמלטען מויפסניידען דמס קיין בלוט דמחין בלייבט.

הלכות ניקור יו"ד סי' ע"ב

מקום דוד

יג (ב) הקנוקות כ"ל הכיפתות כגדולי ומנהג יפה הוא:
 ומהנה יפה לפתוח (א) הקנוקות הגדולים שלה ומנהג יפה הוא:
 י"ד פ"ט סעיף ה':

יד (ב) הבא למלוג הראש צריך לחתוך (א) חושין שבלחי קודם מלינה וכן צריך להדיח בית השחיטה כדי שלא יהיה שם שום דם וכן כשמולגין העוף ואפי' אם חורך רר להסיר השער דינא הכי כשמולגין ראש או רגלים ואין צריך לכוילהם תחילה ומליח אה"כ אבל אם רוצה למולחם תחלה קודם המלינה סני ליה בהכי ואין השערו מעכבין הדם לפלוט ואין (ג) צריך לחזור ולכוילהם אחר המלינה וכן נוהגין:

יד (ב) כתב ז"ל סימן פ"ה סוף שאלוהי האזנים יסיר מעש דם. זין לזכרות ידים ורגלים יסחוק ויולל הפוסין כ"ל הסומן שקורין גיי"ץ וכן גד"מ כ"ל כ"ז כחז ולמי כחזמי' כ"י פ"ד געס ל"ז להסיר הפוסין אסורי האזנים וגם זין פקטוס כגלי הכהנה ודיסין ומולטין אותן אסר כך מיהו נדיעבד אין לפוט:

יד (ג) אסר צורמיי"שו נוכחין למולטין קודם מלינה וכן אסר כך מולטין אותן געס אסרת:

הוכחה

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

טו (א) החצר הכבד דמס הייסט נקטה'אייס, דמ'קן ווס וחו' דיה חייסכרסטע הויט געבן דער זכעכר לו. הפרונטענליעהטן, ווען עס נאך חן דער כימה קרעכ חת פ'אייסע הענגט, ווען עס חבכר סקן מבגעסניטען מיט, ווס וחו' מ'ולב לוייח זייטען פ'קס נקטה'אייס הפרונטענליעהטן.

טז (א) הכבד דמס מיט דיה זכעכר. דמ'קן ווס וחו' דמו ח'וב ווק דיה ג'ולב הענגט וועגסניידען, מונר דיה ג'קסע מדעכר מינווענדיג חוי'סניידען וועגען ד'ק.

טז (ב) סטענ'ולב מיך נאך היער, ווחס לו דיה פ'קדרי'פ'ירטעל געה'קרט, נע'הויך: דיה כימה, פ'יסע מונר קעמל פוטלען מונר ווחס בייח גע'פ'אייגעל לו בע'מ'לטען מיט, דמ'ן ווי'ז מיך חוי'ס'פ'יה'לויך דיה הינטע'פ'ירט'ו סטענ'ולבן.)

יז (א) הריאה דיה זונגע, דמ'קן חייסען מ'ולב כעהרען חוי'פגעסניטען ווערדען דמחייט מ'ולבס ב'וט געה'קריג חינוסיגע'הט, דען גכ ווס וחו' וועגווער'לען, דיה גורגעל מונר דען ווסט חוי'פ'י סניידען, עס פ'לענגט געסטקטעס ב'וט ד'ין לו זין.

יח (א) הרגלים דמס זינד דיה פ'יסע דמ'קן ווס וחו' דיה סע'רלען פ'קן דען ק'וינען מ'בה'קקען מונר חוי'סניידען בע'פ'ק'ר וחו' זיה כסר וח'לט, דמחייט דמו ב'וט הפרויסגע'הט. נאך דען כסר וח'לטען וי'רד דמו ווייסע פ'עטט (ד. ה. דער גיי'ץ) הפרויסגעסניטען מונר מיט מסור וועגען מי'מוס. מין ק'ק ווי'חיי'ג'ח מיט דער זנהג, דמס וחו' דיה פ'יסע חוי'ס'ג'ולט בע'פ'ק'ר וחו' זיה פוטלט מונר דמ'ן ווערדען זיה נאך מיי'נ'וח'לו כסר גע'מ'לט. דיעזער זנהג גע'פ'איי'לט זיך בעססער מ'וס וי'ח מיך מין (פ'ולין מונר מין זעה'קען) גע'זעה'ען ח'כע. מין ומ'כען ק'רטען כ'ייגעט ו'טן דיה געפוטלעטען פ'יסע ל'וס ק'לב, מונר ער המ'קט זיה וי'ט דערזע'לען המ'קע מונר חוי'ל דע'נע'לען ט'יס ווק ער דמו פ'וייס חוי'סה'מ'קט, זי'כער זק'לעס המ'כע מ'ך ק'לט געסטריטען, וועגן עס סקן ב'יעבד ני'לט סמ'דעט, מ'כער ז'תחילה דמ'ך ו'טן זק'לעס ני'לט ט'וון. מונר דמ דיה ר'ני'ס זק'לעך זנהג'יק ני'לט בע'ווחוסט זינד, המ'כע מ'ך עס הי'ער געסטפ'ולט, ח'ק דען פ'ולט לו ומ'כען, זק'לעס ני'לט לו ט'וון.

ביא

הוכחה לטבחיים

והוא לא יסמן מובהק אך שיתנהגו המבחינים לחלק הבהמה חלק השנים מן האחר שקורין (פארדער זיט) או פרייזיק ובראש אביא מ"ש בלחם הפנים בשם קונטרס הסמ"ע :

מקום דוד

בלחם הפנים כפי יו"ד וז"ל בחותכם חלק הפנים שקורין פרייזיק מחלק האהור דרכם של קצבים לחתוך בשיפוע עד שמצופין הבשר שהוא מדבק על הצלע י"ג הפנים ואז צריכין לחלק לנקר אותו חתיכה בשר המשופע כמו חלק האחר בג' מקומות ידועים למנקריו בשר דרכם לחתוך במק"ו שכלם הצלעות בשיפוע בפלנקי"ן למטה עד הכחל ועד מקום שקורין הוי"ך גשטעל והוא שייך לחלק האהור וצריך לנקרו ואין העולם מרגישין בזה לכן צריכין להזהירם בזה שלא יחתכו כ"א עד סוף הטיבור שהוא

צא ולמד מה זיקט הגלון כזה צמחמתיו ודיק בלשון: צנ' מקומות סידועים וכו' צלעט פנרו ולכלו מנשר סנין ללע י"ג ללע י"ג סנין לשדרה סס ממלל מכלל מכלל מחלל ועיין מזה לעיל ס' ה' מ"ט סס, וז' כי סנין לזה מחובר סמיכה ה' ענ' סמיכות טעונתין זה על גבי זה כמבואר לקמן סימן כ' יו"ד צנקור כסלים וזה לתיך קליפה צפנים והשלישי יכריע את כולם מה שלמד טעולכין בשיפוע בפלנקי"ן וכו' כי סס דנקו סמיכה צשר ענ' סמיכות טעונתים זה ענ"ו אשר פנצל כמחוכר וצמוכו מונח סנין וזה הגיל אפור משום חלצ גיה וזה ה' מן כ"א גידין והסמיכה נקרא צרפטי"ל וספיד קלמר צנ' מקומות

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

בי"א עולות וזו וזו פ"ק החלוצי מיינע מדעל העכו"ס כנהמין פ"ק קבען בי"ז מן גוף, וזמן וזמן זיח זעלט פ"רייזען מחלט וזמן מיון קיטב מן המלך, זק ווינד דית מדעל פ"צרכניטעפן, מויך מיססען דית ספיטלען פ"ק רבו פ"ריגען מבעסניטעפן מונד רח: קניע וזק דער פ"ס פנריגט מייגעסניטעפן ווערדען, ווען וזמן דית פ"יסע ווי"ל דמרחן (מססען). בי"א מיינער גמז וזו וזו לוי"ח טרי"פהידענליך העכו"ס כנהמין, מונד ווער רעכט טהון ווי"ל. זק"ו בי"ח עולות דית לונגע העכו"ס כנהמין, דען זית מייט פ"ק"ו זיט בלוט, דמן זיט וואססער מינווענדיג מחומסען. ווען מיהר דיעזעס חלונס בעפ"ק"גט, ווערדעט מיהר א"כ זיין לו מריכות זי"ס. אפי"ק קיגן דיעזע ח"י סיוונג מיט דייטעפן, דער סימן זיט דמחוי"ל : אלה המצות אשר יעשה האדם וחי' בהם. אמן:

דיא ארדננג וויא באן דאו פארדערפירטל פאן דעם הינטערפירטל אבשטייכט.

יעדער קלב מונד בעל הבית דער פ"י זיך לנהיגע סמלעטען (פסט), זק"ו געווארנט זיין, דית פ"ק רעכט דייטע ניכט קהעכר מ"ס לוק"ף ריפפען מבלוטעכען, מונד ווען סקן ומנלחמו פ"ק רוקוואט דחם מיינע בהמה ובעה מ"ס 12 ריפפען החט, זק"ו וזמן דתך נור מוי"ך דית לוק"ף טע ריפפע חב' סטעלען וזק דית מדער זיגעט, דחם גמר קיין פ"רייס מוי"ך דער לוק"ף טען ריפפע בלייבט, דען דחם געהקרט ל"ס הייטער פ"ירטל. מויך זק"ו וזמן דחם ועססער ניכט בסיפוע היינ"ך המוטמן, זק"ו דערן געזכר מוי"ך דית לוק"ף טע ריפפע, דחם וזמן פ"ק"ן חס פ"ומקען ניכט מיבער דען נחב"ו געגען דען הייטער פ"ירטל לוק"ף טע. דען זק"ו ווק"לען כ"ס מונד י"ב הכרי"ס, דית טעזי"ס דח"ק"ן החבע מ"ך [זמן הקודם] מויס"פיהרליך געסטעל"ט, וועלע וזמן ניכט מ"לע מיט דייטעפן לו פ"ערטעזעהן געבען קמן. דית לונד"ס זעלכט המחן לו טהון דחם זיח ע"ב זק"לען פ"ערטעזעהן, דער ניכט עטווחס ידיעה החט פ"ק דען ה"ב"ס וועלע מיט הייטער פ"ירטל זינד, מונד זיט דית ח"ב הכס"ס. בז"ב הזה ווער' דען זיח א"כ זיין לו עססען פ"ון סעודות זי"חן וזי"חן (במ):

הוכחה לטבחים

מקום דוד

שהוא מקום טובבל ומשם להלאה כלל לא יש בהמות שיש להם י"ג צלעות בכל צד ויש י"ד וס' ובבהמות גדולות שיש בהם מוח לכן ידקדקו הקצבים אחר החצר הכבד נ"י מהחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב חמעיים ושאר מיני חלבים ומשם צדך ניקור ומחלב האחר הישוב עכ"ל:

מקומות וכו' לכן יזהר כל אדם כשמתקין הפנים מן הספור יסתכס על זלע י"ג תמש נסכין שלא יסתייך שום צמר על זלע י"ג ולא יזיזו את ידם למתוך מלמעלה לפיכך כל שהול ולא אצא בצרכות מה כי צמר הארכתי נסיתין ה' סעיף ז' ע"ש וקטלני"ץ אצאר הכל צמר היעז שלא יצא למעלה נצטור כי הפללים למטה מצטור סייך גם כן לפטוריים ולמי ידעמי מכלוני מלין הקילו הריז עולם צה יוכל להיות שאחד

למה ש"מ משלח צניעין וס' הקילו קנת עלעוה ימרות ומשם ילא הכ"ע לייסלל צוודלי שס מהר"ל ידע מה לעשות ויחבר על ידי ניקור כי לא נוצר שם שמוחר לאכול זלע ימירה בלא תיקון ניקור לרביי' לדברי הפנ"ס הנק"ס עלמו מונס קניז סנז וס"ה מותר ההנק"ס ספר שתגבר כמלכ ומעמו אצל קודם לכן הוא ג"כ סקור וד"ל וכו' צפ"ס קימן ל"ד סעיף ז' אמנם כתבו האסכרוניס שיש למנוע לאכול הלעע הימיר' ממני שקרובה למלכ הכליות וכל השומע לי יונעס ויצא עליו צרכה ה' ויוליא את עלגו. מתקפ כרת ועיין לקט הקמס צ"ד קימן ל"ד וס' ינאס ההקקריס מה לעשות כרת ויושר בתכלית ממשור:

סליק החלק הפנים בסימנים מ"י לרמוז כשעושה כנ"ל שש של י"ה יטורה עליו כי הוא מורה על שלום בין איש לאשתו. ומכ"ש בניו וגיין אביו שבשמים. ונזבה לאכול מבשר השלמים בירושלים ויאמר לצדתינו דים. אמן ואמן:

הא לך סידור הניקור מאחוריים מבעל העיבור במקום אשר סייבתי לעיל בסימן ט"ז בתחלק הפנים ועתה אסדר לך משם ואילך הבע"ט בסדר ואח"כ כל חתיכה כהאחוריים עם פירושו אשר בקל תוכל להבין ללמיד מתוך זה הספר מעשה ניקור כדת ובהלכה כלל ופרט:

א וקודם כל אודיע לך הכלליס שלריך כל מנקר לידע וס' הנשה כללים אשר נרשמים נכלש הספר צליור צנה דוד נשה תקיפין נקולר וכלן אפרש אותם נעממים הכלכותיהן כמדקן:

כלל א גיד הנשה נהגנ צנחמה וסיה ויהגנ ציך ימין וציך שמאל ואין סילוק צהס צנ"ה ונשמנין וכל דבר שמנקרים משום גיד הנשה וסלז גיד הנשה צנחמה ה"ה צמיה רק מה שאסור משום שארי מלנים אין לריך לנקר צמיה והספס משום דלין סיה נקרצה על גני הוצס. אבל צהס הדין לא ילך המנקר למקום סכנה לפי שנכנסת הגדולה ס' ס"ה סיה"ה ע"א אין סילוק מהס צין סיה לנחמה וצנ"י ס' ס"ה צד"ה כחוב גלון וכו' השיי כ"י צר יהודס לרש"י על ירכי סיות מלוה לנקרן כמו של שור כנש ועז. וכל שאסור צנחמה אסור ציך סיה ונשוק שלנשה הימנה שקורין נעטרין צלע"ז וכן השייפע שמל גיד הנשה וצין הפכרות שקורין חנק"א עמס של צוקי לפימל לריך ניקור כמו של צחמה שהגיד נכנס מסת לימוה עמס ולס יש אדם שפספס כנגד דבר זה כחיו לנדרוה ונויטה ללד מיונה לפי שלל סלקו סז"ל צין סיה לנחמה לכן כל מנקר גדול הימנו ולשמי לו: ועיין צלקט הקמס ס' ל"ד צ"ד:

כלל ב כל מנקר מווייז לידע ליזה גידין האסוריס משום דס וליוה משום ג"ה וליוה משום סלז ג"ה כי לה"ל מומיין מתצרתל וכתנ צפלישה קימן כ"י צסס סמ"ג גיד הפנימי סמוך לעמס סקור ומייצין עליה מלקות פינש"י כי הגיד הוב הוא גיד ארוך ולשמו משוגר צמלס האליה ויוכר ומתפסס כל כף סבגול

הששה כללים מן האחרונים

בשר הניתן על העגם הקולית (הן הגידין זקני"ל רל"ם דהיינו כ"ק וכו') ובשמיני נתיקם מצד הקולית ועלם הידך שם הוא סמוך לעגם (ולינו מונס שם תחת הבשר רק על העגם בלד פנימי של ידך) שהוא הגג מן סכ' פשוטה ומשם ואילך נכנס ללד פנימי של ידך תחת הבשר לאורך הידך עד להרכבה התחתונה לזמנות הגידין שהוא פנימי צניי"ם כידוע למקרים. ועוד יש שם גיד אחד שהוא פיתון סמוך לבשר (עלד חוץ צניי"ם ודלחה על גני עגם במקום שהבנתה תלויה בו) ואסור ואין סיידין עליו והגיד הזה הוא גיד קלר ולינו על הכף שלל מוצלע צמוך בשר הכף. (ומחילתו בכה הוא הגיד לני ר"ל [הירושאלדער זל"א] חע"ם שהיא גיד החיטון מ"ח לרדך לחטט אחריה כי היא נוגע בגיד הפנימי) ולכן לינו סיידין עליו שהרי לא חברה תורה שלל פעל הכף וקורבו בחלמוד פיתין ע"ם שהוא נטען כולו בו בלד החיטין של הידך עכ"ל. וגם לרדך לידע כשהם הם בכלל כמו שארז"ל כל הגידין הן בכלל קי"א ופימן כי כל שלמיות הלאו קי"א וכו' אבל הגידין שאסורין משום חלז ומשום חלז ג"ה הן רק לא ופימן על זה אל תחלו מנונו לא כי זה לא גידין לרדך לחטט אחריה:

כלל ג כל הנקד אשר יקד האחרונים שהיה חס על ממונו של ישראל וכשהם שאסור להחזיר את האיסור כך אסור לאסור את המותר לכך כשרלו ליקח חיזו גיד יפהם לכתחילה מקום שיבצו כדי שיכלו לפניו ופיכו אותו בשעם אחת כי לילא זאת יחמכס אחת ועושה בזה שחי רעות רע לשמים ורע לצדיק רע לשמים שמוך כמאז בלדוה ויכול להיות שיניח קלח הגיד בבשר ולצדיקת כשמוחבין אחת מכלה בשר יותר מדלי ע"כ כל פעם יפתח מקומו כי לפעמי' הגידין הולכין בעקמומית ואלו כל הגידין שזין בזה:

כלל ד כל הנקד לרדך לידע העגם של קליפה שלנו מקלפין מן הבשר משום שרשונן מנה"כ והחלז מתפשט ומתפחד בין הדציקים ובין הפנישות מן המקום שחלש ככה נושא שם חע"ם שהוא בין הדציקות אין לרדך קליפה רק גרידה היכז מכל שמנויות ומכל המוידן יסה וקני ומתקדומים הדקין:

כלל ה כל הנקד יתן בגד פתח על ירכו וכל שעם שיפתח בחלז יקנה הפכין בצדד כי יש דעות להיות למקרים צ' פנינים ואלו הלכתא כוונתי וכן כתוב בפנישה כעוף ל"ג מקנה חדיר בשמרטוט פי' בכל מקום שנוגע בחלז יקנה בשמרטוט:

כלל ו כל הנקד לא יתן הבשר וידו עד שיעיינו בו פעמים ושלש שלל יחלז אחריו חלז כשטורה חילוני בלא במקום אחד וכל שנמלא אחריו חלז או ג"ה העצירין אותו ונלקין אותו מכת החדות וצפ"ה דק ג"ה: האחר טעמא שנמלא חלז אחריו ר"י אימך כשעורה רבי יוחנן אומר בזוית אומר רב פא' וכל פליגי כהן להלקותו כהן לעוברו אחר מר זוטרא כשעירה במקום אחד בזית חזית חלזו צ"ה או צ"ה מקימות והלכתא להלקותו עכזית לעוברו כשעירה ובהגרות אשר"י כתב נראה שיש להכריז עליו צ"ה כהן צ"ה פלוגי הטעם העצירכו ומאונחו הפני שנמלא אחריו חלז כשעורה ויהיה מודש ימים שלל יתעסק באונחו ואחר כך יבא חלז ת"ם ויתן לו הדין לפי ראות עיניו ואחר כך יכריזו עליו צ"ה כהן פלוגי צ"ה הטעם שהעצירכו מאונחו מפני שהלז אחריו עלז כשעורה כבד חזר ונתחבר מנה שעשה וקבל עליו מה שזוהו ת"ם ומכאן ואילך הסזירכו לאונחו וסרי הוא נאמן לסמוך עליו ככרש"ונה יקודם שישמעי הכרזה זו צ"ה כהן אין לשהוך עליו ואסור ליקח ממנו בשר. ואם נמלא אחריו בזית חלקין אותו בצבים צ"ה כהן ולאחר המלקות יאמר בעלמו דקול רם אזי פלוגי לקימי נשני שנמלא אחריו בזית חלז והכל כמו שכתבתי אבל אם מוכר הלצים בחזקת שימן או ברישות בחזקת כשרות נשמחיקין עליו יותר מפני שהוא הודר ולרדך לקבל דין בשני ת"ם ואפילו הכי לא קמחינן אשעירי יאפילו לעשות סוגי לכוור אגוזים לא שצקינן עד שילך למקום שאין מכידין אותו ויולא טריפה התחת ידו עכ"ל:

ונראה מדבריו שהם חילוני מוכר בשר חלז שבעלי הבשר ניתנין לו לנקד אין המחזיקין עליו פ"ה פ"ה יהיה כל הנקד יכל ומרד על דבר ה' יעשה מלכה זו באמונה ורדיק באמונה יחיה:

הלכות ניקור לבהע"ט מחלק האחוריים

מן דוד

כס"ו מ' לעיל מחלק השנים ואילך שס"ח.

ב (ב) הנה' פנא קדוש שנל גני כולא
 לין חייבין עליה. והתניא חייבין
 עליו ל"ק הא בעילאס הא במתאס ומיכ"ט
 עילאס סלג מתאס שעל הכליות יש עליה
 קרום דק רוחא סלג נמור מתאס קרום ולונן
 שנכולא יש לוקרין ויש מחירין וז' טכנין
 להחמידי ולהסיר הכ' קרומים: (ג) ונקד
 אותו שורש של גיד וכו' ר"ל שהנה הפריץ
 שנחוכו כמפורש בפרישה כע"ל ו' ונוסבין
 כל הנקוד' לגנים שנמלאים בחוכו וזמכין
 מחוכו ימס:

ג (ב) קרום וכו' ולנו נוסבין להסיר ממנו
 ג' קרומים ולהסיר מהם הגיד
 הגדול וסוין לדימיה וסומכין אותו סביבות
 הכנה כמו שתי ופרג אפי' קודם שלשים יום
 כהנ' כמ"א סימן ע"ה פתיק ז' תכנולין
 שנמלא' בחוכו גנים מקידין הקרום מעליהן
 ונמלסו עם שאר צמר ומחוכו:

ד (א) כל וכו' ר"ל הניד"ן סלג והכליות
 וכל החלצ שנמלא צמחויים סמוך
 להפלטות שהוא המקום סלג השדרה לארבו
 ולכסנו: (ג) הנהני' וכו' ר"ל לונג"ל
 שמוגס על השדרה כמו שמוזכר לעיל בסימן
 וי"ו נחלק הפנים ולקמן אנאר א"ה יותר על
 מקומו:

ה (ב) אלה יט' ר"ל יסמוך הכליה מן
 האפור מתא ומש"כ ומולא ממנו סוס
 שנחמלק לגנים אנאר בזנב על מקומו כפי'
 א': (ג) המקישי' וכו' ר"ל לז פתיגי של
 זנב נגד בהמה מרפא כמו הכיס גבוה' הוא
 עק"ז כל אלו לריך לפתוך לארבו עד שיכ"י
 עם הנשר שוב וכל השדרה לארבו מן האפורי'
 כרישה משום שיוקג מפלו הכליות וכן הכליה
 יש לו יניקא משם:

ו (ב) שיש וכו' עיין בפרישה כע"ל כ"ו:
 (ג) ינדולא וכו' כהנ' ז"ל לא ידעתי
 מה הוא סלג כך קבלתי מרבותי שהוא מחיכו'
 צכ

ב ונוטל את הכוליא ומעביר החלב שעליה
 ומנקרים יפה ונוטל הסכין ומחתך
 ומעביר (א) קרום שיש על כל אחד ואחד ומחתך
 בתוך הכוליא (ב) ונוקר אותו שורש של גיד מתוך
 הכוליא כמו שהוא עם קצותיו הגדאין מבחוץ וכן
 לכוליא השני:

ג ונוטל הבצים ומעביר (א) קרום שעליהם
 וממשיך את החלחולית וקולף קרום של
 חלב שעליה עם אותו חוט של דם בקצה אל
 קצה:

ד ונוטל הסכין וחותר ועוקר (א) כל אותו חלב
 הסמוך להחלחולית טבל צדדים מעיקור
 האליה עד מקום שעקר ממנו בשר (ב) היתניים
 שהזכרנו למעלה עם כל אותן הרוטין המעורבין
 עם אותו חלב עד שבנקר יפה נקום שהחלחולית
 קבועה בו מחלב חוטי' וכל דבר:

ה ונוטל הסכין וחותר (א) באליה ומוציא ממנו
 חוט שמתחלק לב' וממשיך החוט
 מעיקר האליה עד קצתו מאותן פנים (ב) המקישי'
 על ירכי הבהמה ואח"כ נוטל הסכין וגורר כאותן
 הפנים גופן חוברות שקוין נענני עק"כ מן העצמות
 וגורר יפה עד שישתווה מקום גבוהות החומרים
 עם שפלות שביניהם ולא ישתייר לכל פני האליה
 לא בשר ולא שמנניית אלא גורדין יפה:

ו ופוסק הירך האחד ומפרק בסכין במקום (א)
 שיש הזכרות בעצם שבו גיד הנשה
 וחותר הזכרות והנקבות ומשליכו והבשר שבצדדים
 בנקרו יפה מכל מיני הרוטין וחלב שבו ומן אותו
 חנות שקורין (ג) ינד"לא ומן גידי ששם בעצם האמצע (ר"ל שהוא גיד העזא עם הדוקים בו)
 שפוסק הזכרות בקצהו ונוקר החולב ומיני הרוטין ממנו וחותר בסכין גדול הקצה השני

שהוא

הלכות ניקור לבה"עש מחלק אחרים

מן דוד

גשר שמינה אלל הכל"ם כשעמתימן
כנכהם ומלאכו כליו"ל כלשון אשכנז וצפולין
מממיוין להסיד אותו יכדו"ל אלל כשאל
אלנות לא סומכין כלל מן הכשר ועיין
כפרישה ולקמן סי' ס"ז :

שהוא סמוך לעצם של ירך שזה מבנו ומצא אותו
עצם אמצעי מחותך בשני צדדים ואף אותו עצם
שהוא סמוך וחותר בסכין גדול אותו המקום הסמוך
לעצם זה שהוזכרו ומפשפש אחר החוטיין קטנים
חתיכות קטנות של חלב ששם ומעביר אותו גיד

אחד הנמשך מקצות עצם האמצעי עד קצות השוק והוא הנראה לעינים וא"א לפרש
בכתב יותר מכאן וכן לירך השני וכל גידן שבירך אסורין בין צלויין ובין מבושלין עד
שבנקד אותם יפה ומוציא כל החוטיין וכל החלב שבתוך הירך שהכל הוא חלב ואחר
כך אוכל אותו צלויין ומבושלין: ע"כ לשון בעה"עש:

התנצלות קצת להמחבר על בעל העיטור.

והנה לפי שדברי בעל העיטור כן נלשון קצת ולי משער לפרשם כסדר בערכות חלק הפנים לפי שהנאם
לפעמים ששנה ושלש נדבר והוא עלונו מצי"א שש"י אשכ"ל לשכ"ז נכתב דרך כלל לשיכ"ל אסדר החלק של
האמוריים בדרכ"פ פט כ"י שיוכל להבין כל מנקר ליד לנהוג בלמונתו ולהודיע מעשה מלכתו של האמוריים
ולציג לשיכ"ל כל הסדר כ"י שיוכל כל אחד ללמוד הדבר על אופניו ועל ידי זה עלאה הפרץ דעה וכל בעלי
מלמד"י יצינו ממך זה יזכר מנהם שלומדים כפמ"י קודם: יודיע עקום הליכתן של הגידין בכל מחיכה ומחיסם
ושומיין ומלביין וכל מקומן ינאפו בשלום:

וקודם כל מדע ליד שמחלק ולמנה מלקי' שמחלק האמור מנהם פמ"י' כמו שהזכרתי בקדמה נלשון המורגל
צין המנקרים אשר שמדע נפילה הכליות וסלז ומסלפוליה כמוזכר לעיל בבימין צ' קם הסלק האמור
ומסמוך בנכ"ר העב ממוץ השוק כנכהם ושם הדיקום צין הפכישות ומסמוך למעלה בגד הלוי' וטעל סכין או
כנכ"ל שקיזין ה"ק ומסמוך העלם אלל הזנז שהוא סמוך שכנכשח"א יולא מנהם ה"א גס' העלם ה"ק"ל ומרצה
על גניו מקיף ניכר כ"ו ב' ומנהם מ"הם הלוי' שקיזין שווא"ץ-צדלשען או לונעש"א"ל ואחר כך מקיף בגיד
הנשה שקיזין יד או לונכ"ל ש"ל ואחר כך מקיף כקול"ץ או לענדען-צדלשען ואחר כך מכיז הקי"ל ארלאם
שהוא מונם על נוקי לדימאם כמו שאית' כפמ"י גיד הנשה כמה אית' ליה כף עגיל וזכו הפמ"י וכן צ"ד ס"ה
קע"י ה' וזו דנוק פלורטנה הפמ"י שהוא בני"י"ס:

ועתה אסדר לפניך החמשה חתיכות הג"ל כל אחד בשמו כסדר:

- (א)** חתיכות האלה ובלשון המורגל (א) (Schwanz-Braten אדער Unter-Schal) ובו דבק' (ב) הקייליכט-ברעטל. והשלישי שדבק בו (ג) (Zech-Braten).
- (ב)** חתיכות גיד הנשה או יד ובלשון המורגל (ד) (Ober-Schal) ובשאר ארצות הוי"ן מסולין דבק בו (ה) הראך געשעטעל וברעטל שקיזין בסולין (ו) לעט"ל ובפראג ד"א טע"ש:
- (ג)** חתיכות קושל"ץ ובלשון המורגל ד"א רי"ד ובסולין (ז) (Lenden-Braten) וברוסיא (Grad-Braten) ובכל מדינות הוי"ן מסולין יש"א בו דבק הקי"ץ או (ח) עקרב (ט) והרעקל:
- (ד)** חתיכות עגול ובלשון המורגל (י) קניא ר"ם ובסולין קאמשקי"א ובאשכנז (יא) נעניולין ובסולין ישאר דבוק בו הראך געשעטעל וקאלין הג"ל:
- (ה)** חתיכות ארכובה התחתונה ובלשון המורגל ד"א בייטש (יא) ועליו דבק ההענקל. ואלו הן החמשה חתיכות י"ק בסולין חותכין הבשר קולג"ד (יב) והלניו"על (יג) מן הסלאב"י או קלאפקי (יד) אבל בשאר ארצות מונחן זה ב' חתיכות במרישה לננו"על אשר נשאר בסאנין:

תיקון לדוד

יעדעם אָבענגענאנטע שטיק איז היער אין דייטשער שפראכע וויעדערנגעבען:

- (א) דיעזעס פֿאָיססטיקק פֿאָנגט חס סוואַנאָענדע מן אחד ליעהט זיך ביז מיכער דיא היפּטע זיך דאס דיא ספיטלע דעספּאָכען ביס מן דאז קאָהכּיין רייכט; דאז ביין זיענט חס מויסנאָע-דעס פֿאָטענדראַחטס מוזר וואס זענטלוייח געהאקט ווערען.
- (ב) דיעזעס מיזט מיין אָנעבס פֿאָיססטיקק, מוזר ווייט מיין דאָרט מוזר הענגט מן דעם קאָכען סוואַנאָענדע. דיעזעס זיעהט וואן וועק און מן דער דיקקען זיעט דעס פֿאָיסעס קאָפּלעכע וויא דיא זענטלעך דאז היטעפֿאָרטיטל לז לעלאָגען פֿאָלגען.
- (ג) דער לעפֿאַברחטען, וועלכער זיינע ווייסע זיאָכעפֿאָרבע האַט. בעפֿאָיענט זיך חס קאָכען סוואַנאָענדע.
- (ד) דיעזעס פֿאָיססטיקק ווקאָחן דער זעקקעל מיזט, מיזט געבן דאז קניע כּטוואַס ספיטליג.
- (ה) דאס מיזט דער זעקקעל קאָדער דיא זייטער.
- (ו) דיעזעס ספיטליגע פֿאָיססטיקק געהט פֿאָקט זעקקעל מויס.
- (ז) דיעזעס מיזט דער אַנדערפֿאַברחטען. דערזעלבע ליעהט זיך פֿאָן דער לוקאָפּטען ריפּעס ביס לוק סוואַנאָענדע, וואס פֿאָן דען פֿאָל קאָיינען ריפּען געפֿעננט ווערען, ווקאָייח דאז היפּטע-ביין דורכגעחאקט ווערען וואס.
- (ח) דיעזעס פֿאָיססטיקק וועלכעס נעכען דען פֿאָלגאַרפֿאָל זיענט. מיזט פֿאָלוקקעפֿאָרזיג.
- (ט) דיעזעס פֿאָיססטיקק ליעהט זיך פֿאָקט נאָכעל ביס געבן דיא זיען.
- (י) דיעזעס שטיקק זיענט חס דאז קאָהכּיין, פֿאָן וואָ עס געטרעננט ווערען וואס.
- (יא) דיעזעס מיזט דאז ביין מין וועלכעס ביים מויפֿעהענגען דעס פֿיעהעס, דאז האָן געסטעקקט ווירד.
- (יב) דיעזעס זיענט לויטען דעם טרילע-זינועל מוזר כּסר-אָנדען.
- (יג) דיעזעס מיזט מיין אָנעבס שטיקק, וועלכעס היטער דען זיען האַרט חס ריקגראַד זיענט.
- (יד) דיעזעס מיזט דאז מיכעפֿאָרבענדע שטיקק וועלכעס וואן ניכט זעהר זאָסען קאָנן.

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

וקודם שפּאָכט דימאָס חתיכות כּלל פּאָלג לעניך קוד גייקוד זעהתיכו' קאָטת התלמידים זעה סהאָכתי לעיל אָסר זיינע מלכּתן זעה כּלל המדינות כמו סה"ך פּאָלג'ק זענעפֿל'ק וקאָל"ניר זעהכּלים וכּפּלל סהייכים לעלו:

- (א) **ההויך** געשעלל צירך להסיר תחתיו הקרום הלבן גזירה שמום פּיה ומשום הרואה (כי בפה מונה שם החבל) (ב) שהוא מריסה-לייליך וגם להסיר פּאָנו הבשר האדום מחיין ומבאנים שהוא בשר ערוה וגם הגיד שבאנים שנשתוויר בן הברצ' חסיר וגם הטר'סין שבחוכו וכל זה אפי' הטר'סין צירך המנקר להסיר (ג) שרם ש'מכור הבשר ועיין מזה בס'מן ט"ז:
- (ב) **ותחת** החבל או ההויך-פּאלק לצד שנים י"ח שם החתיכות בשר אדום וארכו ורחבו כמו החבל או ההויך-פּאלק וקורין אותו ברעפֿל ובסולין (לעפֿל) ובפּראג (דיא טעש) והוא החתיכה שניאָר דבוק בשאר ארצות בנ"ה שהזכּרתי לעיל בפּרשית החתיכות בס'מן ב':

וצריך לקלף הברע"ל המעלה בראשו כמו ב' אצבעות רחב והוא במקום שמראה כסף ובמקום שמראה לבן ששם נוגעה החלב ואנו נוהגין להקליף כל הס"כ וכן בצדדין של הברע"ל צריך להסיר ממנו בצדו האמרי (ובלא דען וא"ס) כמו רחב אצבע משום שנגע שם החלב ובאותו חתיכה ברע"ל יש שם גיד אחד והוא אסרה משום חלב ג"ה כי הגיד האלו באו מחלב הכליות והיא מתחשבת בכל הברע"ל כמו ש' לכן קודעין הברע"ל לשנים כמו דג עד החצי לארנו. ומסורין הגידן בתוכו והוא אשר כתבתי ממנו לעיל כסדר לשכתיים אך ינהגו לחלק הפנים מאחור: (ס' ס"ו מסנים.)

(י) המגקר את הכסלים ר"ל כשרצה לחלק הקיטליין מן המגורין יסיר הקרום העב הלבן שבפנים הבחמה מן הצלע יג' וגם תסיר החתיכה בשד אדום המונה שם שקרין שריסה קילנ"ד והוא נשאר מחובר לצלע יג' ולית ליה תיקון בניקור ולמעלה נגד הכליות שהוא אסור משום חלב המתנים וזו חתיכה בשד עליון מן החתיכות בשד שמונהין זה עליו זה שכתבתי לעיל בהוכחה לשבח' והיו הפירט העליון הוא הברע"ל על ס' מ' הסמוך לג' והב' הוא מונה באמצע שהוא חתיכה בשד אדום שקרין (ראו כשר קילנ"ג) ובסולין (ראו דעקל). וזו חתיכה בשד אדום האמצעי צריך להקליף מ' צדדים משום שגם דבוקים בחלב המתנים והבהמה בחיה סרוק מסיק רק למעלה במקום עב יש לו מראה כסף צריך גרידה ולא קליפה וקניקות בתוכו צריך להתוך בו. וחתיכה בשד הג' התחתון שהוא מחוץ לבשר קילנ"ד קורין אותו: (ראו דעק) שהוא מחוץ נוף הבחמה נגד העור אין צריך לקלף רק לצד הפנימי נגד הקולנ"ד וזו חתיכה נשאר בקצת ארצות בקושליין סמוך לעקבה. על ס' י"ח ובס' י' סע"ד ר':

והבחל קילף ממנו קרום עב ולבן מצד החוץ וניטל ממנו גיד א' תצורתו כזה וכל חלב שבו הוא שומן רק צריך ליהודי שלא יהיה בו ישוב חלב באחיותו יוצא ממנו שום מים כחלב מחתך אותו מקום והותך אותו חתיכות הרבה כמו שתי וערב (לכך אין אנו נוהגין לטוח כמותו) ולצלוחו אבל אין לאוכלו על שום הולבג של עין רק על ברע"ל לא וכדומה לו:

(יא) העוקין שקרין זב וניטל הסבין גגורו סאותו הפנים של הזנב המכשירין על ירך הבחמה וכו' כמו בב' ה' ותחתיון באליה בין פרק לפרק ומצרא ממנו הזנב שמתחלק לנו ולספסוף לב' וממשיך החוט מעקב האליה עד קצתו משום החושין שיש בונב אסורין ישונקין מחום השדרה והוט השדרה יונק מן חלב הכליות ולכך הוא הס' באבר ראשון מונב סמוך לצד הקוף יש מ' גידין ובס' יש ב' גידין ובספ"ג יש ג' אחר לכך מנהג בני סולין להקל בזה ואין מן הצורך להסיר שום גיד רק מן הג' פדקים הנזכרים ולעולם אינן נחשבים רק לגיד אחר:

(יב) תתיכת בשר שקרין אליה (ובלא שוואנין בראמען או אונסער-שאל) קולשין אותו ע"כ (ב) לצד פנימי משום שיש עליו חלב שעל הכסלים חלב האליה וחלב הכליות דבוקים זה בזה וע"ש שיונקים קרן חלב שעל הכסלים וקראו בשר האליה עד העצם: (ג) הנקרא וצריך להתוך באליה ה' גידין ב' עליונות נגד השולש יקרין אותן קניקות הם אסורין משום דם וז' השדרות הם אסורות משום חלב ג"ה דהיינו א' אצל עוק הגק"א וקרין אותו קנוק' גדולה (ובלא דיא חלב-אדער) וא' סמוך להעוקין הגק"א מלמעלה. דג' אלו מוזכרים בניא גידן ואצל קניקות גדולה יש שם פ"ב לאינו על הג' הגבוה וזה צריך ג"כ להקליף. כי הג' חלבים נקראו שם ביחור. ובסולין המכירין מאוד בזה מ"כ לקלף ולא בשאר מדינות:

מקום לגד פנימי דכפלי והמו' עליו מה שידק סל"ק סלל כפלי כי כפלי יחול סכסל ולכ"ק שידק כפן ונקוטל"ץ וס"ק סמנ"ל כפן סלל סל"ק גידין כונו סמנ"ל כפנים. דהיינו סלל פוקן סל"ק וכו' :

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

יג) ועצם הנקא עצמו צריך לנקר אותו מן הבשר ומן השמנונית הרבוקים בו עד שנראה ב' עוקצין מן העצם המחוברין למטה בכשר ואצל העצם לצד האליה יש שם שומן שחוכך מן הזנב ועליו יש חלב דקולבוסתא ואותו חלב ושומן האליה רבוקים זה בזה ואין ביניהם אלא גיד אחד דיל קרום כנ"ל לבן ומראהו כמראה שומן ואסור בכרת ומה שתחתיו מותר מטעם שהחלב מחפה וצריך לנקר אותו הגיד יפה ובשביל שהוא לבן שועין בו ב"א ואין יודעין ומכדיין הגיד הלבן לכן צריך ליתן לב על זה ולהזהר ולהכביל בין הטמא לטהור ע"כ נוהגין קצת מנקרין לטול עד הרריס שיש שם ואז לא נשאר שום חלב באותו מקום ועיין מזה בב"י סי' ס"ד:

יד) ומצד הב' מן העצם הבשר הרבוק בו שקורין (צעד-בראמען) על שם שהוא קשה לפי שהבהמה בחייה שוככות עליו צריך לקלוף אותו עש"כ ומראה כסף הגדולה לאורך צריך גירדה יפה ונקי שלא ישאר שם חלב וקרומים הדקים ומכל השמנונית ולמעלה בצע"ך אצל הקנוקנה גדולו יש שם מ"כ כמו שהזכרתי ב"י י"ג ובה חתיכה תמצא ששה גידין ב' אסורין משום חלב ג"ה הנזכרין בנ"א דהיינו ב' הם אצל המ"כ ונקרא (מ"ס אדער) וא' הוא הגיד העומר (ובל"א צעך-אדער) וזה הגידין צריך למשוך אותה ולחתוך משם בית מושגה דהיינו הכותל מצד אחד שנקרא קשמ"ן ברוחב אצבע שהוא בין הצע"ך ובין הקייליך-ברעטל. ונ' האחרות אסורין משום דם דהיינו ב' הם הנעבל"ך למטה בשיפולי בצע"ך וצורתן כזה ונקרא ג' והג' שאסור משום דם היא נראה לפעמים (במ"ס אדער) אצל מ"כ כנזכר לעיל נראה ג"כ צורתו כזה וסמוך לצע"ך מונח שם חתיכה בשר שרבק בו שקורין קייליך-ברעטל. ובין ב' חתיכות זו מונח חלב צריך לגרד משום עד שנראה מראה כסף:

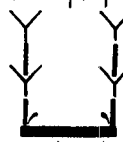
טו) הקייליך-ברעטל צריך להקליף מ"ב צדדים ובו מונח ב' גידין האסורין משום חלב ג"ה אחד למעלה וא' למטה ותדקק בפתיחות הברעטל שלא לפתוח רב ביותר כי אז תחתוך הבשר והגיד נשאר שם באסורה וכת' על גב הירך ולא לתוך הירך. ונמ"ד מנה ע"כ צ"ז ברש"י. ולפעמים תמצא בכוסו לצד הצע"ך חתיכה א' מן הגיד החיצון נגד הקייליך-ברעטל. וכן לפעמים נשאר המבח למעלה בקייליך-ברעטל חתיכה בשר אצל הנקא ששיך לחתיכות יד או ג"ה אשר ב' חתיכה גיד מ"ט ואותו חתיכה קורין בשולין (ראו יד"ל) ולזה צריך זהירות גדולות וכמה מנקרין אין מרגישין בזה:

טז) חתיכות בשר גיד הנשה או יד (ובל"א דא אָבער-שאל) צריך להקליף עש"כ ובמדינות פולין ישאר בחתיכה זו עצם המחבר יריכים צריך לגרד העצם מן חלב ומן השמנונית הרבוק במנו הזכרות וכל מיני חוטין שיוצאין מן הזכרות ואצל הזכרותו ונקיבו' יש שם מ"כ וקורין אותו יונג'אלא ואותו יונג'אלא מנה רק בשולין ליקח משם אבל כשאר ארצות אינו יודעין ממנו ע"כ אין לאסור בכך עיין לעיל סימן ו"ז. ולפי מנהג פראג אסורה ורבוק בזה הבחלה או ההויך-פאלק שמוזכר לעיל סי' ה' צריך ג"כ לקלוף עד השומן של הרע"ק משום שיוגק מן החלל יאסור משום בשר בחלב. ובשר צריך ג"כ לקלוף תחת ההויך-פאלק אע"פ שאין איסור בשר וחלב אסור גידה משום סיה ומשום הרואה. אחר כך תנכה הרע"ק ויפ"וש הרע"ק מעל הוד והסימן שקנאפ"ף ישאר. ברע"ק ויקלף הבשר עש"כ ברע"ק עם הקנאפ"ף ותסיר ממנו כל הקנוקנות ובצד אחר מן הרע"ק כשישולו תמצא גיד אחד שהוא גיד החיצון ואחר כך תקלף הבשר תחת הרע"ק ובסוף יש מראה כסף מחוץ לקרן צבי תגיד הישב המ"כ ובחתיכות בשר זו יש יא גידין ו"ז הן בנ"א דהיינו ב' הן המ"כ בראש מן חתיכה זו ולמעלה מן המ"כ תפתח הבשר מצד המראה כסף. לנגד המ"כ ושם מונחין ד' גידין: גידין כמו ד' אצבעות ביד לכן נקרא חתיכה זו יד ונחשבין לנ' ונקראין וצריך לזהר מאוד על סימן שנקראין הצפורן מן האצבעות ופעמים נראין המ"כ חש"כ שניני' א' כסדר וא' הפוך כזה ובצד השני במקום עוביו שהרע"ק מונח עליו יש שם עוד גיד השישי ונקרא (רויסען בלשון אשכנז) ומתפשט כמו וצריך זהירות גדולות על

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

(ב) כתב צננות אשלי' כמקנע את הנשכ משום דם הדינו אחד בדעיק הנזכר לעיל. וב' הן תוך מ"ב לאספה משני' הנ"ל ונקרא ק"ב ונראה בזה ואצל אלו ב' נמצאים עוד ב' ונקראין געבליך והם במים מגיד החיצון אשילו הכי צריכין אלו חיטוש משום שנוגעין בגיד הפנימי כמחבר לעיל בכללים כלל ב'. ועל הוי"ו גידין שהולכין בשוה לאורך הירך אבל אותן שאינן הולכין לאורך הירך הירך רך בתוך היד אינו צריך לחטש אחריהן רק חותכין הקנוקות דכתב על ולא בתוך הירך ובכל מקום הדין הכי:

אלו וי"ו גידין לחטש אחריהן. (ב) זה גידין האחרות אסורין משום דם הדינו אחד בדעיק הנזכר לעיל. וב' הן תוך מ"ב לאספה משני' הנ"ל ונקרא ק"ב ונראה בזה ואצל אלו ב' נמצאים עוד ב' ונקראין געבליך והם במים מגיד החיצון אשילו הכי צריכין אלו חיטוש משום שנוגעין בגיד הפנימי כמחבר לעיל בכללים כלל ב'. ועל הוי"ו גידין שהולכין בשוה לאורך הירך אבל אותן שאינן הולכין לאורך הירך הירך רך בתוך היד אינו צריך לחטש אחריהן רק חותכין הקנוקות דכתב על ולא בתוך הירך ובכל מקום הדין הכי:

שהזכרנו לעיל צריך לחטש אחריהן משום שהולכין בשוה לאורך הירך אבל אותן שאינן הולכין לאורך הירך הירך רך בתוך היד אינו צריך לחטש אחריהן רק חותכין הקנוקות דכתב על ולא בתוך הירך ובכל מקום הדין הכי:

(ז) חתיכות בשר שקורין קושליץ (ובלשון אשכנז לענין-בראשען, וברובי גראד בראשען, ובפראג דיא ריד) תקליף אותו בשר למעלה שמחבר לה' צלעות קטנות גם צריך להסיר חוט השררה המונח בעצם שקורין שני"ם כי הוא אסור מיםיו שיונק מן החלב הבליות וכן הגיה לשי' שמן חוט השררה מתחיל גיד הגשה וגם העצם שחוט השררה סוגח בו צריך לנקר יפה גם צריך ליטול כנפי העוקץ מן העצמות ר"ל דיא ששטעצן) וכל הקרוסין וחלב ובמקום שכולו הקושליץ סוגח העצם ברוחב והוא נקרא ג"כ הנק"א אותו מן הבשר וכן השררה וכן עד שגראה ב' עוקצין מן העצם המחברין בבשר הדינו ב' יאשין של העצם ובאמצע העצם יחלק אותו ושגראה ג"כ באמצע עוקץ מכל חלק א' ושעיים נשאר שם (ב) עצם דקולבסתא רבוק בעצם הנק"א שאסור מיםיו חלב דקולבו צריך להסיר אותו עצם מן הנק"א ואצל עצם הנק"א כינה שם מריפה לונב"ל שקורין לעדוויין יס"ה והוא בו אסור שמונה עליו חלב המתינו' וגם יגיד חלב החלב שמונה תחת החתיכה מריפה לונב"ל ונראה כמ"ב על חתיכות ארוך ותוארו כונג מן הבכיש. אבל לשי' סלאכה שנעשה במעדה"ן ובעה"פען שלקה' כל העצם לחיץ לא נראה כל היסמי' הנ"ל כי הכל שירר באש"ן ואחר כך תנביה הרעיק מן הקושליץ בבהמה גסה עד (ג) ההצי' הדינו למעלה אצל הנק"א מצד

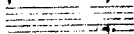
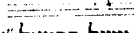

שהזכרנו לעיל צריך לחטש אחריהן משום שהולכין בשוה לאורך הירך אבל אותן שאינן הולכין לאורך הירך הירך רך בתוך היד אינו צריך לחטש אחריהן רק חותכין הקנוקות דכתב על ולא בתוך הירך ובכל מקום הדין הכי:

(ז) חתיכות בשר שקורין קושליץ (ובלשון אשכנז לענין-בראשען, וברובי גראד בראשען, ובפראג דיא ריד) תקליף אותו בשר למעלה שמחבר לה' צלעות קטנות גם צריך להסיר חוט השררה המונח בעצם שקורין שני"ם כי הוא אסור מיםיו שיונק מן החלב הבליות וכן הגיה לשי' שמן חוט השררה מתחיל גיד הגשה וגם העצם שחוט השררה סוגח בו צריך לנקר יפה גם צריך ליטול כנפי העוקץ מן העצמות ר"ל דיא ששטעצן) וכל הקרוסין וחלב ובמקום שכולו הקושליץ סוגח העצם ברוחב והוא נקרא ג"כ הנק"א אותו מן הבשר וכן השררה וכן עד שגראה ב' עוקצין מן העצם המחברין בבשר הדינו ב' יאשין של העצם ובאמצע העצם יחלק אותו ושגראה ג"כ באמצע עוקץ מכל חלק א' ושעיים נשאר שם (ב) עצם דקולבסתא רבוק בעצם הנק"א שאסור מיםיו חלב דקולבו צריך להסיר אותו עצם מן הנק"א ואצל עצם הנק"א כינה שם מריפה לונב"ל שקורין לעדוויין יס"ה והוא בו אסור שמונה עליו חלב המתינו' וגם יגיד חלב החלב שמונה תחת החתיכה מריפה לונב"ל ונראה כמ"ב על חתיכות ארוך ותוארו כונג מן הבכיש. אבל לשי' סלאכה שנעשה במעדה"ן ובעה"פען שלקה' כל העצם לחיץ לא נראה כל היסמי' הנ"ל כי הכל שירר באש"ן ואחר כך תנביה הרעיק מן הקושליץ בבהמה גסה עד (ג) ההצי' הדינו למעלה אצל הנק"א מצד

(ג) החצר וכו' עת להאריך אחי כי נזה סמיכות נשכ יש כמה מנקרים שמקלין זו. נתיבה העלי ומנומים שם מחתה הע"ק מרצה חותי מחנל לכך אסדר כל המלאכה והנה רבצ המהכ"ל הגיה צנ"י העלה וס"ק כי לשי' שיסתי הוב ליה להקשות גם כן מפני מה עושין חילוק בין גסות לדקות והלא כתיב כל חלב שור וכנס ועז ואין חילוק מכל מקום לומדין נבטה עד ח"י דשאל שם חלב הכנה לכך גורם העלה הוא מקום נשדדה עד גלע ע"ז ולא עד בכלל כי שם נקבל גלשון המורגל (ריק-בראשען) הוא העלה. ועיין לעיל כימן ה' חלק הפנים סעיף ז'. וכתב צ"י כי' ס"ד זה הלשון הג' שחתה המחייים וכו' האיו מרצה דחית' מחנל זה עלייה וגובה של אותו חלב שמרשתי שיכסכו הנשכ ואותו גובה עלמו חכוסם צמחני' שקורין לונב"ל"ש נרשתי מרשתי למטה מללעות קטנות ומכוסים וכשהנשכ משמישו נראה אותו חלב פרוקי מפרקא כשהיא הולכות איברים נעים והמחני' שעמים שהם נמשכין כלפי מעלה והכפלים נמשכין כלפי מטה וזין המלצ (הכ"ל"ש גורם הנשכ) נכנס בהם. והמנצ"ם כתב נפק ז' מהת"א יש זו כמו ז' פחיליות של חלב נעקרי המחני' קמוך נראה היך כשהנשכמה חיה חלב זה נראה צמעים יכשמות ידנך נשכ צנצ"ו ויחכסה חלב זה ואינו נראה עד שיחפרק הנשכ מן הנשכ ואש"ען כן הכי זה אסור שאין זה חלב שהנשכ חופה אותו וכל מקום שחננל בו חלב חתה הנשכ והנשכ מקוף אותו מכל מצדיו ולא יראה עד שיקבע הנשכ הכי זה מותר עכ"ל. וצ"ל ס"ד ק"י ז' והמנהג בין מנקרי נשכ לנקר כולו נכנס ונשכ אין מנקרין רק קלתו כמנהג בני זודן ואמרי הטעם כי בהמה צמיה פרוקי מיספקא יותר נכנס משור ודעי כי חלב זה גלד מוך גללעות קטנות נמשאלו בלחוריים והוא אין השוים שכלה המחוץ וזין הנשכ המונח על הללעות אלל חוט השררה וכראה נראה שמשקרדין השיין ממחוץ מעל אותו נשכ נראה אותו חלב עכ"ל ד"מ. וצנ"י"כ והייתי בני זודין שמונקרין חלב זה רק אינו מנקרין אלל עד חלי נרשתי ואפשר שפעמי' משי' דליכא למימך ציה דכמהם צמיה פרוקי מפרקא אלל עד חליו ואזי טוהיין לנקרו כולו ויכוון לעשות

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

לעשות מאסר שאין לנו יודעין זיכור הדבר
 מן פלג לן לאסור חזיו ולהחזיר חזיו ועכ"פ
 יוכל להקשות מכל מקום אלו נזכרין לפתוח
 הדע"ק אפי' לחומלל אפי' הכי נזכרין לפתוח
 צדקות כולו מה שלא נעשה צדקות כל"ה עוד
 הכלל שכתבו זכרנו וכו' וכתיב בזה חלל שור
 וכבש יעזו וקושים צמקומה עומדת. אצל
 צמקומה ועזים מתקדים הכזה מה שלא שייך
 צמקומה לכך פוקי מיעקב צימח וזכו
 מילת דשו"ח לכחזיו ואל קסה מילי. ועל
 כל הניזון הכלל מעשיתי צד"ל
 משום צדק המעט' אסור אלא משום שאל"ל
 לנקר משום שסוף החלל מצטרף המתנים
 הנבחר עס: (ג) גבוה וכו' כחז ס"ל
 חכמה דק"ל צדקת אפי' ליישין אסתחא זכי
 חלל ככפלים ולפיכך נקרא מיי שרגלו גבוה
 מעצמותה כסול כדמתן הסקול והכסול מזה
 משמעות חזון מה שכתבתי לעיל חלק
 הפנים כמתן ד' צדק"ל לפעמים כפלים נקרא
 המתנים. ועיין בצפ"ר אצל עזר להכחצ"ן ס'
 כ"ב. צדק"ל א' אצל הנחמי צדק"ל אמת:

המניח יש הר גבוה (ג) כי שם יה' הפתיה בקושי
 ממקום שחמשך חוט הלכן תחת הדע"ק לערך רוחב
 ב' אצבעות או ג' חוט השפה הרבוק שם ואסור לפתוח
 בסכין משום שיש שם ע"יין גידן וצ"יכין למשוך אותן
 ביד כשכאו לידך ומן אותו הר תפתח באלכסון עד
 למטה בחוט השדרה במקום קצתו דהיינו עד השדרה בזוית
 בין הדע"ק ובין בשר הקושל"ץ ושם נראה כמו חושיין
 בקצתו כזה ועיין מזה לעיל בס' ו' סע' ה'
 בס"ד והו' א"א לגרר כמו כל החלב בין
 הדע"ק לסר"כ שעל הקושל"ץ לכך צריך לקלוף אותו חתיכה
 אשר צורתו הנ"ל רחב כמו ב' אצבעות ולפעמ' הסבה
 ישאר בחלק א' מאחוריים לחבירו חתיכה משררה
 חבירו הנשאר שם ביותר לכך צריך ג"כ לפתוח מצד השני
 ולקלוף כ"ל. והו' המקום שאמרו בגמרא אר"י אמ"ש האי
 תרבא דתותא מתנא וכו' שזיק מפרקא ובכשבים ובעזים
 צריך לפתוח כל הדע"ק מרישא לסופא מפני שהם מרקדים
 ביותר וסריקו מפרקא והחלב מתפשט בכל הקושל"ץ ואין
 שייך לומר חלב חופה מותר כאשר פירשנו בס' זה בפירושי.
 ובחתיכות זו יש ה' גידן ג' עליונות אסורין משום חלב גיד
 הגשה והן הנה במספר נ"א דהיינו ב' המושכים מצד חוץ
 סמוך למקום שמונה נגד הנק"א והנ' היא למטה מזה תחת
 הדע"ק ובין הקושל"ץ וב' מתחתיו שהמשך תחת הדע"ק הם
 אמרין משום דם זה ה' גידן המושכים מעל דהיינו מצד הבשר שמנוח על גבי ה' צלעות קמנות שם
 המצא ה' גידן שנקראין גמין כי מראיהו כזה
 תקח משה הראש מניד שהוא נגד השדרה

והן מינחין כל א' נגד חוליא שבשדרה וגם
 באלכסון ובין הכל נחשבין רק לה' גידן:

יח) ואצל ההנק"א הרבוק בקושל"ץ ישם דביק חתיכה בשר שקורין (שיל"ה) והומה לצונה שקורין
 שר"בש וצריך לקלוף למעלה שהיא מונה עליו האלה ויש שם מר"ך וצריך לגרר יפה ונקי
 מן החלב שיש עליו גם יש באמצע השיל"ד מן המר"ך עד לאוסף חוט לבן שקורין אותו (דאי שיימל)
 וצריך לגרר אותו החלב שעל השיל"ד יפה ונקי ומצד השני במקום הבשר סמוך להנק"א מינה בשר קטן
 שקורין חתיכת גניבה כי שהוא שייך למנקים בשכ"ן אפי' שלא הותנו עם הסבה ע"ז (ובל"א קורין דאו
 פלעס"ט"ל) וצריך לקלוף כל הבשר משיל"ד עד העצם וגם הפלעס"ט"ל צריך לקלוף מצד א' ומצד השני
 תגיד המר"ך כי מצד הקלושה בפלעס"ט"ל הולך ג"ה שם. ובשיל"ד במקום רחב שם במקום אחד הבשר
 עוב ביותר שם תחליק הבשר כי שם מונה גיד אחד ונראה כמו ש"ן גם הקנוקות הנראה שם מצד
 הארוך כמו בית יד משיל"ד תחתוך משם משום הרואה. ובקצת מדינות שישאר שם בקושל"ץ הדע"ק
 מן ג' החתיכות אשר כבר כתבתי בסמ"ן י' וגם העקרב נישאר בקושל"ץ אצל הדע"ק אבל בסולין נישאר
 העקרב בקניא רא"ם וכן ההיך אצל"ק:

יט) העקרב וכליא (דען פלאיקין או קל"ץ) צריך לקלוף מן צדדן רק המ"כ שקורין שפיק"לי
 וצורתו כזה צריך לגרר יפה מן החלב שבו ושם הפתיה שקורין גריף
 אותו ובין העקרב לדע"ק תחת החלב מעל העזר ותחריש העזר
 מן הקושל"ץ למעלה נגד הנק"א מצד החוץ תראה שם חתיכת בשר תקליף אותו ואח"כ תסיר הגיד
 שקורין עקרב וכל הקנוקות מחוץ מן הקל"ץ יהיו אסור משום חגי' ועקרב היא ג"ה וכל חלב סמוך
 לפתיה צריך לדקדק ולגרו. ושם בשמ"ן נמצא חוט לבן מנהג רק בני סולין למשוך אותו כי הוא מושכות
 עד הקני"ל בקניא רא"ם כי יש נישאר רק"ל"ץ בקניא אפי' שלא נזכר בשום ספ"ד מזה הגיד אף על ס' כן
 מחמירין מדינות סולין כזה ובסוף הקל"ץ במקום הרחב יש שם מ"כ אשר הראש מן העקרב נראה שם

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

ונגע המ"ב בנדר לכן צריך אותו לקלף משאר מ"ב ובש"סולי לארבו נראה אדום במקום סומ
מ"ב צריך לקלף ולעין חושב יש עבוד גידין וחומין שהם כבצכצים מעל"ע :

**(כ) חתיכת בשר שקורין קניא רא"ש ובפולין קשיקיא וכלשון גמ' כף פוליא ברש"י מנה משנה
א' תקלה מכחון סביבו ובבשר עגל ישיש עליו מראה כסף אין צריך קליפה רק נרודה
יפה ונקי מכל חלב ומכל קרוטים הרקין ובפנים צריך ג"כ להקלף עש"כ ומצד א' במקום עגול תפרוש
המייזיל ממנו הרוב וחנהר שם המ"ב וכן למעלה ע"כ הקניביל מחוץ תגרי היטב המ"ב וחסר למטה תחת
המ"ב החלב מתוכו. ובחתיכה זו יש מ' גידין דהיינו במקום הרחב מצד א' יש שם כ' פשוטה כזה
זו נחשב לב' גידין כי הגג היא בא מצד (ב) החמון ממנו הוא גיד שאסור משום דם. ועיין מה**

בכלל ב' מן הכללים. ובמקום העגול סוגה"ל ג' גידין זה ע"כ זה
והם ג' אסורין משום דם ובתחתיתו לב' גידין הזה מונה שם
עוד א' וקורין אותה (ר"ן ארעי) לפי שהיא הולכות משוקעי
עד הקניביל וזה הגיד אסור משום חלב כ"ה וזהו אחד מגידין
שאיחא ברפניה א"ל א"ש ישנו גידין וכו' לכך צריך לחטט
אחריה אבל כששבים ועידם מונה הגיד הזה מצד ההגב בהיין
וגם אסור משום שמונתה על בוקר האסור ויונק מחלב
הכלות. ולמטה כפף פשוטה הנ"ל מראה כמו קנוקנות הן
נחשבים לב' גידין ואסורים משום דם ואצל זה יש שם הוט
לבן ועב לאורך ובצד השני החוט הלבן הזה למעלה תראה
עוד קנוקנות וזהו נחשב ג"כ לגיד א' ואסור משום דם.
השומן לצד פנימי בקצהו בקניביל צריך להתוך חתיכות
הרבה כמו שתי וערב ועיין מה בב"י ס"ד ב"ה כתוב גאון
וכו' וסעף י"א :

**(כא) חתיכת בשר שקורין לרקיא או ביישיש ובלשון
הגמ' ארכוכה תחתונה ואלה מצד א' לצד הוין כשהתחתה כהו"י יש מראה כסף תגרי המ"ב**

חתיכה א' שקורין הקניביל ובהעק"ל בל"א לצד הוין כשהתחתה כהו"י יש מראה כסף תגרי המ"ב
יפה מכל חלב ומקרוטים הרקין ומע"ש א"ש יש שם מראה כסף אסור צריך קליפה עש"כ מפני שיהיה
רוכין עליו ואח"כ תסיר בחיבו הבשר הארזן שקורין (ר"ן פ"נערי) יאיתו פ"נערי תגרי יפה ונקי מכל חלב
בחיצין ואח"כ תקלף ההעק"ל בפנים כל בשר האדום ומראה כסף בפנים עד למעלה שסחוכר לצמות
הגידין תגרי יפה מכל חלב ומכל קרוטים הרקין ומצא"ים שם ובדקות צריך להסיר כל הפינע"ה הנ"ל
להסחה כל ההעק"ל ואח"כ מצד המראה כסף במקום הרחב בהעק"ל תפתח הבשר לארבו מלמעלה עד

למטה במקום שיש מראה כסף אצל הפיישה ויש חמצא גיד א' וקרא צדק פשוטה וצורתה כזה
ובסופו אצל הפיישה תקם מתוכו החלל הראש מן הגיד הזה והיא אסור משום שהיא גיד החיצין
הנוצר לעיל בכלל ב' ובפיישה סע"ה מ"ו והבשר של הקנא"בין צריך ג"כ להקלף עד המראה כסף
לאורך צריך ליהר יפה מכל ומקרוטים למעלה בבשר העב תראה ג' קנוקנות והן נחשבים לב' גידין
שאסורין משום הנ"ל ואינן נחשבים בכלל ג"א ואח"כ תהפוך הושיק ותקע הסבין תחת הבשר ישעל
השי"ך וישר משם כל ההלכות וכל הקרוטים והבשר ישעל השי"ך כי שם יוצא מים כששי"ך ומאים
הוא וגם שם סוף כ"ה היינו ארכוכה תחתונה וכל הגידין וצומות הגידין ננעין בו (ב) ואח"כ תחתוך

הבשר מן העצם לארבו במקום הרחב העצם עד שיפול העצם
ובאותו מקום יש סיון אזה ביהו מ"ש המצא עצם דק
וארזן באצבע וקורין אותו (כמה מייזיל) וקליפתו הבשר
ועגול שקורין מייזיל וע"ז מונחן עוד ב' מייזילין ועל המייזיל
הלצין מונה יש חתיכת בשר אדום שנקרא (דאן מייסה
פלעס"טרל) לזה אין תקון לנקר באותו מקום מונה כ"ה
שמש כמו הקש וזהו סוף כ"ה (כזה המייזיל בראשי יצא
מאלבסון גיד רחב ונראה בקיום לכן תחתוך אותו ותתוך זה המייזיל מונה עוד מייזיל קטן משתתה

**(ב) כתב רוקס מ' ח"י לריך לטובל גידי
סידק שלל יתחייב למ"ל כהני השערה
ותחד למ"י טלומת סניק"טננס סכ"ו הגיד
ושלכנס ויתקן לזמות סניק"טננס סכ"ו הגיד
גידי סלכנינס סתלעניו ויזיליס ייזיל
סניק"טננס סניק"טננס סלכ"ו סכ"ו סכ"ו :**

כד הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

אותו תחתוך לארכו במקום ארום גיד א' לארכו עד סופו ובשני' תקליף ממנו כל הבשר הארום בשפה שלהם ותגדר כל החלב וקדומים הרקין שנמצאים שם ותחתוך מראש המיזול החיצון בשני' כדי לקליף ממנו עד סופו במקום שהם המשיחות לבנים ונראין כב' זנבי עכברים וכל העצם תגדר יפה ונקי ובסופו תראה סמוך לחוד העצם יצא מעצם גיד קטן מנקב העצם אשר בו נקב קטן ורק קטש ואחר כך תקוץ העצם מצד הגס במקום שהיה רבוק לבוקי ראטמא משני צדדים וכל הלבן אשר נראה בו כמו קנייביל בלעז תסיר משם :

כב) הקולית זהו בוקי ראטמא פירש זהו העצם החלל משני צדדים (ה'ל דער בין וועלכער אין דער מיטטער דעם פליישעם ליעגט) והוא מלא מוח הרבה שקורין (מארך) צידך בראש עליו מן קרן צבוי לכך צידך לזיהי מאוד ואחר כך תקציץ מן העצם מצד א' כל הלבן שנראה בצומות ויגידן או כמו (הארשלאקס) תסיר כל זה בראש' ואח"כ תקציץ מן שני ראשים מן העצם עד שלא נראה בו שום לבן כמו קנייביל ומצד א' נראה כמו מלפחי בהמה ומצד השני נראה כמו כ"ף ובתוך הכ"ף צידך לראות היטב שלא ישאר בו שום לבן ולבן מוב מאוד לקציץ הכ"ף לשנים ולהסיר מתוכו כל הניל :

כג) הלונביל או לעדוויץ (ובלא דען העכט) תקליף ע"כ ומא"ך אשר עליו לארכו תגדר יפה ונקי מכל החלב ומכל הקדומים ובתוכו מינחין ה' גידין ג' עליונות נגד הראש אסורין משום חלב המתני' וב' תחתונים משום דם כמו בקישה"ן כי הקושליץ ולונביל רבוקים יחד לכך דין א' יש להם ולמעלה בלונביל יש לו ראש וצורתו כזה כלש גוף ובראש יש שם גיד א' שהיא אסור משום חלב וגם צידך לקליף הראש ע"כ לבן הקלאקס"ן או מן הסלאבני' או מן הסאנני' אסור להתוך רבך בו לבן צידך לשני' זו מזה באצבע כדי שישאר הידון בלונביל"ל המריפה מלונביל"ל המריפה :

כד) וייטשנקא : כפולין סלאבני' או קלאקס"ן ובשאר איצות (דען סאניץ) משתמר ממנו הקילנד המריפה לנביל למעלה אצל ה' צלעות קטנות כל אלו אין להם תיקון לנקר כך יש לנו מקבלה איש מפי איש עיי הלכה למשה מסיני :

כה) ועתה אסור לך הידון המוללים באחוריים כמשאדיל שהם ק"א והסבין ע"ז כי כל שולחנות מלאי ק"א צואה ואע"פ שמביא בבי' הסבין אל תאכלו ממנו נ"א ישחן נ"א גידון שמחויב לחטט אחרתן כי הם אסורין משום ג'ה ומשום הגיה אבל ע"כ ישאר עדיין ס' גידון שהאסורין מדין משום דם והתורה אמרה ונתתי מני בנפש האוכלת את הדם ובחלב תתיב כי כל אוכל חלב ונכרתה ובסבין כ' ג' מהלק האחוריים משום חלב ומשום דם כמו שכתבתי לעיל בס' ד' וב' סעיף ה' בהלק הסנים ס"ה כדרישה סעיף ס' ובכ"ל בזה כדכונן מאן ובני' ולבן הרשימו' רק הג"א גידון שיש להם סמיכה מן התורה אל תאכלו ממנו נ"א ככל גידון אסורין מן דם אינו בכלל נ"א כי אין צייבין לחטט אחרתן ומשום הני הרבה מנקרין מקולין במקצת גידון כוננת מוראי לא לרעה נתכווננו רק המניעה להם מהצד דעתם שאין יודעו באיזה מקומן הליבין כסדרן לכך השמתי ואצתי לפניך כסדר מעב' להם משני עבדיהם זה כנגד זה ישירו לכל מנקר בנקר ליבין ולרוע טעם של כל גיד' ושכאם יבשיל ויבא לידו ישאלה הכס וזו וכל החכם החתומי והקל ישרום וזה לכל ישראל אמן :

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד כה

ב) **הא לך** חרות על הלכות משני עברים את זה הנ"א גידין שצריך לחטט אחריון לעומת זה אלו הם' גידין שנרשמינ כנגדו ובאיזה סימן שתוכל למצוא כיא בנקל בלי מרחא יתירה:

מצד זה		מצד זה	
למ"ד גידין שאינן כבלל נ"א.		כ"ה גידין בצלע א' שצריך לחטט אחריהן:	
ז	עיין בסימן . . . כא	א	כבייש
ב	עיין בסימן . . . כב	ג	בחתוכת אליה
ג	עיין בסימן . . . כג	ג	בצעד
ז	עיין בסימן . . . כז	ט	בקוילך ברעטל
ב	עיין בסימן . . . כז	ט	בקוש"ליץ
ז	עיין בסימן . . . כז	א	בקלין
ט	עיין בסימן . . . כט	א	בברעטל
ה	עיין בסימן . . . מז	ו	כגיד הנשה
ח	עיין בסימן . . . כ	א	בקניא ראפ
ב	עיין בסימן . . . כג	ד	ברנוועל
א	עיין בסימן . . . יח		בישילשליין
סה"כ למ"ד		סה"כ כ"ה	
ק"י ואחד בונב הן קי"א.		צ"א וחשוב כ"פ כ"ה	
		א'	בזנב
		הנה	

סילוק חלק מאחוריים בסימנים כיו שהוא נגד השם הנדול שיהיה בכל עת במחשבה של המנקה ידאח אלקס לנגדו בסימנים אלו ובחלק הפנים היו סימנים מ"ו בשם י"ה שהוא חצי שם וע"י שצריך תמיד הסימנים לפני המלא מחצו תיבתו. ויכון כסאו במלואתו. וישלח מורה צדק לעדתו. ויביאנו לציון סבון שבתו. ונזכה לראות באספקלריא המאירה שכינתו. בעולם דעבירין מטללתו. בסללא בעויר דלוינתן כצילי. ויהו בכפי רינה. לדויד לברנו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

אמר דו"ר טוב להודות לה' כלת אשר גבר עלי חסדו ברחמי ובדוב חסדיו גמלני שהחינו וקיימנו לזמן הזה להשלים מה שה' בזה החיבור וידע אני בעצמי כל מי שאינו בקי בעסק זה יתלוצץ עלי בהרבה מקומות אבל מי שבקי בהן יבשמותיהן יתחוק עלי ויאמר מי זהו אשר סעל ועשה. ואם באתי לכותכם הכל באריכות כמו שה' ברעתי לא יכלה הזמן ועוד אולי סיומה מניס להאריך ביותר והרבותי ידי לאל עליון שתצילני משנאות ולא ילין אתי משונותי. אך הפיטת וקדשתי בנשק ובערב וינעתי ומצאתי תאמין. ובאם תמצא שום טעות בדפוס שידוני לכף זכות זמן השמים ידוני אתכם לשובת. נגמדי על זום שנכפל בו כי טוב לספר ולפרסם לא תוכח לה' אלקיך ישור וישה אישר יהוה בו מום לס'ק:

תיקון לדוד.

שייך לרף ב' אות יוד.

גיד הגשה שנשתכח להסיר ונתערב וכו' ולא ניכרו הכל אסור אפילו באלף לא כפילו. כי דין בדיה יש לו. ומ"ס מעטו אינו אוסר דאין בנידון בנותן מעט, אבל שומנו אסור וצריך ס' כנגדו להתיר הרומב לפיכך ידך שנתבשל עם גידו אם מכירו וזרקו וכל השאר מותר אם יש בו ס' כנגד שומנו ואם אינו מכירו כל התמיכות אסורות, ואם יש בקדידה ס' כנגד השומן מותר, הרומב ואם לאו אסור, ואם ניטח הגיד ואינו ניכר מותר דאילו לה חשיבות דברי'. ומ"ס צריך ס' כנגדו דאע"פ דעץ בעלמא הוא התורה אסרתו. ועיי' ביד ס"ק ס"ג מדינים אלו:

שייך לרף ו' במקום דוד אות ה

בספר עקרת הבית הובא כו"ה כתב בספר כנפי יונה להגאון מ"ה יונה ל"ם. נשאל חמי מהקהלה מסודרה שהיה להם שוחט מכמוהו וכמה שנים אצל קצב אינו יהודי ואותו קצב הגדני שלא הגיה שום צלע לחלק אחרים. וכאשר נטע משם אותו השוחט ולקחו שוחט אחר והוא היה ג"כ בק בניקור בשר אחרים וצעק ככרוכא על זה ודראה להם שאותה הצלע צריכה ניקור, וניקר לפניהם מה שצריך לישול מן הקרוסים והחלב לפי ראות עיניו והיה הרבה, ונשאל על הכלים מה לעשות:

תשובה

כתב משאת בנימין בתשובתו סי' ס"ו שלא מצא בכל החבורים שצריך להגיה צלע אחת לחלק אחרים ואדרבא משמעות לשון מהרא"י בת"ה סי' קע"ז דדוקא היכא דיש צלע יתירה גמנעים מלאכול משום דמשוכה וקרוכה לחלק הכליות אבל היכא דליכא צלע יתירה ליכא לביד ע"כ, וכתב:

ואני אומר דכלים שלהם צריכים הנשור, ואני אומר שמנהגן של ישראל תורה היא למה שנהגו להגיה צלע אחת לחלק אחרים אפילו במקום שאין שם צלע יתירה, משום שסוד לאחורו אותו הצלע מתחילין לנקר הבשר ואם יקחו לחלק האנים אולי יפו ויחטבו מעט מאותו הבשר עמו שצריך ניקור מן החלב שבו, והשעם שלא חששו כלל לנקר מעבר לצלעות משום דבהמה בחייה סרוקי ספרקי וכל שהוא מעבר לצלעות הוא ודאי א"א לסרק, כי כל עצם הוא מונח כמו סגור בבית מכסחו כמו שיראה לעינים, ואחר שהוא כן אלו לא היה שם אותו המנקר לא חששו מספק אולי חיתכו גם מהבשר שצריך ניקור עמו וכו' אבל כיון שהמנקר הלא עומד לפניהם ואוסר שצריך לחתוך מן אותו הצלע הא ודאי מבני חיתוך הבשר שעם הצלע הוא וק"ל עד אחד נאמן באיסורים והיה מן הראוי לאסור הכלים כולם דאין זה ספק ולא ימלט שכולם היה להם מאותו הצלע ונתבשל בכל הכלים שלהם, ואינם במלים ברוב כיון דכולם הם בנידוד בחזקת המשחמש, מ"ס מן הראוי להקל בכלים אחר שאינן ב"י דבכה"ג הוי ספקי טובא, אולי לא היה להם כ"כ חלב עד שאינו במל בס', אף שאותו חלב שחתך המנקר היה יותר מן ס' מ"ס ידוע כי הם חותכים יותר מן הראוי והקרוסים וקליטות הבשר עמו, ועוד דגוף החלב מה שסנקרים מאותן הכלים של בשר שמונה שם אינו בא ספק דבהמה בחייה מסודרת ואולי אינה מסודרת כולי האי, ויש בו עוד ספק דלמא לא השתמש מאותו צלע בכל הכלים, נמצא במלים הם אותן שנשתמשו בהם ברוב האחרים, וא"ת שאינם חרוב אולי נתבשל החלב בבשר בס' ואס'.

ואם אין בכשר ס' אולי עם הרומב היה ס' ובלא"ה יש הרבה מקילין דאין אומרים חתיכה נעשה נבלה
באיסור דבוק בשאר איסורים:

ולדינא כתב הגורע בהורה בדיעבד אין אוסרין אפילו הבשר עצמו שבין צלע י"ב לצלע י"ג בין
דיש שם חסיו בשרה ולכתהילה צריך ניקור מהמנקר מומחה משום חלב שיש שם בתוך
הבשר וצלע י"ג גוסא ודאי אסור ויש לחוש אולי יחתוך גם מהבשר שאצלו:

ולענין אם נמצאו צלעות יתירות כתב בספר כנפי יונה שם וזל ומשמע מדברי מהר"ל בהלכות
הכליות דהא לשונו במהר"ל שם. דופן כבש הובא מבית המכא ומצא בה י"ג צלעות ואמר לחתוך הצלע
העליונה כי היא צריכה ניקור כמו האחרים דאין שייך לחלק הפנים רק י"ב צלעות ואמר כי יש להזהר
בזה למנות בכל פעם הדמבחה' שונגין מחמת מזהירות עכ"ל. משמע ודאי כל שהוא יותר מ"ב צלעות
צריכין ניקור מהמנקר מומחה. אכן בתשובת משיאת בנימין כתב החומרא יתירה הוא להתמיר כ"כ הוא
בצלע א' אין שום איסור מצד הדין רק מצד המנהג והבו דלא להסיף עליה ולמה נחמיר כ"כ להגיה
יותר מצלע א' וכו' עכ"ל. אבל אין אני רואה בדברים הללו שהיה כדי לדחות מה שהחמיר מהר"ל
בפירוש דכל שהם יותר מ"ב צלעות שצריכים ניקור משום חלב הכליות. כי ידוע שהי' מהר"ל רב
מסורסם וגדול בדורו וכמעט כל מנהגי מדינות אלו נתיסרו ע"פ הנהגותיו ורוב
דבריו קבלה מרבותיו וכן עיקר להורות עכ"ל:

שייך לדה' י' אות טז וחלב שעל הקיבה וכו'

הקיבה אע"ג דבאיתרא בא"י אוכלין איתה מ"ם אין להקל בו ואמר"י ביה חתיכה עצמה נעשה נבלה
כיון דבאקשתא חלב של תורה היא ויש לשעות חלב דאקשתא נמי. וצריך ס' בקיבה נגד
כל החלב שעליו בין באקשתא בין באיתרא ואם אין בקיבה ס' חתיכה נ"ג וצריכה ס' נגד כל הקיבה
ולדינא גם בהא יש לעיין. בשם עקדת הבית:

שייך לדה' י"ד אית כלל ב'

כל אלו החומין והקרומים האסורים משום דם צריך להציא ולנקר קודם המליחה דאליכ לא מהני
בהן מליחה אלא א"כ שיהתכם התילה (והיתוך לתחת) ואח"כ ימלחם. הני מלי לבשל
בקדיחה אבל לצלי א"צ לא חתיכה ולא מליחה משום דנורא מישאב שאיב. ודוקא כשפני החומין על
אני האש אבל אם הם מובלעים בתוך הבשר אין האש שואב אא"כ יתכבם. ואם לא נשלף ובשילף בלא
חתיכה צריך ס' כנגד כל החומין. ובצלי ובמליחה יש להחמיר ולקלוף סביב אותן חומין וקרומים ולא
בעי נמילה בצלי משום דעור חומין אלו עבים ואין פולטין בבשר משא"כ בוירדן דפולטין בבשר ובעינן
נמילה כמבואר בדברינו לקמן בסעף קטן ו' ואם לא קלאוהו ובשלוהו אתי שנמלו החומין מותר בדיעבד
ואצ"ם דבבולעו כך פולטו ע"י צליה ומליחה ש"ח ומ"ז:

שייך לדה' ט"ו אות כלל ג'

כתב הרמ"א בס' ס"ה סעף ג' מי ששנקר והלך לו ואין אנו יודעים אם הוא בקי בניקור אחרים ואין
כאן מי שבק בניקור לדראות לו אסור לאכול. אם לא שרדענין אותו שהוא בקי בניקור וסוהוק
בנשיות, ואע"ג דרוב המצויין אצל ניקורו מומחים הם מ"ם טוב להחמיר עכ"ל. כתב הס"ז ס"ק ז' בשם
רש"ל ואני הגבר שמעתי וראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שחמירין לחתוך אף היתיר מ"ם כמה
פעמים מקלין בחלב ובקנוקנות של ניד מחמת מהירות ע"כ נהגתי נעצמי שלא אכלתי בשר המנוקד עד
שראה מנקר אחר ויברוק אם הוא מנוקד כראוי עכ"ל:

שייך

שיך לך יב לסדר חמשה חתיכות.

דיא לאנגען דער איינצעלנען שטיקקע דעם הינטערפירטעלס אין דייטשער שפראכע אנגענומען נאך דען אלפא בעט.

לענדען פֿאן דא פֿינף קליינע רייסען אבשעלען
אונד דען היפט־ביין דורכדרייען.

לינוועל. דיעזעס לעגט הינטער דא גידען הארט אן דא שדרה, איז לענגלך אונד זעהט וויא איין העכט אויס.

סלאבני או קלאפק. דיעזעס איז דא איבערעבלעבענע שטיק וועלכעס מאן ניכט מער פֿורשען קאנן.

עקרב. דעס איז דא פֿלייש נעבען דא פֿלמע.

צעד־בראמען. דעס איז נעבען אָבינען שוואַני־בראמען אונד האט איינע לאנגע ווייסע זילבער־ארבע.

קייליכס־ברעמל. דעס איז אין לאנגעס רונדעס פֿלייש, אונד הענט אן דען אָבינען שוואַני־בראמען. דעס זעהט מאן, וועגן מאן דא דיקקע פֿלייש פֿאן אויסען אויסמאכט.

קניא־ראַם. דיעס פֿלייש לעגט אום דען ראָדריין אונד מוז פֿאן דענוועלבען אבגעשעלט ווערדען.

קולניר. דיעס לעגט צווישען דא אייבערע זייטע אונד דא פֿרישה־ליילך.

אונטער־שאל. דיעזעס פֿאנגט אן וואָ דא אליה זך ענדעט אונד ציעהט זך איבער דען היפט.

אָבער־שאל. דיעזעס פֿאנגט אן וואָ דער זעקעל איז אונד נענען דא קניע עטוואס שטימציג.

בייש. דיעזעס איז דאסעניגע ביין וואָמיט מאן דא פֿיעה אויסווינדעט אונד דא האַלץ דארין שטעקט.

דעקקעל. דיעזעס איז דא פֿלייש פֿאן נאבעל איבערצווערטיג נענען דא גיערען, דער אייסערן הויט צו.

דאָכגעשטעלל. דיעזעס איז דער זעקעל, דא פֿעטט ציעהט זך ביס צום נאבעל.

לעפיל. דיעזעס איז דא פֿלייש פֿאן זעקעל ביס אן בוך, דיעס פֿלייש איז עטוואס שטימציג.

לענדען־בראמען. דיעזעס פֿלייש פֿאנגט אן דען קנאָכען וואָ דער שוואַני־בראמען דארף לעגט, אן אונד ציעהט זך ביס הארט אן דא צוואַלפטע רייסע, מאן מוז דען

מורעא!

כל מי אשר יחפץ להעלות ספר על סכבש הדמוס ורוצה בקיומו שיהיה נדפס יפה ובהגהה מדויקת, ירחול לפנות (כאשר עשה המיל ספר הזה) אל המנהל של בית הדמוס העברי הנזכר בהמשעלבלאטס, וימצא במה מבוקשו: האדרעססע שלו:

Bernhard Nasch, Typograf, Pressburg, Schlossstrasse Nr. 70.

Namenverzeichnis der Herren Subskribenten in Jerusalem

mit folgendem Wortlaut:

Jerusalem, den 18. Tammus 5646. An den geehrten und gottesfürchtigen Mann H. S. Gelbart, Anwalt der ihr. Gemeinden in Pötschlitz zu Burgkunstadt.

Von ganzen Herzen geben wir Ihnen zu, Meist., sowohl die hämmlichen Vorstände, als auch die Hochschule in Jerusalem selbst, in die Reihe Ihrer Subskribenten einzutragen. Auch möge derselbe uns mehrere Exemplare einschicken und wir dann dieselben unter die Gelehrten Jerusalems und der Lehrschulen verteilen werden. Herzliche Grüße von folg. Vorständen der Talmud-, Thora- und Hochschule.

Administration der Talmud-, Thora- u. Hochschule „Reschibath-Ez-
Sachajim“ in Jerusalem.

Moses Fleckenfeld Rechn. I.

Dai Bar II.

Nathan Grängat III.

Michael Kohn, Sekretär.

Subskribenten des Hospitals Bitter Scholim der Gemeinde Nischenasim in Jerusalem.

Vorstand:

Zehr. Gottmann. Schime Wilt wiskere. Mr. Szegfy. Abt. Rosenjohn.

Moses Lilienthal.

Urtheile der jüdischen Presse.

Jüdischer Kantor in Bromberg (Posen) Nr. 32.

Herr College H. S. Gelbart in Burgkunstadt (Oberfranken) hat unter dem Titel Tikun Iedavid eine Broschüre herausgegeben, deren Inhalt in Hebräisch geschrieben und darunter ins Jüdisch-Deutsche übersetzt ist. Ganz bedeutende Rabbinen, wie erfahrene und kompetente Schochetim sprechen sich über das Werkchen höchst anerkennenswerth aus. An der Hand der Broschüre ist es für den Menakker ein Leichtes, sich zurechtzufinden, denn es wird ihm ganz genau vorgezeichnet, wo er die einzelnen Aeren findet und wie er dieselben am Bequemsten entfernen kann. Hat man zwar in Kürze einen Anfang über das Forischen im Ohel Nizchok, so genügt derselbe jedoch nicht im Hinblick auf die Reichhaltigkeit der vorliegenden Broschüre. Mit prompter Mühe und anerkannter Sorgfalt hat der Autor alles dessen Erwähnung gethan, was dem Menakker nur irgend von Nutzen sein kann. -- Herr Gelbart zeigt ein reiches Wissen und beweist, daß er auf diesem Gebiete ganz besonders befähigt ist, als Instruktor aufzutreten. Immer mehr tritt das Bedürfnis heran, den Krankenbeweißen auch den Geist des Hinterdriels zugänglich zu machen und wir glauben nicht zu weit zu gehen in der Behauptung, daß dieses Werkchen jedem Schanchet die Erlernung des Forischen möglich macht, sodaß wir den Werke die allerweiteste Verbreitung wünschen können.

L'Univers Israelite in Paris Nr. 22.

Herr H. S. Gelbart, Vorbereiter, Schächter und Menakker, gewöhnlich Forscher genannt, in Burgkunstadt (Preußen), hat seinen mit nützlichen Zusätzen und deutscher Uebersetzung die kassische Abhandlung des Rina David, wahrhaftes Handbuch des

vollkommenen Forschers wieder herangegeben, welches bisher unrichtig und wenig bequemt im Gebrauch war. Dieses Werk wird außerdem ein vorzüglicher Führer für die so schwere Berrichtung sein, welche so wenige anzubüben wissen.

Il Vessillo Israelitico in Casale (Italien) Nr. 8.

Le prescelzioni rituali del Nikur sono altrettanto complicate quanto mal note, onde renderle alla portata di tutte in Germania il Hazan e Sciohet Gelbart *Ph* tradotte in tedesco e corredate di note.

Nieuw Israelitisch Weekblad in Amsterdam (Holland) Nr. 8.

Wie man aus dem Titel dieses Buches ersieht, behandelt der Schreiber, Herr **S. Gelbart, Schochet** zu Bursfelde die Dinun über das Forschen der **Wurden** und **Hintertheile**. Solch eine Arbeit kann natürlich, indem sie gut ist, von vielen Nutzen sein. Wir haben auch das Werk, bevor wir es ankündigten, in Händen der **Amsterdamer Schochtim** **A. Bedder** und **A. Goldschmidt** gestellt, die als großgelehrte Schochtim befähigt sind, ein Urtheil zu fällen. Sie haben nun erklärt, daß der Schreiber sehr gut auf der Höhe ist und daß seine Arbeit Empfehlung verdient; ihr Urtheil soll für viele genügend sein. In den hebräischen Text ist ein deutscher Theil hinzugefügt und der Gebrauch soll bei vielen Zweifelhaften praktisch sein. Der Schreiber beginnt mit dem Forschen von Kopf, Herz, Kinnbacken u. s. w. Darnach wird auseinandergelegt, was unter Eingeweide verstanden wird und wie sie geporscht werden müssen.

Mögen also solche, die es brauchen, sich das Werk anschaffen, es wird ihnen gewiß nützlich sein.

Pr i d j e n s t a d t, (Unterfranken.)

Werther Herr Gelbart!

Dieses Buch ist für angehende Forscher nur sehr zu empfehlen und verdient Ihre Arbeit alle Anerkennung.

A. Schwarz, Lehrer.

Bekanntmachung.

Denjenigen Schochet, die talmudistisch gebildet sind und genanntes Fach zu erlernen wünschen, bin ich bereit, dasselbe zu erlernen.

Der Verleger.

Nachträgliche Subskribenten, welche gerade beim Schlusse des Druckes einliefen, und desshalb nicht in die vordere Reihe eingetragen werden konnten:

Meisenheim (Rheinland),
Herr Rabbiner Dr. M. Janowitz.

Anclam (Pommern),
Herr J. H. Alexander, Kantor.

Dirschau (Westpreussen),
Herr Rabbiner Dr. Nordheimer.

Conin (Russland),
Herr S. Rosenthal, Oberkantor.

Ich übergebe daher dieses Buch der Oeffentlichkeit für den Preis von 3 M., und bemerke, dass der Erlös zu einem wohlthätigen Zwecke verwendet wird.

S. H. Gelbart in **Burgkundstadt**
Oberfranken (Bayern).

ספר צינה דוד

הוציא לאור
הוצאת ספרים
ירושלים

על הלכות לקורא ועל סקני
 ונכסיו חספיה הוה כנר לנשן
 חרוכט יאז לעולם אכס קנהל אשח נא
 בעל התלפס והחגנד באריכות נכירוש אקסיק
 על בעל העיטור בפירוט תקום דוד על כל הצבחה
 הן אברים פמידי והן אברים חיצון ועל כל צד
 מעייס והצל כל"א לנדק על סדר: ע"י החקק
 מוחסה. חנוע רכה טייטשליך ק"א. כל לוכות
 בו הרנים חפני שכמה חפלים סביטה נמו ב
 הנה כמו שפראו. בהשכחות ובהרמות בספר דוד
 מן גדולי עולם ולהסיר החכסל חישדלני
ה"ה התורה הר"ר דוד בן הר"ר
גרשון רייטש ז"ל וגירתו קבועה
בק"ק אלברשווייכלר סמוך לק"ק מנסיים
 וביותר סמוך לחוק לאנדז

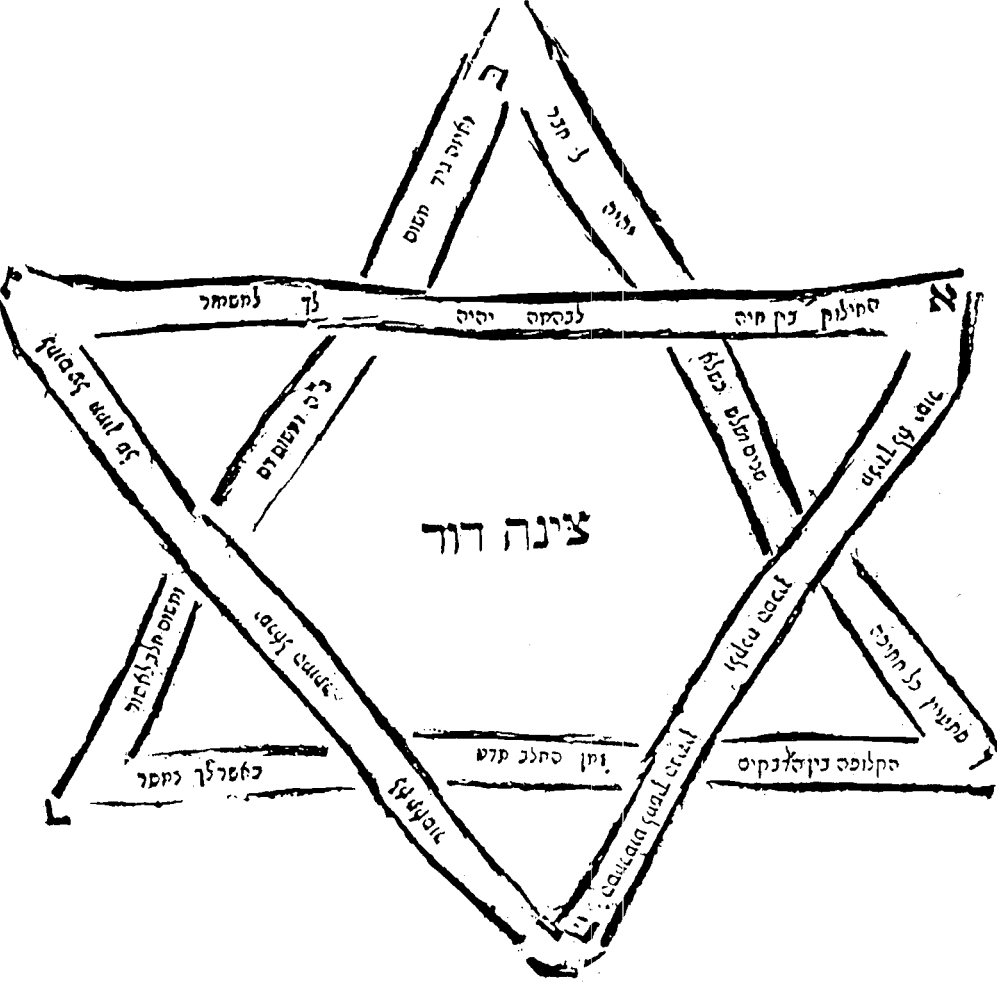
גדפם בק"ק פיורדא

ע"י החוקקן התורה הר"ר הויס בן
 הר"ר נלי הר"ש מנסיים יז"ו
 בסמ"ב כל אית נס"ען האכל
 בע"ל נס"ק

וכס"י ציננה דוד חזקה - ונכנסו שבעה ימים ימים

ד' דמקד את כ' וענני למנוח חפ"ץ
 ו' דמקד ע' חמ"ץ יסעך ויחניך חסעדי"י
 ד' דמקד הודיעני ואורחותיך לפני תולין
 ב' דמקד אשכחה לך ואודים שמך סל"ה
 ד' דמקד דואל תמים לך. מנ"ץ הוא לכל החושים כו' חמיד
 ז' דמקד אתי ונרחמה סמו' יחדיו"ץ
 ז' דמקד בקשו כליו חמיד

ומדיה כוה"ק יש שסק חקיפין קל טטה. כללים טנריך כל עיקר לידע אותם כלשון קצרה ושימוש תולין כספר
 ז' דמקד כללים כוה"ק יש שסק חקיפין קל טטה. כללים טנריך כל עיקר לידע אותם כלשון קצרה ושימוש תולין כספר

ספר

תקון לדוד

על דיני

ניקוד מחלק הפנים ומחלק אחוריים

עם

פירוש אשכנזי כל דין על הסדר.

ע"י התורני הר"ר

צבי פנחס בן הר"ר אליעזר געלבארט

חזן ושו"ב ומנקה בק"ק בורגין קונדיטורט במדינת בייערן.

שנת וזאת הברכה לפ"ק

נדפס בדפוס של האדונים שטאמפפעל, עדער א קאמפ. אין פריעסבורג.

החם השנת דב' הספול ב"ה זכר' דוב נאש הנחל את הדינים הנכונים.

Namens-Verzeichniss der Herren Subskribenten:

Hohenstein, (Ostpreussen)
הערד מ. פֿרענקעל, קאנטאָר.
Kletako. (Posen)
הערד א. י. עלטער, קאנטאָר אונד לעדער.
Lichtenfels. (Bayern)
הערד איזאק קראַנאָבער, שוחט ובוֹדק.
Lüneburg. (Hannover)
הערד טהעאָדאָר פֿילד, לעדער.
Merzig a. d. Saar.
הערד ל. בעניאָסן.
Nürnberg. (Bayern)
הערד מאַריטן טהורנויער, פֿיר דיא איראעלי-
טישע געמיינדע-ביבליאָטעק.
Ostrowo. (Posen)
הערד מ. גילד, קאנטאָר.
Spandau. (Brandenburg)
הערד לעווינאָהן, קאנטאָר.
Steinbach. (Rheinpfalz)
הערד פֿייס ווייל.
St. Wendal. (Preussen)
הערד א. אייזנקרעטער.
Schwabenberg. (Lippe-Detmold)
הערד לעבאָך.
Tilsit. (Preussen)
הערד א. וואַלקויה, קאנטאָר.

Altenkunstadt. (Bayern)
הערד מאַריטן זעליגמבערג, פֿאַרשטאָנר.
א. נאָרדהיזער, עלטענשטאָרלעךדער.
Bayreuth. (Bayern)
הערד דאָקטאָר קישניאָבסקי, ראַכבינער.
דאָבויער, לעדער.
מאָזעס דלבערשמידט, שוחט ובוֹדק ומנקה.
וואַלף ווערטהיימער.
Burgkunstadt. (Bayern)
הערד יונה לעבענשטערן, עלטענשטאָרלעךדער.
זאלאָמאָן קאָהן, פֿיר דעססען שוויצענער-
פֿאַבריק אין ערלאַנגען.
Bamberg. (Bayern)
הערד וועטצלער, יוועליער.
Dresden. (Sachsen)
הערד ל. ניימאָן, שוחט ובוֹדק ומנקה.
Erfurt. (Sachsen)
הערד הערמאָן לעפֿי, קאנטאָר דער טעאָראַט
פֿאַרשטאָרקסען-געמיינדע.
Fürfeld. (Rheinhessen)
הערד פֿינקעלגריין, קאנטאָר.
Geldern. (Elsass)
הערד דוד פֿראַנקען.
Haigerloch. (Hohenzollern)
הערד יאָקאָב האָהענעמסער, שוחט ובוֹדק.

Obengenannten Subskribenten, welche mir zur Deckung eines kleinen Theiles meiner Druckkosten halfen, spreche ich auf diesem Wege meinen herzlichsten Dank aus.

Der Verleger:

S. H. Gelbart in Burgkundstadt,

Oberfranken, (Bayern.)

הקדמה של תיקון לדוד.

ידא פנחס בן אלעזר את הקפרי הזה וישבו ובלגולו של המוצר כאשר דפס בהקדמה שלו וכל מה שאירע לדוד אירע למנחם, זה היה בר צאח נכריה חס היה גר, זה מנעוריו לא שקט ולא שלו זה היה הולך בנעוריו מיישיבה לישיבה ללמוד תורה, זה היה גדל בין קופרים ורצון חס היה גדל בין לומדי תורה וכל משפחתו היו לו ים ומקדים כשרים ולא לאסר כל הכי הרפתקאות דערו עלי, ושה פנחס את הדברים האלה בלצו ואמר בלצו הסדר ההגדל שזינו לזימי הוא רק פרט אחת שהוא נבלה לעולם תורה ואי להרי אצערפראנקטון. ואחך ה' כי אכפת צי ואורתי אלך ואחקן מלחא. ונאחר שזה הספר דפס בשנת תק"י ולע"ע חרנו"ו לפ"ק הנה עבר זמן ק"ל ובהדמוסים צפראג וצפראנקטורט **אין קול ואין קשב מזה הספר** אורתי על שלשה הדברים העולם עומד ואחקן זה הק"ל בזכות שלשה דברים

צום בנאמרי קול

קול

מסון צנעמרי קול.

ותשובה (המסגר הוא בעל השנה) **ותפלה** (המסגר הוא בעל השנה ומהל מחסה) **וצדקה** (המסגר הוא בעל השנה ודאק ישרא)

ומעבירין את רוע ק"ל. אבל הקדמות מלין ושריות שותא, אולא שקילנא רנוון ורשותא מן המוצר צנה דוד לאמר דבר צמנו וילחדש שמו וספרו ואומר דבר צמס אומרנו מציא גאולה לעולם, וכבוד חכמים ינחלו, כי גם את כל ימי גדלתי בין החכמים אבל עתה צמקום שאין אנשים כשהלתי להיות איש כאחד ומשירי כנסת הגדולה להחזיר עטרת דוד ליושבה וזכות זה לא אמות בצומאחי אלא מות ישרים והש"תש יצטו אל עמי וככה רוח וחרד על דברו ומחוקה שנת העצד:

ועתה אספר המאורע אותי היות זה שמונה עשר שנים צמחטות וצדיקות עסקתי, וביד שקעשיתי צן שמונה עשר לחופה הייתי יוקצ אוהל בין דברים המופלגים ועל פיהם ילחתי וצאתי ואחריהר המסכתי וכל דבר שילא מפיניח לי להוכרה רשעתי וגם היה יכולת לי לאמר בשמוחה לב לאצי הלדיק צרכני גם אתי אצי, וגם הוא אומר בשמוחה ראה רוח תורה צמי! אבל לפומיה לעצידתא עבירן ומללחא, יייה כאשר החמו אותי חלקים מציח אצי היו אצותי היקדים וקרובי ורבותי החסידים ואצי זקני המנוח עו"ה ר' יצחק איצק דין לדק, מלחויס ומחיריס אותי לאי כך צעקצי האין וה' יעבד לך רעותך בכל אחרותא, ומלחתי העת סנה

הקדמה של תיקון לדוד

עצרו עוד ח"י שנים, והרצה מרובי שאלתי ודעתי במשך הזמן מה שרבי לא שנה ל' חייל
למד עמו: —

ויתפלל פתח ואמר לב טטור זרח לי חלקים ורוח נכון מדש בקרבי לקדש את שמוך
ברבים כי אין לי חצר וכ"ש רב, ונשום לקיים החוב המוטל עלי להמליח ערך
לביתי אימי זיכולת לשבח ולהלל את עלמי בהחמדת החורה ובהנהגת חסידות כנהגתי ונכעורי
חבל בזאת יתהלל והתהלל — כי תמים אני צדיקתי וציוחך במקומותי כפי פירש"י פרשת נח,
ולפי יש שדורשים. ואני נשבעתי ואקימה לשמור עשפתי לדקדק ואחזיר חרבי על ידך, לקיים נתיב
חורה עם דקך, וק'בל ר'נת ע'מך ש'גברו ט'הכרו ל'ורא והמלא אשאלותי, זכית יגיעת החורה
שלא נעמתי ש'כת סוס על משכבי צימי בהורותי יעמוד לי ויגן עלי, אמלתי וחקתי ולבגדך כל
תאותי ולך תליות עימי לעבודתך וליראתך, כי מים אין להעביר נ'ומאה אם אחטו על הדמה
טעמא, אך בגלל אצות חושיע זכים, יהיו אחרי פי לרלון לפני זורחי ולפי כל רואי את הקסר
צנה דוד וגם תקון לדוד חבורי, אל תקילו למלי ודברי, כי סהדי במחומים לא הבאתי
דין אחד אשר צדיתי מלבי רק מפי קוסרים וספרי לדיקי יסוד עולם וכמותם ירצה צישראל ואני
לא חזרתי זה הקסר לגדולי הערך ומני כ"א לפחותי ערך כמיני ולכות הרבים הוא רעיוני'
ולמדש עטרות דוד, והדן אותי לכף זכות ירבה במועם ה' לחיות: **אמן**

כנשה וכגמר בעש"ק פ' **קרושים תהיו** שנת **ו'זאת הברכה** לש"ק.

דברי המתקן לש"ש ותורתו:

פנחה צרי וחמיד ורביג דילאון בלעותא.
צלותהן כבן מקבל והניא בעותא.

ספר

צנה דוד

על הלכות ניקור.

אע"פ שקצת מונימין מספר הזה כבר לזמן מרובה יצא לעולם אפס קצחו ועכשיו בא בעל המלקט והמחבר באריכות בפירוש מססיק על בעל העיטור בפירוש מקום דוד על כל הבהמה הן אברים פנימי והן אברים חיצון ועל כל בני מעיים והגל בל"א כל דין על הסדר. ע"י המנקר מומחה מגזע רבה מיימשליך מנ"ש. כדי לזכות בו הרבים מפני שבמה מכשולים שנעשה בעו"ה עד הגה כמו שתראו בהסכמות ובהרמנות בספר הזה גדולי עולם ולהסיר המכשלה מישראל:

היה התורני הר"ר דוד בן הר"ר גרשון דייטש ז"ל ורדתו קבועה בק"ק אלבשוויילר טמך לק"ק מנהיים וביותר סמך לחזק לאגרוי.

נרסם בסעם ראשון בשנת ו'כל אות נפשיך תאכל בשר לסיק.

וכעת נרסם מחדש

בשנת וזאת הברכה אשר ברך לפ"ק.

הסכנו הזה עמדתו לכבוד בוכלי וקור"ה. אשכנז"ת דוד ב"ה גרשון דייטש יורב. ונס"ת צינה דוד מורה:

: ד'רשמי את ה' וענני למנוח ספיץ
 : ר'תמן לי מג'ן ישעך וימיך חסעלני
 : ד'רביך ה' הודיעני ואורחותיך לפני חכיך
 : ב'נדבה אשנחה לך ואודה שמך כלה
 : ד'הלל פמים דככו מג'ן הוא לכל הסוסים צו חמיד
 : ד'דלו לה' אתי ונכומה שמו יסדך
 : ד'רשו ה' ועוזו נקשו פניו חמיד

וצנינה הזה יש ששה עקספין נגד ששה כללים שלריך כל מנקר לידע אותם בלשון קלרה ופידושו תמלא בספר
 בכללם קודם חתיכות עשר מאחריים בחתיכות הכל בשר היטב צסימן א':

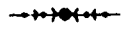
הקדמה של המחבר.

ידבר דוד את השו"ת הזאת. ואמר המחבר בלב נשבר צפין כח נצר ומלין לספר כי ידעתי קולך ידיעותי ומיעוט השנים ערכי ושפלותי שכלכל צינה לא נצחתי ונכחד ה' לא נעמדתי כאשר מנעוהו לא סקסתי ולא שותתי. ולעת הזאת יאל עלי הנזירה להיות נשלמולי דנצח על ידי פניה דעה אשר הקרה ה' עלי בדרכ שיגלתי למדינת הול"נד כמנהגי לשעבר והייתי מטלטל מעיר לעיר גידין שנת רח"ש לני ובסוף בצינה ולא לספר כל בני הרפתקאות דערו עלי וישם דו"ד את הדברים האלה בלענו. מוד שאגלה למקום תורה : ודו"ד ברם וינא אל שמו"אל צעיר הקודש ליסא צפולין גדול היא העיר ואם צישראל קוסרים ורצנן מלכה כרמוני ומלאתי שם אנשים אשר עסקן במלכות שמים. לנקר האחוריים. ואמרתו אל לני ומי יודע לעת הזאת הנפתי למלכות ושמשתי שם הגדול הדור בעסק הזה ה"ה החורני והמושלג מוהר"כ שמואל שמוט וזודק ומנקר וגאון ציק"ה הנ"ל ושאלתי אותו על כל פקדי דינים אשר אין להם מקר צהיות שם שארי מנקרים והם רפיא צידן ואין מענה צפיהם אלל המכס מודה על כל האמת ה"ה מור"ם הנ"ל ואמר לי חמיד שאל בני שאלה וישר סיך. ומסס ואילך לא נחתי עד שמלאתי מנוח כלל הוא הנק"פ פול"טא כדלית' צמולין דק פ"ס כרש"י משנה הרפסונה. ויאמר דוד עמה חספה לי כל המנקרים המופלגים המלאים שם. וגם מלאתי ציד מוהר"ם הנ"ל כשרים ישינים עזה העניין רק הדינים הם משורים שלא כסדר כמו כספר צ"י וצאש"רי וצאלספי ושאר רלסונים ואין איש שם על לבו ללמוד העסק הזה כסדר רק איש מטי איש עד ה"ל"מ מקיני ואע"פ שהמחבר מודות אהרן יגע דבר זה אפי"ם אחר מאלף מן המנקרים שצנינים אותו וחלוהו המסרון צידיעתו וצאלת הנגי את הכספר שלו לפי צקיותו רק צקולך ואפי"ה השמיט כמה דברים צאשר שאלתי למנקרים רובן ככולם שיש ק"א גידין צלפוריים ללכות אחי צלזזה מקומן של שצמים. הכה כי זה א' מן הכללים צבלמת ניקור שצריך כל מנקר לידע את זאת וקמתן הוא כי כל שבלמות מלכה קיח וכו' ואין איש מגיד לי רק הנ"ל גידין אשר עליו צמולין אל מאלכו ממני כ"א מנ"ח כי ספ" גידין שאסוכין מן דם אס שכח א' מהן הן צטלו צם' וג"ה אפילו צבלף לא צטל כי היא צריה צפני עצמו כדלית' צי"ד סימן ק' סעיף א' ועוד משום כמה ששטח צריכין לידע ע"כ ינעתי עד שצאלתי צצירוף החורני מוהר"ם הנ"ל והורה לי על האמת כאשר יד אלו צכחציו ואשר צירי מעמו ואס"כ צכצוי אל עיר מולדתו היא ק"ק ניקלצבורג עיר ואם צישראל ושם מלאתי מנקרים ישינים העוסקין במלכה זו ושאלתי ודקסתי על כל פקדי דינים עד שצאלתי עמהם לפני צ"ד גדול אשר שם ועשינו הלכה למעשה צפני הצ"ד ואז ראו והצנינו והצנינו את העון והמכשלה אשר ינא ועל ולאשר זאת הנכספו הצ"ד עמם האלושים פרכסים וצצצם פוני"ם עיר ועצמו אחי למצנינים על צית המצנחיים ומעל כל המנקרים שלא ימרו אחי ושיעצו הכל כאלו עליהם וכן חלפו הכחצ אשר פעדי מכל הצ"ד אשר צצם צאשר שצעתק אותו כתצ צצולי ההקדמה הזאת :

ואודך ה' כי אנפה צי ואמרתו אלך ואחוקין מילתא אשר לא היה מעולם ופליא לזרע דאצא לכתוב שום דבר מלצי רק מה שקצלתי מצרותי ונהי שמלאתי צפספי קודש וגם לא צחתי לסלוק על העצבר ס"א הנ"ל רק להחזיק דצרי ובהעמידם על מוכס כי הוא כתצ הכל צקצרה ואני צכצוי אצריו למלכות ולהפעיד דצרי על צוריים כחסף המצכיר ולא כמזכיר. ואליין צכ"מ המוד ועצל העיסוד מה שהוא הצמיס והצורע הדין מלין צלה מקורה וכל מקום צמנאל גיד ועעם של כל גיד מן ק"א גידין כי הוא העצבר ס"א הכשום רק אפי"ס גידין שצריך למצט אחריהן וצאלת צחוך הס' גידין אצרים נמנלן ג"כ שצריך למצט אצריהן כמו קצן לני וכדומה לו אע"פ שסם אינן אסוכין משום ג"ה אפי"ה צריך למצט אצריהן כלי שצנגעה צניר הפנימי כשצ אצאר הכל צעז"ם צפנים על מקומו ולהוציא מכל הספיקות כי צכל פעם שחייתי שזאל למנקרי צצר על הא דלעיל והשינו לי כך קצלתי מצצותי ומצצותי ואחוקין מעצמה האו"צות ולא ידעינן ואע"פ שהצב צע"פ"ס כתצ שזי אפסר למצטן ככתצ וכן צי"ד סימן ר"ז סעיף ז' וזה נלמנו אפילו על למדן גדול זה צודלי אמת כי מי שצניו יודע מקום הליכתו כצדקן אצל מי ששימש ולמד הדינין יוכל לכתוב הכל צצר היצד וכל מנקר יצין את זאת הא צלל הא לא סגי וכמה פעמים רליתי מן מנקרים שמוצין ואינם יודעין מה הוא גידין או קוקננות ולפעמים שמוצין צצר שמופה אלל הפלצ ואחוקין שחצב הוא ולפעמים מניסין חצב גמור ואומרת' שצצב סוסה אותו כמו צפול"ץ ה' לי כמה פעמים ריני ריבות ואינן יודעין מדין פצוקי מצרפא צכוי צציה כמו שצכחצו צ"ה צפנים צלדות ולכן אקרא את הכספר הזה **ציצנה דוד** כי נמה קלקולין רליתי ען מנקרין צפחיתו צצר קושלי"ץ והצדוק צו סקדין לכה (וצל"א שילד) שהוא על דרך מנן דוד והרליתייו למנקרין שסי"ן צכחצו כמו שקצלתי מצצותי והוא אסוד עשום דם והמחבר ע"א כתצ רק קחם והגיד למעלה (צצילד) אסוד משום דם אצל הגיד מונס צחוך הכספר וצריך למחוס

הקדמה של המחבר

לפתוח הנגד ולורחו כזה **ש** והם חומטין רק מחוץ כמו שלכתיב ח"ה על מקומו ומכס רוב היסוד בכל מקומו
בפמרי קידש הלאה לפרוש הנ"פס לכן שקרא הפירוש נגדי עניינים שקום דוד ויהיה נחם רוח ללומדים
ולעוסקים ולא יפסדו לחשב מה והנס וצודאי ידו לי כל המנקרים המומסים ולא זה לעומת זה אהבו בכל
מקום כל דינין נלשון אשכנז כדי שיהיו צדיקין אפילו הפנמים והמון עם איך לנהוג לנקר הסלק הזנים עם
סני עמי. כי הכל משתמשים בעבודה זו וממקרו לענדים ולשפוטות ואין גארי חרץ יודעין מזה ומה שעמית
רליגי עשהים והים שמנקרים נגד שלל כזה וכן בני העים ובשרם הפסול שמערים חתיכות חתיכות
וחומרים שיכולים לנקר החתיכה בלם שלא יעלו החתיכה ניד ולא הם כ"י מים ומלח ובמלח הגידין האלו
אקורין מים שלל כמו שמראה דרך השמול ועוד רעות הכנה ויך דוד לדרכו ושמואל עב למקומו. מפני מה
ישלפו הסלק האסור למעשה חתיכות כמו שלנין אותם במלך האסור דהיינו: א) גיד הנשה. ב) קוש'ליץ.
ג) חתיכה האלום. ד) קימ'רפת. ה) ליסק' או צייטש. ולא למכס כל זלם כי זה פ"ס הסוד ממשה עמין מיתין
וכ' עמין משמאל הם כנגד עשרה כוחות של עומתה הסודנים המרכבה והס' סניו רשעים ימהלכו. לכן פגש
המלך עם יעקב דוקא בגיד הנשה וזכר שאלו מנקרין מניחין אותן הסומתה נחון הקדושה ועיין מזה בשל"ס
ד' קס"ט פ"ד לכן יהיה כל הנקר ילד וסדר של מללכתו ויעיין היסוד כל חתיכה בשר קודם שיוצא ממחט ידו
וכן כל פגש לא ישאר שום בשר האפריים למלך הפנים כי אז הוא העושה שליט יכול לחקן כמו שלכתוב ח"ה
על מקומו וזכה יחקון הגולה וע"פ הנקשר כי כל שליט אוכל ומאכלי אישור למניחו יזכה לאכול הסעודה לחמן
ובפרט לדרך זהירות וזירות על אותן גידין שליט בכלל לא אפ"ס שרובן מקרין משום דם כאשר ארשום כ"א
במקומו כי לא למכס אמר הכתוב בשל כי חסור לאכול בשר בכל אית נשך חסבל בשר כאשר יאכל הגני ואם
הכלל קן חסבלו הטמא והסבור יקדיו יאכלנה רק הזק לנלתי אכול את הדם כי הדם הוא הנפש וכו' ויכול להקשות
מפני מה מזהיר הכתוב כאן על הדם כי נכר כמה פעמים הזכיר לנו החסור על הדם ועוד השמאל והסבור
יאכלנו מה הטמא והסבור יאכלנו. הגם שרש"י מביא במומם אי מה צני ואילן סלני מותר אף שולין חלבו ומותר
ח"ל אך וכו' רק סוק לנלתי אכול את הדם. ובגמ' דסולין ד' י"ז אלא לר' ישמעאל צני ואילן גופא מי היה שרי
כי אקר כעמט בתיא דסוי להקרבה אכל מה לא סוי להקרבה לא אקרר רחמנא כי זה א' מהכללים שצריך כל
מקד לידע בהפסד בין מה לנהמה כי נפיה לא לריך לנקר כל המלך וה"ל מאשר סלנו מותר יהי' ג"כ דמי
מותר לך מזהיר הפסוק כאן ע"פ רק סוק וכו' הטמא והסבור יאכלנו אפ"ס שסלנו בנמה טמאה אסור לכס אכל
במה הוא סבור מאשר שלא נקרבה ע"ג מזנס ולעפ"כ דמנו חסיה נזהר. לכן שרש"י למילא כל מקום חס' גידין
שלאסורין משום דם והנלתי בשולי הידיעה אלא כל דין משלק הפנים ומן בני מעיים נלשון אשכנז כדי שיבינו כל
הפס אסור לא מלומדי תורה וכל זה לא רשום אחר משובלם ולפני זה פ"ס נכתב אמת וס"י שליט נורה ד"ל
מנני כי כן חוכל לראות בהסכמה ובקבלה שלי מן הגלון הגדול והספיד המורכב שרד"ב אצ"ד ור"מ דק"ק לכתב
שסקר אותי על כל זלם צדיקו ה"ד שלו וכן העידו עלי רבנים המונהגי' מהורש הג"ל מק"ק ליסא וכן שליט
מקרים הייפגנים ומומסים אשר משובלם לא העידו על שום אדם דבר זה ודי לי בהפסד זה כי על ג"ה לנד
לא נחתי להזכר כי בנמה מקומות ומדינות אינו נמלכות שמנקרים האסורים רק על הפנים ועל הגידין שאסורין
משום דם וכמה"ה על הארץ שחשכו כמים ורוב המון עם אינם נזהרין וקומטין שיואלין ע"י מים ומלח אכל
לפעמים הם מוחזקין הנצח ולא יזיקו שום איזק בגיד חס' כסופ השפעה ולא נחשוריים לנד עלי הימר כי נותר
בסלק הפנים ונלשון ונראש כאשר כמה פעמים רליחי בוקי קריקי מעשים אשר לא יעשה נראש ובשרם הגידין
הלפים כמו צ"ד ק"ה פק"ף א' ובטור צ"י ק"ה וכמו שהפסקתי הלשון מקונטרס בהמ"ע בנשים הפסד קודם
הכללים מן האסורים ומה פעמים עמדו נגדי וחומרים נחלפה כך קבלנו וכן מהגיגיו מקדם והייתי צדיקים
כמהפגע בעומרים ט"ס אמת אחר למה אינם מזהירים לנו הרבנים הגדולי' אשר בלרץ המה פכמי הדור על זה.
ואלי צע"י אעתי לים צודאי סכמי הולכות לא ידעו מזה המכשול ולא ידעו צודאי היו משגיטין והיו עושין
נדד לפרה זו. ופנל מנהגם אלי אומר דור הספרת המה ומנהגם לביהם. ומה לי להאריך מזה כל הפסדים
מליים וגם מהפסד ד"ל המלך כח צדיקות מזה ולמי נלתי חסריו רק למזכיר מן ובשרם מזה ככולו יחמט
הסלק הפנים על י"ז ללעית וישאלו נו הנשר השיין לאסוריים ומחתי לביעושה כאשר אבאר בנשים וכן החלל
נלחם הפנים נשם קונטרס בהמ"ע צדיקות וכאשר הפכימה עמי ח"ל ה"ד הגדול בק"ק ל"ש עם הרב הגדול
מהור"ר משה רב"ב פ"כ בכל גלילות ישלל במקום שזין מנקר מומתה נמלם שם יזכר כל פגש וכל צ"ד לחלוק
האסוריים מן הפנים על כל ללע י"ז ממש כדי שלא ישחיר שום בשר על ללע י"ז שלא ישה הפסד להפגלה
אפילו כל דרו ולא כל הפס על מקומו יבא נשום ולמען י"ז לך ולגניך אחרך כי הפגעה היבר נעמי ה' :

העתקה מהרב הגדול ומב"ד רק"ק ג"ש אשר הזכרתי בהקדמה שלי:

ד"ר דוד נל עד הכלל וכלשון לכל דבר נעסק הבלכות ניקור ה"ה בעולם ה"ה דוד ונקר כשר כעת הוא מתגורר מה קהלתינו וידיו רב לו בדבר זה מהם נלחמו"ר ישמחה שנס המגיע לכתמים כחף ויךר צלי פךר והכלל לפנינו מידושי דינים ובפרט הנשר שנין ללפ י"ג שייך לנשר אמוריים ולריך ניקור היטב וכדומה לזה ליוה דברים חדשים ע"כ נשות והורמנה להל"ר ד"ר הל"ל להשגים חוך סאקולין על אמוריים שניתן למנקרים ועל נשר הפנים שים ציד הקלצים שלל ימרו את פיו נעסק זה ונלשר ילחו ממנו כן יעשה הלכה למעשה ולס המלל ימלא שיעברו ע"ז ענוש יענם לחסם ע"פ צ"ד כלאוי. הכ"ד ללה מה קהלתינו ק"ק נ"ש יום ה' ע"ו תתיז חק"ס לפ"ק:

- : הקפן משה בן הכז הגדול מהור"ר אהרן זל"ל מלנ"ב
- : הקפן יששכר בעיר נב"ל מ"ל ה"ה
- : הספיק יהודא בן הכז הגדול כמסור"ר מענדל זל"ל ה"ה
- : הקפן צבי הירש נב"ל העשיל אלניו זל"ה
- : הקפן יהודה צ"ס שסעון שפיץ ה"ה

הקדמת בעל המחבר בלשון אשכנז.

ידבר ד"ר מוג פכ כידט דוד דיהה קולנין מינחמלט קיגן דיח הייזיג פוכוואונג דיח קינדך יסרמל גמנר: פכ סרייבט דער גרוסר הייזיגד ומן רבי וסה בר היימן מין זיינס סלך מונ' ביטט מן דיח לייט די דח זעהן מיין ניחם סלך ומהז מיינך המט מחבר גוועזן ניט מויל' מיהן לו טרמלטיין דחם פכ גסריבן זאט הבן ומהז מיהן דונקט גוט לו זיין נמך זיינר דיפה נוך. דפן יעבר מוז זיך פֿאקסטפולין דחם קיין מחבר זיך מויל' זיינס מייגנין סכל פֿעלמזין ווערט. דפן ומן ווס זיך פֿאקסטפולין דחם קיין מחבר מוז דפך מיין סלך מחלט דחם פֿאך דפן עואס קוושט הוט זיך ומהז לו ברענקין די זיינע וומרטין נוך דרמלט מונ' גטרלט ווערדן מונ' פער מוז מיין מוז זיך דריבך ברענקן. דרוק מוז דפך רמב"ט זייני ביט מן מיטלצטן די פכ פכסט פֿאך ברמחטיין זול ומהז פכ טוט מוז דיח זמך מן זיך ניט ווייטר נוך דענקין ניטג המט. מך ביטט פכ ווייטר מוז מן קיין גידמקן מחל'ין זמל ווער חיבך מיין סלך קוושט מונ' הוט מיין בלמט מודר לווייח דריגן גלייפנט ביז פכ די סלך דורכגע- גמעין המט קען זיין מוז ומהז מיין מחבר מן מיינס מולט סרייבט מונ' קוושט דפן עואס ניחם מודר פֿאכער פֿאך מונ' דיח לייט זייקן עז ווער ניט רעלט מכיר ווען מן ווייטר קוושט מויל' מיין מנדך מולט די דפך מחבר דורך זייני סרייבן ווידערהולט מונ' מן בעסר דפן פֿערסטמנד דרוזי נעמן קען מך וויסן מיך דח דפך ווענסן פֿערסטמנד ניט מוזי פֿאקוועזי מיז מודר זלין דוך רעלט המט. ווען נון דער רמב"ט דרוק קען ומהז מיין מחבר גלעלט הבין מבר מין מנדרי זלין דוך רעלט המט. ווען נון דער רמב"ט זאליס סרייבט דער יום מוז גוועזן מיין מוסל'ן מין מוזי הכמות די מויל' מיהס מיז גומנט ומרן (מסה פכ וסה ומ קפ) די פֿון וסה רבינו ביז לו זיינר פֿערזאן קיין גלייכניס גוועזן (מכ"ס ק"ו בנו סל ק"ו יחוס ונכוס כמוני) זמלי פֿאך מונ' גלווער וויח מיר בין דפן מיר ווייס מיין סלעבלין ערך מלס מיר ניט בין ווסם מיין תוליד פֿון תוליד סל תולידו החמיס. ומהז מיין סולדיגקייט מיזט לו בוקן ביז מויל' דיח פכר קיגן יערר מן דפך מיין סלך זעהן ווערט מיט גמסר ביט פכ ומהזי מיר ניט חוסר זיין מוז מיר מיר פֿאך מין גרוסן (מדרן מוזי גיב מיין סלך מחבר לו זיין (בלערט) זלי גמוני מן וחלשי (דרוך דיח וסכיס מיט מיר הבין גוועזן וויח מיטל'ל זעהן קמן מין מירי הוך ווערדיגי (הסכווה והחמות) פכ קענטי מויר ועכליך זמגן מיזט דפן מונגז חורה ניט פֿון מיכיג ומהזס הוט מן דיח (מיסוריס) ניט סון זמגן פֿאמורכינט דמחיל' ענטלר מיר פכ מיז אנדר לווייפל דחם מוז דיח דיניס חורה וסה זייקן. פכ מוז מיין חסל' מיין זעהן גרוסכ ועכט גלייך מיין רייכט דפך קוושט לו מיין בויק ומהז היבסי סיני טרעפליכי סיכות דחמן הענגין מונ' פכ מפלט גערן דמל'ון גניסן אנדר מליין דפך בויק מיז מיין מיל' העכלר די פכ ניט דחלו גלייכען קען. מירדעס קוושט מיין געלועכר מן לו ומרסיך די נור מיין מיל'

הקדמה בלשון אשכנז

היו חוק מיוזם או זעמט ער דז געלעפונג מונ' טעפלט עס מויל' זייני סולטי דמס עס זקול פירוד
 מכ בעצין דמיזט ער מונ' מזדרי זייט דמלון קענטין גניסן, מא מיוזט מויל' דיו זמך מונגרי קדמוניס
 חלמי הגומח ומוזמיס דיו וחמיס דיו הכין בקבלה גיהבט לון וסה רבינו ע"ה מונ' מירי חמיה מיו זמ
 גמח הון גוזמן דמס זיט מלוצס פלעכטמנרן המכן מונ' מין מונגרי דוק' מיר ח'ל' יוט גרוסי פייני
 כדלות המון מונ' זיינן גרוסי חלמיס ולוודריס דמך מין דוק' זמון ומוז מיון סלך דרויל' געלעפונג מיוזט
 ניט מינלעכערייט זיינן דערניט וועגן זיינן זיט דוך גרוסי לוודריס מונ' המן מין אוזלי פיל זבלין ניט
 בעשיהט דמו זמ המכן מלפסר מוכח געהט זכטל לז זיין לון מיהי חוכה וזנן זיט סון גמכן הויל' זיינן
 מין מלי חלמות זמ המכן זיט דמס מנויל' ניט רייזן קענן זמ ווער מיל' געלעפונג מלויין ניט מין סלמנד
 מויל' אוזלין הולין בויל' לז קוויין אנדר דוכך מירי הוכהייט פון מלוצס (למסוניס ומחלוניס) קחן מיל' מיל'
 מנויל' רייזן דוכך מירי פיל' לחיות דז מיל' גלונרן המב מוז המב גזעהן דמס זמ פיל' סלריס גימחלט
 ווירדן מוז לז דירג מלמח סמיס קיין מנאנדלויך סלך המט נאך מלויין דיו הויל' סלריס מוז זעהר
 פלעכטרייט דיו דייטק דמות דיו גרוסי לוודריס ניט פשוטה קלמח וזכרן קענין מוס דיו ווייטזיליג' המב
 קייט מוז ניט וזמל בגרייזין קענין. מוז מיל' מיל' דיו טמז מיינעס זעבן פיל' לכות מוויגעסטמנרן המב
 מוז בין ח'ל' מלי לייט פלעכטיגט גוזמן פון דיו לייט דמס גקטט ב"ה מיל' געלירט הוט לון הויל' זיינע
 פלעכערס מוז פון ומנד מיינע געבורט מוז גמט (כ"ה וכו') מיל' געברחלט המט זמחן מחכני לק"ק
 מלכסווייל' סוויך זמקון ומנדיו (גור סס וול' והסתקע כי גר ממלכי במחן הזמה) מוז דס מיו כומוסט
 בחוקס דירתי מוז מוול' זיינדי מוכטן דמו מיל' מוז זמג מיל' דוכטן ומוזנין טומ מיר גרוסי מיהב גז'
 געבעטן המב מין (קדלות) זמחין מוז וזמ' מיל' סוהו בניען מוז חכמות מויל' געלירט מוז ח'ל' סיני חקנות
 מתקן גוזמן בעז'ה לרוד דמות ויפמירס זעד. מיל' מיל' זמלרי זמלמיס ניט ח'ל' מיל' דיו מויל' מיוזגעסטמנרן המב
 מורד מיון סס לז ומליון אנדר מליין דען עיל' קודר לז טחן מוזר קעלעכעכמנרן דיו מיל' זמלמט גקטטעס
 וויל' לז יעדד מלוח וזמס זיל' דער זענעס פלעכטיגט זמ'ס לז טהון וזנן ער סקון מס מלעמח קיין גבול
 דמלו המט מוז עס קקסט פיל' גבול זמ הפולעט הקב"ה דמס זמון מלוי לייט פלוצכענען קען דמס
 יעניגע כלכר וזמ זלוח רביס דמחן הענגט וויל' מיר כמח פלעכטיגט לונעקוון מיוזט טון מכר נמך מלויין
 המט מיל' הקב"ה פלעכעזכט דמס מיל' בין דוכך גרוסי מווסטענד דמו ניט וזמל לז סרייבן זיינן וויל' מיוז
 זמון דמלון מין מיינער הקדמה מין זמ'ק זעהר דמלון פנידן קחן זמ המב זמון מין פויל' גין זמ המט
 גקט מיר דעך חסד גיטמן מוז מיל' עכוועקט נמלעלעקסין פלעכטיג' זמליון דיו ביו דמטק ניט
 זמ קלמח קעלעכעכמנרס זיינן גוזמן מוז המב מיל' זעהר בעשיהט יוכ' וליזה לז עכגרינדן דיוז דירט זמז
 דמלו געהערן מוז המב מויל' מיר זקבל גוזמן וזנן חס"י מיר דען חסד טון ווענד מונ' מיל' ווירד
 כרענגין כסוונס לז מיון ווייב מוזר קינד וויל' מיל' עטוומס מתקן זיין גלייך וויל' פנידן ביים רסב"י וויל'
 ער נמך דריילעהן ימל מויל' דיו העל געגמנגן מיו הוט ער געזמגט מיל' וויל' עטוומס מתקן זיין, ווער
 דמו זעסה ניט וויל' קען עס מויל' פלעכטיג' פנידען מין דיו גמח פון (סכח דל' ז"ג) דען וועגן מיל'
 פיל' סרייב קקסט עס פיל', חס"י זקול' מיר העלפן דמו מיל' דמו וועניג נאך מויל' פלעכטיג' זקול'. נון וויל' מיון
 גזעהן מתב וויל' עס בעז'ה לזגעהט מין דער וזולט מיל' פמרוסין כוסון פיהס זמעהרן (למניגין) זולסון
 פולין ווייסין זולטמ ובר' דיכוכג (טריניטיסין). פמרטליך מיל' מחכטעלין דיו פלוצכע פלעכטיג' פון
 דיו הינטן וולו גרוסי מסוריס געעהן גלייך מין מיון סלך וזמל מליז בוויין המב ביים דיו גרוסי רבניס
 מונ' מין קדלות גדולה זקלעכעס מתקן גוזמן דערגלייכן מיל' קקסל' מונ' לונג מן פיל' פולמין כול' ניקס
 דמלון וויל' המבין וועלין מונ' המב בעז'ה גזעהן יעדד חסכת מוז ביאלז זלן נסיס זיל' מויל' פמרטענהן
 לז פורטן וויל' מיל' זולכסט גלונרן המב ביים זנגן מונ' ווירד דמס דמו פלעכטיג' מיו גוזמן
 מיל' דיו מורטין עס זלי, וועג וזמל דיו מרענן זיגן מונ' דיו מרענן זולכסט ניט בערייט גוזמן
 מיל' לווייזל ניט דמס עס זולט פיל' געבן מונטר יסמחל דיו דמ לויל' זיטן זולטן ח'ל' עובר זיין מויל' מין
 זמל'ן שוועקן (זמ') מין דיו חוכה (זמ חמלון) מה דמך. כל חוב סוכ זמל'ן (זמ חמלון) מונ' דיו הינטר
 פיל'ט פורסיס דערגלייכן קונטרמ זמ המבן נאך זעהר לז פלעכטיג' ערן (גיר המסה) מוז זמסט חיל'יס
 וזמ מין דיו הינטרי זיל' כלינדן, זמ המב ביים מיר גמלוסין זמ פלעכטיג' זול'יס געקן רפלעט טון וזנן זיט
 עס רעכט וויל'טן מונ' העטין רעכט כסדר גופענט מיל' דיו סמיס דמכייט וויל' ביל' מיוז דען דיו
 סימניס העלפין פיל' גרענקין לוס עקסעזיל'. מיון קינד דמו זמון מ"כ מיל' מיהס זמכט: זמגט זמון
 מיהן מיון סימן ח' מיון פיקטלי מן דיו המנד מיינע מויל' דען כוקן זמ מלי מוחיות זמ מויל'

הקדמה בלשון אשכנז

וזהו שיהיה המין ויהי חייב חין ויינתן ספר טעמין טוח חוזקך דיה פליי מדען חוץ פליי מופלג וזה ווערט מוים ויט סיחיתן בטיטן דמחייט וחו מוים בעהחוטן וזו מיד החב לומר פליי פערד דריסליקייט גהמכט חין גרוסי קהלות חונ' ועהר חין יסוביך דמו חוין לו ויך בעומט החיט וחמוטן טהון עם דיה רבניס ניט פערברייטן, עם ווער נור חין חונ' וחונו וזו וויסן ונהגה חיו טייטס פליין וקאלי ונהגיסן ווערד דיה ופאכגי גויסליך חין גהניסן פליין. חין גרוסי קהלות בין חין מופלג ויט קלביס מוז פורסער פאר רבניס חונ בית דין בעקוון חונ החב ח' בעקוון ווחס חין גרעט החב חונ החב דמנו בייסטמנד ויט דער הייל' גטטעס בעקוון חונר הייליגע חוכה חונ החב ויך זמאס לו היילן געמסט חונ' גרוסי ויה געגעבן חונ' ופעליי נאכט ניט גסולפין חונ' וייני הויזהחוטונג וחס פעלדמאן חונ' קיין וחיה נאך געגאנגן ביי מיד דמו פונדמגענט פון דיער הוצוירדיג' חונ' קינסטליכע חומצה חומצה וויסן חין קרדונג געלט ווייט יערד זעהן קמן ווחו דיה חוץ רבניס חין ויין ספר דחפון סרייבען חונ' מיד החב געפונדן חין הייליגע לו דיעיעניגע חיר ווייט טמג חונ' עם קאלו זיך קיינער פערסטעפון דחם מיד חס ופאסן געט מיינט ויך חיר זעכסט פערטמכט אנדר דורך ויינעט אפין חין פליי ספרים חונ פליי פערטען פון ויינע רבניס חונ' דמחויף החב מיד חויד ויין ספר געסטעלט חונ' החב בייח ויך גידמכט חין חסבני חיר וקאפעס ניט פליי לו פלינדן דמו חוין דיה הינטר פירטל פורסט, ווער וינד ויך וקאפעס ספר מבקוילין, חונ' ווערן פון חיר ויילין, ווחו ניט לומדיס ווערן זיין חונ' ווחס ניט חין מוילין ווערט קוואן היינין, דרוך החב מיד בייח דיה פונד פירטל חונ' חוועס מייגעשוויידע ווחס דמנו גיהערט חווע דייניס חויספלייך חין טייטס גסטעפולט, דמחייט עם חווע וועיסן קאלו געפאמאן מיד הקאפע ווער זיך לו דיעגן ספר ווערט זעלן, ווערט זיך ווחו פרגעלן, דען חונר הייליגי חוכה חט חונ פערטערס געווארנט ניט לו עסין בלוט, זוכסט געהט עם דעניעניגן ניט גוט, דען חונ סטייט מיד ויילן ויין לקרן חן דעניעניגן געבן, עם קסט פלייזיכט גמר זיין זעבן, דער זיך מבער בעפלייסט דמחויף חמטונג לו געבן, דעס וינד פלונגנירט זיין זעבן, דען חונ חט חונ פערזיכט חונר היי זיגע חוכה, (חמן ייטב רך) חונ חיר דמו בלוט לו עסין יוח חין גרוסי חוכה, דרוך וייני זיבי ברירד טוט חייך ויין ספר פערטעפולין, קענט חיר קוואן בייח גקטט חונ' בייח וייני הייליגי געפולין, עם זיין לומר עטליי זמין בייח דען עואס פיר גערינג געמכט, חבר גוויכט זיכרליך ווחו דיינן סטייט חיו קיס דחפון חויס גיטמכט, חונ' דער זיך ווייט חין מלט ווערט נעמין, דען ווערט חון זעהן חיר פיר חין לדיק ערקענין, חונ' דמו קאלו ווערד זעהן חין, דמו ער חין פונדמן קאלו בקר זיין, ווחן חיר ווערט וקאפס טון חונ' וויסן, ווערט חיר פון דיה סעודה ווירן געניסן, חונ' ויט חודרי לדיקין זילן חן טייס, חונ' ווערט עסין פון דען גרוסין קקס חונ' פייס, חונ' ווערט זעהן זיין פניס חן פניס דיה סכיה לו זעהן, חונ' חונגעבן גומל לך לו נגעהן, וקאפעס וקווע דער זיבע גקטט חין חונגעבן טעגן (חמן געסעהן. אמן)

אקדמות מילין חלה מכבוד' גמלוני ארץ ומעמודי עולם כי יצתי והסונגתי איך לקדר הסכמות ומדמות והסמנות והמחתי בלתי מי אכתי שאל ונצח לחלוק בכבודם ולהעמידם על זכונם כל אחד לפי זקנתו ולפי גדולתו. ודליתי בלתי חו'קין וזו זכיר גמלתן שלל מכוס עד שבעיר ה' דמי והסכמתי גמט גמתי צייתי חכמתי גמט גדול אחד. חיתא בכתבי האר"י ז"ל למה צמר הקצ"ה לעלמו דווקא עם הו"ה כי כל הסמות חלק לנכאלו כמו עם א"ל לישאל וזה שד"י לנתיב וזה אלהים לדין משא"כ גמט הו"ה לעלמו עשני שהוא מוכר על גדולתו ועל עומתו כי עם הו"ה גימט' כל' ויחמיז עד מ"ה. צ"ה ס"ג. פ"ג. ומקטין את עלמו עד ה' כילד הסם גימט' כל' וצמקבר קטן הוא ה', צ"ה בעמים ח' הכי י"ו הוא צמ"ק ז'. ג"פ ח' כ"ד צמ"ק ו'. דפ"ח ל"ב צמ"ק ה'. הפ"ח הוא מ' צמ"ק ד'. ר"פ ח' הוא ח"ס הכי י"ב צמ"ק ג'. ז"פ ח' י"י ח"ק י"א הוא צ' צמ"ק. ח"פ ח' הוא ק"ד צמ"ק י' הוא ח' צמ"ק. וזהו הסוד האר"י צמ"ק כל מקום שאם מילא גדולתו של הקצ"ה עם חמה ויאל עומתו כי כל פעם שאם מוכיף על מפטר הו"ה צ"ה הוא מקטין את עלמו כתיב"ל עד שלא ישאר אלא חס"ד כ"ל עכדפח"ה. וזכום חני גמט ידעת קינס ילמדו ידועי חמי לכך זכות אס טעמתי ושמתי חמי חלקן וימתי כשגמו לפני סמליים וכבודם גדולתם חיתא' צמקמה וזכותם ומורתם יעמוד לנו וינן על כל ישאל עד ציאת הגולא אמן.

הסמנות

הסכמות וגזירות וחרמות מהמאורות הגדולים הרבנים ואבות בתי דינים מורנן ורבנן סיני עוקר הרים איש לדגלו על כסאו חונים:

הסכמת הגאון הגדול והמפורסם בדורו מהר"ר יונתן אב"ד ור"מ דק"ק סיף:

בא זקרב גבולי ה"ס המנקר השומעס והכ"ר דוד ב"ה גרשון דייטש מנ"ש וקל"ע דנכיו להיות כי
עלה גרופו להדפיס ספר על דיני יוקר בלתי יחס וכסו נלסו"ר ישננה ויקס להכריס ע"י להיחוי נקי
בלומי"ה הוא זקני כהן ובשמותן וכליחי מה טכנס וגם דנכמי עמו של"ס והלכתי עמו למעשתי' וכליחי כי לין
זו שטלה וכפי הנראה לפי"ה יחלה ה' טוקס נקדכו ולהיות כי המנקרים ככל מקום שיהי לין להם ספר לפיין
זו כי דנכי הקדמונים הינם עניני' ונשדכו כי נשמו שנות הסמיכות ועדינה ועדינה כלשוני וכל דנריהם צפ"ס
נעבורות ודנכי' כללה הסעות ענין ונפיקו נזמננו אשר נשכס הזכרון ושכסו נכר נכן נחתי לו רשות והכנה
להדפיס ספר הלזה צ"ה וספרה כספור כמק עולל לענין יהי' למנקרי' יחד לפלוה זו ולעפין זו עתלה נשכר
ששקור להקיג גבולו ולא יהי' עני' זו לשול ישמר וכל ספדפיס ספר כזה כעמטנת' גלי' נשות וסכנה עה"ל
קודם כלוח עידן ועדני' המסקיקי' להלק ספרים הכ"ל ציפקו ולהפילן ציפקל שיהו לפסוח עשכס שנים יקוס
צאכור מקיג גבול רעבו ויסקי' סויל דנכנן ולשוועים יופסו ועסלנ ומדשן ישכע נפסס. דנכי הסדוד על
הסוכה ועל העבודה עמוד הקודש לרעים נששנים סוסס עכ"ס לנ חק"ס לפ"ק:

הק' יונתן כה"ב המנוח מהר"ר נתן נטע ז"ל ה"ה
זונה סה ק"ק סיף ואנסי' ולע"ע נחקבל לנ' קהלות האי"י:

הסכמת הגאון הגדול והמפורסם בדורו מהר"ר שמואל הילמן אב"ד ור"מ דק"ק מנהיים:

קרב עלי ה"ס המנקר הנעלה כה"ר דוד ב"ה גרשון דייטש מנ"ש אשר נשלו רופו לקנה על המלכת
ניקול ומסים לח נפשו על דנכי מוכה הוא וכל מנוי' והספסכו נשקידה רנה זה ליהו שנים נהלכות
ללו ויגע ונלה להיות מוכר ומסכרת על דיני ניקור נדכך קנהו ולכונה לענין ידכו ויניט בני אמונתו ולא יללו
למלוח שחם דבר דבור על אופניו ככלו להנין ללסיכורו עשכר סיו נכפריס כדפסכו עקס לסיכו' קינורס וגם
סס הסמיכות אשר נשמו שמייה לזה אסן וקנן כל דיני ניקור סלק הפנים וסמוריים גלישנל קילול וסס
שנות צ"ה כחמיסו וכנידין כפי אשר קורין שוה גלי"ס וסולגי' ועדינה סיה"ס ועסכר"ן וקלל שנו נשס
צ"ה דוד להיות גיה חסס יוקסיס נדכך עיקס ומפלמל לנשכר נשכו יחס עסס ודנכתי עשמו להספל
על ידו נהדפסס ס' הלז. והנה אף כי אכני הינו מן אנשים של אמונת סוה אף ניותי ספר' ללשוניס וסמורני'
ומללחי דכיו מנונים וגם סיה ענקר צפני סלק הלשוניס ושללמי וסכרתי סומו ועללשוני נקי נדיניס ללו.
ילמלה עניו דנכי סכמיס ונקיליסיס וסליניסיס נלווענח' סוה אשר עידיהן פליו וגם ידפסיו סירלסס ה' נוסקס
צקדכו וכוחתו ומסכנתו כנו' ולכו לסמיס. נכן דל אף יד' עמו מיכך להכסיס נהדפסס ספר סג"ל וללשוני
ולח נכשושמיס וגזלל דנכנן סלל ידפסס נ' סלו ענלי נשות והכנה מן כ"ה דוד סג"ל לפסוח עשכר שנים
מיס כלוח סדפוס וסויוע לדנכיו ללה יסכנך עפיו סוין עבודה רעבה אליהס לל חלונה. ככ"ד כייס יום ג'
ז' ומכסון וסל' שחל חק"י לפ"ק סה ק"ק מנהיים:

הק' שמואל הילמן חונה סה ק"ק מנהיים ואנסייה.

הסכמת הגאון הגדול החריף והבקי מהורר משה אב"ד ור"מ דק"ק מנצא:

אחרי שה"ס התורני הלוף כ"ה דוד רייטש סג"ש הוזק עומסה לרבים נדיני ניקור ומלכתו מלכת שמים שלמה אין זה דומי כלשך הוכרך הדני היפע מפי המנקרים אשר עכסם נידו ורניני הדוד חלו זיניסן עליו גם יטכיל עליו פיסו וכגון דל חדלי ליתמטה נכחל אשר ע"ס ילאו ויטאו וישבו המנקרים ויחבלו ז"ל ולימ דין לדיך נצוט אפס כי פניר כ' חל רופו למח המטנים נמוטכ' יטכיל לבלות אשתי דולו פיהם המנקרים נלשך ימנל ליהם נדק וחוסל לענות ולתקן המכסלס ועלמה נידו כמה חקונים נכמה קבלות נלשך סועד עליו. וגם מה מנישו על זה אמרתי עם הספר לסמוך ידי עמו כי כן מן הכאף לעשות ככל נצול ישראל ונפרס ציושני הכפרים וללוחו להיות מחזיק נדק נדוקן שנעין יסה ולליו יטעמו כל הזונתים המנקרים וממט ילאו וכן יעשו ותכי משכוחם שלמה והגני מקרים עם הגלונים הכרנים אשר הקדמונים לייט מרם ושמחל אכור ונידיו שלל ידפים שום חרם ענני עמינו הן על ידו והן ע"י אטרים משך עשרה שנים נלמי נשות ה"ד ה"ל ולשומע יונעם שלום יהי' ננצולס מוחם מה מנענלס היום יום ד' ל"י טנט שנת וטכלו נשר זבח השלמים לס"ק:

הק' משה סג"ל ברנדס חס"ק מנצא והמדינה.

הסכמת הגאון הגדול כמהורר שמואל אב"ד ור"מ דק"ק הגנוי והמדינה:

גם הלום ראה רלתי מירי ענדו פה הלוף התורני המנקר כה"כ דוד ב"ה גרשון רייטש סק"ק ניש ומלמודו נידו אשר העלה ואשר הביא על קרית ספר נדיני ניקור אסוריים ומוך חוכו נלר היפע אשר האריך למענימו **צנ"ה** וקו"מרה אמתו וגם הפירו עליו שלמים וכן רנים הלל המה נ"ד דקבלתו ושחרי גלונים אשר ניקסו נמקות ונדקוהו אטכיו ומלל יפס וגם ללסקהו קלתי נשיר המעלות לר"ד כי הוא יכל את ה' מנעוריו וכלשך סקרתיו ודכסמיו הקטים בני"דן ויהי דוד לכל דרכיו משכיל ונלשך יד ה"ל ממשמשים נמלכסה זו לים לים נמשמכותם סח מלכות עיניהם מהשכיל לנכות. ע"כ אף ידי מיכון עמו וזרועי חלעלנו לכ"ס דוד ה"ל לסעלות על מונס הדסוק ספר ה"ל לזכות נו את הכנים ולמחתי נגזרתי שלל יסיג לים חל נצולו נצול אשר נצלו חלשונים לחזוק ולחדפים ספר ה"ל משך עשרה שנים נלי נשות כה"כ דוד ה"ל נגיכות נח"ש ומתנים והסומעים ישכנו נטס דשני' ורפנלי. כ"ד היום יום ד' ל"ל חלול חק"ס לס"ק:

הק' שמואל ה"ש החונה פה ק"ק האגנוי ואגסי' יע"א.

הסכמת הגאון הגאון והחסיד כמהורר איצק אב"ד ור"מ דק"ק טריר:

לדוד ברוך נמטרו הנעים כשולמן ערוך. ולמה דכני דוד הלאשונים מכלל דליכא חלכונים יחד כרוך. נדה רמיה לא ימרוך. ה"ס הלוף התורני המופלל עוטה שלל כה"כ דוד בן דר"ר גרשון רייטש סק"ק אלברשוויילר. הוא הנכר אשר הוקס על של חורה והסזיק מנן וצינ"ה. והמזיק העס"רה ליושנה ה"ס נפל העיטור. על הלכות ניקור. אשר היו דכריו סחומי' וחחומים. אס לא אשר היגיטה כמה שנים וימים. עד שנל כ"ה דוד ה"ל. ודוד נל עד הכלס רלש לכל המנקרים. כלשך יעידון ויגידון עליו כל גלוני ארץ אשר המה כרס ה' לנחות נוסכים. שכל דכריו המה זכים ונכורים. והוא עשה על הנעל הפעיטור עיטור ופיטור הסעופים ל"נן ולנךך כל דיני ניקור מחלקי הפנים ולחוריים. גם סחזיק קונטרס. הסע"ע אשר הוא לנו לעינים נכמה חכורים. ונפרט נדין הנשר שנין הללג י"ב ל"ג. והמכסלה הזלח היתה מחת ידינו נכל מדינות וערים. והכ"כ דוד ה"ל החלזר כח ומיל נגד זדים אכורים. אשר לא כלי לשמוע לקיב מורים. וגם נל נלישנל קלילל לפרש ניקור מחלק הפנים. ללור עיני המגששים קיר כעורים. המה עמל דלרעל אשר לא ידעו ספרים. ומלשך סכמה גלוני זמנינו הסכימו לדפוק הספר ה"ל וטרו גודו נל על מי שנל להסיב נצולו. שלל יהי' לביק ס"ן כחו ומילו. והנה גם אני כלשך מהס נדנכ הזה להכפס ללוליל ללור הספר ה"ל וללור המסיב נצולו נצול ונצלו חלשונים. והגני כמיסך על דכריהם כי צידועי ומכירי קלמינל ומן הלחי וכוון לסייע לחתו כדי ופיטוס ימחר מפשיטו מעשה ר"ב פעלנים ופכרו יהי' כטול מלל חלים. כ"ד הכותב והסות' ציום ג' כ"ס ימקן חק"ס לס"ק:

הק' יצחק בלא"א ה' אברלי זינצהיים ז"ל חס"ק טריר ומדינות ג"ע יע"א.

הסכמת הרב המאור הגדול כמוהר"ר צבי הירש אב"ד ור"ם בקלויז בק"ק ווירמייזא:

ואלה דברי דוד הראשונים והאחרונים דבריו מכוונים ומטובי' לפד לעולם עשויין נאמת וישר דיני ניקוד שלו ויזין לי נמקלם וישר סכל נמי' רמי' בשולין ד"ה סוכסר שופה לומר וכו' ודוד גלס לי שפעם וכאלה לי אומר בלנצב כוס ראה לקדם ולסכר ולנקר שומי דם ושומי סלג לסמוס אפריסס כדכור. וכן נלמדימי עמי האלוים סוכסרס מנסיגי קסלחיו י"ו לסזייר סח סמקריס לילך נפקצומיו לכל ימוס אורסס מני דרך אסר אכזי מפזס לכה. זחס נמוד ירו נסור' לילך נמסכנות הכופים אצירי ישלל אסר נחמו עידיכן נגד סי"ה מני' דכוותי' וסי' דוד עכל דרכיו משכיל וכל מקוס הלכה נמחמו כלשכר כמס נפסכו צנה דוד. ונרלסס א"י' סגלון מפורסס ומכ"י אכ"ד דק"ק מיץ צו נסכמס על ססרו וסעס נקלס המטס שלו מיערס דנמ של דוד. ע"כ גם אכזי נחמי' צגרמירזח הדין הכלה נבי"סס אסכרסה להסכיס עמו להציו ססרו צנה דוד סג"ל לנימ הדסוס וסינו על מקיני סגול סרס שקדמו סגלוים סרלשוני' סג"ל וסי' ידיסס אסכרות נמושסמי' ונמסחמוס עד עכס סניס סגולו סרלשוים סכמיס סג"ל. וסמועס יונעס צומיכות ממקף סלרץ וס' סמוז יכמר נעסר ויעמוד להס כסרץ. כ"ד המדענ נמסריס סס ויירמייזס יוס ס' ס' שנט מק"י לס"ק:

הק' צבי הטכונה הירש מאויערבך מברו"גר החונה בקלויז סה הג"ל.

הסכמת הרב הגדול כמוהר"ר נתן כהן אב"ד ור"ם דקארלסרוה:

ראיתי אלקיס עולין נמעלות ציח מדון המה גאוני ארץ מיחמדיס לניכס כהדדי למזק ידיס רשות הלכה מפורסמת סכט סממי מרססות צניקיר הללעות וכל דוד עד סלסל לעצוד עצודה סביא זכס לו לדכות נדריסס לסקן מיקון העולם וללשמוטי מליקורל וכלס מעשה הפעמיס וזכר הלכה מפורסקיס ללשוים ולסמוים וכל עד קדמח ספר לעשה סינור על דיני ניקוד ס"ה סמורני המופלל כהר"ר דוד והוא ניכר לי מחמול שלסוס סידיו רב לו ודי לסמיני נמייזי סרמו נמעסס אלנצומיו סהמס אלינל דלכתי' ודבריו נלליין לפלות על שולסן מלל"כיס לגדוד נדר סלסל ישלל יסודה לסרכומי ככל סלך וסלך ונלשכ סיד הכל ממסחסיס צו לעשות מללכמו מללכס ס' וסכר לנימ הדסוס הלכות ספוקות כללו אך סלי גנרל סהלי ספדל ימיז סן וסולי ינ"י מן דהוא לעשות סכיות נמללכס זו ויסי מוסל נשכר וסלי נגרל ספיד נכן נשמחח סחי' כל סמקרב אל המללכה זו סן על ידו ממס אז ע"י נימי דיליח מסך עשר סניס צלי נסילת רשות מנצל המסנר המיסלל סכר"ר דוד וכל המיקיס מיץ דכנן סחי' ככלל נכח ככניס ליות ממומר נשמירס מפולה ולהיות מוסלי סגולה כ"ד

הק' נתן כהן חונה סה קארלסרוה ומדינת סודלך ובארץ.

הרמנא מן הרב המאור הגדול כמוהר"ר שמואל זנוויל ווייל אב"ד ור"ם בק"ק ראפשוויר:

באשר סחי' של מוסומי סכז סגלך מ"ס משה לנר"צ ניכר לי היסד נס"ע וכלוי סול לסמוך יליו וכמו כן סלרי גאוני ארץ כולס יחמו עידיכן וילדקו סכ"ס דוד דיישש מניש סול צקי סהלכות ניקוד ומיכר נמללכמו נכן אך ידי מיכון עמס ונממי רשות והרמנה לכהר"ר דוד סג"ל לנקר סכורייס ככל מקוס ססס ממסלת רכנות סלי. ורלוי לסמוך עליו סלינו סלל נצסח הדסק ונמסו סני צו סלינו יונלס דבר סססס ידו סלינו ממוקן. הייס יוס צ' כ"ז מלסס אל מק"ס לס"ק:

כ"ד הק' שמואל זנוויל ווייל חונה ברפשוויר המדינה יצ"ו.
ומצ"ס על דח יהודים ברימרשטאנדר:

קבלות והרמנות מגדולי ארץ ומדמנקרים.

ויצן שלחתי כמה מנקרים שלומדי' הניקור על מה לכן לריבין לשמש כמה וכמה שנים עד שסגורין נשמות ונחלצתי'ן ולפ"ה לא ידעו מהיום דין ומחציתין שלא ידעו ולחומים מי יודע שהמסגר מן הספר הזה יוכל להיות למדן ויודע דריבין הללו אבל מי יודע ששימוש כל זכרו ולא אומין יד הוא. לכן אציג לכלן הרמנות וקבלות שיש בידי מן רשם בני גולה ומן ראשי המנקרים המומחים כדי שלא יהיה לשום אדם מימם דבר הזה ויסקמו על כל הא דכתב בספר הזה :

קבלה והרמנה מן הגאון הגדול והחסיד והמפורסם החריף והבקי אב"ד ור"מ עם הבי"ד שלו מק"ק ליסא בפולין גדול:

להיות שהאלוף התוכני הכ"ר דוד בהמנוח הר"ר גרשון וצ"ל מק"ק ניקלשבורג היה מתגורר פה קהלמינו י"ג' זהו היזם חדשים ממדעי השנה ויהי דוד נא עד רשם המנקרים שנקבלתינו י"ג' ללמוד הללו בזמן ההוא כל דיני ניקור מנשר אחריים כדת וכדין של תורה נפסדוטיהן אשר נמסרו לנו מפי סופרים בס' צה"עט והאחרונים הן הגידין שאקורין משום ג"ה והן הגידין האקורין משום חלג ג"ה הנריבין פיסוס אחריהן עד סופם והן הגידין האקורין משום דם וגידין האקורין משום גיד הפיטין ולמד הכל על זכריו בכל האופנים כאשר העידו לפנינו האלושים המנקרים שנקבלתינו שלמד ושימש כל זכרו בכל הלכותיהן ושגורים בפיו להשיג לכל שאלו דבר ככל משפטו וחוקו וגם ראינו למכסה עיינינו שהי' מנקר לפנינו כל דבר מנשר אחריים ועלמה נידו לעשות מלאכתו כדת וכהלכה לקור מהם על הנוכך להסיר כל המוטין והגידין האקורין הן משום ג"ה הן משום דם או מגידי החיטון כלאוי לכל איש ישאל למעט אחריהן בכל הנוכך כאשר הראינו ג"כ להאלושים מנקרים דקהלמינו י"ג' ללמוד הנשר הכ"ל שניקור לפנינו וכולם ענו ולאמרו שמלאכתו יפה ומנוסה מכל סוג עמ"י הלכה פסוקה גם צאמנו אדם צהייתו מה הי' מנקר כמה וכמה פעמים ואומין ידו ועולה יפה במלאכת שמים הכ"ל וגם לא ננאל בליש הלזה שום שמוך דומי כי כלינו שהוא מתנהג עמו כסורה ויכא חלקי' מעודו זכך כל מן דין סמוכס לנאמן להיות כל איש ונישאל שמוך על הכ"ר דוד הכ"ל ללכו מנשר אחריים שניקורם הי"ד הכ"ל בני שום בית מיסוס כלל וכלל וכלאוי לסמוך עליו כעל כל המנקרים המומחים שנישאל אף שלא בשעת הדקס ג"כ קיבל עליו ה"ר הכ"ל שלא להוילא מידו דבר מנוקר עד שיתן עין השגחתו עליו בעיון היטב הדק שנים ושלשה פעמים לראות אם מנוקר כל זכרו וזכך לאוי לסמוך עליו ללכול מנשר בני שום חשש וגשש ולמען שלא חתי' האמת נעדרת בלכו על החסות ללות ולמשמרת הכ"ר האלושים הדריים מניקרים יושגי כפאית למשפט מה קהלמינו ק"ק ליסא י"ג'. ונלשתינו הלשם הגאון המפורסם מופת הדור אב"ד ור"מ דקהלמינו י"ג'.

היום יום ג' י"ג אדר ראשון תק"ח לפ"ק:

נאום הק' מרדכי בא"א מ"ו הרב ה"ה מוהרצ"ה וצ"ל לח"ה הח"פ ליסא:

הק' משה במה"ר אהרן וצ"ל: הק' מרדכי במה"ר ראובן נאמן וצ"ל פשוטן:

קבלה והרמנה מן ראש המנקרים (בק"ק ליסא) מוהר"ר שמואל מנקר ושוחט ונאמן:

ודוד מעטיל בכל דרכיו ה"ה האלוף התוכני הכ"ר דוד בהמנוח הר"ר גרשון מנ"ש למד הללו פה ק"ק ליסא זמן רב הלכות ניקור מנשר אחריים כדת וכדין בכלל ונפסדוטיהן ודקדוקיהן כמנוחיהן צה"הר והאחרונים ואיש מהיר במלאכתו מלכת שנים ויודע ללמן ידיו וידיו רב לו ואינו נוילא מחמת ידו שום דבר שאינו מתוקן גם יודע בכלל ונפטר הגידין שאקורין משום ג"ה והגידין שאקורין משום חלג מנ"ה ומחציתין כנ"ל גידין ונריבין למעט אחריהן עד לסופן ואיזה גידין האקורין משום דם וגידין האקורין משום ג"ה ומחציתין כנ"ל גידין קי"א גידין ושגורים בפיו ונכורים כשוללה להשיג דבר על אומיניו ונכורין כדן וכדת. זכך צאתי לאחזקין בנכא ה"ה

קבלות והרמנות מגדולי ארץ ומהמנקרים

ס"ה הסוכני הכ"ר דוד א"ל להיות נחזקת נכרות ונחמס ודלוי לקמוץ עליו נמתיכ ימי צו עטס נכל חסותם ישלל כלסד מן הסומסין ומוסוקין לכל סיקור ולין צו שום דים מיעות כלל וכלל גם קינל עליו נללה ונשטמה מלה לבוליא שום נטר המנוקר מחסם ידו עד לסר עיון סדק סימך צ' לו ג' פעמים אם סוף מנוקר כל נכס ולמען ספי' זסת עורעם נכל סלרן נלמי לכריע ולכעיד עליו. לסימך ציקן ללות אמת ולעשמרם וללוי' לממן דמני למידע כחנתי וסומתי את שמי. סיסם יום א' י"ב אדר לסתן מק"ס לנ"ק:

הק' שמואל שוחם ומנך ונאמן בק"ק ליסא.

ממנקרים המומחים האחרים בק"ק ליסא אשר העידו בכתי':

גם אנחנו ספי' רלינו עין צעין סהסוכני הכ"ר רוד הנזכר צדק הדצוק סימס פה סללינו כעסות סדסיס וסס עין צעיונו נמוקסיס לכסוניס ולסוכויס להצין כל דין ודין על מילה ויכול להציון דבר כל סופניו לסללו דיני ניקור למנינו סרנה פעמיס ונחלא יפה ונעמח סוסוק סלינו יוליא נחמס ידו דבר סלינו נחוקן וסל אמתס נכנר העיד עליו צדק הדצוק סהסוכני וסרנני וסר"ר שמואל שוסס ומנך ונלמן דקלמניו סך למחוקי נכלס קלמניו להעיד אנחנו פה נכלו עינינו ולא זכ. סיום נכנכל צו כי סינ י"ד אדר לסתן מק"ס ל:

נאם הק' יוסף כמודר"ד אהרן זצ"ל סגלונא ולע"ע מנך פה ק"ק ליסא.

הק' יהודא ב"ה מוהר"רס מלונשטיין מנך פה ק"ק ליסא. הק' רוד מנך פה ק"ק הגיל'.

הק' נסע שמש רמבני' רק"ק ליסא. הק' סרדכי ב"ה גרשון כ"ץ מנך בש"ץ.

קבלה אמיתות מן הרב הגדול ובצירוף הב"ד ומנקרים מק"ק ניקלשבורג:

ודר"ד נל עד הכלש את ס' נכל לצנו ודכוס דוכס וסוקר וצודק ננידין נעסר לסוכייס צקי צהן ונחלניסן כלסר העיד עליו סרנ הגדול סנ"ד ור"מ דק"ק ליסא וצית דיניו סלדק סהסוכני סהסוכני הכ"ר רוד בהסנוח הר"י גרשון רייטש סקהלחניו ק"ק ניקלשבורג למד סלכות ניקור על צוריוו וליתר סוקק סלמנו סיתו להמנקרים פה קלמניו יל"ו וסמה סעידו עליו צפה מלל סחי' עוסק עמסה נחלכח ניקור נטר לסוכיי' כמה וכמה ימים והוא לרס וידע צידיעות סה"עס נעסס מלכסה סה"ל וצקי צפה וציד ידיו רנ לו צדיני ניקור מ"כ כל עין דין יסמכו סומכין עליו ספילי עלל נעמח סדסס ומוסר לכל ישלל ללכול מניקורו ונכל מקוס ועיד סידך נלס יטולין לימן לו נטר סמור נקקר וללכול ע"ס דר"מ להיות נלכיה נלנו נסנו צ"ד על ססמוס. הכ"ד מלה סרנניס סהסופלניס צ"ד סלדק סיוטניס על מדין סל מוכה פה קלמניו סהסופלסה ק"ק נ"ס סעירה יום שני ס"ו אייר נן סלסיס לספירה רח"ש לצו דבר סונ לינירה לס"ק:

נאום הק' אריה יהודה ליב נא"א הרב הגדול כמודר"ר סענרל זצ"ל ה"ה.

הק' משה בן הרב הגדול מוהר"ר אהרן זצ"ל מלכוב. הק' יששכר בער בהר"א ז"ל ה"ה.

הק' צבי הירש בהר"ר העשיל אבליו ז"ל ה"ה. הק' יהודא ב"ה שסעי' שטיין ז"ל ה"ה.

מראה המקום למצוא דברי חפץ

סימן	דף	
א	ג	דיני הראש והמוט והלחיים והלשון
ב	ד	דיני הגררת והזוה והכתף
ה	ה	דיני הכסלים וראשי החוטין בכסל
ו	ו	דיני בני מעים
ה	ז	דיני כנתא
ט	ח	דיני הקיבה המסס ובית הכוסית, תרי סניא דיבא ושחול
י	ט	דיני חצר הכבד ודיני הכבד
יא	י	דיני הראיה וסלינת הראשים
יב	יא	איך שמחלקין הפנים מן האחוריים
יג	יב	הששה כללים שצריך לדע כל סנדק מחלק אחוריים
יד	יג	הבעל העיטור בקצור מחלק אחוריים
טו	יד	איך לחלק האחוריים ולכמה תתיכות בשסס
טז	טו	הראש-קעשטעלל והברעמל
יז	טז	איך שנתחלק הכסלים מאחוריים
יח	יז	דיני הבחל והאליה ר"ל הזנב ותתיכת אליה
יט	יח	דיני עגס הנקרא ועצב-בראשעין וקילדק-ברעמל ותתיכת בשר ג"ח
כ	יט	תתיכת בשר קישלי"ץ ועגס קולבוסהא
כא	כ	השילטלין והעקרב
כב	כא	הקניא רא"ס, הלדקא או הביישש
כג	כב	הקולית, הלינוועל וויטשנקא וכל הגידין כפרוטס

רעגיסטער פֿאַם דייטשען.

סימן	דף	
א	ג	וויא מאן רען קאָפּף, דאז הויך, דיא קיננבאקקען אונד דיא צונגע פורשט
ב	ד	וויא מאן רען האלז פורשט
ג	ה	וויא מאן דיא ברוסט אונד רען בוג פורשט
ד	ו	וויא מאן רען פלאנקען פורשט
ה	ז	אללעס וואס איינגעוויירע הייסט אונד וויא מאן עס פורשט
ו	ח	וויא מאן רען אפֿטער-רערס אונד גער פורשט
ז	ט	וויא מאן דיא סיס פורשט
ח	י	וויא מאן רען מאגען פורשט
ט	יא	וויא מאן דיא וואספען פורשט
י	יב	דיא בלה-הויב אונד מענג-פֿעלד צו פורשען
יא	יג	דער דין פֿאַן דער מילך אונד דער דין פֿאַן רעם הערץ
יב	יד	דער דין פֿאַן ראָטהפֿלייש אונד פֿאַן דער לעבעד
יג	טו	דער דין פֿאַן דער לונג אונד וויא מאן דיא פֿיסע אונד רען קאָפּף פֿוטצעם
יד	טז	דינים, וועלכע בייא געפֿלינעל צו בעאכטען זינד
טו	יז	דיא אָרדנונג, וויא מאן דאז פֿאַרדער-פֿירטל פֿאַן רעם הינטער-פֿירטל אכשטיכט
טז	יח	דער גאנצע יעדעס שטיק פֿליישעם פֿאַן רעם הינטער-פֿירטל

קצת ליקוטי דינין שכל מנקר וטבח מחויב לידע:

א) אם יהיה לו בשר למנקר ומתירא שמא יעבור עליו הג' ימים בלא הדחה קודם שיצמוד מלאכתו מותר לחלקו האחר לחלקים כסדר ולשרות אותו במים קודם הניקור ואח"כ ינקר:

ב) הבשר מחלק הפנים צריך ניקור קודם הדחה ולא לסמך רק על השטיפת מים עליו רק דוקא לשרות במים דבר מועט:

ג) בשר שעברו ג' ימים בלא הדחה מותר לצלותו דהיינו שימליח אותו על השפוד ואח"כ ישפשם היטב: וכן הכחל אחר הניקור ימליח אותו על השפוד ואח"כ ידית אותו ולא להניח על כלי רק על בדיל או על פארצילא"ן כך קבלנו איש מפי איש עד הלמ"מ:

ד) שאם תראה איזה מיחוש בכוליא תעשה אותו שאלת חכם והכוליא מותר למלח ולהדיח כמו שאר בשר ולבשלם בלא צלי:

ה) אם תראה איזה מיחוש או לקותא בצומות ונידין בביי"ש תעשה כמנו שאלת חכם: אם תראה הבהמה שלא הלך כדבעי וחגרה תבדוק אותה בבוקא דאטמא אם שף מרוכתא מרפה וכל פעם שתירא איזה ספק במקום שקורין קא"ן אשר בוקא דאטמא שם דבוק עשה כמנו שאלת חכם:

ו) בחורף כשהיה קרח על הבשר תניחם בבית החורף שיעלה הקרח מעליו ואח"כ תנטל הנידין:

ז) לפעמים נמצא בין הדביקים באחוריים ולרוב במראה הכסף אצל מ"ם אודר ובקנוקניא גדולה דם שנקרש בבשר צריך להסיר ולהתכו יפה משם:

ח) מותר לנקר בשר לצורך י"ט אפילו אחוריים ואפילו בר"ה:

ט) כשיבא לירך עגל של חלב לנקר תדרוש עליו שלא יהיה ספק בכור אשר נולד לבי' והטעם תמצא בסיטן כ"א מחלק אחוריים:

י) גיד הנשה שנשתכח להסיר ונתערב ותוכל ליקח משם מותר המאכל משא"כ בשאר נידין אבל אם נתערב ולא ניכורו הכל אסור אפילו באלף לא בטיל וכן אם תשכה באונס סום דבר מניד דהיינו גיד שאסור משום דם להסירו ונמצאת לאחר המליחה תסיר הגיד משם ומותר:

ז"ו עשרה הנים כנגד עשרה התיבות בשר מאחוריים משני צדדים ונגד עשר התיבות שהוצאתי בהקדמה ע"פ הסוד והסימן והעיסודי יהיה קודש:

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

א (ה) י"ד ס' ס"ד קע"י י"ט. צריך לנקד קידם המליצה וקודם שיעצרו עליו ג' ימים ומ"ט משום שלג אם לא ניקרו חיד ג' ימים צדיעצד מוחל לנקד חס"כ וצמ"ט ס' ק"ח משמע דמוחק לללותו חסר ג' ימים : (ג) הקדום כחז צ"י ס' ס"ה צמס גמ' צמ"ט חמש קרמי הוה וכו' ומחמי משום דמח פירש"י ודמיקר' שעל המוח ומשמע דקריס העליון והסתמון ככלל וע"כ צעוף שא"י חסר להוליא הקרום לנדך לעשות שחי ועכ"ל

א (ה) הנוקך את הבשר מתחיל בראש ומחברו ומוציא המוח ומעביר (ג) הקרום שעליו ואח"כ מעביר הקרום שתחת המוח הדבוקים בעצם (ג) ונוטל הלחיים בידו ומחתך בסכין בצד (ד) הלשון ומוציא גיד א' ומחתך בסכין תחת הלשון ומוציא במנו חוט של דם :

ב (ה) ויורד

רמ"א ס"ח קע"י ד' : ומנהג יפה הוא לחתוך העולם מהנגילת כי קשה להוליא משם כי אין חסרון כוס צדכר הזה : (ג) ונוטל ס' צבוק הלמים צבוקים שמתחיל להיות עגול מחתוך צין בשר לעולם כגד הסוף ולו תלחה הגיד שהיא אכור משום דם ועיין צ"י ס"ה צב"ף ובג"ה דל"ג פירש"י ודלוע' שכלמי חוטי דקין וע"כ ורוב העולם אינו נזכרין ומכ"כ צדקת כי כמה פעמים ראיתי ראש של עגל עם העור לכך לנדך לחתוך צעור צלוחו מקום כדי ליקח מש' הגיד והלאה כשנים. כחז צבוקה לנדך להסיר צ' גידי הלחי וצ" לדיס. והצמ"ט צמס קוונערס הסמ"ע ז"ל אין נזכרין צניקור הס"קין וגם צניקור הסלעים של צמחית דקות שאומרים עם ג' של חלק פנים גם צניקור לשון עכ"ל : (ד) הלשון ס' צמחית הערופה צייד"ל לחרכו מינה הגיד יהולך לראש הלשון והוא תחת העולם כחז הלשון והמעלה כשהיא הולכת בתוך הלשון גלאה לנן וקשה לנקד צבוקין כי העולם סם שלא יקלבו הלשון לכן ימנעם אימו צמכרעטו ומכל ג' לנדך ליקח גיד א' וזה הגיד ג"כ מן דלועא שאניח צמחל והלאה ג"כ כשנים אבל צע"ה רוצן ככולם אין נזכרין צוה יציערין כשעולין רק הגידין ונדל הנכרנת יונלחין כי כך כחז צי"ד סימן ס"ה ס"א צמ"כ חוטי הנוחל לחוד וחויני למי לחוד וחויני הלשון לחוד וצמס שימקס ע"י המנעם צמכרעטו לנדך למעט אחריסין ואל יצמח צלוחן שאומרים נהגב הוא של אצותיהם ואל מחוס על חמיות הלשון וחכיר ממנו גם ב' העולמות משני לדיס י"י הם צמ"כ והכיר העוקן משישי כיצב כי הוא משום ומלא ליחו' ותפתח הנכרנת והוטע שלל יבאר שם שום לחמיות יציעצד אין ללכיר צבך ולח"כ חיקס ב' לדי הנכרנת הגידין שגאו מצית השמיטה כי ככל ג' חמלא צ' וזהו הפיוס של צ"ב ומיולח ממנו סוע של דם ומה וכן הסמון עם מפשטים זה קאי על הגידין צמית השמיטה ושפיל לקיפ' ויורד משם לנכרנת כי גידי הנכרנת לחוד וגיד הלשון לחוד. וחוינין שאחורי האזנים כל מקיס שחגו אין להקל אבל לפי רמ"א הוא רק חומל צעלמח ועיין צי"ד סימן ס"ה קע"ף א'. ועיין צמ"כ קע"ף ק"ט וקע"ף לנ"ד ומכנ רמ"א נוכרין ליקח שלו גידין צע"ף דהיינו ללכרו הלאה :

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לדוד

א הראש רען קע"ף חוס וחונו ענטלויים סמחוטען, דמו היין הערויסנעהוטען מונד דים הויט דעס' זעלבן צמבעהווען, הערננדן חוס וחונו דים הויט חוים דער הירנסמוע הערויסנעהוטען, ווענן צעלטערעס זייטט גוט געהט, זק וינד דים הירנסמוע מבעהחקט דמין וינד געגען דמו קהר מיינגעשניטטען מונד דים חרעך, וועלכע זמבענלעךרויג חוירסייטה הערויסגעקויטען, חין דען געז' היינדען סקלענס, בעהוטען, זעהרען, ווק דים הויט חמן קע"ף געווסטען וינד, וינד דים הויט חוירגעשניטטען, חוסן סבענגעמאנטע חרעך הערויסלעברייגען :

הלשון חן דער לונגע חוס וחונו נעבען דער גורגעל חויל' יערדכר זייטע לווייח חרעך הערויסנעהוטען חויר' יערדכר זייטע דמו טריפהציינלעך, חונטער דעמוזעלבן יעגט מיינע קטטהע חרעה, וועלכע חויר הערויסגעקווחטען ווערדען חוס. דייענע לייעהא זיך ביס חין דים לונגע העוילעטע היינין, ווק זיח ווייסויך מינט, הצמכך שיידעט חונו חויל' דים לחקויגען סעלונען חין יערדכר זייטע חוין, ווק מיינע דיקקע חרעך זיענט, דייענע חרעך זינד וועגען דם צעברקטען, חויר' חוירסייטען דים ספיטלען סקן דעס גווחען וועגען ליהות חבעשניטטען ווערדען, חויר' דים גורגעל מונד דען סלונד חוס וחונו וועגען דם חוירסיינדען :

מקום

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ב (ב) ויורד טעם: לגררת למקום שחיטה ומוציא טעם שני גידין מצד זה סמוך לבשר וב' גידין מצד זה סמוך לבשר (ג) ואח"כ חותך את החוזה לשני צדדים ומאוחזו בשד אדום הסמוך לחוזה ומציא חוט של דם שאוחזו מקצת החוזה עד קצתו וכן מן החוזה השני:

ג ונוטל הסכין ופחלק בין (א) הכתף לגוף ונוטל את הזרוע ואת הכתף ומתחיל מראש הכתף באמצעיתה ומהתך ומוציא גיד עבה ומוליך הסכין ובהתך עד הזרוע עד הוד עד קצותיו עד שימשוך כל הגיד שאוחזו משפת הכתף הסמוך לשדרה עד קצות הוד וצריך (ג) לשקוע הסכין יפה עד שיעקור אותו גיד והחוטין הנמשכין ממנו מעיקרו יבשעה שהוא מחלק בין הכתף לגוף צריך לשקוע

ב (ב) ויורד עיל: במקום שמוטס הנכרחה נלכטו צלוולר טס מונסקי מכל לך ז' גידין אע"פ שכניס צנ"י והכח סומין כיון שספסם צעטעם הסמיטה אין לריך לפסיק דל"כ לל ס' לריך להוליג טום סומין כלל במקום הזה וצריכ סיימ ס' כמחתי טעם יד עסומי בלשון ומלוולר וכן כניס צנ"י טע"פ לכך עסיכ ענדי וכן רליחי מן מנקר' מונסיס לפסיק אח שני גידין האלה אע"פ שלל ישייר כרלש בגוף כי הדם נקרט בחוכו וזי אפשר להוליג מטיס הדם ע"י מים ומלס כי הידיק האלה ענ ציוסר ובפטרט כטאטוטס מטיסו אח סכיני קודם ספסיטיס וזל כנידין האלה מונסיס ונעטש ענ ציוסר כי כמס פעמיס רליחי את כל זלט כטסיטיחי אח כהטמות והטפזחי סכיני וכן הוטל צנ"י אע"פ שפטרט כרלש מנוק לריך להוליג הידיק מטיס כי הדם נקרט בחוכו: (ג) ואח"כ פירו' מלוחו כשר אלום מן הלוולר למעלה נגד הסווח חוכל למלוו היטע בגיד כי היל נעטח עד הסוכ מנטי מלחא כמו גומל אכר בחוכו כטחקע בגיד ולס"כ חקס

הגיד כתיב החזק ולמעלה נגד הככל לריך לשקוע הסכין כי טס חסלק בגיד לטיס ונרלה כמו ל' טטוטיס ועל זה לריכין גם כן לזוכר להטוין עם כי כמס פעמיס רליחי המכסלה הפולט שיפסכס רק לאורך כטוחי להטוין אכר מלחא טס כתיקוס טטיין בלכ דקק טס וישל' פלק טטיי מנ"י כעכר לכך לריך לדקדק על זה ולכטט אכריה טעלס יתקו בגיד האלו. גם לריך לפסוח כל הנכרחה וכל הוטסי אכר כריכס מטיס טהדס נקרט כטוכס: **ג** (ב) הכתף מ' הכתף טהוט טס הפולל שקוריין (צ"ג) ומסלק למעלה טמות העליון חסלק כרסנז הוא ככתף והאחמעי קוריין זרוע וטויו סמוך לרגל טוח הוד לכך אמר כנע"ס ומחמיל מרלש ככתף כצמטעיחו טוח סוף טוונ"ל ננע כטסיטוח הממונעי' ומטיס מחסיל בגיד בעצ לכך אמר עד הזרוע ועד הוד וסי' עד הזרוע ולל עד ככלל דל"כ אח"ל עד ככלל מה לי לומר אכר זה ונוטל הוד ומתתך צו וכו' ובפג"ה דף ל"ב א"כ אכר אכ"י אמר טחולל מוסיין טניד סקוריין ומירע"י מוסיין טניד טלטו נוטלין מן הכתף רלס והכני בלשון טכנמכח מטמע גם כן טהיד ובכתף הוא חדל ויכול להיות צימיו של כנע"ס היו מוסלקין הנו"ג לז' או לג' סלקיס לכך האריך בלשון: נוטל ומשלש ומוליך ומתתך וכו' עכ"ס למעלה כתיקוס כרסנז ככתף אין טוח גיד ומחמיל ממלמעי כתיקוס סוויין ויחמוך לתוך ככשכ ויחפוטס בגיד טענ ושערי מוסיין ימטכו עמו עד לשון בגיד קלותיו לכך אמר כנע"ס ויחמ"ה כמדת הוד ולינו נמשך למעלה ל"ל בגיד הטיס לינו הולכת למעלה ככתף טהוט מן אוחזו מתיקוס כנע"ס הטוין וקמח צ"ח לוקסיין הטוין הזה עם הגיד וסוכנין טהוט מלכ זכו שינוש גדול אין שייך מלכ כמלק הפיט מן הבלב י"ג נגד הלוולר רק על הככל עמטר טהוט דעוק כמחניס כמו שאלכר כנע"ס לקמן וכן כחוז כמטר ציח הייל טהוט רק מועכר כנעמלח וטס כעטס דניענד טלל כעלו הטוין הוא מוחר עכ"ל. רק הידיק הללו יקוריין הטיס דס. ויחפוטס השלר הידיקין קטניס עמו עד לכסוק ועיין מזה דנצני סמידות כנ"י ל"ד: (ג) לשקוע כמז כנע"ס כפי' ל"ג ולריך לשקוע ככתיין יפה פירו' יסקיע כעומק כשר הזכיר ויוד רלס והכני טלל

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

ב מקום השחיטה דמס הייסט חס חמונז טוס ומן חויל יערער יי"טב לוייח מרעין הערכוסי כערהטון, פֿון דענען מיינע קבערהמוב, דיח אנדערע מינעכערהמוב דעס פֿאייסעס זינגט, וועלכע משיס דס פֿערברעטן זינד:

הלכות ניקור לבעל העיטור מקום דוד ה

שלא מוזכר גם שום סימן מן הכתף ושגי' מיידי שבגיד מחסיל מן הזרוע שהיא בשומן כתף אין שום גיד: (ג) ומוציא פיסם וכחז' גדל' סימן ס"ה עני' י"ז ויקח נשר קטן מתוך הכסל שקורין (דריס) ויש לך מסיס מילוח ובכסל אין נמלא שום דריסו'ם רק קאי על זה הדריס'ם שהוא בזרוע סמוך לכתף שקורין זל"א (דען צוג גניק) ונחוכו מונס הדריס'ם המוזכר:

לשקוע הסכין בשפת הכתף סמוך לשוררה ויעקור שורש גיד זה שהזכרנו למעלה ששם השורש שלו (ג) ומוציא מצד הכתף מלמעלה חוט אחד ובן לכתף הב' ונוטל היד ומחתך בו ומוציא ממנו גיד אחד ואינו נמשך למעלה ומדתו היד ומחתך מצד היד ומוציא משם גיד א' שהוא סמוך לעצם היד:

ד (ב) ומקליף זה הדין משלוקת בין האמרוניס קלח הממירין בשומן שחמת העור על הכסל ונקלחין חלב הכסלים כדלוחת' דהולין דף ח' ע"ג נבש"י וע"ש ובגמ' ח"כ כהנא ואיתוימא כז יודל

ד ואח"כ מתחיל ממקום סיום הגיד שמוציא מן החזה (א) ומקליף כידו אותו הקרום שעל הכסלים: ה ובשמקליף

חמשה קרמי הן חלחל מסיס חכנא דטמלי ודכעלי וכו' ודכעלי הן הקרום שעל הכסלים. וכחז' ז"י נבי' ס"ד ד"ה סלג שחמח המתנייס וז"ל וכחז' הכש"א נחשונה חלב שנחוך הכסלים יש אוקרים אותו ממני שנבמלח בשוו אותו עם סלג שנחוך הכליות קי"ל כרנא וכו' דממכתי ליה ולחו נוהגיין בו הימך דהביא דכוליא כנא וכו' סומלח הוא דממירין זה ויש מקוונות שנהנו בו ליסור ונלוחו מקוונות אשכז שלסור להחיר להם דשמח לא שמו בו חלח נהנו ליסור לחו סלג שעל הכסלים עכ"ל: ונחשונה אחרת חכז סלג שחמח אותו הקרום שנוטלי' מנקרי נשר נכסלים אותו סלג שחמח קרום דק הסמוך למתנים ודלחי אסור ואין זה נקלח שנחוך הכסלים חלח אותו שהנשר עמם סופס אותו והוא אותו עוונד בין כעלי נשר הכסלים חלב אותו שהקרום לצד חופה אותו נראה הוא על הצטר ולא נחוך הנשר ואין לך מי שמתירו עכ"ל. ועכשיו לפי השיטה הזו שיפר אוסרין אותו סלג שחמח העור בכל מדינות פולין ס"ה"ס מערין' וגלילותיהן. חלב חנו בצרף אשכנז בומיין על הרש"י נבג"ה דל"ג סלג שהנשר חופה אותו סלג שעל הכסלים שחמח הכליות [ונראה בגוזה הכסלים (פירש' דמגדלי יום סוג סימן י"ב ונכ"א"ס סימן ה' ז"ה"ה נבג"ה אשר שחמחה שחלוי'ם דנגלי'ה סכליות'ה הם לזעלה וכלים למטה ונקלח מהשומן הכסלים חלב הכליות בגוזה הכסלים לפי שהוא הפלג הנגזר ממנו ממעל לארץ שחלוי'ה עליה). ואמר כך ננלע חמת הנשר חדום דק ומתפשט חמת אותו נשר דכל הכסלים יתפשט שופסו מוחל ובשכלה למטה אותו נשר יוליא ממנו קרום עב ולצן לצד קרום דק וקליש המתפשט בכל הכסלים שלסור משום סלג כדלקמן וחסת אותו קרום עב יש חלב ויש נוהגיין ליסור צלוחו חלב לפי שאלו קרום אינו חסוב מימינו נשר שדק הוא חלב בצרף אשכנז נוהגיין בו הימך וגם נשיני נראה דחפוי נמור הוא עכ"ל בגמ' ויכול להקטית אהדדי כפי' גמ' וע"כ לפי חומר זהו הסומכות מנ"י ה"ל הכל קאי על הכסלים לצד הכליו' המתוכר לו המתני' שטס שייך חכז' דחוחא חמ' והממירין סכרו שחמח העור היה לו מניקא מחלב המתני' והרלייה' לדברי לפעמיים נקלח כסלים ולפעמיים נקלח מתנייס' ומו שחמחה נצית יוסף סימן ה' דג"ה בדודו הניקור לצעל הפיטור וז"ל חכז' דכינו נבי' ס"ה מתחיל מנקוס סיום הגיד שמוילא מן הסזה ומקליף גידו אותו קרום שעל הכסל וכשמקליף נקליף רלשי מוסיין סהן בכסל והן ג' מימין וצ' משאלל וכו' ובזכר אותו סלג שחמח נשר המתנייס ומקליף יפה יפה מתחמת נשר המתנייס: ושני לדידי הנהגה ואמר כך מעביר נשר המתנייס שקורין נלע"ז לונצי"ם וגוררו יפה משני לדיין ולחיו עלם היתון נצתיים המתחכו ונקי' כל הבגזוהות שישחוו עם הנשר כדי שלא ישחיינו בו משרשי הסוויין ובשר המתנייס כלום עכ"ל בית יוסף ועיין מזה לקמן דין קושליץ סימן י"ז במקום דוד שפיף ח' ראה והבט בגירסא זו שהקיימים מנידין ומגריכה חמת הקרום שהולך לחוך הכסל על כחף קאי הכל על הכסל ונקלח אותו מתנייס חלב על כחף מאחר שדבק נצתיים נקלח לפעמיים ככל ולפעמיים למתנייס ככל כי לונצי"ם שמוכר הוא גם כן נשר חדום נקושליץ. וכ"כ הפרי מדס וז"ל סלג שחמח המתנייס לטון רלצין' נבימון כ"ס חלב שחמח אותו הוא חלב שנחוך הכסלים שחמח נשר חדום והוא מתפשט מן הכליות והולך לפי הנשר חדום שופסו אותו דחלב שעל הכסלים אכרה החוכה ולא שנחוך הכסלים-חלב חכנא דחוחא חמ' אסור והוא חלב שחמח המתנייס שקריין לו מנדלי"ם (הוא סלג שנין הרפס לצד חדום עב) הוא חלב הקוריליאש בין נשר חדום שעל הכסלים יצין הקוריליאש ומקריין אותו

חמשה קרמי הן חלחל מסיס חכנא דטמלי ודכעלי וכו' ודכעלי הן הקרום שעל הכסלים. וכחז' ז"י נבי' ס"ד ד"ה סלג שחמח המתנייס וז"ל וכחז' הכש"א נחשונה חלב שנחוך הכסלים יש אוקרים אותו ממני שנבמלח בשוו אותו עם סלג שנחוך הכליות קי"ל כרנא וכו' דממכתי ליה ולחו נוהגיין בו הימך דהביא דכוליא כנא וכו' סומלח הוא דממירין זה ויש מקוונות שנהנו בו ליסור ונלוחו מקוונות אשכז שלסור להחיר להם דשמח לא שמו בו חלח נהנו ליסור לחו סלג שעל הכסלים עכ"ל: ונחשונה אחרת חכז סלג שחמח אותו הקרום שנוטלי' מנקרי נשר נכסלים אותו סלג שחמח קרום דק הסמוך למתנים ודלחי אסור ואין זה נקלח שנחוך הכסלים חלח אותו שהנשר עמם סופס אותו והוא אותו עוונד בין כעלי נשר הכסלים חלב אותו שהקרום לצד חופה אותו נראה הוא על הצטר ולא נחוך הנשר ואין לך מי שמתירו עכ"ל. ועכשיו לפי השיטה הזו שיפר אוסרין אותו סלג שחמח העור בכל מדינות פולין ס"ה"ס מערין' וגלילותיהן. חלב חנו בצרף אשכנז בומיין על הרש"י נבג"ה דל"ג סלג שהנשר חופה אותו סלג שעל הכסלים שחמח הכליות [ונראה בגוזה הכסלים (פירש' דמגדלי יום סוג סימן י"ב ונכ"א"ס סימן ה' ז"ה"ה נבג"ה אשר שחמחה שחלוי'ם דנגלי'ה סכליות'ה הם לזעלה וכלים למטה ונקלח מהשומן הכסלים חלב הכליות בגוזה הכסלים לפי שהוא הפלג הנגזר ממנו ממעל לארץ שחלוי'ה עליה). ואמר כך ננלע חמת הנשר חדום דק ומתפשט חמת אותו נשר דכל הכסלים יתפשט שופסו מוחל ובשכלה למטה אותו נשר יוליא ממנו קרום עב ולצן לצד קרום דק וקליש המתפשט בכל הכסלים שלסור משום סלג כדלקמן וחסת אותו קרום עב יש חלב ויש נוהגיין ליסור צלוחו חלב לפי שאלו קרום אינו חסוב מימינו נשר שדק הוא חלב בצרף אשכנז נוהגיין בו הימך וגם נשיני נראה דחפוי נמור הוא עכ"ל בגמ' ויכול להקטית אהדדי כפי' גמ' וע"כ לפי חומר זהו הסומכות מנ"י ה"ל הכל קאי על הכסלים לצד הכליו' המתוכר לו המתני' שטס שייך חכז' דחוחא חמ' והממירין סכרו שחמח העור היה לו מניקא מחלב המתני' והרלייה' לדברי לפעמיים נקלח כסלים ולפעמיים נקלח מתנייס' ומו שחמחה נצית יוסף סימן ה' דג"ה בדודו הניקור לצעל הפיטור וז"ל חכז' דכינו נבי' ס"ה מתחיל מנקוס סיום הגיד שמוילא מן הסזה ומקליף גידו אותו קרום שעל הכסל וכשמקליף נקליף רלשי מוסיין סהן בכסל והן ג' מימין וצ' משאלל וכו' ובזכר אותו סלג שחמח נשר המתנייס ומקליף יפה יפה מתחמת נשר המתנייס: ושני לדידי הנהגה ואמר כך מעביר נשר המתנייס שקורין נלע"ז לונצי"ם וגוררו יפה משני לדיין ולחיו עלם היתון נצתיים המתחכו ונקי' כל הבגזוהות שישחוו עם הנשר כדי שלא ישחיינו בו משרשי הסוויין ובשר המתנייס כלום עכ"ל בית יוסף ועיין מזה לקמן דין קושליץ סימן י"ז במקום דוד שפיף ח' ראה והבט בגירסא זו שהקיימים מנידין ומגריכה חמת הקרום שהולך לחוך הכסל על כחף קאי הכל על הכסל ונקלח אותו מתנייס חלב על כחף מאחר שדבק נצתיים נקלח לפעמיים ככל ולפעמיים למתנייס ככל כי לונצי"ם שמוכר הוא גם כן נשר חדום נקושליץ. וכ"כ הפרי מדס וז"ל סלג שחמח המתנייס לטון רלצין' נבימון כ"ס חלב שחמח אותו הוא חלב שנחוך הכסלים שחמח נשר חדום והוא מתפשט מן הכליות והולך לפי הנשר חדום שופסו אותו דחלב שעל הכסלים אכרה החוכה ולא שנחוך הכסלים-חלב חכנא דחוחא חמ' אסור והוא חלב שחמח המתנייס שקריין לו מנדלי"ם (הוא סלג שנין הרפס לצד חדום עב) הוא חלב הקוריליאש בין נשר חדום שעל הכסלים יצין הקוריליאש ומקריין אותו

הלכות ניקור לבעל העישור

מקום דוד

אוחו עב קודי' לטש ולף על פי שנשכר בעתה
 שכול לומנש'ם טפסס אוחו (שואל הנשכר פנים
 למעלה מלגלג י"ג) אינו מיטו דכמה צמים
 פרוקי מפקדי' כאלו כל אכר לעדו עומד והוא
 הסבל התגורר חס עלנ טוף פנינא דמחאס
 מחני וקרוס דקי מפריד זין אוחו. עלנ זין
 נשכר שומן פחמסיו בעליון חלנ ותמחון שומן
 נחלס ניקורו של קודי' לטש טולו מחוס עלנ
 עד כלין לטשו פכ"ס, וכן נכנסת כבודלס פ"ד

ה ורשמיקליף נראים (א) ראשי החוטין שהן
 בכסל והן שלשה מימין ושנים
 משמאל שלשה מימין מתחלקין לשנים ושנים
 שמשמאל מתחלקין לשלשה ונטול ראשי
 הדוד בידו וממשך ומשכוין מאלהן בהיותו חם
 אבל

סעיף ל"ד ובהס יתורץ הקושי' : הל' ה"ח ממתיקין בחלכות הל' והזין היטב ולפי פ"ס ספי' טו זני אשכנז
 מקליין כי הוא כמז העליון חלנ הוא נגד המתניים ליהינ'ם והמתחון שומן תמחון הוא הכסל שהוא פסך
 לטפן לכך חן שומחין הנשכר ככסל אפי' שנחלס חס זין נשכר נשכר שומן שנקרלין קלת חלנ ועיין מה דשר"ח
 נפלת טעמ' סימן מ"ס והמתחין גרסו הכל על הכסלים כי הקרוס הדק אינו נחשבו מיטו כלל לכך נקראים
 חסס פסור גם כן עליון רק הם כמתוך הנשכר מושך נקרלין תמחון ומחזר כי חלנ שנשכר מיטו אוחו (ועיין
 בסימן ס' דין חלנ שעל ההמשך במקום דוד פ"ג):

ה (ב) ראשי החוטין חמז המדכוי פנים'ם נשס כל"ס חוטין שנעוץ פקורין י"א עיקץ חנק"ס נלמ"ז ואינו
 צקי בלוחי' חוטי'ן כי לא ידעתי חוטי' חלנ בלוחי' המקוס לעד מימי דכפלי הנחמסים עד מחס
 המתניים והמזם לדכוי של המדכוי חלנ לפי הגמרא שפיר פנ"ה דל"ג ולאחר כ"י אחר שמיאל חוטי'ן שנעוץ פי'
 נש"י שנעוץ היינו חוטי' דכפלי פלונק"ס פקורין מחסס סופי איה זיה ככפלי תלתא מימינא ותרתא משמאלל
 וט' חנ"ח דלי' שליף ליה עד חוטי' משמאלו ולי לא צניי פטיי' כחריבו וכל' כגמלא ופירש"י לסוטי' כחריבו
 עד שימלאס מקפד רזח (ועיין מה שכלני הנכורים פנ"ה) וכלשו אחד מחוצר כשדרכה ורלשי הפלונק' כדצקין
 חסס חסזס נרלשי הפלונק' עד כלין לכויו רש"י וכן זי"ד סימן ס"ד טעין י"ג וכן הוא לפנינו בפרק הניקור של
 הכר כפ"ט וכל' מדכריהס רלשיה כרוכה טקלי על הנשכר שנין ללג י"ג לללג י"ג חקור מחוס חרנב' דחוח'
 מחני' כי ח' חוטי'ן דכפלי שחמשי'ן מן ח' ללכות דהיינו י' ו"א י"ג עד הכסל עמו שרש"י כשנינו ורלשי הפלונק'
 כדצקין חסס חסזס הוא הכסל זכ' חוטי'ן חללג י"ד וי"א חס חקורין רק מחוס דס וסוט חנ' על הללג י"ג היא
 כצד חקור מחוס חלנ ופ"ק ורלשי אחד מחוצר כשדרכה חף על פי שז"י מניח הפלגש חוטי'ן חל' וקנ"א מחלנ
 הכסלים ח"ח חומר ורלשי ח' מחוצר לשדרכה חלל חלל ש"ח מתחיל חלנ המתחיים וכן הלשון כשור ס"ד וזיתן
 חלשי הפלונק' חוטי'ן כפלי כמה שפנייה זח חלמר מחסר שייך לפניס ח"א שלל שייך חס שום חלנ כדכוי
 חמידות סימן י"ג זכ"ל כד קרוס וקלוס המתפשט ככל הכסל שחקור מחוס חלנ והוא כסלק חקוריים רק קלת
 מעט נשלק כחלש הדפנות שנחלק הפנים על הכסלים הנשכר חס כחלשס וזריך להסי' אוחו קרוס עד כלין
 לשחו לכך דייק רש"י ורלשי ח' מחוצר לשדרכה הוא קלי על החקוריים במקוס שמשוכר ח"א נכשנ לטפוריים כי
 כיד חינח על ללג י"ג ומחוס חליך שייך לטפוריים דל"ג חס לו להזכיר ורלשי הפלונק' חוטי'ן כפנים זכזח
 מיחנז ל' קונס' הפנ"ע אשר חלל ח"יה כחתיכות קי'שלי"ן מן החקוריים כפי' י"ז חלל מן הסוט ולמעלה כגד
 החקוריים לריך הנשכר ניקור כחלש חניח צנז"ה על מקויו זכז כחוסכת חמז וזריך לזכר אוחס שקונים חלק
 פנים לחמז חקריהס וכן חמז כחלש' וז"י חמז כ"י דכרלש דמדלורוית' משרס שכו מנ' טעמים חלל דחלנ אמר
 כשמח וכל חוטי'ן ועוד חלנ שנשכר מיטו אוחו חוסר זכסל חילס למימר דמחל כמה צמי' פרוקי מיסקלס או
 חמל מגולין קלת קודס שנכנסו לחוך הנשכר ופסי' יהי' מדכנן נקון לפטט אפריין דלין לזולל כליפור דלננן
 דכל

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרדוד

ג החזות דחם הייסט דיה כרוסנו, מן דערזעלבןן וייססען דיה לויים קעבענע:מחננטען חרפין
 הערויסגענקוואמען וועררען, וקבייח ומן בייה דער מיינען ויט דעסן איססער ס'ק רידיין
 ססעצ'ען ווס, חוס רייעז זחאטט ואחולעו הערויסלוברינגען, פאן דער כרוסט מן חין דער ריכ'אונג
 בעגען דען נחמט' ביס לונס פלחנקען געהען לויים חרפען און דער געשטוט מיינעס ס'אס ל' ד'יק.
 ד' הכתף דער כוג, מן דעואזעלבןן פלחנגען און חן דער פלעטע חוין דחריף, דיה קוינען קרעכעלען
 וועלכע זיך ביס מן דח קוינענעק ליבערט. און מ'כטע חוין דחריף, דיה קוינען קרעכעלען
 ויטל'וט רעפנען

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ז

אבל בצונן צריך לפשפש אחריו (ו) יגורר אותו חלב שתחת בשר המתניים ומקלפיו יפה יפה משני צידי הבהמה: ו ואח"כ

דכל מיקון דרנן כעין דלוקייתא מיקון עכ"ל וכחז השמ"ק חי שליף לכו מיימי תשמלפו וחי לא צעי למסוסי תמריהו וחי שרי נמים הוב כמיימי ומורי הכ"י ימיאל היה טובה שלל לכל עלאות פתיכה למי שאין הפצסין נזכרין להכיר אותן סמימי עכ"ל. ע"כ נכון הוא לנקר בכל נד ג' ללעות כמיוזכר לפיל ועכ"ס לגיד עכ"ל ללע י"ג נריך לחפש אסריה ובפלנקין נגריכה נריך ג"כ לשעט אסריהם כדעת צ"י שב' מוסין שלו יונקיס ממלנ כסבלים ומה שאמרו שניריך להכיר מעס ג' הוסיין דווקא כשענה מניס י"ג ללעות כסלק הפנים לכלל אס מניסין כק יורד או י"ג ללעות לא נריך להכיר עשר קס ד' מוסיין ולפי' אס מוסיין רק ס' או ע' ללעות אפי"ה נריך להכיר ד' מוסיין זין הללעות האסרונוה כדי שלל ישחכס הדנר וד"ל: (ג) וגורר צנ"י קי' ס"ה ד"ה הניקור. וגורר אותו סלנ שחמה נשר המתניים וכו' זהו מיוזמא דמוחא מתנא וע"כ קאי זה גם על חמיטוס נשר מן סלנע י"ג למעלה כי אין שייך לומר חלנ כסלק הפנים כמו שכתבתי לעיל קי' ג' נשס ג"ה כי כסלק מפורש כהע"ט סדין מן הסלק ספניס ונחלק הפנים אין נמלא שום חלנ רק חלנ הכסבלים והוא אומר שחמה נשר המתניים. ללל גורלא זיימו היה מוסיין ג"כ הנשר זין ללע י"ג לריך לחלק הפנים לכך אמר: וגורר אותו וכו' ע"כ אס ישער כחלק הפנים הנשר זין ללע י"ג לללע י"ג נריך למחז העור (מהריק-נרלסטן) ושס מללס כסק נריך גריכה ממלנ נשר ארוס נריך קליפה מן הנקר מומחה כמו שגזאר א"ה כחלקות הפנים מן האחרו נקי' ס"ז וסס ממלל יהלל כנכהה יומר על י"ג ללעות המנהג זיימו לאסור מן ללע י"ג למעלה ונריך ניקור ע"י מומחה ושייך לחלק הפנים החז ל' אש"י כנפ"ה קי' י"ג א"ר א"ר א"ר חלנ שסנשר מוסה אותו מומר חני והוא אמר ל' אלא לרי' הוי מיוזמא דמוחא מתנא אסור אמר חניי' פרוקי מיופקא חלנ נשנר מייסס אותו סירכ"י סלנ שעל הכסבלים שחמה הכסבלים נללה כנפנה הכסבלים א"כ נללעה מחה הנשר ארוס דק ומשפשט חמה אותו נשר בכל הכסבלים ומה שגזאר מוספו מומר וכשכלה למטה אותו נשר המוספ יולל היינו קנים לנן ועז וכו'. ושיין לעיל מזה צק"י ה' במקום דוד. ומכח דמ"א כגהומיו ונחשוזה להכשנ"א ס' ס"ח וז"ל אותו סלנ שחמה הפקרוס דק הסמוך למתניים ודאי אסור וזין נקרא כנחוך הכסבלים ללל אותו שהנשר ממס מוספ אותו והוא אחי שגורד זין כפלי נשר הכסבלים לכל אותו שהקרוס לנד מוספו נללה הוא על הנשר ולל כחוך הנשר יאזן לך חי שמחירו עכ"ל ד"ה. יכ"י י"ד ונכניו אש"י חניס צו"ה"ל לכל כשכנו ניהיין הימר יום צעיני נללה מייסוי נשר גנוח הוא. הוי חרנל דמיתא מתניי זחי עליונה וגזנרו על אותו חלנ שיישרהי קידס שייכספו הנשר ולוחו גוצה עלומו המוספ עתהניס עוקיין ליינז"ש שרסנן מתיכז למטה הנלעיות קטנות והכסרי וכספטנס מפניס נללה אותו חלנ פרוקי מיופקא וכו'. וממנדני יו"ע צלותו מקוס כחז צו"ה"ל ונכז הנ"י נשכ"א צדניי הרי"ף דהיינו סלנ למטה אחר גמר הללעות ללל חוט השדרה זין אותו נשר וזין פני הנשר הסמוכים לעור יס כמין שומן והוא נקלף כסלנ וזהו שכח שסלנ חמה הנשר שרלש הכסבלים שהי זין זה נרלש הכסבלים וזוהי ומה שכח שחמה זה החיובל יס שומן היינו כמין שומן ע"כ וכו' כמ"ס נד"מ שלו וז"ל דע גי סלנ זהו ללד מוך הנלעיות קטנות שגזארו כסלווייס והוא זין השומן שגלסה כסין וזין נשר המתניס על הללעות

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

יטלוטרענגען, מוך דים (דרי"ס) מייזט אסיר וועגען מאוס. מוך ופערקע דמרוין דחם בייט חב"ט סיידרען דעס בוגעס קיינע מדער מן דער כרוסט הפענגען בלייבט. **ה) הבסלים** דער פלומקען, מנהג אשכנז מייזט: דים הייט מונד מולוס ווחס דמחן הפענגען בלייבט מייזט אסיר משום הלב הבסלים. מן פקאון ויירד זקמאר דחם מונטער דער הייט כע"י צינדליגע פלעט פאן דעק פלייסע מייבכל מונגעסמכט. הפנחמן ויססען דים לפהניט, פולטע, אחר לוקולטע ריפפע כגזאורטט ונכרדען, מן וועלכען יך דים מדעון ביס חן דמז פלומקען-פיק (יעהען. דים לפהניט מונד פולטע מייזט אסיר משום דם מונד דים לוקולטע משום הלב, דמחן חוס ווקחן דים לוקולטע ריפפע גמייסער כעהמנדעלט ונכרדען. **דחם** ויך מין פלומקען כע"י צינדליגע וייסע ביינלען, חוס, ווייל עס לוס הינטערט הייז געהקרט, הפניוס-בסניטעטן ונכרדען. כע"י ייך דער לוקול ריפפען מייזט קיין מונטערט-בד, קב דריי"י לפהן קרער פיערלעהן פקרהמנדען יינד.

(1) בני

הלכות ניקור לבעל העיטור

מקום דוד

ו ואח"כ מעביר (א) בשד המתניין שקורין בלע"ז לונביל ואינו ראוי (ב) אלא לצלי וגוררו יפה (ג) משני צדדים ואורו (ד) עצם המתן בנתיים שחתכו ומסיר כל ההגברות עד שישתווה עם הבשר כדי (ה) שלא ישחיר בו משרשי החושין ובשר המתניים כלום:

ז וחוזר לבני מעיים (א) וממשיך אותן ממקום שהן קבועים בו ומציא ראשיהם של בני מעיים באותו הלחולית המטונפות שקורין בערב"י מבט"י אלסור

הלכותם אלל חוט הסדכ ונכסה נכסה אסוריים ובסמכדיין השומן הנמוץ מעל אוחו נכר נכסה אוחו מלכ. ע"כ חבין ומסכיל ליד נסירות אוחו נכר לפיל מלכ י"ג נכר הסדכ ליד ניקור. ומעבין נמן סימן לדבר וכח נכ"מ שמעל נו מלכ חמת כנכס ובשר מקיפו מכל סניניו ולא ידלש עד שיקבע כנכר כדי זה עתה. וכן הוצא נסר"מ סינוך בית יסוד"ש נחלק שני בחוכמת מנינה ד' כ"ס ז"ל: שאל למתך הכסלים שקורין פלאק"ין צללכסון משום חלק האסוריים שברך ניקור וכן ללע י"ג יזכר מלפתוך צללכסון צלושן שאל ישאר הכשר מללע י"ג דקק צללע י"ג עכ"ל. וכן המדכי צפג"ה

ז"ל לנד חומי דכפלי הנמשכים עד חמת המתניים ועל הללע י"ג הביד נמשך לכפלי וצקנה האסורין ראש"י משובד לשדרה ע"כ אהוני וכוותי רלו ככל כליות אשר כלהמי לפניכם על כנכר שניך ללע י"ג ל"ג ליד ללול ונכיר לעשות נדר ככל חלולות ישראל וכל בעל הורכ' יגזור ככל מיני גזירות עד שיכור המכילה מישראל:

ך (ב) בשד וכו' זה קאי על חלק האסוריי אשר אנכר צפג"ה לקמן ונכר הוהיל וחמי לירי לימח זיה מילחא השייך לזה: (ג) אלא וכו' שאל אלו נוסגין לצללס אפי' לכתולה ועיין מזה צבי ד"ה ומ"ס וכו' וביד סימן ס"ה סעיף ד': (ד) משני וכו' זהו קאי על סלונג"ל צמקוס שיש מ"ג כלכר אנכר על מקומו א"כ: (ד) עצם וכו' ל"ל הסדכ עד קוסו: (ה) שלא וכו' כ"כ' שלא ישחיר בו מנשר המתניים לאו משום הכשר המתניים אכור ללל משום דל"ל: יקר משום שרשי חושין החלכ מנכר המתניים הנשאר שם למי שחכל מעוכנין זה עם זה שפרי מתניים עלמו לריך לגכר יפה כדי שלא ישאר שם מלכ דבוק ולוין כלין מקומו דק אלל הקולט"ץ לקמן צבימן י"ז אנכר כל זאת ציחר ותציר ותשכיל ממנו אשר אליג לפניך שם צפג"ד:

ז (ב) כתב בית יוסף מלכ שכל הדקין אכור צפג"ה ארי' אשר שמואל ריש מעיט צלמחא צבי נריר וזכו כסלל שעל הדקין ויכסי' ריש מעיט כשהדקין וליין מן הקיצה לריך לגכור מלכ שעליה אורח אמה זהו מלכ שעל הדקין וכח הרל"ש מפני שחם כשדכין מלכ ומכיל ומכילן הם דנוקים כהדר"ל דכחא וכוף שומן ומותר וכלגד שיכרו אוחו הוירדין שנו. וד"ע הביא שם צבימן ז' ז"ל ונכסה כוף מיירי כשמכר הדקין ואינו מושך אותן צעודן סמימן ליכל כשחמתכין אותן צעודן סמימן נוסגין כדצרי כמדכי והמנהג שחוס כהדכ דכחא של פגל מסירין הקרום שעל כל הדקין ולין עושין כן צלל שור או כשז וכל צפס משום דנעגל המנהג להניס הדקין עם השומן הסמוך נהוה כנכחא אוכלין הכל ציסד וע"כ מלכר סעכ"ס לריכין להסיר הקרום שעל השומן כהמוך לקיצה כי לריכין לגכור מן הדקין כלש מעיט שאלל הקיצה ולפעמים נשאר הקרום שעליו עם שאר הקרו' ולין הנשים צקילין צזו לכן נתפסס המנהג לנקר הכל אמנם צשור וכנכ שמתקין הדקין מן השומן והפגל נשאר צדקין. ובמ"ס המדכי דלס כמתכר לריך לגכיר הכל ואם כן במקום שיהי דניק אלל הקיצה לכן לין מנקרין מקום הכוף ולין שושעין למקומות אחרים והוא טעם הגון צביני מוז נחפג"ה המנהג לז' נדרין

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לדרד

ז בני מעיים מיינפנדידע. דחטענאכע לערלעפאזט מין פלוגענדיע טהיילן: 1. דער ויקענפ מונד וחס דמכוין ויעגט מין געסטחט מיינער כונדיג צמ"ך. 2. מריג. 3. ומעגן 4. טרייע-דערק. 5. דער וומעפן, מויל וומלעקס דיח וילן ויענט. 6. דיח כוה-הויב. 7. הילוח מונד חטערי-דערשע. דבניית חוט פלוגענדיעס לו כעמלעטן: ביח מיינעק קמאכע חוס ומן דיין הייט מן לוויח וייטפן מיכער מ"לע מייסערסטען דערנאע חבלישעפן. ונעהרענד און ביח גרקסעס פיעה מוין בייח סחל, גייסע קרער ליגע נור דען ויקענר טוילין חבלישעט. ווילן און מבער דיח הייט הערונטער

הלכות ניקור לבעל העיטור

לדדין לדין לנקר הכותל ללד הקיפה וללד הכרכשתא ע"ל וכתב הכל זו המנהג לנכור שנייה לז הקיפה ולד הכרכשתא אין גורכין אותו לנהירי לפי שיש שם חלז טיבור אבל ייסיקין הקרום הארוך עם חלזו שאינו דיוק עם הכרכשת' כשאר שומרוךך לאימי צמדיית (שולין ומעשרין) אבל צאשכנו לא לאימי שייסיקם הסוט הארוך רק ייסיקין כל הקרום על פני כולו מהכרכשת' וזוהנין להסיק מהכרכשת'

אלסו"ר ומחתך אותו לחולית עם אמה מבני מעיים ומשליכו לפי שאינו ראוי לאכילה אותו שהוא מקום קבוע לבני מעיים קורין אותה:

ח (ב) כנתא ובלע"ז יבולין והוא אסור לבשל ומותר לצלי ונושל הדריא דבנתא ומקליף מעליה קרום של חלב:
ט וחלב

הנקרלים סמייס שהוא סוף המעיים דבר מועט כפני אמה או פסוח ומן הדקין המהוברין לקיפה מוחכין אמה ומשליכין אותה האמה ועם למנהג זה כמ"ס בתשוב' מהרי"ל משו"ל לגרר כיש מעיש צאמתא פי' הפצחים י"ל אמה וי"ל פני אמה. והנה צ"י דיעות מחולקים פני' כיש אמתא ולכרוב הפוקקים הוא אמה מן הדקין המהוברין בקיפה לכן אין מסמירין כדי ליוולף דברי שניהן ומנקרין מני אמה המסולות הדיוק צפי הצנעת מפני שהוא מליס מחמת המסונפות שילא דרך שם ומן הקיפה משליכין אמה מאחר שאמר הכז צע"כ ומיילי לאשיסם של בני מעיים צותו מסולות המסונפות וצלותי מקום צבני מעיים אלל הקיפה הוא מקום דיוק יזר ייחר מהסלמויות הכרכשתא ומלל. דייקין ומילוס הוא לצביות הוא לדעת טוסה וכן משליכין כל האמה ויש"ק ומילי לאשיסם וכו' אבל צמקים שאין המנהג קבוע וצ"ל האוול יש להמיר כזכר לעיל:

ח (ב) כנתא כתב צפרישה סעיף מ"ו קורין אותו כנתא וכו' והוא אסור לבשל לפי שהוא מלל דם מוטיין קטנים וי"ל לנקרם צמס כשצ"ל כתב שעכשו כוהנין היחד ע"ש וצ"ל סעיף י"ט הדיא שניך להמיר צנק' ובעגל מ'ן צ' לדיין הסוד ובכנס דק לז' ה' דהיינו לז' החינוך ולל' הולד שמונה על הדרא שקורין כ' כפוסה לכן צמקומות צנקיליס לנקר אותו כנתא שקורין צל"ס ס"ס או פרי"ז וצמדיית מעשרין (ד"ס וייסע לעצער) דהיינו למשוך ממנו הסוד כ"ל וליקח ממנו כל המוטיין קטנים עם הגדולים דהיינו צמך כקצב הנרסה שם מי שהוא צקי צוז וקלא הלכה לונעשה מותר אפילי ציפול אחר הללי כמו הכנר. (ואויל' צשמי הדרא דכנתא וכל הנלוים אליו מן המוך להניח מתי כניא ד"צא מ"ד מ"ז סעיף ד' ועיין מזה אחר חלז שעל הקיפה. כי הצ"ע השמים זה:)

ט (ב) הקיפה

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

הערוטער פורסטן, זק ווס חמן ערסט פֿאָן דער דערמאנדער, כחל געכאנטט, דיח פריס מבכטהעמן, מונד פֿאָן דעס טאבערץ (טביח) דערט חין וועניג מבכטהעמן.

ז) כרכשתא מיזט דער מצטערדערט ווק דיח מונקיינקייט הערויסגעהט, דמפֿאָן ווס חמן מיינע המחבט פֿאָז וועגסניידען. דמן דיח הויט רינגסמוס הערוטעצליעהען. חמן ווס דען ומגען פֿארדען חין דער מינוענדריגען זייטע הערוטעצליעהען מונד הערנחך ניווטט חמן דען ווירדענדיערט ווק חויל מיינער זייטע לז מיזט, מונד חין קיינער דערס הערויסגעהט, דער הייסט בוסן הקורס (סני"ח ריב"י) דער מיזט טרייעה, מונד זיענט חין ומגעס סטיק פעטט דמבייח דמס הייסט געהר קרער לויקעל דמס מיזט חוב מונד מיזט מסור. בעליגויך דעס דייחאָטן ווס חמן לז פֿינדען פֿעלעט חויל דער היקר (אפי' הרין) ווס חמן דרך פֿאָן מוֹזג בידע יייטען דיח הויט ביז הערוטער פורסטן, מבכד באדייטח ריינוס מיזט דער מנהג וכן חמן חין דייחאָטן פֿינדעט, פורסט חמן נור דיח געצנטייטע, דמהער וויל מין קיינען נייטן מנהג מייפֿיהרען, וויל חין קיינען פֿאָר עיזווס זמפֿאָן געצונדען המחבט.

ח) כנתא דמס הייסט חין מסלז דיח זי"ס, חין בעהמען דיח פֿרייז מונד חין מעהרין דיח ווייסע אפבער, דיעצע זיענט חויל דיח (הרמז דכנתא) קרער קרווי צ"ל. דמפֿאָן ווס חין דיח קבעט חויל פֿאָן חויסען מבליעהען פֿאָס קעצעפֿע ביס חין דיח ומגע פֿאָן דער זי"ס ווק קין חוב דמחמן געגעהען ווירד, הערנחך ווס חמן פֿאָן דער מיננערן זייטע חויל וובלעך דיח צ"ל זיענט מיינע גרעסע

הלכות ניקור לבעל העיטור מקום דוד

ט וחלב שעל (א) הקיבה ושל בית (ב) הבוסות ועל הבליילא של (ג) הגוכלילא הידועה באלפתחא כך שמו בערבי עם קרום שעמו הכל מעבירין (ד) אי אית ליה תרי סניא דיבא טריפה ואי שפכה להרדי כשירה: [פ"ג י"ד ומכאן ופ"ג ע"פ:

י ונוטל (א) השחול ומקליף מעליה קרום עם החלב שעליה ונוטל ראש הגיד שבתוך השחול ומשך אותו ומשכין עמו שלשה חומין שבתוכו (ב) ונוטל הלב ומחתך האזנים ומשליכם וקורעו ומציצא דמו: (ב)

ז (ב) הקיבה כחז צית יוסף עקיה ים שני מיני סלעים צמ"ט דף מ"ט פנים אח כל הסלע המכסה את הקרב להציל סלע שעל גני הדקין דכני כ"י כ"ט אומר להציל סלע שעל גני קיבה וכו' ודמרי' בעמל דכני ס"י אכלי לסלע שעל הקיבה וצני נבל לא אכלי ליה ודמרי' דלקשתא כ"ט לא פליגי דאסור כי פליגי דלייתר איכא דמרי' דלייתר כ"ט לא פליגי דשרי כי פליגי דלקשתא ופירש"י הקיבה עשוי קשת ומסתין קרי דלקשתא ומתפילי' לפיגול קרי דלייתר סלע ע"כ וכתב הר"ף דסלע שעל גני קיבה נהגו זו היתר וה"ט דלייתר סלע דלקשתא אסור ולא וכן גבולותיהו סתנין זו איסור כגני נבל וכן פסק רמב"ם ורצינו ירוסם ופ"ק. וכתב מהר"ן ז"ל לגי דכני (ג) כתב ג"י סלע שעל ההמס

הרמזין סין צנו כס לאזור וליהב זו היתר כי הדור לפנינו נהגו זו איסור: (ג) כתב ג"י סלע שעל ההמס וצית הסקות פייצין עליו סם צמ"ט אכ"י אחר שמואל סלע שעל ההמס וצית הסקות אסור ועונש כרת ורצינו יוסף ושלך גדולים בלשונם הנהיגו היתר כחלץ הדבוק לכרם תחת הפרישה שהוא העור ע"כ הכרם אכל לא ס"ד שקלי' פ"ו על הפרישה העליונה שקריין (דיח נע"ך) ורצינו אפרים והמדכני אסור כפ"ט הניס ק"ת מבעת האסור והמתיר. ונלש דכרבי סלעכרי הכל לר"ך להסיר הקרום שמתחת המכה ולא נחלקו אלא כחלץ סתמא אומר קרום הדבוק מעש לכרם אונס אלו שפוקרין אינו נמנעין מכלים של המתירין ומצויוליהן אך הכרם עלמו אין אוכלין צנוסם לקהילות המתירין אפילו הערק והלפתן אשר ישאל עמו ושחר להם ללכול ואין איסור צדכר (וכן ה"כ בקרום שעל הכסלים כחז צדרישה ס"י ס"ד סע"י ס"ב ותלשכנו נוהגין בהן סימך ונלשם וצדושי יבולותצדריש"ה וצדושיסרייך צדרייך היינו ועושין עליו כרת ונעמ"כ וכו' נהגין ללסקר ובשאר קהילות נהגין להחיר אמנם אלו אין נמנעין מכלים של אלו אך אין אוכלין צנוסם לקהילות אלו עכ"ל): זה שייך גם לעיל זהה קרום שעל הכסלים כפיהן ד' תמלק הפנים: (ג) הגוכלילא פירוש כחז צדרישה סע"י ח"ד וי"ט דעל כהנולל היינו שעל ההמס והכוליל"ה היינו אחר סמני דמקרי סניא ד"צ"א והיא מתחת חלפתמס ומינת הידוע ז"ל תמוק וכן הוא בקיבור סמרי י"ד עכ"ה וסי' ככלולל א"ל דה"ס שקרא בעל ניקור זה ככלולל לא היה ידוע מה כלונו צה כ"א כשקראו אותו צמס הידוע לצס צומן הואו והיינו צלמ"כ"ח שך שמו בערבי וכזו הפס צימיהן היה מדכרין בלשון עכבי: (ד) אי אית ליה וכו' סניא ד"צ"א הוא הכני מעיים הגדול ממל"ה סלס ומחבו יול"ה מעיים קטן ושס אלנו ים נלב ארוך וקורין אותו געכ"א שהוא סניפה וקורין אותו סניא ד"צ"א ע"ס אפילו דובים וזאבים שונא אותו סמיכה ואין אוכלין אותו לכך הוא סניפה: (ה) השחול פג"ה א"כ המנהל מניס קרום שעל הסחול אסור ואין פייצין עליו והמניס פייצין עליו ל"ק הוא כנגד הדד הוא סלע כנגד הדד ופירש"י הדד מקום עציו וכחז כ"ט"י שהעטה שנמקום עציו אסור ומייצין עליו היינו עשני שהוא מסובב סס לכרם ולסלע וכחז המדכני צמ"ט צאמו סלע כנגד הדד אסרי עשום הרמקה וכ"כ סע"ק שאין איסורו אלא עדכני קושרים וכחז כסדר הניקור לצ"ע נוסל כלש הגיד וכו' וזהו סלע יסוק סיס גיד וכחז ג"י צמס כעצ"א כח"ה סוסיין סמסוליס ושנמסולל אסרין עשום סלע ולר"ך לפסס אסרין וכן נהגין להסיר הקרום השני לרדין: (ו) ונוטל סלע ג"י כחז הכוקס שותך עיקון סלע ואזני סלע שנכס סוסיין עלליס דס. וצמ" כל נכד דק"ט וקדעו ומוליס סם דמו קודס מליס:

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

גרמסע מדער הערויסבעהשן, חו"ך ריח קליינען מדערן ונואכע זין דקרט בעצ"הרען, וועגענעקומען וועברען מונד זינד חסור וועגן דס, יק"צ רמ"ן נור דערניעניגע פארשען, דער זעלבעס סתן לאצוהען קדער געארבעט האט. דמן וויסען ים עקר דמס קקלען געברמטען ווערדען, זק וויח בייה אפנען. י"ב רס

הלכות ניקור יו"ד סימן ע"ג מקיף דוד י"א

(ב) הלכות ניקור מעדכי גסס ספר המנוחה:

י"א (ב) בזה המדרכי ברכב"ס דר' אליעזר מניין כתב דיומרת הוא הנקרא אצ"כ"ים וכן שיש כס"י במושם ויקרא ג' והוא נלד הממליק ופולץ צין דיאה לכבד ויש ליכלין השומן המעורב צבצר היומרת שתחת הקרום מעטם מלכ שהצטר מופשו חינו מתייר כ"ל צככלים ונכליות שנאמר בהן על למעוטי מוך והאריך שם אבל המסקנא שלין שייך מלכ כלל ציומרת רק הקרום ללד פנימי אם מתך אותו שלא ניכר חיוס ללד מולד לריך להסיר מנ' ללדים משום ספק כי המלכ המכסה נוגע מלכ ל' ללד הכבד אבל אם נקלף שעדיין ממוכר לללעות אין לריך להסיר הקרום רק מלד הכבד:

י"ב (ב) קודעו כתב רמ"א ואם מנקפה הכבד פעמים צככין הוי קקיעה שמי ועכז ונריך ללליתו שיהי' רחוי לאכילה גם לריך למוך הקנוקות וגידין צאותו ללד שמכס מלוי צו ומלכ מלל המרה לריך למוך חף על כב שאותו מלכ הוא מן היתר' שגני ל"י נוכחין צו היתר מלל מקום סכור כמו שכתבתי לעיל צביעין ט' מללי קודם הנישול מיהו אם לא הדיח צדיבעד מומך. וכתב רמ"א ונהגו שלא למלוח כבד כלל חשילו לצדה ואין לננות רק יש למולסה כשהיא ממוכר צצפור או מוכסת על השל לללותה:

י"א החצר הכבד שצריך לקלוק היומרת מבחון לפי שהחלב המכסה נוגע ישם אבל הנותר מצד הפנימי של הריאה א"צ להסיר הקרום שבאותו צד אין שום חלב עכ"ל וכ"כ באש"ר רי רפנ"ה בשם א"ז שיטול הקרום מחצר הכבד לצד הכבד ושל צד הריאה מותר ונהגו לישול שניהם דלא ליתי למטעי:

י"ד סימן ע"ג:

יב הכבד יש בו ריבוי דם לפיכך אין לו תקנה לבשלו על ידי מליחה אלא אם כן (ב) קודעו שתי וערב ומניח חתיכה למטה וצלאו ואח"כ יובל לבשלו:

ג הריאה

י"ג (ב)

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

ט) קיבה דער ומגנן, ומן מוס לופרסט דיע דעריק, וועלכע חת ומגנן זינד חיינע עוללע וועגן טיידען מונד העכנתך דיה הויט מונד מולעם חוב דחפן מבקמטלען מחילו ווק ממן דיה רייניסע פולין עסט.

י) כרם דמס זינד דיה וממגען, דחפן מוס ומן דיה הויט הערו:טעלליעהטן מונד מולעם חוב מונטער דער הויט זק מויר מוס מין דיה פמלטען טעקט מוס ומן הערו:טעלליעהטן מונד מויט חוב. נר מולין דיה וייטע דיה דח ווקהגען חת ריי:טעלעקת חייסען ועלבעס לעטט מונד מויט נמך מיהרען מנהג דמס מונטער דער הויט בעפיערדיגע ניכט מסור, חייסען מעכער דקך דיה הויט מיט דעק חוב מוס דמחויף מויט, הערו:טעלליעהטן.

יא) בית הכוסות דמס חייסט דיה כלה הויב, זק מויר

יב) המסס דמס מויט דער סידר דער תפיה קרער מעכז פבור מוס ומן דיה הויט מונד מול דמז חוב מונטער דער הויט זויכער הערו:טעלליעהטן, מונד מויט קיין מונטער' סיער לויסען דיה יהודים וועלכע חת ריין סטקט ווקהגען.

יג) המחול דמס מויט דיה מויל, דחפן מוס ומן פקן ביידען זייטען דיה הויט מכליפהטן, דמס קיין חוב דמחויף באייכט, העכנתך מוס ומן פקן דעק ליקעבטהיל חיינע דיקקע מדער הערו:טעלליעהטן, מונד מלכ געבען עס זינד נקך דכייח קליינע מדערן דמבייח דמס קיינע מבי זייסט זקנסט מוס ומן מיט מין ומססער נחלסניידען דמחייט ומן דיה ומחלכל הערו:טעלליעהטע ועלבע זינד מסור וועגען ח"ב.

יד) הלב דמס העקן, דחפן מוס ומן דמז ספילו מונד דיה חרעקן וועגסניידען מונד מיכווענדיג דיה פמלטען מויפסניידען דמס קיין בלוט דמחין בלייבט.

הלכות ניקור יו"ד סי' ע"ב

מקום דוד

יג (ב) הקנוקות כ"ל הכיפתות כגדולי ומנהג יפה הוא:
 ומהנה יפה לפתוח (א) הקנוקות הגדולים שלה ומנהג יפה הוא:
 י"ד פ"ט סעיף ה':

יד (ב) הבא למלוג הראש צריך לחתוך (א) חושין שבלחי קודם מלינה וכן צריך להדיח בית השחיטה כדי שלא יהיה שם שום דם וכן כשמולגין העוף ואפי' אם חורך רר להסיר השער דינא הכי כשמולגין ראש או רגלים ואין צריך לכוילה החילה ומליח אה"כ אבל אם רוצה למולחם תחלה קודם המלינה סני ליה בהכי ואין השערו מעכבין הדם לפלוט ואין (ג) צריך לחזור ולכוילה אחר המלינה וכן נוהגין:

יד (ב) כתב ז"ל סימן פ"ה סוסי שאפודי האזנים יסיר משם דם. זין לזנפות ידיים ורגלים יסחוק ויולל הפוסין כ"ל הסומן שקורין גיי"ץ וכן גד"מ כ"ל כ"ז כחז ולאי כחזאי סי' פ"ד נעם ל"ז להסיר הפוסין אפודי האזנים ונס זין פקטוס כנלי הכהמה ידיהן ומולטין אותן אפודי כך מיהו צדיעבד אין לפוט:

יד (ג) אכל צורקמיי"שו נוכחין למולטין קודם עלינה וכן אפודי כן מולטין אותן משם אפודי:

הוכחה

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

טו) החצר הכבד דמס הייסט נקטה'אייס, דמ'קן ווס וחו' דיה חייסכרסטע הויט געבן דער זכעכר לו. הפרונטעליעהטן, ווען עס נאך חן דער כימה קרעכ חת פ'אייסע הענגט, ווען עס חבכר סקן מבגעסניטען מיט, ווס וחו' מ'ולב לוייח זייטען פ'קס נקטה'אייס הפרונטעליעהטן.

טז) הכבד דמס מיט דיה זכעכר. דמ'קן ווס וחו' דמו ח'וב ווק דיה ג'ולב הענגט וועגסניידען, מונר דיה ג'קסע מדעכר מינווענדיג חוי'סניידען וועגפן דק.

נאן סטע'ולב מיד נאך היער, וומס לו דיה פ'קדרי'פ'ירטעל געה'קרט, נע'הויך: דיה כימה, פ'יסע מונר קעמל פוטלען מונר וואס בייח גע'פ'אייגעל לו בע'מ'טען מיט, דמ'ן ווי'ז מיד חוי'ס'פ'יה'לויך דיה הינטע'פ'ירט'ו סטע'ולבן.)

יז) הריאה דיה זונגע, דמ'קן חייסען מ'ולב כעהרען חוי'פגעסניטען ווערדען דמחייט מ'ולבס ב'וט געה'קריג חינוסיגעהט, דען גכ ווס וחו' וועגווער'לען, דיה גורגעל מונר דען ווסט חוי'פ'י סניידען, עס פ'לענגט געסטקטעס ב'וט דרין לו זין.

יח) הרגלים דמס זינד דיה פ'יסע דמ'קן ווס וחו' דיה סע'רלען פ'קן דען ק'וייען מ'בה'קעקען מונר חוי'סניידען בע'פ'ק'ר וחו' זיה כסר וח'לט, דמחייט דמו ב'וט הפרויסגעהט. נאך דען כסר וח'לט זינד דמו ווייסע פ'עטט (ד. ה. דער גיי'ץ) הפרויסגעסניטען מונר מיט מסור וועגפן חיומוס. מין ק'ק וויכוי"ג'ז מיט דער זנהג, דמס וחו' דיה פ'יסע חוי'ס'ג'ולט בע'פ'ק'ר וחו' זיה פוטלט מונר דמ'ן ווערדען זיה נאך מיינ'וחלו כסר גע'מ'לט. דיעזער זנהג גע'פ'אייט זינד בעססער מ'וס ויח מיד מין (פ'ולין מונר מין זעה'קען) גע'זעהען ח'כע. מין ומ'כען ק'רטען כריגעט ו'מן דיה געפוטלעטען פ'יסע ל'וס ק'לב, מונר ער המקט זיה ווייט דערזע'לען המקטע מונר חוי'ל דע'נע'לען טייס ווק ער דמו פ'וייס חוי'סה'קט, מיכער זק'לעס המכע מיד ק'לט געסטריטען, וועגן עס סקן בדיעבד ניכט סמ'דעט, מ'כער ז'תחילה דמ'ן וחו' זק'לעס ניכט ט'הון. מונר דמ דיה רבניס זק'לעך זנהג'יק ניכט בע'ווחוסט זינד, המכע מיד עס היער געסטע'ולט, ח'ק דען פ'ולט לו ומ'כען, זק'לעס ניכט לו ט'הון.

ביא

והוא לא יסמן מוכר אך שיתנהגו הטבחים לחלק בהמה חלק השנים מן האחר שקורין (פארדער זיט) או פרידק ובראש אביא מ"ש בלחם הפנים בשם קונטרס הסמ"ע :

מקום דוד

בלחם הפנים כפי יו"ד וז"ל בחותכם חלק הפנים שקורין פרידק מחלק האהור דרכם של קצבים לחתוך בשיפוע עד שמצופין הבשר שהוא מדבק על הצלע י"ג הפנים ואז צריכין לחלק לנקר אותו חתיכה בשר המשופע כמו חלק האחר בג' מקומות ידועים למנקריו בשר דרכם לחתוך במק"ו שכלם הצלעות בשיפוע בפלנקין למטה עד הכחל ועד מקום שקורין הוי"ך גשטעל והוא שייך לחלק האהור וצריך לנקרו ואין העולם מרגישין בזה לכן צריכין להזהירם בזה שלא יחתכו כ"א עד סוף הטיבור שהוא

צא ולמד מה זיקט הגלון כזה צמחמיו ודיק בלשון: צנ' מקומות סידועים וכו' צלשט פנרו ולכלו מנשר סנין ללע י"ג ללע י"ג סנין לשדרה סס ממלל מכלל מכלל מחלל ועיין מזה לעיל ס' ה' מ"ט סס, וז' כי סנין לזה מחובר סמיכה ה' ענ' סמיכות טעומין זה על גבי זה כמבואר לקמן סימן כ' יו"ד צנקור כסלים וזה לתיך קליפה צפנים והשלישי יכריע את כולם מה שלמד טעולין בשיפוע בפלנקין וכו' כי סס דנקו סמיכה צשר ענ' סמיכות טעומים זה ענ' אשכ פנצל כמחוכר וצמוכו מונח סנין וזה הגיל אפור משום חלצ גיה וזה ה' מן כל גידין והסמיכה נקרא צרפטי"ל וספיד קלמר צנ' מקומות

תיקון הלכות ניקור בלשון אשכנז לרוד

בי"א עולות ווס וסן פֿאָקס החלוע מיינע מדעל העכו"סנעהטען פֿאָקס קענען ביז מן גוף, ווען וסן זיט זעלט פֿעריקען מחלט וסן מיין קעכר מין המלך, זק ווינד דית מדעל פֿערכניטעפן, מויך מיססען דית ספיטלען פֿאָקס רעו פֿויגען מעגעסניטען מונד רח: קניע ווק דער פֿוס פֿעריגט מייגעסניטען ווערדען, ווען וסן דית פֿיסע ווייל דמרחן (מססען). בי"א מיינער גמז ווס וסן לוויט טריפֿהידענליך העכו"סנעהטען, מונד ווער רעכט טהון ווייל וקלן בי"א עולות דית לונגע העכו"סנעהטען, דען זית מייט פֿאָקס ויט בלוט, דמן ויט וואססער מינווענדיג מחומסען, ווען מיהר דיענעס חלונס בעפֿאָנגט, ווערדעט מיהר אכֿה זיין לו מריכות ייטס אפינט קיגן דיענע ח"י סיוונג מיט דייטעסען, דער סימן מייט דמחיל: אלה המצות אשר יעשה האדם וחי' בהם. אמר:

דיא אָרדנונג וויא באן דאו פֿאָרדערפֿירטל פֿאָן דעם הינטערפֿירטל אבשטייכט.

יעדער קלב מונד בעל הבית דער פֿיר זיך להוינע סמלעטען (עסט, וקלן געווארנט זיין, דית פֿערדערז דעס מיינע בהמה ובער מוס 12 ריפֿען חמט, וקלן וסן דער נור מויל דית לוקלעטע ריפֿע מבע סטעלען ווק דית מדער זייגט, דעס גמר קיין פֿלייס מויל דער לוקלעטען ריפֿע בלייבט, דען דעס געהקרט לוס הייטער פֿירטל. מויך וקלן וסן דעם וועססער ניכט בסיפוע הייטיל המוטסן, זקנדען געמאר מויל דית לוקלעטע ריפֿע, דעס וסן פֿאָקס חס פֿלומקען ניכט מיינער דען נחבול געגען דען הייטער פֿירטל לוקקוויט. דען זק וקלען כס מונד יע הכריס, דית טעייט דמפֿאָקס החבע מויך [וסן הקודס] מויספֿיהרליך געסטעולט, וועלעט וסן ניכט מלונע מיט דייטעסען לו פֿערטעטען געבען קמן. דית לוודיק זעלכט המחן לו טהון דעס זית עט זקלען פֿערטעטען, דער ניכט עטווחס ידיעה חמט פֿאָקס דען הויכט וועלעט מיט הייטער פֿירטל זינד, מונד ויט דית חלב הכסויס. בזאת הגה ווערז דען זית אכֿה זיין לו עססען פֿון סעודות וויהן זעהיד (במ):

הוכחה לטבחים

מקום דוד

שהוא מקום טובל ומשם להלאה כלל לא יש בהמות שיש להם י"ג צלעות בכל צד ויש י"ד וי"ו ובבהמות גדולות שיש בהם מוח לכן ידקדקו הקצבים אחר החצר הכבד נ"י מהחצר הכבד ולמטה מתחיל חלב הכליות וחלב חמעיים ושאר מיני חלבים ומשם צריך ניקור ומחלב האחרון יחשוב עכ"ל:

מקומות וכו' לכן יזהר כל אדם כשמתקין הפנים מן הספור יסתכס על זלע י"ג תחש צסכין שלא יסתייך שום צמר על זלע י"ג ולא יזיזו את ידם למתוך מלמעלה לפיכך כל שהול ולא אצא בצרכיות מה כי צמר הסכמי צסיתן ה' סעיף ז' ע"ש וצקטול"ץ אצאר הכל צמר היעז שלא יצא למעלה צצצור כי הסכלים למטה מצצור סייך גם כן לטפוכיים ולמי ידעמי מחלוצי מלין הקילו הריז עולם צזה יוכל להיות שאלה

למה ש"מ משלח צניעין וסס הקילו קלת צללעות ימכות ומשם ילא הר"ע לייסלל צוודלי שס מהר"ל ידע מה לעשות ויחבר על ידי ניקור כי לא נוצר שס שמוחר לאכול זלע ימירה זלל מיקון ניקור לרלוי" לרברי הפגס הנק"ס עלמו מוגס קניז סנז ולס"ה מוחס הנק"ס סכר שחגכר סחלז ומעמו אצל קודס לכן הוא ג"כ סקור וד"ל וכו' צסר"ס סיקון ל"ד סעיף ז' אהנס כחצו הסכוכיים ש"ס למנוע לאכול הללע סימיל' מעמי סקכוכה למלז הכליות וכל הסומע לי יונעס ויצל עליו צככח ה' ויוליא את עלגו. מתקפ כרת ועינין לקט סקמס צ"ד סיקון כ"ד וסס ינלס הנקקרים מה לעשות כרת ויושר צחכלים מלושר:

סליק החלק הפנים בסמינים מ"י לרמוז כשעושה כנ"ל שס של י"ך יטורה עליו כי הוא מורה על שלום בין איש לאשתו. ומכ"ש בניו וגיין אביו שבשמים. ונזבה לאכול מבשר השלמים בירושלים ויאמר לצדתינו דים. אמן ואמן:

הא לך סידור הניקור מאחוריים מבעל העיבור במקום אשר סייכותי לעיל בסומן ס"י"ת בחלק הפנים ועתה אסדר לך משם ואילך הבע"ט כסדר ואח"כ כל חתיכה כהאחוריים עם פירושו אשר בקל תוכל להבין ללמיד מתוך זה הספר מעשה ניקור כדת ובהלכה כלל ופרט:

א וקודם כל אודיע לך הכלליס סלריך כל מנקר לידע וסס השעה כלליס אשר נרשמים נכלש ספכר צליור צנה דוד צסעה מקיפין צקולר וכלן אפרס אומס צעממים סלכוכוסיין כסדקן:

כלל א גיד הנשה נהוג צצכחה וסיה ויהס ציך ימין וציך סעלל וליון סילוק צסס צג"ה וצסמנין וכל דכר סמנקרים משוס גיד הנשה וסלז גיד הנשה צצכעה ה"ה צסיה רק מה סלסור משוס סלרי סלניס סין לריך לנקר צסיה וסספס משוס דלין סיה נקכרה על גני מוצס. אצל צזה סדין לא ילך המנקר למקום סכנה לפי סצכככת הגדולה ס' ס"ה סיהס ע"א סין סילוק מנש צין סיה לצכמה וצג"י ס' ס"ה צד"ה כחוב גלון וכו' הסיז כ"י צכ יהודס לרס"י על ירכי סיות מלוס לנקקן כמו של שור כנש ועצ. וכל סלסור צצכעה אכור ציך סיה וצשוק סלמשה הימנה סקוכין לנערין צלע"ז וכן הסיפע סעל גיד הנשה וצין סכרסות סקוכין חנק"א עלס של צוקי לספמל לריך ניקור כמו של צכמה סהגיד ככנס סחמ לימו עלס ולס יש אדם ספספס כנגד דכר זה כחיו לנדרתו ונויסה ללד מינות לפי סלל סלקו סז"ל צין סיה לצכיה לכן כל מנקר צודל הימנו ולסרי לו: ועיין צלקט סקמס ס' ר"ד צ"ד:

כלל ב כל מנקר מווייז לידע ליזה גידין הסקוכים משוס דס וליוזה משוס ג"ה וליוזה משוס סלז ג"ה כי להל' סומקין מסכרתל וכחז צפלישה סיקון כ"י צסס סמ"ג גיד סכנימי סמוך לעלס סקור ומייצין עליה מלקות פירע"י כי הניד הוב הוא גיד ארוך ולשנו מסוכר צעלס סלליה ויוכר ומתפסס כל כף סכגול

הששה כללים מן האחרונים

בשר הניתן על העגס הקולית (הן הגידין זקני"ל רל"ם דהיינו כ"ק וכו') ובשמיני לנתקם מצד הקולית ועלם הידך שם הוא סמוך לעגס (ולינו מונס שם תחת הבשר רק על העגס בלד פנימי של ידך) שהוא הגג מן סכ' פשוטה ומשם ואילך נכנס ללד פנימי של ידך תחת הבשר לאורך הידך עד להרכבה התחתונה לזמנות הגידין שהוא פנימי צניי"ם כידוע למקרים. ועוד יש שם גיד אחד שהוא פיתון סמוך לבשר (עלד חוץ צניי"ם ודלחה על גני עגס במקום שהבנתה תלויה בו) ואסור ואין סיידין עליו והגיד הזה הוא גיד קלר ולינו על הכף שלל מוצלע צמוך בשר הכף. (ומחילתו בכה הוא הגיד לני ר"ל [הירושלמי] אע"פ שהיא גיד החיטון מ"ח לרדך לחטט אחריה כי היא נוגע בגיד הפנימי) ולכן לינו סיידין עליו שהרי לא חברה תורה שלל פעל הכף וקורבו בחלמוד פיתין ע"פ שהוא נטען כולו בו בלד החיטין של הידך עכ"ל. וגם לרדך לידע כמה הם בכלל כמו שארז"ל כל הגידין הן בכלל ק"א ופימן כי כל שלמיות הללו ק"א וכו' אבל הגידין שאסורין מהם חלצ ומשם חלצ ג"ה הן רק לא ופימן על זה אל תחלו מנונו לא כי זה לא גידין לרדך לחטט אחריה:

כלל ג כל הנקד אשר יקד האחרונים שהיה חס על ממונו של ישראל וכשם שאסור להחיד את האיסור כך אסור לאסור את המותר לכך כשרנו ליקח חיוב גיד יפהם לכתחילה מקום שבידו כדי שילאו לפניו ויבידו אותו בשעם אחת כי לילא זאת יחמסם אחת ועושה בזה שחי רעות רע לשמים ורע לצדיק רע לשמים שסוחר כסומו בלחובת ויכול להיות שיניח קלח הגיד בבשר ולצדיקתו אחת מכלה בשר יותר מדלי ע"כ כל פעם יסתח מקומו כי לפעמי' הגידין הולכין בעקמומית ולאו כל הגידין שוין בזה:

כלל ד כל הנקד לרדך לידע העגס של קליפה שלנו מקלפין מן הבשר משום שרשונו מפי"ה והחלב מתפשט ומתפטר בין הדציקים ובין הפנימות חוץ ממקום שרלח ככה נושא שם אע"פ שהוא בין הדציקות אין לרדך קליפה רק גרידה היסב מכל שמנונות ומכל המינין יסו וקני ומתקדמום הדקין:

כלל ה כל הנקד יתן בלד פתח על ירכו וכל שעם שסתך בחלב יקנה הפסין בבשר כי יש דעות להיות למקרים צ' פנינים ולאו הלכתא כוונתי וכן כתוב בפנימה כעוף ל"ג מקום חדיר בממנונו פי' בכל מקום שנוגע בחלב יקנה בממנונו:

כלל ו כל הנקד לא יתן הבשר וידו עד שיעיינו בו פעמים ושלש שלל יחלף אחריו חלצ כשטורה אפילו בלא במקום אחד וכל שנמלא אחריו חלצ או ג"ה בעצירתו איתו ומלקין איתו מכת החדות ובפג"ה דק ג"ה: האחר טעמא שנמלא חלצ אחריו ר"י אימנ כשעורה רבי יוחנן אומר בזוית אחר רב פפא וכל פליגי כהן להלקותו כהן לעוברו אחר מר זוטרא כשעירה במקום אחד בזוית אפילו צ"ו או צ"ג מקימות והלכתא להלקותו עכזוית לעוברו כשעירה ובגהות אשר"י כתב נראה שיש להכריז עליו צ"ב"כ צ"ב פלוגי הטעם בעצירתו מלמונו ופני שנמלא אחריו חלצ כשעורה ויהיה מודע ימים שלל יתעסק בלמונו ואחר כך יבא אלל ת"ס ויתן לו הדין לפי ראות עיניו ואחר כך יכריזו עליו צ"ב"כ פלוגי צ"פ הטעם שהעצירותו האמתית מפני שנמלא אחריו חלצ כשעורה כבר חזר ונתחבר מנה שעשה וקבל עליו מה שזוהו ת"ס ומכאן ואילך הסוברה ללמונו וסרי הוא נאמן לסמוך עליו ככרלשונה יקודם שישמעי הכרזה זו צ"ב"כ אין לכוון עליו ואסור ליקח ממנו בשר. ואם נמלא אחריו בזוית מלקין אותו בצבים צ"ב"כ ולאחר המלקות יאמר בעלמו דקול רס אזי פלוגי לקימי נשני שנמלא אחריו בזוית חלצ והכל כמו שכתבתי אבל אם מוכר הלצים בחזקת שינת או בריעות בחזקת כשרות נשמחין עליו יותר מפני שהוא הודו ולרדך לקבל דין בשני ת"ס ואפילו הכי לא קמחינן אשורי יאפילו לעשות סונוי לכוור אגוזים לא שנקינן עד שילך למקום שאין מכידין אותו ויולא טריפה התחת ידו עכ"ל:

והנראה מדבריו שהם אינו מוכר בשר אלא שבעלי הבשר ניתנין לו לנקד אין המחמירין עליו כ"כ פ"ב יהיה כל הנקד יכל ומרד על דבר ה' יעשה מלכה זו בלמונו ולדיק בלמונו יחיה:

הלכות ניקור לבהע"ט מחלק האחוריים

מן דוד

כס"ו מ' לעיל מחלק השנים ואילך שס"ח.

ב (ב) הנה' פנא קדוש שנל גני כולא
 לין חייבין עליה. והתניא חייבין
 עליו ל"ק הא בעילאס הא במחלס ומיכ"ט
 עילאס סלג ממש שעל הכליות יש עליה
 קרום דק רחוס סלג נמור מחלס קרום ולונן
 שנכולא יש לוקרין ויש מחירין וז' טכנין
 להחמיר ולהסיר הכ' קדומים: (ג) ונקד
 אותו שורש של גיד וכו' ר"ל שהנה הפריץ
 שנחוכו כמפורש בפרישה כע"י ל' ונוסבין
 כל הנקוד' לגנים שנמלאים בחוכו וזמכין
 מחוכו ימס:

ג (ב) קרום וכו' ולנו נוסבין להסיר ממנו
 ג' קדומים ולהסיר מהם הגיד
 הגדול וסוין לדימיה וסומכין אותו סביבות
 הכנה כמו שתי ופרג אפי' קודם שלשים יום
 כהנ' כמ"ט סימן ע"ה פתיק ז' תכנולין
 שנמלא' בחוכו גנים מקידין הקרום מעליהן
 ונמלסו עם שאר צמר ומחוכו:

ד (א) כל וכו' ר"ל הניד"ן סלג והכליות
 וכל החלצ שנמלא צמחויים סמוך
 להפלטות שהוא המקום סלג השדרה לארבו
 ולכסנו: (ג) הנהני' וכו' ר"ל לונג"ל
 שמוגס על השדרה כמו שמוזכר לעיל בסימן
 וי"ו נחלק הפנים ולקמן אנאר א"ה יותר על
 מקומו:

ה (ב) אלה יט' ר"ל יסמוך הכליה מן
 האפור ממש ומש"כ ומולא ממנו סוס
 שנחמלק לנשים אנאר בזנב על מקומו כפי'
 א': (ג) המקישי' וכו' ר"ל לז פתיגי של
 זנב נגד כהמה מרסס כמו הכיס גבוה' סול
 עק"ז כל אלו לריך לסמוך לארבו עד שיהי'
 עם הנשר שוב וכל השדרה לארבו מן האפורי'
 כרישה משום שיוקג מסלו הכליות וכן הכליה
 יש לו יניקס משה:

ו (ב) שיש וכו' עיין בפרישה כע"י כ"ו:
 (ג) ינדולא וכו' כהנ' ז"י לא ידעתי
 מה הוא סלג כך קבלתי מרבותי שהוא מחיכו'
 צכ

ב ונוטל את הכוליא ומעביר החלב שעליה
 ומנקרים יפה ונוטל הסכין ומחתך
 ומעביר (א) קרום שיש על כל אחד ואחד ומחתך
 בתוך הכוליא (ב) ונוקר אותו שורש של גיד מתוך
 הכוליא כמו שהוא עם קצותיו הגדאין מבחוץ וכן
 לכוליא השני:

ג ונוטל הבצים ומעביר (א) קרום שעליהם
 וממשיך את החלחולית וקולף קרום של
 חלב שעליה עם אותו חוט של דם בקצה אל
 קצה:

ד ונוטל הסכין וחותר ועוקר (א) כל אותו חלב
 הסמוך להחלחולית טבל צדדים מעיקור
 האליה עד מקום שעקר ממנו בשר (ב) היתניים
 שהזכרנו למעלה עם כל אותן הרוטין המעורבין
 עם אותו חלב עד שבנקר יפה נקום שהחלחולית
 קבועה בו מחלב חוטי' וכל דבר:

ה ונוטל הסכין וחותר (א) באליה ומוציא ממנו
 חוט שמתחלק לב' וממשיך החוט
 מעיקר האליה עד קצתו מאותן פנים (ב) המקישי'
 על ירכי הבהמה ואח"כ נוטל הסכין וגורר כאותן
 הפנים גופן חוברות שקוין נענני עק"כ מן העצמות
 וגורר יפה עד שישתווה מקום גבוהות החומרים
 עם שפלות שביניהם ולא ישתייר לכל פני האליה
 לא בשר ולא שמנניית אלא גורדין יפה:

ו ופוסק הירך האחד ומפרק בסכין במקום (א)
 שיש הזכרות בעצם שבו גיד הנשה
 וחותר הזכרות והנקבות ומשליכו והבשר שבצדדים
 בנקרו יפה מכל מיני הרוטין וחלב שבו ומן אותו
 חנות שקורין (ג) ינד"לא ומן גידי ששם בעצם האמצע (ר"ל שהוא גיד העזוה עם הדוקים בו)
 שפוסק הזכרות בקצהו ונוקר החולב ומיני הרוטין ממנו וחותר בסכין גדול הקצה השני

שהוא

הלכות ניקור לבה"עש מחלק אחרים

מן דוד

גשר שמינה אלל הכל"ם כשעמתימן
כנכהם ומלכו כליו"ל כלשון אשכנז וצפולין
מממיוין להסיד אותו יכדו"ל אלל כשאל
אלנות לא סומכין כלל מן הכשר ועיין
כפרישה ולקמן סי' ע"ז :

שהוא סמוך לעצם של ירך שזה מבנו ומצא אותו
עצם אמצעי מחותך בשני צדדים ואף אותו עצם
שהוא סמוך וחותר בסכין גדול אותו המקום הסמוך
לעצם זה שהוזכרו ומפשפש אחר החוטיין קטנים
חתיכות קטנות של חלב ששם ומעביר אותו גיד

אחד הנמשך מקצות עצם האמצעי עד קצות השוק והוא הנראה לעינים וא"א לפרש
בכתב יותר מכאן וכן לירך השני וכל גידן שבירך אסורין בין צלויין ובין מבושלין עד
שבנקד אותם יפה ומוציא כל החוטיין וכל החלב שבתוך הירך שהכל הוא חלב ואחר
כך אוכל אותו צלויין ומבושלין: ע"כ לשון בעה"עש:

התנצלות קצת להמחבר על בעל העיטור.

והנה לפי שדברי בעל העיטור כן נלשון קצת ולי משער לפרשם כסדר בערכות בחלק הפנים לפי שהנאם
לפעמים ששנה ושלש נדבר והוא עלונו מצי"א שש"י אשכ"ל לשכ"ז נכתב דרך כלל לשיכ"ל אסדר החלק של
האמוריים בדרכ"פ פט כ"י שיוכל להבין כל מנקר ליד לנהוג בלמונתו ולהודיע מעשה מלכתו של האמוריים
ולאני לשניך כל הסדר כדי שיוכל כל אחד ללמוד הדבר על אופניו ועל ידי זה עלאה הפרץ דעה וכל בעלי
מלמד"י יצינו ממך זה יזכר מנהם שלומדים כפמ"י קודם: יודע עקום הליכתן של הגידין בכל מחיכה ומחיסם
ושומיין ומלביין וכל מקומן ינאפו בשלום:

וקודם כל מדע ליד שמחלק ולמנה מלקי' שמחלק האמור מנהם פמ"י' כמו שהזכרתי בקדמה בלשון המורגל
צין המנקרים אשר שמדע נפילה הכליות וסלז ומסלסוליות כמוזכר לעיל בבימין צ' קם הסלק האמור
ומסמוך בנכ"ר העב ממוץ השוק הכנהם ושם הדיקוס צין הפכישות ומסמוך למעלה בגד הלויים וטעל סכין או
נכ"א שקיזין ה"ק ומסמוך העלם אלל הזנב שהוא פמוך שככשחא יולא משה ה"א ג"ל העלם ה"ק"א ומרצה
על גניו מקיף ניכר כחו ב' ומשם מיקם הלליה שקיזין שווא"ץ-צדלשען או לונעש-ש"ל ואחר כך מקיר בגיד
הכשה שקיזין יד או לונכ"ל ש"ל ואחר כך מקיר כקול"ץ או לענדען-צדלשען ואחר כך מכיר הקי"א-לראם
שהוא מונם על נוקי לראשם כמו שאית' כפמ"י גיד הכשה כהמה לית ליה כף עגיל וזכו הפמ"יכה וכן צ"ד ס"ה
קע"י ה' וזו דבוק פלרטטה הפמ"יכה שהוא בני"י"ש:

ועתה אסדר לפניך החמשה חתיכות הג"ל כל אחד בשמו כסדר:

- (א)** חתיכות האלה ובלשון המורגל (א) (Schwanz-Braten אדער Unter-Schal) ובו דבק (ב) הקייליכט-ברעטל. והשלישי שדבק בו (ג) (Zech-Braten).
- (ב)** חתיכות גיד הגשה או יד ובלשון המורגל (ד) (Ober-Schal) ובשאר ארצות הוי"ן מסולין דבק בו (ה) הראך געשעטעלל וברעטל שקיזין בסולין (ו) לעט"ל ובפראג דא טעיש:
- (ג)** חתיכות קושל"ץ ובלשון המורגל דא רי"ד ובסולין (ז) (Lenden-Braten) וברוסיא (Grad-Braten) ובכל מדינות הוי"ן מסולין ישא"י בו דבק הקל"ץ או (ח) עקרב (ט) והרעקל:
- (ד)** חתיכות עגול ובלשון המורגל (י) קניא רא"ם ובסולין קאמשקי"א ובאשכנז (יא) נעניולין ובסולין ישאר דבוק בו הראך געשעטעלל וקאלין הג"ל:
- (ה)** חתיכות ארכובה התחתונה ובלשון המורגל דא בייטש (יא) ועליו דבק ההענקל. ואלו הן החמשה חתיכות י"ק בסולין חותכין הבשר קולג"ד (יב) והלניו"על (יג) מן הסלאב"י או קלאפקי (יד) אבל בשאר ארצות מונחן זה ב' חתיכות במרישה לננו"על אשר נשאר בסאנין:

תיקון לדוד

יעדעם אָבענגענאנטע שטיק איז היער אין דייטשער שפראכע וויעדערנגעבען:

- (א) דיעזעס פֿאָיססטיקק פֿאָנגט חס סוואַנאָנרע מן אחד ליעהט זיך ביז מיכער דיא היפּטע און דאס דיא ספיטלע דפּסעלעכען ביס מן דאז קאָהרביין רייכט; דאז ביין זיענט חס מויסנאנג-דעס פֿאָטערדאמאס מוזר וואס זענטלוייט געהאקט ווערען.
- (ב) דיעזעס מיזט מיין אָנעכעס פֿאָיססטיקק, מוזר ווייט מיין דאמט מוזר הענגט מן דעם קאָכען סוואַנאָנרעכאטען. דיעזעס זיעהט וואן וועק און מן דער דיקקען זיעט דעס פֿאָיססעס קאָפּלעכעט ויא דיא העטלעכער דאז היטעפֿאָרטיטעל לז לעלעגען פֿאָלעגען.
- (ג) דער לעפֿציבראטען, וועלכער זיינע ווייסע זאכעלעכערע האט. בעפֿאָיענט זיך חס קאָכען סוואַנאָנרעכאטען.
- (ד) דיעזעס פֿאָיססטיקק ווקאחן דער זעקקעל מיזט, מיזט געגען דאז קניע כטוואס ספיטליג.
- (ה) דאס מיזט דער זעקקעל קאָדער דיא זייטער.
- (ו) דיעזעס ספיטליגע פֿאָיססטיקק געהט פֿאָקט זעקקעל מויס.
- (ז) דיעזעס מיזט דער אַנרפֿאָבראטען. דערזעלבע ליעהט זיך פֿאָקן דער לוקאָפּטען ריפּעט ביס לוק סוואַנאָנרעכאטען, וואס פֿאָקן דען פֿאָקן קאָיינען ריפּעטען געסעכענט ווערדען, ווקאָייט דאז היפּטע-ביין דורכגעהאקט ווערדען וואס.
- (ח) דיעזעס פֿאָיססטיקק וועלכעס נעכען דען פֿאָיק-גריפֿל זיענט. מיזט פֿאָוקקעפֿאָרמיג.
- (ט) דיעזעס פֿאָיססטיקק ליעהט זיך פֿאָקט נאכעל ביס געגען דיא זיעטען.
- (י) דיעזעס שטיקק זיענט חס דאז קאָהרביין, פֿאָקן ווק עס געטרעכענט ווערדען וואס.
- (יא) דיעזעס מיזט דאז ביין מיין וועלכעס בייט מויפֿעהענגען דעס פֿיעהעס, דאז הקאָן געסטעקקט ווירד.
- (יב) דיעזעס זיענט לויטען דעם טרילע-זינועל מוזר כסר-אנדען.
- (יג) דיעזעס מיזט מיין אָנעכעס שטיקק, וועלכעס היטער דען זיעט חס ריקגראד זיענט.
- (יד) דיעזעס מיזט דאז מיכעפֿאָרטיטעל שטיקק וועלכעס וואן ניכט זעהר זאכעסן קאָנען.

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

וקודם שאלכל המטהחתיכות כולל עליג למניך קוד ביקור מהחתיכו' קטטה החלום צהס סהאכתי לעיל אסר מינו מלכתן טוב ככל המדינות כמו הסוד'ך פלטי'ק זכרעס'ל וקלטי'כ והכמלים וכסל כסייכים לטלו:

- ח **ההויך** געשעלל צירך להסיר תחתיו הקרום הלבן גזיה טשום פיה ומשום הרואה (כי בפה מונה שם החבל) (ב) שהוא מריסה-ליילי'ך וגם להסיר פלגו הבשר האדום מחיין ומבאנים שהוא בשר ערוה וגם הגיד שבאנים שנשתווירן בן הברצ' חסיר וגם הטר'סין שבחוכו וכל זה אפי' הטר'סין צירך המנקר להסיר (ג) שרם ש'מכור הבשר ועיין מזה בסמ'ן ט"ז:
- ט **ותחת** החבל או ההויך-פאלק לצד שנים י"ח שם החתיכות בשר אדום וארכו ורחבו כמו החבל או ההויך-פאלק וקורין אותו ברעפֿל ובסולין (לעס'ל) ובפראג (דיא טעש) והוא החתיכה שניאיר דבוק בשאר ארצות בנ"ה שהזכרתי לעיל בפרישת החתיכות בסמ'ן ב':

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

וצריך לקלף הברע"ל המעלה בראשו כמו ב' אצבעות רחב והוא במקום שמראה כסף ובמקום שמראה לבן ששם נוגעה החלב ואנו נוהגין להקליף כל הס"כ וכן בצדדין של הברע"ל צריך להסיר ממנו בצדו האמרי (ובלא דען וא"ס) כמו רחב אצבע משום שנגע שם החלב ובאוחו תתיכה ברע"ל יש שם גיד אחד והוא אסרה משום חלב ג"ה כי הגיד האלו באו מחלב הכליות והיא מתחשבת בכל הברע"ל כמו ש' לכן קודעין הברע"ל לשנים כמו דג עד החצי לארנו. ומסורין הגידן בתוכו והוא אשר כתתי ממנו לעיל כסדר לשכתיים אך ינהגו לחלק הפנים מאחור: (ס"א ס"ז מסנים.)

(י) המגקר את הכסלים ר"ל כשרצה לחלק הקיטליין מן המגורין יסיר הקרום העב הלבן שבפנים הבחמה מן הצלע י"ג וגם תסיר התתיכה בשד אדום המונה שם שקרין שריסה קילנ"ד והוא נשאר מחובר לצלע י"ג ולית ליה תיקון בניקור ולמעלה נגד הכליות שהוא אסור משום חלב המתנים וזו תתיכה בשד עליון מן התתיכות בשד שמונהין זה עליו זה שכתתי לעיל בתוכחה לשבח' והיו הפירט העליון הוא הברע"ל על ס"ו מ' הסמוך לג"ה והב' מונה באמצע שהוא תתיכה בשד אדום שקרין (ראו כשר קילנ"ג) ובסולין (ראו דעקל). וזו תתיכה בשד אדום האמצעי צריך להקליף מ"ב צדדים משום שגם דבוקים בחלב המתנים והבהמה בחיה סרוק מסיק רק למעלה במקום ע"ב יש לו מראה כסף צריך גרידה ולא קליפה וקניקות בתוכו צריך לתתוך בו. ותתיכה בשד הג' התחתון שהוא מחוץ לבשר קילנ"ד קורין אותו: (ראו דעק) שהוא מחוץ נוף הבחמה נגד העור אין צריך לקלף רק לצד הפנימי נגד הקולנ"ד וזו תתיכה נשאר בקצת ארצות בקושליין סמוך לעקרב. על ס"ח וכס"ו י' סע"ד ר"י:

והבחל קילף ממנו קרום ע"ב ולבן מצד החוץ וניטל ממנו גיד א' תצורתו כזה וכל חלב שבו הוא שומן רק צריך ליהוד שלא יהיה בו ישוב חלב באחיותו יוצא ממנו שום מים כחלב מחתך אותו מקום והותך אותו חתיכות הרבה כמו שתי וערב (לכך אין אנו נוהגין לטוח כמותו) ולצלוחו אבל אין לאוכלו על שום דולבן של עין רק על ברע"ל לא וכדומה לו:

(יא) העוקין שקרין זב וניטל הסבין גמורו סאותו הפנים של הזנב המכשירין על ירך הבחמה וכו' כמו בב"ה' ותתיכה באליה בין פרק לפרק ומצרא ממנו הזנב שמתחלק לנו ולספסוף לב' וממשיך החוט מעקב האליה עד קצתו משום החושש שיש בוגב אסורין ישונקין מחום השדרה והוט השדרה יונק מן חלב הכליות ולכך הוא הס"ב באבר ראשון מונב סמוך לצד הקוף יש מ' גידין ובב"ה יש ב' גידין ובספק ג' יש גיד אחד לכך מנהג בני סולין להקל בזה ואין מן הצורך להסיר שום גיד רק מן הג' פדים הנזכרים ולעולם אינן נחשבת דק לגיד אחר:

(יב) תתיכה בשד שקרין אליה (ובלא שוואנין בראמען או אונסער-שאל) קולשין אותו ע"כ (ב) לצד פנימי משום שיש עליו חלב שעל הכסלים חלב האליה וחלב הכליות דבוקים זה בזה וע"ש ישונקים קרין חלב שעל הכסלים וקרא בשד האליה עד העצם: (ג) הנקרא וצריך לתתוך באליה ה' גידין ב' עליונות נגד השולש יקרין אותן קניקות הם אסורין משום דם וז' השדרות הם אסורות משום חלב ג"ה דהיינו א' אצל עוק הגק"א וקרין אותו קנוק' גדולה (ובלא דיא חלב-אדער) וא' סמוך להעוקין הגק"א מלמעלה. דג' אלו מוזכרים בניא גידן ואצל קניקות גדולה יש שם פ"ב לאיניו על הגר הגבוה וזה צריך ג"כ להקליף. כי הג' חלבים נקראו שם ביחור. ובסולין המכשירין מאוד בזה מ"כ לקלף ולא בשאר מדינות:

מקום לגד פנימי דכפלי והמו' עליו מה שיד סל"ק סלל כפלי כי כפלי יח"ס סכסל ולכ"ק שיד כסן ונקוטל"ץ וס"ק סמנ"ס כסן סלל סל"קס גידין כונו סמכ"ס כפלים. דהיינו סלל פוקן סל"קס וכו' י:

(ג) ועצם

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

יג) ועצם הנקא עצמו צריך לנקר אותו מן הבשר ומן השמנונית הרבוקים בו עד שנראה ב' עוקצין מן העצם המחוברין למטה בכשר ואצל העצם לצד האליה יש שם שומן שחוכך מן הזנב ועליו יש חלב דקולבוסתא ואותו חלב ושומן האליה רבוקים זה בזה ואין ביניהם אלא גיד אחד דיל קרום כנ"ל לבן ומראהו כמראה שומן ואסור בכרת ומה שתחתיו מותר מטעם שהחלב מחפה וצריך לנקר אותו הגיד יפה ובשביל שהוא לבן שועין בו ב"א ואין יודעין ומכדין הגיד הלבן לבן צריך ליתן לב על זה ולהזהר ולהכביל בין הטמא לטהור ע"כ נוהגין קצת מנקרין לטול עד הרריס שיש שם ואז לא נשאר שום חלב באותו מקום ועיין מזה בב"י סי' ס"ד:

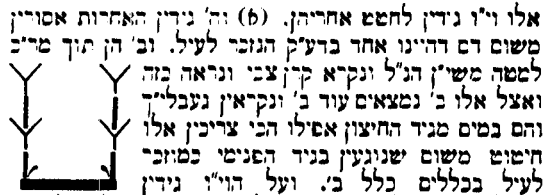
יד) ומצד הב' מן העצם הבשר הרבוק בו שקורין (צעד-בראמען) על שם שהוא קשה לפי שהבהמה בחייה שוככות עליו צריך לקלוף אותו עש"כ ומראה כסף הגדולה לאורך צריך גירדה יפה ונקי שלא ישאר שם חלב וקרומים הדקים ומכל השמנונית ולמעלה בצע"ך אצל הקנוקנה גדולו יש שם מ"כ כמו שהזכרתי ב"י י"ג ובה חתיכה תמצא ששה גידין ב' אסורין משום חלב ג"ה הנזכרין בנ"א דהיינו ב' הם אצל המ"כ ונקרא (מ"ס אדער) וא' הוא הגיד העומר (ובל"א צעך-אדער) וזה הגידין צריך למשוך אותה ולחתוך משם בית מושגה דהיינו הכותל מצד אחד שנקרא קשמ"ן ברוחב אצבע שהוא בין הצע"ך ובין הקייליך-ברעטל. ונ' האחרות אסורין משום דם דהיינו ב' הם הנעבל"ך למטה בשיפולי בצע"ך וצורתן כזה ונקרא ג' והג' שאסור משום דם היא נראה לפעמים (במ"ס אדער) אצל מ"כ כנזכר לעיל נראה ג"כ צורתו כזה וסמוך לצע"ך מונח שם חתיכה בשר שרבק בו שקורין קייליך-ברעטל. ובין ב' חתיכות זו מונח חלב צריך לגרד משום עד שנראה מראה כסף:

טו) הקייליך-ברעטל צריך להקליף מ"ב צדדים ובו מונח ב' גידין האסורין משום חלב ג"ה אחד למעלה וא' למטה ותדקק בפתיחות הברעטל שלא לפתוח רב ביותר כי אז תחתוך הבשר והגיד נשאר שם באסורה וכת' על גב הירך ולא לתוך הירך. ונמ"ד מנה ע"כ צ"ז ברש"י. ולפעמים תמצא בכוסו לצד הצע"ך חתיכה א' מן הגיד החיצון נגד הקייליך-ברעטל. וכן לפעמים נשאר המבח למעלה בקייליך-ברעטל חתיכה בשר אצל הנקא ששיך לחתיכות יד או ג"ה אשר ב' חתיכה גיד מ"ט ואותו חתיכה קורין בשולין (ראו יד"ל) ולזה צריך זהירות גדולות וכמה מנקרין אין מרגישין בזה:

טז) חתיכות בשר גיד הנשה או יד (ובל"א דא אָבער-שאל) צריך להקליף עש"כ ובסדינות שולין ישאר בחתיכה זו עצם המחבר יריכים צריך לגרד העצם מן חלב ומן השמנונית הרבוק במנו הזכרות וכל מיני חוטין שיוצאין מן הזכרות ואצל הזכרותו ונקיבו' יש שם מ"כ וקורין אותו יונג'אלא ואותו יונג'אלא מנה רק בשולין ליקח משם אבל כשאר ארצות אינו יודעין ממנו ע"כ אין לאסור בכך עיין לעיל סימן ו"ז. ולפי מנהג פראג אסורה ורבוק בזה הבחלה או ההויך-פאלק שמוזכר לעיל סי' ה' צריך ג"כ לקלוף עד השומן של הרע"ק משום שיוגק מן החלל יאסור משום בשר בחלב. ובשר צריך ג"כ לקלוף תחת ההויך-פאלק אע"פ שאין איסור בשר וחלב אסור גזירה משום סיה ומשום הרואה. אחר כך תנכה הרע"ק ויפ"וש הרע"ק מעל הוד והסימן שקנאפ"ף ישאר. ברע"ק ויקלף הבשר עש"כ ברע"ק עם הקנאפ"ף ותסיר ממנו כל הקנוקנות ובצד אחר מן הרע"ק כשישולו תמצא גיד אחד שהוא גיד החיצון ואחר כך תקלף הבשר תחת הרע"ק ובסוף יש מראה כסף מחוץ לקרן צבי תגיד הישב המ"כ ובחתיכות בשר זו יש יא גידין ו"ז הן בנ"א דהיינו ב' הן המ"כ בראש מן חתיכה זו ולמעלה מן המ"כ תפתח הבשר מצד המראה כסף. לנגד המ"כ ושם מחוץ ד' גידין יגראין כמו ד' אצבעות ביד לכן נקרא חתיכה זו יד ונחשבין לנ' ונקראין וצריך לזהר מאוד על סימן שנקראין הצפורן מן האצבעות ילפעמים גראין המ"כ ושני שיני' א' כסדר וא' הפוך כזה ובצד השני במקום עוביו שהרע"ק מונח עליו יש שם עוד גיד השישי ונקרא (רויסען בלשון אשכנז) ומתפשט כמו וצריך זהירות גדולות על

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

(ב) כתב צננות אשלי' כמקנע את הנשכ משום דם הדינו אחד בדעיק הנזכר לעיל. וב' הן תוך מ"ב לאספה משני' הנ"ל ונקרא ק"ב ונראה בזה ואצל אלו ב' נמצאים עוד ב' ונקראין געבליך והם במים מגיד החיצון אשילו הכי צריכין אלו חיטוש משום שנוגעין בגיד הפנימי כמחבר לעיל בכללים כלל ב'. ועל הוי"ו גידין שהולכין בשוה לאורך הירך אבל אותן שאינן הולכין לאורך הירך הירך רק בתוך היד אינו צריך לחטש אחריהן רק חיתכין הקנוקות דכתב על ולא בתוך הירך ובכל מקום הדין הכי:

שהולכין בשוה לאורך הירך אבל אותן שאינן הולכין לאורך הירך הירך רק בתוך היד אינו צריך לחטש אחריהן רק חיתכין הקנוקות דכתב על ולא בתוך הירך ובכל מקום הדין הכי:

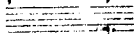
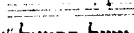

(ז) חתיכות בשר שקורין קושליץ (ובלשון אשכנז לענין בראשעין, ובדומי גראד בראשעין ובפראג ד"א ר"ד) תקליף אותו בשר למעלה שמחבר לה' צלעות קמות גם צריך להסיר חוט השררה המונח בעצם שקורין שני"ם כי הוא אסור מיום שיונק מן החלב הבלוית ומן הג'ה לשי' שמן חוט השררה מתחיל גיד הגשה וגם העצם שחוט השררה סוגח בו צריך לנקר יפה גם צריך ליטול כנפי' העוקץ מן העצמות ר"ל ד"א ששטעען) וכל הקדושי' חלב ובמקום שכולו הקושליץ סוגח העצם ברוחב והוא נקרא ג"כ הנק"א אותו מן הבשר ומן השמנונית הדבוק בו עד שנתראה ב' עוקצין מן העצם המחברין בבשר הדינו ב' יאשין של העצם ובאמצע העצם יחלק אותו ושנתראה ג"כ באמצע עוקץ מכל חלק א' ושעיים נשאר שם (ב) עצם דקולבסתא רבוק בעצם הנק"א שאסור מיום חלב דקולבו' צריך להסיר אותו עצם מן הנק"א ואצל עצם הנק"א כינה שם מריפה לונב"ל שקורין לעדוויץ יס"ה והוא בו אסור שמונה עליו חלב המתיני' וגם יגיד חלב החלב שמונה תחת החתיכה מריפה לונב"ל ונראה כמ"ב על חתיכות ארוך ותוארו כונג מן הבכיש. אבל לשי' סלאכה שנעושה במעדרין ובעה"סען שלקה' כל העצם החיץ לא נראה כל היסמי' הנ"ל כי הכל שירר באש"י'ן ואחר כך תנב"ה הרעיק מן הקושליץ בבהמה גסה עד (ג) ההצי' הדינו למעלה אצל הנק"א מצד

(ב) עצם וכו' צמק גיד הנשה ד"ג סיכ"ש מרנא דקולבוס' עלם קיין. עיין צמ"ל ספק גיד הנשה ס"ה וצמק"ה סימן ס"ד סעיף כ"ג הוא ומונח על גינם סקורין הנק"א ומתינה למולת האליה מלמעלה ועליו יש חלב מהת רלש המתין סקורין לונב"ל וכן גורכ דנינו יוחס' יכן צמק"ק דף מ"ג. דקולבוס סיכ"ש' עלם קיין וכו' וכו' סיכ"ש אוחז עלם המסכר האשמוז. ועיין מזה צלפסי' ס' גיד הנשה דנינו נקיס:

(ג) החצר וכו' עת להאריך אחי כי נזה סחיות נשכ יש כמה מנקרים שמקילין זו. צנייה החלי ומנומים שם מחתה דע"ק מרנא חותי מחנא לכך אסדר כל המלאכה והנה רבצ המהכ"ל הגיה צנ"י העלה וס"ק כי לשי' שיסתי הוב ליה להקשות גם כן מפני מה עושין חילוק בין גסות לדקות והלא כתיב כל חלב שור וכנס ועז ואין חילוק מכל מקום לומדין נבנה עד ח"י דשאל שם חלב הכנה לכך גורכ העלה הוא מקום צמדה עד גלע' וז' ולא עד בכלל כי שם נקבל צלשון המורגל (ריק' צמ"שען) הוא העלה. ועיין לעיל סימן ה' צמלק הפנים סעיף ז'. וכתב צ"י ס' ק"ז צוה הלשין ה"ב שמתח המתיני' וכו' האוי מרנא דחית' מחנא זה עליונה וגובהו של אותו חלב שמרשתי סיכסכו הנשכ ואוחז גובה עלמו חכוסה צמתיני' סקורין לונב"ל"ש כרשתי מרשתי למטה מללעות קטנות ומכוסה וכשהפסג מפנישו נראה אותו חלב סקורי' מפרקא כשהיא הולכות אינרים נעים והמתיני' שעמים שהם נמשכין כלפי מעלה והכפלים נמשכין כלפי מטה וזין המלצ' (הכ"ל"ש גורכ הנשכ) נכנס בהם. והמתיני' כחצ צמק ז' ומת"ש י' זו כמו ז' פחילית של חלב צמקרי' המתיני' קמוך לראש הירך כשהפסגמה חיה חלב זה נראה צמיעים יכשמות ידעך נשכ צמק ויחכסה חלב זה ואינו נראה עד שיחפרק הנשכ מן הנשכ ואש"י' כן הכי זה אסור שאין זה חלב שהנשכ חיפה אותו וכל מקום שחנאל בו חלב מתח הנשכ והנשכ מקוף אותו מכל מצדיו ולא יראה עד שיקרע הנשכ הכי זה מותר עכ"ל. וצ"ל ס"ד ס' ז' והמנהג בין מנקרי' נשכ לנקר כולו צמק אין מנקרין רק קלתו מכהג בני זודן ואמרי' הטעם כי הצמח צמיה סקורי' מיספקא יותר צמק משור ודעי' כי חלב זה גלד מוך לללעות קטנות ששאלו צמחויים והוא אין השוים שכלה מצחו וזין הנשכ המונח על הללעות אלל חוט השררה וכראה צמק אסוריים וכשמסרדין השיין מצחו מעל אותו צמק נראה אותו חלב עכ"ל ד"מ. וצנ"כ ור"חתי בני זודין שמונקרין חלב זה רק אינו מנקרין אלא עד חלי' רכשי' ואפשר שטעמ' משי' דליכא למימך ציה דכמהה צמיה אסוריקי' מפרקא אלא עד חליו ואזי טוהיין לנקרו כולו ויכוון לעשות

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

לעשות מאסר שאין לנו יודעין זיכור הדבר
 מן פלג לן לאסור חזיו ולהסיר חזיו ועכ"פ
 יוכל להקשות מכל מקום לזו נזכרין לפתוח
 הדע"ק אפי' לחומלה אפי' הכי נזכרין לפתוח
 צדקות כזו מה שלא נעשה צבקות כ"ל עוד
 הכלל שכתבו זכרנו וכו' וכתיב בזה חלב שור
 וכבש יעזו וקושים צמקומה עומדת. אצל
 צמקומה ועזים מרקדים הכזה מה שלא שייך
 צמקומה לכך פוקי מיעקב צימק וזכו
 מילת דשויה לזכרוננו ולא קשה מילי. ועל
 כל הניזון הכלל מעשיתי צד"ל
 משום דצדק מתני' אסור ללא משום שאל"ל
 לנקר מצד שוסין החלב מצטרף המתניס
 הנבחר עס: (ג) גבוה וכו' כחז ס"ל
 חכמה דקילנבוסא ביכא דלייפין לסתתא זכי
 חלב הכפלים ולפיכך נקרא מיי שרגלו גבוה
 מעצמותה כסול כדמתן הסקול והכסול מזה
 משמעות חזון מה שכתבתי לעיל חלק
 הפנים כמתן ד' צדק"ל לפעמים כפלים נקרא
 המתניס. ועיין בצפ"ר חזון עזר להכחצ"ן ס'
 כ"ב. צדק"ל א' אכר הנחמי דצדק אמת:

המניח יש הר גבוה (ג) כי שם יה' הפתיה בקושי
 ממקום שחמשך חוט הלכן תחת הדע"ק לערך רוחב
 ב' אצבעות או ג' חוט השפה הרבוק שם ואסור לפתוח
 בסכין משום שיש שם עריון גידן וצריכין למשוך אותו
 ביד כשכאו לידך ומן אותו הר תפתח באלכסון עד
 למטה בחוט השדרה במקום קצתו דהיינו עד השדרה בזיוות
 בין הדע"ק ובין בשר הקושל"ץ ושם נראה כמו חוסין
 בקצתו כזה ועיין מזה לעיל בס' ו' סע' ה'
 בס"ד והו' א"א לגרר כמו כל החלב בין
 הדע"ק לסר"כ שעל הקושל"ץ לכך צריך לקלוף אותו חתיכה
 אשר צורתו הנ"ל רחב כמו ב' אצבעות ולפעמ' הסבה
 ישראל בחלק א' מאחוריים לחבירו חתיכה משררה
 חבירו הנשאר שם ביותר לכך צריך ג"כ לפתוח מצד השני
 ולקלוף כ"ל. והו' המקום שאמרו בגמרא אר"י אמ"ש האי
 תרבא דתותא מתנא וכו' שזיק מפרקא ובכשבים ובעזים
 צריך לפתוח כל הדע"ק מרישא לסופא מפני שהם מרקדים
 ביותר וסריקו מפרקא והחלב מתפשט בכל הקושל"ץ ואין
 שייך לומר חלב חופה מותר כאשר פירשונו בס' זה בפירושי.
 ובחתיכות זו יש ה' גידן ג' עליונות אסורין משום חלב גיד
 הגשה והן הגה במספר נ"א דהיינו ב' המושכים מצד חזין
 סמוך למקום שמונה נגד הנק"א והנ' היא למטה מזה תחת
 הדע"ק ובין הקושל"ץ וב' מתחתיו שהמשך תחת הדע"ק הם
 אסורין משום דם זה ה' גידן המושכים מעל דהיינו מצד הבשר שמנה על גבי ה' צלעות קמנות שם
 המצא ה' גידן שנקראין גמין כי מראיהו כזה
 תקח משה הראש מניד שהוא נגד השדרה

והן מינחין כל א' נגד חוליא שבשדרה וגם
 באלכסון ובין הכל נחשבין רק לה' גידן:

יח) ואצל ההנק"א הרבוק בקושל"ץ יש דביק חתיכה בשר שקורין (שיל"ה) והומה לצונה שקורין
 שר"בש וצריך לקלוף למעלה שהיא מונה עליו האלה ויש שם מר"ך וצריך לגרר יפה ונקי
 מן החלב שיש עליו גם יש באמצע השיל"ד מן המר"ך עד לאופה חוט לבן שקורין אותו (דאי שיימעל)
 וצריך לגרר אותו החלב שעל השיל"ד יפה ונקי ומצד השני במקום הבשר סמוך להנק"א מינה בשר קטן
 שקורין חתיכת גניבה כי שהוא שייך למנקדים בשכרין אפי' שלא הותנו עם הסבה ע"ז (ובל"א קורין דאו
 פלעס"ט"ל) וצריך לקלוף כל הבשר משיל"ד עד העצם וגם הפלעס"ט"ל צריך לקלוף מצד א' ומצד השני
 תגיד המר"ך כי מצד הקלושה בפלעס"ט"ל הולך ג"ה שם. ובשיל"ד במקום רחב שם במקום אחד הבשר
 עוב ביותר שם תחליק הבשר כי שם מונה גיד אחד ונראה כמו ש"ן גם הקנוקנות הנראה שם מצד
 הארוך כמו בית יד משיל"ד תחתוך משם משום הרואה. ובקצת מדינות שישאר שם בקושל"ץ הדע"ק
 מן ג' החתיכות אשר כבר כתבתי בסמ"ן י' וגם העקרב נישאר בקושל"ץ אצל הדע"ק אבל בסולין נישאר
 העקרב בקניא רא"ם וכן ההיך אצל"ץ:

יט) העקרב וכליא (דען פלאיקין או קל"ץ) צריך לקלוף מן צדדן רק המ"כ שקורין שפיק"לי
 וצורתו כזה
 צריך לגרר יפה מן החלב שבו ושם הפתיה שקורין גירוף
 אותו ובין העקרב לדע"ק חתיכה בשר תקלף אותו ואח"כ תסיר הגיד
 מן הקושל"ץ למעלה נגד הנק"א מצד החוץ תראה שם חתיכת בשר תקלף אותו ואח"כ תסיר הגיד
 שקורין עקרב וכל הקנוקנות מחוץ מן הקל"ץ יהיו אסור משום חגי' ועקרב היא ג"ה וכל חלב סמוך
 לפתיה צריך לדקדק ולגרוה. ושם בשומן נמצא חוט לבן מנהג רק בני סולין למשוך אותו כי הוא מושכות
 עד הקניכ"ל בקניא רא"ם כי יש נישאר רק"ל"ץ בקניא אע"פ שלא נזכר בשום ספ"ד מזה הגיד אף על ס' כן
 מחמירין מדינות סולין כזה ובסוף הקל"ץ במקום הרחב יש שם מ"כ אשר הראש מן העקרב נראה שם

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

ונגע המ"ב בנדר לכן צריך אותו לקלף משאר מ"ב ובש"סולי לארבו נראה אדום במקום סומ
מ"ב צריך לקלף ולעין חושב יש עבוד גידין וחומין שהם כבצכצים מעל"ע :

(כ) חתיכת בשר שקורין קניא רא"ש ובפולין קשיקיא וכלשון גמ' כף פוליא ברש"י מנה משנה
א' תקלה מכחון סביבו ובבשר עגל ישיש עליו מראה כסף אין צריך קליפה רק נרודה
יפה ונקי מכל חלב ומכל קרוטים הרקין ובפנים צריך ג"כ להקלף עש"כ ומצד א' במקום עגול תפרוש
המייזיל ממנו הרוב וחנה שם המ"ב וכן למעלה ע"כ הקניב"ל מחוץ תגרי היטב המ"ב וחסר למטה תחת
המ"ב החלב מתוכו. ובחתיכה זו יש מ' גידין דהיינו במקום הרחב מצד א' יש שם כ' פשוטה כזה
זו נחשב לב' גידין כי הגג היא בא מצד (ב) החמון ממנו הוא גיד שאסור משום דם. ועיין מה

בכלל ב' מן הכללים. ובמקום העגול סוגה"ל ג' גידין זה ע"כ זה
והם ג"כ אסורין משום דם ובתחתיתו לב' גידין הזה מונה שם
עוד א' וקורין אותה (ר"ן ארעי) לפי שהיא הולכות משוקעי
עד הקניב"ל וזה הגיד אסור משום חלב כ"ה וזהו אחד מגידין
שאיחא ברפניה א"ל א"ש ישנו גידין וכו' לכך צריך לחטט
אחריה אבל כששבים ועידם מונה הגיד הזה מצד הרחב בהיין
וגם אסור משום שמונתה על בוקר האסור ויונק מחלב
הכלות. ולמטה כפף פשוטה הנ"ל מראה כמו קנוקנות הן
נחשבים לב' גידין ואסורים משום דם ואצל זה יש שם הוט
לבן ועב לאורך ובצד השני החוט הלבן הזה למעלה תראה
עוד קנוקנות וזהו נחשב ג"כ לגיד א' ואסור משום דם.
השומן לצד פנימי בקצהו בקניב"ל צריך להתוך חתיכות
הרחב כמו שתי וערב ועיין מה בב' ס"ד ב"ה כתוב גאון
וכו' וסעף י"א :

(כא) חתיכת בשר שקורין לרקיא או ביישיש ובלשון
הגמ' ארכובה התחתנה ואלה מצד א' חזקתו עור

חתיכה א' שקורין הקניב"ל בל"ה ובתעקל"ל לצד הוין כשהתחתה כח"ו יש מראה כסף תגרי המ"ב
יפה מכל חלב ומקרוטים הרקין ומע"ש א"ש ישיש שם מראה כסף אסור צריך קליפה עש"כ מפני שניה
רובין עליו ואח"כ תסיר בחיבו הבשר הארזן שקורין (ר"ן פ"נערי) יאיתו פ"נערי תגרי יפה ונקי מכל חלב
בחיצין ואח"כ תקלף התעקל"ל בפנים כל בשר האדום ומראה כסף בפנים עד למעלה שסחוכר לצמות
הגידין תגרי יפה מכל חלב ומכל קרוטים הרקין ומצנאים שם ובדקות צריך להסיר כל הפינערי הנ"ל
להסחה כל התעקל"ל ואח"כ מצד המראה כסף במקום הרחב בתעקל"ל תפתח הבשר לארבו מלמעלה עד

למטה במקום שיש מראה כסף אצל הפיישה ויש חמצא גיד א' וקרא צדק פשוטה וצורתה כזה
ובסופו אצל הפיישה תקם מתוכו החלל הראש מן הגיד הזה והיא אסור משום שהיא גיד החיצין
הנוצר לעיל בכלל ב' ובפיישה סעף מ"ו והבשר של הקנאבין צריך ג"כ להקלף עד המראה כסף
לאורך צריך ליהר יפה מכל ומקרוטים למעלה בבשר העב תראה ג' קנוקנות והן נחשבים לב' גידין
שאסורין משום הנ"ל ואינן נחשבים בכלל ג"א ואח"כ תחפוך הושיק ותקע הסבין תחת הבשר ישעל
השיש"ך וישרי משם כל ההלכות וכל הקרוטים והבשר ישעל השיש"ך כי שם יוצא מים כששיש"ך ומאין
הוא וגם שם סוף ג"ה היינו ארכובה התחתנה וכל הגידין וצומות הגידין נגעין בו (ב) ואח"כ תחתוך

הבשר מן העצם לארבו במקום הרחב העצם עד שיפולי העצם
ובאותו מקום יש סוף ארבו כזה מ"ש המצא עצם דק
וארזן באצבע וקורין אותו (כמה מייזיל) וקליפתו הבשר
ועגול שקורין מייזיל וע"ז מונחן עוד ב' מייזילין ועל המייזיל
הלצין מונה שם חתיכת בשר אדום שנקרא (דאן מייסה
פלעס"טרל) לזה אין תקון לנקר באותו מקום מונה ג"ה
שמש כמו הקש וזהו סוף ג"ה (כזה המייזיל בראשי יצא
גאלכטין גיד רחב ונראה בקיום לכן תחתוך אותו ותתוך זה המייזיל מונה עוד מייזיל קטן כשתחתה

(ב) כתב רוקס מ' ח"י לריך לטול גידי
סידק שלל יסתיר מלי כחיש הסערה
ותחד לשי טעומת סניק טענס סרבו הגיד
ועלכס ויתקד לזמות סניקין סלימתין וכל
גידי סלכניס סתלעזים ויזיליס ייזיל
סניזים סניק סלכרי סניס סלנ :

כד הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד

אותו תחתוך לארכו במקום ארום גיד א' לארכו עד סופו ובשני' תקליף ממנו כל הבשר הארום בשפה שלהם ותגדר כל החלב וקדומים הרקין שנמצאים שם ותחתוך מראש המיזול החיצון בשני' כדי לקליף ממנו עד סופו במקום שהם המשיחות לבנים ונראין כב' זנבי עכברים וכל העצם תגדר יפה ונקי ובסופו תראה סמוך לחוד העצם יצא מעצם גיד רקן מנקב העצם אשר בו נקב קפן ורק קפס ואחר כך תקוץ העצם מצד הגס במקום שהיה רבוק לבוקי ראטמא משני צדדים וכל הלבן אשר נראה בו כמו קנייביל בלעז תסיר משם :

כב) הקולית זהו בוקי ראטמא פירש זהו העצם החלל משני צדדים (ה'ל דער בין וועלכער אין

דער מיטטער דעם פליישעם ליעגט) והוא מלא מוח הרבה שקורין (מארך) צידך בראש עליו מן רקן צבוי לכך צידך לזיהי מאוד ואחר כך תקציץ מן העצם מצד א' כל הלבן שנראה בצומות וגידן או כמו (הארשלאקס) תסיר כל זה ברא"ק ואח"כ תקציץ מן שני ראשים מן העצם עד שלא נראה בו שום לבן כמו קנייביל ומצד א' נראה כמו מלפחי בהמה ומצד השני נראה כמו כ"ף ובתוך הכ"ף צידך לראות היטב שלא ישאר בו שום לבן ולבן מוב מאוד לקציץ הכ"ף לשנים ולהסיר מתוכו כל הנזיל :

כג) הלונביל או לעדוויץ (ובלא דען העכט) תקליף ע"כ ומא"ך אשר עליו לארכו תגדר יפה

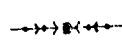
ונקי מכל החלב ומכל הקדומים ובתוכו מינחין ה' גידין ג' עליונות נגד הראש אמרוין משום חלב המתני' וב' תחתונים משום דם כמו בקישראל"ן כי הקושליץ ולונביל רבוקים יחד לכך דין א' יש להם ולמעלה בלונביל יש לו ראש וצורתו כזה כלש גוף ובראש יש שם גיד א' שהיא אמרו משום חלב וגם צידך לקליף הראש ע"כ לבן הקלאקס"ן או מן הסלאבני או מן הסאנני' אמרו להתוך רבך בו לבן צידך לפירוש זו מזה באצבע כדי שישאר ויתר היוזק בלונביל הטרופה מבלונביל"ל המשיחה :

כד) וויטשנקא : בפולין סלאבני' או קלאקס"ן ובשאר ארצות (דען סאניץ) משתמר ממנו הקילנד

הבשר כגיל כשי' יחד והלונביל"ל הבשר כגיל ישא' שם הטרופה לילייד' בצלע י"ג הטרופה לנביל למעלה אצל ה' צלעות קטנות כל אלו אין להם תיקון לנקר כך יש לנו מקבלה איש מפי איש עיי הלכה למשה מסיני :

כה) ועתה אמר לך הגידן המוללים באחוריים כמשארזיל שהם ק"א והסבין עליו כי כל שולחנות

מלאי ק"א צואה ואע"פ שמביא בבי' הסבין אל תאכלו ממנו נ"א ישחן נ"א גידן שמחויב לחטט אחרתן כי הם אמרוין משום ג'ה ומשום הג'ה אבל ע"כ ישאר עדיין ס' גידן שהאמרוין משום דם והיטב עליהן ובתוכם הרקן צבוי וגי' כמיט'ש אע"פ שאינם כנ"א צידך לחטט אחרתן והשאר גידן משום דם והתורה אמרה ונתתי מני בנפש האוכלת את הדם ובחלב תתיב כי כל אוכל חלב ונכרתה ובסבין כ' ג' מהלק האחוריים ובהג' קדום המית בראש הסב' ואין א' לפני שהרשום הכי' גידן רק סבור ס"ה בדישה סעיה ס' ובכ"ל בזה כדכ' מאן ובני' ולבן הרשימו רק הג"א גידן שיש להם סביבה מן התורה אל תאכלו ממנו נ"א כגיל גידן אמרוין מן דם אינו בכלל נ"א כי אין צייבין לחטט אחרתן ומשום הכי' הרבה מנקרין מקולין במקצת גידן כמנתם בירואי לא לרעה נתכווננו רק המניעה להם מהצד דעתם שאין יודעו באיזה מקובן הליבין כסדרן לכך השמתי ואצני לפניך כסדר מעב' להם משני עבדיהם זה כנגד זה ישירו לכל מנקר בנקר ליבין ולרוע טעם של כל גיד' ושכאם יבשיל ויבא לידו ישאלה הכס' ואז יוכל החכם להתמיר והקל יישלם וזהו לכל ישראל אמן :

הלכות ניקור מאחוריים כסדר הלימוד כה

ב) **הא לך** חרות על הלכות משני עברים את זה הנ"א גידין שצריך לחטט אחריון לעומת זה אלו הם' גידין שנרשמינ כנגדו ובאיזה סימן שתוכל למצוא כיא בנקל בלי מרחא יתירה:

מצד זה		מצד זה	
למ"ד גידין שאינן כבלל נ"א.		כ"ה גידין בצלע א' שצריך לחטט אחריהן:	
ז	עיין בסימן . . . כא	א	כבייש
ב	עיין בסימן . . . כב	ג	בחתוכת אליה
ג	עיין בסימן . . . כג	ג	בצעד
ז	עיין בסימן . . . כז	ט	בקוילך ברעטל
ב	עיין בסימן . . . כז	ט	בקוש"ליץ
ז	עיין בסימן . . . כז	א	בקלין
ט	עיין בסימן . . . כט	א	בברעטל
ה	עיין בסימן . . . מז	ו	כגיד הנשה
ח	עיין בסימן . . . כ	א	בקניא ראפ
ב	עיין בסימן . . . כג	ד	ברנוועל
א	עיין בסימן . . . יח		בישילשליין
סה"כ למ"ד		סה"כ כ"ה	
ק"י ואחד בונב הן ק"א.		צא וחשוב כ"פ כ"ה	
		א'	בונב
		הנה	

סילוק חלק מאחוריים בסימנים כיו שהוא נגד השם הנדול שיהיה בכל עת במחשבה של המנקה ידאח אלקס לנגדו בסימנים אלו ובחלק הפנים היו סימנים מ"ו בשם י"ה שהוא חצי שם וע"י שצריך תמיד הסימנים לפני המלא מחצו תיבתו. ויכון כסאו במלואתו. וישלח מורה צדק לעדתו. ויביאנו לציון סבון שבתו. ונזכה לראות באספקלריא המאירה שכינתו. בעולם דעבירין מטללתו. בסללא בעויר דלוינתן כצילי. ויהו בכפי רינה. לדויד לברנו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

אמר דו"ר טוב להודות לה' כלח אשר גבר עלי חסדו ברחמי ובדוב חסדיו גמלני שהחינו וקיימנו לזמן הזה להשלים מה שה' בזה החיבור וידע אני בעצמי כל מי שאינו בקי בעסק זה יתלוצץ עלי בהרבה מקומות אבל מי שבקי בהן יבשמותיהן יתחוק עלי ויאמר מי זהו אשר סעל ועשה. ואם באתי לכותכם הכל באריכות כמו שה' בדעתי לא יכלה הזמן ועוד אולי סיומה מניס להאריך ביותר והרבותי ידי לאל עליון שתצילני משנאות ולא ילין אתי משונותי. אך הפיטתי וקדשתי בנוסף ובערב וינעתי ומצאתי תאמין. ובאם תמצא שום טעות בדפוס שידוני לכף זכות זמן השמים ידוני אתכם לשובת. נגמדי על זום שנכפל בו כי טוב לספר ולפרסם לא תובח לה' אלקיך ישור וישה אישר יהוה בו מום לס'ק:

תיקון לדוד.

שייך לרף ב' אות יוד.

גיד הגשה שנשתכח להסיר ונתערב וכו' ולא ניכרו הכל אסור אפילו באלף לא כפילו. כי דין בדיה יש לו. ומ"ס מעטו אינו אוסר דאין בנידון בנותן מעט, אבל שומנו אסור וצריך ס' כנגדו להתיר הרומב לפיכך ידך שנתבשל עם גידו אם מכירו זורקו וכל השאר מותר אם יש בו ס' כנגד שומנו ואם אינו מכירו כל התמיכות אסורות, ואם יש בקדידה ס' כנגד השומן מותר, הרומב ואם לאו אסור, ואם ניטח הגיד ואינו ניכר מותר דאילו לה חשיבות דברי'. ומ"ס צריך ס' כנגדו דאע"פ דעץ בעלמא הוא התרה אסרתו. ועיי' ביד ס"ק ס"ג מדינים אלו:

שייך לרף ו' במקום דוד אות ה

בספר עקרת הבית הובא בז"ה כתב בספר כנפי יונה להגאון מ"ה יונה ל"ם. נשאל חמי מהקהלה מסודרה שהיה להם שוחט מכמו וכו' שנים אצל קצב אינו יהודי ואותו קצב הגדני שלא הגיה שום צלע לחלק אחרים. וכאשר נתע משם אותו השוחט ולקחו שוחט אחר והוא היה ג"כ בק בניקור בשר אחרים וצעק ככרוכא על זה ודראה להם שאותה הצלע צריכה ניקור, וניקר לפניהם מה שצריך לישול מן הקרומים והחלב לפי ראות עיניו והיה הרבה, ונשאל על הכלים מה לעשות:

תשובה

כתב משאת בנימין בתשובתו סי' ס"ו שלא מצא בכל החבורים שצריך להגיה צלע אחת לחלק אחרים ואדרבא משמעות לשון מהרא"י בת"ה סי' קע"ז דדוקא היכא דיש צלע יתירה גמנעים מלאכול משום דמשוכה וקרובה לחלק הכליות אבל היכא דליכא צלע יתירה ליכא לביד ע"כ, וכתב:

ואני אומר דכלים שלהם צריכים הנשור, ואני אומר שמנהגן של ישראל תורה היא למה שנהגו להגיה צלע אחת לחלק אחרים אפילו במקום שאין שם צלע יתירה, משום שסדר לאחורו אותו הצלע מתחילין לנקר הבשר ואם יקחו לחלק האנים אולי יפו ויחטבו מעט מאותו הבשר עמו שצריך ניקור מן החלב שבו, והשעם שלא חששו כלל לנקר מעבר לצלעות משום דבהמה בחייה סרוקי ספרקי וכל שהוא מעבר לצלעות הוא ודאי א"א לסרק, כי כל עצם הוא מונח כמו סגור בבית מכסחו כמו שיראה לעינים, ואחר שהוא כן אלו לא היה שם אותו המנקר לא חששו מספק אולי חיתכו גם מהבשר שצריך ניקור עמו וכו' אבל כיון שהמנקר הלא עומד לפניהם ואוסר שצריך לחתוך מן אותו הצלע הא ודאי מבני חיתוך הבשר שעם הצלע הוא וקריל עד אחד נאמן באיסורים והיה מן הראוי לאסור הכלים כולם דאין זה ספק ולא ימלט שכולם היה להם מאותו הצלע ונתבשל בכל הכלים שלהם, ואינם במלים ברוב כיון דכולם הם בנידוד בחזקת המשחמש, מ"ס מן הראוי להקל בכלים אחר שאינן ב"י דבכה"ג הוי ספקי טובא, אולי לא היה להם כ"כ חלב עד שאינו במל בס', אף שאותו חלב שחתך המנקר היה יותר מן ס' מ"ס ידוע כי הם חותכים יותר מן הראוי והקרומים וקליטות הבשר עמו, ועוד דגוף החלב מה שסנקרים מאותן הכלים של בשר שמונה שם אינו בא ספק דבהמה בחייה מסודקת ואולי אינה מסודקת כולי האי, ויש בו עוד ספק דלמא לא השתמש מאותו צלע בכל הכלים, נמצא במלים הם אותן שנשתמשו בהם ברוב האחרים, וא"ת שאינם חרוב אולי נתבשל החלב בבשר בס' ואס'.

ואם אין בכשר ס' אולי עם הרומב היה ס' ובלא"ה יש הרבה מקילין דאין אומרים חתיכה נעשה נבלה
באיסור דבוק בשאר איסורים:

ולדינא כתב הנודע בהורה בדעבר אין אוסרין אפילו הבשר עצמו שבין צלע י"ב לצלע י"ג בין
דיש שם חסיו בשרה ולכתהילה צריך ניקור מהמנקר מומחה משום חלב שיש שם בתוך
הבשר וצלע י"ג גומא ודאי אסור ויש לחוש אולי יחתוך גם מהבשר שאצלו:

ולענין אם נמצאו צלעות יתירות כתב בספר כנפי יונה שם וזל ומשמע מדברי מהר"ל בהלכות
הכליות דהא לשונו במהר"ל שם. דוסן כבש הובא מבית המכח ומצא בה י"ג צלעות ואמר לחתוך הצלע
העליונה כי היא צריכה ניקור כמו האחרים דאין שייך לחלק הפנים רק י"ב צלעות ואמר כי יש להזהר
בזה למנות בכל פעם הדמבחה' שונגין מחמת מזהירות עכ"ל. משמע ודאי כל שהוא יותר מ"ב צלעות
צריכין ניקור מהמנקר מומחה. אכן בתשובת משיאת בנימין כתב החומ"א יתירה הוא להתמיר כ"כ הוא
בצלע א' אין שום איסור מצד הדין רק מצד המנהג והבו דלא להסיף עליה ולמה נחמיר כ"כ להגיה
יותר מצלע א' וכו' עכ"ל. אבל אין אני רואה בדברים הללו שהיה כדי לדחות מה שהחמיר מהר"ל
בפירושו דכל שהם יותר מ"ב צלעות שצריכים ניקור משום חלב הכליות. כי ידוע שהי' מהר"ל רב
מסורסם ונדול בדורו וכמעט כל מנהגי מדינות אלו נתיסרו ע"פ הנהגותיו ורוב
דבריו קבלה מרבותיו וכן עיקר להורות עכ"ל:

שייך לדה' י' אות ט' וחלב שעל הקיבה וכו'

הקיבה אע"ג דבאיתרא בא"י אוכלין איתה מ"ם אין להקל בו ואמר"י ביה חתיכה עצמה נעשה נבלה
כיון דבאקשתא חלב של תורה היא ויש לשעות חלב דאקשתא נמי. וצריך ס' בקיבה נגד
כל החלב שעליו בין באקשתא בין באיתרא ואם אין בקיבה ס' חתיכה נ"ג וצריכה ס' נגד כל הקיבה
ולדינא גם בהא יש לעיין. בשם עקדת הבית:

שייך לדה' י"ד אית כלל ב'

כל אלו החומין והקרומים האסורים משום דם צריך להציא ולנקר קודם המליחה דאליכ לא מהני
בהן מליחה אלא א"כ שיהתכם התילה (והיתוך לתחה) ואח"כ ימלחם. הני מלי לבשל
בקדיחה אבל לצלי א"צ לא חתיכה ולא מליחה משום דנורא מ"שאב שאיב. ודוקא כשפני החומין על
אני האש אבל אם הם מובלעים בתוך הבשר אין האש שואב א"כ יתכבם. ואם לא נשלף ובשילף בלא
חתיכה צריך ס' כנגד כל החומין. ובצלי ובמליחה יש להחמיר ולקלוף סביב אותן חומין וקרומים ולא
בעי נמילה בצלי משום דעור חומין אלו עבים ואין פולטין בבשר משא"כ בוירדן דפולטין בבשר ובעינן
נמילה כמבואר בדברינו לקמן בסעף קטן ו' ואם לא קלאוהו ובשלוהו אתה שנמלו החומין מותר בדעבר
ואצ"ם דבולעו כך פולטו ע"י צליה ומליחה ש"ח ומ"ז:

שייך לדה' ט"ו אות כלל ג'

כתב הרמ"א בס' ס"ה סעף ג' מי ששנקר והלך לו ואין אנו יודעים אם הוא בקי בניקור אחרים ואין
כאן מי שבק בניקור לדראות לו אסור לאכול. אם לא שרדענין אותו שהוא בקי בניקור וסוהוק
בנשיות, ואע"ג דרוב המצויין אצל ניקורו מומחים הם מ"ם טוב להחמיר עכ"ל. כתב הס"ז ס"ק ז' בשם
רש"ל ואני הגבר שמעתי וראיתי שרוב המנקרים שלנו אע"פ שחמירין לחתוך אף היתיר מ"ם כמה
פעמים מקילין בחלב ובקנוקנות של ניד מחמת מהירות ע"כ נהגתי נעצמי שלא אכלתי בשר המנוקד עד
שראה מנקר אחר ויברוק אם הוא מנוקד כראוי עכ"ל:

שייך

שיך לך יב לסדר חמשה חתיכות.

דיא לאנגען דער איינצעלנען שטיקקע דעם הינטערפירטעלס אין דייטשער שפראכע אנגענומען נאך דען אלפא בעט.

לענדען פֿאן דא פֿינף קליינע רייסען אבשעלען
אונד דען היפט־ביין דורכדרייען.

לינוועל. דיעזעס לעגט הינטער דא גידען הארט אן דא שדרה, איז לענגלך אונד זעהט וויא איין העכט אויס.

סלאבני או קלאפק. דיעזעס איז דא איבערעבלעבענע שטיק וועלכעס מאן ניכט מער פֿורשען קאנן.

עקרב. דעס איז דא פֿלייש נעבען דא פֿלמע.

צעד־בראמען. דעס איז נעבען אָביגען שוואַני־בראמען אונד האט איינע לאנגע ווייסע זילבער־ארכע.

קייליכס־ברעמל. דעס איז אין לאנגעס רונדעס פֿלייש, אונד הענט אן דען אָביגען שוואַני־בראמען. דעס זעהט מאן, וועגן מאן דא דיקקע פֿלייש פֿאן אויסען אויסמאכט.

קניא־ראָם. דיעס פֿלייש לעגט אום דען ראָדריין אונד מוס פֿאן דענוועלבען אבגעשעלט ווערדען.

קולניר. דיעס לעגט צווישען דא אייבערע זייטע אונד דא פֿרישה־ליילך.

אונטער־שאל. דיעזעס פֿאנגט אן וואָ דא אליה זך ענדעט אונד צעהט זך איבער דען היפט.

אָבער־שאל. דיעזעס פֿאנגט אן וואָ דער זעקעל איז אונד נענען דא קניע עטוואס שטימציג.

בייש. דיעזעס איז דאסעניגע ביין וואָמיט מאן דא פֿעה אויסווינדעט אונד דא האָלץ דארין שטעקט.

דעקקעל. דיעזעס איז דא פֿלייש פֿאן נאבעל איבערצווערן נענען דא גיערען, דער אייסערן הויט צו.

דאָכגעשטעלל. דיעזעס איז דער זעקעל, דא פֿעטט צעהט זך בים צום נאבעל.

לעפיל. דיעזעס איז דא פֿלייש פֿאן זעקעל בים אן בוך, דיעס פֿלייש איז עטוואס שטימציג.

לענדען־בראמען. דיעזעס פֿלייש פֿאנגט אן דען קנאָכען וואָ דער שוואַני־בראמען דארף לעגט, אן אונד צעהט זך בים הארט אן דא צוואַלפטע רייסע, מאן מוס דען

מורעא!

כל מי אשר יחפץ להעלות ספר על סכבש הדמוס ורוצה בקיומו שיהיה נדפס יפה ובהגהה מדויקת, ירחול לפנות (כאשר עשה המיל ספר הזה) אל המנהל של בית הדמוס העברי הנזכר בהמשעלבלאטס, וימצא במה מבוקשו: האדרעסס שלו:

Bernhard Nasch, Typograf, Pressburg, Schlossstrasse Nr. 70.

Namenverzeichnis der Herren Subskribenten in Jerusalem

mit folgendem Wortlaut:

Jerusalem, den 18. Tammus 5646. An den geehrten und gottesfürchtigen Mann H. S. Gelbart, Anwalt der jüd. Gemeinden in Pötschlitz zu Burgkunstadt.

Von ganzen Herzen geben wir Ihnen zu, Meist., sowohl die hämmlichen Vorstände, als auch die Hochschule in Jerusalem selbst, in die Reihe Ihrer Subskribenten einzutragen. Auch möge derselbe uns mehrere Exemplare einschicken und wir dann dieselben unter die Gelehrten Jerusalems und der Lehrschulen verteilen werden. Herzliche Grüße von folg. Vorständen der Talmud-, Thora- und Hochschule.

Administration der Talmud-, Thora- u. Hochschule „Reschibath-Ez-
Sachajim“ in Jerusalem.

Moses Fleckenfeld Rechn. I.

Dai Bar II.

Nathan Grünhut III.

Michael Kohn, Sekretär.

Subskribenten des Hospitals Bitter Scholim der Gemeinde Sachajim in Jerusalem.

Vorstand:

Zehr. Gottmann. Schime Wilt wiskere. Mr. Szegfy. Abt. Rosenjohn.

Moses Lilienthal.

Urtheile der jüdischen Presse.

Jüdischer Kantor in Bromberg (Posen) Nr. 32.

Herr College H. S. Gelbart in Burgkunstadt (Oberfranken) hat unter dem Titel Tikun Iedavid eine Broschüre herausgegeben, deren Inhalt in Hebräisch geschrieben und darunter ins Jüdisch-Deutsche übersetzt ist. Ganz bedeutende Rabbinen, wie erfahrene und kompetente Schochetim sprechen sich über das Werkchen höchst anerkennenswerth aus. An der Hand der Broschüre ist es für den Menakker ein Leichtes, sich zurechtzufinden, denn es wird ihm ganz genau vorgezeichnet, wo er die einzelnen Aeren findet und wie er dieselben am Bequemsten entfernen kann. Hat man zwar in Kürze einen Anfang über das Forischen im Ohel Mizchok, so genügt derselbe jedoch nicht im Hinblick auf die Reichhaltigkeit der vorliegenden Broschüre. Mit prompter Mühe und anerkannter Sorgfalt hat der Autor alles dessen Erwähnung gethan, was dem Menakker nur irgend von Nutzen sein kann. -- Herr Gelbart zeigt ein reiches Wissen und beweist, daß er auf diesem Gebiete ganz besonders befähigt ist, als Instruktor aufzutreten. Immer mehr tritt das Bedürfnis heran, den Krankenbeweißen auch den Geist des Hinterdriels zugänglich zu machen und wir glauben nicht zu weit zu gehen in der Behauptung, daß dieses Werkchen jedem Schanchet die Erlernung des Forischen möglich macht, sodaß wir dem Werke die allerweiteste Verbreitung wünschen können.

L'Univers Israelite in Paris Nr. 22.

Herr H. S. Gelbart, Vorbereiter, Schächter und Menakker, gewöhnlich Forscher genannt, in Burgkunstadt (Preußen), hat seinen mit nützlichen Zusätzen und deutscher Uebersetzung die kassische Abhandlung des Rina David, wahrhaftes Handbuch des

vollkommenen Forschers wieder herangegeben, welches bisher unrichtig und wenig bequemt im Gebrauch war. Dieses Werk wird außerdem ein vorzüglicher Führer für die so schwere Berrichtung sein, welche so wenige anzüben wissen.

II Vessillo Israeltico in Casale (Italien) Nr. 8.

Le presencioni rituali del Nikur sono altrettanto complicate quanto mal note, onde renderle alla portata di tutte in Germania il Hazan e Sciobet Gelbart *Phar* tradotte in tedesco e corredate di note.

Nieuw Israeltisch Weekblad in Amsterdam (Holland) Nr. 8.

Wie man aus dem Titel dieses Buches ersieht, behandelt der Schreiber, Herr S. Gelbart, Schochet zu Burakunstadt die Dinun über das Forschen der *Parbat* und *Gintertheile*. Solch eine Arbeit kann natürlich, indem sie gut ist, von vielen Nutzen sein. Wir haben auch das Werk, bevor wir es ankündigten, in Händen der Amsterdamer Schochtim A. Bedder und N. Goldschmidt gestellt, die als großgelehrte Schochtim befähigt sind, ein Urtheil zu fällen. Sie haben nun erklärt, daß der Schreiber sehr gut auf der Höhe ist und daß seine Arbeit Empfehlung verdient; ihr Urtheil soll für viele genügend sein. In den hebräischen Text ist ein deutscher Theil hinzugefügt und der Gebrauch soll bei vielen Zweifelhaften praktisch sein. Der Schreiber beginnt mit dem Forschen von Kopf, Herz, Kinnbacken u. s. w. Darnach wird auseinandergelegt, was unter Eingeweide verstanden wird und wie sie geporscht werden müssen.

Mögen also solche, die es brauchen, sich das Werk anschaffen, es wird ihnen gewiß nützlich sein.

Pr i d j e n s t a d t, (Unterfranken.)

Werther Herr Gelbart!

Dieses Buch ist für angehende Forscher nur sehr zu empfehlen und verdient Ihre Arbeit alle Anerkennung.

A. Schwarz, Lehrer.

Bekanntmachung.

Denjenigen Schochet, die talmudistisch gebildet sind und genanntes Fach zu erlernen wünschen, bin ich bereit, dasselbe zu erlernen.

Der Verleger.

Nachträgliche Subskribenten, welche gerade beim Schlusse des Druckes einliefen, und desshalb nicht in die vordere Reihe eingetragen werden konnten:

Meisenheim (Rheinland),
Herr Rabbiner Dr. M. Janowitz.

Anclam (Pommern),
Herr J. H. Alexander, Kantor.

Dirschau (Westpreussen),
Herr Rabbiner Dr. Nordheimer.

Conin (Russland),
Herr S. Rosenthal, Oberkantor.

Ich übergebe daher dieses Buch der Oeffentlichkeit für den Preis von 3 M., und bemerke, dass der Erlös zu einem wohlthätigen Zwecke verwendet wird.

S. H. Gelbart in **Burgkundstadt**
Oberfranken (Bayern).

קונטרס הניקור השלם

מכל חלקי הבהמה ובירור דיני הניקור הנוגעים
להלכה ולמעשה כפי הנהוג בפולין, ליטא

ובנאליציען

בהסכמות נאוני הדור ומומחי המנהלים שליט"א

עם קונטרס נ. ב. „בירור הלכה“

מאת:

דוד בהחסיד המנוח ר' צבי ז"ל אלבערשטיין

מנקה בפה ק"ק אטוואצק יצ"ו

תרצ"ט

ווארשא

ברפוס והוצאת ספרים, מפיצי תורה ודת'

ווארשא, שון. יערסקא 36 טעל. 2.57.20

אזהרה

אדם אוסר דבר שהוא שלו!

הנני אוסר להדפיס ספר זה, הן בתבניתו זה והן בתבנית אחר בלתי רשומי, ומלבד תוקף דין תה"ק באיסור השגת גבול כמו שהזכירו בהסכמתם הרה"ג שליט"א, נאסר זה עפ"י חוק הממשלה שיכול אדם לתבוע בדבר שהוא שלו בכל חומר הדין. וכל השומע תבא עליו ברכת טוב.

דמחבר

Sefer „HANIKUR HASZULEJM”

Dzieło o trybowaniu wszystkich części zwierzęcia

opracowane przez

DAWIDA ALBERSZTEJNA z Otwocka, dyplomanowego
przez najwybitniejszych Rabinów w Polsce

Drukarnia i Wydawnictwo

„MEFICE TORA WUDATH”

WARSZAWA, Ś-TO JERSKA 36, TEL. 2-57-20.

כתובת המחבר:

DAWID ALBERSZTEJN

O t w o c k

Rejmonta 43

ה ס כ מ ו ת

האדמורי"ם והרבנים הגאונים שליט"א

הערות: כפי שלא נפגש היו בכבוד שרי המסכמים הצנתי את התסכמות, כ"א לפי העת שהשגנו מכתב את הסכמתו ואין פקודם ומאחר בתורו, גם לא הצנתי שום תורמים, וכבוד כל אחד במקומו מלכת.

ב"ה
 הרבני המופלג ר' דוד אלבערשטיין נ"י מנקר בעיר אטוואצק הראה לי את מחברתו קונטרס הניקור השלם מכל חלקי הבהמה הנערך בסדר ישר ויפה ובשפה צחה וקלה, וכפי שבדאי יהי' לתועלת גדול לכל הדורשים והמתעניינים במקצוע הזה, ומצוה גדולה לתמוך בידו שיוכל לבצע זממו להוציא לאור עולם. באעה"ח יום ה' ט"ו תמוז תרצ"ח, ווארשא.

שלמה דוד כהנא

(חבר בוועד הרבנים ווארשא)

ב"ה, ווארשא
 הרבני היקר והמופלג ר' דוד נ"י מנקר בעיר אטוואצק הראה לפני מחברתו קונטרס הניקור השלם מכל חלקי הבהמה, וטוב עשה בסידורו בלשון צח וקל ובקצרה, ולאשר השעה צריכה לכך כי רבו הדורשים במקצוע הזה ע"כ גם ידי תכון עמו לבקש לתמוך בידו למען יוכל להוציא לאור מחברתו הנ"ל. באעה"ח יום ד' כ"א תמוז צ"ח

מנחם זעמבא

(חבר בוועד הרבנים ווארשא)

בע"ה
 הנה ש"ב הה"ח חו"ב הר' דוד יחי' אלבערשטיין מנקר מומחה בפה"ק אסף בחפניו כל דיני ניקור וסידור אותם בסדר נכון למאוד לתועלת העוסקים במלאכת הקודש הנ"ל וכאשר יעידון ויגידון בכה"ג שליט"א גם ידי תכון עמו להוציא מחברתו ספר קונטרס הניקור השלם לאור ונא להיות בתומכיו להפיצו בישראל.

אור ד' מ"מ תצר"ח, אטוואצק יצ"ו.

שמעון של"ו באאמור הק' זלצ"ה וי"ע

מאמשינאוו (הוא אדמור"ר סאמשינאוו שליט"א)

ב"ה, יום א' קרח תרצ"ח, אטוואצק.
 דאיתי את, קונטרס הניקור השלם אשר עיבר המנקר דפה עירנו המפורסם ומומחה לרבים הרה"ח מוה"ר דוד אלבערשטיין נ"י והוא תועלת גדול להמתלמדים מלאכת הקודש לנקר חלק הפנים ואחוריים ואברים הפנימיים כי בו ימצא כל פרטי הניקור בקצרה בסדר נכון וחזרה ושינון בו מונע מטעות ושכחה ומרגיל סידור ומהירות במעשה בפועל כוין וכשורה, כן נחת ינחתו בו הרבנים בעת בחינתם את המנקרים שבשעה קלה יוכלו לבחנם בכל פרט ופרט ללבקר את מעשהו, ואמרינן לפעלא טבא יישר מעשהו בוכתו את הרבים בעת הזאת אאומר לבניי משכו וקחו ברכה לתוך בתיכם. באעה"ח

ראובן סג"ל זעהמאן

אבד"פ

בשם ה' ובעזרתו ית"ש, י"ב תמוז תצר"ח לס"ק בקרית יערים שווידער.

כבוד ידידי הרב המופלג בתורה ויראת ה' טהורה ר' דוד אלבערשטיין נ"י, מנקר מובהק באטוואצק מוציא לאור ספרו סדר ציקור השלם ומבקש הסכמתי, אבל חולשתי ליי"ע לא ירשה לי לשים עיני ע"פ הקונטרסים ששלח לי וכבר אתמתי המחבר לת"ח ואומן במלאכת שמים בניקור אחוריים ויש לו הסכמות מגדולי הרבנים ש"י, יעזרהו הש"י לבצע מעשהו בקרוב, יראו ישרים וישמחו יתחדים יגילו ברינה, וכל המסייע להו"ל ספרים כאלה יתברך בכט"ס, ונוכה לכו"ט ולתהרמת ק"ן ישראל וביאת משיח צדקינו בב"א.

הכותב

צבי יהזקאל מיכלזואהן

(חבר בוועד הרבנים ווארשא)

אטוואצק, אחרי דרך מבוא השלום, הקונטרס שלו בעיני הניקור לנכון הי' למראח עיני הוטב בעיני כי הוטב בסידורו ובלשון צת וקל, ואולם אין צריך בזה להסכמתו כי מי לא יבין איך השעה צריכה לכך כי רבו כמור רבו הדורשים במקצוע הלז ומצוה גדולה לתמוך בידו למען יוכל לבצע זממו ויהי לתועלת גדול.

דברי הדר"ש וטובו המברכו בכוח"ס.

משה במו"ה שלום יוסף זצ"ל

(אדמו"ר מבאבן — בקראקא, י"ר תהלה הרחגת ביח"ל)

ב"ה, דרָאָהָבִישט יום כ"ד אלול ברצות.

הגיעני הקונטרס סדר הניקור השלם מכל חלקי הבהמה מהרב המופלא ומופלא בתורה ובחסידות ויראת שמים מוה"ר דוד אלבערשמיין נ"י מנקר מומחה ומצויין באטוואצק יצ"ו ושמתי עיני עליו ואתבונן על מהותו ותוכנו, סידורו ולשונו, ומצאתי כולו יפה אף נעים מעשי ידי ת"ח ואומן מופלא מומחה ומיחזק בתלמוד ובמעשה וכבר העידו עליו ועל ממוחיות הרבנים הנדולים יודעיו ומכיריו, ואמינא לפעלא טבא יישר כוהו תחזקנה ידיו וראוי הקונטרס הזה להוציא לאור ולהפיצו בישראל ותועלת גדול ימצא בו הלומדים מלאכת הקודש הזו, ובו יראו כמראה מלוטשת כל חלקי אברים הפנימיים הצדיכים ניקור וכל פרטים ופרטי פרטים על אופן מצויין ונעלה, ודבר בעתו מה טוב כי השעה צריכה לכך להזהיר אחב"י ממאכלות אסורות, זה הארס המזיק ומטמם הנפש והלב, וארס נחש בין, שיניו עומדת היינו במאכלות אסורות דזה הוא הפתח המוביל עד טמטום הנפש ונוגע למוחו של אדם כמובא בתשובות הרמב"ם ז"ל לפתח חטאת רובץ על פתח הזה רובץ היצה"ר הדומה לחטה כנודע מחז"ל להכשיל במאכלות אסורות וראה חומר איסור זה **היה** עד שממנו נלמד לכל איסורי אכילה שבתורה דאסורין במשהו ובח"ש כבשים יומא, והוא מהטעם הנ"ל ע"פ שיטות הראשונים דכל איסורי תורה

ב"ה, יום ג' ס' מט"מ תרמ"ז
כאשר הי' אצלי הרב המופלא ירא ושלם וזכר כש"ת מוה"ר דוד אלבערשמיין מנקר מומחה מק"ק אטוואצק, והראה לי קונטרס שחבר על ניקור אחוריים וגם ניקור חלק הפנים, וכבר יש לו הסכמה מגדולי הרבנים, ואני אעמי שאין דרכי לבא בהסכמה על ספרים עכ"ז מחמת שאני מכיר מכבר את הרב הנ"ל ועיניתי קצת בקונטרסו לכן יצאתי מגדרי ואני מסכים ג"כ להדפיס הקונטרס שלו, ובעתים הללו הוא תועלת גדול למנקרים לידע איך לנקר אחוריים.

אהרן נפתלי בריצ ז"ל ואוולאדאווער

(חבר בעד הרבנים דהארשא)

בעה"ת א' דסליחות שנת „בנין ירושלים“ אָטוואָצק.

בהיותי פה על רוח צח להתרפאות הראה לי כבוד המופלא החסיד מו"ה דוד ש"י אלבערשמיין מפה הקונטרס סדר הניקור חלק הפנים והאחוריים לכל פרטי ורקדוקי אשר אסף מכל ספרי האחרונים והשמות שנקראים בהרבה לשונות וסידר אותם בסדר יפה ולשון קל למען ירוץ הקורא בו וניקור האחוריים והלכותי שצפה עתה בעולמנו הוא דבר הנצרך עתה מאוד כי אפילו גדולי הרבנים לא הורגלו לעיין בהלכה ואומנות הזאת במדינתנו, ומעט ספויים מצויים באומנות והלכה הזאת ועתה בעוה"ר הוא דבר הנצרך לשעתו, ע"כ הנני אומר יישר להמחבר שהעיר ה' את רוחו לחבר הכל בסדר מסודר ודבר בעתו מה טוב והנני מסכים עמו להביאו לדפוס ולחלקו ביעקב ולדעתי גם הרבנים ואדירי תורה יתענגו בו. וע"ז בעה"ח יום ושנת הנ"ל.

הק' יצחק זעלינג מקאצק האבד"ק

סאקאלוב (אדמו"ר מסאקאלוב שליט"א)

ב"ה, אור ליום ה' ס' נצבים תרצ"ח.
לכבוד הרבני המופלא בתו"י מוה"ר דוד אלבערשמיין נ"י מנקר מומחה בעיר

אבקש מאד להיות **ש** לעזר ולסעד להפיק זממו להוציא לאור מחברתו.

וע"ז באעה"ח אור עש"ק האוינו תרצ"ט.

יהודא אר"י ל"ב לאנדא

החופ"ק קאָלביעל (ר"ם ביישיבת הכמי לובלין)

ב"ה, ער"ס צ"ט, סלאָנים

לכבוד הרה"ח מופלג בתורה וירא ד' מ' דוד אַלבערשטיין נ"י מנקר מומחה באטוואצק יע"א, אחד"ש כ"ח, את הקארעקטין מן הקונטרס בשם ניקור השל"ם אשר שלח אלי בעש"ק ש"ש ש"ז קבלתים ביום ח' לתשובה והוטב בעיני סידורו, ואשר יבקש ממני הסכמה, הנה בנופו של דבר אני מסכים על עשות ספרים הרבה בענין ניקור וכמו בשו"ב שנתחברו במקצוע זה הרבה ספרים, אבל שדה הניקור עוזב מאד ועלו בו קמשונים, לפי שרק בקהלות מספר השתמשו בניקור ח' אחוריים אבל כעת הזמן גרמא בניקור בכל מקומות מושבות בני" במדינתנו לכן כעת טוב ויפה לעבוד הרבה במקצוע זה ולחבר ספרים הרבה בנידון זה, וכמו בשו"ב אבל לא הרי ניקור כשו"ב, בשו"ב בקיאים הרבנים שיחיו הרבה אבל בניקור אין הרבנים בקיאים כ"כ ואפילו רבנים גאונים ובעלי הוראה מפורסמים נ"י ולכן צריך שיבא על כל ספר חדש בענין ניקור חלק אחוריים עדותן של שני מנקרים מוחזקים באומנות הניקור ומומחים בהלכות ניקור ויראי ד' ומנהגי ניקור ויראי ח' ויתנו עדיהן ויצדיקו את הספר כי נכון הוא לפי הלכה ולפי הנהגו וראוי הוא ללמוד הימנו סדר הניקור ויבואו דבריהם בדפוס על הספר, ואז ראוי הספר לבא בקהל המנקרים, ועל אופן זה הנני מסכים להדפסת הספר של כ"ח ניקור השל"ם ושישתמשו למעשה ושיקרבו את הרה"ח המחבר שי' ושיחמכו בו, ולפי הידוע ששס"ה ל"ח כנגד שס"ה ימוה"ח ולפי דברי זוה"ק הלאו דגה"נ מכות כנגד יום ת"ב, ולכן בזכות הקיום ל"ח זו כראי יהפך לנו השי"ת את יום ת"ב לששון ולשמחה

עזרה הש' איטורי חפצא והיינו ארסיים המשחיתים להנפש, ולכן אף כ"ש מויק ולהרמב"ם ז"ל בהל' תרי"ם גלתה התורה דגם בחמץ: דאסור כ"ש, הרי דהשוה איסור חמץ לז' דזה רומז להיצה"ר ולכן חמץ בפסח צמשהו כמבואר בסה"ק ובש"ע יו"ד דטבח שהשאר חלב כשעורה מעבירין אותו ואינו נאמן לומר שונג הייתי שכן מה מאוד צריכין למלאכה זו מנקר מומחה ויר"ש כי זה לאו מלאכת עבודה, רק מלאכת הקודש ועל ראשי המנקרים המורים אשים דברתי, דעו את אשר לפניכם כשתלמדו את תלמידים לא תעידו עליהם ליתן להם הידאה ותעודה עד שישמש לפניכם זמן הראוי להשתלמותו ומדעו בטח שיכולין לסמוך עליו באופן היותר נעלה ונתגרו המראה כסף שלא להיות המכשלה זאת תחת ירכם ח"ו וישראל קדושים הם ואלים אישים אקרא הרבנים המוסמכים וממנים אותם להביט מראהו ולבדוק אחיו אם הוא יר"ש וראוי להיסמך כי אחריות גדול הוא, והוא אחראי בעד כל המאכלות הכשרות, ואמנם חזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, והשי"ת יצילנו ממאכלות אסורות ויערה עלינו רוח ממרום לטהר את נפשותינו מכל סיג ופגם ויגאלנו בקרוב ושוב לצ"ח מנה במרכת טח"ט חל"ת קרן ישראל.

זאב וואלף עסענפרים

רב ר"ם דק"ק דרז'אָפּאָטשט יע"ו

בעו"ה

כאשר הראני ידי"ג הרבני המופלג בתורה שיראה מוה"ר דוד אַלבערשטיין הי"ו מנקר מומחה לרבים בעיר אטוואצק את מחברתו קונטרס ניקור השל"ם על כל חלקי הבהמה, ואם אמנם כי להסכים צריך להיות בקי באומנות הניקור אשר לא בני הוא, אך בהיותי מכיר היטב את ידידי המחבר צ"י כי דייק וגריס וגם הוא בעל שכל ישר יבדאי יהי' לתועלת מרובה בשגם כבר הסכימו ע' י"ביתו גדולי הרבנים הי"ו, לזאת

הסכמות האדמוריים והרבנים הגאונים שלימיא

ולשמחה וכל הצער והצרות יתהפכו לעונג ולשובע שמחות כברכת המברכו בשמחת התג הקדוש.

יהודא ליב פיין

האביד דפה סלאַגנים והגליל
(פגן-נשיא אגודת הרבנים ימדינת פולין)

ביה

כן ראיתי חבורו של הרב המופלג בתויר מר ר' דוד אלבערשמיין נ"י על הלכות ניקור אחוריים שלקט מספרי הלכות ניקור וסדרם בסדר נכון כדי שיהי' שוה לכל וראוי לאתבוי לתמוך אותו כדי שיוכל להוציא לאור חבורו הנ"ל כי יהי' לתועלת רב להמנקרים.

ועי' באעה"ח א' לך ה' מרחשון צ"ט.

הצער משה ווייס

(בועז הרבנים בלאז ומפקח ראשי בבית הניקור הקהלי)

והאחוריים וסדר נכון למעשה בפועל כדין וכשורה והטיב אשר עשה בחיבורו הנ"ל כי סדר הניקור שנרשם בהקונטרס מתאים לכל הפרטים כמו שמנקרים בפה, וכל מי שינקר כפי הסדר והלימוד של הרבני הנ"ל בספר יהא הבשר מנוקד כד"ת ויהי' כשר אף למהדרין מן המהדרין.

על זה באנו על החתום אנחנו המשגיחים על הכשרות ועל הניקור בפה ווילנא.

אליעזר דימענטמאן

יעקב רודניק

בצלאל בהרב ר' משה זצ"ל גאלבערב

בעז"ה

הנני לקיים בזה חתי המופלגים בתויר מו"ה אליעזר דימענטמאן, מו"ה יעקב רודניק ומו"ה בצלאל גאלדבערג הי"ו המשגיחים על הכשרות והניקור בבתי המקולין דפה מטעם הרבנים והקהל דפ"ק יצ"ו. ולראי' חתמתי אור ליום ועש"ק ב' כסלו תרצ"ט, ווילנא.

אברהם יעקב בהגאון מו"ה

שלמה הכהן זצ"ל, מו"צ בוילנא

אמר המחבר: יען שהרה"ג אביד סלאַגנים שלימיא במכתבו אלי כתב שמטתים על ספרי אך שגם אחרים ממנקרים מומחים וי"א יתנו עדיהן על הספר כי נכון הוא ושיהו מודפסים בתוך הספר לזאת הצנתי כאן המכתבים שהשגתי מאת המשגיחים על הניקור והכשרות בוילנא, ה"ל:

ביה

היות שהרבני המופלג וכו' כש"ת מוה"ר דוד אלבערשמיין נ"י מנקר באטוואצק שלח לפה קונטרס הניקור השלם מכל חלקי הבהמה חלק הפנים והאחוריים ואברים הפנימים אשר חיבר, ואף שיש לו הסכמות מכמה גדולי הרבנים שיחיו שמעידים על הרב המחבר הנ"ל שהוא מנקר מומחה עכ"ז פנה גם אלינו לחוות דעתינו אם מתאים למלאכת הניקור דפה שבודאי יש בפה מנקרים מומחים אשר קבלו סדר הניקור מהמנקרים הקודמים מהדור הישן שהיו אנשים חרדים שבודאי ניקרו כד"ת, והנה אחרי שבקרנו את הקונטרס הנ"ל מצאנו לנחוץ להודיע בשער בת רבים שהקונטרס של המחבר הנ"ל מכליל כל פרטי הניקור מחלק הפנים

ביה, אור אור ליום ב' ויצא תרצ"ט.

כאשר הראה לי הרה"ח המופלג בתויר מו"ה דוד אלבערשמיין נ"י מנקר מומחה מאטוואצק את חבורו קונטרס הניקור השלם שחיבר שבו מסודר, בקיצור בסדר יפה אף נעים כל פרטי הניקור בין של פנים בין של אחוריים לכל פרטיהם ודקדוקיהם, וכן השכיל לעשות בהענינים הנוגעים להוראה בכל פרטי דיני ניקור באופן שחבורו זה יהא שוה לכל נפש בין להמנקרים ובין להרבנים יושבי על כס הוראה, ואמינא לפעלא טבא יישר וחפץ ד' בידו יצליח. ומהראוי לסייע ולהחזיק בידו והכל מסייעין למלאכת שמים.

ולראי' בעה"ח

יעקב זילבערשמיין

(חבר בועז הרבנים דווארשא)

אי"ה תועלת גדול הן בחלק אלימוד והן בחלק המעשה של המקצוע הזה.
חיים יהושע נומשעבמער

(חבר בעד הרבנים דווארשא)

בעו"ה, ד' וישלח תרצ"ט ווארשא—סובונויק.
 ראיתי הקארעקטין מספרו סדר ניקור השלם של כבוד ידי"ן הרה"ח ומהולל איש חמודות ויראת ד' אוצרו וכו' כמוה"ר דוד אלבערשמיין נ"י מק"ק אטוואצק וההסכמות מגדולי הרבנים, ואף שאין דרכי לצאת בהסכמות על ספרי הלכה בפרט בהלכות עולם הנחון כעת שהוא, אומר הבא מן החדש להתירו, ובפרט שכבר יצאו רבנן בשבח המגיע לכתבים ומשבחים ומהללים את ספרו שהוא תועלת גדול לרבנים ומנקרים, ואף כי קשה לי הכתיבה כעת מחמת ציווי הרופאים עלי, עכ"ז לא יכולתי להתאפק ואשיב מפני הכבוד של הרב המחבר, ובפרט כי משמים קמוכי ל"י לזכות את הרבים שזכות הרבים תלוי בו, ואברכו לברך על המוגמר.

הק' **צבי הירש פרידלינג**

(אבד"ק גיסקוביץ וכעת רב בסובונויק—ווארשא)

בעו"ה

דבר בעתו מה טוב הוא קונטרס הניקור אשר פעל ועשה הרבני המופלא בתורה ויראת ד' טהורה וו"ח כש"ת מוה"ר דוד יחי' אלבערשמיין מק' אטוואצק אשר בטח יהי' לתועלת רב לכל העמלים במקצוע זה. ואף ידי תכון עמו להוציא לאור עולם יתמכו ספרו זה. ואחב"י דורשי ואוהבי תושי' בידו למען יוכל להוציא זממו הטוב. הכותב וחותם למען כבוד התורה ולומדי'.
 אור ליום ד' פ' ויצא ז' כסלו צ"ט

יצחק מאיר ברמ"א קאנאל

(חבר בעד הרבנים דווארשא)

ב"ה, ווארשא, יום ג' וישלח תרצ"ט,
 למראה עיני ה' הקונטרס סדר הניקור השלם מהמחבר המופלא והמופלג ת"ח ויר"ש ואומן מומחה מוה"ר דוד אלבערשמיין נ"י מאטוואצק, אשר יגע וטרח הרבה להביא הספר הנחון הזה כעת תחת מכבש הדפוס, ולפעלא טבא אמינא ישר! ויזכה המחבר הצ"ל להפיצו ביעקב וכל ההוגים בו ימצאו

הערה להשמטת ההקדמה:

עיין רמב"ן נצבים ד"ה ומל שקודם חטא הקדום ה' הטבע רק לטוב וכן יהי' לימות המשיח וסיבת התנגדות הוא ערלת הלב עיי"ש, עיין שבת פ"ה במ"ת זכו לעשי' קודמת לשמיעה בחינת מלאכים שנבראים רק לשלוחתן, היינו הטבע רק לטוב כי טבע קודמת להשגה ותורה נתנה מבחינת "חרות" על הלוחות חירות מיצה"ר, כ"ק מרן הרה"צ אדמ"ר שליט"א מאמשינאו אמר בשם כ"ק הרה"צ אאמ"ר זצ"ל וכל העם, "רואים" את הקולות רואים הווה, א"כ זה הכח הוא נצחי לכל אחד בהדרגה לפי גינתו בתורה ושמירת מצותי' כן זוכה למילת הלב, כן יטהר השי"ת את לבנו לעבדו באמת, אמן:

פ ת ח ד ב ר !

(תוכן הענינים)

תוכן קונטרס הזה מכיל בקרבו סדר ניקור חלק הפנים, סדר ניקור חלק האחוריים וסדר ניקור חלקי אברים הפנימיים. בו מבורר היטב בסדר נכון ויפה וזהירות יתרה כל פרטי דיני ניקור ונתאחד לפי הנהוג בפולין, בליטא, ובגאליציען, בכל פרט ופרט מדיני הניקור ציינתי למטה כל המקורות מגמ' ומפרשים עד הפוסקים האחרונים וספרי ניקור שעליהם תמכתי יתדותי. גם כתבתי לוח המפתחות מכיו חלקי בשר אחוריים הצריכין ניקור בציון השמות שנזכרים בהם בפולין ובליטא, לוח המפתחות מי"ב חלקי בשר ועצמות מאחוריים שהם טריפה, לוח המפתחות מכ"ד קנקנות גה"נ וחלב הצריכים חיטוט. עוד הוספתי בו ציורי הקנקנות שקשה לחטטם מחמת רוב פצולם. גם לרבות הקונטרס נ. ב. **ב י ר ו ר ה ל ב ה'** שבו יבואר בקיצור נמרץ כל דיני הניקור מכל חלקי הבהמה עם כל הלכותי וטעמי, וכל פרט ופרט מבורר היטב בהנוגע לדינא אם נמלח או נתבשל איזהו מחלקי הבשר בלא ניקור, וכל דין ודין שבו הוא אחר עיון הדק היטב בכל הפוסקים והבירור להלכה עם ציון המקורות שמהם נשאבו. גם הוסכתי בו דברים אחדים נחוצים מאד בענין ניקור, עם הקדמה והשמטה להקדמה בהתעוררות לוריזות גדולה מגודל חומר איסור גה"נ במאמרים יקרים בענין זה.

בענין שנוהגים הקצבים בכבשים השמנים שמפשיטים כל המכסה של אחוריים עד אוד האלי ונדבק מתחתיו החלב של הקושליץ וחלב הכסלים והקלבוסת וקשה מאוד להסיר החלב מהמכסה וגם יש שם כמה חוטי חלב והם מוכרים כל המכסה לשומן כשר ואין להם שום ידיעה בניקור זה שמעתי שכמה גדולים אסרו זה עוד משנים קדמוניות:

הקדמת המחבר

ב"ה

דהנני בזה הקונטרס "סדר הניקור השלם" מברר כל דיני הניקור מכל חלקי הבהמה, מסודר בטוב טעם, כפי אשר חנן אותי השי"ת, ולמדתי ויגעתי בספרי ניקור ראשונים ואחרונים, וגם אשר למדתי ויגעתי אצל מנקרים מומחים, עשיתי גם אני ב"ה דבר בעתו מה טוב, להקל על המלמדים, ועל התלמידים, להיות לפניהם סדר הניקור, כי הסדר הוא עיקר גדול בכל הלימודים, שלא יבואו לידי שגיאה ושכחה ח"ו וגם הוא דבר נכון ונחוץ להרבנים שליט"א, שיהי' להם ידיעה ברורה בהניקור מכל חלקי הבהמה, זהנני להודיע לכל הבאים להתלמד מלאכת הקודש הזו, שבלימוד הקוב"ה, סדר הניקור" לבר לא יצא ידי חובתו להיות מנקר מומחה, עד אשר ילמוד אצל מנקר מומחה בפועל ממש מעשי הניקור, וגם יעיין בזה הקונטרס, ועיי' הלימוד והמעשה יבואו לשלימות הענין, עיין גם' סוטה דף ל"ו, עיי"ש שכל מצוה ומצוה נכתרו עליה ארבעה ברייתות, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, וכולם מחלקי המצוות, ובפרט ניקור אהוריים שהוא ענין חמור, שלא מצינו בכל הש"ס בענין מאכלות אסורות כלשון הזה, "ישראל קדושים הם", רק אצל שמנונית האיד, ועיין גודל חומר הענין בזה"ק פרשת וישלח זה לשונו: ואמאי אקרי גה"ג, כלומר גיד דאיהו מנשה לב"ג מפלגנא דמאריהון, וחמין הוא יצה"ר רביע, וכו', א"כ איך לא יחדר האיש וילפת בגשתו לנקר חלק אהוריים שלא יכשל ח"ו אפילו במשהו, כי קנוקנות גה"ג וחלב צריכים חיטוט, עיין רוקח סימן ת"ט, ז"ל: וצריך ליטול גידי הירך, ויוציא מכל הירך שלא ישתיר אפי' כחוט השערה, גם חלקי הבשר הצריכין קליפה וגרידה שלא יחסר אפילו משהו, כי הדברים שמרמזים על יצה"ר נאסרים במשהו ובהנאה כענין חמץ בפסח, עיין זוה"ק פ' בא ברע"מ, ז"ל: בין חמץ ומצה בכמה דוכתי דא יצה"ר ודא יצ"ט לכן שיטת זוה"ק בפ' וישלח שגיד הנשה אסור בהנאה, כדאיתא שם ז"ל: אוף הכא נמי מסאבא דסאיב ההוא אתר, ומאתר מסאבא לית לן לאתהנאה מני' כלל, וכן בגמ' פסחים פרק כ"ש סובר ר"ש דגיד הנשה אסור בהנאה, וסתם ר"ש הוא רשב"י, ועיין ברדב"ז ח"ג תקמ"ו וז"ל: שאלת על מה נשתנה חמץ בפסח מכל איסורין שבתורה, שהמירה עליו תורה להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין, ולחפש אחריו ולשרש אותו מכל גבולין, וכו', וסוף דבריו בתשובה: ועל כן אני סומך על מה שאמרו חז"ל במדרשות כי חמב"פ רומז ל"יצה"ר, והוא שאור שבעיסה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפסי כל שהוא לא בטיל, והרי זה אמת ונכון עכ"ל: ובוה נחלט אצלנו מנקרי פולין בל"ג שלא לקרב למלאכת הקודש הזו רק בני תורה ויר"ש, שלא לגשת למלאכה זו כלמלאכת חול, כי הוא באמת מלאכת הקודש לשמור הקדושה כלשון הגמ' הנ"ל, ישראל קדושים הם. ובוה י"ל הענין שנסבב באחרית

באחרית הימים האכרח לנקר אחוריים, עיין זוה"ק פ' וישלח וז"ל: ואית
בב"נ שס"ה גידין, ולקובליהון שס"ה פיקודין, דלאו אינון איתיהב למעבר,
ולקבל שס"ה יומין שתא, והא תשעה באב חר מנהון דאיהו לקבל ס"מ דאיהו
חד מאינון שס"ה מלאכין, וכו', הנה ענין חיטוט וביעור הגידין מעומק הבשר
ענין ביעור היצה"ר מקרבינו, שזה כל עבודותינו עד ביאת הגואל, שיהי'
ביטול היצה"ר בכלל, ובוה י"ל הגמ' חולין פ' ג"ה דף צ"ב, וישר אל המלאך
ויוכל לו, מי נצח למי, יעקב נצח להמלאך, היינו לשר של אדום, ויוכל לו
להמלאך, משמע שהמלאך לא פעל כלל, ובמרש איתא, ויגע בכף יריכו, נגע
בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות, וכו', א"כ משמע שהמלאך נגע בו,
ופעל קצת, דהענין הוא, דבשורש כללות ישראל לא נגע המלאך ח"ו כלל, כי
יעקב שורש ישראל, ולפיכך אז דייקא בזה המעשה נק' ישראל ע"ש כי שרית.
וגו' בחינת ישראל סבא, שורש ישראל, כי בשורש הגין יעקב אע"ה ונצחו
שלא יוכל להזיק כלל, אכן ביוצאי יריכו נגע, היינו בענפים המתפשטים מן
השרש, וזהו ענין המד' נגע בצדיקים שהם עתידים לעמוד הימנו ולכן ניתן
לנו זו המצוה של חיטוט גיד הנשה לתקן זה הדבר, כי המלאך שרו של
אדום הוא הס"מ, שדרכו לחפש וללבש העבירות בלבוש המצוה, ועי"ז מחטיא
ח"ו, שזה ענין נבואת עובדי': איך נחפשו עשו נבעו מצפוניו, דמתרגם ר"י
אתגליין מטמרוהין שזהו עבודותינו לגלות מצפוניו ומסתוריו. שהוא מסתיר
ופכסה הרע בטוב, והתיקון הוא לגלות הדברים, ולברר טוב מרע, והנה דרכו
של השורש להיות מכוסה, והענפים מגולין, כלשון הגמ' העוקר ע"ז צריך
לשרש אחרי', היינו שהענפים מגולין, ועיקר העבודה לעקר ולשרש השורש,
וכאן בגיד הנשה השרשים של הקנוקנות מגולין, וכל העבודה של החיטוט
הוא רק בענפים המתפשטים מן השורש, לפי שהשורש כבר נצח יעקב אע"ה.
שלא יהיה לו שום מגע, ועשאו מגולה, היפך כח שרו של עשו להסתיר הרע
בטוב כנ"ל, אכן הענפים אשר נגע בהם המלאך נשאר מכוסים, לכן כל
עבודתנו לבטל היצה"ר, ולהכרית הרע, לתקן הענפים, ובוה היום באחרית
הימים, כאשר אנו מחטטים ומציאים הגיד הזה, שהוא נגיעת כח של הס"מ
עם כל ענפיו שלא ישתיר ממנו שום משהו, כן יבער השי"ת היצה"ר
מקרבתנו, ויתברר הטוב מהרע שלא יהיה שום אחיזה להרע בהטוב, וכאשר
הגיד הזה כנגד תשעה באב, יהפוך השי"ת אותו ליום ששון ושמחה, ואז
יקויים בנו הפסוק להלן שם הלא ביום ההוא נאום ה' והאבדתי חכמים מאדום
ותבונה מהר עשו וגו' מחמס אחיך יעקב תכסך בושה, ונכרת לעולם בב"י, אמן.

סדר ניקור חלק הפנים

א.
בשר החוטמת
שקדורט.

יחיתוך הלבון מכל אורך שפת חצר הכבד המחובר ברחב הצלעות לצד מטה הנקרא (אָגער-לאַטקע), אח"כ מיסר א' הקרום שעלי' מצד חוץ, וגם מהצלעות עד הפלאנקין, ויחתוך עצם הרך ב' ורק מקצה החזה סמוך לפלאנקין הנקרא (קשענסקי), אח"כ יקלוף מעל שפת הצוארון שעל הפלאנקין הקרום רק ולבן, ויפירר הצוארון מעל הפלאנקין עד תחת קצות הצלעות, כדי שימשכו חוטי העוקץ מתחתיו בנקל, ויסיר קצה צלע י"ג הנשאר כאן מהצלע הי"ג שהיא טריפה ג', פעמים שיש בבהמה צלע יחירה, דהיינו י"ד צלעות גדולות, נוהגין להסיר כל הצלע י"ג ו' מחלק הפנים לטריפה, גם הקצה של הצלע י"ד הנשאר מאחוריים, אח"כ יחתוך בסכין תחת החוטי עוקץ הרביקים לאורך צלע י' וצלע י"א ראשם מחוברים בחוליות השרדה, וסופם מתפצלים תחת הצוארון שאצל הפלאנקין, וימשוך אותם עד סופם שלא יאשר כלום תחת הצוארון שצריכין חיטוט ח', החוט הג' דבוק לאורך צלע י"ב, קולף החוט הזה יחד עם הקליפה מעל בשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג שצריך קליפה לכל ארכו ויוציא סופו של חוט מתחת הצוארון, ואם יאריך עוד הצוארון אחר החוט הג' יעשה קליפה לצד פנים ויוציא משם כל חוטי חלב, אבל נכון להחמיר להסיר אותה חתיכת הצוארון אחר החוט העוקץ הג' לטריפה, כי הוא נחתך מהצוארון טריפה ו' של אחוריים, באם יאריך המכסה אחר הצלע י"ב צריך קליפה כמו אצל האחוריים.

ב.
פלאנקין

אח"כ יקלוף ו' הפלאנקין, מתחיל אצל סוף עצם החזה, במקום שחתך העצם הרך הנקרא (קשענסקי), וקולף מכל משך חוטי הדם הנראים לכל אורך הפלאנקין היוצאים מתחת החזה, וקולף משם ואילך כל הפלאנקין עד סופם, שהוא בשר לבן וקשה, וקולף גם הבשר הזה, ובאם יש בבשר זה הטיבור ח' יחתוך אותו מתוך הבשר וגם חוטי הדם הנ"ל שעל הפלאנקין יקלוף, אבל למעלה מהחוטם הללו אין צריך קליפה, כי למעלה מהחוטין בודאי בשר הצוארון חופה, אבל אצל כבשים אין זה כלל, כי פעמים נמשך הצוארון רחוק קצת מהחוטם הללו ובוה צריך לקלוף אחר גמר כסוי הצוארון.

ג.
קושליץ ראוביוו

המבזהים בעת שחולקים חלק הפנים מאחוריים, חותכין בתוך בשר הקושליץ באלכסון, ומניחין אותה לחלק הפנים, גם קצת מחוליות השרדה שאחר צלע י"ב, צריך להסיר בשפת בשר הקושליץ, בשר ט' האצבע עם החלב

נוהגין להוציא מכולם ג' חוטין.

ו' שהיא טריפה ע"פ מסורה (ספרי ניקור).

ז' יוריד ס"ד הג"ה, רש"י חולין צ"ג, ד"ת וס"ה, אבל במקימוהינו נוהגין לאסור, לא כבני אשכנז.

ח' שיש לו דין אחוריים (ספרי ניקור).

ט' מסורה (ספרי ניקור).

א' יוריד סימן ס"ד משום חלב.

ב' שיונג מחלב הכסלים (ספרי ניקור).

ג' משני שקשה לנקות אותו מהלב (ספרי ניקור).

ד' דרכי תשובה סימן ס"ד, ס"ק ס"ו.

ה' גפרא חולין דף צ"ג: חוטין שבעוקץ אסורין

תלתם מימינא ותרתי משמאלא, ע"כ. וכרי שלא להחליף

החלב שסביביו עד צלע י"ב, ויפריד העור החיצון מעל בשר הקושליץ עד כנגד התחלת צלע י"ב א, ויגרוד החלב שעל המראה כסף, ומתחת העור, ויקלוף בשר הארום שבשפת הקושליץ, חוליות השדרה הנשארים מאחוריים יקצץ עד צלע י"ב עם הבשר ושומן שעלי' שהוא ב טריפה, פעמים שנשמט לחוט השדרה של אחוריים ונשאר מחובר לחוט השדרה של חלק הפנים יזהר לחתכו לטריפה.

אח"כ יפריד הבשר והשומן מעל כל אורך עצם החווה, ויסיר מתחתיו שני חוטי דם שמונחים בכל אורך החווה.

ד.
חווה
ה.
הצואר

באורך הצואר יש שם לפעמים שלשה חוטי דם שני חוטין דבוקים על בשר הצואר למעלה, אחד חוט גם ומלא דם, ואחד חוט דק, והחוט השלישי חוט עב מלא דם מונח לכל אורך הצואר בתוך השומן לא עמוק, ויסירם לגמרי, כי הם מלאים דם בעין.

אח"כ מהפך הבשר לצד השני, ומסיר הכתף מן הבשר, ושם יש על הבשר קשר מכמה חוטין יחד של דם, והם הנקראים חוטי הכתף ג, ויוציאם כלם מתוך שומן הכשר, וגם בצד השני תחת העור יש כנגדם חוט של דם בצורת מזלג ויוציאו.

ו.
בשר הכתף
ראשאלאורע

אח"כ יסיר גם מהכתף כל חוטים שבתוכו, ועליו, בצד פנים, גם בצד חוץ יש לפעמים חוט דם תחת העור, יסירו.

ז.
שכתף ברעטין

בשר הנקלף מעצם היד בכל ארכו סמוך לעצם יש שם שני חוטי דם ויסירם.

ח.
חיר פרגנע

שומן שמסיר מן הירך אצל היתד באומצא קטנה, יראה שלא יטול עמו מחלב שבשפת הכף שממוך לו, של פרה או כבשה, מסיר ממנו כל הכחל וכל חוטי הדם שיש בתוך השומן, השקדים (דריוען) נוהגים להסיר אותם משום מיאוס, גם נוהגים להסיר הכחל אפי' מבהמה שאינה מניקה, חוץ מעגלים, אם נשאר על השומן מהקרום ה' לבן שעל אומצא קטנה שתחת הכחל יסירו, שומן זה מן זכר מסיר מתוכו בשר הערוה וגם חוטי דם ושקדים.

ט.
שומן סביב הכחל
גאצין מעץ

טריפה ע"ם מסורה (ספרי ניקור).
ג) סדר הניקור של בעל העיטור.
ד) מפני גזירת כחל (ספרי ניקור).

א) כי מתחלת צלע י"ב אינו מפרקת כי הכשר.
ב) דבוק בחוץ להצלע.
ג) שהיא מהוויטיטינקע של אחוריים שהיא

סדר ניקור אחוריים

הלקי בשר ועצמות
טריפה ונידון
חצויים חיסוט

קולף (בשר א) הערוה מעל קצה הכף אצל האלי' וגם אצל אומצא קטנה עד המראה כסף, וגורד המ"כ, ומסיר שני גידי החיצון שעל אורך הכף תוך העור, ויוציא אותם עד סופם שמתפשטים תחת הלשון שאצל הכף, ומסיר החלב ובשר שבתוכו שהיא ג) טרפה, מעל עצם הנקא אצל הקלבוטת, וחלב הקלבוטת, וחלב הכסלים, וחלב הכליות עם הכליות.

א
בשר ערוה
שעל הכף
א'
שני גידי החיצון
שעל אורך הכף
ב
בשר שבחוץ
החלב

יחתוך השוק מארכובת הירך, בשר שעל עצם השוק נחלק לשני חתיכות, הבשר שרבוק על העצם נקרא עכבר גדול, ועלי' רבוק חתיכה שני' נק' עכבר קטן, מסיר העכבר קטן, ויסיר ממנה שתי חתיכות קטנות הרבוקים עלי', אחת חתיכה קטנה דקה שרבוק עלי' באמצע, ואחת חתיכה קטנה עגולה שרבוק אצלה מן הצד שהיא ג) טריפה, וגם יסיר עמהם כל קרום החיצון, מקום הסרת הקרום גורד היטב, בצד השני גורד כל המ"כ ופותח כל ארכו באמצע עד שיגלה המ"כ בכל ארכו בפנים, וגורדו היטב, וקולף כל מקומות בשר ארום, וגורד כל המ"כ, ויגלה לארכו בצד הרק קנוקנות גה"ג, ומחטטו, גם בצד העב מחטט גיד הנראה בתוך הבשר לרחבו.

א.
עכבר קטן
ועלי' רבוק
חתיכה שני'
נק' עכבר קטן,
מסיר העכבר קטן,
ויסיר ממנה שתי
חתיכות קטנות
הרבוקים עלי',
אחת חתיכה קטנה
דקה שרבוק עלי'
באמצע, ואחת
חתיכה קטנה עגולה
שרבוק אצלה מן
הצד שהיא ג) טריפה,
וגם יסיר עמהם כל
קרום החיצון,
מקום הסרת הקרום
גורד היטב, בצד
השני גורד כל המ"כ
ופותח כל ארכו
באמצע עד שיגלה
המ"כ בכל ארכו
בפנים, וגורדו
היטב, וקולף כל
מקומות בשר ארום,
וגורד כל המ"כ,
ויגלה לארכו
בצד הרק קנוקנות
גה"ג, ומחטטו,
גם בצד העב מחטט
גיד הנראה בתוך
הבשר לרחבו.

אד"כ מסיר העכבר גדול מעל עצם השוק, בצד פנים לצד העצם רבוק שם לארכו על המ"כ קנוק' גה"ג, קולף כל המקום הזה עם המ"כ והקנוק', אח"כ יעשה קליפה בכל צד החיצון, חוץ מהמ"כ שבאמצע, שרי בגרידה, ויפריד הבשר של המ"כ זו עד חציו, ויגרוד מתחתיו השומן, גם ינקר השומן מכל הסדקין שיש שם, ויחתוך הזנבות ה) הלבנים מכל קצה העכברים.

ב.
עכבר גדול
המקום הזה עם
המ"כ והקנוק',
אח"כ יעשה קליפה
בכל צד החיצון,
חוץ מהמ"כ שבאמצע,
שרי בגרידה, ויפריד
הבשר של המ"כ
זו עד חציו, ויגרוד
מתחתיו השומן,
גם ינקר השומן
מכל הסדקין שיש
שם, ויחתוך הזנבות
ה) הלבנים מכל
קצה העכברים.

קוצץ ראש העצם של מעלה לצד עצם הירך עד שיראה המה, ולמטה לצד הרגל מסיר העצם הרק המחובר לגיד הענקיל עם ההענקיל שהם טריפה ה) גם מעצם השוק יקצוץ בהקצה שאצל הרגל כל מקום הלובן ו) ושאר העצם ינקה היטב מכל שומן ובשר שעליו.

ג.
עצם השוק
קוצץ ראש העצם
של מעלה לצד
עצם הירך עד
שיראה המה,
ולמטה לצד הרגל
מסיר העצם הרק
המחובר לגיד
הענקיל עם
ההענקיל שהם
טריפה ה) גם
מעצם השוק
יקצוץ בהקצה
שאצל הרגל כל
מקום הלובן ו)
ושאר העצם
ינקה היטב מכל
שומן ובשר שעליו.

מסיר האומצא הקטנה המחוברת לכף ולצוארון, בצד פנימי מסיר קרום הרק וחלב הרבוק סביב וקולף הבשר, בצד השני יגביה

ד.
אומצא קטנה
מסיר האומצא
הקטנה המחוברת
לכף ולצוארון,
בצד פנימי מסיר
קרום הרק וחלב
הרבוק סביב וקולף
הבשר, בצד השני
יגביה

(א) משום מיאוס וחלב שהתחיו (סמרי ניקור).
(ב) מטורה (סמרי ניקור).
(ג) מטורה (סמרי ניקור).
(ד) מפני עצמותים לסופן של גה"ח (סמרי ניקור).
(ה) מפני עצמותים לסופן של גה"ח (סמרי ניקור).
(ו) דרכי תשובה סימן ס"ד.

ינביה הקרום העב ולבן עד אחר המ"כ שבאמצע וגורד המ"כ וקולף שם הבשר האדום, ומסיר הקרום הדק שתחת הקרום הלבן עד אחר המ"כ, ויגלה בתוך בשר האומצא קנוקנות של חלב ונה"ג בצורת (שי"ן) ומחטט עד סופם א).

מסיר הלשון המחובר לכף, ומנח על בשר הירך, וקילפו כולו משני צדדיו, חוץ ממקום שדבוק עליי עור החיצון.

מסיר הכף, ויסיר ממנו הכפתור שסביביו, וקולף אותו מכל צדדיו, גם המ"כ, וינקה אותו היטב מחלב ונידון.

הכף קולף אותו מכל צדדיו, וכל בין הפרשות, וגורד המ"כ מקום הסרת הכפתור קולף גם המ"כ, בשעת קליפה יראה שלא יקלף שרשי גידין הצריכין חיטוט, כדי שיוכל למצוא אותם לחטט אחריהן, בבשר שמן יגרוד החלב מעל עור הנשאר מגולה סביב שפת הכף עד המ"כ של העור, ומהפכו לצד החיצון, ומפריד המכסה מעל בשר הכף עד מקום שמחוברין יחדיו, המכסה והכף, אחר החוט הלבן שעל המכסה, וקולף כל המכסה עם החוט הלבן עד סמוך להמ"כ, ומפשיט בסינר הקליפה על המ"כ שבקצה המכסה שישאר המ"כ נקי, וקולף גם בשר הכף במקום הסרת המכסה, ויגלה בצד זה הבשר שורש החוטין שמתפשטין הם באמצע בשר הכף תחת מ"כ גדול שבצד שני בצורת קרן צבי, וסופו נכנס תחת המ"כ קטן שבצד שני בצורת מולגים, ויגלה אותו כולו ומחטטו, אח"כ כהפך הכף לצד פנימי, ויגלה משרשי גידין שבאמצע בשר עב קנוקנות שמתפשטים באורך הכף תוך הבשר בצורת שי"ן כפולה ויגלה כל הענפים עד סוף שיפוע א) הכף סמוך לעור החיצון, ושם נגמרו הקנוקנות בצורת מולגים ומחטטן, אח"כ יגלה סמוך לשורש השי"ן עמיק קצת ממנה לצד קצה העב לכל אורך הכף קנוקנות צורת יד ומחטטו מכל המקומות שמתפשט גם בעומק הבשר, אח"כ יגלה בצדו לצד הקצה קנוקנ' בצורת ט' כתובה ומחטטו, אח"כ יגלה שורש שאצל שורש קנוקנות היד באמצע עובי הכף קנוקנ' שמתפשט משרש זה בעובי הכף עד תחת המכסה ומחטטו ומגביה חתיכת בשר הדבוק על שרשי הקנוקנות הנ"ל וקולפה בצד הפנימי וגם יקלף הבשר במקום זה עם כל השרשים, המגקר צריך לידע שפעמים משונים קצת התפצלות הקנוקנ' מכפי הצידור אשר עשיתי וצריך לדייק לחטט אחריהן לפי התפצלותן.

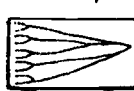
מסיר התחלת הליעדוויץ הדבוק על ראש עצם הבוקא ומסירו גם מחוליות הקלבוטת ושדרה ומעל הצלעות הקטנות עד שיסיר כולו עם הליעדוויץ הטריפה א) הדבוק עמו לארכו ומסיר מעל

ג'
 קנוקנות גורד
 הלבב באמצע
 קטנה בצורת
 (שי"ן)

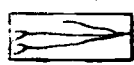
ד'
 קנוקנות גורד
 צורת קרן צבי

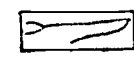
ה'
 קנוקנ' גורד
 צורת כפולה

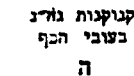
ו'
 קנוקנות גורד
 צורת יד

ז'
 קנוקנות גורד
 צורת טית

ח'
 קנוקנות גורד
 בעובי הכף

צ' צדדין טריפה

ה. לשון

ו. כפתור, קנוקנ'

ז. כף

ה. לעדוויץ
 שאלעצרוויצ

מצאתי בניקור האשכנזים שלערהיץ טריפה ועצם היסטיקע וצלעות קטנות קבלה איש הלכה למשה מסיני שהם טריפה.

א) ובה שמואל,
 ב) רוקח סימן ת"ט קנוקנות גה"ג יותר שלא ישתיר אמי' כזוט השערת,
 ג) מסורה ספר ויזוף אברהם פגול' אחד שמביא

מעל הלעדוויץ הכשר קרום הדק שעליו ומסיר הלעדוויץ הטריפה ממנו ביד ולא בסכין ויראה שימשוך עמו הד' תוסין הדקים של חלב הנשרשים בתוך רוחב לעדוויץ כשר וקולף כל בשר הלעדוויץ משני צדדיו וגורד המ"כ ופותח הפרשות שבין הדביקים עד המ"כ וקולפו וגורד המ"כ, חוטים הלבנים הנראין בתוך הבשר ותצגם.

אח"כ קוצץ עצם השדרה עם הקושליץ מעצם הקלבוטת והצנה ועמו הצוארון והמכסה, ומסיר בשר אצבע המונח תחת אורך הקושליץ בינו ובין הצוארון הכשר שהוא א טריפה וגם הצוארון הטריפה המונח על הצוארון כשר עם כל החלב והקירומים שסביביו וקולף הצוארון ומסירו מעל המכסה וקולפו בצד השני וחותר ממנו כל החוטים הלבנים.

אח"כ ימשוך בסניור החוטים של חלב הנראים תוך המכסה ויוציאם, וגורד סביבו החלב שעל עור המכסה עד המ"כ של עור וקולף כל המכסה, אח"כ מסיר הצלע י"ג שהיא טריפה ג.

אח"כ מפריד הצלעות הקטנות מן בשר הקושליץ וקוצץ אותם עם חצי עצם השדרה עד אחר מקום מושב החוט השדרה כל

האורך והם טריפה, ג אם נשאר עוד מחוט השדרה על עצם השדרה הכשר יסיר אותה שהיא טריפה ד וינקה היטב מקומו בסניור, אח"כ יגביה בידו העור החיצון של הקושליץ מצד זה שנחתך מחלק הפנים ומפרידו מהבשר עד הגבנון היינו מקום גבוה תחת העור באמצע הקושליץ ושם דבוק העור היטב להבשר, אצל כבשים ה צריך להפריד העור מעל כל הקושליץ ויראה שימשוך עם העור המפריד מהבשר חוטין הנמשכין מרוחב בשר הקושליץ בשפתו ודבוקים בהעור וישמור שני חוטי החלב, אחד שנמשך עם העור לצד הצנה ודבוק בעור, ואחד שמונח בבשר הקושליץ תחת המ"כ סמוך לגבנון וימשוך אותו מתחת המ"כ, שני חוטי החלב האלו ימשוך אותם בסניור עד שרשם, ואם אינם נמשכים עם הסניור, יחטט אותם בסכין עד סופם, שמתפשטים בתוך המכסה וגורד היטב ו המ"כ של הקושליץ עד הגבנון ולמטה במקום שנפרד העור גם לאחר הגבנון יגורד וגם כנגדו יגורד העור ג"כ עד המ"כ של עור, ויסיר כל חוטים הדבוקים בהעור ויקלוף הבשר האדום של שפת הקושליץ, אח"כ מהפך הבשר לצד השני וקולף הפסין לבנים הנקלפים מעל הצלעות הקטנות ויראה שם אצל הפסים הלבנים שרשים של קנוקנות חלב לרוחב הקושליץ בין חוליא לחוליא ויחטטם מתוך הבשר עד שפת הקושליץ, אח"כ יראה למצוא בתוך בשר הקושליץ למעלה סמוך לעצם

ט'
ד' וט'י חלב
ברוחב הלעדוויץ

ך
בשר אצבע
שאצל קושליץ
צוארון טריפה

ח
צלע י"ג
שש צלעות
קטנות עם חצי
עצם השדרה
(ח'ט'ט'י'ק'ט')
חוט השדרה
של אחוריים

י'
ה' וט'י חלב
בקושליץ

י"א
קנוקנות חלב
לרוחב הקושליץ
בין חוליא
לחוליא

(א) מסורה (ספרי ניקור).
(ב) ממני שקשה לקנותה מחלב (ספרי ניקור).
(ג) מסורה (ספרי ניקור) גם ס' ויוסף אברהם.
(ד) ממני שיונק מחלב הכסלים גם יסיר הקירום שחתתיו (ספרי ניקור).
(ה) ממני שקופצים ומפרק יותר (ספרי ניקור).
ד"מ ס"ד אות ב'.
(ו) כ"ז סימן פ"ד במירוש ה"י"ף תורתא דתנאי כתיב היינו תחב של הקושליץ תחת הצור צ"י"ש ד"ה חלב שחתת המתנים וד"מ אות ו' ספרי היטב.

סדר ניקור אחריים

חלקי בשר וצמח
טריפה וגידין
הצריכים היטב

לעצם השדרה לצד הצנה חוט של חלב הג' המתפשט תוך בשר הקושליץ והמכסה, ומשוך אותו כולו עם הסינור עם שרשו, ואם אינו נמשך כולו בסינור יוציא אותו מצד העור החיצון ויתתוך אחריו בסכין עד סופו.

י"ב
בשר השוק
לידקע

מסיר בשר השוק, בצד החיצון יש בצד אחד מ"כ גדול, ובצד אחד מ"כ קטן, מ"כ הגדול יגרוד וסביביו בשר האדום יקלף וצד מ"כ הקטן קולף כולו, בצד הפנימי דבוק באמצע כל אורך הלידקע. חתיכת בשר עגול, יפריד אותו בצד שתחת המ"כ הגדול עד מקום שנתאחד עם הבשר לכל ארכו, וגם מפרידו מהבשר למטה לצד ההענקיל באורך ג' אצבעות, וגם במקום זה מפריד בעובי בשר הלידקע הפרשות שבין הדבקים, כי דרך מקומות אלו עוברים איזה גידים מנה"ג, וגם נכנס קנוקות לבשר הלידקע ולבשר עגול, וצריך לחטטם וקולף בצד הפנימי כל מקומות הבשר ומ"כ גורד, בשר העגול שדבוק באמצע גורד וקולף וינקה אותה היטב בכל הסדקין, למטה אצל בשר ההענקיל, חותך בשר הלבן ודק עם גיד ההענקיל א' שהיא טריפה, אח"כ יגלה בתוך אורך הבשר לצד שני של המ"כ הגדול קנוקות גה"ח שרשו למעלה באמצע, וסופו נגמר למטה בתוך הבשר בצורת מזלג ומחטטו כולו. **מסיר** מבשר העצם הנקא, ומסירו מעצם הקלבוסת, וקוצץ ממנו כל מקומות ההתעקמות וגם האסיתא שתחובה בה הבוקא, ושאר העצם גורד עד שיהי נקי מחלב ובשר.

י"ג
קנוקות
גה"ח
בתוך הלידקע
ובשר עגול

י"ד
נה"ח צורת
כאורך הלידקע

י"ג
עצם הנקא

עצם הקלבוסת, בקעו לארכו שיהי לצד חצי העצם הפנימי מקום חוט השדרה והיא טריפה, ג' ושאר חתיכת עצם המחובר לחתיכת אל"י ינקה אותה בצד פנים מכל חלב. **הוליות** האל"י והאל"י, צריכין ניקור בצד המקיש על הירך, קולף בצד זה כל הבשר והשומן עד העצמות, וקוצץ שם כל הגבהות מההוליות ג' עד שישתוו לשפלות שביניהם, ויתתוך בין חול"י לחול"י עד מקום חוט של חלב, ומוציא דרך שם החוט של חלב, הלבן בין חול"י לחול"י יקלף משום מיאוס.

י"ד
עצם הקלבוסת
בצד חץ

י"ז
הוליות האל"י
האל"י

י"א
עצם הקלבוסת
בצד פנים

י"ד
חוט חלב בתוך
חול"י האל"י
האל"י

יסיר עצם הירך וקוצץ הקצוות ד' משני צדדים עד המח שבתוכו וינקה היטב כל העצם מחלב ובשר. **מסיר** חתיכת האל"י ועמו מחובר אומצא, עגולה, יתתוך מעל אורך עצם הקלבוסת לצד פנים קרום עב ולבן, ומתחתיו מונח לארכו חתיכת בשר ארוך עגול נקרא לעדוויץ קטן טריפה, ה' מסירו כולו עם הקרום העב סביב, ושאר הקרום שעל הבשר יגרוד וינקה היטב מחלב.

י"ז
עצם הירך

י"ז
חתיכת האל"י

י"ב
עדוויץ קטן
שתחת הקלבוסת

סומן

- ד) מפני שקשה לנקותם (ספרי ניקור)
- ה) מסורה (ספרי ניקור)

- א) מפני שמחובר לסופו של גה"ג (ספרי ניקור).
- ב) מפני שיונק מחלב הקלבוסת (ספרי ניקור)
- ג) סדר הניקור מבצע העיסור

* בה"לנא ובביאליסטאק נהגין להבדיל כראש הקושליץ בצד המחובר לעצם הירך ולצינה (ק' פואדגיש) כחל"י חצי ולגרוד השומן למעלה ומלמטה עד שנראה המ"כ, גם מוציאין שם מתוך הבשר חוט חלב.

י"ח
שומן האלי

שומן האלי בצד פנים, ינקה היטב כל החלב (א) שעל הקרום הדק והלבן, ומה שלמטה מהקרום היא שומן כשר, ובמקום שאינו מכיר היטב המסק הקרום יקלוף השומן עד חצי השקד (דריזעל) שיש שם באמצע השומן, ואז בודאי שאר השומן כשר. **פעמים** יש בתוך השומן חוט לבן ימשך אותו עם הסינור, יפריד אומצא העגולה מעל אורך תתיכת האלי עד עור החיצון, ויגרוד המ"כ של מעלה על חתיכת האלי, ויקלוף כל חתיכת האלי בצד פנים וכל מ"כ יגרוד, גם במקום הנפרד מהאומצא יעשה קליפה עד העור, בבשר שמן ינקה בצד פנים העור החצון הנראה בין חתיכת האלי להאומצא עד המ"כ של העור, למטה אצל שיפוע יסיר מעל העור הונו שני קנוקנות גה"ג הנשארים מגה"ח ודבוקים בתוך העור, בסוף שיפוע חתיכת האלי הנקרא צער, יגלה קנוקנות ההולך באלכסון בצורת א בלא ראש ומחטטו, סמוך לו למעלה יגלה בתוך פס לבן שבאמצע אורך הבשר, חוט לבן העומד בעובי הבשר ומתפשט לעבר השני האת עור החצון, וימשוך אותו בסינור עד סופו, וגם יקלוף בית (ב) מושבו, סמוך לו למעלה יגלה ג' שרשי חוטין ההולכין באלכסון בתוך הבשר עד המ"כ הגדול, ופעמים יש עוד שורש אחד שהולך כנגדו בתוך הבשר לשפת השני ויחטטם עד סופם, אח"כ יגלה בחתיכת האלי ג' חוטי חלב המתפשטים לרחבו בתוך הבשר, הא' חוט חלב גדול מתפשט בתוך הבשר לרחבו באלכסון בשני צדדים וגם באמצע בעומק הבשר, גם השני סמוך לו מתפשט בתוך הבשר, גם השלישי סמוך לו, ויחטטם כולם, סמוך להם עד סוף חתיכת האלי יש כמה שרשי חוטי דם יחתכם מתוך הבשר.

ט"ו
קנוקנות גה"ח
בסוף שיפוע
בין חתיכת
האלי להאומצא
ט"ז
קנוקנות בסוף
שיפוע הצען
בצורת א
בלא ראש
י"ג
קנוקנות גה"ח
העומד בתוך
הצען
י"ח
קנוקנות גה"ח
תוך הצען
צורת ב
י"ט
ג' חוטי חלב
בחתיכת האלי

י"ח
אומצא עגולה
יחסי בראשין

אח"כ קולף אומצא העגולה בצד שהוסר מהכף ובצד שהוסר מחתיכת האלי, למטה יש מ"כ. די בגרידה:
בבשר שמן גורד החלב מעל העור שסביב שפתו עד מ"כ של העור ויגלה למעלה בצד המוסר מעל הכף קנוקנות גה"ג בצורת שי"ן ומחטטו לרוחב האומצא וכן בצד שהוסר מזוהיכת האלי יגלה למטה אצל המ"כ קנוקנות גה"ג בצורת שי"ן ויחטטו לרוחב האומצא, הקנוקנות האלו צריכין חיטוט למעלה סמוך לבשר (ג) לא בעומק, וגם יחטט בין קנוקנות זו לזו קנוקנות בשפת האומצא לחוץ.⁴

י"ג
שני קנוקנות
גה"ג משני צידי
האומצא לרוחב
צורת שי"ן

כ.
שינת שילד

אח"כ מסיר היתר עם הצננה, ומסיר הפלעסטלעך מהצננה, ויפריד היתר מהצננה עד עור החיצון, וקולף כל צד פנים של צננה וגורד המ"כ, ויחתוך כל החוטין משם, באמצע יש קנוקנות דם צורת שי"ן ויחתכנה משם, מקום הסרת היתר יקלוף המ"כ בצד

(א) סמרי ניקור. (ב) בא"י פותחין האומצא לאורך ולרוחב, למטה הקנוקנות. (ג) רבבין סימן ר"ח ונכא ברי"ח גה"ג סימן ט"ו. (ד) משם שמנינות הגיד שהיא מגה"ג.

סדר ניקור אחוריים

חלקי בשר וצמחים
שליפת הדין
הצרכים השונים

בצד סוף שיפוע הצנה יגלה קנוקנות גה"ג הנכנס לתוך הבשר ויחטטו צד החיצון של צנה יגביה העור עד אתר המ"כ, וקולף כל הצד הנות וגורד המ"כ וגם העור בצד הנפרד מהצנה עד מ"כ של העור, באמצע אורך הצנה נראה שם כמו חוט לבן, מפריד שם לכל ארכה הבשר עד המ"כ, ויגרוד המ"כ בכל ארכה, מקום הסרת הבוקא בשפת הצנה יגרוד היטב מחלב.

כ"א
קנוקנות גה"ג
בצד שיפוע הצנה

דויתר, קולף שתי צדדי הפנימי עם המ"כ גם המ"כ במקום שנפרד מהצנה, ויגלה לאורך היתד בעומק הבשר גיד לבן מנה"ג המתפלג בענפים בשני צדיו לתוך הבשר ויחטטו עם כל הפיצולין מכל אורך היתר שאר שרשי חוטינ הנראים ביתר יחתכם משום דם ומ"ע,

כ.א.
ידי קליין

כ"ב
קנוקנות גה"ג
בכל אורך היתר
נקי עקרב

הפלעסטלעך יפריד אחר מחבירו יקלוף אותם וינקה אותם היטב, ואחד יש בצד אחד מ"כ יפה די בגרידה,

כ.ב.
בשר גניבה
פלעסטלעך
כ.כ.
אוווא

האוווא מסיר ממנה העור החיצון לטריפה א וקולף הבשר עד המ"כ העגול, ולצד המ"כ שבשפוע יקלוף עד סמוך להמ"כ ומפשיט הקליפה על המ"כ שישאר נקי, המ"כ שעל בר אווא יקלוף כולו ויקלוף הפסים הלבנים הנקלפים מעל עצם הירך ומפריד הבר אוווא מעל מ"כ העגול ומפרידו מעל האוווא עד למטה אצל העצם וגורד המ"כ העגול ופותח למעלה אצל הבוקא הפרשות שבין הדביקים עד אחר המ"כ, יקלוף שם כל מקומות הבשר גם הנפרד מבר אוווא, וגורד כל המ"כ ויגלה קנוקנות חלב למעלה בצד הבוקא ויחטטו מתוך כל אורך בשר האוווא באמצע המ"כ העגול, בכמה מקומות במשך הקנוקנות מתעקם החוט לצדיו, יחטטו מכל המקומות, ולארכו מתפשט עד למטה אצל העצם הקטן. בכבשים ב החוט הזה מתפשט סמוך לו ברוחב בשר האוווא לארכה, אח"כ יגלה קנוקנות גה"ג ברוחב בשר הדק למטה המתפשט עד החוט הלבן הקשה ויחטטו ושאר שרשי חוטים שעל האוווא יחתכם משום דם ומ"ע, למטה סביב העצם קטן העגול ינקה היטב מחלב והעצם כשר.

כ"ג
קנוקנות חלב
בתוך אורך
מ"כ העגול
באחוא עד
למטה סמוך
לעצם הקטן
כ"ד

קנוקנות גה"ג
בתוך הצד היתר
שבאחוא למטה
מתפשט עד החוט
לבן הקשה

למטה המתפשט עד החוט הלבן הקשה ויחטטו ושאר שרשי חוטים שעל האוווא יחתכם משום דם ומ"ע, למטה סביב העצם קטן העגול ינקה היטב מחלב והעצם כשר. **השומן** שאצל העצם הקטן למטה המונח בין עצם הירך לעצם הקוליא הוא כשר ויחתוך הלובן ג) בשר שסביבות השומן.

כ.ד.
עצם קטן עגול
שלמטה באחוא
כ.ה.
שומן שתחת
אחוא

בשר הנקרא בר אוווא הנפרד מאווא קולף כל מקומות הבשר וגורד כל המ"כ וינקה היטב החלב מכל הסדקיו שלה. ושאר שרשי חוטינ שעלי יחתכם משום דם ומ"ע.

כ.ו.
בר אווא

(שמות החלקים בלשון מליץ וליטא)

א.	עכבר קטן שעל עצם השוק. -
ב.	עכבר גדול שעל עצם השוק. - פּיפּיק - מוסקילען
ג.	עצם השוק - שפיק-ביין - קנאכען.
ד.	אומצא קטנה - בית הבושת - לעלע - הויך געשטעל.
ה.	לשון הדבוק לכף - צינגעל.
ו.	כפתור הדבוק סביב הכף - קנאַפּן.
ז.	כף - ראזאווע - ברעק.
ח.	מתן - פאלענדוויצע - לעדוויץ - פיליש
ט.	צוארון - לעטע - קראגען - קאלנער.
י.	מכסה - פלאט-לעטע - קראגען - קאלנער.
יא.	מתניים - עצה - קושליץ - קאַפּ-ריפּ - ביינדעל-זאדנע - לויזאָוקע.
יב.	בשר השוק - פרענגע - לידקע - פּלאַקין.
יג.	עצם הנקא - מיעדניצע - קיכל-ביין.
יד.	חצי עצם הקלבוסת לצד הוץ.
טו.	חוליות האלי' והאלי'.
טז.	עצם הירך - שפיק-ביין - קנאכין.
יז.	חתיכת האלי' - צווייטע קושיזשאָווע - קריזשאָווקע.
יח.	שומן האלי'.
יט.	אומצא עגולה - ווייס-בראטין - ליגאווע.
כ.	צנה - שילד - ערשטע קויזאָווע - קאַפּ-זאָרנע.
כא.	יתד - עקרב - קלין.
כב.	בשר גניבה - פּלעססטעלעך.
כג.	אוזא - סקשידלע - קאַטשקע - אַטשקע.
כד.	עצם קטן עגול שלמטה באווא.
כה.	שומן שתחת האווא.
כו.	בר אווא בשר שמסירין מן האווא.

לוח המפתחות

מחלקי בשר ועצמות טריפה שאין להם ניקוד

א	בשר ערוה שבשני צדי הכף מבתוך.
ב	בשר שבתוך החלב הדבוק לעצם הנקא מבוזין.
ג	שתי עכברים קטנים הדבוקים לעכבר קטן.
ד	עצם הדק עם גיד ההענקיל ססמוך לרגל.
ה	לעדוויץ טריפה הדבוק לארכו של לעדוויץ כשר.
ו	בשר אצבע שאצל שפת הקושליץ לארכו.
ז	צוארון טריפה.
ח	צלע י"ג.
ט	שש צלאות קטנות עם חצי עצם השדרה וויטשינקש
י	חוט השדרה מלאחר צלע י"ב עד ווליות האלי.
יא	חצי עצם הקלבוסת לצד פנים.
יב	לעדוויץ קטן שתחת עצם הקלבוסת מבפנים.

לוח המפתחות מקנוקנות גה"נ וחלב הצריכים חיטום

א'	שני קנוק' גה"ח שעל אורך הכף מבוזין תוך העור.
ב'	שני קנוקנות גה"נ בשתי צדי העכבר קטן.
ג'	קנוק' גה"נ וחלב באומצא קטנה צורת שי"ן.
ד'	קנוקנות גה"ח תוך אורך בשר הכף צורת קרן צבי.
ה'	קנוק' גה"נ תוך אורך בשר הכף צורת שי"ן כפולה.
ו'	קנוק' גה"נ תוך אורך בשר הכף צורת יד.
ז'	קנוק' גה"נ תוך קצה בשר הכף צורת ט.
ח'	קנוק' גה"נ משורש היד בעובי בשר הכף עד תחת המכסה.
ט'	ד' חוטי חלב ברוחב הלעדוויץ.
י'	ה' חוטי חלב בקושליץ.
יא'	ה' קנוק' חלב בקושליץ.
יב'	קנוק' גה"נ מתפשט תוך בשר הלידקע ובשר עגול למטה.
יג'	קנוקנות גה"ח תוך אורך בשר הלידקע בצד שני של מ"כ גדול צורת
יד'	חוט חלב מתפשט תוך חוליות האלי והאלי.
טו'	שתי קנוק' גה"ח על העור מבפנים בין חתיכת האלי לאומצא עגולה סוף שיפור
טז'	קנוק' בסוף שיפוע הצעך באלכסון צורת
יז'	קנוק' גה"נ העומד בתוך הצעך ומתפשט לתחת עור החזון.
יח'	ג' קנוקנות גה"נ תוך בשר הצעך מתפשטים לצד המ"כ גדול צורת
יט'	ג' קנוק' חלב בחתיכת האלי.
כ'	ב' קנוק' גה"נ בשתי צדי אומצא העגולה לרחבה צורת שי"ן.
כ"א	קנוק' גה"נ בצד שיפוע הצינה.
כ"ב	קנוקנות גה"נ בתוך אורך היתד צורת עקרב מתפשט עד סוף היתד.
כ"ג	קנוקנות חלב בתוך אורך מ"כ העגול באווא מתפשט בצדיו ולמטה עד העצם
כ"ד	קנוקנות גה"נ בתוך צד הדק באווא למטה מתפשט עד חוט קשה חלבן.

סדר ניקור אברים הפנימיים

- א. כליזה** מסיר החלב שעליהן עם א הקרום העליון, אח"כ מסיר הקרום הדק שעליהם עם שאר החלב שנקלף עם הקרום. ומחטט כל הלובן שנראת בתוך הכליות, וכל החוטין שבתוכם, גם יחתוך כל נקודות הלבנים שבתוכם **ב. הלשון** מתחן מתחת צדו, מתוכה קנוק' אחת של דם מתפשט לתוך ארכה, וקנוקנות דק סמוך לה יחתכנה, וסמוך להם מתפשט לארכה חוט קשה של דם מוציאו בסינר מכל אורך הלשון. וכן תחת צד שני יחתוך קצת מקצה **ג. שני שלישי** יחתוך מצדה שתי קנוק' דם עבים, אחד דק ואחד קשה, ושני חוטים קשים המתפשטים לתוך הלשון, גם יסיר העצם מצדה לטריפה, **ד. יורה** יעשה בצד השני, ויחתוך הלעפיל **ה. ופתח הגרגרת**, גם התחלת הושט, ויחתוך העור מתוכה **ו. יורתת הכבד** מפסיק בין כבד לריאה לצד הכבד, הכל חלב, גם יסיר ממנה הקרום, ויחתוך מסביב כל הלובן עד הבשר, לצד הריאה נוהגין שלא לנקר **ז. המחול** יפשיט ממנה כל הקרום, וינקה אותה היטב עד טהרה של עצם קרום הטחול, ויקח שורש החוט של חלב בסינר, ויוציא אותו כולו שלא ישאר כלום בתוכה שמתפצל בצורת שיין, **ח. קורעו ומוציא את דמו**, ויחתוך ממנה חוטין של דם ויסיר האזנים **ט. הכבד** מסיר ממנה החלב שנשאר דבוק לה ופותח הקנוק'. **י. הריאה** פותח קנוקנות שבה קודם מליחה, ומסיר **יא. קיבה** מסיר ממנה הקרום החיצון וינקה אותה במים היטב מחלב שעליה. **יב. הדרא** דכנתא, מסיר ממנה הקרום שמצד הרקים, שסמוך לחלב שעל הקרב, היינו בצד שהדקים של הדרא דכנתא מכוסים בשומן ואינם נראים, ונכון מאד להנהיג להסיר הקרום מן הדרא דכנתא תיכף כשמביאים אותה מבית המטבחיים שאז בנקל יכולין להסיר הקרום כולו, אבל אחר שנתייבש ונדבק הקרום להשומן אין ביכולת להסיר כולו שלא ישאר קצת רק בכיים בעת הדחת הבשר לכליחה ואז יכולין לבוא לשכחה.

חלחולת

(א) גפרא ותלין ציב, צ"ג.
 (ב) דת ס' סיד אות י"ב בשם צינה דוד.
 (ג) כדו שיצא הדם ע"י המליחה.
 (ד) משום שיש בתוכם דם (סמרי ניקור).
 (ה) משום מיאוס.
 (ו) משום מליחה.
 (ז) משום מיאוס.
 (ח) דרכי תשובה ס"ד ס"ק ע"ו.
 (ט) שיש בהם חוטים מלאים דם, פרישה ס"ו ס"ח.
 (י) טהרת אהרן כ"ט משום מיאוס ומשום ססודו הלב.

הלחלת מעי הדבוק במי הטבעת א) מניח קצת ממנה לפי הטבעת, ושאר הלחלת עד חיבורה להדרא דכנתא יפשיט ממנה הקרום עם החלב שעלי' וגם חוט דם הדבוק בה לארכה.

א.
ממנה דומי
קישקע

דקים הם המעיים הארוכים המונחים בעגול דבוקים להדרא דכנתא, והתך ממנה מדת אמה מצד הדבוק בקיבה, וגם מדת אמה היוצא מסוף המעיים שיצא הרעי ולהם אין מועיל ניקור, כי אסורים משום ג) **מיאת**, גם יש בהם מעי אחת ג) בלשון נמ' נק' סניא דיבי (טריפנה קישקע) צריך להסיר אותה עם המעי המונח סמוך לה לכל ארכה, עם החלב שביניהם, ושאר דקים השומן שעליהם הוא שומן כשר.

דקים

המוח, יסיר ממנו הקרום והחוטין הדקים משום דם.

ה.
מוח

בוצי זכר, מסיר מהם הקרום והחוטין הדקים משום דם.

ו.
ד.
ד.
ד.
ד.

הראש, יש עליו חוטי דם, גם תחת האזנים יחתכם.

ז.
ז.
ז.
ז.

כחל של מניקה קורעו שתי וערב משני צדדיו וטחו בכחל כדי שיסתמם החלב וצולעו על בחלים שעל האש, וצריך לזוהר שלא ישאר על הכחל שום שומן הכחל, רק יצלה הכחל בעצמו בלי שום בשר ושומן הכחל מחמת תומרת הרמ"א ז"ל סי' צ' ס"ב שלכתחילה אין לצלות הכחל עם בשר כלל אפי' אחר שקרעו שתי וערב וטחו בכחל עיי"ש ד"ת אות ל"ד כחל של אינה מניקה ג"כ י"ל דין כחל לכל דבריו רק של עגל נוהגין להקל רק לקרוע אותו אבל נכון להחמיר ג"כ לאכלו רק בצלי' עיין ד"ת סימן צ' אות ח' שאין להקל אפי' מעגל בת יומא:

ח.
ח.
ח.
ח.

המסם וביה"כ, ינקה היטב בצד החוץ, הקרום והחלב שעליהם.

י.
ממנו ובית
מכאן והחוטין

ג) סהרת אהרן ס"ק ס"ו.

ה) סדר הניקור לבעל החיטור משום מיאת.
ו) סהרת אהרן ס"ק ט' במי' ריש מעי כאמת.

קונטרס
בירור דיני ניקוד
להלכה

נעשה בעד הרבנים ומחץ המוסמכים להורות
הוראת א"ה לפתור לפנייהם פתחי הלכות ניקוד
הסתומים ועפ"י יוכלו להורות לפי שיקול דעתם
בהלכה.

זאת עלי להודיע בשער שאר יהין ה"ו שום
מנכר וכדומה לפסוק בעצמו איזו הלכה מזה
הקונטרס כי לא כתבתי כאן שום דבר להלכה
ולמעשה.

המחבר

בירור דיני ניקור להלכה

בענין לובן של אורך שפת חצר הכבד הדבוק על הצלעות למטה וקרום שעלי ועל הצלעות ועצם הדק שבסוף החזה אצל התחלת הפלאנקען וקרום שעל הפלאנקען, לשון רש"י ז"ל חולין צ"ב ע"ג ד"ה חלב, וז"ל וכשכלה למטה אותו בשר יוצא ממנו קרום עב ולבן, לבד קרום דק וקלוש המתפשט בכל הכסלים שאסור משום חלב כדלקמן:

דב"ה זה הקרום הדק שכתב רש"י ז"ל הוא הקרום שעל חצר הכבד והצלעות ועמו מחובר לזבן שבשפת חצר הכבד ועצם הדק הנ"ל, עיין הג"ה סימן ס"ד ס"ז וז"ל, אבל החצי הגדולה של פנים אין בהם מהחלבים אלו רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים. הנשאר בראש הדפנות על הכסלים הנשאר שם בראשה עיי"ש, ומכוח על זה הקרום הנ"ל, הנה זה הקרום עם הדבוק עמו היינו הלוזבן שבשפת חצר הכבד ועצם הדק שבסוף החזה י"ל שיש להם חומר כקרום של צד הגס של טחול גמ' חולין צ"ג, שחייבין עליו משום חלב, עיין דרכי תשובה סימן ס"ד אות ס"ג שהביא כמה שיטות ראשונים ואחרונים שהחוב הוא משום חלב הדבוק עליו, אי"כ גם הקרום הנ"ל ולזבן חצר הכבד ועצם הדק הנ"ל רואים בחוש שדבוק עליהם מחלב הכסלים, וגם הקרום עצמו שמן מאד כחלב, אי"כ י"ל שלענין איסור דבוק ושאר חומרות יש לה דין חלב וקשה להקל בה כבשאר קרומי חלב. יתר לשון רש"י ז"ל הנ"ל, ותחת אותו קרום עב יש חלב, ויש נוהגין איסור באותו חלב לפי שאותו קרום אינו חשוב חופי בשר שדק היא, אבל בארץ אשכנז נוהגין בו היתר וכו' הנה הקרום הזה שעל הפלאנקען רואים בחוש שהוא קרום כחוש וברור שיש לו דין שאר קרומי חלב עיין רמ"א ס"ס ס"ד דכל הקרומים יש להם דין חלב כחוש עיין ד"ת סימן ק"ה אות קנ"ה להקל בקרומי חלב כחוש בהפ"מ וכבוד שבת, לענין איסור דבוק אי"כ הקרום הזה וחלב שתחתיו על הפלאנקען שאנו נוהגין בו איסור יש להם דין אחד לענין איסור דבוק עיין ס"ז סימן ס"ד ס"ק ח' שמביא בשם רש"ל פרק א"ט בענין חלב הדבוק בכרס שתלוי במנהג מקומות אין מחמירין באיסור דבוק.

בענין הבשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג י"ל להקל לענין איסור דבוק עיין ד"ת סימן ס"ד סוף אות מ"ז שאין מחמירין כ"כ בזה.

בענין ג' חוטי העוקץ שדבוקים באורך צלע י' וי"א וי"ב שיטת כל הראשונים שהם דרבנן, עיין תוס' חולין צ"ג ד"ה בעי לחטוטי וברא"ש ור"ן שם, דק שיטת הרמב"ם בפ"ז מהלכות מ"א הט"ז שכמה אחרונים סוברים במשמעות לשון הרמב"ם ז"ל שיוכל להיות שגם חוטי חלב אסורים מה"ת כעין חצי שיעור עיין ראש יוסף ר"פ גיה"ג ובינת אדם סי' כ"ח ס"ק ה' שכותבים כן ונפ"מ לענין איסור דבוק ושאר חומרות.

עיין לקמן בסדר ניקור אחוריים אות י"א בירור הלכה מחלק הקושליץ וחלקי בשר שאין מועיל להם ניקור.

בענין חוטי הדם יש מחלוקת הראב"ד והרשב"א ז"ל שיטת הראב"ד הובא בר"ן שם שאף שבגמ' איתא רק שני חוטין חולין צ"ג,

דידא דלועא משום דמא, שיטת הראב"ד שם שבכלל הם כל חוטי דם הצריכים ניקור אף אחר ששחט הורידין, והרבנות היא באלו שני חוטין שאף שסמוכין לורידין אין דמם יוצא בחתיכת הורידין וכ"ש שאין חתיכת הורידין מועלת לשאר חוטין שבגוף לקיירה. אבל שיטת הרשב"א שם דבשחיטת ורידין יוצא הדם מכל החוטין חוץ מאלו שני החוטין שאיתא בגמ' דידא דלועא. והנה בחוש אנו רואים שבחוטי הצנור והלחי ואיזה חוטין שבכתף חמיד יש בהם דם בעין כ"ס ונפ"מ לענין ששים בנתבשלה הבשר עיין סי' כ"ב סעי' א'.

גם יש בהם חסין שעבים וקשים, ונפ"מ לענין קליפה ונטילה בנצלו, עיין ש"ך סי' ס"ה. ס"ק ו' ועיין בביאור הגר"א ז"ל ריש סי' ס"ה שלפי שיטת הראב"ד יש בכלל שני החוטין שנזכרו בבב"י חוטי הצואר ויד וכתף ולחי ולשון, עיי"ש. אבל שאר חוטי הדם שבכל הנוף, עיין פ"ו סי' ס"ה ס"ק א' בשם הר"ן ז"ל דהלכות שבתוכן הם שומנא בעלמא, מש"ה מסיק הרמ"א ז"ל דאינו אלא חומרא.

עצם השוק ובשר שעלי' שנקראים עכברים, ובשר שנק' לידקא, וצעך

בראטין של חתיכת האלי' ואומצא העגולה לצד הצעך בראטין, ובשר הכף למטה אצל המראה כסף גדול וקטן, במקומות אלו השוטן שעליהם הוא רק שומן הגיד, עיין תוס' חולין פ"ט: ד"ה אם יש משמע שיש חלק הירך שאין בו שום חלב רק שומנו של גיד עיי"ש, ונפ"מ לענין אם נמלת בלא ניקור עיין מחבר סימן ק"ה סעי' ט', גם לענין איסור דבוק, עיין ד"ת ס' ק"ה אות קנ"ו.

בענין חלקי בשר האחרים אצל ה, ג, ו, יב, יז, יט.

האומצא לצד הכף, והכף למעלה לצד עצם הנקא, ולשון וכפתור

הרבוקים לכף, וצנה, ויתד, ובשר גניבה (פלעסטעלעך) ואוואז ובר אוואז, ועצם הירך, במקומות אלו הוא ספק חלב ספק שומן הגיד, כי יש שם משניהם, ואין בידינו להבחין.

אח ה, ו, ט, כ, כא, כב, כג, כד, כה.

חתיכת האלי' לצד האלי', ואומצא קטנה, ולעדוויץ (פאלענדוויצע),

צוארון, ומכסה, קושליץ, עצם הנקא, עצם קלבוסת, חולית האלי', אלי', שומן האלי', במקומות האלו יש חלב דאורייתא.

אח ה, ה, ט, י, יא, יג, יד, טו, יז.

בענין הקושליץ, החלב שבין העור והבשר הוא מחלוקת הפוסקים אם

הוא חלב דאורייתא, הביי סי' ס"ד ד"ה חלב מפרש דברי הר"ף בחיבורתא דתותי מתני על חלב זה שבין העור והבשר, עיין מערני יו"ט ש"ך גה"נ אות צ' שמפרש דברי הביי על מקום הנ"ל, לפי שיטה זו היא חלב דאורייתא, ועיין בד"ת סי' ס"ח אות ל"ח ומ' שהביא מכמה פוסקים שאין זה חלב דאורייתא, אבל החלב שסביב בשר האצבע ועל המכסה שלאחר בשר הקושליץ, משמע שם לכל הפוסקים שהיא חלב גמור.

אח יא, מתניס קושליץ

חליות האלי' והאלי' לפי סדר הניקור הנ"ל הניקור שלהם בסוג אחד,

אבל לדינא באם נמלח או נתבשל בלא ניקור יש חילוק גדול ביניהם, עיין ד"ת סי' ס"ד או ל"ב שהביא מחלוקת הראשונים, יש כמה פוסקים ראשונים שאמרו שמה שצריך האלי' ניקור לצד פנים היינו בצד פנים של חלל הבהמה במקום שהאלי' מקיש עלי' אבל באלי' גופא אין שום חלב, ויש שיטות שאמרו שבאלי' גופא יש חלב בצד שמקיש על ירך הבהמה, א"כ לדינא הוא מחלוקת הפוסקים, אבל חליות האלי' אשר אבר חליות האלי' הוא דבוק בעצם הקלבוסת וצד פנים שלה היא כולה בתוך חלל הבהמה, שרואים בחוש שמקום חלל הבהמה שם אצל פי הטבעת סביב מדובק עם חלב הקלבוסת ובכללה גם עצם חליות האלי' בצד חלל הבהמה, א"כ יש שם חלב דאורייתא בבירור.

אח טו, חליות האלי' והאלי'

בענין הקליפות וגרידות שאנו עושין בניקור אחריים עיין גמ' חולין

ו' לא לסחוף אינש כפלי עלוי בשרא דראיב תרבא ובלע בשרא, א"ה כי תריצו נמי דאיב תרבא ובלע בשרא דראיב תרבא מפיסק מתתאה, ופירש"י, כי תרצו, כשהם מונחים על הדף כורכך החלב והוא כפלי גופיהו מחלב הדבוק בהם, קרמא מפסיק בין חלב לבשר, והוא למעלה הא בלעי כפלי גופיהו מחלב הדבוק בהם, קרמא מפסיק בין חלב לבשר, והוא

ענין קליפות וגרידות של חלקי בשר אחרים

אותו קרום שאנו נוטלים מן הכסלים וכו', עיי"ש. א"כ במקומות החלב שאין קרום מפסיק שמתפשט שם החלב שהוא צלול וחם מחום הטבעי של בהמה, וגם בכל המקומות שפרוקי מפרקת, וגם במקומות שיש עליהם שמנינות הגיד שאין לה שום קרום, כידוע, מבליע בבשר כדי קליפה, עיין ר"ן שם וז"ל ונראה מדבריו דאפי' דיעבד הבשר גאסר, ומיהו משמע דבקליפה סגי, דהא אינו רותח גמור ודי שיהי' כרותה דבית השחיטה דאפי' לרב סגי לי' בקליפה והרמב"ם ז"ל כתב בפ"ז מהמ"א, שכל אלו אינם אלא לכתחילה, נראה שהוא מפרש מטעם שמה ישכח מלשפשף היטב, אבל בדיעבד בשפשוף סגי עכ"ל, הגה לפי דברי הר"ן ז"ל יש בקליפה זו מחלוקת הראשונים, רש"י ורמב"ם ז"ל לענין דיעבד אם נמלח או נתבשל בלא קליפה, ולכאורה יש ראי' ג"כ מתוס' חולין צ"ו ד"ה אם יש שסוברין כשיטת הרמב"ם ז"ל, דז"ל שם ירך שנתבשל בה גה"ג, אם יש בה בניט הרי זה אסורה, לאו בניד לחודא משעינין דבכרי קליפה שסביביו מסייע לגיד לאסור דמשעה שנמלח נאסר כדי קליפה סמוך לו, ע"כ, ואם יהי' שומן הגיד מחום הטבעי מבליע בבשר כדי קליפה א"כ עוד נאסר הבשר במקומות אלו קודם מליחה בכדי קליפה, עיין תוס' לעיל פ"ט ד"ה אם יש עיי"ש, ולמה צריך התוס' לומר בנמלח שנאסר ע"י מליחה, אך לפי שיטת הפוסקים שסוברים שבאיסור דרבנן מקילים בחתיכה ג"כ י"ל לזה צדיק התוס' לומר ע"י מליחה כדי שיהי' הבליעה כ"ק מגיד עצמו שהוא דאורייתא, כי התנא כאן סובר יש בנידון בנותן טעם עיין לעיל פ"ט: ובגיד עצמו אין מבליע מחמת חום הטבעי שגוא יבש, היוצא מזה הנוגע לדינא, בנמלח או בנתבשל, במקומות החלב, לשיטת רש"י ז"ל הבשר יהי' נאסר כ"ק, עיין ש"ך סימן צ"א ס"ב ח' וס"י כ"ב ס"ק י' וס"י צ"ו ס"ק ט', שבמקום שנאסר הבשר כ"ק מדינא, אמרינן חתיכה ג"כ וצריך ס' נגד הקליפה, אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל שהקליפה רק חומרא בעלמא, עיין פמ"ג שם צ"א ס"ק ח' שאם הקליפה רק חומרא אין אומרים חגיג', אבל במקומות של שומן הגיד שהוא רק דרבנן יש להקל בנידון חגיג', עיין לעיל איזו חלקי בשר של אחוריים שסמוכין לחלב ואיזה שסמוכין לשומן הגיד, זהו ענין הקליפות בכל מקומות הבשר, אבל במקומות המ"כ מקילין בגירדא בעלמא שקשה וגם שוע כלשון רש"י ז"ל שם שאין מבליע כ"כ היינו חוס הטבעי.

בנידון גה"ג עצמו שפסקינן לענין אם נתבשלה עם בשר שאין בה בג"ט הם אינם רק מה שדבוקים על הצעך בראטין בינו לבין הכף, גם קצת מהם באורך וברוחב בשר השוק, ועל הצנה ושאר בשרי מנה"ג שתחילת שרשן יוצאין מחוט השדרה וקלבוט דרך הצינה ועצם הנקא. גם סופם של גה"ג שמתפשטים עד קצה עצם השוק שלמטה אצל הרגל, גם כל גידי החיצון וכל קנוקנות גידי הפנימי והחיצוני של גה"ג שמתפשטים ומתפצלים בתוך חלקי הבשר הם כלם קנוק' גה"ג שהם רכים ונו"ט עיין רש"י חולין דף צ"ב: ד"ה קנוקנות וצ"א. ד"ה פנימי סמוך לעצם, ונפ"מ לענין בישול בלא ניקור מחבר סי' ס"ה סעי' ט' שקנוקנות גה"ג ג"ס עיין ראש יוסף חולין צ"ב שמביא דיעות בשומן הגיד אם הוא כאיסור דרבנן או קל מאיסור דרבנן, ומביא כמה דעות שקנוקנות גה"ג הם דין א' עם שומן הגיד רק ממנה קדושים עיי"ש, ונפ"מ הכל לדינא.

כ"ן גיד ונשה
קנוקנות גה"ג

ד' ח' השדרה עם הקרום שעל העצם תחת החוט מלאחר צלע י"ב עד חוליות הא"י אסור משום שיונק מחלב הכליות ומן גה"ג ששרשן יוצא ממנה, עיין ד"ת סימן ס"ד אות פ"א, ולפי שיטת המהרי"ט שהביא הד"ת סימן ס"ד אות קכ"ה דבדבר היונק מחלב יש להחמיר לענין איסור דבוק

חוט השדרה אצל
צלע י"ב עד חולית
הא"י

דבוק במליחה אפי' בגדי כחוש, הנה החוט השררה של אחוריים דואים כחוש שהיא שמן מאד כחלב.

חלקי בשר טריפה הנ"ל בסדר ניקור אחוריים שע"פ מסורה אין מועיל להם ניקור, לשון הספרי ניקור היינו ספר זבח שמואל וספר ויוסף אברהם שהביאו מקדמונים לשון הזה אצל חלקי בשר יעצמות שאין מועיל להם ניקור שהיא קבלה איש מפי איש עד הלכה למשה מסיני, והנה השכל נוטה שאין מועיל להם ניקור, מחמת שהם מונחים בתוך החלב שמסבב אותם מכל צד בחיי הבהמה, אי"כ הם בולעים עכ"פ כדי קליפה מחלב חם מחום הטבעי של הבהמה כנ"ל, וחלקי הבשר האלו הם חתיכות דקות, ובליעת החלב ושומן הגיר טובב אותם מכל צד ולזה אין מועיל להם ניקור, אי"כ החתיכות אלו יש להם דין חתיכה שבלעה איסור כ"ק עיין לעיל בבירור דיני ענין קליפה ונרידא של ניקור אחוריים, והדבר צריך ישוב.

חלקי בשר טריפה שאין מועיל להם ניקור

ראשי עצמות השוק והירך והעצם וגיד ההענקיל, עיין פרישה סי' ס"ה אות נ"ט, וס"א, וס"א, שהם אסורים משום ששרשו של גה"נ קשורים בהם, גם יש פעמים על ראשי עצם השוק שומן הגיר, ועל ראשי עצם הירך חלב וקשה לנקותם.

ראשי עצמות השוק והירך והעצם וגיד ההענקיל

צלע י"ג, אסור משום שקשה לנקות אותו מחלב עיין ד"ת סי' ס"ד אות מ"ו גם בענין צלע יתירה שאנו מחמירים לאסרו.

צלע י"ג

שש צלעות קטנות וחצי עצם השררה וחצי עצם הקלבוטת בצד פנים אסורים ג"כ עפ"י מסורה, והשכל נוטה הטעם, כי שרשי גה"נ וחוטי חלב נשרשים בתוך חוליות השררה ועצם הקלבוטת, בצד פנים ואין ביכולת לשרש אותם משם לגמרי, גם קשה לנקות עצמות האלו מחלב המתנים פרישה סימן ס"ה אות נ"ב.

שש צלעות קטנות וחצי עצם השררה וחצי עצם הקלבוטת בצד פנים

ותרת הכבד, החלב שעליו בצד הכבד הוא חלב שעל הקרב דאורייתא אבל הקרום בעצמו לאחר שהוסר החלב מעליו עיין סימן ק"ה בהג"ה סעי' ח' ובר"ת שם או' קנ"ה וסימן ס"ד או' ע"ד שיש לו דין קרומי חלב כחוש לענין איסור דבוק וחנ"נ במליחה, הלבן שבשפת היותרת יוכל להיות שיש לו דין הקרום שכחוש כקרום עיין ד"ת סימן ס"ד או' קכ"ד, וקכ"ה.

ותרת הכבד

כליות, כל הניקור שלהם משום חלב גמ' חולין צ"ב חמשא חוטי, דכלייתא משום תרבא, חמשא קרמי, דכלייתא משום תרבא, אם בשלם ומלחם בלא ניקור הלכה מפורשת בסי' ס"ד סעי' י"ב.

כליות

טחול, גמ' שם שעל צד הגס חייבים עליו ועל צד הדק אסור ואין חייבין עליו עיין כרתי ס"ק י"ג דמאי שעל הגס חייבים עליו היינו כשיש חלב רבוק על הקרום אבל הקרום עצמו יש לו דין שאר קרומי חלב עיין ד"ת סימן ס"ד אות ס"ג זקכ"ה, שמסיים בצ"ע, השומן שנשאר על הטחול עצמו אחר שהוסר הקרום, שאנו מנקים אותו מן הטחול עד טהרו של טחול, אבל בדיעבד, עיין ד"ת סי' ס"ד או' ס' שאין מחמירין.

טחול

הכבד, פעמים נשאר עלי' חלב בצד המרה עיין ד"ת סימן ס"ד או' ע"ג שהיא מן החלב שעל היתר שבקיבה שבני ארץ ישראל גוהגין בה היתר אבל אנו נוהגין בה איסור עיי"ש ונפ"מ יהי' לענין איסור דבוק עיין ט"ז סימן ס"ד ס"ק ח' בשם מהרש"ל שבאיסור שתלוי במנהג אין מחמירין באיסור דבוק. קיבה

כבד

קיבה מפורש בסי' ס"ד סעי' י"ד שעל הקשת היינו במחוז לעינול אסור מה"א. ושעל היתר היינו מבפנים לעינול יש דעות שהוא רק מנהג.

הדרא דכנתא, עיין ד"ת סי' ס"ד אות ק"ה שיש דעות שהקרום רק אסור ממנהגא ובדיעבד יש להקל אם נמלחה בלא ניקור.

החלולת מנקרים אותה מחלב וקרום שעליו, החלב הוא חלב דאורייתא מחלב הקלבוסת ומה שמשיירין קצת לצד פי הטבעת לטריפת

חין מה שיש עלי' חלב דאורייתא החתיכת מעי עצמה שבצד פי הטבעת אסור משום מיאוס. האמה שמסירין מהקיבה ומהדקין, החלב שעליהם יש דעות שהוא חלב

דאורייתא, עיין ד"ת סימן ס"ד אות צ', והדקין האלו בעצמם הם אסורין משום מיאוס, וגם הסניא דיבי (טריפה'נע קישקע) והמעז שאצלה לארכה יש

עליהם חלב והם עצמם אסורים משום מיאוס, ד"ת סי' ס"ד אות צ"ו אבל שאר הדקין שומן שעליהם הוא שומן כשר. שאר דיני החלולת אם נמלח או נתבשל בלא ניקור עיין

באריכות בד"ת ס"ד אות צ"ו וצ"ע.

כהל מפורש בסי' צ' שאין חילוק בין מניקה בין אינה מניקה, עיין ד"ת שם אות ח' שאין להקל אפי' בעגל, אבל בדיעבד אינה מניקה ועגל די

בקריעה בעלמא אפי' עם בשר. **המסס** וביה"כ, החלב והקרום שעליהן בצד חוץ הוא חלב שעל הקרב דאורייתא.

דברים אחדים בעניני ניקור

בענין ניקור אחוריים של עגלים שמעתי שיש מנקרים שרוצים להקל לנקר גם אחוריים של עגלים בזה אביא תשובת הגאון ישועות יעקב ז"ל בענין זה הובא בד"ת ס"ד ס"ק מ"ה שנשאל אם יכולין לסמוך שם על ניקור אחוריים גם בעגלים הרכים והשיב דחלילה להקל בדבר, שלא נהגו עד כעת לנקר רק בשר שור או יאליפקע שהוא כבר נתגדל ודי להקל בזה עיי"ש כל התשובה, ומסיים ואני בימי ילדותי הייתי יודע לנקר הבשר בעצמי אבל בעגל הרך לא היו בידי להבחין כל הגידין האסורין וכמדומה לי שראיתי במהרשד"ם שאין לנקר העגלים הרכים וחלילה למע"כ להקל בזה ואל יעשו מעשה להקל שלא יאמרו חטאו בעגל היו עכ"ל.

בענין בן פקועה, במקומות הללו נוהגין לאכול האחוריים בלי שום ניקור עיין סי' ס"ד ס"ב. אבל לפי כמה פוסקים אחרונים אשר הביא הד"ת סי' ס"ד אות י"ח נכון להחמיר שלא לאכול אחוריים של בן פקועה, וכן שמעתי שיש מקומות במדינתנו שמחמירין בזה, אבל חוטי הדם של כל חלקי הב"פ לפי כל הפוסקים צריך לחתוך אותם.

בענין ניקור חיה עיין ב"י סימן ס"ה ד"ה ומ"ש בשם המרדכי שכל הירך צריך ניקור כשל בהמה וכל המפספט כנגד דבר זה ראוי לנדונו ונוטה לצד מינות עיי"ש, וכן פסק בד"מ שם אות י"א, ועיין בד"ת סי' ס"ה אות נ' ונ"א שמאריך בזה.

מצאתי בספר ויוסף אברהם מגדול אחד שפעמים יש בבשר של עצם השוק עצם ארוך דק הוא סי' שהבהמה הוא בכור גם מצניעים אותם לכאב השניים שהוא טוב

ובדוק ומנוסה...

כף ספרי ניקור הנזכרים בזה הקונ' הם ספר זבח שמואל וטהרת אהרן וספר ויוסף אברהם וצנה דוד.

דמנקרים בשר אחוריים מחוביים לפרסם להקונים בשר אחוריים שישפשומו היטב הכשר במים קודם המליחה כפסק הלכה במחבר סי' ס"ד סעי' י"ז.

אדר החתום הנני לעורר לכל הרבנים ומארי דאתרי שליט"א דמדינתנו להי' ידוע ליקרתכם, כפי אשר דרשתי וידעתי מרוב עיירות גדולות וקטנות במדינתנו, אשר הקצבים החולקים חלק הפנים מאחוריים, מניחים כמה חלקי בשר מאחוריים הצריכים ניקור גדול ממנקר אחוריים מומחה לחלק הפנים. היינו חלק בשר מהקושלין אשר לפי כמה ראשונים יש שם חלב דאורייתא מתרבא דתותי מתני, ולפי הלכה בספרי ניקור אתרוגים, מוחלט שהוא ספיקא דאורייתא גם אצל פלאנקין מניחים חלק גדול מהמכסה ממקום הצריך ניקור מחלב דאורייתא וחיטת חוטי חלב, וגם מאומצא קטנה שיש שם חלב דאורייתא וקנוקות גה"נ וחלב וגם מצוארון טריפה שאינה נכשרת בניקור כלל עפי' מטרה עוד מאת הגאונים ז"ל ידוע בספרי ניקור, גם בענין יותרת הכבד אשר הרמ"א ז"ל בסימן ס"ד מחמיר לנקר אותה משני צדדים כדי שלא להחליף ודי שאנחנו מנקרים מומחים מקילים לפי פסקי האחרונים לנקר רק מצד הכבד שאנו מכירים היטב אפי' אחר שהוסר היותרת הכבד עם כל שמנה וחלבה מבין הכבד והריאה להבחין בין החלב שלצד הכבד להשומן שלצד הריאה, אשר אחר שהוסר עם כל חלבה ושמנה דבוק אצלה ועוד פעמים מבהמה שמינה צריך הבחנה גדולה להכיר בין החלב והשומן, אבל כאשר כל הדברים הנז' נמסרים ביד הקצב או אשתו או בנו ובתו או שכירו החפשים והם המנקרים מהדברים חמורים הנז' אוי לאותה המכשלה וכבר צווח ככרוכי'א הרב הגדול ז"ל מואקראטשין בספרו מחשבת ישראל על גודל המכשלה הזאת עוד חמשים שנה למפרע ומה נעשה עתה וכי אפשר דרא ובפרט כעת אחר גזירת השחיטה אשר הדוחק בבשר חלק הפנים מחמת קוטן הקונטייגנט הנקצב, הקצבים מניחים לחלק הפנים כל מה שהסכין חותך באין מוחה, כי בעו"ה מי יודע להבחין, אשר הלכות ניקור מונחת בקרן זווית הסמוכה לרה"ף קצת רשות היחיד וקצת רשוה"ר, אצל הגדולים הרבנים שליט"א היא רה"י, מקום סתירה, הם אמרו אל תסתרו ח"ו אינם רוצים להיות להם שום מו"מ עם הניקור אחוריים, אבל זמנין דדחקו בה רבים הקצבים החפשים, אשר לא ניחא תשמישתייהו ואין מי שימחה בידם, יקרת גדולי הרבנים שליט"א עתה היא העת לעשות לדי' הפרו תורתך, הפרו הזיקים מחלק התורה האסיר בהם, הלכות ניקור מכל חלקי הבהמה היא מהלכות חמורות מסדר מאכלות אכורות והוא כעת מהלכות סתימות תאזרו איזור ברור הלכות על מתניכם ובתוכם הלכות ניקור אשר העת נחוץ לזה, וגם במצב העת אין יקרתכם יוצאים ידי חובתכם לפקוח כשרות הבשר במחנותיכם עכ"פ להסיר המכשלה הזאת עד אשר תקבצו בכל מקום מחנותיכם מנקרים מומחים מכל חלקי הבהמה יראי ה' ובני תורה וה' יכפר, אמן.

השמטה להקדמה שבתחלת הספר

בענין שנתבאר בהקדמה מאמר גמ' חולין, מי נצח למי יעקב נצח להמלאך, ומאמר המדרג יגיע בכף יריכו נגע בצדיקים ובצדיקות וכו', אשר יעקב אבינו שנקרא בוו המעשה אור מעשה זו שם ישראל כי שרית עם אלהים ואנשים ותוכל, היינו ישראל סבא נצחו לשורש קליפת עלו שכוחו לחפש וללבש החטא בלבושין רשקרא, שלא יהי' לו שום נגיעה בשורש ישראל ועשאו לשורשו של גיד שזה מקומו ושורשו, מגולה אבל עדיין יש לו נגיעה בענפיו אצלינו יוצאי ירך יעקב בזה ענפי הגיד עוד מכוסין, וזה עבודתנו עד בא התיקון השלם, בזה יתבאר בעהשיית בטוב טעם בענין אשר כבר האריך בזה הג' מהר"ם חנין ז"ל בספרו היקר, אלה המצות, עיי"ש דברי קדשו גם בענין חטיטת הקנוקות מה"ג ותסמר שערות ראשו של מנקה אחוריים, בענין שלא זה של נה"ג משונה מכל לאיין שבתורה שהם בסוג איזה הנאת הגוף, עיין גמ' בכמה מקומות מתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה, בפרט מאכלות אסורות עיין גמ' כריתות שעיקר החיוב הוא בהנאת גרונו, ולא של נה"ג עץ הוא והתורה אסרתו, לשון גמ' חולין והלכה ג"כ שאינו בגרם גם אם הלאו זה של נה"ג ניתן בסוג זה אמאי הענפים היוצאים ממנו היינו הקנוקות שאסורים מכוחו אינם עץ בעלמא והלכה שהם בני"ט, בענין הנז"ל יתבאר בכאן ענין יקר דגדה בחטא הקדום שע"י פיתוי נחש הקדמוני כתיב ותרא האשה כי טוב העץ לכאכל, וכי תאוו הוא לעינים, ונחמד העץ להשכיל, הנה שקודם פיתוי הנחש לא הרגישה שום תאוה לטעם העץ, ונוכל לקרב הדבר לשכל שדבר הנאסר לנו בצווי השיית הוא בעצם נחשב אצלינו כעפר בעלמא בלי שום הרגשת טעם, ולזה נתן השכל וגם הטבע שלנו, מקבלי תורה הקדושה, הנה בכל דבר איסור יש עצם איסור היינו איסור חפצא, ועל גוף האדם יש איסור גברא כידוע בראשונים ז"ל:

דגדה בענין האיסור חפצא שיש בדבר איסור, כאשר הלכה בדבר העומד לשרוף בצווי השיית כתותי מיכתת שיעורי' היינו שאין לו שום הוי' בעולם אע"פ שהדבר בעצם אין בו שום שינוי הוא בטל לדעת חורה ואין לו שום מציאות בעולם, גם דבר שנאסר בהנאה אינו נחשב ברשותו של אדם לגמרי כבגמ' שני דברים אינם ברשותו של אדם חב"ם וכו' היינו שבטל לדעת תורה ואינו בגדר שום שווי' לחול עליו רשותו של אדם, אי"כ השכל נתן גם בדבר הנאסר באכילה שעיקר החיוב בהנאת גרון שיבטל לדעת חורה ולא יהי' נחשב בעצם בשום טעם רק כעפר בעלמא, היינו בענין עצם איסור חפצא, ובענין האיסור גברא ג"כ לא יהי' נחשב לגוף ישראל בשום הרגשת טעם, עיין שמונה פרקים להרמב"ם ז"ל שהרגשת טעם הוא מחושי הנפש, שיש אדם שנפשו קצה בדבר שאדם אחר מרגיש בזה טעם טוב, אי"כ אנו בניי בחינת אוהבי טוב ושונאי רע איך יכולין להרגיש בדבר איסור טעם, שאפילו טבע הגוף ישתנה לפי דעת תורה עיין ש"ך י"ד סי' קפ"ט ס"ק י"ג ז"ל שאף חדושי הגוף תולה בדעת תורה כמו שדרשו חכמנו"ל בלא"ל גימ' עלי עיי"ש, ועיין שבת קי"ט א"ל קיסר לר"י ב"ח מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף א"ל תבלין אחד יש לנו ושבת שמו שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף א"ל תן לנו הימנו א"ל כל המשמר את השבת מועיל לו ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו עיי"ש, אי"כ כמו שמאכל של מצוה משתנה בטבעו לטעם טוב לשומרי המצוה כן מאכל של איסור משתנה בטבעו לטעם רע לפורשים מן האיסור, ובוה נוכל להטעים דברי התוס' חולין ה' ר"ה צדיקים עצמן, ואורי' דדוקא במידי דאכילה אין הקב"ה מביא תקלה ע"י שונאי הו"ה לצדיק

לצדיק שאוכל, דבר איסור עייש, י"ל הננאי הוא לו שאינו מרגיש שיהי נפשו קצה בטעם הדבה איסור, א"כ ע"כ נותן השכל והטבע שמה שלאדם נדמה לו איזה חשק חמדה לדבר איסור זהו רק מחמת פיתוי היצה"ר קליפת נחש הקדמוני שעושה מעשה אחיות עינים להלביש דבר האיסור שהוא בעצם אצלינו עפר בעלמא, בלבושין דמסאבותא לדבה נחמד ותאות עינים שזה כל כוחו להסתיר האמת תחת לבושין דשקרא כלשון הכתוב הנ"ל בעובד' איך נחפשו עשו ונכעו מצפוניו וגו', והו י"ל לשון הגמ' כל הגדול מתבירו יצרו גדול הימנו, היינו שהוא מלביש החטא בלבושין דשקרא לכ"א לפי מדרגתו, היינו לאיש המוני מראה לו בהחטא איזה חמדה ותאו' לאיש פשוט מראה לו איזה טובה שיהי מזה, לאיש בר דעת מראה איזה מצוה בדבר.

והנה בפיתוי חטא הקדום בחוה שהוא היתה אם כל חי שורש כל מדרגה אנושית הי' מסתיר החטא בכל מדרגת לבושין דשקרא, היינו כי טוב העץ, "למאכל" וכי תאווה הוא, לעינים" ונחמד העץ, "להשכיל", ובוה ענשו השי"ת לנחש הקדמוני במכה שממנה נתקן רטי' לשבר עצתו הרעה, היינו עפר תאכל כל ימיו חיך, עיין במד"ר חוקת בענין נחשים הרשפים, יבוא מי שכל מעדני עולם נטעמין לו בפיו טעם עפר שנאמר ונחש עפר לחמו הנה פשוט העונש הוא מדה כנגד מדה שחטאו שהוא מרמה לאדם בדבר איסור שבעצם הוא לנו עפר בעלמא ומלביש אותו לעיני אדם בהרגשת טעם וחמדה, עונשו שהדברים שבעצם יש בהם הרגשת טעם הוא אינו טועם בהם רק טעם עפר, ובאמת עונש הרשעים גם הוא מחסדי הבורא עצות וטובות להתגבר נגד כח היצה"ר, כאשר בא עם פיתוי לאדם להראות לו טעם וחמדה בדבר איסור, אומרים לו הבט בעצמך שנגבל לך לאכילה רק עפר ובוה אין לך שום יתרון אפילו תאכל כל מעדני עולם אינך טועם רק טעם עפר מחמת שכל מין הרגשת טעם אין שייך לך מחמת כוח השי"ת, א"כ אתה בעצמך מעיד על שרך שאתה רואה שדבר שנאסר מהשי"ת לאכילה אין בו להאדם הנאסר שום הרגשת טעם, והחמדה והתאו' שאתה מראה הוא רק אחיות עינים ואז בע"כ מלאך רע עונה אמן, ובוה יתבאר בטוב טעם דרש דאב"ע הובא ברש"י סוף קדושים, ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי ראב"ע אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשר ללבוש כלאים אבל יאמר אפשרי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי ת"ל ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי שתהא הבדלתכם מהם לשמי פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מ"ש, הנה פשוט לשון התנא קשה להולמו מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר אי אפשר ללבוש כלאים. משמע שבאמת בטבע נפשו קצה ואי אפשר בדבר איסור, א"כ מה זה הענין אבל יאמר אפשרי האיך יאמר אפשרי אשר בטבע נחפשו קצה בדבר, וגם איזו פעולה תהי באמירתו שבאמת יהי הבדלתו לשמו של השי"ת כאשר בטבע נפשו קצה ממנו, גם לפי הדרש שתהי הבדלתכם מהם לשמי הי' צריך בהורה לכתוב הדברים, "להיות לי" אצל והבדלתם לא אצל ואבדיל אתכם, ולפי הנ"ל יתבאר היטב מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה וכו' היינו שבאם נפשו קצה בדבר איסור אבל לא בסתם טבע אנושית רק בטבע ישראל שהם בחינות שונאי רע, והנה כאשר בני תמיד מובדלים מן דבר איסור ונעשה טבע שנפשו קצה בדבר איסור א"כ הוא פורש מן האיסור רק מצות אנשים מלומדה, ע"ז הזהירה התורה ואבדיל אתכם מן העמים, ובוה אתם מובדלים מן העבירה בטבע עד שנפשכם קצה בדבר האיסור, אבל בתנאי, "להיות לי" כאשר בא לפניכם דבר איסור תאמרו אפשרי בו היינו בטבע אנושי אבל מה שאני נפשי קצה בוה הוא מחמת שאבי שבשמים נזר עלי, ובוה אני מובדל מכנו כי עד שנפשי קצה ממנו וממילא הוא פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מ"ש. ויהי הבדלתכם לשמי.

ובזה נוכל לפרש הענין בגמ' חולין ק"ט, איך ילתא לר"ג מכרי כל דאסר לן רחמנא שדא לן כותי וכו', בעינן למיכל בשרא בחלבא וכו', הנה ילתא היתה יודעת בבירור שכן הוא שכל מה שאסרה לנו התורה התירה כותי עד שהי' חסר לה הטעם של בבייש, באמת לאיזה תכלית עשה זה השי"ת ואיזה פעולה יש לנו מזה, עיי"ש במהרש"א באגדה, אך לפי הנ"ל כאשר צוה השי"ת ואבריל אתכם וגו', להיות ליי שתי' פורשים מן האיסור לשמי שיאמר אפשי בו אבל מה אעשה שהי"ת גור עלי, איך האדם יכול להבחין בעצמו בבירור שכן הוא כאשר מרגיש בטבעו שנפשו קצה מן האיסור אפשר הוא רק פסבוע אנושית, בזה ברא השי"ת הטוב ומטיב לרעים ולטובים דברים של היתר מאורו ע"פ עצמו של איסור, וכאשר אין נפשו קצה מדברים אלו שדומים לטעם האיסור יבחין שמה שנפשו קצה מן האיסור אינו מטבע אנושית רק משום גזירת השי"ת ובהו פורש מן האיסור ומקבל עליו עול מלכות שמים ומקיים, להיות ליי לשמי.

ודגה ידוע כאן בהתאבקות יעקב אבינו עם שרו של עשו ה' המלחמה שורש ישראל, ישראל סבא עם שורש קליפת עשו נחש הקדמוני עיי"ש בזה"ק וישלח ז"ל ויגע בכף ירכו בנה"ג בוינ"ג ביצה"ר דאיהו זינ"ג ואתרי' ומתמן אתי יצה"ר על ב"ג א"כ הנצח ה' שנצחו בשורשו שלא יהי' לו שום נגיעה בשורש ישראל וכאשר כל כוחו הסתרת העבירה שהוא בעצם עפר בעלמא תחת לבוש הרגשת טעם וחמדה כאן בשורש נצח אותו אבינו יעקב וגילה בשורשו מצפונו ומסתוריו עד שרואים בחוש שהוא עץ בעלמא בלי שום טעם וכאשר לפי הגמ' חולין הנ"ל יעקב נצח למלאך היינו בשורש ודרש המד"ר ויגע בכף ירכו נגע בצדיקים וצדיקות וכו' שעתידים לבוא וכו' היינו בענפים יוצאי ירך יעקב, ע"ז מורה ששורש הנה"ג מגולה ואינו גלבוש בהרגשת טעם אבל ענפיו הקונקות גה"ג מכוסים בתוך הבשר ונלכשים בהרגשת טעם וזה עבודתינו, ענפי ישראל סבא, עד בא התיקון השלם לגלות גם ענפי הקליפה, וע"ז מרמז מה שבדיני הניקור אינם רשאים לחתוך הקונקות גה"ג מתוך הבשר עד שמגלה אותם עד סופם, כי זה עיקר העבודה לגלות העבירה מן הלבושין דשקרא, וע"ז י"ל שמרמז המד"ר וישלח ויזרח לו השמש לו לרפואתו אבל לאחרים לאורה דהנה שמש מורה על בירור דבר, אצל מחתרת אם זרחה השמש עליו אם ברור לו כשמש, עיי"ש גמרא סנהדרין ע"ב אם ברוד לו כשמש וכו' היינו ויזרח לו השמש שביירר עצם החטא ונתגלה בבירור בלי שום לבושין דשקרא וזה לרפואתו, התגלות החטא מתחת מצפונו של היצה"ר נקרא רפואה עיין ערבי נחל פ' תשא שפי' הפסוק כרפאי לישראל ונגלה עון אפרים הרפואה מן החטא הוא התגלות החטא, מביא שם גם הפ' הנני נשפט אתך על אמרך לא הטאתי.

ובזה תיקן יעקב אבינו חטא הקדום ענין שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם היינו לו לרפואתו, אבל לאחרים לאורה היינו לנו דורות העתידיים לבוא עד סוף כל הדורות רק לאורה להאיר לנו משורש ישראל, ישראל סבא, יעקב חבל נחלתו החבל נמשך עד סוף כל הדורות שנוכל להתגבר כנגד חשכה והתכרת האמת של כוחו של עשו בענפיו ובהו נתן לנו השי"ת ברוב חסדו מל"ת של גה"ג ראשונה לכל שס"ה ל"ת. כדי לחזק כחות שלא נתייאש בהתגברות היצה"ר בכל שס"ה ל"ת, עיין חינוך במצות גה"ג שמצות גה"ג שורשו לחזק אותנו בגלותינו עיי"ש, והתיקון השלם גם בענפים יהי' בעת שיקויים בנו נבואת עמו והשלתתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה' היינו שלא יהי' שום הרגשת טעם רק לשמוע דבר ה' במהב"י אמנ.

ס פ ר

ויעש אברהם

הוא אוצר בלום — קופת הרוכלים (עין ניטין ס"ו ח' וע"ש פירש"י ז"ל) קמא קמא דממי לידו אייתי לקמייבן — תקנתיו ועשיתיו וכתבתי אותם בכאן. ואולי אוכה לעשות עוד חבור אחר אמן. והריני אציע לפניך בכאן כל המקומות אשר יבואו לזכרוני בעזרת השם ית' להעיר. והנני אציג לפניך כעת מאה ועשרים והמשה סיבנים. אשר נכללים בו הרבה ביאורים והכמה ומוסר השכל ויראת שמים. והכל על פי מאמרי חז"ל זיע"א:

גם תיקונים והגהות חדשות על ספרי זכור לאברהם. ויוסף אברהם עם ימין משה. וגם הרבה שאלות ותשובות חדשות מדיני הריאה ומשארי מריסות שבאו אלי ממדינות אחרות ומה שהשבתי עליהם כיד ה' הטובה עלי. ובסופו קונטרס ברוכה אסתר נמי ממני ת"ל שחברתי והעתקתי אחרי ויעש אברהם:

כל אלה חברתי וימתי

אברהם זוסמאן מפולין שו"ב דפה לונדן בעהמ"ח בית אברהם, זכור לאברהם, ויוסף אברהם, בלא"א המנוח הרבני המופלג מהור"ר יוסף זצ"ל, נכד הרב האי גאון הגדול מאחיו המקובל הנאמן ח"ק המפורסם בדורו איש אלפי רבינו אליעזר זצ"ל זיע"א, שהיה מ"מ דק"ק סארניק וק"ק שעדליץ במדינת פולין.

ווילנא

בדפוס האלמנה והאחים ראם

זוכר בשנת ויעש אברהם משתה גדול לפ"ק

ВАЯАСЪ АВРААМЪ,

или

Замѣтки къ разнымъ религіознымъ узаконеніямъ евреевъ

ВИЛЬНА. Въ типографіи Вдовы и братьевъ Ромма.
На жмудскомъ переулкѣ въ собственныхъ домахъ подѣ
№ № 327 и 328.

1871.

הסכמה

אש גולת אריאל, עטרת חפארת ישראל, מעין החכמה שר
רה, עמי' שרא מנדעא ונהורא, הרב הגאון הגדול רשנכה"ג,
ר אפסי ארץ לו הכבוד והגדולה, לגדול תורתו וחכמתו אך
ימיה תהלה, מורינו ורכינו יוסף שאל הלוי נאטגזא הן
י אביר דקיק לבוב והגליל. כהרמ"ח סי' מפרשי הים, מגן גבורים,
מאירת עינים, יד שאל:

הוצא לפני הפך זכור לאברהם מהרב החסיד המופלג בחורה ויראה
מ' **אברהם זוסמאן** השו"ב המפורסם למומחה בעניני שו"ב
בבירה • בעל ס' **בית אברהם**

בעיר לונדון
אשר כבר נתפשט בפולין וגאליציה וארץ הקדושה ושאר
ארצות, והנה ארץ פולין ורוסיה הרה וילדה אוהו, ולונדון גדלה שעשועי' והס'
הג"ל הוא בידי ורתיחי כי הפליא לעשות והסוחטים כאשר ראו אוהו בידי גם הם
אצרו אשר היטב היטב הדק וליקט כולח נקי' כל הדגים בהכלית הסדור וכעת
אוביף שיח ידו והעתיק הפך **ימין משה** מהגאון מ' משה ווינטירו ועוד
במה הוספות שנתוספו אח"כ
באר מים חיים עם כמה הוספות שהוביף הרב המחבר הג"ל גם דיני ניקור
להספרדיים וגם לורות מהריאה עם כל פרקי העלמות, והשו"ב אשר יהיו להם
הספרים האלה יהיו בקיאים היטב בהלכות שו"ב • והנה בקט מעמלי לחת אח
ידי עליו לכל ישובון להדפיבו שיח בלתי רשותא ע"כ הגני למלות שאלתו וכל
המעייע יחברך מן השמים •

האעיר **יוסף שאול הדוי נאמהנזאהן**
אב"ד ק"ק לבוב והגליל

הסכמה וחסלה שיש לי בספרי הגדפס הנקרא **בית אברהם**

מאת הגאונים מחמת הוללות הדפוס לא
אעתיקם בכלן כי אם שמוחם הקדושים ואלו הם הרב המאה"ג איש אלקים
קדוש יאמר לו החסיד השלם ומופלג בחורה ועבודה הגאון המפורסם בדורו
קש"ת מוה' **יעקב שמעון** זלוק"ל מק"ק זעליחאב יע"א : הרב הגאון
הגדול המפורסם
אב"ד ק"ק וויעלקאטש יל"ו : הרב הגאון הגדול
מהמפורסם מופת דורינו תפארת נר ישראל וכו' קש"ת מוה' **זלמן** מהגאון
הגדול מהור"ר אברהם טיקטין אב"ד ק"ק ברעסלא ואגפי' :

הרב
הגאון כו' מוה' **יעקב יוסף** ג"ו והרב הדיין המפורסם כו' מוה"ר
אדהנן ג"ו
מברלין יע"א והרב הגאון כו' מוה' **יהושע**
פלך שוער עליזאן שטרעליטש והרב הגאון עטרת חפארת

יש-אל כו' מוה' **יוסף אשר לעמרי** אב"ד מוה"ג והסתניע יל"ו : והרב
הגאון המפורסם
אב"ד מראטערדאס יל"ו (גם יש לי קבלה
מאת הרב הגאון כו' מהור"ר יוסף אב"ד ק"ק שעלין ומאת הרב המגיד
המאה"ג כו' מוה' יחזק מ"מ ק"ק ליקאבי' ומאת הרב המגיד הסיים המאה"ג
איש חכמי המפורסם מוה' ברוך מרויקי זל"ל יע"א) : **אזריה** שארית
ישראל לא יעשו עולה להשיג את גבולי עכ"פ משך עשרה שנים מיום כלות
הק"ס והדבר אסור ממשע המלך כידוע ומלך דין תורה כבוד ארור משי'
ג"ו רעכו ודי בהקרה זו :

סימן ס

ה הבהרה או ששתתה כים הרי זו מותרת :
גנסיס נכמה נחשטמה נדנריש לקורים מותרת . חלל סל לא נחשטמה כל ימים רק
נדנרים ו חסורים חסורה :
ב אכלה סם המות של אדם . או הכישה נחש וכיוצא בו מותרת בטוב
מריפה ואסורה משום סכנת נפשות :
ג בהמה או חיה שנפסקו רגליה . לא יאכלו ממנה אלא על ידי בדיקה
שיש לרוש שמא נשכה נחש . וזו בדיקתה שלא יאכלוה אלא צלי
נכסיס ולדין לא סייסיקן לגלוי מים כואיל ו ואין נחשים מלויים . לכן אין למוש
לנכס . ואם כוא נדך מלא נחשטה מריס . מותרת בלא בדיקה :

תמו הלכות שהיטות ובדיקות תהלה לשוכן ערבות :

ויוסף אברהם

משום סכנה . וסחה מים סרעים . ר"ל מים מנולים (או מה שמכנה כנסס בעים לח כנרזל
רזנין) ואם ביטה נריאה אח"כ זמן רב ודלי כשרה ואסור לשטטה מיד וסחה שאין נחשים
מלויין שרי ואם סלחה מיד הוי ריעותא ואין שרי אלא עמי נדיקה ודע דכל הני דמסובי דינס
כמסוכנה לאם אין יכולים לעמוד בעי מרכוס ושרי (ואף שנודעי חמות אח"כ מ"ח אין
סופה לניקוב ולסגור נגוסה אלא שהמזויים שלה יתקלקלו ולאו בכלל טרפה סופה) הא לאו
סכי אף מרכוס אין לריך מ"ח ע"ש (ה) הנהמה . וס"ס שמותר לאכול דגים כנילודים כנס
טלסס . עץ סל הורדפני וזה חילן שנל על פי המים ועושה מרחים דומים לש"טנה והם
מרים ביותר יהוא סם המות לנחמה לספיס . וכן לואח ספרנגולים ולואח כלבים בלמי (י)
חסורים . ספיך נחיר אף נכסיג זולת נחשטמה כל ימים באיסורי כנאה וכ"כ ספיס וכרמי
ואף נחשטמה במחן מ"ח מותרת נכסס . והס"ד כחנ דבאיסיר אכילה לכ"ע שרי נרשנד
אף נחשטמה כל ימים חנל לכחלה חסור לקנות והיה להאכיל בעצמו דגרים חסירים חנל
באיסורי כנאה נחשטמה כל ימים חסור אף דענד חנל נכסס חסח מותר ליקניה ולחבול
בו גיוס וא"ל סהיה מעח לעח ואנחנו קונים לכחלה בר אייזוח סאוכלים חולמים נקין נחיים
וסוסמים חוסם בו גיוס והיה דשרי לישראל לעעטים לעסוח כן . כחנ לחס"ס דחותר
לכחפסס מופוח נקמח סהחליע סקורים חולנבין עימם באורך (י) ואין מ"ש החחנר וכ"כ
אכלה כוי סס ניס . ומ"ס נכסיג נכמה כוי סס ניס) ספיך מלריך נדיקה חפינו זמן הזה
חנל הרנכ סוסקיס כרמי"א . כחנ חויה באקוס סהנחמים מלויין חפילו נדיקה ז"ל דעל ידי
לגיס אין חנו נקייים ואסורה משום סכנות נססוח בלמי ע"ש :

דיני הניקור להספרדיים

קודם

כל אחיל מכתש . ים נעום שני קרומים דהיינו עליון והתחתון שלריך
 לכסירם משום דם סכולם מלאים סיסי דם כדלמירין בחולין דף ל"ג וכסנרת
 חמה כלמיים והלפון ים שני מוטין מכל לד סלריך לכסירם כסנרת רש"י עס וסטור וכתימרת
 דרני אבכו עס קל"ג . ונעוף לריך לסמוך כלמיים ועלם האנשים ורש"י עלמי עלמי כידים
 וכרנלים בין נעוף ובין נכמת כדכחנו הרנניד והרין וכרשניא וכתימרת ד"י אבכו עס
 גם חוך הלאור ים שני מוטין אחרים שהכלים חוך כל פוקן כשרה עד כונג ולא עס
 נכלל שלריך לכסירם כסנרת כרמניס טרק ז' נכמות מ"א . וים נמי נמוך ככחף עד
 כסזה ועד נכלל מוט לבן ענ וגדול זמנים אחרים חלויס צו טכס שלשם ולריך לכסירם
 כדלמר עס וכסנרת רש"י וסטור והלאור זרוב . ים לכסיר כמי קרום מנילי זכר אס ים
 לכככמה שלטיס יום כדלמר עס ל"ג אצל לסנרת ח"ס אפילו כניע לשלושים יום וכן אלו
 כובעים . ולריך נמי לסמוך מוטי דקין כדלמר דכנתא חלילי כניע לשלושים יום וכן אלו
 אצל יסרה ככנד ומוטי חוץ כלב כסנרת כרמניס מ"ו הלכות מ"א . כל אלו כמוטין שחמרו
 שלריך לכסיר היינו דוקא צרומה לאכלו כמו שבו אצל אס סוחכס ל"ג לכסירם אס רוגס
 לאכלס ליי דנורח עסאב עבד וכתימרת דלניי עס (ונכסרי כסיקור מהאשכנזים רש"י כדכחנו
 דחף נכמתים חין לסמוך עסאב עבד וכתימרת דלניי עס (ונכסרי כסיקור מהאשכנזים רש"י כדכחנו
 מוחך חוך החום רק כמוך לו והמטו נשאר שלס לכן לריך דוקא לנטלן או לסמוך כמוטין
 ימס ימס כן נדקס וכן נכמה ונמרט נמקום שמוחבין כלשין מכתשם לריך ודלי לסמוך אחריותן
 ע"כ) : כל חנב עור וכסנן ועו אסור מן הכורס לאכלו ומלנ כנוי אסור כדלמירין ציומא
 דף ע"ד חין מהשליי שלא נשלמו לו חדשיו אצל אס נשלמו מדידיו אסור כדלמירין ציומא
 וכדכחנו הרל"ם והטור והר"ף והטעם שהחנב הוא אסור לפי שאמר ככחוב כל מנל לפי
 ועשה לריך להנחין בין מנל לשומן . כל שהוא מנל טוב כוחס קרום ונקלף וכנסר חינו
 טופס אוחו וכדלמירין עס מ"ט והסומן חין לו כל שהכמות כללו (כסנו ספרי כסיקור
 באשכנזים סימן להכיר אס כוח שומן או חנב מ"ס לפי כס נקלס . כשמשמטין בין האננות
 אס הוא מירוש צ"ל או חרפה מיד שהוא מנל אצל הסומן כשמתחם ציד או חרפה לע"ך
 צ"ל או חכו סימן שהוא שומן . וכן העשה בכל מקום שלריך לגרר ימס עין הסלנ קס סכין
 כל זמן שיש מירוש וסוכנ על הסכין עכס נרירח זכ מנל ולא לאו כוח שומן פ"כ) :
 גתחיל עמה מכתלים לריך לכסיר כל הקרום שעליסם וכל הסלנ שנכחם עמני
 שיונקים מחנב הכליות . וחרפה שהחם קרום הככלים אצל טרפס ככנד ים
 מוטי חנב עשויס כאלננות מיד מתסה דהיינו ג' מנל ימין וז' מנל שמאל . מני
 שנלד ימין נעמים צ' כחסימן וכני שנלד שמאל נעמים ג' כחסימן ולריך לכסירם
 כולם עשום הלנ וכתימרת דרנ יכודא עס . וחדע כי הקרום שחמרו הוא ענד עינס
 דהיינו לנד סלל הנוף . אצל כל הסומן שיש להנכמה לנד עטור הוא ככר ככל עקום
 שיכיה ומותר לאכלו : צריך לכסיר כל המלנ היוסנ על כחמיים ומה שנכחם וכחמיים
 כס נכר ארוכה שיושנה חמה הכליות ומחמיל מהמתי כללעמו והולך מד חמה עלס כרל כוסת
 כנקרא (לע פעלווי) וכתימרת ד"י אבכו עס וכן מוכנינו אצל הרמזים כונר כול מנל
 כסנור חוך כנסר נכל מקום חין לריך להסירו דומיא דמריסח הכרס וכיש נכסיד : כל
 הסלנ עפל ככליות וכקרום סק שעליסם וכל הלונן שנכחם סמוכים סכיס לריך להסירם
 וכתימרת עס וכסנרת רש"י ורין ולריך לסטט אחריותן וכן אלו נוכנים אצל לסנרת
 כרעניס מ"ו כלכס מ"א חין לריך לסטט אחריותן להוליאם : בטרפיש ככנד לריך להסיר
 כל עטור סק עפלוו מנל ככנד דוקא עמני סכל מנל דקיס מונכסם עליו וגס כל כחמיים
 שנכחו עמני שיונק מסלנ הכליות כך הוא כנרת רע"א ור"ח וכן מהכנינו אצל לסנרת
 נחק כטרפיש מתקומו מחסך (ואס מניטין צו קלס מהכנד מני ליי נקליפס לר ז' לנד דמו
 לא אמי למטט : הלאחולת לריך להסיר כרופס אמה מניח כרע"א לסנרת כרל"ד וכמה
 גלויים . אצל מדיול וכל צו סוגרים דלין לכסיר כי אס דוקא מוט החקוע לירכיים
 והסלנ היוסנ נראש הפלמולת עמוך לשלסופיה מני רגלים וכל הסלנ כקוננ אס כשלמפית

דיני הניקור

וכן פנהיגו ונריך להסיר נמי כחלג היוסג צאורג אמה מלג בקיצה כנקרחה אמה הדקין כנרייחא סג וכנימרח דר' יהודה וכפרש"י ורנניס ונמה טובקיס: בקיבה לריך לכסיר כל כחלג שעל הקטח מדלורייתא וכדלמרי' סג ע"ס וכסגרה סמוקיס ומקוס הנקרא קטח טוח נקציה מלג הסוף . וסלג שעל היחר צארץ ישראל הכנהג לאללו וכדליחא סג ני אלג לנני גנגל כעכנג לנאקור וכן ונהגנו אלג למלוק כנוד לא"י אס ניקב הקיצה צמקוס היחר וכחלג שעליו סהמוג כסר משא"כ צסאר נוקומות סהחלג אינו קוחס י והטעם סהחלג אינו קוחס נשגיל סהסלג ככל צמקוס סיפיה יש עליו כעוד דק וע"י זה אינו כונס סיפג צחוך דנקב ושא"כ צסומן שאין לו זה כעוד כדק ומטיה סוחס :

כל

כחלג היוסג על ציה הכוסוס והכסס וככרס אקור מדלורייתא וכנימרח סס ל"ג וזכו הנקרא סלג אשר על הקרצ . אלג צכרס אינו אקור סהלג היוסג סס חסח ספריסה וכסגרה רנינו יואל והל"א ומרדכי רוגו סמוקיס וכן אנו נוכיס . אלג לסגרה רנינו אפריס ועדמיס אקור . ואס נפחה סריסח ככרס ונשאר סהלג עגולה אז אנו מלריכיס ולכסירו משוס מרליח סעינ : באדרה לכנחא אינו אקור כי אס דוקא סהלג סדנוק צכני עשוי ספוח עשוי כמו קשר אחין ואללה יש כמו אלצע אסל קטן אריך לכסיר כולו ככגרה כמרדכי וכן אנו נוכיס אלג לסגרה כרמיא ומכנג אסכנו לריך לכסיר כל כעוד כדק אשר על כל שטס כנחחא צין צנכהס וצין צעגליס וככניס צשגיל סצסוכו . וחדע כי סיחרת סוח עשוי כמו האלמעדה וכוז דנוק צכנג אלג ססמול . וריך לכסיר נמי כל כחלג סדנוק צכנג אלג סיחרת : בשחול יש על כל שטסס סל קרוס דק ומסחי' ועע סלג דנוק צסמול כמה מקומות ולריך להסיר הקרוס והסלג אשר חסחי' . וצנג כעצ דינו לכינו צמקוס דנוקו יש עוד צסוכו ניד ארוך סנחפול לסלוסס אזורי גידים וכדי להסירם לריך לקרוע ססמול חלמעלה למטה לדיינו ממקוס סינורו עד סוטו צשגיל ססס אקוריס משוס מלג ולריך למטע אסריסס סיפג כדק עד דקא מן כדק כדי להסיר כולס וכסעס סוח מפני סהסמול נוקוצר סוח להכרס ולחלג והסאר אקור משוס הרפסס וכדכנג כעוד צסומן ס"ה צסס צעל כעיסור (ויס ליוכור ולנגר ססמול צסומו למ וחס כי עייז לא ינחפו ולא יכרמו כנידין צחלמעיתן .) : בתוך סחליס יש חוט א' סל סלג מלג פניס אלל הירכיס ונעסס יסרד ויהי לשני ראשיס ססס סקועיס צסוך עלס כונג א' מימין וא' משמאל סלריך להסירם משוס מלג צשגיל סיוקיס ונפלג ככליות כדכנג כני' צסס מתי' נן סניצ וכסגרה מרדכי וכרוקח : אצל צינו זכר יש ססומן עג ונחוכו ניד גדול ומלוספ צכסר סלריך להסירו משוס מלג וכסגרה אריס : ע"כ דיני סהלג ועסח נחמול דיני ניד כססה . וכדי סלל יכסה . ופטינו לא אססה : דיני ניד כססה נוכיס צין צנכהס וצין צסיה . ונולד צק היך ואין צו טעס וריס ולכן אין אושר חפרונחו משא"כ סהלג והקוקנות . לאקור חפרונחס צשגיל טיס צסס טעס וכדכנגנו סס ל"ס וכפרש"י וברי"ק וברמניס ואיסורו סוח מדלורייתא ויש נוכיס איסורו אף כנוי וכדלמרינן צכריתח דף י"ט וצליל סנשלמו מדשוו והפריס על הקרקע לכגרה ברי"ק וכוזר וכעסקתה כגמרה: עסח סכוכו ארך מולדחו ומקוס יסניס: קודס כל דבר לריך כחדע דים צעלס ספריקס הנקרא (אסח דלקרח) ס' אזורי גידים סמלריכיס והולכיס לנקוס אזריעס ואלל פי כעצסח צסיס וגס למקומות אפריס סוך כל היך וסלשה סכאגרות כנזכריס עס פניס אפריס ומחפסטיס והולכיס מוך עלס נוקא צימד עושיס צכולס ניד א' עג וגדול יותר מכל כנזכריס ומחפסטיס והולכיס מוך עלס נוקא דלעמא סעקומו קרחה צליפלי: (קאניאזיטורא איסקאטר) מפני סגודל סגורו נעסח ציה פעלס ומסס יסרד והיה לסלשה ראשיס . ראס כה' יולג מחעלס כנזכר ומחפסטיס והולך סוך כל צסר היך פניס ואסור וספניס כנשארם מחפסליס אלל כל סלשה עלמי כרנל פניס ואסור דדיינו אלל עלס כקליצוסת ועלס כקולית ועלס כעוקן על סני ראשי עלס סקולית ועס עושה כלה . וכדי לכור מכל ספסיקוח אנו נוכיס למחול כל סני ראשי עלס סקולית ולגרוור כל כעלמות אפריס כנזכריס ולהסיר כ"כ קליסה מלג סעס סללעומו מזה ומזס מחסח סרפס ככנג עד עלס כקליצוסת ועד ככלל צשגיל צסוכוס כרוביס כולס כחמ' . מלג ככליות ושאר חוטי ה' אזודות כנייסיס כנזכריס . כלל כעולה כל כניידיס סנידיך ואיסי נק גיס כס ניד כססה . וקוקנות כס נקוניס וגס כל כניידיס שסוסיסי אוחס ציד

דיני הנקור

וכנשר הולך אסריכם הוא גיד כנשה וכל כסומן כשחופשים אוחו ממחך וכולך אחריו הוא סלג גמור. וכל בנידים הנקוצים ומכלך צטר עמהם אינם גיד כנשה : (הלונבל מחכין ועוקרין עם כסרסה לעדווינה ואטר כך יפריד הכשרה מהטריפה צאלנעו ולא צמכין ומקלפין אוחו על פני כולה כמראה כסף וגוררין היטב וצחוכו יש קניקות ממשה ולריכין סייעות וגם צראשו יש גיד אטר משוקע ואסור משום סלג : ויש צקבל אים מפי אים עד הלכה למשה מסיני דהוויסינקא עלמה עם הלבוש קטנים והטריפה לעדוויץ אסורין ואין מועיל צם ניקור : כל מנקר לריך לידע איזה גידין האסורין משום דם. ואיזה אסורים משום סלג (זה אין לריך לנקר צחיה) ואיזה אסורין משום גיד כנשה צפרוטרוט ואף טיודע אותם צכלל וכמו שאתרו מזיל סכל בנידים כמה צכלל קי"א וסיתנס כי כל סלחנס עלאו קי"א לואס : וכנידין האסורים משום סלג ומשום גיד כנשה סנס נ"א וסיתנס אל סלכלו מענו נ"א. אף על פי כן משוב לידע צפרוטרט כי בנידין האסורין משום דם אס סמכן קודם מליחה ספיר דמי צכל בנידין האסורין משום גיד כנשה או משום סלג לריך לחטה אסריס ולשרם עם צורטיהן : אלו הן משום סלג וגיד כנשה. צקניא ראפי א' . צגיד כנשה ו' . צנרעטייל א' . צנחיתה סלליפ ג' . צקושליץ ג' . צלעך צראשין ג' . צקלין ב' . צקיינכדיק צרעטייל צ' . צלונגיל ד' . נמלא ססס צירך אטר סמטה ועשרים וכן צירך כשני סך סכל עוליס סמשים . ומאונב אטח סרי סמשים ואטח כענין אל סלכלו ממנו נא : צעלם סקורין צלסון אטכנז קנאכין ים סס סימן איזה הוא צכור כי סס סמלא אללו עלס יחירה דק ארוך כמו אלנב וצפו סימן סהוא צכור ואין צו איסור רק סמלניעים אוחו לכאז כשניים סטוב כוז ונדוק ומנוסה הוא כך עלמתי כחוג צניקור כאשכנזים :).

ויסף אברהם

אם (ל) הכרם כד' נסיד : תיקונים והגהות ממה שנכתבו בהדפוס ליונים מהשבעה בחוד ויוסף אברהם שהם מורים ליינו בהלקוטים מבאר מים חיים : יח עמוד ב' (ו) ש"ך ° צ"ג (שמ"ח ° כ"א (כז) שמ"ח ° כ"ב (יג) ספק ° כג עמוד ב' (י) יחידו ° כד עמוד ב' (יד) פסולה כו (י"ו) סק"ה ° (כו) ושג"כ ° כח (כג) הכליות ° ל"ג (ט) הכשרות ° לה (י"ט) כלל ° מא עמוד ב' (כו) כגולה ° (כז) שמ"ח ° כג עמוד ב' (י) כשג"כ ° טח (ל) השדרה ° שט עמוד ב' (כב) טוף ° פ"ב (לז) דסמיכי :

תיקונים והגהות חדשות

על ספרי זכור לאברהם ושאר ה' הקונטרסים הנדפסים שם והמה נוספות על התיקונים והגהות הנדפסים שם מכבר . ובעזרת השי"ת שמו לעד תמצא בו חדשות הרבה . ומראה התיקונים והגהות אלו בחכמית התיקונים והגהות הנדפסים ממש . דהיינו שסמ"ן אות א או ב וכדומה מורה על הדף . וסמ"ן (ה) או (ב) וכדומה מורה על האות . ואני מבקש ומחלה ונזור כשיבא העת להחזיר ולהדפיס דהיינו בשנת תר"ל רשות נחונה ממני לאיוו מאן דהוא יהיה מי שיהיה שותף לו להחזיר ולהדפיס . אמנם כן אני נזור עליו על הנ"ל זה שיכניס כל התיקונים והגהות מכבר וגם אלו הנכתבים כעת נ"כ כל א"א במקומו הראוי לו :

- ה (טו) ע"ה ע"ה שאלת חכם דוקא ולא זולת . אפרוח . עמוד ב' (מ) טוב כחנם מותר :
- ו (כ) אגנים משום דהמפרקת רך הוא בחיי הבהמה כמו העור . ואף (יד) חלק ואינו . עמוד ב' (א) הראשון או ע"ה הנרד ואם :
- ז (יא) כבהמה ולמטה בהקנה עד גנו של זפק או עד האגפיים כדלקמן ס"ג . וכל . עמוד ב' (ה) ולפסטה הסימנים שם ופסטה הסימנים נמחק :
- ח (לא) טק (או שאר הכרם המבוארים במהרי"ו) זיהא . עמוד ב' (מג) החחקר . אמנם כן דאין להכשיר זאת בלא ש"ח ולא זולת (כי להשמ"ח וסייעתו טרפה אבל חכם סופר מכשיר בנהמת ישראל או לזורך יו"ט או שבת או ה"מ) . אם :
- ט (כו) חכם (עיינו בקונטרס ויוסף סימן ל"ה סכ"ג מ"ש שם ותבין לכאן) אם (כח) הוא (כי הכים הולכת ומתחככת בשורש של הפיזול ויש למוש להתפרק) החילוק (לח) וכשרה ע"י ש"ח דב"א ולא זולת (כי לדעת ההב"ש וסייעתו טרפה) :
- י (מד) בלי מיעוד (כי השיגור אינה לקוחה משום דהשיגור בזמן מועט עתידה להיות נעשית בשר) וכל"ה עמוד ב' (ב) מוגל (או מים) בכל :
- יא (יג) עמוד ב' (א) הנועה ואפילו ממים :
- יב (ח) דוקא וע"י ש"ח ולא זולת : (יב) בישראל יש :
- יג עמוד ב' (כ) קול במקום שזיהגין להכשיר (לה) סרכא כסדרן למועה מחזיין בין :
- יד (יג) דסמיכי (לה"ש) אבל להמ"ו הוא ספק בשיערוה ולהב"א שני סיגורו היו סחם ריעותא :
- טו (יג) דמי . אבל באיכא טעמא דמיריתא בכד יעשה ש"ח . ואם הוא :
- טז (ל) ארכו או שהסימן נפרד ממקום חיבורו בנזאר ברוב אורך טרפה (לא) נוארו (ע"ל בשחיטת סימן ז' ס"ג) אבל :
- יז (מה) אם נשמע או נשבר (או נחרך) פרק . עמוד ב' (יח) בשוף יש אומרים דכולי עלמא :
- יח עמוד ב' (כדתי) ניקור מחלק הפנים : (טז) זעפרטן משום מילום שהוא מלא ליחות וריין או משום שיש לו ראש ואין הדם יוצא משם ע"י מליחה . (ומה העשם נוהגין כתי לחתוך השקן מראש הלשון כדי שיצא הדם) וזריך : (י"ו) בתוכן . בית השחיפה אם רואה לבשלו יש להחמיר לקלפו או לחתוך בו קודם מליחה הואיל ונזרר הדם עליו בשעת שחיפה (רמ"א סימן ס"ז בשם הערוך וע"ש בט"ז סק"ב ובש"ך סק"י י"א) : (יח) מוסין א' אדום

אדום וא' לכן כו' : (כא) הכנסה וע"ש בש"ע סעיף ו' דאפילו ליכנס לבהכ"ז בסכין
מנולה נמני אסור ועיין בש"ז שם ובגליהו רבה ובמ"ז : (כב) הזה • וכן יש ליקח מן הכהן
הבשר שקורין (דריעו) משום מיאוס : (ל) שפחו מפני שהצבחה מניח עליהם החלב בשעת
ההואה לחוץ בעורות • ואחר כך (לד) השדרה והן ג' בימין וב' בשמאל • הני' שבימין
מתחלקין לב' ג' • והני' שבשמאל מתחלקין לג' ג' • וראש האחד מחובר לשדרה וראשי
השפולין נדבקין החת החמה בראשי הולעות • והואיל מדבר מסור לכל ואין הכל יודעין
ציון ימין לשמאל לכן נוהגין לנקר (מ) מונחה (ומפשיצים השלוי"ם) העור הדק מעליו שהוא
קרוב לחלב הככלים [ולדעת הגל"י ז"ע לו אם מהני צה ניקור כלל עיין בסימן י"ד בספרי
ק"ס מ"ש שם בשמו] ומכל שכן בשר ששמוך לבטן צטבור שקרוב מאד לחלב הפריסה ולרין
השגחה להפשיצים משם (השלוי"ם) ההוא • וגם מנקרים איזה גידי דם בין זלע לזלע היורדים
מהחזה • השובות חתם סופר סימן ס"ח • ועיין סימן ס"ד בש"ך סק"י ולחפ"פ שם • וט"ז
סימן ל"א ובהשבות בנו בעל שיבא זיון ובמ"א כלל כ"ח ס"ג) והירא (מה) העוקץ הרמ"א
בסימן ע"ב ס"ב כחז דליתו רק חומר אוריית בעלמא אמנס הש"ך שם בס"ק י"ד הביא
בשם הרק"ט פ' לך לך וז"ל וצטבור כי הצריח הוא דוגמת הלך לךך חוהכין גם חידוד הלך
בראשיתו להעביר משם כחות הסומא וזהו ומלתא את ערלה לבגס (ע"ש) והאונים :

כב (כדיני ניקור מחלק הפנים עמוד א') (א) מבחוץ וגם השומן שהחת הקרום הזה ולפי
שהחלב המכסה את הקרום שוכב עליה • אבל מבפנים לנד הריאה א"ז קליפה וכדי
ללא ליתו למשעי נהנו לקלפו (ד) בו (והא דא"ז לנקר הכבד כמו שמנקרין חזר הכבד
מפני החלב שעל הקרב המונח בו • כבר נשאל ע"ז הרב הרמ"א ז"ל וע"א והשיב דמנהג
אבותינו בידינו והם היו יודעים בשע"ס [ולפ"ד נראה השע"ס דשאני קרום הכבד דשיעא
הוא ולא בעל כלל מהחלב שמונח עליו • וכדלמרינן סברא זאה בכמה מקומות בש"ס • עוד
דהכבד צריכה לזייה קודם הנישול דוקא ומשא"כ כל זאה נבי חזר הכבד] וכן צריך לחתוך
כל החלב הדק באצבע הכבד שקורין (דומטו) • מפני שהוא מחלב הכליות • הפחול
(ה) אחרים • ויש לנקר העחול סמוך לההואה מהבטן כי אז נקל למשוך החושין ג' כאחד
דעדיין לחה היא • ואם לא נקרה מיד אזי ישרה אותה במים ותהיה ע"ז נמי נקל למשוך •
שחול של כבש המנהג שלא לחלה : (ו) דיקתם) הדקין צריכין לקלוף החלב שעליהן באורך
אמה ממקום יציאתו מהקיבה • ונהנו צמדיעות אלו להסיר הקרום שעל כל הדקין בהדרגה
דכנתה של עול • כרכשאה : (יא) אחריו • קרום שע"ז ציני זכר אסור ונוהגין לנקרה אף
כשפן פחותים משלשים יום וכן להסיר משם הגיד הנזול ולחתוך מהם הרבה חתיכות :
(יב) קאתן • הסכין שמנקרים בו צריך עיילה כמו הסכין של שחיטה • ויש לנקר הוד ג'
ימים מן החלב שלא יתקשה ובדיעבד מנקרו אח"כ ושרי (ע"ש) וי"ד סימן ס"ד ס' י"ח
הרמ"א) ור"ל דשרי לזלי דוקא וכמובאר בש"ע שם סימן ס"ט וכ"כ הלבוש ובה"י • לכתחלה
אין מדרת צמר הוד ג' ימים בכדי להשתוות עוד ג' ימים אחרים • וכחז הש"ך שם ס"ק
ג"ג מדרשמים דין זה בהנה' משמע דס"ל להרב רמ"א ז"ל דמותר וכמנהג ק"ק קראקא
וספק בן להלכה • אך צנחאי שיטתו אוחו היסב כמו שעה או שתיים ובדיעבד אפילו לא
שראו רק מעט והשהה אותו ג' שרו ואפי' בהעברת מים בעלמא נמי די אם הוא מנוקד
מגידי הדם אבל בלא נקרו צריך עכ"פ שריית חזי שעה וכמובאר בש"ז וש"ך שם • אמנם
בחסובות מ"ב מתיר ע"י העברה בעלמא ואפילו לא נקרו מחוסי הדט והובאו דבריו בש"ך
שם ע"ש :

כה (כא) בסימנים • אך אם צנהמה אחת צ' צעות דסמיכי צמ"ז ובאחרת ריעותה אחרת
שוכשורין צה נמי צה"מ ובצניסם יחד היה ה"מ ולא בכל אחת בפ"ע צזה ז"ע •
ובצנהמה (כג) ה"מ • ואם א' עני וא' עשיר ויש ה"מ להעני בחלקו ז"ע אי • הותר גם חלק
העשיר ועיין יו"ד סימן קצ"ז ס"א :

כו עמוד צ' (יב) אר"ע • ודע שהבשר עמה שהוא צתוך גוף הריאה היא עשויה הרבה הרבה
חתיכות חתיכות לאין מספר חתיכות קטנות וגדולות והמה נמי עשויים על אותה חתיכה
משלש כמו האבות ממש וכל אחת ואחת מוקפת בקרום אחת דקה מן הדקה מאד מאד
ואח"כ מהחברים הנה כולם ניהד (כמו חתיכה העשויה בצבש שבכורת הידועה לכל) ונעשות
מהן אונות ואומות ורדא • ועליהם מלמעלה יש להם העור העשויה משני קרומים סביב סביב
לכל

ספר הלכה ברורה

כולל

כל הלכות שחיטות ובדיקות הריאה בלשון קצרה

ובדרך

שאלה ותשובה

כי השואל ישאל כענין, והמשיב ישיב כהלכה הצריך למלאכתו

אשר לקטתי ואספתי מגדולי הפוסקים ראשונים ואחרונים

ומספרי שחיטות ובדיקות הקצורים אשר כירינו

עם

תוספת הלכה

שאר דינים השויכים לשוחטים ובדקים,

וגם

דיני ניקור עם ציורים

מאתי הרל כאלפי

יחיאל מיכל בלא"א מו' נתן פרידלאנד

בעהמ"ח ספר כוס ישועה ונחמה, סלו המסלה, קול צופיך ויוסף חן
אשר היתי ש"ב וש"ץ בכמה קהלות במדינת פרויסן

פריז 2 דיוכסמארק

א מ ס ט ר ד ם

כדפוס האחים לעוויססאן פירמא כ דוד פרופס ביץ ויל.
בשנת בכל אות נפטר האכל בשר לפ"ק.

הלכות ניקור.

דיני ניקור חלק הפנים, וקצת דיני הרחת הבשר, וציור הבשר הצריך למלאכתו.

כתוב כל חלב וכל דם לא תאכלו, ושניהם עונשן כרת, ושגתן חטאת, ויש חוטין האסורין משום חלב, ויש חוטין האסורין משום דם, לפיכך צריך לחטט אחריהן, וזאת דבר המסור לכל, לכן צריך השוחט להזהיר מאוד את הקצבים בעת שמחלקים הבהמה לשנים, שיחטכו בשוה על הצלע י"ב ממש, כי הבשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג שייך לחלק אחוריים, וצריך ניקור ממנו מומחה, עוד צריך להזהיר כשחותך חלק הפנים בכסלים בשיפוע, שיחתוך רק עד הטבור, כי הכסלים למטה מהטבור והטבור שייכים ג"כ לחלק האחוריים (חכ"א).

מתחילה ינקר הבשר מצד העור, (עיין ציור א') ומוציא מצד הכתף מלמעלה חוט אחד, והוא אסור משום חלב ומקום הנחתו, מן כיה השחיטה והולך למעלה מהכתף כל אורך סמוך להשררה, (ע' ציור א אות א) ובשחותך הבשר האדום למטה מהכתף, (עיין אות ב) שם נמצא (האגריף), ומשם מתחיל להוציא מקודם צד הקצר להבית השחיטה, ואח"כ צד הארוך, מכל אורך הסמוך להשררה.

גם יש להחמיר לחתוך מצד זה הגיד של דם מבית השחיטה הואיל ונצטר עליו הדם בשעת שחיטה (עיין אות ג') (רמ"א בשם הערוך).
ונוטל הזרוע (זה הכתף, ובלשון אשכנז כוק או כראטען), ומוציא מן בשר החזה החת הכתף גיד אחד, שהולך כל אורך הבשר דרך הכסלים, ועוד שני גידין קטנים הנגררים עמו, (עיין אות ד'), ואסורים משום חלב.

ואח"כ הופך הבשר ומנקר מצד הפנים, (עיין ציור ב'), קולף הקרום שעל הכסלים, והוא עב ולבן וצריך לקלף אותו הקרום עם כל החלב אשר תחתיו הנגרר עמו וכל הנמשך עם הקרום הכל אסור משום שיונק מחלב של הכסלים, (ע' ציור ב' אות ה').

אחד שהקליף הקרום שעל הכסלים, נראין ראשי החוטין שבכסלים, והן ג' כימין, וכ' כשמאל, ונהגין לנקר ג' חוטין בכל צד, ראש אחד מהחוטין מחובר לשרדה, וראשי הפצולים נדבקים תחת החזה כראשי הצלעות, וחותר סמוך ממש לצלעות ונוטל ראשי הגידין בידו ומושך ונמשכין מאליהן כהיותן חמים, אבל כצונן צריך לפשפש אחריהן, (ע' אות ו' ז' ח') (העיטור).

ואח"כ יחתוך הכסלים (הנקרא פלאנקען) (עיין אות ט') כל שפתן, וחותר הכשר הלבן הסמוך לשפת הכסלים, וחותר הגיד האסור משום דם עם כל החלב שתחתיו הנגררים עמו, (העיטור)

החזה חותר מצד הצוואר ב' גידין, ואסורים משום דם, (ע' אות י') ואח"כ מחתך כשר האדום הסמוך להחזה ומוציא משם ב' חוטין, האוחזין מקצה החזה עד קצהו, (עיין אות י"א) (העיטור), וצריך ג"כ לחתוך ראשי העצמות מהכסלים, והמה רבים ולבנים, (עיין אות י"ב).

הכתף (הנקרא כוק, או כראטען) (עיין ציור ג'), מתחיל לנקר באמציעותה, (עיין ציור ג' אות י"ג), כי שם שורש הגיד ומתפצל לכמה פיצולין בהכתף ונמשכין עם אותו גיד, ומחתך לצד הורוע ומוציא משם גיד עב ולבן, וצריך לשקוע הסכין בהכתף יפה עד שיעקור גם שורש הגיד, ומוליך הסכין ומחתך הורוע עד קצותיו, עד שימשוך ויוציא כל הגיד האוחז משפת הכתף הסמוך להשרדה, עד קצות הורוע, (עיין אות י"ד), (העיטור).

ואח"כ יחתוך מהחלב של הכתף שני גידין משום דם, (עיין אות ט"ו, ט"ז), וגם יש ליקח מהכתף הכשר (שקורין דריוע) משום מיאוס, (עיין אות י"ז) (העיטור).

הראש מחתכו לשנים ומוציא ממנו המוח, ומעביר הקרום שעליו, ואח"כ מעביר הקרום שתחת המוח הדכוק בעצם, ואסורים משום דם, (יורד), ונוטל הלחיים ומחתך בסכין מצד הלשון ומוציא גיד א', ומחתך מצד ב' ומוציא ג"כ גיד א', ומחתך תחת שורש הלשון ומוציא ממנו חוט של דם, ויורד משם לגרגרת למקום שחיטה ומוציא משם ב' גידין מצד זה סמוך לכשר, וכ' גידין מצד זה סמוך לכשר, וי"א

שצריך להסיר גם החוטין שאחורי האזניים, גם נוהגין לשכור העצמות שכלשון (הנקראים טרפה קנאכען). ויש מחמירין להסיר לנברי וחותרין אותו הבשר שתחת שורש הלשון המכסה את פי הגרגרת (שקורין צעפכען) משום מיאוס, שהוא מלא ליחות ורידין, או משום שיש לו ראש ואין הדם יוצא משם ע"י מליחה, גם צריך לחתוך הגרגרת והוושט לכל ארכן משום דם הנקרא בתוכן.

הלב חותך העוקץ והאזניים, וכל הגידין שיש בהשלשה חדרים של הלב ומשליכין, והטעם כתב הב"י בשם הרוקח שיש בהם חוטין מלאים דם.

הריאה מסיר הוורדא, וגם נוהגין לקרוע הריאה ולפתוח הקנוקנות הגדולות שבה, (ש"ע, וש"ך).

חצר הכבד צריך לקלפו מבחוץ, לפי שהחלב המכסה את הקרב שוכב עליו, אבל מכפנים לצד הריאה איצ קליפה, ומ"מ המנהג לקלוף מבי הצדדים דלא ליתו למטעי, ואם מניחין בו קצת מהכבד כפי בקליפת צד זה בלבד, (העיטור).

הכבד צריך לחתוך הגידין והקנוקנות והחלב במקום שהמרה תלויה בו, וכן צריך לחתוך כל החלב הרבוק באצבע הכבד, (הנקרא דוימען) כי זה מן חלב הכליות, (העיטור).

הטחול צריך לקלוף הקרום מבי צדדים ונוטל ראש הגיד שבתוכה ומושך אותו, ונמשכין עמו ג' גידין כמו ש', ואסור משום חלב, וצריך לחטט אחריהן, טחול של כבש המנהג שלא לאכלה, (העיטור).

המסס, ובה"כ, וברס, צריך לקלוף החלב שעליהן (העיטור).

דקין צריך לקלוף החלב שעליהן באורך אמה ממקום יציאתן מהקיבה ונהגו במדינות אלו להסיר הקרום של כל הדקין בהדרגה רבנותא של עגל.

כרכשתא (הנקרא מאסדארעם) צריך לקלוף הקרום והחוט של חלב שעליו, וגם חוט של דם המושך מקצה אל קצה, וחותרין קצה האחרון שמשם הרעי יוצא משום מיאוס, (העיטור).

הרגלים, חותך ראשי הטלפים כדי שיצא הדם, וחותר החוטין שבין הטלפים (שקורין גייצען) שהם אסורים משום מיאוס, (רמ"א).

כתב הרמ"א, צריך לנקר הבשר תוך ג' ימים של השחיטה מן החלב שלא יתקשה.

כתב הרמ"ח, לכתחילה אין לשרות בשר תוך ג' ימים כדי להשהותו עוד ג' ימים, והשיך כתב מדהשמיט דין זה בהגהה משמע דס"ל דיותר, ופסק כן להלכה, אך בתנאי שישרה אותו היטב כמו שעה, ואם היו מנוקר מגידו הרס, די בהעברת מים דק זמן מעט, אבל אם לא נקרו צריך עכ"פ שהייה חצי שעה, כמבואר בט"ז.

טבח שדרכו לנקר בשר ונמצא אחריו חוט או קרום, מלמדין אותו ומוהירין אותו שלא יולול כאיסורין, אבל אם נמצא אחריו חלב, אם הוא בשעורה מעבירין אותו, ואם בכזית אפי' בהרבה מקומות מכין אותו מכות מדרות ומעבירין אותו, והכל לפי ראות עיני המורה אם עבר בשוגג או כמוד, ומנהג כשר הוא שהטבח המוכר בשר ינקר קודם שימכרנו מן יכשלו בו הקונים, (רמ"א בשם הגהות אשר"י ומהרי"ק).

מורי ורבותי! ברעתי היה להרפס כעת כל דיני ניקור אחוריים מעשיה ומלאכתה, עם כל הצוירים מכל חלקי הבשר בשמותם כל נתח ונתח, דבר אשר לא בא ברפוס עד הנה רק מסור מפה לאוזן, והכל היבין בראיה מעשה הרב להתלמד, ורציתי לרשום כל אלה על הנייר לשמוע כלימודים, אכן בעונתי הרבים קרה לי מקרה, כי כעת הרפוס דיני ניקור בא לי שמועה קרובה שנפטרה אמי מורתי הצדקניות תנצב"ה נסתתם רעיוני בימי אבלי ואין בכחי להוציאם לפעלו, כי הלכה היא רב מחניהו ושמעתתא בעי צלויה כיומא דאסתנא, וכאשר ינחם ה' אותי ואוכה להרפס שנית, אשלמה בליג אשר פציתי את פי בישע ה' ובעורו.

לוח הטעות והתקונים.

טרם אענה אני שוגג, ולבי בקרבי מתמוגג.

על אשר לא זכיתי לראות על האכנייס בעת הדפוס, ומלאכתי נעשה ע"י אחרים, ונשחת במלאכת הדפוס בשברון אותיותיהן ולא השגיחו על חלוף האותיות, דהיינו ב' על כ' ג' על נ' ו' על י' ל' על צ' או ש' מ' על ס', וסימנך וחלופיהן בגול"ם, עיב אבקש מהקורא לעיין בהלוח ואו לא נשחת כוונת המחבר, וגם לא יבשל בהלכה.

תקון	גדפת	שורה	תורה	היב	דף
הר"מ	הג"ת	כ"א		"	ל"ו
כ"כ	כ"כ	ח'		"	ל"ח
חסרון	חסרון	י"ז		"	ל"ט
	(כ"ל מכלל ח"ד)	א'	.		ל"ט
לאר"ע	שאר"ע	ג'	.		מ"א
ל"ט	ל"ט	כ"א	.		מ"ב
במקומה	מקומה	י"ז	.		מ"ד
מחשבת	מחשבת	ד'	"		מ"ד
ואין	יאין	ה'	.		מ"ו
יבש	יבש	א'	.		מ"ה
יוצאת	ווצאת	ב'	"		מ"ט
כל	נל	י"ג	.		נ'
כזה	כזה	ב'	.		נ"א
ובשהפיצול	ובשהפיצול	ד'	"		נ"א
כלל	כלל	ה'	"		נ"ב
	אוטת (נר"ך לתחוק)	י"ב	.		נ"ב
כתב	כתב	א'	.		נ"ו
ורכה	ורכה	י"א	.		נ"ח
ע"ש	ע"ש	ו'	.		ס'
תחבולה	תחבילה	ס'	.		ס'
אוכס	אוכס	כ"ה	.		ס"ב
חב"ש	חב"ש	י"ט	.		ס"ג
כשרה	כשרה	כ"ב	.		ס"ד
מיס	מיס	ד'	.		.
להתיר	להתיר	ג'	.		.

ספר

לדום שערים

זה ספרי הכית מעט אשר לקבוצתו
 בין האירים והוא קטן קמח ורב
 האירן אשר הלחמתי מלאמי של חורה
 נוד הטופי עי קמח לטקח אח קמח
 ולכמא אח הטופי גללעו ללמא במים אדירים
 והעליתי חרש מעט חוסק נחוק מי ים הפוסקי
 ראבנים ואחרונים לבי יקוע ביתי צדך הישר
 אשר אין לנטות ימין ושמאל שפתי יום
 זה"ה וחבר אחמא העלוי ימסר עלי על
 בריקת הריחה הוא העלמ גדול לשמך בנכוח
 אני מי טעביר ויקר צמחך חבורתי שחלתי
 אל קופה ואמי לאלה לשכל לשמך חילת
 אשר חבורתי אני טעביר גסבל שפתי יום
 שאל פתורה **כחש** ילד שפתי יום

מספר יתק קידאן

נדפס בדפוס חרש מ"י ציון העש"ב

הוראדנא

בדפוס של ארועיני המלך המלוי המסיל
 חכמי המלכים סמאנוסלאים אנוסלא
 מלך פולין דיאקו גדול
 דליטא עכטרא טכנרא ירום צדו אמן

בשנת **תקמ"ח** לפ"ק

הקדמה

ויען

שאול ויאמר הלא אנכי מקטני שבטי ישראל מי אנכי נבון
 וחדל אימים וספל אנשי אשר אעלה על כסאוי עב וחדמק
 לגדולים ולחכמים המחברים ספרים שמלבס יוצאי מילין ואני ניעור
 וריק אך הנה אנכי הרואה את כל המעשים אשר נעשים תחת השמש
 והנה הוא הכל ורעו רוח באשר שבעו ה נחרבו דבורו הללו שוחטין
 ונודקים בפרט מנקרי הכשר שאין בני תורה כאחד מן הנה מאדתי
 הלאן רק שמכוון בשאלת השחימות ואף לא גלם וטחו עינים מראון
 בספרי הקודש רק מקרקרי קיר ונהמא הנימא כתרנגול בשחיטות
 ולבס כל עמהס לא לחברר להם שום דין על צוריו וזו צא מחמת
 חסרון ידיע וחסרון השגחה שאין שום משגיח ע"ז בעו"ה גלל דל
 אמרתי אהי' כמזכיר לגדולי הדור הנה הרבנים היושבים על כסן
 דין ובוודאי הי' בדעתו ובידי לחצר חיבור גדול על שו"ב ועל ניקוח
 ה דידי באשר שקדמוני בעלי מחברים הנה בעל ז"ש ומכת
 ה' חבורם כי יפה כיוונו ויערב לי אשרי להם שזכו לזכות
 ולא נשאר לי רק מעט מועיר להתגדר בו והוא דבר גדול
 חיבורי בפנים וגם הצעתי דברי לפני הרב המאור הגאון
 הלחינו וראב"ד דגליל וב"ד הדק דקהלחינו והצדיק
 מפיהם אמרות טהורות לגזור בגזירות ושמחות על כל
 דין להשגיח ע"ז ולגדור הסרצה הזאת בגליל ואמו"ט אשר
 ה לעבור על איסור ברת אשר לא נשמע כמות בשו' מקום
 אל כמו שהראיתי להם ובעיניהם ראו שמכשילים באיסור
 צידין האסורים משום חלב ודם וחוחלים בקומא בארובת
 ס נחוח הבהמה ומקום החלבים לכן אזרתי כגבור חלבי
 ח' באל"ה הרומח הבטיב ואחרי שולחי אל ידי מבניס ויהי
 ולעבור ושוב בחבורי ואמרו מי יתן מילי ויוכתבו בע"ז
 נדבה רוחי אוחו להביא על מזבח הדפוס כדי לפרסם
 מי אשר נגע ירחח אלקיס בלבבו להשגיח ע"ז על

המנקרים והשוחטים :
 אר כתי' וזבח מבקרך ומצאנך כאשר צויתך ונחעורו
 ד שנלטוה משרע"ה בע"פ בכל דיני שחיטה וע"י
 טחם בזה ואכלתם ונראה שז"ס י"פ ועתה בני שמע
 חמטים לוקחים השכין כיד רמה ועומדים על הבהמה
 הבהמה מוטת וזוכה ומשרת עצמה כי אין כח בידו
 ואוקו

דבר קמה

אלוהיו אכזרי אינו מביט בכשיית הבהמה אכל הוא מניס ל' ת^ה
 ובהדידותו ראו שאני הרב הגדול שקול אני כשמה"ל הלוך נפשות
 וא"כ רואה ההתמנה הנחונות לו ושמח בהם ואשמו מקבלת
 בשפר ס' ומתהרח בשכנותיה ראו מצלותינו ומעלת הרב הגדול
 ס' מ' בה יח' וכה יאריך ימים אם לא חיבאם מעלחם לשמוע שסופם
 כמותם • כי הבט וראה כמה הוא גדול רבינו הקלוש ועל שלא חס
 באותו עגל ואמר לו לכך נוצרת נחיסה ביסורין קשים וחורחו לא
 הנינה עליו שאכ"ו אינו פחותי ערך ח'ך שר'ך הפוחט להיות צדיק
 יומר שלא יפגום כלם חלקים דאל"כ נדמה בבהמה ונמצא שומט בהמה
 לבהמה וכיון דהשומט בלתי טהור הוא אז אוחו שחיטה נקרא לבהמה
 ימחה משונה משא"כ בהיותו צדיק הנהו שנקראת חקון כי ע"י שחיט'
 בהכשר ע"י צדיק מתוקנת ועולה למדריגת בע"ח מדבר ובפרט אם
 מגולגול בה חיזה נפש שחטא לכן אחינו השוחטים חובו על נפשותיה'
 ועל נפשות ישראל שלא להכשיל ח"ו שלא לעבור על לפגי עור לא
 חן מכשול עכ"ל :

אכתוב

לכם התגנת השוחט ואזהרותיו ח'ך יתנהג כל ימי
 חייו שיהי' השוחט למדן מופלג ומפולשל ובפרט
 דינים השייב' לו ואל יסמוך על הקיצור דינים שבכל מקום שאמרו
 להאריך אין ראוי לקצר ויציין ציונים וסימנים על כל הדינים שלא
 יזכה ובדי לזכות את הרבים אכתוב רמו על בדיקה הריאה ובנקל
 יכול לחזור בל הדינים שהוא מרומז בפסקו בעבור חברך נפשי
 טרם אמות נוטריקון בעבור **בני עור**

ב דוק וראה ריאה חברך תחלה **ב** דיקה ריאה **ב** בפומה
ב פסוקה : נפשי נוטריקון **ב** ערדה פאולין **ב** שיה בהו יחית •
 טרם ר"ח **ב** ועה **ב** ינרא רירין **ב** ירסא • אמות ר"ח • **א** תוס
ב יראה ורדא **ב** ולעים • הא לך רמו לבדיקה הריאה מן החזרה שאל
 יקל בהם וא"ל תאמר שהוא מדרבנן ואחר שילמד כל הדינים שיהי'
 יגור בפיק ובלבדך לעשותו שחלמוד לאמן ידך היטיב הן בהשמות
 יסכין צריך אומן יד הן בשחיטה צריך אומן יד והרגל גדול ובפרט
 בדיני החלוי בריאה שצריך שיראה בעיניו ואל יסמוך על רבו שיאמר
 לו ע"פ רק שיראו עיניו הלכה למעשה כל הדינים ויזהר בזה שפחות
 הקודש עליך ואחר שלמדת כאשר הזהרתי לך שימארה רעיוןך ויחך
 משכחך לטובות הבורא ויעקור מלבדך כל המידות המגונות כמו שכתב
 ארבע רבינו נויים וויטאל בשערי הקדושה שלו • שלא יהי' שום מיד

הקדמה

הקדמה ותי' מזהר ומורסם בכל מיני חסידות ופרישות יומך מכל
 חרם ויקדש עצמך בנעורך לך אפילו בדיבור בלא להוציא דבר מפיך
 שלא לצורך וגם ארצה לך נושא ע"ז כשחוצא אלל הקצרים לשמוע
 אזי יעמדו כולם כנגדך ויקבלו אותך בשבר פנים יפוח נשימה ונביה'
 ועצמות איהללךך ויאמרו איך אזה אומן גדול הן בשחיטה הן בכדיק'
 אשרט במיעוד הסרבות לא ראינו כל ימנו שחזק מזהה כזה אפילו
 דבורו נעים כל זה כדי להכשילך ככן איענך יהיה 'אלקי' עמך בשחלך
 לביה הקצב שלא חלך ריקס רק שחקן חיות אשר עמך ללמד שם
 בכיתו דווקא אז לא ישאך שום רע בעזה"ש ואל יראה על הולעיני'
 זעל את זלוצים מתך כי ללנים הוא יליך ועליך עבודת הקודש ואם
 ככה יתהג או נומר אזה כ'אבל ולהאכיל אחרי' ונוכה ונחיה ונראה
 כביאם גואל והמבשר ונוכה לאכול מבשר ובה שלתיז אשר הגיע דמם
 על קיר המזבח כ"ב אין סלה :

ויאמר

סאל בחתי לדבר אודות האחסים המנקרים משוטטן
 הייתי מעיר לעיר ממדינה למדינה ימה ונפונה ורעות
 דבות מצאתי הנה והנה אשר לא יעשה בישראל כהנה במעשה ניקור'
 הבהמה הן בחלק האחר הן בחלק השנים ידי כולם יוצאים ומשמם
 גשים ועבדים וקאנים דרך פקידה בעלמא כשקדי אבות על בני'
 ואזה סונים אל הידעונים וסמשים אינם יודעים מאומת לא חלוק
 ולא בילק בין גידין האחרים משום דם או משום חלב אש' כמלת
 נמא רק מילתא למילתא נדמה ואזרי כי רעה ראיתי ונכהלת
 ונשחוממתי על היושבים על כסא ארצה הלכתי ושאלתי על מה ראוי
 מכאולי' כאלה בישראל אשר מצאתי זה וזה מנקרים וחילופיהן כגולג
 חסידים ומשליכים דברים המותרים ומאכילים דברים האסורי' באין
 נעזה אין אומר ואין דברי' וזכות' הרמה אלי מה זורה מבס' וזאת
 מגלה ואיך נחשפה ונחקרה אחרי' הדברי' האלה כאשר באמ' אחרן
 על הלכו ניקור אי אפשר לבחו' ולפרוט כולה רק איש מפי איש צרה'
 להיות בידו קבלה וכל המצוין בניקור אומרי' שך' וכך קבלנו ואנחנו
 לא נדע על מי נאמר ואני כשמעי כל אלה אחרתי עת לעשות לה'
 להזה מחשבת' ורחמנא לילן מדעחס ואף שגניחם ואלשחם אבל לא
 ישה פורחם אמת ולדק הוא שך' כחכו הסוסקים בהלכות ניקור
 שא' או לפרוט בכח' מעשה ניקור אלא בראיית עין אבל אין כוונתו
 להקל על מי שבא להיות מנקר' אלא להחמיר ולהגיד כי ישר הוא
 ללמוד כל הלכות ניקור מחוק תורה שכחך וגם מדברי' שבע"ש אל

אמת ידך ומאז אחרתי עמה רחמי על מה שכבר נאטערתמי מפלי מה
 בשחתי מכל בית אבותי ופני משפחתי סלף הי' בהם שום שואב
 וינקר שהמה כולם חכמים כולם נבונים ומופלגים בחדות ובמצות
 מלאים בדמונים ומוזכים את הרבים לגדולים וקטנים עמה אני רואה
 שהגיחו לי מקום להגדר פרצה גדולה אשר עד לשמים עולה באשר
 שבמדינה הזה דהיינו מדינת זאמו"ט אין שום אדם שילמד דיני
 ניקוד אליבא דהילכתא ובגלל זה אחרתי כנכור חלני לגדור הפרצה
 הזאת להודיע התכשול שהעולם נכסלים בעו"ה באיסור כרת הרי ידוע
 שכבר הזהיר לנו בעל לחם הפנים כשמשפרידים חלק הפנימי מן חלק
 האחר שלא להגיש הכשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג לחלק הפנימי גם
 בשחזיק למטה בכסלים שיחחוד למטה מהגיבור שאם שייד לחלק
 האחר ועכשיו העולם אינם נוהגים כזה כי שחירעות עושים במחתי
 הכשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג לחלק הפנים וגם החלב אשר על ראשי
 הדגים אינם מקררים ומכשילין את הרבים באיסור גמור כמו
 שהראיתי לפני כ"ד דקהילתנו שהחלב הזה מחובר לחלב הגליות וגם
 יש ער לחם הפנים כתב בפירושו מן חצר הכבד ולמעלה שייד לחלב
 גליות ואין משיחין ע"זואף את אנשיה שבמוני מוכיחים לחם ע"ז
 אינם משיחים עליהם באמרנו שמך לאיש התורה הדשה אתה מביא
 פלינו ע"כ אמרתי גם ע"ז וזרת לי חלקי לטובת על גילוי ושימן טוב
 מלתא היא שיוכנו הגאונים הרבנים לחקר ולדרוש אחרי הקצבים
 התנקרים אז עושין כהלכתן משא"כ בשלא היו בידם סימנים הנ"ל
 לא ידעו מאומה וגם לא הי' בידם ליתן הגנח' ע"ז מחמ' שלא בקיאי'
 במעשה חילוקים הנ"ל אבל עמה אחס הדבקים בה' חלקיקם
 עמדו וגדרו הפרצה הזאת אשר לא יעשה בישראל ולא יידון עוד
 זגם בחתי לקהיר לכל מי שנגע יראת חלקים בלבו שיסגיח על ניקורי
 בני מעיים שהיא מסורה לנשים מאין להם לידע מקום החלבים
 האיסורים מי אחר להם ומי הראה להם מקומם באשר שלא מלאתי
 במדינה זו שום למדן שיראה בעיניו מקום האיסור הק שילמד באשר
 ואינם מחאמצים ומשחדלים לראות כדי שיכירו בטבעת עין דבר
 האיסור אחרתי שגם זה הוא רק מעשה קלישה בעו"ה כדי להבטיל
 את ישראל בטומאת איסור אכילה דזוקא שלא יהי' ח"ו חיקון
 לישראל שיפרו מן הגלות כי זה מנחמו' ובגל"ה הקדוש דמ"ח
 ע"א כתוב וז"ל ומה נבוא להבין ענין הטומאה כי בעבור אדם על
 מטה ח' מתורחמו הקדושת באכילת חלב ודם וכיוצא הרי הדבר קום

חקרמה

מטה הוא גשמי ונראה לעובר עליו דבר מעט : אולם למעלה הוא
טומאה בלי שיעור כי כשי' דוחניות עליית ה' נצוה בן הוא שיעור ירידת
הטומאה בכמה מלאכי זבלה עכ"ל - וגם הרב ר' חיים וויטאל הפליג
באזהר' איסור אכילה בשערי הקדושה שלו עד מאוד : ודי לנו בהערה
זו והנהוג יבין : לכן אחינו ב"י חושו על ענמיכם ועל גלות השכינה
שחיה למודכם לש"ס כדי לשמור ולעשות כי לא תגדרה הוא העיקר
אלא המעשה ובשרט בלימוד איסור ותיחר שלא יהי' למדורק מן הש'
אלא שיראה בעיניו ג"כ כדי שיוכל להזהיר את כל העם מן האיסור
וגם מן הראוי להיות בכל עיר ועיר לכל השח' או' או' ב' שיהיו מומחין
בלימוד ובמעשה כדי שיוכל להתגייס ולהזהיר את העם מן האיסורים
לכלתי ידח ממנו נדח ח"ו ובזכות זה יזכו לעלות לציון ברינה שיבא
הגואל והמבשר ב"ב א"ס :

ספר לחם שערים

הנה אחרי כחיי ההקדמה שעמדתי ברמז דברי ועכשו הוכרח
לש"ס דבר דבאר היטוב באשר בהחתי על מקומי וענ
קנקני היו כל עיר ועיר סרים למשמעתי ואשרו החלב אשר על ראשי
הדפנות בזמן השנימי. כמו שהראתי להם ועכשו שנדדתי ממקומי
והייתי נעוד בארץ זה שלוש שנים וכשבאתי על מקומי הראשון
ומצאתי הפרנה הגדולה שאינם מנקרים החלב הזה ושאלתי מה זה ועל
מה זה והשיבו לי שבק"ק ויילכא אינם מנקרים החלב הזה באמנם
שהחלב הזה מותר ואמרתני בלבי איך יכול להיות עיר ואם בישראל
אלא ישגוהו על איסור כזה ח"ו יכול לציון שהדין עמהם ולא האמנתי
בעלמי שמת טעות הי' בידי ודרשתי וחקרתי בים החלמוד ובכל
הפוסקים ראשונים ואחרונים ולא מצאתי שום היתר בעולט והלעתי
דברי לפני הרב הגאון הגדול אב בית דין דגליל וב"ד דקה דקהלחינו
י"ו ויצמרו עשרה לומדים מבהמ"ד לחקור אחר דין זה והלכ' עמהם
לביח' המטבחים והראיתי להם איך החלב הזה הוא מחובר עם חלב
הכליות ביח' בקרום אחד והייט באותו קרום הדק המחפסט בכל
הכלים ה"ו החלב עם חלב הכליות ביחד ונתנו עידיהן והצדיקו אותי
ואשרו החלב הזה במקומינו וחקרנו מנין ילא הטעו' הזה בעול' שאינם
משגיחים על החלב הזה לאסור אותו ומצאנו שהטעו' הוא שלא דקדקו
בדברי

ספר לחם שערים ד

ודברי רמ"ז ז"ל באשר שבי"ד סימן ס"ד עייף ז' כחז הרמ"א וזה
 לשונו וסדר ניקור אלו החלבים צריך ראוי' מן הבקי בנקור וא"א
 לבאר היטב בספר וכל אלו החלבי' איין לחוש להם אלא באחוריים של
 צהמה אבל בחצי צהמה של פנים איין צהם חלבים אילו רק קצת מן
 הקרום שעל חלב הכסלים הנשאר בראשי הדפנו' על הכסלים הנשאר
 גם בראש' וצריך להסיר אוחו הקרום משם ויש נוהגים ג"כ להפריד
 בנשר הנדבק שם זה ע"ג זה ולגרור החלב שביניה' ויש מחירין משו'
 דמחשב חפוי בשר וכן המנהג באשכנז ובעירינו עכ"ל :

הנה מפרשים רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים הקרום
 נשאר בראשי הדפנות ולא החלב ואמרתי להם הרי חלב
 חמח הקרום בראשי הדפנות ואמרו לי זה החלב נותר שהוא חלב
 הדפנות מה שנדרש בח"ב וחקרתי מגיין יצא להם טעות זה והבנתי
 ודבריהם שפרשו חלב שעל הכסלים שהחלב על גבי הכסלים ואני
 יואיין בחוש שאינו כן חלב שעל הכסלים פרושו החלב מעל לכסלים
 והיינו למעלה מן הכסלים כמו שפירש רש"י ז"ל כראיה בגובה הכסלים
 וזת הגליות ולא על גבי הכסלים באשר שעל גבי הכסלים חמת
 ירום הדק לא תמצא שום חלב מראשה לסופה מן החזה עד הירכים
 החלב חם בראשי הדפנות וצלעות הטנות עד עצם הנק' הנק' השם
 מתחילין חלב הכסלים לא על הבשר והא' ראי' הרי בגמ' בדף ח' ע"ב
 תיבז ולא ליסחוק אינש כפלא אצטרי דדאיב חרצא ופי' רש"י ז"ל
 דהיינו הכסלים עם הגליות באשר שעל הכסלים איין שום חלב רק
 ועל לכסלים וכך הוא פירושו ברמ"א רק קצת מן הקרום שעל חלב
 וקסלים היכן הוא החלב מעל לכסלים על ראשי הדפנות ומראה
 באכצנו עוד הפעם מעל לכסלים הנשאר שם בראשה דהיינו על
 ראשי הדפנות באשר שעל הבשר איין שום חלב רק הקרום דאלת"ה
 לו להרמ"א לכחוב רק קצת מן הקרום ולשמוק' למה הזכיר חלב
 כסלי' אלא בזוודאי שהוא נוצריך להסיר הקרו' עם החלב והא' ראי'
 כת' וצריך הי' לו לכחוב צריך בלא ו' אל"ף הו' מוסף על עיני ראשון
 הסיר החל' והקרו' אשר עליו ומה שהוא מוזיר על הקרום כי הקרו'
 חפצע על הבשר אדום ג"כ ואם לא הי' מזהיר עליו דווקא הי'
 אענות האסור רק על החלב והקרום אשר עליו ובאמת כל הקרום
 לא אסור אף על הבשר אדום ועל החלב לא הי' צריך להזהיר כי שמו
 זכוח עליו שקרו' אוחו חלב הכסלים והוא נורגל בפי' כל ישראל
 לנ הכסלים אסור לכן לא הזהיר עליו עכשיו מסולקת חמיהו ש'

ספר לחם שיערים

מעדני י"ט שאו' ומתמיה' על הרמ"א שלא הצריך להסיר החלב שחמץ
הקרום וז"ל דאשרי כחב לבד קרום דק וקלוג' התחשט בכל הכב
וכו' וכחב עליו הרמ"א בהגה"ה והוא בחלק אחוריים דה קחט נשאל
בדאשי הדפנות בחלק חשנים על הכסלים הנשאר שם בראשם וצריך
להסיר אחו הקרום משם כ"כ הרמ"א בהגהותיו ובתשובה להרשב"א
סימן ס' חכחב וז"ל אחו חלב שחמץ קרום דק הסמוך למחין וודח
חסור ואין זה נקרא הוד הכסלים אלא אחו שהבשר ממש נשפה אוח
והוא שעומד בין כפלי בשר הכסלים אבל אחו שהקרום לבד חוס
אחו נראש הוא על הבשר ולא בחוד הבשר ואין לך מי' שמחירו עכ'
ובחב הכי' גם רמ"א בד"מ שלו ומתמיהני עליו שלא פי' כן בהג' ה'
שכתבתי שצריך לקלוק ג"כ החלב שחמץ אחו הקרום עכ"ל כך כתב
מעדני י"ט בדברי חמודות שלי הרי הרב מעדני י"ט למד פי' ברמ"
שלא הצריך להסיר רק הקרום ומתמיהני' עליו שלא הצריך להסיר החלב
ג"כ אבל עכשיו כשפירשתי דברי הרמ"א אין שום חמי' עליו בעז'
ועוד ראוי' צדור' שדעת הרמ"א ג"כ על החלב שבראשי הדפנו' לאסור
אחו מסני שמני' השלוגח' על החלב שחמץ הבשר הגדבק והלא כל ד'
הוא מה החלב אשר למעלה מחת הקרו' לבד מותר החלב שחת הבש'
הגדבק כ"ש כיון שהוא מחוספס אלא דדעת הרמ"א לאסור הקרו'
והחלב שמתחיו ג"כ כי הוא מחלב הכסלים והחלב שחמץ הבש'
פלוגתא היא כי יש מחירין והקשו לי מנין לו להרמ"א שקורא לחב
בעל ראשי הדפנו' חלב הכסלים הרי הרב אלפס פירש חלב הכסלים
האך דלייפין הטומא' אלזל ענש הנק"ה שם חלב הכסלים ואמרתי לה
מה דעתיכם על מה שאמר הרב אלפס חלב הכסלים האך. דלייפ'
אטמחא שמורה דווקא על מקום הוא ולא יותר אינו כן אלא ש'
מחמילין החלב ומתשטטין עד חצר הכבד ומת שכתב' דלייפין אטמח'
רק לסימן משני מה קורין כסלים לשון כסול' ושמול בין כחב הרי
אלפס בעצמו כל זמן שאין חשוי בשר הכל נקרא חלב הכסלים וטו'
הרי הרב אלפס קורא לחרבא דקולבשחא זה הוא חלב אשר ע'
הכסלים והקשה הרב רבינו ניסים זה אינו ומירץ הר"ן כך הו'
פירושו ברב אלפס גם זה מן חלב הכסלים והנה כך הוא פירוש
ברמ"א גם זה מן חלב הכסלים אשר על ראשי הדפנות כי הוא נקרא
אחד עם חלב הכליו' וראוי להקריבה כי הוא נמשך עם הקרום והכליו'
ביחד כשתחזיק אח היוחרת עם אלזע הכבד אזי ימשוך אחו החלב
אשר על ראשי הדפנות עם הכליו' הכל ביחד כמו שכתוב בת"כ סד'
הקריבה

לחם שערים ה

קרבה ועבשיו הוא מחורץ מה שהקשו לי ה' חלב הדפנות הרי חנר
 ואין בחוש שזה מן חלב הכסלים רק שהטעות יאל מדברי רמ"א ז"ל
 מן ספירשתי וגם מפני שקורא ראשי הדפנות ובד"מ שלו קורא זה
 ואש הכסל וז"ל החלב אשר על ראש הכסל חמת הקרום לבד וודאי
 ובור שאינו מקרי חסוי וחלב הדפנות הם למעלה מחצר הכבד לבד
 נריאה זה החלב מותר שאינו ראוי להרבה כמ"ש צת"כ גם שלא
 ונחננו קודם הסרת חלבו דהיינו מן המחוצר כך הוא צת"כ הרי
 ונראה שלא ינחנו הבהמה קודם הקטרה בשביל שהי' צריך להשיר
 ויוצרת עם חלב אשר על ראשי דפנות עם הכליות והכסלים הכל
 ציחד ואיך אחס יבולים להחיר החלב הזה ועוד ראיות ברורות לכל
 הדעות שאוחו חלב אשר על ראשי הדפנות הוא מן חלב הכסלים
 שהרי החוטין שבעוקץ הם ג' מימין וב' משמאל הם אסורים לפי
 בשמכין לחלב הכסלים כמו שמדמ' הב' צבור י"ד צב"ס"ד איסורן
 של חוטין העוקץ לחוטין הטחול ח"ל איסורן של אילו ואילו שווין
 אלו שמכין לחלב שעל הכרם ואילו שמכין לחלב שעל הכסלים הרי
 ויב"י קורא אחר ג' כ חלב הכסלים ואמרו לי מנין אחת טוהר שחוטין
 בעוקץ הם בחלק הפנים והראיתי להם שפי' רש"י ז"ל בגמ' בדף
 צ"ג העוקץ הוא שלא תקן והרחה מקומם של אילו החוטין שראש אחד
 מחובר בשדרה וראשי הפולין נדבקים חמת החזה בראש הצלעות
 ובחב החום צריך להזהיר אותם שקונים חלק הפנימי לחטט אחריהם
 וגם הרמב"ם ז"ל צ"ב ז' מהלכות מאכלות האורות סימן י"א כתב וז"ל
 ה' חוטין יש בכסלים וכולם משום חלב ובתב"ע ז' הגהות מיימינו הוא
 שבכסלים קטף לחזה עד קרום הבשר שצביב הדפנות שחוטין כדי
 שיכנס שם יד הבודק הריאה הרי הם בחלק הפנימי ולא בחלק האחור
 והחוטין הם אסורין משום חלב ועליהם אין שום חלב אחר רק אוחו
 חלב אשר על ראשי הדפנות והחלב יהי' מותר היחזן זה אלא בעות
 בעוה"ר בדינו כאשר שאין שום מכיח ע"ז ו גם צדוקה סי' ח"ט
 כתב וז"ל ולובן הכליות צריך לשרש אחריו וכל החלב שעל העצמות
 של כסלים ועצמות החוליות שחמת הכסלים והחוטין שבכסלים ג'
 בכסל ימין שכל א' נחלק לב' וב' בכסל שמאל שכל אחד נחלק לג'
 וישרש אחריהם שהן חלב שלא יניח בחוט השערה עכ"ל ו גם בלחם
 הפנים הזהיר על אוחו חלב להקצבים שידקדקו אחר חנר הכבד כי
 מן חת"כ ולמטה מחטיל חלב הכליות ומחלב האחור יחשב וז"ל בחת"כ
 הפנים שקורין פריידק מחלק האחור דרכם של הקצבים לחמוץ
 בטיפוע

ספר להם שיערים

בשיפוע עד שמצפדים הנשר שהוא מדובק על צלע י"ג להפנים או צריכים לחלק לנקר אחת חתיכה בשר המסופע כעו חלק האחר ד מקומות ידועים למנקרי הנשר וגם דרכם לחחוד במקום שכלי הכלעות בשיפוע בפלאהקין למטה על הגחל ועד מקום שקרוין הי' בטעל"ן והוא שייך לחלק האחר וצריך לנהרו ואין העולם מרגיש בזה לכן צריכים להזהירם בזה שלא יחטבו ב"א עד סוף הטיבון שהוא מקום מוגבל ומשם ולהלכה כלל לא וגם יש בהמות שיש להם כלעות גדולות שיש בהן מוח בכל צד י"ד או ט"ו ויש שאין להם חל"ס וכן ידקדקו הקצבים אחר הנר הבדד כי מן חה"כ ולמעלה אין שו חלב ומחה"כ ולמטה מחחיל חלב הכליות וחלב המעינים וי"א ח"מ חלבבים ומשם צריך ניקור ומחלב האחר יחשב עכ"ל. הרי לנו רואין בחוש שבעה"פ כיון לדברי רמ"א שהחלב אשר על ראשי הדפנו א"סא הרי הוא אומר מחצר הרבוד ולמטה מחלב האחר יחשב ויחב עליו בעל בית לחם יהודה לא ראיתי נוהגין כן אלא במו שרבו משאם בנימיין ויש מקום לטעות באשר שיש משרשים שבתב הכל"י חולק על לח"ה אודות אחת חלב אשר למטה מחה"כ וזה אינו הרי הוא מפלס אודות הכלעות יסירות הרי מסיים דבריו במ"ש מ"ב בא"ר שכל סדר שבצביל הכלעות הזהיר רמ"א הפ לדקדק אחר חה"כ ואמר לו ראיתי נוהגין כן וזה אינו לא בצביל הכלעות הזהיר בלח"ה לדקדק אחר חה"כ אלא בצביל החלב אשר על ראשי הדפנות כמו שמיסיים דבריו מחה"כ ולמטה מחחיל חלב הכליות ומחלב האחר יחשב הי' לא לכחוב מחלק האחר יחשב אלא וודאי לא הקפיד רק על החלב ולא על הכלעות וכך פרושו בלח"ה בשמחלקים חלק השנים מחלק האחר צריך להניח צלע אחת מכל צד לחלק האחר וגם יש לפעמים בהמות שיש להם בכל צד י"ג או י"ד כנ"ל או ג"כ אין צריך להניח לחלק האחר רק צלע אחת מפני שאחזה צלע יוצאת כולה חוץ לחה"כ לכך היא חסורה מפני שהיא טמונה כולה בחלב הכסלים והכליות וע"ז הזהיר ג"כ על אחת בשר של אורו הכלע וגם על הנשר שלמטה מהטיבור מפני שחלב המחניים מחששים עד המקום הזה כמו שכתב הכ"י חלב המחניים מחששים עד הצלע י"ב וזוה צדקו ג"כ דברי רמ"א באמרו אין לחוש לאחור החלבים מחלק השנים כיון שאינו מחשש חלב המחניים רק עד צלע י"ב אבל מה שמסיים דבריו רק קצח מן הקרום הנשאר על חלב הכסלים בראשי הדפנות לזה כיון בעל לחת"פ שמוקיר להקצבים לדקדק אחר חה"כ כנ"ל מפני שחה"כ משפיע

ספר לחם שערים ו

עפ"י ויורק מן הכליות עד החזה ונשארו ראשי הצלעות כמו הוחצ
 ז' חוץ להם"כ ללד האחור וחלב הצליות מחסממים על אחס ראשי
 הצלעות עד החזה בקרום אחד ועכשיו נדקו דברי רש"א ודברי לחם
 מינים שהחלב אשר על ראשי הצלעות הוא מן חלב הכסלים והוא
 דאי אסור ואף שהקבו לי הא הפרי חדש קורא לעוקץ ונב
 נבחי להם לאו קושי' כלל וז"ל של הפ"ח פי' עוקץ הזנב והוא בחני
 האחור ונמשכין החוטין בחני של פנים וזהו מ"ש המחבר ואומם
 חשי הצולין וכו' ולפיכך צריך לחקט אחריהם בחני של פנים
 וחני האחור של אחוריים והמחבר בכלן נמשך אחר פי' רש"י דחוטין
 בעוקץ ה' חושי דכפלי שאיסורן משום חלב לקמן בריש ס"ה הזכיר
 ניי חוטין האסורים משום דם חושי העוקץ וכדעת ס' הרמב"ם
 ז"ל ואל"כ פסק לחומרא שהם חוטין אחרים מלבד ה' דכפלי
 ואסורין משום דם אלא ש"ש בכלן חושין שבעוקץ אינו מדוקדק
 נראש"א סבר כדעת הרמב"ם שהם חוטין אחרים אלא שסבר
 איסורן משום חלב דומי' דה' דכפלי ז"ל להסמיר ולאסור חוטין
 בעוקץ משום חלב ודלא כהמחבר לקמן עכ"ל הפ"ח הרי לפי פי'
 ש"ח חושי בעוקץ גם באחור איך אחת אומר שהם כפלים וכך
 נודו הסי' בש"ח אמת שראשי הצולין ככפלי בראשי הצלעות הם
 סורים משום חלב באשר שהם באים מן האחור והחלב אשר עליהם
 נחור ואמרת' להם איך כן אלא החלב אשר על ראשי החוטין אסור
 החוטין אסורין בשביל אומם חלב שמונח עליהם ודלא כפי' הפ"ח
 ראש אחד באחור אלא כמו שפי' רש"י ז"ל שראש אחד מן החוטין
 וחובר בשדרה וראשי הצולין נדבקין חתח החזה בראשי הצלעות
 הקושי' מה שנקשה הפ"ח על הכ"י חוטין שבעוקץ אינו מדוקדק
 אקשי' כלל שכלן בשי"ס"ד כחב לדעת רש"י שהוא קורא
 כפלי עוקץ ואיסורן משום חלב ובשי"ס"ה כחב לדעת הרמב"ם
 זקורא לזנב עוקץ ואיסורן משום דם ואין שום קושי' על הכ"י מפני
 זה קורא כאן וכאן עוקץ באשר שיש לו על מי שימשך אדריכה
 הקושי' עצמה על הש"ח מה שדחק עצמו לפרש שחושי העוקץ הם
 גאחור ונמשחין בחני של פנים זהו בוודאי אינו מדוקדק באשר שפי'
 שום סמיכה לזה לא מן השוסקים ולא מן הגמ' והחזק מכחיש אך יבול
 להיות שחשי החוט יהי' אסור משום דם וחשי החוט משום חלב אלא
 מחורחא כמו שפי' רש"י ז"ל ומי שהוא בקי בניקור אחרים וכו'
 לתעיד ע"ו שאין שום חוט שיבא מן האחור לפנים וחזק שום ראש'
מהפ"ח

ספר לחם שערים

זמנה"ח להחיד החלב אשר על ראשי הדפנות ועוד מצאחי און לי מ
שני בעלי המחירים ה"ה בעל המחיר ספר טהרות אהב
שהיה שוחט ומנקר בק"ק פראג ובעל המחיר ספר זבח שמרא
שהי' שוחט ומנקר בק"ק ליסא שפירשו על סדר ניקור של בע
הציטור וז"ל של בע"ה ע"י ואח"כ מחיל מקום סיום הגיד המוצא
מן החזה ומקליף בידו אוחו הקרום שעל הכסל ופי' המחירים הג'
הוא הקרום האשור מסדס חנב שעל הכסלים ובל הנגרר עמו דהיימ
כל חלב אשר חתמו והמשוך עמו הכל אסור הרי אלו המחירים כח
ג"כ לקלוק החלב אשר תחת אוחו הקרום יעבשו אחי ורעי בוא
וראו כמה זכמה זויכוחים נחובתחי עם לומדים מופלגי חורה כבו
מקום שידם מגעח ככל הפוסקים ולא מצאו שום פתירה לדבר
בעוה"ס לכן אחי ורעי כל מי שיש בידו למחות זאימי מוחה בוודא
הקולר חלוי בצווארו והחייב מוטל על כל איש מישראל להשגיח ע"ן
שלא יבאולו עם קדוים באיסור דתח"ו ודילנו בהערה זו אלא
השבתה בא בעולם בעוה"ר שאין שום בעל חורה משגיח ע"ז ואם
המצא חמצא איש אשר נגע ירחא חלקים בלכבו להשגיח או אינ
משגיחים בו ועוד שהטבחים פוערים עליו פיהם ויחרקו עליו
שיניהם לאמור מי שמך לאיש עלינו לפשע מעשיו הרי הרב זכמה
מורים אשר קטנם עבה ממחמד זאין אומר בא להקריב אלינו ואמה
חורה מדסה באמה ללמדנו ובאמה הרבנים והמורים המה בקיאים
בטוב הדין אך לא ראו מעולם מעשה הניקור וגם הרב רמ"א בעצמו
בחד שאין להעלות הכול על הספר דדבר זה צריך לימוד מן הבקי
ואאמון בניקור לכן כל איש ישראל אשר נגע י"א בלכבו ורונה לידע
מקום החלבים האסורים שילך בעצמו אל בית המטבחים לראות
ההמה בשלימות ובה משפטי שינה על הטבח לכל יעקור הכולי'
של ימין הדבוקה בשדרה ממקומה ועל הכודק יונה לכל יחוד
האגר הכבד רק הקרום לבד על הזחרח ויקח הקרום וימשוך למעלה
אח הקרום או יתשרד הקרום עם החלב אשר על ראשי הדפנות עם
הכליות בוסד ואז יראה בעיניו ובלכבו יבין כי נגיס דכרי כמו
שפירשתי בעוה"ס :

ומידי דכרינו זכור אזכרנו מה שראיתי בעצמי במדינות ואמוט
שהקבצים לוקחים חזיכות דאך מחלק האהור בלא ניקור
ואובלין כ' ואמרחי להם אחי מאין למדחם זה לעשות אל חשבו כן כי
זה נאך ה' צריך ניקור ויעני עוות ולא בשיס הלא כל העדה כולם
קדושים

ספר לחם שערים

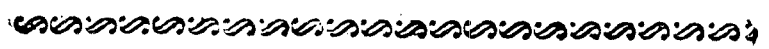
דושים: ומי אין כמודך בזה • להאשים אותנו בשמהגזזה • ועל כי
 פתח פי לפרש דברי מי בניס • דעו לסקלוני באצנים אוי ואבוי
 ולדבר הזה • חד בוקי קרוקי שחיר להם זה • והבשר שלוקמים
 לחלק האחור חתיכה בשר הנקרא ברעטי"ל שמתח הא"י ד' פלע"ה
 ואחורה חתיכה יש ג' גדים האשורים משום חלב גיד הניסה ולבד מה
 הצריך נקלף אוחו הכשר כידוע למנקרי הכשר וגם לוקחין חתיכה
 בשר הנקרא טריפה קאלנער ולאחורה חתיכה אינו מעיל ניקור כלל
 במבואר בפוסקים • וגם חותכים האלי' עד עצם האנק"ה עם חרבא
 דקולבשחא ומסקלה יותר עד ז' וח' לטרות זמכשילים אח סרבים
 באיסור כרח דאורייתא לכן מורי גרבותי שימו לבבכם על המכשלה
 הזאת כישראל זוהי הוא כי מלאכת הניקור מסורה לכל לעמי הארצות
 ולצורים ואין שום בעל חיים משגיח על זה כי עיניו לא ראו הלכה
 למעשה כמו שכתבתי למעלה • ועוד על זה דוה לבי שדברתי עם
 כמה אנשים שאין מן הנורד להזכירם לעיין על סדבר הזה • והשיבני
 ומה לך להוציא לעז על עם קדוש שאוכלים טריפות הרי המנהג עוקר
 הלכה מנהגך לנקר כך ומנהגם כך מה בהמתם של דיוקים אין הקב"ה
 מביא חקלה ובו' ויהי כאשר שמעו אזני את דבריהם פלגות אחותני •
 דמע חדמע עיני • תושיה נדחה ממני • על כי גברה עלינו טומאת
 הקליפה ר"ל כי כל מגמתה להכשיל את ישראל במאבלות אסורות
 דווקא במ"ש בהקדמתי דברי פשר הקנה כי גם על הלומדים האלה
 הטומאה גברה • להחזיק ידי עוברי עברה שהמנהג כזה יעקר איסור
 מן החורה • אוי על המנהג כזה • כי מה על כפק איסור חלב הזהיר
 הרב צ"י ס"ס ס"ה חלב וודאי לב"ש כמו שהבאתי מכל הפוסקים •
 וכבר השיב רבינו אלי' חיים שאלה י"ב על החלב אין בו נסו' הולאה
 לעז על הראשונים ע"ש • וזוה נשאר חסובחם מעל כמה שהם
 אמרו שאתה מוציא לעז ועל מה שהשיבו לי מה בהמתם של דריק' וכו'
 אביא מה שראיתי בספר ישוד וסורס העבודה • שהוא מזהיר שם על
 מאכלות האסורות וז"ל ואף גם זאת שיחא האדם ירא שמים וגם
 נזהר בהם בשמרתם ככל אמני החקירה וכל היד המרבה לבדוק עכ"ל
 לא יהיה ככון לבו בטוח ביודאי שניצל מכל וכל מאיסוריה אל
 וביחוד מספק איסור טריפה ומתילכ"ן שמצויים במאכלים בקיץ
 בחמדות • אך חזק גדול על האדם לעשות המטל עליו ואת אשר
 בדרך לעשות עשה לחקור עד מקום שידו מגעת ואז עכ"ל יהיה שוגג
 זה' ית"ש יחי' בכאלך ויזילך מלבד ולא יאונה לנדיק כל און • אך

ספר להם שיערים

מי שאינו חושש ע"ז ואוכל ושותה בלא בדיקה וחקירה גדולה בחולו
אוי תחלתו ישיב על אופו ואף על השפק נקרא מויד ועונשו גדו
ר"ל ומה מאזן מלגב בזה"ק עינאי איסורים אלו שהרי הוא בא
כופר בעיקר ולית לי' חולקא באלהא דישראל ר"ל ואעתיק לשני
מאמר אחד מזה"ק כדי לעורר לב האדם אל הוריו' בזה"ו
זה"ק פ' שמיני דמ"א ע"ב כ"ח כל מאן דאביל מאינון מאכז
דאסורי' איחדדיק בשטרא אחרא ונעיל נשטיה וגרמיה ורוח מסאט
שרי' עלי' ואחוי גרמיה דלית לי' חולקא באלהא עלאה ולא אח
מטרא' ולא אהדבק ביה ואי יפוק הכי מהאי עלמא אחידין בי' כ
אינון דאחידין בשטרא דמסאבא ומסאבין לי' ודיינון לי' כבר נ
דאיהו געלא דמרא' געלא בהאי עלמא וגעלא בעלמא דאחי' ועל ד
כתיב ונטמח בם בלא א דלא אשתכח אסותח לגעולי' ולא נפוי
ממסאבותי' לעלמין ווי לון ווי לנפשיהו דלא יחדבקון בטרורא דחי
לעלמין דהא אשתכחו ווי לגרמיהו עליהו כתיב כי סולעתם לא חמו
וגו' והיו דראון לכל בשר כו' ר' יוסי שחם ואמר כל עמל אדם לשיט
וכו' האי קרא בשעתא דדינון לי' לב"ג בהוא עלמא כתיב כל ההוא
דיני וכל מאן דסביל בהוא עלמ' ונקמין נקמתא מני' דעלמא לפיה
בגין שיהו דלא נטר לי' ואב לי' לנשאי' ולא אחדבקו בשטרא דחי
בשטרא דימינא וגם הנפש לא תזלא ולא תשלים דינהא לעל' ולעלמי
עלמין ד"א לא תמלא לא תשלים לשלק לאתרהו לעלמין בגין דהא
איסאבית ואחדבק' כס"א . ר' יצחק אמר כל מאן דאשתאב בכו
באלו פלח ע"ז דאיהו חושבתי' - ר"א הוה יתיב וכו' עכ"ל הרי
מבואר מתאמר זה"ק שלא באה השמיר' לאדם מן השמי' אם לא יזהר
בעצמו וידקדק בנתינתו מאוד אז מן השמים יאעוהו כמאמר הגא
הבא לטהר מסייעין לו כו' בכן אהובי אחיי וריעי וכי און ראוי לאדם
לפול מלא קומתו ארצה וליתן בעשר שיהו ושלגי עיס חרד עינו
יזם לא יסקו וליה לא יטח אם קולע השערה לשער בעצמו שלא
היה נוהר היטיב בעודו בחיים חיותו מנאלכות האסורות אבר אומץ
עונשם תמור מכל עברות שבעולם לשי' הזה"ק וכברון כל הדברים
האלה הלך ילך וכתה חמיד לא יחשה על מיעוט שנותיו אם ישער
כנ"ל אינו בטוח כס"ב אם ילך חשבה לסיעך על המזקה כהאומרים
מה בהתחם וכו' ומה לי עוד לזעק ולדבר על לב כ"א האין די
ביאור עולה לבאר ולהתלהב לבד אנו ועוד יש ליראות גדולות
שהאדם צריך לקדש עצמו מלמטה ואז נקדסין אוחו מלמעלה ולא

ספר לחם שערים ח

יעשה האומרים בזכור למוטלה לכן כל איש אשר צפה ישראל ידונה
 ה לו יד וחס בחורחיו הקדוש' ישמור וישמור עלנו ואשרי' מדברי'
 כאלה ואו נוכה לאכול מבשר זבח השלמי' במהר' בימינו א"ס :
ג בקשה מהגדולים הרבנים הגאונים כי מן הראוי' ה'
 לגזור בגרות ובנחתות שלא לקרב לעבודת ניקור רק למדון
 ופלב ולא להשחמש בעבודה זו עמי הארצות והשיבו לי שאין
 זרין גזירה על הצבור אלא כ רוב הקהל יכולים לעמוד בו גלל כן
 לתה בדעמי לכחוד כל הלכות ניקור בלשון אבננו אליזה דדינא
 ג"ס זה יקבל עליו כל איש שלא לקרב לניקר הן חלק השנים או בני
 זייס עד שילמוד הלכות ניקור הלכה למעשה ואח כניקר בפרט
 אכתוב אי"ה כל"א כדי שיכול בנקל להבין כלה מלאכה הנ"ל :

א הייטט דיח קאמל זאל און מנדר ספאלטן אונ' מרויס
 נעאן דיח גהירין אונ' מרחב נעאן דיח הויט סון דיח
 גהירין אונ' דיח היטט וואו דיח גהירין זיינן גילעגן דרייזן מויסיין
 זיינן : לשון הייטט דר לונג זאל אען סון בידי זייטן מרויס נעאן
 מדרין אונ' דר נאך סון מנדר ספאלטן דעס קנה אונ' ווייטט אונ' אב
 מניירן דעס טיפדי כובע אונ' ביח דיח זייטן ליגין בינדליך הינטר די
 זינדליך גייען ווייטה מדרין מין לונג מריין זאל אן מרויט ליהן איט
 זיין ליינוטט טוד אונ' ביין קנה סון בידה זייטן מין טלונד ליגין לו
 ווייט מדרין זאל אן מרויט נעאן זיח זיינן מלי חסור סון דס וועגן
 אונ' דיח בינדליך מנדרה זיינן זיך נוהג מרויט לו ווארסון מודר לו
 ורעכן מיד החב ניט גיטען קיין חיסור דרויל מונ ווען אען אב טניט
 ועס פרעדיק סון זמדיק מויל לאעלן בינר זאל אן המרט מויל דעס
 גוועלפטין ביין אב טניירן ווארדי פלייט וואס לו ווייטן לועלפטין ביין
 מונ דיח דראלנהנטי גיהער לוס זמדיק מונ דיח פלמנקין זאל אן סניידן
 מונטרן נאסיל דער נאסיל קער לוס זמדיק אונ' חיבר ספאלטן דעס
 דראדיק מויל העלפט ביין המלו זאל אן מרויט נעאן נוייט מדרין מיינר
 יגט מויבין אונ' דער מנדרר מין טאמלז אונ' ביין ברוסט מינווייניג
 וייט לווייט מדרין מינה בייה דיח מנדרה ביו מן פלמנקן זיח זענן
 אלה חסור סון דס וועגן אונ' דער נאך זאל אן מרחב ליהן דיח הויט
 און פלמנקן דהיינו זיח היבט זיך מן סון דעס מרט וואס דער חלר
 פאכר מין אב גטניטן גיווארין זאל אן מין מרחב ליהן סון דיח עק
 מינר איט דעס חלב וואס מונטר דער הויט מין דהמנו מויל די עקן

ספר לחם שערים

במנר אונ' פון פלמנקן גמר מרב אז עט מיז וואריסן ליהט זיך גריין
מרחב דיז איסן חלב וואס מוז' דיז עקין בינר מיז מבר אז עט מ
פ' קילט מוז וואס אים מיין אעסר חב רייניקן פון דיז עקן ביז
מארוק דער חלב מיז מסור פון חלב הכללות וועגן עט מיז מיין מיין
איט דיז כלת אונ' דער נחך וויז עט למאט זיך מויס דיז רוב
פלייס פון פלמנקן האבט זיך מן מיין וויטה הויט זאל אן חב סני
דיז הויט אונ' מרחב ליהן אונ' דיז חלב חב רייניקן מבר מבר
איין זיך נוהג מוז' לו רחטין דיז רוטה פלייס אונ' מרויס נעמן ד
פעטקייט דאס מוז כטר לכל הרפוח נאר דמרטן מיז פ' חאקין לוי
בלוטיגי מדרין זאל אן לו סניידן מדר מרוש נעמן דער נחך זאל
מרויס נעמן דיז מדרין לויטין דיז ריסק דהיכו מיין פ' מוז ב
דוקין אונ' דער מבר עק מיז מן עק פלמנקן הינטרין בלוסט
אן מרויס נעמן לו וויטן דרייז באגר אונ' גוט מרויס ליהן אים מ'ל
עקין וואריסן מיז זיין מסור פון חלב וועגן אונ' מוז זאל אן מוז ב
דיז מאדרי אים אונ' דער נחך דיז גריל פון פלימה חב סניידן מ
מרויס נעמן די גיל אונ' לו סניידן דיז טאמלן דמרטן מיז פ' האט
בלויטיגי מדרין אונ' דיז פלימה חב סניידן אונ' מרויס נעמן ד
דיז מדרין פון רוק ברחטין אונ' פון פלימה אים מוז פלוצן
איטין ביז מן עק זי זיין מסור פון דס וועגן * בני מעיים דל
היסין די מיין גויט דאס ערטטה דעס לונג אונ' לעבר זאל אן
רוט פלייס חב טיילן דיז הויט וואס לוק לעבר לו מוז מבר ווען
מיז חב גיטניסן וויסט אן ניט וועלכי זיט זאל אן ביידה זיסין
טיילן דיז לונגין זאל אן פון מבר סניידן מלרי מינקכות דס
הארלן זאל אן חב סניידן דעס סניין אונ' דיז מוהרן דהיכו פ' ד
חליק אונ' עפ'תן אונ' מויס טיילן פון אונאמיני אונ' לו קארבין מ
דעס קנה אונ' דעס קנה חלב וואס אן רופט ליכטיל אזו אן פון מנה
סניידן פ' מן זאללין פ' למכס מיז דרוק בלוט דמ * הכרס מיז
דיז וואספ' אזו אן מבר נעמן דיז הויט אונ' וואס מינסרין הויט ל
מיז מלץ חלב אזו אן ריין אמכין דער האסת' אונ' בית הכוסת ד
מיז דיז לעפלוחה אונ' דיז קניגה מוז מויך מוז דר דין וויז דר כו
נאר דעס אונ' דארן אן ניט אער וויז דיז הויט מרחב נעמן מ
אונטן דיז פעטט ניט * הדרה דבנתה דאס מוז דיז אנוסה ד
דקין דאס זיין דיז קיטקיש וואס מרוק דער אנוסה מיז זיח הייב
זיך מן פון אונ' גיטן מרוק דיז גרמבה קיטקה וואס גייה
לוק

ספר לחם שעורים

וחס דהיינו לחין קרוואה כל דער ליך חאבט עס און לחין
 לו גיין דער סטיק קיטקה וחס פון אהגן בינדיח קייט פון
 און און ריין אהלין פון אלב עיס זאל נישט בלייבן אהרוק דער
 און כרס דהיינו דער בלס האלס אך דרחן און מונ' דער אהדרר
 א לחין און טריעה קיטקה וי חייטט סגייז ריפה זאל אן חפיק
 אן לערן מיין הלב, חיל מונ דהרסן סייט זיך חב ויזחאין סיגור
 יזא אנוסה און אן ארחם בעאן דיה היטט פון ביזדא וייטן מונ'
 דורל ארויס לייף פון מיין עק בען און אהרין עק לחין דיה קרייז
 א לחין עקדיס טאגריג אר און וזללין אט טיג דער דין עס חס
 פון דק אעגן מונ' דיה כרעס זאל אן חב גנוון חפיק דיה היטט
 און פון דיה זאק און חס לדיח נידין חס זאל אען און חס
 א לייף דיה כרעס ליה גוט חוועק קרוואה כל און דיה חויט
 לייף אען דיה חרדין חרויס לייף דחם ערס אן גיסטסן פון
 א לחין בין מיין אהרע טרעקס אן חס פון אהרדי בהאות
 דיה קיטקס וחס חס דער אקוט חס אהר דרושין דהיינו זיך
 א חרויס פון דה אנוסה דחם גוט קיטק נים חלפולג אען עס
 אט זיך חס זאל מיין סחלה פרעגן ביי מיין אהרע הרעס דחם
 אן זרי סגייז ריבה סטאט דער דין חוועסעה להדה סכרת וזי
 סריעה א סחלה היטט דער אילן אען זאל ארחם לייף פון ביזדא
 א לחין היטט און מיין חרד ארויס לייף אים חיל קלוגן עס חס
 א פון חלב אעגן בלייב האסט דיה קירק זאל אען דיה היטט
 א סילן מונ' חענעניק די אעגן קייט חויט סגייז מונ' אען עס
 אט אך מיין בועה חיל מיין גור חרב חיל מיין אילן זאל אען
 א סחלה אען זיח טון קליין חס דיה בועה זאל אען זיך אט אר
 א אהגן אן חיל היטט דער חייטר זאל אן אן טעלסן און אהרדיס
 א לחין חרד פון דק אעגן חיל לו סטיק דיה חיל חסר מונ' גוט
 א קלחטן אן חיל האב גינפון אהרדי בעאן חרדי סגאל וחס
 אר דחם חייטר חס דהיינו לוק כזאל לו דס חס חסור פון בסר
 אן אעגן סייף אהרליק גיד הכסת אן חויב חיל אענר אים גיל
 א אהב אען בעגן חס אהרלין חיל חונטין גינטיט אען אן זאל
 אן אעט זיין גהערט עס לוק חייטר אן ריח חילעני דס זיך דיה
 אן און דיה בעיק זיכט זאל אן חרויס בעאן דיה רוסה אהיס און
 אן גיד העלווח חונ דעק גיל חיל רוסה חרדין זיין חיל חסור פון
 אעגן אן הרגליק דס אען ריח חס זאל אען חב חקין דיה עטיל

אנשי דומם קח לבי אה זמק חסר סון גיר החילון אעגן דח אה
א דיע יאו זחם חיז דער גיר החילון דער עולם חיז חין טענות
ידידגן סח דער רעכסר גיר הנסה זחם דח גירח זמגס גיר הי
הסאוד לעלס ער ליגט מיעיין זייטן ברמטן פר גיט סון בוקח דחי
ביז חן פח גיין זייח דח גראות הגירין זייטן בכך זייח עס סמיט
ן שר חס מסוד סון גיר החילון זעגן זחלס חיר זייטן מז דר חי
חיז החלב חיר זחלס ניט פד גרינג אחסין זען אוו חיס נחך זוכ
דר נחך זחל אן חרמב גען דעס קוסלין חונ אען זחל חיס החקין
לענות הקנות זייטן חוט הסדרה חונ' חוים רינגין דעס חלב זייח
חוט הסדרה חיז גילעגן חונ' חב סילין דעס פליגיל זחל' דחי חר
חרויס ליהן חונ' חב רינגין דעס חלב דהיכו עסקין דחי היוט
פלייס חונ' חב רינגין פון א"כ פון פלייס חונ' פון חוים דחי חלב
היסט חלב דהאחניס דער נחך זחל זען חרויס נעש פיל חר
דהיכו חבטקין דחי חוליות חין פלייס דחי מיברססה דחי ח
חסור פון חלב זעגן חונ' לזייח זחם לזס פרידוק לו זמק חסור
דק זעגן נחך אוו חיד אודיע זיין זייח עס למזט זיך חוים דחי לזע
קסנות דהיכו דער קוסלין דח היבין זיך חן דחי פריטת דחם דחי
זען לו זייטן זען עס סרעקט זיך חין סחלה חין חוט הסדרה
זען ברענגן לזס אורה הודחה אוו דער זקקר חיס זייטן זייח ד
פריטת היבין זיך חן חזו זעט ער דעס דין נחך קלערן דער נח
זחל זען חב רינגין דעס ביין פון קליין חונ' פון זייטן ברמטן דח
זערט גירסין עלס הנק"ה חונ' זען החקט חרויס דחי בוקח דחחא
חונ' זען סמיט חוים חן חליה חונ' זען החקט חרויס דחי ביין פ
חלי' ביז חין קוסלין דחם חיז חלץ חסור פון הרבח דקולבישתח זען
דער נחך נעמס זען דעס זייטן ברמטן חרמב חונ' זען סילס חיז
חב חונ' דעס א"כ חב רינגין חונ' דעס קילעכדיג ברעטל חב סיל
פון בידר זייטן חונ' עט בליבט סחאלץ ביחון ביין פון דער חלי' או
זען חב רינגין דחי חלב ביז חן דחי דער נחך זחל אן חרויס נעש
דחי הקוקנות דחי דחי זחם פון ביין היבין זיך חן דחי זען חסור
פון חלב זעגן חונ' זייטן פון דק זעגן ביין א"כ עסקיט זען חין חר
כלורת א' חיז חסר פון ג"ה זעגן חרמפלן חין חין חרר זייח חין
זעסלי חיז פון ארמית עק זעגן חונ' ביח דעס א"כ זחם חין פלייס
חיז סמיט חין חרר סמיטכדיג דער חיז חסור פון ג"ה זעגן זחל'
דחי חלב זחם חיז לו זייטן קילעכדיג ברעטל חונ' לו זייטן ברמטן חיז

ופון ברעסיל דלח חדרין זימן אסור פון חלב ג"ח ונעקן אונז רר
 זעכט אען דעק ברעסיל לעאט אעז ורויט דעק פואנו טל גיל
 דיח אנקריקס ווחס סניוהן חב' דעק ברעטל חיי זיה ליהן חרעס
 וולרין זענען זיח אחזכל הריעות בחסר דיח חדרן ווערן פ'ר הקט
 אען זיח דער נחך ניט גיפין אונז אען זאל חב ריינגין דעק
 פון פלחנקן אונז' פון דיח זייט וויח דיח חייטר ליקט זאל אען
 זיקה וויסה הויק חב סניידן חזו ווייס זיח דער חייטר פ'ר נעאט
 זיח חסור פון בסר בחלב וועגן אונז' ביי חין סור אזו אן חויך חב
 אן פון גזירה אעגן אונז' דעק ארחה כסל חב ריינגין אונז' דעק
 גר זאל אען חב ריינגין דיח א"כ אונז' חב שילין דיח רוטה פלייס
 חלדי קנוקנות חויט סניידן דער נחך זאל אען חרויט נעאן דיח
 זינה דהיכו אען זאל איט דיח פייגל חב רייסן די כסרה לעדוילה
 דיח טריעה לעדוילה חזו בלאבן חלדי חדרין ביין סדרה אונז' וויח
 סנייד חב איט חין אעטר חזו זיח ער אזכל טריעות בחסר דיח
 דיח פון לעדוילה זימן חסור פון חלב וועגן חב' ח' ק'ר ג'יהט
 זר חרויט דער נחך סנייט אען חויט דיח קנוקנות חיל אער ניט
 סואן טל גיד אעגן אען זאל רחן אחזכל דעק א"כ אונז' חב שילין
 ו רוטה פלייס אונז' חלדי קנוקנות ווחס לזק טריעה לעדוילה לן
 ס סניידן אונז' חיופין קנעסיל זאל אען גיווירינט זיין חרויט נעאן
 ין קנוקנה זיח חיוו חסור פון חלב ווען דער נחך זאל אען חרויט
 אן דעק יד חדר ג"ה זאל אען חב סניידן דיח בשר ערוה ווחס ח'י
 בליבן פון גיד הערוה דער נחך זאל אן חב שילין דיח פלעסטריל
 ג' פון דיח זייט חין סטיקיל פלייס אען רופט גיד הלסה זאל אען
 זק רחן אחזכל אונז' דעק סטיקיל פלייס ווחס הייסט קנעסיל אזו אן
 יס חב שילין אונז' חויבין חין קנוקנה חרויט נעאן דער נחך זאל
 ען רחן אחזכל דיח לוחח א"כ חיינה חין גרויסה אונז' חיינה חין
 חיינה אונז' חב שילין דעק יד אונז' לז חויסן דיח א"כ חויט סניידן חזו
 וער נחך עפלין דעק דעק אונז' חב שילין דעק דעק אונז' דעק יד
 ער נחך זאל אען עפלין חן עק אונז' חרויט נעאן חין חדר כלורת
 א' דער נחך עפלין דעק יד זימן דיח חדרין חזו וויח פייכל פייגל
 דהייכו דיח גייטן פ'ר חדרין אונז' דער נחך קערט אען חוס חזווי דיח
 חכרה זייט חייז חזו וויח דער גודל דחט זיימן חין חליק זעקט חדרין
 זיח זימן חסור פון גיד הנסה וועגן דער נחך ספחלט אען חיל בניח
 זיח א"כ ח' פ'ר חמנון חין חדר זיח געפלה אונז' חייטר ווחס

חלק שני י"א

וּן ג"ה מוּסר דעם חלב אוּן אען דים קבוקנות מרויס נעמן זין
 קאלעכדיק ברעטיל אוּן אין חיים טפולטן חין חיים עק אונ' חין חדרין
 זק אונ' מרויס נעמן חדרין זיח זענן חסור פֿון ג"ה אעגן דער גסד
 זעט אען דעם קלין דער סטיק פֿלאַט אַחַס דים בחקה סאמלן זיח
 ער ביח דים היסט קלין אונ' דער גרזבר סטיק פֿלאַט וואַס דער
 אין דר בחדר היסט טיטיל דים חלב וואַס לוּ וויסן קלין אונ' טאמיל
 יגט דחם חין חסור פֿון חלב הכסליק אעגן פֿון דעם חלב גייט חיים
 אור חלב חיברין קלין ביז חן סאמלן פֿון בחקה דריין ליגין חדרין
 וּן אען גיאורנט זיין לוּ נעמן דעם וויסן חדר מרויס לוּ זיין פֿון
 סאמלן מרויס ער חין חסור פֿון חלב אעגן דעם קלין חב טיילן אונ'
 מרויס נעמן חיים חדר כלורת עקרב ער חין חסור פֿון ג"ה אעגן
 זיין דים טיטילן ליגט חיים סטיק פֿלאַט וואַס גהער לוּ דים זאקריס
 דינטרן ביין זחל אען חב טיילן אונ' דעם א"כ חב רייניגן דעם סטיק
 פֿלאַט אוּן דים חדררה זייט חונ' עפֿנין אונ' מרויס נעמן חיים חדר
 חונ' חרדי קאנקנות דחם חין חלץ פֿון דם אעגן דער נחך זחל אען
 זעמן דים קאמסקה זייט דעם ביין וואַס אן רופֿט קולי' אען זחל דעם
 ביין חב רייניגן חונ' דים פֿלאַט וואַס מויל חיים חין דים א"כ ריין אַחַס
 אונ' בידה עקין פֿון ביין חב החקן אונ' דים קאמסקה אוּן אען חיים
 טיילן פֿון מיכעניג אונ' פֿון דרייסן דעם א"כ חב זיין אונ' חובין
 דער סטיקיל פֿלאַט וואַס בליבט פֿון ביין זחל אן חין חדר מרויס זיין
 ער חין חסור פֿול גיד החילון אעגן אונ' ויין דים דיקה פֿלאַט זיח דער
 א"כ חין גייט חיים חדר ביז חן קעפֿיל דער חין חסור פֿון חלב אעגן
 דער ביח ליגין נחך זעמן חדרין פֿון דקוועגן דער נחך עפֿינט אען
 לזק קנט לוּ חין חיים חדר כלורת ד, פֿסוסה ער חין חסור פֿון גיד
 החילון אען אונ' דים קבוקנות זיין חסור פֿון דם אעגן דער נחך
 נעט אען דים ליטקה זעט חב גיסיון פֿון לחנגן ביין דעם
 א"כ וואַס דער יד ליגט דרויל אוּן אען ריין אַחַס דים חדרים זייט
 וואַס דער וויסר ברמטן ליגט דרויל אוּן אען חב טיילן וואַס דער
 ג"ה ליגט מויל חיים אונ' מיכעניג אוּן אען חיים טיילן חין חיים
 סטיקיל פֿלאַט זיח חיים פֿינגר אוּן אען חיים חדר רייניגן אונ' ביח
 דעם ברייסן חרם פֿון ליטקה אוּן אען עפֿנין חין חיים חדר זיח חיים
 זעפֿלי ער חין חסור פֿון גיד החילון אעגן דער נחך נעט אען דעם
 זענגין ביין דים זייט וואַס דים ליטקה חין דער ביח גיעזן אוּן אען
 חב רייניגן דעם א"כ חונ' חב טיילן אונ' רייזט חדרין מרויס נעמן

הלך שני

פתח הלב ג"ה אעגן דער נאך עפֿען בין לזיך און חרויס סניידן די
 אייזל דמס מיט וואס מרכבו התחתונה פֿון ג"ה ריח אייזל דעס פ
 מב סניידן אונ' ריח טרופה איינליך מב טיילן אונ' עפֿען ריח אייזל
 אונ' חרויס טיילן אונ' פֿון ביורה זייטן מדרין חרויס נעאן פֿון ג"ה
 אעגן אונ' דעס בין היין מב סאבן אונ' מב המקין דעס עק דמריסן
 פֿאסן פֿלויס אונ' בין גיפֿינט אעס חמס מיין דין ביינדיל דמס מיט מיין
 קיטן מי ריח בהאה מיין מיין בכור דמס ביינדיל מיין מיין רפֿומה לו לע
 מיין סאבן דמריסן ללא אונ' מיין מיין ריח מדרין זייט דמס מיין מיין
 גלייך הן ביים מיין בהאה מדרין מיין חייה אער מיט וואס פֿון חלב וועג
 מיין ביים מיין מיין אונ' לו וויסן מיין בהאה אונ' מיין דקה מיין
 דער חילוק ביים מיין דקה און אעגן דעס קוסלון גימר עפֿען בין א
 חמס הסדרה אונ' בין קמטטקה דער מדרין וואס מיין חסור פֿון חלב
 אעגן ליגט ער פֿון ריח מדרין זייט * גקבין חיד אהיה וייל מיין
 חלב מיין גימרין גמר ריח אלמכה חויל טייטס וועט אעס מיין אע
 וועט קעגן דער פֿון ריח אלמכה דרוס קען גיוויט מיט זיין גימרין אע
 אונ' לערען פֿון מיין בעל אלמכה אונ' מיין אעס קען סון גוט די אלמכה
 לדי גוט לו חודין אעס אונ' קלמה זיין מיטלעפֿען גיד פֿון וועסט וועג
 ער מיין חסור אעס אונ' מיט נכטול ווערן ח"ו מיין חיסור פֿון חלב
 אונ' ג"ה אעס זאל עס גמנל גוט נאך זעבין דרוס חלב חיד דס גסטעלס
 חויל טייטס מיין אקריקס זאלין מיט פֿה זינדגין זייסרה ימין ח"ו חמר
 מיט לו לערען דער פֿון ריח אלמכה נמיירט פֿון מיין בעל אלמכה
 אואחה לרביס בזכות זה וועלן איר זוכה זיין לגמולת אטיחכו
 באהרה בימינו מאן סלה :

צוואת בעל המסבר ספר לח"ש לבניו ובנותיו ולחתינו ולבנותם ולבני
 בתיהם עד עולם :

בני דע אחי חלקי חניך ועבדאי בכל לבבכם ובעל כפשיכם קודם
 כל דברי בחאי להזקיר אחכם להזקיר בחיורי שמו יחצרך שמו ב"ה
 בכל מינה אחדות שהוא יחיד ומיוחד הי' איה ויהי חקיף ובעל
 יחולק כולם ואין בילמו וזולמו סדר אלימוד שלכם ולבניכם ובני
 בניכם יהי' ע"ז הסדר קודם כל שחלמדו חנ"ך עד שיהי' שגור
 בפנים ואת"כ שיהי' סדרי משנה על שיהי' שגור בפנים את"כ למד
 ציבור ותולע סדר מעד עס כל סמפדשים וסמפדיס האשליס
 ואחרונים

חלק שני יב

חרונים קדי שיעו לדרך להודים בני שמראו ומוצאם לטעם
 שמיר משדני הש"י ואח"כ גמרא כמותה וגמרא נדה ע"כ
 נשדטים ופוסקים ראשונים ואחרונים כדי שלא יכשלו ח"ו וצ"ל
 נהגו ואלו"ב ג"ח' תולין וע"ז עם כל המזכירים ופוסקים ראשונים
 ירוגים כדי שלא יכשלו ח"ו במאכלות האחרות וביחוד דינה שחטה
 יהיו שחלקו מן האותן זבקי ולאמן ייבסם כדי שחזינו דב"ח
 אפור בטענת עין ואח"כ בסדר קוקין כדי שחכמינו וגם אפי'
 הודי אחכמים שלא יתקבלו טום בטר עד שתתקדו על השחם אם הול'
 ח' אלקיים וגם אפי' מגוקר אליהם דדינה מאוס הנשר שאינה נשחטה
 ידקק ונקורח כדת האדם האוכלה כמשך עליו כומאח קלסם
 ערה ר"ל ומכ"ח תח האדם לידי עבירות אשרות ר"ל ואפי' אפי'
 לת' לתאריך כות וגם סחזוהרו במלבוש' שאל ילבוש סמ"ח"ו שהול'
 יפה חמורה מלבושם יהי' ע"ז הסדר שאל ילבוש בגדי משי וצמר
 ולי יבוא עליכם רק מבשעט וקיימי' וגם שאל ילבוש בגד מן
 רוח שועלים וארנבת רק עורוח כבשים וחזים ועל גשמים ופניבם
 ח' יבוא עליה' טום בגד משי מטרי' והב' זכסף ולא על צווארי'
 גליות ואחזימים רק פאזיולה של משי על ראשה וגם אחי מואלי'
 ופם סחזוהרו להזדים מעשר מכל דונת שיכ"ח לידכם וצואים שיאן
 ז"י נכס כדי ספוקם אוי חתקרו המעשה לעני' קדושתם או לעני'
 חכם וצואים לאח"ח"ו אוי קנר ספרים מן הצעות מעשר שלכם כתי'
 גמתי לכם סדר הלימוד כן תיקטו השארים כל הקודם קודם וגם
 וצואתי להזייר אחכם ולצוות אחכם שאל יקיל בהם מה שהזרתי'
 חכם סיהי' ה' עתכם רק על עבודת הבורא שאל יעזיב אחכם
 נלי עולם הזה בעיני שיבוא עליכם ח"ו חזיה בחטבה זרה אוי געור
 תיבך ומוד ורחה להסריד שכלך ודעתך באיזה משנה או פרק
 קי' שגור כשיך להחזיר חמיד על פה אוי יבדחו ממך צוודאי'
 ל' מתעבות זרות בעה"ט וגם אחי מוהיר אחכם אחי שחלמדו כתי'
 והרתי אחכם שסראו להשדל ללמוד או מלאכה סיהי' בידכם
 יח' הגורך כ"י ידע מה יולד יוס' שח' תחזכרו להתלבינם מוח'
 ופילו כשעה שחמה עוסק במלאכה או במשא' ומחן סיהי' חמיל'
 דעתך למודך אוי לא יפגשך שום רע בעו"הם ויקוי' כך בכל דרכך
 גיה' גתה אחי בני כחמי' לכם בקיצור נמרץ צוודאי' הי' ראוי
 האריך רק מתעבת גדל טרדותי וקיצור הזמן קרתי באמרים אבל
 ג' כ' שעתותי הכל ברעו גדול דברי צאים סיהי' אלקיים אחכם
 בדעת

חלק שני

בדעת ובדעה אחי יוסיפו על דברי בנה וכתיה וכל זה אני מאזין
 עלכם הנודח בייחוד אצל יקילו בכם ובחורו דרשי אלה או
 יזכו לראות בכם ובני בנים ישיקו בחור' ובתווח ויזכו לענות לציוו
 צרינה ב"ב א"ס נ"ו מנחי אביכם הוקן **שאור** במארר משא
 שוחט ובוד ומקרי ינ'

סיך להקדמה ולכל לענין נקדים מ"ש ב"ש **הקנה** מצלוח א
 על ישראל מכל אומה ולשון ולכן הקדמו והבדלגו נכח
 המאלכות האזרו' לכל נטמא נשמותיו ואז"כ נזכיר מניין השמות
 והמנקרים ו"ל דע בני כי הזמות החינוכים רואים ירשי היכולות
 השנימות והמעדנים והמעטנים והכחיים ונצלי אשרסמן ושמן
 ושמה ומחאוים לכנס ולהדבק בהכלי עונג השנימות כי כל מי
 שמחות ופענוגים וכל מעדנים וזיני כבוד כולם הם בענין ובחוח
 אין נמצאי רק עצמות וקליפין ואין רשאים לכנס בשנים וללאת חוח
 ישראל הם חלק ה' מסוכל כל הדברים העליונים וזמן לו השם
 רשות לבוא להיכל הקודש וללאת אלא שניוהו לכל יכניס כיוואם
 בשנים ואל יוציא טהורין לחוץ ע"י ביאת האזרו' ונאכלות האזרו'
 וכל האיברים בעלי השטהרות ממדעתן הוא שאמר קדושים הם
 כי קדוש אני וכתיב ולא תשקצו את נשמותיכם בכחאת ובעוף והוא
 שנוה לאדם ר לעבוד ולשמר את נן אלקים שאחר לעבדה ולומר
 צואו ורלו והבן כמה כחו יפה של אדם בקיום מצותיו כמה אדם
 כמו בעצמו עבירה אשילו כחש השערה ולשי שישראל הוא רגלו
 שרכבות העליונות ע"כ יש בו כח ללאת ולכוח ונאמר בני כל הזמות
 החינוכות הטמאים השוכנים בחוץ ורואים ומגניזים מבחוץ מעלה
 היכל פנימי וחשניו וחאית וכוודו ואינה יכולין לדבק בישראל
 אומה קדושה רק בעצמות עבירה ממז או אזי דבר ששם רוצים והם
 משתדלים חזיר להכשילם לישראל עבירה כדי שימלאו מקום לדבק
 בהם וכשישראל עוברים עבירה אז הם נדבקים בו ונכנסים עמו
 בהיכל הקודש נמצא שלש נכנס בהיכל וכל זה בעבור שאין יכולין
 לכנס אלא ע"י ישראל והוא שאמר ראה נחתי ל שניך היום את הימים
 ואת הטוב את היטב ואת הרע נמצא כח השטהרות וכל הטומאות
 ו"נבין' בישראל וישראל מחקן עולם או מחריבו וזכרון מדרך אדם ר
 סודיותו ב"פ וניוהו שלא להניח טהורים לחוץ וכל יכניס טמאים
 בשנים ולא יערב טהורים עם טמאים לא במעשה ולא בדבור ולא
 ומיכל ולא במעשה ומתלבג הענין ועימא היכל הקודש השנימי

ספר הקנה יג

ויהי מה שהי' חלל' בכלל טוב ובכלל ברכה נחזקבל בו ונדרכה הקלה
 י' שמה יין הנקרא חית חנינים יינס טיניא עליונים והחזונים
 ג' דמצייר איך מטהרים ויטואין ישראל ההיכל ע' פשוטאחאס
 ג' אס לרע : ודע כי למטה ללד צפון יש ימדה אחז ונקרא' מלכות
 הרשעה ובמלכות ישראל שהיא כנסת ישראל הנקרא מלכות בית דוד
 ונבחר על המסא אז מלכות הרשעה נקרא' שמה כנגדה ואס ח"ו
 העשו ישראל ויפרידו אלוף אז חחת ארבע לא חובל שחח וסס הד'
 אציות ידועות ונקרא' רוח סערה ענן גדול ואס מחלקתח ונות
 ציב לכן בני הזהיר הם לישראל דסיני לקיים המצוות ושלא לעבד
 אצרות כדי שלא חווז מלכות בית דוד מתקיימה ולהעלות מלכות
 דיבע' וזהו להבדיל בין הממא ובין סטורד ואשילו בבהמה הטור'
 ה' החזירה אחת לכל אדם חלילה רק מי שמלכותו בכל משלה ואס
 זבל בבהמה נדעו נאשר לו הוא שנאמר ומוראב' וחכס יהי' על כל
 צמח ועל כל עוף השמים וכל דגי היסבידכס נחנו ואין על חלא
 אכות שנאמר נאוס הנבר הוקס על י' כי אין לך דבר של ברית
 אין מלך עליו כסעירה בבהמת בחיות בעופות בדגים ובנחשים
 יוצא באלו וכוונת הכתוב לומר כאשר חלך אלל מלך הבהמת
 נחיות והעופות עמד ולא ידע לך כנסת שידאו מצילך אז נמסרים
 נאשר תקחיו בידך לטהרו ולקרכו ע' שחיעתך ואכילתך ועיין
 ה' בענין סדנים גורא' ודע כי כל הנבראים שביבשה הנאלים אינן
 זכין רק ללדיקים שאינחס מוטלח על כל הבהיות ועל כל העופות
 הנהגה על מלכס ומי הוא הצדיק שצילו נקי וטהור וכולס יראים
 וני בדניאל כגוב האריות הוא שתכלה ואובל וכינוהו אך לא יבלה
 קרים מכל בעלי חיים והאיר בזה ענינו אדה"ר כי בהיות נורה
 וכה דומה ליוצרו הולאבי' משמשין לו וגלן לו כשר שהיו נוסרן
 ודו להעלות כי אדם גדול מהם וינעלחו רבה ואחר שחטא כבהמה
 וזה הוא שנאמר אדם ביקר כל ילך נמשל כבהמ' נדמו כי אחרי
 הוא והבהמה שוין למה יהרוג מין אח מנו קול דמי אחיד צועקים
 לי וצופך דמו שלא כדון כי אינו ראוי בזה לכן אמר שלא לאכול
 וזה אחר שחטא טן יוסיף על חטאתו פגע והנה דברים קל וזמר
 ו' אדה"ר יגור ראשון והי' מסוף העול' עד סושו והרא' לו הקב"ה
 ד' דור ודורשיו דור דוריו וחכמיו דור דור ומנהיגיו ודבר פס
 ז' אך בעבור שחטא אף כי שב בתשובה הקב"ה המשיב
 המה ואמר לו תקשר ה"ו מי שלא הי' לו כל מעלות של אדם י'

ספר הקנה

וארבעה הוא עו פנים ובעל חוטא - צנול וזמא ומורד נ"י
ח זבחו אינא ח' טוב' שאם ישבו יתחרט ויגדו כעט לא יום ולא יומא
אלא ככל יום עמיא לא וו ח' וו ואין צריך לחזר וו כי כעט חייטא
עלכו שאין לו כללות ולאכול כל אשר נאמה באורא חייטא סוף צורח
אדם ווח' וחי' כחמ' מי יודע אם לחזר יתחלפו הצרות וזהו' חתן
ביתא או עומאה רצונה כי דעת שלא כדחמנות : ודע בני סג'
לצדיקים לא הוצרה הכהר רה בשמירה מעולה שאין נעלם מ'
סעין חייטו כ' וכל זמן שאין לאכול וראוי' ממה דשאל סתם ואלא ר'
טיבא חכיל כ' ר' ותיב חכ' א' דלא חייטא עינא' מני' וכו' וי'
מעשה דרב הוה אול לבני' רב חתן בר אבא חתני' ע"ש עד לא חכ'
רב התעורר הוה כשרא' משום דאעלים מן העין בא' וראה סג'
ס' ד' קיס' ה' לה' צער גדול לאכול כשר והכוונה כל כוחות הטומא'
חנין שם כי האדם והביתא סוים ושכמא צריכין' שצורה מכוח'
סבימאה וזהו' האחרו מת צריך שמירה כו' מזה הטענה וכל הכג'
אמר דומא חזק' מ' זלף ועל ידי חממה או סימן אין לצרית
דמות לצול שם כלל העולה שלא תחזר הכהר רק למי שקרא צד'
דלם אל קיס' על פניו וסר העוף והביתא מחזירא חזרו ולכן א'
סחפא יסדאל בארץ וגלו הגלו נלכות הרבעה וכל הזיות מחזר'
בהן עד שנחלקו מדמות הצליון - אבל אומא הדמות אחר הקב'
נשראם וחזקם יהי' וסר ככהו' נדעו חס' דו"ל ר' וו בדבריה
שלא לאכול כשר עם הארץ אזור' לאכול כשר אע"ל שאמר'
דו"ל מי שקרא ובהו' ולא שמש' ח' ח' הרי הוא ע"ס'
אש' הנביא אכילה כשר' א' יל' למד ששרי וס' אר'א'
וטולא חלמ' ע"ס' הוא לנביא ח' ד' ועל
שחלם צליו נחל' ככהו' כאשר עליו
לוי לכם עמי הארנות וגם לומדי
כמזנה בלא עיקר ידיעה ומקילין'
בהו' ויני' יראוי' לחזור ולהזר'
ולחזיר' חייטו כחמ'
קבעה שלא להניע'
מלכותי ולהנות'
עלכות הרשעה'
ע"ס' חזר'
בארר' :

מדרת אהרון יד

וא לך סימן מובהק איך שיחנהגו הקצבים בשמחולקים
הבהמה לשנים היינו חלק הפנים הנקרא כלשון **אשכנז**
(פרעדיק) או (זייט) מחלק האחוריים :

ד) מאוד מאוד צריכין ת"ח הגדולים הרבנים נר"ו להזהיר
אח הקצבים בעת המחלקים וחומכים את הבהמה
שנים היינו חלק אחד הוא חלק הפנים שקורין כל"א (פרעדיק)
ז (זייט) וחלק הב' הוא חלק האחוריים • וכשמניחם הקצבים י"ב
לעוף לחלק השנים יהיו זהירים שיחטבו בשנה ולא יזיזו את ידם
אחור למעלה אשילו על דהו מצד שדין כלע י"ב לכלע י"ג רק
אחור על הכלע י"ב משם כי הצד שדין כלע י"ב לכלע י"ג שייך
הקשליץ וסיג לדברי מדברי בעל העיבור שכתוב לעיל בסימן
א' וגורר אותו חלב וכו' והוכחתי לעיל לפרש דברי שטעמי
זו שם שנתקן מהקושליץ וזהו צד המצויים • ולכן צריך לנקר
כל שכן הצד שדין כלע י"ב לכלע י"ג ששייך להקשליץ ענין
צריך לנקר אותו היטב כנ"ל • וכשמגיע בסוף הצלע וחומך
בסלים בשיפוע צריך לזכר מאוד שלא יאחור למטה מהטבור כי
ם עד סוף הטיבור משם • כי בסלים למטה מטבור שייכם גם
ן לחלק האחוריים וצריכים ביקור במחור לקמן בעזרת האל •
כל לא ראיתי מן רוב הקצבים כי שתי רשות ג"ל עושים שמניחים
בצד שדין כלע י"ב לכלע י"ג לחלק הפנים וגם חומכים בשפוע
בסלים שמתח הטיבור השייך לחלק האחור מניחים ג"ל לחלק השנים
מבסלים את הרבים באיסור גמור כי שתי אלה מקומות הג"ל הם
חלק האחוריים וגריך ניקור מן המנקר נוגמת כמו שאר צד
חלק האזור • ואין מי המשגיח על זה ואף אם אנשים שכמוני
זכיה להם על זה אינם משגיחים עלינו באחרים מי שמך לאיש וגו' •
גם כן אמרתי גם על זה יזכר לי אלהי לטובה על גילוי וסימן טוב
גילחתי היא שזבלו הגאונים הרבים לחקור ולדרוש אחרי הקצבים
המנקרים את עושין כהלכתן • משא"כ כשלא היי בידם סימני הג"ל
לא ידעו מאמתה • וגם לא היה בידם ליחן שגחה ע"ז מחמת
שלא היה בקיאים ממש מה חילוקיה: ל' אבל עתה אחת הדדקים בה'
אלהיכם עמדו וגדרו הפרצה הזאת אשר לא יעשה ביה"אל ולא
יזידון עוד • וקצת מזה מנאחי בצד לחם הפנים שהועתק
מקונטרס ססע"ע • אבל משם לא יטבע עין הרואה כל איש כי

קצר

מהרת אהרן

קצר הדבר במקום שהיה להאריך ואפשר שלא היו מן הצורך מש
שבימיו היו שומעין לקול התורה • ולא היה מאכילין לשיראל ד
האסור מן התורה • אבל אחרי שראינו שרבים נכשלים • ל
הרחנתי הדבר דבר על אופנו שיהיו הגדולים באזהרה גדולה כ
להעמיר על ד"ח וחילה :

הא לך טעם מהגידין והחוטין וקרומים שאסורים מש
דם וחלב :

(ג) גידין שאסורים משום דם וחייבין עליהם דכתיב ונח
פני צנפס האוכל את הדם וגידין שאסורים מש
חלב וחייבין עליהם דכתיב כי כל אוכל חלב ונדרחה • גם
קרומים שאסורים משום דם ומשום חלב • ואלו הן החוט
והקרומים כגון חוטין שביד שנלחיו ושנכתף וכלשון וכלואר וכה
קרום שעל המוח שעל הביצים לכן יזהר כל אדם וידקדק בה
אחר כל הגידין וחוטין בין של חלב ובין של דם • כי עונשי
ידועים וחרפתם מרובה • וכן כחב צי"ד צסי' ס"ד טבח שדה
לנקר צפר ונמצא אחריו חוט חץ קרום מלמדים אותו ומזהירים או
שלא יולול באיסורין • באם נמצא אחריו חלב בשערה מעביו
אוחו • אבל אם נמצא אחריו כזית אפי' שלא במקום אחד מכ
אוחו מכו" מרדוח ומעבירין אותו מפני שהטבחים נאמנים על חלב
לכן יהיה כל מנקר ירא שמים ויעשה מלאכה באמונה כי הרוו
מעט והחרפה והפסד מרובה :

וגידין האסורים משום חלב הם חמשים ואחת והסימן שלה
מוסרה חכמים מן התורה אל האכלו ממנו נ"א וגיו
האסורים משום דם אינם בכלל נ"א כי אין צריכין לחטט אחריה
ואף על גב שיש עוד גידין האסורים • כגון גידין דחופי
מחתי וכגון שקורין (ליטקא או קנאכין בלשון אשכנז)
ואלו הגידן הם נראים לעינים • אבל נ"א
גידן הם בחוץ הכשר ולא נראים
לעינים אלא אילו מוסרה חכמים
סימן שאסורים משום
חלב ומן גיד הנשה
וצריך לחטט
אחריהם :

הסכמות מהרבנים

מו

הרי חלו החסומים שהי' הוויכוח ביננו אודות החלב אשר בראשי הדפנות בחלק הפנימי באמרם שהוא מותר ואנכי הראיתי ראיות ברורות שהוא אסור בראש הרב המאה"ג מו' ששולם זלמן הכ"ס חונה בגליל ק"ק קידאן י"ו :

והרב הגאון מהר"ר יחזקאל אב"ד דק"ק קידאן וריאבד דגליל :

והרב המגיד מו' צבי בע' משח הלוי אורוויץ מ"מ דק"ק הג"ל :

והרב מהר"ר צמח צהרב מו' אורי ספרא ודיינא דק"ק הג"ל :

והרב מוה"ה משה במהר"ר אשר דיינא דק"ק הג"ל :

והרב שרגא פיוווש במהר"ר רפאל דיינא דק"ק הג"ל :

והרב מהר"ר יהודה צהר"ר נח דיינ דק"ק הג"ל :

והרב מהר"ר מרדכי צהר"ר יעקב דיינ דק"ק הג"ל :

והרב מוהר"ר מאיר במהר"ר שלמה זלמן אשיו של הגאון החסיד

מו' שמואל צהר"ר משה כ"ץ מיושבי צ"ה דק"ק קידאן :

והרב מוהר"ר ארי' לייב צמו' אלני' ז"ל דיינ דק"ק הג"ל :

והרב מו' סעדי' צמו' נחן נטע הנבחר מבית הגאון החסיד דק"ק

ווילנא להתווכח עימי והסכימו כולם שהחלב אשר על ראשי

הדפנות הוא אסור :

ראיה ברורה מהרב המפורסם מ"מ דק"ק וויל

מכיר

אני את האיש ואת שימו נאה אשר בוד

הניחו לו גדולי השוסקים הקדמונים

להחכם בדין אחד מדיני הניקור אשר בעו"ה נכשלים ה

שאי אפשר לדבר חלילה על הכלל מ"מ במדינתנו עיי

שנכשלין ואינם מנקיט היטב מחמת שאינם יודעין

נגדין בשל הרב רמ"א על צרי' אשר מימיו חנו שוחין

ע גברא רבה וקירא ה"ה חזו' הרבני המשלח מ

משה שותף ומנקר והס' וסירט ואיבר קאנקורט ושר

הכנמות מהרבנים

כל יודע דת ודין לומדים מוסלנים ואין סוזה פה ורזפזיה לסחור
 את ראייתו כי המה כנוים על אדח אחת ויהא רפוח שיאל הקונטרס
 הגלוי מהכח אל הפועל הדפים ללא תשרי ח"ו תרצ"א לכן בחתי במליצה
 יקרה עבור האי גברא רבה ויקירא ולבקש מאת אחינו בית ישראל
 להיות מן שמסייעים לדברי מצוה רבה כוח להוציא הקונטרס שלו לאור
 ולחוספו לפחות לו שפרי עזרה והי' מעשה הצדקה שלום להם
 זכורעם עד עולם. כ"ד יהודה לייב במהר"ר יצחק
 וללה"ה מ"מ דק"ב ווילקאוויסק י"ו :

ראיה ברורה מן בית דין צדק דקק קלזוריטא

הן שאול שאל לנו האיש החורני המושלל מוהר"ר **שאול**
 במהר"ר **משה** נ"י באחת שעלמה שלא

בהונן שאין מנקרים על ראשי הדפטות תחת הקרו
 הקקלים שיש שם חלב למחזיקים אומה ג' זמן כשר והארריך מוהר"
 שאול הג"ל בראיות לאיפור כאשר הי' למראה עיניו קונטרס הראוי
 גלוי. ואחר העיון ראינו שיש מתש בדבריו אף כי קנת ראייתו
 סתורות מבל מקום הדיון עשו לאסור וס' ד' חצי נטרים ומסקבלים ע
 סלכ. ובהיות כי הדבר צריך חלמוד מביא לידי מעשה רב במעש
 לסחור כמעט מנהג של ישראל גאוסקין אחרונים לא דברו רק קל
 מזה ואולי המלא תמלא ביאזה סו ח מהראשונת קנת סתירה לזה
 ים גודל הקרדא קרדת עבודה הקודש התוטל עלינו לא היו הפנא
 יים להוציא הדבר לאור ועין משפט. אי לזאת גזרט אומר ט
 ד דקלחינו לנקר בדברי מהר"ם הג"ל ולאסור החלב הג'
 הדבר לאור עפ"י הורים ומהרים ראשי הקהילות קדוש
 יחנו ועיין בדבר לעת הפנאי. כ"ד דייני צדק היושבי
 דין האיים על הסמוס היום יום כ"ד ו' אייר

לשוואל בענין לפ"ק :

חק בלא"א מ' ישראל תומס וללה"ה
 רן בא"א מהר"ם זאב וואלף ז"ל
 יעור במהר"ר גפתי הירץ ז"ל

הסכמת מהרבנים מז

- אום זבוקן יעקב נא"א מ' קלונימו' קלמן י"ו
- אום אפרים נמוה"ר מרדכי ז"ל
- אום ירמי' נמוה"ר ישראל י"ו
- אום יוקל יעקב נהרב המה"ג מ' יהי מיכל
- אום יהודה לייב נהרב האטורקס מ' אהרן ב

ה' ביחודה מהרב המה"ג מהר"א ברודא אב"ד ור"מ דק"ק

נא לפני איש א' מדבר . וחלמודו בידו חזר

גמיר וסביר . ה"ה הצורני המופלוג כ"ס מו'

משה שוחט ומנקר ממחה לרבים הרבה שנים

קידאן י"ו . ושאל שא למה נאוגין בד

ר המבא-בהגה' רמ"א ז"ל ב"ד סי' ס"ד ס"ו בקרי

ליס הנשאר בראשי הדפנות שצריך להסירן .

גמשה ז"ל מה דינו בהחלצ שחמור

זי מנקרים ורוכ עבתי ישראל ומ

מילין הצומחין עליהם ומאכילי דבר

זה הוא . ובאר מהר"ם הג"ל ב

אה עיני ע"פ ראוי וספרות ישראל

גמור מחלצת בגסלים ובחשאי כל

חי"ט בחבורו לחס חמדות הר

יא שם דברי הרשב"א בחשוכה שי

ז דברי רמ"א בהג"ה הג"ל וכ'

בן מה"ה א שצריך ג"כ לקלוף

הממתי' לצטוב הג"ה זו להסירוקר

בזה עב"ל . האמת אחר שרמ"י בננוב . . . כתב הג"ה

. אמנם בסי' ס"ה שהביא דיני ניקור מבעל העיטור שם

בעל העיטור ואת"כ מחחיל ממקום סיוס בגיד שמוציא מן החזה

זיף בידו חזמו הקרום שעל הכסלים שאסור מכוס חלצ וביים

ג ונס החלצ שחמתי צריך לקלק שיה אושרין אחרו עכ"ל . ואין

לחאריך בזה אך עגודל המרדה מרדסי הענינין והענינין און

בשמי

הסכמות מהרבנים

יח מסכים וכוונתו ראוי ייבון להוקף לכל הקצין שיו
 ונ ירם שהא שסק מנב דאורייתא והנה מותר"ס הג
 יחא מחאבטור אל שגועל לאדפוסו אדרא ההוגנים הג
 נחשרון שלא יקוצ לאגנות סלר"ס אין כל וגם אסורה הבו
 לקו בקעו לבני יאזקי ישרת מאחינו בית ישראל התחמק
 ועל ביק המטה שכל מקום שיבא לעהר"ס הג"ל לק
 קרבו בשחי ידו"י ובמנה אפיר ויבדכו שו"א שמע
 ידר לבנד אכסני"ל של הורה להגדיל ולהחזירה ב
 חייב למסורה שא"ל בח"ר ה' לפ"ק כיצירה פה
 קלוויטא :

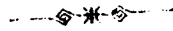
הק' אהרין בלא"ח הרב הג' מו' דיי"ם ולה"ס קרו
 ראב"ד בק"ק הג"ל :

ספר

זבחי שלמים

בולל דיני שחיטה ובדיקה על דרך שאלה וחשובה
לר' יעקב הנקרא יאקב בעק ו"ל דיין דק"ק לייפניק.

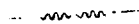

הוצאתו לאור מחדש עם הוספות משלימות הדינים
ומרהיבות הענינים

והעתקתי הכל ללשון אשכנז

אני

יצחק זעליג בן ר' שמואל גראנעמאן
רב דק"ק האנגאפער והמדינה.

בם נלוו אליו דיני נקדן ספורים מחדש והוספה בליא על ענינים שנתחדשו
בזמננו.

פראנקפורט דמיין.

פערלאג פון א. י. האַפּפּמאַן.

שנת תרנ"ט ל"ק.

דיני ניקור

ואלה מוסיף על הראשונים.

דיני ניקור מחלק הפנים ובני מעיים.

נסדרו מחדש על ידי ר' אריה וואלפערט שו"ב דקהל געמיינען.

חמר המו"ל: ברוב ספרים נמלה פה סדר הניקור לצעל העיטור כמו שמוצא בטור יורה דעה סי' ס"ה ובספר לנת דוד עם קלה ליקוטים ממדרכי בשם ספר התרומה ומספר לחם הפנים. והיא הוספה מאוחרת ואיננה בהולאה ראשונה של הספר. הכל ראיתי בדברי צעל העיטור רובם כספר החתום ולריכיש פירוש רחב והוספות ביאור. לכן נחתי אל לבי לחסוף מחדש כל דיני ניקור והמנהגים הנהוגים במדינתנו על פי האחרונים ועל פי מנהגים בקיחים. והנה מלאתי איך צדק בלימודו רגיל מעטרוי במלאכה הניקור ועומד על נוסמרתה מדי יום ביומו. והוא סדר לפני סדר חדש כחפני ורגלי בלשון טברי ובלשון חשכנו באופן נאה ומקובל ונתתי חותמי עליו לספחהו אל הסגור ולהפילו ברבים.

א דינים כלליים

הבהמה יש לה י"ג צלעות בכל צד. ובעת שמחלקין הבהמה לרביעיות צריכין להזהר:

א, ישניה לחלק הפנים רק י"ב צלעות ויהתוך גם כן על הצלע י"ב שמש. כי הצלע י"ג עם הבשר שבהה לצלע י"ב שידך לחלק האחר צריך ניקור ממקור מוסחה. וזה הטובים אינם בקיאים בזה. ועל השיטה להשיג שיחתנו

Das Entadern (Porischen)

des Vorder Viertels und der inneren Organe.

Neu zusammengestellt von **A. Wolpert**, Schächter in Göttingen.

A. Allgemeine Regeln.

1. Das Vieh hat auf jeder Seite 13 Rippen. Beim Trennen des Vorder Viertels vom Hinterviertel, hat man Folgendes zu beachten:
 - a. Zum Vorder Viertel nehme man 12. Rippen und schneide dicht hinter der zwölften Rippe ab, da das Fleisch zwischen der 12. und 13. Rippe zum Hinterviertel gehört, somit von einem sehr stundigen geporscht werden muß, und die Meisten das Porischen dieses Fleisches nicht gut verstehen. Hierauf hat der Schächter besonders zu achten, da die Flei-

דיני ניקור

הקצבים הבשר על הדרך זה. כי ייבם אינם נוהרים בזה ומנחמים הבשר הגיל לחלק השנים. אע"פ שאינם יודעים לנקרו היטיב. ואם אירע שיש לבחנה רק י"ב צלעות. או יתכנה על י"א צלעות מסש. אבל אם נמצאו יותר מי"ב צלעות לא יוסף בצלעות אלא יניח גם לחלק השנים רק י"ב צלעות.

ב', יש להזהר. כשגזע בסף הצלע יחודך בשיפוע בכלים. שיחודך בשיפוע למעלה מן הסביר והסביר יניח לחלק האחור. כי הכלים למטה מן הסביר עם הסביר עצמו גם כן לחלק האחור יחשבו. (ע"ן בס' מקום רוד ס"ו ה' ס"ק א' וס"ק ב' מה עומבא בשם חינוך בית יהודה ובשם הסרסבי בענין הזה וגם ס' ס"ז בשם קונטרס הסמ"ע).

בשר ששהה ג' ימים מעת לעת בלא מליחה נתיבש דמו בתוכו ולא יצא עוד על ידו מליחה ואין לאכלו מבוטל כי אם צ"ל אש. (יד ס' ס"ז סעף י"ב) לכן אם הוצה להשהות הבשר יותר מ"ג ימים בלא מליחה. או ינקר הבשר קודם שיעברו עליו ג' ימים ואח"כ ישרה אותו מעט במים. ולא די בשפיכת מים לחוד כמי שעושים הקצבים. ואז יוכל להשהות הבשר עוד ג' ימים פחות חצי-שעה. (יד שם סעף י"ג) יש מקומות נוהגין איסור להתחילה להריח הבשר כדי להשהותו (הנסת אדם כלל ל"ב ס"ק ט"ו).

ישר oft geneigt sind, dieses Fleisch mit zum Vorderviertel zu nehmen, auch wenn sie es nicht gut zu verstehen verthehen. — Hat zufällig ein Thier nur 12 Rippen, so ist dicht hinter der 11. abzuschneiden; hat es indessen mehr als 13, so wird gleichfalls schon bei der 12. Rippe abgetrennt.

b. Sobald man an das Ende der Rippen gekommen ist, schneide man schräge oberhalb des Nabels in die Flanken, da dieser mit den darunter liegenden Flanken zum Hinterviertel zu rechnen ist.

2. Wenn Fleisch drei mal 24 Stunden ungefalzen bleibt, dann trocknet das Blut darin ein und läßt sich durch das Salz nicht mehr entfernen.

Derartiges Fleisch ist nur unmittelbar auf dem Feuer gebrauten zum Genusse gestattet. Will man Fleisch länger als drei Tage ungefalzen liegen lassen, so muß man es vor Ablauf dreier Tage zuerst porchen und hierauf ein wenig in Wasser weichen lassen, — nicht etwa bloß mit Wasser begießen; alsdann darf es von diesem Zeitpunkt an nochmals drei Tage weniger einer halben Stunde ungefalzen liegen.

דיני ניקור

ג
טוב לנקר את הבשר בעוד שהוא חם. היינו די' או ה' שעות אחר השחיטה.
כי אז הגידין נמשכן היטב. גם טוב לאחוז אותם בספרטוט ולמשכן בנחת.
שאו לא במהרה ינתקו. ואם הבשר יבש. ישרה אותו במים קודם הניקור
כדי שיתרכך וזה מועיל להמשכת הגידין (רמ"א סימן ס"ד סעיף י"ג) ואם
הבשר נתקשה ע"י קרח. יניחנו בבית הם עד שיעלה הקרח ואז ינקרנו.
ד
נהגין לנקר הבשר ב"ט אפילו נשחט מעייט אם הוא לצורך י"ט. אבל אסור
לנקרו ב"ט רק כדי להזיחנו ולהשהותו עד אחר י"ט. ואם נקרו מעייט או
מותר להזיחנו ב"ט כדי להשהותו יותר מ"ג ימים. (ש"ע א"ח סי' ת"ק
סעיף ו' ועיין באר היטב שם)

ה
כל מקום שנצרך הרם נחמת מכה אסור לבשל הבשר עד שיחתיך המקום
הזה המלחנו יפה. ומשום זה יש להחמיר ולקלקל מבית השחיטה כל המקומות
שנצרך שם הרם בשעת שחיטה. (י"ד סי' ס"ז סעיף ד')

ב. הלכות ניקור מחלק הפנים.

ו
המנקר את הבשר מתחיל בראש וחותכו לשנים ומצוץ את המוח ומעביר
הקרום שעליו. (וטוב לעזרת את המוח במים קודם הניקור. כי עיני יעבוד

3. Es empfiehlt sich, das Fleisch in noch warmem Zustande zu por-
schen, d. i. etwa 4 oder 5 Stunden nach dem Schlachten, da dann
die Adern sich leicht noch herausziehen lassen, auch thut man
gut, mittelst eines Lappchens sie herauszuziehen, da sie dann
nicht leicht reißen werden. Ist es verrothet, so weiche man es
vor dem Porfschen ein wenig in Wasser; ist es gefroren, so
lege man es vorher in ein warmes Zimmer und warte, bis
das Eis zergangen.
4. Man darf das Fleisch am Festtage porfschen, auch wenn das
Thier vor dem Feste geschachtet worden ist, wofern man we-
nigstens etwas von diesem Fleische am Feste selbst noch ge-
braucht. Dagegen ist es verboten, am Festtage zu porfschen,
nur damit man es weichen und bis nach dem Festtage auf-
heben kann. Ist das Fleisch vor dem Feste geporfscht worden,
dann darf man es am Festtage weichen, nur es länger als
3 Tage aufzubewahren.
5. Jede blutunterlaufene Stelle muß vollständig vor dem Salzen
entfernt werden, und dann ist die betreffende Stelle etwas stär-
ker zu salzen. Deshalb muß man auch die blutigen Stellen am
Halse ausschneiden und untersuchen, ob nicht dort im Fleische
selbst geronnenes Blut sich befindet.

דיני ניקור

הקרום (בנקל) ואח"כ סעבד הקרום הרבוק בעצם הגלגלת. כי הקרום האלו מלאים דם ואינו יוצא ע"י מליחה. (עין ב"ד סי' ס"ה וס"ח וע"א) המנהג לקצץ את עצם הגלגלת ולזרקו. לפי שקשה להוציא הקרום מתוכו. (מקום ד"ד סי' א' ס"ק ב') אח"כ נוטל הגידון מן הלחיים. והיינו בסקה הלחי. במקום שמתחיל להיות עגול. חותך בין בשר לעצם נגד האוזן ונוטל משם גיד א' של דם הנראה כשנים ויורד עם שרשיו תחת עצם העין ואח"כ חותך בין בשר לעצם בצד הלחי ונוטל גם משם גיד א' כתמנת מלג. (עין מקום ד"ד ס"ק ג') מלבד זה נמצאים גם על בשר הלחי עוד חוטין של דם וצריך להסירן.

חוטין שאחורי האזנים. הם חוטין הלולים וקשים ומשכים מן האוזן תחת עצם הלחי אל הלשון והצוואר. המנהג להסירן. אף ישאין בהם דם (ר"ס א' סי' ס"ה א') על הרוב נחתכין החוטין האלו עם הלשון. לכן יסורם משם.

B. Porschen des Vorderviertels.

6. Der Stopf (ראש) wird in zwei Hälften getheilt. Dann nimmt man das Gehirn (מוח), auch Brägen genannt, heraus und entfernt die darüber liegende Haut (קרום), sowie auch die Haut aus der Hirnschale wegen des in den Häuten enthaltenen Blutes. Vom Hirn löst sich die Haut besser ab, wenn man es vorher ins Wasser legt. Da die Entfernung der Haut aus der Hirnschale schwierig ist, thut man am besten, dieselbe gar nicht zu gebrauchen.

Die Sinnbaden (לתיים) enthalten je eine gabelförmige Ader. Diese Ader findet man, wenn der Stopf vollständig ist, an der Mündung des Sinnbadens, wo sie sich gabelförmig verzweigt. In der Regel wird aber vorher die Zunge mit einem Theil der Ader aus dem Kopfe herausgeschnitten, was die Auffindung der Ader erschwert. Man macht daher zunächst einen Einschnitt zwischen Ohr und Auge, wo der eine Theil der Ader mündet, alsdann einen Einschnitt zwischen dem Backenfleische und dem Knochen, wo man den andern Theil der Ader ebenfalls gabelförmig findet, worauf man sie mit Leichtigkeit entfernen kann. Außerdem befinden sich auf dem Backenfleische mehrere Adern, die entfernt werden müssen.

Die Adern hinter den Ohren (העין קצוצי קצוצים) ziehen sich von den Ohren hinter dem Stirnknochen nach dem Halse und der Zunge hin. Obwohl diese Adern kein Blut enthalten, so ist es doch Brauch, dieselben zu entfernen.

דיני ניקור

גם התבין את הענינים ושרשי האוננים יעצם הנחרים משום טאם. (מנהג הסנקרים)

הלשון הנתך סן הראש עם בשר הגררת (שלגהפלייש) ונטול מכל צד תחת הלשון העצם הארך המנה שם הנקרא „טרופה ביינבען“ ותחת העצם הזה מנחים שני גידין זה תחת זה. האחד הוא לבן ומתחלק בתוך הלשון לשנים נמשך עד ראש הלשון והשני הא ניד של דם המתחלק ניב לשנים והולך רק עד חצי הלשון. ואם נשארו „טרופה ביינבען“ אצל הראש, או יסורם משם. וכדי שלא יתקלקל הלשון מוטב למשך הגידין מטנה בעוד שהוא חמה. כי אז נמשכים בנקל. ואם נתקשה הלשון. או מוטב להקיש עליה עד שתרכך הבשר ואז הגידין נמשכין היטב.

חודד לבשר הגררת ונטול מכל צד שני גידים של דם. הם הגידים הנמשכים סן הצינאר. וגם חוטין קטנים הנמצאים שם. וחוזק את ראש הלשון. כדי שיוזב הדם. וגם כפי הגררת (קעהלדעקקעל) העצם הרך המנה תחת שורש הלשון. ופותה את הגררת והוששו. מפני שמלאים ליתת ולפעמים נמצא שם גם דם קרוש.

Meistens werden diese Adern mit der Zunge herausgeschnit-
ten und man findet sie dann am Schlundfleische. Die Augen,
die Ohrenwurzeln und das innere Nasenbein sind wegzuschnei-
den, weil sie widerlich sind.

7. Die Zunge (לשון) schneidet man mit dem Schlundfleische ziem-
lich breit aus dem Kopfe heraus. Alsdann wird das auf
jeder Seite unterhalb der Zunge sich befindende lange Knöchlein,
genannt „Trefo-Beinchen“, weggeschnitten. An dieser Stelle
findet man dann zwei Adern unter einander liegend, die eben-
falls entfernt werden müssen. Die oberste Ader ist weißlich,
theilt sich in der Zunge in zwei und zieht sich bis zur Zun-
genspitze; die unterste ist eine Blutader, theilt sich ebenfalls
in zwei und geht nur bis zur Hälfte der Zunge. Wenn die
„Trefo-Beinchen“ am Kopfe geblieben sind, dann muß man sie
dort abschneiden. Um die Zunge nicht zu ver schneiden, thut
man gut, dieselbe in warmem Zustande zu vorschen, weil die
Adern sich dann sehr leicht ausziehen lassen. Ist die Zunge be-
reits erkaltet, dann empfiehlt es sich, dieselbe vorher weich zu
klopfen, alsdann lassen sich die Adern leichter herausziehen.

Aus dem Schlundfleische werden von jeder Seite zwei
Adern mit ihren Verzweigungen herausgenommen; das sind die
Halbadern, welche beim Schächten durchschritten werden. Als-
dann schneidet man die Zungenspitze ab, damit das Blut ab-

דיני ניקור

אחזק נוטל חלק השנים ומתחיל מן הצוואר במקום שחיוטה ומציא משם שני נידים של דם המנחום לאורך הצוואר עד החזה. במקום שמתחיל החזה הנמצא נוטא. אישר בה יתקבצו נידיו הצוואר ומשם נמשכים אל הבתך. לכן יתנדך הבתך מן הנקף קודם שמתחיל לנקרו. כדי שיוכל למשך הנידן הגיל מיטם עם כל ענפיהם הרבים.

מראש החזה. היינו מן הצוואר ולמטה. נמשכין לאורך החזה מן הקצה אל הקצה שני נידין זה אצל זה. אחד לבן ואחד אדום. לכן חתך בשיפוע את בשר החזה מבטנים עד שהנידום מנחום בגלוי לפניו. ואז אוהוב בראש העלין ומשך אותם עד למטה נדר הבסל. וכשמגיע לשם משקיע הסכין לצד הבשר כי שם מתחלק נידן הא' לשנים בזה. וקצה האחד הולך אל הבשר על הצלע האחורונה. (עין צנת דוד ופירושו מקום דוד סימן ב' ביק ב').

כשמגיע אל הבסל חתך את העצם הרך (קנארפעל) הנמצא בסוף החזה וקולף את הקרום שעל הבסל עם החלב שתחתיו וכן הקרום הרך שתחת

laufen kann, sowie auch den Kehldedeel und den knorpeligen Knochen unter der Zungenwurzel, weil sie widerlich sind. Luft- und Speiseröhre sind aufzuschneiden, weil sie Schleim und oft auch geronnenes Blut enthalten.

8. Nachher nimmt man das Vorderviertel und fängt mit dem Halse an. Zunächst werden die längst des Halses bis zur Brustspitze sich hinziehenden zwei Blutadern entfernt. Die eine Ader liegt tiefer im Fleische und kann auch von der Außenseite des Halses herausgenommen werden. Oberhalb der Brustspitze ist eine Vertiefung, wo die beiden Adern zusammenlaufen und von dort aus in den Bug gehen; deshalb muß derselbe vorher vom Rumpfe getrennt werden, damit die Halsadern nebst Verzweigungen vollständig herausgenommen werden können.
9. Von der Brustspitze ab liegen auf der Innenseite der Brust (77) unter dem Fleische zwei Adern nebeneinander, und zwar eine Blut- und eine Fettader, welche bis an's Ende des Halsens sich hinziehen. Man schneidet daher das Fleisch längst des Brustkerns schräg auf, so daß die Adern ganz frei liegen, faßt sie dann am obern Ende und zieht sie bis zur letzten Rippe der Brust; dort angelangt, schneidet man in das Fleisch auf dieser Rippe, um die dort sich hinziehende Abzweigung der einen Ader herauszunehmen.
10. Ist man am Flanke angelangt, schneidet man zunächst den dort befindlichen Knorpel ab; alsdann wird die Haut sammt

דיני ניקור

החלב. גם הבשר הלבן עם החלב שתחתיו הסמוך לשפת הכסל צריך לחתוך. ושוב להסיר כל זה קודם שינקר את החזה.
ואחר שהקליף הקרונו ישל הכסל נראין ראשי החוטין שבכסל. והן ניבוסין וכו' בשמאל. הני יבוסין מתחלקין לשנים שנים. והבי שבשמאל מתחלקין לשלושה שלשה. וראש האחד מהובר לשדרה וראשי המיצולין נרדקים תחת החזה בראשי הצלעות. וחותר סמוך סמים לצלעות ונוטל ראשי הגידון בידו ומשוך אותן ונמשכין מאליהם כהיותם חמים. אבל בצונן צריך למשמש אחריהן. (עכיל זבד רצון). ואם הם שרירים במים גם כן נמשכין מאליהן. (רמ"א ס"ד סעיף י"ג). והחוטין אלו אסורין משום חלב. (אמנם לדעת המקום דוד סימן ה' ס"ק א' אסור משום חלב רק החוט של הצלע הי"ב והחוטין מצלע י' ו"א אסורין משום דם)
המנהג לנקר ג' צלעות: וכל צד. היינו צלע י' ו"א ו"ב. כדי שלא יבוא לשעות.
ואחר שנטל החוטין יבכסל מתחיל ממקום סיום הגיד ישמציא מן החזה

dem darunter liegenden Fett, sowie auch die unter diesem Fett vorhandene dünne Haut abgezogen. (Das Abziehen dieser Häute geschieht am besten von der Brustseite oder von der Flankenseite). Auch das am Saume des Flankens sich hinziehende weiße Fett mit dem Fette darunter ist abzuschneiden. Uebrigens thut man am Besten, wenn man alles dieses entfernt, bevor man noch die Brust geporcht hat. Nach dem Abziehen der Häute sieht man weiße Sehnen an dem Flanken, drei auf der rechten und zwei auf der linken Seite; die rechtsseitigen verzweigen sich zu je zwei und die linksseitigen zu je drei. Die Sehnen liegen dicht an den Rippen, und zwar an der dünnen Seite derselben, dem Hinterviertel zugewandt; das obere Ende der Ader geht bis zum Rückgrat und die Verzweigung beginnt unterhalb der Brust, wo die Rippen aufhören. Schneidet man nun dicht an der Rippe ein und erfasst dort die Spitze dieser Sehnen, so lassen dieselben sich mit Leichtigkeit heranziehen, solange das Fleisch noch warm ist, oder wenn man es vorher hat aufweichen lassen; sonst muß es aufgeschnitten und sorgfältig nach den Sehnen gesucht werden, da diese zum verbotenen Fett (חלב) gehören. Um Irrthümer zu verhüten, ist es Brauch, auf beiden Seiten je drei Rippen, die 10. 11. und 12. zu porchen.

Nachdem diese Sehnen herausgenommen sind, schneidet man [זבדי שלמים]

דיני ניקוד

הותך בכשר הכסל לארזי ומצוא חבי הושין ההולכין מן החיה תוך הכסל .
בשחיתך חלק הפנים עם יוב צלעות . או נמצא לפעמים ראש הצלע היני .
הוא עצם לכן ורך . בחלק הפנים יצריך להסירה טעם .

אודים נוטל הכתף ומטה אותו לפניו באופן שתהיה הצד הרחב (שרועל) יא
למעלה היד (שענקעל) אצל המנרק . ומתחיל באמצע הכף . כי שם הוא
שורש הגיד ומתפצל לפמה פיצולין . לכן יצא מקודם כל הפיצולין הם
הטשה במספר (פונפטיגער) השנים שהם נמשכים אל כשר הכתף (שרועל) .
ואח"כ ישקיע הסכין בעומק כשר הרווע יעקוד ישרים הגיד . ואז אדחו הגיד
העב בידו האחת ובידו השנית הותך בסכין אצל הגיד ומשכו הלאה למטה
עד שסוגע אצל היר (שענקעלעלענק) ישקיע גם שם הסכין בעומק הכשר
לישרש הפיצולין הנמצאים שם . ואח"כ הותך לאורך עצם היד לצד הכשר
העב ומרדך את הגיד כולו עד המטה . המנהג להסיר את הדרוז הנמצא בחתיבת
השומן (ריפף) המנח על הכתף ולהתך השומן יתני ועיכ . כי נמצאים שם
חוטרים ישל דם (עין מקום היד סימן ז' סוף כ.) .

von der Stelle, wo der Knorpel gefressen hat, quer durch das
Flankenfleisch und zieht die darin zurückgebliebenen Enden der
beiden Brustadern heraus. Ist dieses schwer auszuführen, so
genügt es, dieselben aufzuschneiden, damit das darin enthaltene
Blut herausfließen kann. Wenn das Vorderviertel mit der
12. Rippe abgeschnitten wird, dann bleibt mitunter der knor-
pelige Teil der 13. Rippe beim Vorderviertel, und muß von
dort entfernt werden.

11. Nachher nimmt man den Bug (auch Blatt genannt) und legt
ihn vor sich so hin, daß die Schaufel nach oben und das Bein
vor dem Vorsche zu liegen kommt. Dann schneidet man in
die Mitte des Buges, wo der dicke Stügelknochen (auch „Künder-
kopf“ genannt) an das Schulterblatt sich schließt, und zieht
die Ausläufer der Ader heraus; es sind ihrer fünf, (deshalb
Fünffünger genannt) zwei davon gehen nach der Schaufel und
die übrigen tief in das Fleisch, wo sie mit dem Messer heraus-
gehoben werden müssen. Nachdem man sämtliche Verzwei-
gungen frei gemacht hat, faßt man die dicke Ader und zieht sie,
indem man mit dem Messer immer nachschneidet, bis zum
Schenkelgelenk. Hier werden wieder einige Verzweigungen nach
dem Fleische erst frei gemacht, dann schneidet man zwischen der
dicken Fleischmuskulatur und dem Beinknochen bis unten und zieht
die Ader vollständig heraus.

דיני ניקור

ג. דיני ניקור בני מעיים.

כטרם אבאר את הדינים הבאים אצא לנכון לתאר מקדמם צורת הבני מעיים כמו שמונחים בבטן הבהמה וסדר עיכול המאכל. מן הווישט נכנס המאכל לברם (מאנוען) ומן הברם לבית הכוסות ומשם הולך המאכל להסס (בוך אָדער פּאַלשער). ומשם עושם המאכל נתעכל (נקרא הסס (לאָוער) שלשן כסס נוסס) מן ההסס נכנס המאכל לקיבה (מאנען) והיא עשויה כקשת. ומן הקיבה הולך אל המעי הארוך הנקרא דקין (דאָנדאָרס אָדער הונדראָרס). הוא הנוכח את הדרא דכנתא. מן המעי הארוך הולך המאכל אל המעי העב (דיקדאָרס אָדער בלוֹדדאָרס). הנקרא סניא די בא למו שהוא כחוש מאוד ומאום ישאילו הואבים שונאין איתו. המעי הזה הוא סתום בראשו ובאמצע הוא מחובר לרקין ורעי הולכת סהדיקין דרך הסניא די בא להדרא דכנתא (מיטטעלראָמע). המה הרקין הרהבים והשמינים המנודים בצורת ס' כפולה. וכבר לבן (ווייסלעכער) מנח על הדרא דכנתא ונקראת כנתא. ומהדרא דכנתא הולך הרעי לחלחולת (מאסטראָרס). הוא מעי האחרון שהוא שנה בלי עקום דרבק בין הרכיבים ונקרא ניב כרכשתא.

Es ist Brauch, die im Griff sich befindende Drüse herauszuschneiden und im Griff selbst mehrere Schnitte zu machen, weil kleine Blutaderu darin enthalten sind.

C. Forschen der innern Organe.

12. Zum besseren Verständnis des Folgenden dürfte es wohl angebracht sein, die Lage und die Bezeichnung der Verdauungsorgane beim Vieh zu beschreiben.

Aus der Speiseröhre geht die Nahrung in den Pansen oder Wanst (זרם), welcher nur als Vorrathsbehälter dient. Nachdem das Thier die Nahrung aus dem Pansen wieder nach der Gaumenthöhle zurückbefördert und in einen dünnen Dri verwandelt hat, geht dieselbe nach der Panbe (בית הכיבית), und von dieser nach dem faltigen Blätter-Magen (הקסס), auch Pfalter, Buch oder Löser genannt. Hier beginnt die eigentliche Verdauung. Von hier geht die Nahrung nach dem Labmagen (לביקיה), welcher die Form eines Bogens hat. Vom Magen geht sie in den langen Dünndarm (לרר), auch Munddarm genannt; aus diesem in den Dickdarm oder Blinddarm (סניא די בא), der an einem Ende geschlossen ist; von diesem in den Mittelbarm (בדרא דיבניא), und von diesem endlich in den Mastdarm (בדרא דיבניא). Auf dem Mittelbarm liegt die sogenannte „Eiß“ oder Weißleber (בניא).

דיני ניקור

כל החלב הנמצא על הכרס ועל בית הכוסות, על המסס ועל הקיבה אסור משהו חלב שעל הקרב, וכן כל הקרומים שעליהם אסורים וצריך להסיק. (עין שיע' י"ד סי' ס"ד סעיף ד'). חלב שעל הרקן (סיקקער) אסור כשיעור אורך אמה מן המקום שמתחיל לצאת מן הקבה וכן כשיעור אורך אמה בסוף המעיין דהיינו הברכשתא. ונהנין למדוד בורעו, ואין צריך להסיר רק הקרום עם הרבוק בו שעל אורך אמות ואלו אבל לא השום מן הרבוק במעיים שתחתיו, אלא שסמירין מן המעיים גם כן חוש אורך שמונה עליו עם השומן שאצלו. (רמ"א סימן ס"ד סעיף ט"ז ועין בכרתי ופליתי בענין זה).

וכל מה שדאי בין שתי אמות הנזכרות שומן הוא וכי"ש. אמנם המנהג להסיר גם הקרום של השומן הכשר מבי צדדיו עם כל החוטין של דם הנמצאים בשומן. גם סמירין החתיכה של חלב המנהג אצל הסניא ריבא ונקרא „צוויקקעל" או „קויל" משני שמנה בין הסניא ריבא וכן המע שימא סמנו כזה. לעמים נמצא על השומן בליטה קטנה הנקרא „רוימן" המנהג להסירה. (כפרי הנקוד)

הכנתא, היא הכבד לבן (הייסועבער אָדער זאָס), יש לה הרבה חוטין דקים של דם ורק מי שהוא בקי בהן יוכל למהחן ומשלים היטב עד שלא ישאר אחד מהם. והמנהג לצלותה תחילה כמו הכבד ואח"כ יוכל לבשלה. מי שאינו בקי לנקר הכנתא לא יוכל איתה.

13. Alles Fett, welches sich auf Pausen, Haube, Buch und Magen befindet, wird als verbotenes Fett (חלב) angesehen und ist daher vom Genuße ausgeschlossen, ebenso sind sämtliche Häute (קרויים) der betreffenden Organe verboten und müssen sorgfältig abgezogen werden.

Was das Darmfett (חלב שעל הרקן), genannt „Mifler“, betrifft, so muß man von dem Ende des Darms, welcher am Magen schließt, sowie vom Ende des Mastdarms, die darauf sitzende Haut mit dem daranhängenden Fett ungefähr in Armeslänge abziehen. Das übrige Mifler ist als erlaubtes Fett anzusehen und koseher, doch ist es Brauch, auch von diesem die Haut auf beiden Seiten abzuziehen. Die am Mastdarm liegende lange Ader, sowie sämtliche Blutabern im Mifler sind herauszuziehen. Auch der sogenannte „Zwickel“ (Steil) d. i. das Fett, welches am Blinddarm liegt, und das „Dämmchen“, das sich zuweilen dort findet, müssen abgeschnitten werden.

14. Die „Süß (מִיָּדָד) oder Weißleber enthält viele Blutabern, die nur ein darin Geübter herausziehen kann; nach dem Vorstechen wird dieselbe wie die Leber behandelt, nämlich erst gebraten

דיני ניקור

מן הדקין עצמן הסנהו לחתוך אמה במקום שמחובר לקיבה וסניא דיבא
 ואורך אמה מן המעי היוצא מן סניא דיבא. וקצת מאותה חתיכה הרמוקה כפי
 הטבעת ומשליכן אותן משום מיאום. (מקום דוד סי' ז' ס"ק א').
 המעיים של עגל נאכלינו על הרוב עם השומן שעליהם. לכן ימשוך כל
 הקרום שעל הדקין והחלב מבי צדדים ויסיר ניכ כל הרברים הניל כמו
 בכמה גדולה.

טו הטחול קרומו שלו והחוטין שבתוכו אכורין משום חלב. לכן צריך להסיר
 הקרום משני הצדדים עם החלב שעליו ואח"כ נוטל ראש הגיד שבתוך הטחול
 ומשך אותו ונמשכין עמו עולשה חוטין שבתוכו. תצריך לזהר שלא יפסק
 שום חוט מרם ואם נפסק צריך לשרש אחריו (ייד סי' ס"ד סעיף י' ו"א)
 יש לזהר לנקר הטחול בעורו לח סמך לצאתו מן הבמה כדי להקל המשכת
 הגידין. (רש"ל) ואם לא נקר אותו בעורו חם או ישרה אותו קודם הניקור
 במים.

טז הכבד יש בו רבוי דם לזינך אין לו תקנה לבשלו ע"י מליחה אלא קורע
 שתי וערב או נוטל המרה ומשם עם חתיכת בשר מן הכבד ראמשור לרם

und dann gefocht. Wer die Süß nicht vorschen kann, darf
 sie nicht gebrauchen.

Von den Därmen selbst schneidet man eine Elle lang an
 der Stelle, die am Magen liegt, ferner den Blinddarm nebst einer
 Elle von dem sich daraenschließenden Runddarm, endlich ungefähr
 eine halbe Elle vom Mastdarm ab und wirft diese Theile fort,
 weil sie widerlich sind.

Das Gefröse des Kalbes wird in der Regel im ganzen ge-
 braucht; man muß daher zuerst die Haut von beiden Seiten
 des ganzen Gefröses abziehen und all diejenigen Theile ent-
 fernen die beim Großvieh angegeben sind. Alsdann wird der
 Darm in kaltem Wasser aufgeschnitten und kooher gemacht.

15. Die Milz (פחול) enthält eine dicke lange Ader, welche am
 dicken Ende der Milz anfängt und bis zum anderen Ende
 sich hinzieht, und zwei kleinere Adern, die sich von der laugen
 abzweigen und nach der Breite der Milz laufen. Diese Adern,
 sowie die auf beiden Seiten der Milz sitzende Haut mit dem
 Fette sind als חלב verboten, und müssen vollständig entfernt
 werden. Um das Ausziehen der Adern zu erleichtern, soll
 dies geschehen, solange die Milz noch warm, oder nachdem sie
 durch Wasser aufgeweicht ist.

16. Die Leber enthält sehr viel Blut, deshalb reicht hier das

דיני ניקור

לחם ממנו. וכעוף דו כנטולת המרה בלבד. ומטעם הכבוד עם חיתוכו למטה על גחלו איש או על סולם של ברזל (ראסט) אך לא על הגיף וציליהו עד שיהא ראוי לאכילה. היינו ברצו צליתו. ואח"כ יוכל לבשלו.

גם צריך להתוך הערין והמנוקטת כאותו צד שמהה תלחה בו עם החלב הדבוק בה הם החלב אצל אנבע הכבד (דומעק) עם הבשר בלוי (רדוע) שאצלו. המטה להדיח כל פגד אחד צליתו משום דם הדבוק בו. (עיין י"ד ס"י ע"ג)

הצד הכבד צריך לנקר ממנו קרום העליון של צד הכבד משום חלב הקרום המונה עליו. אבל צד פנים לצד הימאה אין צריך ניקור כלל. אמנם המנות לנקר ולהסור הקרום משני צדדיו. ישמא יבואו למטעם. ואם הבשר של הצד הכבד עדין מחובר לצלעות. או אין צריך להסור רק הקרום של צד הכבד. (עיין רמא ס"ד סעיף י"ב)

ההימאה אינה צריכה התוך מדינא אבל נהנו לקדעה ולסתה הסמפנות הגדולים משום דם קרום הנמצא בתוכן ומנהג יפה הוא. (י"ד ס"י ע"ב סעיף

Wässern und Salzen nicht aus, sondern sie ist kreuz und quer einzuschneiden, oder es ist beim Entfernen der Galle zugleich ein Stück von ihr abzuschneiden, — bei Geflügel genügt schon das Wegschneiden der Galle allein —, damit das Blut abfließen kann. Alsdann legt man die Leber mit dem Einschnitte nach unten direct auf's Feuer oder auf einen Rost, nicht aber auf Papier, und läßt sie so lange braten, bis sie genießbar ist, d. h. halb gar, hierauf darf sie geteicht werden.

Vor dem Braten müssen die Adern und die Röhren an der Seite, wo die Galle sitzt, sowie alles Fett, das sich dort befindet, nebst der Drüse vollständig entfernt werden. Es ist Brauch, die Leber nach dem Braten von dem daran fließenden Blute durch Abwaschen zu befreien.

Am Nothfleisch (הצד הקבד, auch Zwerchfell genannt) muß man von der Seite, wo die Leber liegt, die Haut abziehen, weil auf derselben das verbotene Fett (הלב) liegt; von der andern Seite, die nach der Lunge liegt, braucht dieselbe nicht abgezogen zu werden. Ist jedoch das Nothfleisch aus dem Thiere herausgeschnitten, so muß man, um Irrthum zu vermeiden, die Haut von beiden Seiten abziehen.

17. Die Lunge (ר'צ"ה) braucht nicht zerfchnitten zu werden; es ist jedoch Brauch, die Lungenspitzen abzuschneiden und alle großen Lufttröhrenäste (הקפוינות) aufzuschneiden, weil dieselben in der

דיני ניקור

(ד) זכן נהגין להכיר העונותא הורדא הנקרא „גב“ משום מאום (רמ"א ס"ה סעיף ד').

הלב מתקבץ היום בתוכו טיטת השחימה. לפיכך צריך לקרעו קודם המליחה ולהציא דמו. גם צריך לחתוך או לזיז שבלב משום שיש בהם חומץ מלאים דם ועוקץ הלב משום שמעכב את הדם לצאת ע"י מליחה. (עין י"ד ס"י ע"ב)

מ'גלים נהגין לחתוך עוקצי הטלפים קודם מליחה. כדי שיוכל הדם לצאת ומניחין עם החיתוך למטה. וזוהיכן השימן בין אצבעות הגלים. הוא בשר לבן דרך הנקרא „גייץ“ (רמ"א ס"ה סעיף ד') משום מאום. ומולחן על גב השערות ואחר שיעור מליחה והרחוה מכירין השערות ע"י מליחה. זכן בראש מותר לעשות כן ואין השערות מעכבין הדם לטלוט. (עין י"ד ס"י ע"א)

בעופות נוטלין רק עור אחד של דם ההלך באמצע לאורך הצוואר עד הנקף וזוהיכן עוקצי הנפסים. נהגין לחתוך בירכי העופות בפרק הארכובה התחתונה משום שלפעמים נמצאים חומץ אדומים בגלי העופות. (רמ"א ס"ה סעיף ג').

Regel geronnenes Blut enthalten, wie auch die *wegzuwerfen*.

18. Das Herz (לב) muß vor dem Salzen aufgeschnitten werden, um das darin aufgesammelte Blut herausnehmen zu können; sodann schneidet man die Herzklappen weg, weil sie Blutadern enthalten, und die Herzspitze, weil sie das Abfließen des Blutes hindert.

19. Die Füße (קבליים) werden mit den Haaren gesalzen, nur muß man vorher die Klauenspitzen abhauen, damit das Blut ablaufen kann, auch die weiße Haut zwischen den Klauen, „Geiz“ genannt, wird entfernt, weil sie widerlich ist. Beim Salzen legt man die Füße mit den Klauen nach unten.

Nachdem die Füße kosher gemacht sind, werden die Haare durch Brühen entfernt. Auch das Nasenmaul darf mit den Haaren kosher gemacht und dann gebrüht werden.

20. Beim Geflügel wird nur eine Blutader, die längst des Halses in der Mitte liegt, entfernt, kann man dieselbe nicht finden, so genügt es, an dieser Stelle einige Einschnitte zu machen. — Von den Flügeln sind die Spitzen abzuschneiden. — Bei den Füßen ist, wenn sie am Knorpel bleiben, das Kniegelenk einzuschneiden, weil sich in ihnen manchmal rothe Sehnen finden. —

Die Leber, selbst die einer fetten Gans, welche weiß vor Fett ist, muß immer zuerst gebraten werden. —

דיני ניקוד

הכבד של עקב. אמרו של איזה שמינה שהוא לבן מחמת השומן. צריך
צליה (לבוש). הלב צריך לקרעו כמו כבדמה. מן הקירובן נוטל העור
הפנימי ומשליכו.

חם ונשלם.

Das Herz muß in derselben Weise, wie es beim Vieh ge-
schieht aufgeschnitten werden.

Vom Magen ist die innere Haut herauszuziehen.

Ende.

ביאורי ראשי תיבות

י"ט --- יום טוב	א"ה --- אורח חיים
כ"א --- כי אם	אח"כ --- אחר כך
כ"ה --- כן הוא	א"כ --- אם כן
כס"ד --- כטרסא דאסא	אע"נ --- אף על נב
כ"ב --- כל כך, כמי כן	אע"ס --- אף על סי
כ"ג --- מנוכר לעיל	אפ"ה --- אפילו הני
כ"ט --- כה ישן	ב"הס"ט --- בהפסד מוצבה
לכ"ש --- לכ"ש שרד	ב"ד --- בנודה דעה
כ"ז --- מורה לנזכרים	כ"ט --- כיום טוב
כ"ח --- סבל מקום	כ"ה --- כבדאי גונא
כס"ג --- מסה נפיש	כ"א --- בלשון אישכנו
כע"ט --- מערב יום טוב	כ"ש --- בשלחן ערוך
כ"ט --- מה שכתוב	כ"ש --- כתבואת שו"י
כ"ש"א --- מה שאין כן	ג"כ --- גם כן
כ"ג --- נוכר לעיל	דק"ו"ל --- דקיימא לן
כ" --- ס"ט, סוף	ה"ל --- הנוכר לעיל
כ"ק --- סעף קטן	ה"ז --- הרי זה
כ"ס --- כפק ססיקא	ה"ל"ט --- הלכה למטה מסיני
ע"ג --- על גב	ה"ס"ע --- הספר מאידת עינים
ע"ז --- על זאת	ז"א"כ --- ז"אחר כך
ע"ד --- על ידי	ז"א"כ --- ז"אם כן
ע"ז --- על ידי זה	ז"א"צ --- ז"אני צריך
ע"ב --- עד כאן, על כן	ז"ה --- ז"הוא הרין
עכ"ל --- עד כאן לשני	ז"ל --- זה לשוני
ע"ש --- עין ישם	ז"ט"ז --- ז"טרו זהב
ע"ש"ב --- עין סה שכתבתי	ז"א --- ז"יש אמרים
פ"ט --- פני מנינים	ז"כ"ב --- ז"כן כתוב, וכמו כן
צ"ע --- צריך עין	ז"כ"ש --- ז"סבל ישן
ק"י"ל --- קיימא לן	ז"ס"ט --- ז"סבל מקום
ק"ל --- קא שטמע לן	ז"ט"ט --- ז"נפקא מינה
ר"ל --- ר"י שלמה לוריא	ז"ל --- ז"בדוני (וכתובם) לכיפה
ר"א --- ר"י משה אהר"ם	ז"ח --- ז"חם ושלום
ר"ח --- שכלה הדשה	ז"ח"ל --- ז"חכמינו וכתובם לכתבה
ר"ת --- שאלת ותשובת	ז"ז --- ז"זרו זהב
ר"ש --- שפתי כהן	ז"ד --- ז"ורה דעה

ספר

מחשבות ישראל

בעזרי ינעתי ששצאתי רב אונים להלכה. חשב עליון קראתי בלכבי.
במלפלים כיישבים הלכ ונם רעונות רעננות. יוכנו. - שיאיו
עשתונתי אשר השכל. זאת לבי שמתו בראשית לבאר היטב הלכות עירובין
שחקנתי בעזרי בעיר ואקראמשין הלכה למעשה: ונם איזה חידושים שוכני
ה' בסדר ארבעה חלקי שיע. ויהי רצון שלא אכשל בדבר הלכה אמן

יצא סאחי הצעיר כאלמי יהרא. ישראל יעקב בסודרי ישעיה ויל אבריק ואקראמשין.
וסלמנים אבריק מינצק. יע"א. מילידי ווארשא.

הוצא לביה"ד ע"י דוד בסודרי הליג רי"י הסחבר ועוקלה"ה וי"ע. והוספתי קונטרס
אבות דר' נתן סאת א"ו חתנו של הסחבר וע"ל היה הרב הגאון הנחל החסיד הספורס
וכו כקש"ה סודרי ר' נתן סוונרזאהן ועוקלה"ה אבריק ווענגראב וסלמנים
בגאווידוואר ובליםמסק יע"א.

ווארשא

בדפוס ר אפרים בן ר' בנימין ויל בויםרישטער רחוב דויקע נטר 44
שנת תר"ם לפ"ק

СЕРФЪ МАХШОВОСЪ ИСРОЕЛЪ

т. в. Розмышление Израиля.

ГОМУЛНСТИКИ

Типо-Лит. Ф. Баумриггера, Дикая ул. № 44. Варшава

1900

לרבות חלשירי דקרים אשר העמיד לטאת וספריו התבנים
לד טופל גדול בתורה שיעין בהם, ויסרם חיטב אקה כי
לא יפצא עולה בהם כי חוקק על חבר כמר אמ' שלא יצא
סתות יד דבר שאינו מתוקן ואם הפצא הפצא שם איזה
הסון ושיבוש הוא לקצור מושג התלמידים שכתבו כרח העולה

רוד בלאים הרהג הנדול כש"ה סח"ו ישראל יעקב וצ"ל סכתה וואלפיש אבר"ק זאקראמשין י"א.

ולטוב הוכר אפי מרחו סגשים באהל הבורך הרבניה מרה **פעמא** חח' בה ררב הגאון תגדל החסד המפורסם
בקש"ה סוד"ר ר' **נתן** וצללה"ה וצ"ל, אשר הסכה ביכין צדקה לטר אבי וצ"ל, ובה סזא טוח לעבוד
עבודת הקודש בלי פירא דביחי, ואדו ואחיותו הן המה, הבה"ה מרה **פ"ינא** חח' וסרה **נזמה** חח' ואדו החזעיר
מחוקקות **י"א** **נתן** מ"ה י"ד יגדלו לתחומים בהרחבה. אמן. **רברי הנל**

הסכמות

הסכמת גאון עזנו מממד נשנו
פאר הדור והדור הרב הגאון
הגדול המפורסם ככד קש"ה מטה"ר
ר' ישראל ירושע סקופנא וזללה"ה
ז"ע. על היה מרובין מחר אבי וצ"ל
ז"ע, המלאכה בגוף האשר כסוף חיקוי
פירובין:

ענה בחתי הסכמות רבנינו ונדיק ומינו אשר לאחר מוח מר אבי וצ"ל נחנו לי. הערות והפסס רלוס סטוב. גם מכ"ס
מאלס רד"ב עממ להיות לי לעור ולהועיל לי בהדפסת הכפר:

מאת כבוד קדושה הרב הגאון סקופנא
המפורסם ארמור"ר שליט"א
אבר"ק אלכסנדר י"א. לגדל
הגולה מה"כ סני לבקש לבייש לוח שיכנע
המוכ"ח מטפיו ולכרך על המוגמר בהדפסת
חיבורי אבי סח"ו ז"ל, וגם אכ"ה אקה
איה"ש ס' אחד כאשר ילא ממכנב הדפס
ולאות אחת כשה"ה. אור ליום ר' וי"ן
שבט תרנ"ט לפ"ק.
ירחמיאל ישראל יצחק בחחק
וזללה"ה ז"ע:

גם אכ"ה אקה ספר אחד בל"ג כאשר
יאל ממכנב הדפס ומטה לבייש
לוח ונחתי לו מטוח קדימה, ולר"ח כשה"ה
שמואל צבי כהנ"ק וזללה"ה ז"ע.
גם אכ"ה אקה ס"א בל"ג ונחתי ד"ק.
בצלאל יאר כהנ"ק וזללה"ה ז"ע.
גם אכ"ה אקה ס"א איה ונחתי ד"ק.
אלעור ליפשיטן.

הרב הדיק שליט"א סוואלבערו יקה ס"א וסן לי מ"ק.
הרב הדיק שליט"א סקייטלאב כהנ"ק וזללה"ה סראדאסק ז"ע. יקה ספר אחד
ונתן לי מ"ק.
גם אכ"ה אקה ס"א איה כאשר יאל מכה"ד כדשיון הקודים וממתי ירלו וכן יטעו
הכאים והחודים לרנב ס' לכבוד המורה גם לחוק יודס רשות למשן ויכל בנו
של הרב ה"י סק' האגנך האשר טוכחי לגמור מטעמו להכילו למכנב הדפס בקרוב
נאום ישע"י בהרב הספורס ס"ה **יעקב יצחק** וצוקלה"ה (ממקארוב).

גם אכ"ה אקה איה ס"א מחיבורו של הרב ה"י סטוח המפורסם לסס כקש"ה מ"ה
ישראל יעקב ז"ל האכ"ד זאקראמשין בעת שלא ממכנב הדפס ונחתי מטוח קדימה, ולר"ח כאשר על סחוקס
ס"ק נאווהדאר. זום ה' פרשה בהעלוחר שנת התרנ"ט.

קולך בקור הקבצים. עיני כחולין (ו') דמקום הניחו לי
שמים להתגדר בו:

ועוונותי: אך ליש ענדי יש להציק האפרסמים שמי, וקוראים
שם למחברת, לחסן יהיה שמי למחברת. כמבואר בכתוב
(ד' ר') ר'א אמר לשמתי בני מדרש'א ולא אחר בשם ר'י.
משם ר'י וחקיפי וקאמר ליה מ'ט אקפיד מר כולי האי, ומשני
משם דאמר ר'י כל ח'ח שאומרים דבר שמועה מפיו שפתו דוכנות
בקבר כו' עיי'ש, משמע משם אף דקאמר השמועה, רק ולא
נאמר בשם מי האומרת אין שפתו בקבר דוכנות. לכן כותבים
שם, שיהיה נאמר השמועה בשם, שיהיו שפתו דוכנות:

הנה ש כמה גדולים. שלכס פתוח כפתו על אולם, ומחזקים
חידושים ורין דאורייתא. ואין לוקחים עת להויר לאור
חידושי תורה במכנס הדפוס כמה יש להם שם אמת ודק.
ולש עיני דפתי יש להציק האלפים, המעלים תורה במכנס
הדפוס, כמבואר בס' חסידים ס'ו הק'ל דמי שגילה לו הקב"ה
המנה ואתו כוסבה פרי הוא גזל למי שגילה, שנאמר סוד ה'
לראו ובריתו להודיעם. עיי'ש, ומכנס הדפוס. חקוק בעט
עומת, לדורות למחברת, וכ'ש דבר שיש בו תיקון העולם,
לחסד מכשולות, ולהלל משגיחות, מזה עולמה לפרהמס
בעולם:

לכן קראתי הם' בשם (מתחבות ישראל) שבנימתי' שמי ושם
אבי זיל' (ישראל) יעקב בן ישעיה זיל' חושבנה דדון,
כחושבנה דדון. ויהיה גם שם אבי זיל' למחברת. שטרך ויגע
מאוד, להדריכני בנתיבות חסד, שהיה נשמו בלרוד החיים
לרוד, עם נשמות האבות והלוי'ים אמן:

יש נאמי עולם, אשר יכתבו חידושים בעט עופרת. שיהיה
למחברת, לחרי חרות, אך הסגל יעלמו את שם, לכל
יחד לאש, מכנס מי ינאו הדברים, ואת מחמת גזל לדקוה

ענה בקושי מקורה הכיסי. אשר אם המלא ימלא איה קמטות, לא ידון כרות לדמות. אך דברי הטיהו. ידון
בעלל לעינות. יסור **שני** רפיוטי אהבה רעבותו. יהיה **ענה** קלי במחור. **במהרה** יאין
ששם עשו ישראל הקדוה. זמר ר'יון יהי' נשמעות. ורגלי
אמר לנין מלך אלסן. ואכנס ואחאן לאלקי הרועה אורי מעודי. שלא אכשל בדבר הלכה, ושמחו כי מבירי. ועיין
פרש' ברטב (פ'ס): ועיין אגדות מהרש"א שם. וזכני שלא ימוש הקורה מפי ומי גרש. ורע זרעי עד עולם.
אמן נח סלה ועד:

ענה בקושי מקורה הכיסי. אשר אם המלא ימלא איה קמטות, לא ידון כרות לדמות. אך דברי הטיהו. ידון
בעלל לעינות. יסור **שני** רפיוטי אהבה רעבותו. יהיה **ענה** קלי במחור. **במהרה** יאין
ששם עשו ישראל הקדוה. זמר ר'יון יהי' נשמעות. ורגלי
אמר לנין מלך אלסן. ואכנס ואחאן לאלקי הרועה אורי מעודי. שלא אכשל בדבר הלכה, ושמחו כי מבירי. ועיין
פרש' ברטב (פ'ס): ועיין אגדות מהרש"א שם. וזכני שלא ימוש הקורה מפי ומי גרש. ורע זרעי עד עולם.
אמן נח סלה ועד:

מכתב סוע מאם כ'א ארמויר הרב הקדוש המפורסם שליט"א
מאמשינאו, גם אני אבקש לקרב המוכי' שיחיה בנו
של ה'ז' זיל' **מזאקראמשיין**, ולהיות לו לעזר ולספר שיכול להויר לאור
מפשה, וגם אני אקח א"ה ספר כאשר ילא מהדפוס ונחתי מ"ק ומלוה
רבה לקרבו בכל היכולת, ופ"ו באשה"ח אור ליום ה' דסליחות הרנ"ג לפ"ק
אבושינאו. ה' **בוג'ם** בהרב הקדוש זלתי' ז"ע.

תיקון הניקור

בזה מלבו ומאכיל טרפות, וכפרט שהוא עלמו סוכר דבריו,
וכתב בספרו שאלו נידון אסורין משום ג'ם וזה הכלל ידוע
שכל הגידין שאסורין משום ג'ם לריבין חיטווי במרים ולא זו
אף זו שהלך אחריו היה ר' דוד אלכשווילר. אשר חיבר ס'
ליסא ולכס בשלית שאינו עלו לעשות חובר חבר, ואוב ולא
ידעתי, והוא ג"כ כתב שא"ל לחתוך רק עד הח'י, וכתב ג"כ
השטס שאורו הגיד מן החלב ג'ם והוא ראש ידע שאין ק"ק
ליבא מחטט אחריו עד סופ, ואשם הורה הלכה בעני רבו
והחיר את האסור וגם הוא עלמו מונה אותו חן שאר הגידין
שאסורין משום ג'ם, וגם בגלון מהר"ז זיל' כתב שהוא היה
נובג לחטט אחריו, וכחל עוד ח"ל זיל' שיש למחות בהם אמן
שאין מחשבו אחריו אלו הגידין ע"כ ראו כל שמנקר שהוא ירא
הטא והרד על דבר ה' ונהג עלמו כדברי בעל סהרת אהרן או
כלנה דוד שישמש במשוי ויעשם פשוט, עכ"ד סטוריס:

למען לסביר חס ישראל המכשולות. ונפרט שמוס על
הרב ח"ה שבניו כמבואר בעירובין (ס"ח). א"ל
דבג"ה לאבי מנחה דאיה בה גברא רברבא וכו' עיי'ש, לואת
מטה לכל רב' שבניו להושיב אש בקי בנקור. בהמקולים.
לשגיה על ניקור הקבצים כאשר עשית התיקון כעיר
וזקראשין:

הנה הקור ורשתי יסע, ומה אמת סוכר שבכל המקומות
שאין אש משניה ממוס על הניקור בניה המקולין.
הקבצים חושבין למטה מסביר ומחיס להלק הפנים החיובות
באר חסם שחח סחל לו חסם הטיך טע"ק וקירין אותו
בלשון לשו דאם ברעטיל. וחס לא יכל לנקר רק מי שבקי
במלאכס ניקר אחרים. שגידן לוחחו לשנים. והוא אומנות
גדול, כאשר ראיתי ממקד אחרים שניקר את זאח. וזולת
מנקר אחרים. גם אשר מלאכת ניקור הפנים בידם, אין
יסלים לנקר את זאח. זכ"ש הקבצים:

ענה קורא הנשים הפס נא וראה שבעה"מ ס' סהרת
אהרן כתב לחתוך ברעטיל כרוח ד' ובעה"מ ס'
לנה דוד כתב לחתוך עד חיו, ומ"מ כתב עליהם בעה"מ ס'
זכח שמואל שהכילו טרפות לישראל והטוב כדבריהם ישמש
במעשו יעשה תשובה, מכ"ש בעו"ה בכל המקומות שאין אש
ממונה משניה על הניקור, שהקבצים בעלמס מנקרים בקבלה
מאמשינאו

ואבאר לך לשון המבואר בספר זכח שמואל ח"ל סהור
ובלחנה החיבה הארוס שקורין ברעטיל יש שם
גידן וסס אסורין משום חלב ג'ם וסס ג' גידים ומחשבות כאחת
מפני שבאין גיד אחד ומחלקין לג' והן ורלן ולרין לחטט
לאחרין ואש"י שבעה"מ ס' סהרת אהרן כתב שא"ל לחתוך
ברעטיל לשנים כי אש נש רותג יד, לא מלא ידו ורגלו והוא

תיקון הניקוד

מאזכרתי ומעולם גם אני אבטיחה לא ידעו מלאכה ויקור האחרים, שלא נודע רק ליחודי סגולה, והם מנקרים את הכרעיהל מבחין, ולא ידעו לשאתו כלל אי לאוהה בשה וכלימה שמאכילים קרשות לישראל, ועוד יותר שהקלבים לוקחים למאן הפנים למעלה מסבדור הכשר הנקרא ג' מחיכות כשר זו שפ"ג ו, אשר שמעתי בעלמי ממקור אחורי ס. ששם מקור אחוריים לא רזעה לנקרו כלל משום שכבר וקשה האומנות ומעט כשר בשאר אי לאוהו בשה אשר קצבים מנקרים את זאת והרבה כשר בשאר ומאחילים קרשות ר"ל:

וגם במקומות שאין משניה על הניקוד מנקרים הקלבים הכשר

שמות הפרענומערנאמין

ה"ר משה נחמיה כהן	ה"ר יצחק יצחק יאחזקאל	ה"ר יעקב מאיר ש"י	אלכסנדר
ה"ר משה נחמיה רוזס	ה"ר אברהם כ"ץ עבור ביה"ט	ה"ר סיוול גאטמאן	ה"ר יצחק מאיר חתן הרב ר' שמואל צבי שלי"ט
ה"ר כלטיאל זוזולאקר	ה"ר יעקב שלמה וואמוז	ה"ר משה אהרן אייכנשין	ה"ר יצחק מנחם סענדיל ברוב ר' שמואל צבי שלי"ט
ה"ר סיוול העלמער	ה"ר בנימן וואלמאן וואמוז	ה"ר בנימין גאלדשטיין	ה"ר סיוול שלום דעסבינסקי
ה"ר אלטור הערשבערג	ה"ר וואווע אייזנבערג	ה"ר יצחק משה פינער פלכאווע	אחיו ה"ר ירחמיאל יחזקאל
ה"ר יעקב ליכטענשטיין	ה"ר הערשיל בלאהס	ה"ר ישראל בנימין קאלמאן	ה"ר חיים דוד כ"ץ עבור ביה"ט
ה"ר יוסף מרדכי לוי	ה"ר דן יהושע	ה"ר סענדער לוי	הגדול והמשיח
ה"ר ישראל ראזענשטיין	ה"ר יונה טאמבאווער	ה"ר מטנדל טאהב	ווארשא
ה"ר יעקב ליכטענשטיין	ה"ר משה קאהלסקי	ה"ר חיים גאליסבאס וואמוז	ה"ר ירוסח ליב וואלדס
ה"ר טובי הכהן	ה"ר לבי גאטווער	ה"ר יחזקאל יאקובאוויטש	ה"ר אלחנן שמעון קארטוואסער
ה"ר יוסף וויינבערג	ה"ר משה אייזנבערג	ה"ר יחזק וואריס	ניסו של המחבר ז"ל
ה"ר יוסף דוד ש"י	ה"ר ישראל האלנשטער	ה"ר יעקב דוד מייזלאוויטש וואמוז	ה"ר זבילן ליכטענבערג
ה"ר יוסף דוד ש"י	ה"ר מרדכי ברעסלער	ה"ר אברהם פשיגארע	ה"ר לבי הערש בלייוויס
ה"ר אברהם ישראל ש"י הענדל	ה"ר משה פרידלנבערג	ה"ר ברוך זילבערבערג	ה"ר משה פנחס פילטער
ה"ר משה ש"י ובנו שמואל אשר	ה"ר משה הערש	ה"ר יעקב שטאהילבערג	ה"ר סיוול טראקטענהיים
ה"ר יוסף ראזבאך	ה"ר פערשיל ראזין	ה"ר יוסעף מאיר ארנאך	ה"ר ברוך לבי טראקטענסיס
ה"ר אלטור מאגנאוויק	ה"ר וואלף גאטמאן	ה"ר יונה פשיגארע	ה"ר יונתן ליכטענבוים
ה"ר יוסף ראזבאוויץ	ה"ר יאעסעף מאיר שוועק	ה"ר מרדכי לבי קאליטער	ה"ר שמואל זעליג לירענשאה
ה"ר מאקאווער טע וויזשניסלאוויק	ה"ר שמואל משה	ה"ר הערשיל פאקיינבערג	ה"ר הערש ביה"ט ר' יעקב ז"ל
ה"ר יחזק סטער דאבינסקי	ה"ר אהרן דוד חיים	ה"ר יאעסעף חתן ר' משה קינעל	גוונדהייט אב"ד דפה
ה"ר אהרן ארדינאס	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר יחזקאל לינערמאן	ה"ר משה אלי לאפער
ה"ר וואלף מארקוס	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר פישעל בארשטיין	ה"ר משה מרדכי פראנער
ה"ר חיים אברהם טראג	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר אברהם גאטמאן	ה"ר נחום ראזענפעלד
ה"ר שלמה אהרן כאלאכאוויטש	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר ישראל חיים פערשט	ה"ר ישראל זאב דעמבאוויץ
ה"ר מרדכי אשר בראסן	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר לעמיל קארלינער	ה"ר יעקב ליביש סעכט
ה"ר מענדיל יודענפעלד	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר אברהם באמנארק	ה"ר נתמן נאך
ה"ר זלמן זעליג איקארוויטש	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר אלטער זלאטאוויטש	ה"ר ישראל בראהן
ה"ר ארי' אייכנשין	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר יצחק גראסמאן	זאקראשין
ה"ר שלום בירך זולנער	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר משה חתן ר' טוריאל	ה"ר יאעסעף קראק
ה"ר יוסף זולן	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר יוסף מענדיל ארוויץ	ה"ר פישעל זוקערט
ה"ר אברהם מענדיל קאליטער	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר שלמה בריל	ה"ר מחי' גאלדאוויץ
ה"ר משה מוכניץ	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר חיים פנחס	ה"ר יעקב שיינפעלד
ה"ר יסכר דוב בלאזאס	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר לבי שלאג וואמוז ר' שמה	ה"ר נרשון פעלד ובנו ר' מאיר
ה"ר יונתן בלאזאס	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר דודל שלאג	ה"ר יוסיל קאהן ובנו ר' שלמה
ה"ר משה דאמט עבור ביה"ט	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר ברוך אשר	ה"ר דוד ב"ב ובנו ה' יאעסעף
ה"ר דאלכסנדר	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר משה טראמאוויטש	
ה"ר יודל דאמט עבור ביה"ט	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר אברהם יצחק	
ה"ר אלכסנדר וילקא	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר אהרן שמעון	
ה"ר מאיר דובערש גאספייער	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר משה דוד בארשטיין	
ה"ר שלום ברוך ביה"ט ספרי"ז	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר דוד ורוניסקי	
ה"ר דובערש סכסן אלטער	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר מאיר שווארצבערג	
ה"ר דובערש שטערענבערג	ה"ר יוסף ווילניסקי	ה"ר לבי יעקב גייזניסקי	
ה"ר דובערש הלוי איירלבוים	ה"ר יוסף ווילניסקי		
ה"ר ליביש באטיניסקי	ה"ר יוסף ווילניסקי		
ה"ר שמואל הערש	ה"ר יוסף ווילניסקי		

וסר סטרעטמערנאטיו יבואו בסוה הכשר

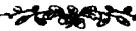
ספר
זבחי רצון

כולל

כל דיני שחיטות ובדיקת הר'אה עם תוספות שאר דינים השייכים לשו"ב
אשר לקמתי ואספתי מרבתי גדולי הפוסקים ראשונים ואחרונים ומשו"ת חדשים וגם ישנים

שרגא פייכש בר"מ סג"ל פרענקעל

בעהמ"ח ספר בגדי שרד. ציון לדרש. לקושי המשנה. חיי עולם.

הספר הזה נדפס ארבעה פעמים בהסכמות גאוני אשכנז ופולין ועמה נדפס פעם חמישית
בהוספות רבות ומיקונים.

ע"י חתן המחבר. המו"ם **אדרין פויסט** בקראקא

קראקא

ברפוס של מו"ה שאול חנניה דייטשער נ"י. — שנה תרס"ה לפ"ק.

SIWCHÉ ROZEN

Verlag von A. Faust, Buchhandlung in Krakau.

Druck von S. L. Deutscher in Podgórze.

הקדמת המחבר

רעיון הלוי ויאמר טוב יהודות לך' על רב טובו אשר גמל אחנו להבדיל אותנו מכל העמים להיות מזוינים לו לשמו יתברך ליהויתו עם סגולתו וזונו על קדושת הזבח לעבות ענה והכן כפי ההלכות המסורות לנו איש מפי איש עד מרע"ה מסיני ואחר מלכל כשר כי חזוה נפשו לחלו. ויזהר בלשון רבו כמו רבו ההלכות בנידון הזה ונתחדשו בזה דברים רבים מרבותיו הקדומים שכל דור כפי השלמות המבוקשת אשר באו לפניהם ויארצו הדברים ושפתנה הפשטות על רחמי שם התלמוד ואחריהם כל ישרי לב רבותיו האחרונים העמיקו דבריהם וירחיבו לשון בהלכות האלו עד כי חוברו בזה ספרים רבים ויהיו כמעין נובע מקור חמה ודעת ובעים באו בדבריהם כפולר רחב פלטה ועמוק עד אשר יכבד גם על גדולי ישראל לבה עד שכתובם וחק כי ילוצחי זכת. אז יולתה קמו רבים מרבותיו האחרונים ועשו קלורים בהלכות אלו ולא העמיקו מהם"ם ושיערו האשמושים וזאת ההלכה הפשוטה כי שום ויפולו ומו"מ. אמנם הקלורים האלה אינם מספיקים בזרות האלו כאשר שאלו את מהת מתחדשו בזה עוד ספרים הרבה כמו השמלה חדשה עם התבואות שור והפז"ק והפרי מגדים והראש אפרים עם צבת אפרים ולבשו שרר ומאורת עינים ועוד כזה שו"ת ועוד לא נמלא מדבריהם בהקלורים אשר לפנינו. לכן באתי אנכי השעיר לבית לוי ומלאתי את ידי לעשות קילור מכל הדברים להיות כל הידעים ערובים ושמורים בידי יחד בקילור מופלג כל דבר על מקומו הראוי. ואם כי כבר קדמני בזה בשה"ס אבל ילחק עכ"ז מלאתי עוד מקום להתגדר במלאכתי הזאת. כי ראיתי שלא העמיק כמה דיוט מהש"ע וביחוד דברי האחרונים הג"ל. גם כי ברוב הדברים לא הראה מקום מולא הדיון. ועוד זאת שכלל בו שגיאות רבות ובכמה חומות בלוי דבריו שמומים וחתומים מבלי הדין. ועל כל אלה היקפתי רחמי נשפת אל המלאכה ולעבדה בלשון וריוני השמים ונתתי עיני בעש"ה לתקן כל דבר על דבר על דבר ויהיה טוב והוספתי עוד כמה דיוט מתקומות המפורות בש"ע השייכים לעניינים האלה. גם העזרתי בכל סימן וסימן דיני הר"ל המסתעפים ממנו לכל יכבד על המעיון אשר כ"ז לא נמלא עוד בספר. ואחרי דבר כוונתי ליישב דברי וקני בעל זבח שמואל בנשט המקומות אשר דבריו נרחים כמו זרים. ואיני בזה הלילה כמתהלל במעשי ומנה מעשה וזלתי אך הגני כנגס הרובכ ע"ג ענק אשר יוכל להביט ויחר מן הענק וכמו שהתלל בזה הרמב"ן בהקדמת מחותניו עם המאור ז"ל. וכבר יש לי די התגללות על מפעלי ז"ל כמה אהללי כי חבורי הוא הוא רק מלאכה ולא חמה כי לא הדשתי בו המזוה (ומה שדמיו בו הלא מלצר הוא) אך אני מעמיק ומקלר דברי מי שקדמוני וכמו שהתלל בזה הגאון בעל מו"ט בהקדמה לש' דברי חזונו. אמנם אחת הוא אמרתי להתלל בזה לכל יחשדני הרואה ספרי זה לאמר מי שמך לחים לברות ולהביר דבר מחייך דבר על זאת חשב לבס סתובה לנחת. האלחה כבר שמו עיניהם על ספרי זה הרבנים הגדולים אשר הסכימו עמרי. וזאת שנית כי לא עשיתי ספר שיסמוך מי עלי בהוראה כי מי אנכי (ומסאג' הדך במרעאי לא בעינא) אך כל מגמתי בחבורי הוא שיהיה לפני פחותי ערך כמוני לחזור בו הדיוט. והבאתי קילור הדברים בפנים ובמקום שיש דיעות מחולקות שמחתי לרוב כדעת המחמיר ורק בחמידים הגנתי גם דעת המקלילי למען לא נחלטי זה לאחור בשעת הדחק או הפס"ק רק נעשה ש"ה. וקראתי שם כולל למחברת הזאת וזכרתי רצון ע"ש הנשוא. ועשה יסדר וה' לפני רמזים האחד יקרא בשם המידים אשר בו הבלתי הדברים אשר המה שיקראים ואלוהים תמיד. והחלק השני בלוי ושמו נאלו בו מסופים דברים אשר אינם שכיחים כ"כ להמלא אחיה פירושים וביאורים דברים הפוסקים. גם נשתי כסם הזה להחזיר שמי וסם חבתי כרמי כי שם הכולל אשר רצוני הוא גנימטריא שמי הקודם ושם זכני המנוח ז"ל שרגא בן מהרורה במ"ק. ושמות הפיע"ס המידים נוספים גם גנימטריא שמי הכינוי ושם אחי שח"י פייבוש בן הענריל במ"ק וגם ים חמידים עולה למספר שמי שרגא במ"ק. ומעתה אלוך ד' אשף עמי ואשפוקו ונשתי כסם בשלתי לגנין שיהיו דברי אשר נלצין לגנין יימלאו חן בעיני כל רלווי ומחיר עיני יומרוחך וזוהי להסחוקף בחירות קטוב מהרה להקריבו לגנין וזמיר לרין חמידים כסדרם ויוספים כלהלכתם. והגני מנכר אחכס אושי קהלתיו אשר נמלטה עק ריו טוב יז' ד' את הברכה אשר יגון ולא ואתה בכל משלה ידכס. גם חנודך מנכיס אחשי הלנועה מ' שויבא תבוי' גת כה' אליעזר ליפסאן עם הילדים אשר נמן ו' אלהים ממנה תחריבו ימיכם ושנתיבכם בניעמיה. כלו פתלה נחיה וחלד אישים העומד לשרת על הכות פה ק"ק קלעטאשין עש"ק א' ד"ח אדר ראשון שנה ששה ויבחו ויבחי צדק לפ"ק. שרגא פייבוש בר"ם סג"ל פרענקעל.

לוח הסימנים

סימן א	פתיחה להלכות שמיטה.	סימן טז	זאתו ואת כנו.	סימן יב	בועה כשפולי.
ב	שמיטה מן הנואר.	יז	השוחט משוכנת.	יג	בועה מטב"ל ע.
ג	שיעור השמיטה ושמיטת וורידיו.	יח	ורכת השמיטה.	יד	מרואת פסולות.
ד	שמיטה ופתח כעור או חלס נולות ויולא דס.	יט	ויסו הדס.	טו	מרואת כשדות.
ה	דרכה.	כ	ונתחה לה' בדיקה.	טז	מראה שע"ג ושאלו בועה וכדומה.
ו	חלה.	כא	יוסר.	יז	תקן שומות כשר בלוי ומולוי וכדומה.
ז	הגרמה.	כב	יזיר ופילו.	יח	סרכות כסדרן וקרוס שקורין סיל"א.
ח	עיקר.	כג	ולף.	יט	סרכות שלא כסדרן ודיבוק.
ט	בדיקה הסימנים.	כד	נקובה.	כ	סרכה תלויה.
י	בדיקה הסכין ופנימיותו.	כה	מרבץ.	כא	סרכה מקוקס למקום.
יא	יחד דיני סכין.	כו	נקבו שמונות ומחת ועלם כריאה.	כב	סרכה שנספק ביד הגורל יכה יכ"ג ודין מיעור.
יב	בלויה זמני מקוקס שומין.	כז	פסכה כקיתון נמקה ומסוין.	כג	מהו הנקרא בהמת עכו"ס והפס"מ.
יג	שמיטה שול"ט.	כח	עטוס אופתה יבש למקה.	כד	עורפס הלב ככבד דיני ניקור.
יד	שמיטה שול"ט שמיטה.	כט	בישה וטנרא.		
טו	עלה לשחוט עד יום ח' ללידה.	ל	ב' בועות וטנרות ומורסות דמיוני וק' נרלית כשמים.		

אודרה, וכות הספר הזה ניהו לי בהנהגה מאת כבוד חורגני הרב המחבר ז"ל. ואורפו בזה שלא ידפיס שום איש הספר הזה בלי רשותי הן במדינה זו והן במדינה אחרת. קראא מ"ו אדר ראשון תרס"ה. אהרן פויסמ.

בכרכל והסכינוו אליהם הכרעו והשפיר בנמי מיל והתנש בנמי
 מי' לוח י"ז בספ"י. ובחסי' שם מלך' ג' גם סעודה מטה.
 ואם נמלא עור הסכרה נקב בפנים (או צער שרופא גרוד) חמי
 נשאר הצער שגלו החילון גריל ערפס. וחק דריל' דהנקב צה
 נחמת מולי (עין ט"ו וש"ך פי
 י"א ספ"י) מייז כיון דרעק
 פניו ונקב נחנח י"ל שטלס
 שומע גם בחילון (צחק ערעק)

ויעי' אי ש"ך גם נחמת מולי קצת הכרעו: היכל. ועיין דשני
 שלח פס. ואם נמלא בפנים שומות כמו מניטיות וזה נראה
 החמלה פי הנקב כמו שגיל דנראה שנקבה ומזה לאחוריה
 כדרי חל"ז היכל. ונחמנדל להסריף חפלו: חלק קצת מלה"כ.
 ואפילו לקצת הכרע' היכל. והיינו על פי שיטת הפוסקים
 הניח'ם הדי'ר פי מ"ט סק"י י"ט נחמת חמרה ככרם כיון דמ'
 אם חיל' דרעק וענ'יל' זה המזר הנחמת לאחוריה מניח'ם
 בלא נמלא חמרה ספיר יש למת' להדיח כמו ב'ושט דה'
 עיב חזין דמרה לאחוריה. וחק והשפיר שם מנשיר צה כנר

בטרפ"א היו ספק טרפ"א:

חלק עליו הלי'ם בקונטרס טרפות העלמות פי ט"ו סק"ה.
 ועדיין ליע ועיין פ"מ' סק"י מ"ו. ואם לא נסך מלשי' ואיע
 סגול' ומט בנמל' המסמך או ביהיב כבר בלא בדיקה אצל אם
 נמלאת חמרה או יש חילוק בבדיקה חק לא נמלא קי'ר או
 חלרה נחנח' כשר חמרה ינק
 ונל' ח'י. אצל נחמק' דגם ינק
 מולד אי טרפס (דמינו על די
 נחמ' אצל עיי מולי גם נחמק'ם
 כשר ינקב נולד ח'י) צעי שלח יהיה קי'ר חפילו נחמק'ם אם
 לא נחמק'ינו דלו שזה לרין ביה"כ. ואם חיל' לנרוק עוד כנון
 שכנר נולל' וסוד' דיש לתלות שעל ידי זה סך קי'ר או אם
 נאזר כשר גם כן נחמק'ינו. ואם עברה חממ' מעגל'ע חפילו
 לא נמלא קי'ר או חלרה ערפס ולא חילוק שפעס' לחמ' שמיט'
 עיין ש"ך שם סק"ל דמרי' נחמק'ינו ובשפ"ד וסמ"ח לחמק'ם
 ובחסי' הניח' בל'ע: (י"ד) אם וכי. ש"ע סק"ן ט"י נס' סמ"ג.
 ואפילו כולה עוונה נחמק' שמה קצת ח'י חמק'ם
 הפנימים (ט"ז וש"ך פס):

דיני ניקוד חלק הפנים מהרב בעל הגמור עם כמה הוספות מא"י בוש ומראחרונים וקצת דיני הרהת הכשר.

הראש מחמת ונוח' ומתנו הוח' וענידי הקרוס שעליו
 ואחר כך וענידי הקרוס שמתח הוח' הרקוב צנלס
 (ואמרי' שמה ר"ע עיין מולק דף ל"ב ובפניו"י שם וזכיר פי
 ק"ט ספ"י) וטעל המלי' ומתקד כסכין ונל' הלשון ונוח'ה
 גיד אי ומתקד מל' ג' ומיל' גיד אי ומתקד תחת שורט הלשון
 ונוח'ה ומתנו מוט של ד' וירוד ונש' לנרבו: לניקוב שמיט'
 ונוח'ה ומש' פי גידין מל' זה סמוך לצער וי' גידין מל' זה
 סמוך לצער. וי"א ענידי להסיר גם החוטין שאמרי' גזי'ים. ויש
 טעני' לצבור העלמות שגלשון הקחלים טרפס צדידע"ל. ויש
 מחמירין להסירין לגריל. ומתוכן אוח' הצער שמתח שורט הלשון
 נחמק'ם ח' פי הגרית' שקרין נחמק'נו ונשום ויחוס' שהוא נול'
 לימות וריי'ן. או ונשום שיש לו דש ואין חכ' יול' ונש' על
 ידי וליח'ם. גם לר'ד לחמ' הגרית' והרופט' ל"ל ארכ' משום דס'
 נחמק'ם נחמק'ן: בית היש'וה' פי להמחיר לקפו' או לחתוך זו
 קודם מליח'ם חילול ונלר' עליו חס' צנעת שמיט' (דמ"א פי
 ס"ז צנע' הערוב רכ"ז. ועיי' בנ"י סק"צ): הוחות מות' לשנים
 ועי' חל' מעל זו של חלק העור' פי גידין וכן ונחוח' צער החוס'
 הסמוך להסין ומל' זו פי חוטין שאמרי' מקל' המזה ועד קל'ה
 וטעל חמק'ם ומחלק פי הכתף האגוף: הבה' הקיד' צנ' מוח'
 צ"ח צי'ר ונוח'ה גיד ענ' ול'ן ומול'ק' הסכין ומתקד הודע' עד
 קטמיו עד שמוחו' ונוח'ה כל הגיד החוח' ומש' סמח' הסמוך
 לשרי' עד קל'ת הודע'. ולר'ד לשקוע עני' יפה עד שיעקוד
 אוח' מוח' החוטין הנחמק'ים ומנו' עניק'ין. וכן עד שיעקוד
 סכין צנעת סמח' סמוך לשרי' ועיקר' טרס' גיד זה שזכר'
 לנעול'ם שם שורט' שלו. ונוח'ה מל' סמח' ונעללה מוט אחר
 וטעל הודע' ומתקד זו ונוח'ה מנו' גיד אחר נמח'ה כדמ' הודע'
 ומתקד מל' הודע' ונוח'ה מש' גיד אחר סמוך לעל'ס חיד.
 וכן י' לקח' מן הסמך המש' סק"ר דיעז' מוס' ויחוס':
 הדבס'ים הנקד'ם פל'אנק'ן מולק כל סמח' מתי' שסמכ' עני'
 לעין סמל' צנעת החוח'ל' לחן צנערו חס'. ואחר כך ממחיל'
 ומחוס' סמך מתי' שמוח'ל' ומחוס' וקולק' הקיד'ם שעל סמכ'ל.
 וכל שגנר' עמו דיעי' כל המל' שחמחי' אסור. וכן לר'ד לחמ'ן
 הצער חל'ן הסמוך לשפת הכסב'ים. ומסמ'ן לנרוד: ס' המל' שחמחי':
 הצלעול'. אחר שסמק'ין הקרוס שעל סמכ'ל מיל' חל'ש' החוטין

שכסל'. וכן ג' בינין וז' צנמל'. ח'י' שנימין מחמלקין לז' ג'.
 והז' שצנמל' מחמלקין לז' ג' ורלש' החמ'ר ממונר' לשרי' ונש'
 הפל'קין נדקק'ים תחת החוס' בלחש' ונחמק'ן ומוח'ן סמוך ומש'
 ללנעת' וטעל' רלש' גידין צירו וממשיך' ומנמיך'ן מליח'ין בחי'ות
 חמיה' אצל כניק'ן לר'ד לפשט' חמרי'ן. ומייז טענין לנקב' ג'
 ללנעת' צבל' כל החול' והגר' נמוך לכל ואין סכל' צרע'ים פי עיין
 לשנאל'. גם לר'ד לחמ'ן רלש' העלמות משני קל'ת הכסב'ים
 ההולכים נקמ'מיות לל' המזה והמח' רכיס' ולגני'ם. כי מזה מנש'ר
 חמרי'ם: ומאוד יחול' לר'ד ליהר' צנע' שמוח'לק'ים הנחמק'ים לז'
 שיחמכו' צנעו' על הלל'ע י"ב ונחש'. כי הצער שגין' לל'ע י"ב
 פי שר'ד להק' חמרי'ם ולר'ד ניקוד ממקד' מומח' (ועיין ש"ך
 פי ס"ד סק"י ג' גש' ח"ב ולחסי' שם ונ"ב פי ל"א ובשפ"ו
 מנעו' צנע' שינת' ליון ובחסי' כלל כ"ט פי ג' וסמ"ח חס' ספ"ד
 משנה' סמ"ח) גם לר'ד ליהר' כשהותק' חלק הפנים שלא יתח'ד
 למטה ומסכ'ור כי כל שלמות'ם והנעבור שר'ד לחלק חמרי'ם:
 הרגל'ים. מוח'ן רלש' העלפ'ים כדי שינאל' הרס' ומתק'ן החוטין שגין'
 העלפ'ים שקרין גיילגן' שח'ן. ואמרי' משום ויחוס' (דמ"א פי ס"ב):
 הלב'. מוח'ן העוקן והשליק'ן ומשליק'ן ונעמ'ם כי דמ"י צנע' סמוק'
 שיש צנע' מוח'ים ומשליק'ן רל'ע עם עיי'ם פי ס"ה. ויעי' על' ל'מ'
 י'שליק'ן ח'י כיון דחמ'ן צה' שפיר דמיו. ובחסי' ח' עיי' פי דל'ט'
 רק מוח'ל' צנעל'ע' ויעיי' שגין' צנע' סק"מ'ט ח"ל' ונענדר' כי
 הגרית' הוא ורומח' הלל' לכן מתוכן גם חמ'וד הלל' וכן הוא
 ומלח'ם ח' עירלת' לצנכ'ם עיי' ונ"ב צנח'י: דרי'אה מוכי' חמ'וד'
 ועיין לעיל ד' בדיקות פי ג' צמוספ'ים אוח' ח'י. גם נמוך לקרוע'
 היחיל' ולפתח' הקרניק'וט' הגרול'ת' שח' ונדיענדר' כשר (ש"ע ש"ך
 שם) ומתקד'ן י"ז פי ס' ק"ט סק"י י"ג. חצ'ר הברד'. לר'ד לקל'ט' ומתקד'
 לפי שהחל' הנחמק' ח'ס' הקר'ד שוכ' עליו אצל נחמק'ים לל'ד חרי'אה
 ח'ל' קליפה' ומייז' מהנע'ם לקל'ט' עני' מל'ר'ים לל'ח' ליחי' למעט'
 ואם מניח'ין פי קל'ת ומסכ'ר' עני' בקליפת' ל'ז' אז צנלד' וכי' ח'י
 הוחמ'ת' על הכנר' יסרי'ת': הברד'. לר'ד לחמ'ן הגיין' ושקע'טת'
 והחל'ב' מתק'ם שהמדה' חל'ת'ין זו (וח'ה רל'ע' לנקב' קרוס' הכנר'
 כמו שמתקד'ן מלשי' ח'ס'י' חמ'ל'ב' שעל' הקר'ד כנר' שגל' פי ג'
 דמ"א וסמ"ח) והמ'ה' חמ'וד'ים גיני'וי' וחס' ח'וי' יודע'ים (שפ"ט)
 וכן לר'ד לחמ'ן כל המל' הדקוק' צנמל'ע' הכנר' שקרין' ווימ'ען

דיני ניקור מגיער העימור עם כמה הוספות

הסבין שמקדין זו לדין טיילה כמו הסבין של שמיטה. מין לעיל בה שמיטה סיי ייחל צמוקסים אוח זי: יש לקבד העשן חוד גי ימים מן החלב שלא יחקפה ונדיענד מנקרו אחיכ וערי. כיכ הרמיח עם סעיף ייח. ורייל דערי לללי דוקא כמבואר בש"ע סיי סייט וכיכ הלגוש והנחיי בשם חייא וליע בש"ך סיי סייט ססקיי. כהג צחריק לכהחלה אין לשרוח צטר חוד גי ימים כיי להשחרות עוד גיי וכי עליו הש"ך עם ס"ק ייג מדהשמיט דין אז נהגיה משמע דסיל דמוחר וכמהג ק"ק קראקא נוסק לן להלכה אין צחנאי שיצרה אוחו היעב כמו שעה או שחיים ונדיענד אפי לא שרלו רק נעט ושהה אוחו גיי שרי ואפי בהעברה מים צעלמח די אם הוא מטרק מנידי הדס חלב בלא בקרו לדין עכיים שחיים חלי שעה כמבואר בש"ך עם. אומנס צחשו מייצ מחיר על ידי העב דה צעלמח אף בלא נקרו מחוטי הדס. הובלו דבריו בשמיר וחריד עם ועיין לעיל בה שמיטה סיי ייג צמוקסים אוח אי כי הרמיח סיי סייט סעיף י"א בשר שמלל קרח וכסוד אין מועיל זו שרייה רק יפשיטו החלה צכלי שגי צמים שפין היד קולרה זו ועייש עוד מזה:

כי אז מן חלב הכליות: המורלי. לדין לקלוק הקרוס מיי לדיים וטבל ראש הגיד שנתוכה ומוסך אוחו ונחשכין עמו גי נדיין כמו י"ז ואסוד משום חלב ולדין לחסע אחריהו ועיין שיע סיי סייט סעיף י"א. כי צחשו דבר שמואל לדין ליהרד לבקי הטחול סמוך להאולאה משענן כיי שיהיה נקל למשוך הגי מוטיץ כאלמד כי אז עדיין למה היא וכיכ צעהיג סיי שניצ (ועייש ז"ס אף שאיל לחסע יגע) ואם לא נקרה מיד יצרה אוחה צמיי: וסיי גיי נקל למשוך. וכעין שיי הרמיח עם סעיף ייג. עמול של כנס המטעג שלא לחלה: המסס וביה"ב וברם לדין לקלוק החלב צעלמח: דיקן לדין לקלוק החלב צעלמח צחורק אמה ממקום יליחמן מהקרה. ונענו צמדיטה חלו להסיר הקרוס בעל כל הרקן צמדח דכנחא של עגל (ועיין ברמיח עם סעיף ט"ו העעס) ומקירין המוטיץ שהם צחוד שווען הרקן כמו גיה עכניש שצונצין אז צה: כרישחא הקרה אפטרעדחם לדין לקלוק הקרוס והחשו על חלב שעליו וגם חוט של דס המושך מ"גלה חל קלה ומחשכין קלה האחרון משעם הרעי יולא משום מילוח:

ספר רב טבחיא

הוא רב ומורה להקצב המוליך את בהמתו לשחיטה ומלמדו דעת התורה בכל מקצעות הדינים התלויים בה, מיציאת בהמתו מן הדיד עד יציאת הבשר מן המקולין, עם תבניות מעתקות במכונת הצלמן (פוטוגרפיות), המתארות לפניו בדיוק גדול תמונותיהם המקוריות של כל חלקי הבשר שצריכים לנקר, וכל הקרומים והחלב ונידי הרם שצריכים לנקר ולהסיר. וכמו"כ תבניות כל האברים הפנימיים הנמצאים לצורך הבשר חלק הפנים. עיניו תחוינה מישרים כהתבניות, ומהן יראה וכן יעשה בנשתו להבשר את כשר טבחו אשר לפניו, ולא יותיר מן האסור ולא ירע מן המותר.

ס א ת י

מאיר אל"י ב"א"א מיפלג ויר"א מ"ה יהודה יעקב ז"ל וואינער
החופ"ק יעדוואבנא (פ. לאמוא),
ומלפנים רב דק"ק וויזון (פ. קאוונא) יע"א.

עם תרגום זארגאני צח ומבן.

בדפוס נחמן אהרן יעקב ב"י, רחוב שט. יערסקא № 32

ווארשא תרע"ג

Сеферъ РАВЪ ТРАВХЮ. Соч. Раввина М. Вайнера
Набрано въ типо. р. Н. А. Якоби, ул. Св. Георгія № 32.
Варшава 1913 г.

MC

הספר הנכוד שאני נוהן לפניכם היום, הוא קובץ הלכות מש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, והוא מוליך ומלה את הקצב המוליך את בהמתו לשחיטה ומלמדו דעת התורה בכל מקצעות הדינים התלויים בה, מיציאת הבהמה מן הריד עד יציאת הבשר מן המקלח.

הספר הזה, כתבונתו וצלמו, היה ראוי להביא כבר בדורות שלפנינו ע"י אחד הגדולים, כמו שהוכרו ונעשו ספרים רבים ע"פ התכנית הזאת לשאר בעלי אומנות ועבודות הק': כמו עיסור ספרים לסת"ם, זבחי רצון ל'שויב, שו"ע הברית למהללים ועוד רבים דוגמתם. וכמו"כ היה מן הראוי לחבר מכבר קובץ הלכות עבור המכה, אשר באומנתו ועבודתו נמצא בו חלק נבזה וראוי לפניו ללמד דעת קדושים ביריעת דיני אמור והיתר התלויים בו. אך אלו הנשיאים, המאורות הגדולים, אשר בדורות שלפנינו, עליהם היה להכניס בהיכל התורה את הכלים החשובים ונכבדים ביותר: את ה"אורים והתומים", "שלחן הפנים" ו"לחם הפנים", "אבני מלואים" ו"אבני שוהם", ועוד ספרים יקרים ונכבדים, אשר המה כלי-השרת בהיכל התורה, אשר כל בית ישראל נשען עליהם, ולהטפל ביצירת חבור כזה היה בעיניהם בבחינת זקן ואינה לפי כבודם.

ולי העני מקום הניחו לעבוד עבודה זו במלאכה נקיה וקלה שאמנם כן מלאכה היא ולא חכמה, והגני מכנים היום בהיכל התורה את ה"קפיץ" של קצבים, אשר אם ישתמש בו כדת של תורה הרי זה נ"כ כלי שרת בהיכל ד' ועבודתו מקרשתו. כי מי לא ידע אה נודל האתריות של אומנות הקצבות, אשר מרביתם של איסור והיתר במאכלים אמורים מסור בידם, ובפרט איסור הקלב שהוא מן החמורות אשר בנפשו הוא, ואם חותכה מכין וחי וחוחכה מכאן ומת, כי כל אוכל חלב ונכרתה — ועד לעת כזאת מסור הדבר להריוסים ונשים מכלי דעתם כלל את נבול האסור והמוטר ע"פ הרשום בכתב על הספר, רק יודעתם היא ע"פ המסורת והקבלה מדור לדור, וידוע ומוכן נודל המכשלה והתוצאות מן המסורות והקבלה כוז שהולכת ומשתבשת מדור לדור, ועוד מפני שאין להם ידיעה ע"פ הכתוב בספר, אינם חרדים על זה כראוי, והחמורות — כקלות בעיניהם. ומכבר בארתי מה שאמרו חז"ל: "כשר שבטבחים" — ופרש"י, ספיקי טריפות באות לידם ומאכילים לנו". והדבר פלא, אם כ"כשר" שבטבחים חשדו חז"ל שמאכיל לנו ספיקי טריפות, אי"כ אנן איך אכלינן בשרא? אך הכונה היא שגם בדורותם לא היתה התורה מצויה בין הקצבים יעיין תולין דף ט' את התורה אשר הטילו עליו חובה לדעת, ומטעם זה היתה החובה נ"כ על המכה להראות סמינו לחכם). ויש מהם שכאשר היו באים לשאול מהחכמים על דבר היוצא מן הרגיל אשר מצאו בתוך הבהמה, והחכמים הורו להם לאיסור, ולכן דחה מצוי אצלם במקלח שלחם טריפות נ"כ בשעור ידוע, אבל אלה שלא באו לשאול מהחכמים

ודתת

היתה המריפות במקולין שלהם כמלתא דלא שכיחא כלל וחמיר נמצא אצלו רק בשר
 כשר, ולכן כנו חז"ל למבח כזה ע"ש המאורע, כשר" שבמבחים, כמו שכנו לרכב
 שפסקו לדמרא, רבנן מריפאי" (חולין דף מ"ט), וחשדו חז"ל דקא במבח, כשר
 כזה, שרק בשר כשר נמצא אצלו תמיד ולא מודמנה לו מריפה, וזה דבר הנמצע,
 ובמח הנסיבה היא שפסקי טרפות באות ליה ומורה דיתר לעצמו ומאכילן לנו
 מחסרן ידיעתו.

ונתתי את לבי לסדר את החבור הזה וקראתי אותו בשם רב מבחיא, אשר
 כשמו כן הוא רב ומורה למבחים בכל מקצעות הדינים הרחשים לדעת להעוסק
 בהאומנות הג'ל, וגם מלפנים היו מעמידים חכם להיות ממונה ע"ז, כמו שהי' ממונה
 על נסין (נסין דף ה: ר' אחי ממונה על נסין), כמו"כ היה אחד ממונה על
 המבחים, וזה מזכר בחולין שתי פעמים: נתן בר שילא ריש מבחיא דציפורי
 וברך נ"ח ע"ב העיד נתן בר שילא רב מבחיא דציפורי, והוא היה הממונה
 ומשגיח עליהם, ולכן קראוהו, רב-מבחיא, ועל שם זה קראתי לחבורי, רב-מבחיא
 ש:ם מסרת חבורי זה הוא שע"פ הספר הזה ידעו מה שראוי להם לדעת, ותרגמו,
 אותו בלשון זארגאני, כדי שיהי נקל ומסוגל אפילו לנשים ומי שאינם בני תורה,
 ופרקתי מאתי את עדי המחברים ושאר חשבונות של כבוד התורה שנותלים שאר
 המחברים בעוה"ז, כי כונתי וחפצי בזה לעשות את המזב והישר בעיני ד', ואמרו
 חז"ל באיכורא אפילו מלך מעיר, וכדי להראות באצבע את נבול האסור והמותר
 וכל הקרומים והחזמים האסורים, לקתתי לי לעור את ההצטלמות (פאטאגראפיע),
 ועשיתי תבניות וצורות מכל האברים הפנימיים כדי לציון באר היטיב ולהראות באצבע
 את המותר והאסור, כמו שעשה רבן גמליאל דמות צורות לבנות שבהן מראה את
 ההריומות הכזה ראיית? והקב"ה בעצמו הראה למשה זאת היתה אשר תאכל, עיין
 חולין מ"ב ועיין תוס' שם. מזה נראה שברברים אלו צריכים לראות את התבנית
 בעצמה כמו שהיא, ובמח הראה הקב"ה למשה גם את נבול חלב הכסלים והרבא
 דתותי מתני עם חלב הכליות, וכדומה. ובאופן כזה הגה ספרי זה רב-מבחיא
 הוא מציג גם את הבהמה לפניו ומראה לו כרב המראה להלמיד את זה תאכל.
 והגה לע"ע הנני מוציא לאור את ספרי זה, חלק א" ע"ד חלק הפנים והקרב, אשר
 לפי הרגיל כעת ברוב המקומות שוהו כל הבשר הבשר לאכילת ישראל. אכן כונתי
 ומשאת נפשי שיוכני ה' להוציא לאור גם את, החלק הב", הוא ניקור חלק האזורים
 נ"כ ע"י תבניות היותר בולטות ונראות בצבען המקורי, כל כזית בשר היוצא מיד
 המנקל, את צורתו הקודמת ותארז אח"כ לאתר הניקור, ובו רב טוב לבית ישראל
 שעד לעת כזאת מעטים המה העירות והמקומות המשתמשים בבשר מוחלק האזורים,
 מפני שאין המנקרים רוצים ללמד על אדות מעשה הניקור הזה. ועי"ז הכיר הבשר
 ביוקל מפני מיעומו וכמה פעמים נאלצים הרבנים לנכב דהתרים מפני שעת הרחק
 ועוד כמה מכשולים היוצאים משער הגבוה של הבשר כשר, כמו שפירש רש"י סוף

קדוש

קדושין על כשר שנמכרו, מפני סזיקי סייפות באות לידם ומאכילים לנו, מפני הפסד סמוך ודל, ומכש"כ בדורותינו שנלזה לזה שעת הרחק בבשר, שמכל הבשר הנשחט קיזב למחצה אינם רואים לאכילת ישראל מפני המריפות המצוי ותיל כומנו ע"י מריפות הריאה, ומן המחצה הכשרות נמצא בידנו, רק החצי שהוא חלק הפנים וחלק האחרים נרתה להמריפות מפני חסרון ידיעה בניקורו, וא"כ מכל הבשר הנשחט נשאר לצורך אכילת ישראל כמו חלק רביעי, וכאשר יתגלה הסוד ויהי לדבר האפשר ללמוד מתוך הכתב סדר ניקור עפ"י עורת הרבנים הגאונים שבכל עיר ועיר שליט"א, או תתבטל המועקה של שעת הרחק וגם ירד השער הגבוה מכשר כשר בשיעור ידוע.

והגני בזה לגלות דעתי ומחשבותי: שאין ברעתי לישא סכל משא ההוראה הזאת, בהיתר ניקור חלק אחרים עפ"י התבניות, ביהודי, מפני שגור הרס"א ירד סימן ס"ה שאין ללמוד סדר ניקור כי אם במראית עין (אף על פי שאופן הניקור על פי התבניות הוא דומה למראית עין, דהרי סומכין על זה בכמה דברים, עיין עין יצחק חלק אבן העזר סימן ל"א בענין היתר עגונה בהכרתה את בעלה המת על ידי הפוטורפיא, ועיקר המוס"ם של הלכה בענין זה יודפס בחלק ב'), רק שנכון אנכי לסדר את החלק הב' ע"י קבוץ חכמים של גאוני ומננו שליט"א, ולכן אני מעכב תחת ידי לע"ע לסדר את החלק הב' ואני מוציא לאור רק את החלק הראשון. והנה ידעתי מראש קושית העולם עלי ועל ספרי זה חלק הראשון: מאי קא משמע לן המחבר הזה? פשיטא! לכן הגני להעיר שלא עשיתי את חבורי זה בעד הרבנים הגאונים יחזו, כי אם עבור נעדרי התורה, אשר להם הדבר צריך ונחץ ביותר, ואנב אורחא הוא יכול להביא תועלת רבה להאברכים המתעדרים להיות רבנים בישראל ולא ראו ולא ידעו מקום הגלב האסור וצורת האברים הפנימיים וכדומה, שעל פי רוב נוהגים הרבנים בעינים כאלה כמו הילל בשעתו (פסחים דף ס"ז), הגח להם לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם — ועל פי התבניות האלו ילמדו ויוסיפו לקח בעת ראותם אח"כ, על נוף בשר הבהמה, את כל הדיעות ונתיצות להם. והמקום ב"ה יחוק את לבנו לתורה ונעלה ונגיע לאלה הימים המבורכים, אשר תמלא כל הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

המחבר.

בבקשה סכל ההגים בספרי, שכל דבר שלא יכשר בעיניהם ויהי להם איזה השנה, יואילו נא להודיעני, כי שניאות מי יבין, וארפים ואתקן א"ה בחלק ב'. ועל זה אני סומך, כי כל מי שיקנה את ספרי זה חלק א' ירכוש לו גם חלק ב', אשר זה החלק הראשון הוא כחצי שיעור כלי החלק השני, ולכן יש לי תקנה בעזר ר' לתקן את המעוות. ומי שיש לו איזה חספה ברבים במקצוע זה השייך להקצב, אגא להודיעני וארפים כשמו ושכר יד' כפול מן השמים.

ומכל

וסכל אל הרבנים דפקיעי שמייהו, אשר עיניהם תחזינה ספרי זה, אני מאלה ומבקש לעיין בו כדי לבדוקו למען יוכלו לשלוח לי את חזות דעתם ברעת תורה, אם אפשר לסמוך גם בניקור חלק האחרים ע"י תבניות כפי הצעתי הג'ל. וד"א אם יד"י נסית דעת רוב התשובות שכראי וכשר הרבך לעשותו, אוי אדפים בקצרה דעת האוסרים ורעת המתירים, יחד עם החלק הב'. אכן אם אמצא את הרוב נגד ההצעה הג'ל, אוי אמשוך את ידי מזה. ועיקר כוונת הדפסת ספרי זה עם התבניות האלה הוא בשביל שיה"י ראוי להעמדה והערכה לפני השקפת גדולי התורה שליט"א, שעל פיהו יוכלו להגיד את משפטם ע"ד החלק ב'.

והגני להעיר בזה: שאע"פ שאמנם כן כוונתי בהדפסת חלק א' מספרי זה הוא לשם התועלת של ספרי חלק ב' העתיד לבוא, מ"מ השתדלתי הרבה שימצא בחלק הראשון תועלת מרובה גם לשעתא, כדי שיה"י ראוי לבוא לעולם מחמת עצמו בלבד נ"כ: תבנית שלד הבהמה מביא תועלת מרובה לכל ההוגים בתורת השם, ח' ש"ס בהגיעם למס' חלקן, בכורות ועוד כמה מקומות בש"ס תאורנה עיניהם מזה, וכש"כ בתורי הישיבות יחד והאברכים המתעתדים להיות רבנים בישראל — שזה התבנית עם שאר התבניות נחוצות להם כנחיצת האור; השו"בים, משגיחים ומנקרים, כל אל ימצאו בו רב תועלת, וזאת התועלת הגדולה של המבוא — אשר כל עיקרו של הספר יצא לצדד דעת תורה במקצעות הדינים הנחוצים להם לדעת.

והגני קיבע מקום בזה לתפילתי עבור צאצאי יחז: בני בכורי המופלג וחכם במדעים בעל כדות תרומיות כמר בנימין וואינער יח' אשר במאמריאל במדינת קאנארא, ואינו העמוד על הברכה חברתו התמימה והיקרה בעלת סודות טובות מרת 'שינא חיה היא כלתי תח', ושני בני אשר אתי המה: הבחור המופלג ושלם כמר זאב וואינער יח', ובני הצעיר הבחור המופלג ושלם כמר נחמ' מענדל' וואינער יח'. מלכא דעלמא יברך יתהון יפיש חייהון ויסנא יומיהון ויתן אריכה לשניהון. מן רבשמיא יחא במערהון כל זמן ועירן, אמן.

אני אוסר את הדפסת ספרי זה על אלה האנשים מבני מדינתנו או משאר הארצות שירצו לחזור ולהרפס את ספרי זה כתכונתו עם התבניות או התבניות לבדנה, כלתי רשותי והסכמתי. וכל העובר על זה ענוש יענש על פי דת תורתנו הק', באשר שכל אדם יכול לאסור קנינו ויגיעו על חברו, גם עפ"י חוקי הממשלה יר"ה, המנינים על כל הקנינים הנשמיים והרוחניים של הכעלים מיד וולתם.

כ ת ב ת י :

Равнину М. Э. Вайнеру, Едвабно (Ломж. губ.).

ספר רב טבחיא

מאד עינים

התובה על הקצב להתחוק בראה שיהי תרדיא לדבר

ד, כי באומנתו ומלאכתו יש בה חלק גבוה ועבודת

שמים, שהרי הרבה דיני איסור והיתר במאכלות אמורות תלויים בה, יד קיום בתנחה

בו, והוא לכדו ואין איש אתו יודע ורואה את מעשיו כיא הקב"ה

בלבד, ועיזי ב) נאמר ויראת מאל' - ואם אן מורא שמים

עליו לא ישים את לבו לשינוי הדברים ומקרי המפיקות שיש

פישאל להחכם עיז ובהכרח יוציא טריפות מתחת ידו, ולא

ירגיש בזה, כענין שאמרו תזיל כל ג) מלחא דלא רמיא עליה

דאיניש עביד ולא אדעתיה.

מרם

ספר במלהמתה של

תורה, והוכיר שמה

שכן הוא המנהג בכל

ארץ אשכנז ביהם

פולגיה ורמיא שלא

למנות קצבים כיא

בעלי תורה חרדים

לדבר ד.

דערף מאכען א שאלה לחכם.

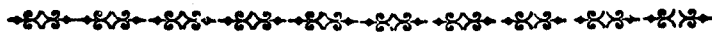
מבחיא רב גדר הקניין.

א.

מרים יגש המכת אל הבהמה לקנותה מן המוכר, יהודי או אינו יהודי, אם מצא את חברו עומד על המקח, אע"פ שעדיין מתולקים (ה) בהפסיקא, מ"ט לא יקרב אליהם ויש בזה משום הסנת נכול וגם גורם קללה (ה) לעצמו, ומדת הסידות היא שלא יעמוד (ו) עליו להביט ולהסתכל בו בעת המרים של הפסיקא, משום שע"י זה הוא גורם להראשון שיעלה את המחיר (נ"ט).

ב.

אם האינו יהודי המוכר את הבהמת שלו מגיד להקונה במסית לפי תוכו, בעוד שלא נגמר המקח, שהן אותו ואת בנו דהיינו שזה אם ובת או בן, או אפילו בזכר שהם אב ובת או בן, נאמן (ז) ואסור לשחטם ביום אחד, רק את אחד ישחט קודם הלילה והשני אחר תחילת הלילה. אבן (ח) אם לאחר

א.

ווען ער נעפינט דאס זיין חבר איז שוין געבען דעם מקח אין האנדערלס מיט דעם מוכר, יהודי אָדער אינו יהודי, וועגען די השוואה, אָבוואָהל זי האָבען זיך נאָך נישט אויסגעקלעבט, דארף דער צווייטער נישט אויסקויפֿען, דען דערמיט בערויזערס ער דעם גדר פון הסנת נכול. עס פאָרערט זיך נאָך מער פון דעם צווייטען, ער זאל זיך צווייגען צו מדת הסידות אין אין נאנצען זיך אָברוקען פון דעם מקח, דאמיט דער חבר זאל נישט זיין געצוואונגען דורך זיין שטעהן איבער איהם איבערצאהלען איבערן מעסיגען פרייז.

ב.

ווען דער אינו יהודי דערצעהלט (במסית לפי תוכו) אנדערעס, דאָס די בהמות וואָס ווערען יעצט געקויפט ב"י איהם זינען זי איתו ואת בנו, ד"ה מוטער און קינד, אָדער אפילו ב"י זכר, דאָס איבער איז דאָס בת אָדער בן פון דעם זכר, וועלכע דער קצב שטעהט אום צו קויפֿען, איז אָסור צו שעכטען די בידע ביום אָדו, נאָר איינעם פאר ווין-אונטערנאנג אין דעם צווייטען ווען די שטערען בעחיווען זיך שוין איפֿן הימל. אימפאלס ווען די רייד פון דעם אינו

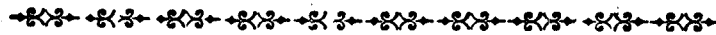
(ד) ה"ט ר"ל ושיין
פ"ח סוף ג.
(ה) ירושלמי קדושין
פרק האסור ר'
וירא מיקל.
(ו) כ"טבות ג' ע"א:
פגלאו דרדי דיינו
עשיית, ניש ברשי.
ומלת דסתברו דזו
שכן ראוי לעשות
ולקיים לכל התולכים
בתם דדק.
(ז) י"ד. ס"טן
סוף י"א.
(ח) ע"א.

לאחר שבבר נגמר המקח הודיע לו שזה אותו ואת בנו (ט) דברי חיים הל"ב, חידו' סי' כ"ג, יעשה שאלת חכם. וכל זה באינו מאמין לדבריו; אף אי ובש"ת שם א"ר ה סי' ב, והעתיקם בעל דרכי העובד בסמן זה ע"ש.

ג. אם קנה מן האיני יהודי את כל עדרו הזקנות עם (י) משום דהא בניי הילדות יחד, אף שאין מגיד לו כלום, מ"מ ידוע הוא ומכרח שנמצא בהם כמה זונות. אותו ואת בנו" ואם רוצה לשחוט (ט) אפילו רק שנים מהם ביום אחד יעשה שאלה לחכם.

ד. קנו שנים, זה קנה האם וחברו הבת, יעשו פשרה ביניהם מי ישחט ראשון ומי ביום השני. ואם קדם האחד ושחט חל האיסור על השני (י) וצריק הוא להסתין עד יום השני.

אם

אינו יהודי אין פאָרגעקומען צו דער צייט ווען ער האָט שוין אינגע-צאָהלט דעם אינו יהודי פיר די בהמות, און דער משא ומתן פון דער קניה אין שוין געענדיגט, ביי דיעוען פאל דארף מען טאכען א שאלה לחכם. דאָס אלץ איז גערעדט ווען דער יהודי גיט נישט קיין צוטרוי צו די רייד פון דעם אינו יהודי. ווען אָבער דער יהודי גלויבט און פערשטעהט דאָס ער זאָגט. אב"ת, אין עס אָסור.

ג

ווען דער קצב די גאנצע סטאדע, די יונגע און די אלטע, אלץ צוזאמען געקויפט האָט, פון דעם אינו יהודי, ווען איך ער זאָגט נישט דאָס עס געפינט זיך אונטער זיי, אותו ואת בנו", זאל ער פון זיי נישט שעכטען צוויי ביום אחר אָהן א שאלה לחכם.

ד.

דער איסור אותו ואת בנו אין נישט נאָר ביי דעם פאל, ווען דער זעלבער קצב שעכט פירע אין דעם זעלבען טאָג, נאָר אפילו ווען זיין חבר האָט געשאכטען אינגעס, אפילו אין אנאָדער שטאָרט, נאָר אין דעם טאָג, טאָר ער שוין דעם צווייטען נישט שעכטען ביי איהר דעם צווייטען טאָג.

וען

ס יד פי ט
 טיף ה
 ל שכיח סה' ה
 ס יד פי ט
 טיף ה

ה.

אם מוכר בהמותיו חייב לקצב אתר, מחויב הוא להודיעו כי
 שהם אותו ואת בנו, ואפילו אם מוכרם לשני בני אדם משני
 מקומות בשני ימים, מיט כל שידוע לו שישתמו ביום אחד,
 כגון במקומות שהיום-טבות הוא מונבל והקנן ביום ד'
 נשחמץ ביום ה' לצורה שבת ל, או שמכר האחד להתן
 והשני להכלה לסעודת תתנתם דכרור הוא שישתמו ביום
 אחד חל עליו להודיעם.

ו.

אף שלא העיד לו שום אדם על מציאות אותו ואת בנו
 בתוך הבהמות שקנה, רק שהוא מבין מדעתו שזה אותו
 ואת בנו ומכיר בהם מצד שהוא דבוק ס) וכורה אתריה או
 מצד שזה יונק מאתה, חוקה שהיא אמו ואמור לשחמם ביום
 אחד.

דין

ה.

ווען ער די בהמות אותו ואת בנו פערקויפט לעבעדיגע צו איין
 אנדער קצב, אדער ער האט זי צוטילם פיר צוויי קצבים פון בע-
 וונדערע געגענדען, אפילו אין בעוונדערע טען, נאר דאס איז בע-
 שטימט און זיכער דאס די יעניגע וועלען פירע שעכטען אין איין
 און אין דעם זעלבן טאג, צי אויף שבת אדער דאסגלייכען, ברויך ער
 דעם קנה, אדער ווען צוויי בעוונדערע קצבים קויפען, ברויך ער
 דעם לעצטערין קנה אויפמערקזאם מאכען דאס ער האט פריהער
 פערקויפט דעם, אהר" אדער דעם, בנ" אויף צו שעכטען אין דעם
 בעשטימטען טאג, און אלזא זאל דער לעצטער זיין בהמה פערצענען
 מיט דער שחיטה ב"י דעם צווייטען טאג פון יעניגענס בעשטימטען.

ו.

אויב ער פערשמעהט דאס די פאר בהמות איז דאס אותו ואת
 בנו, דורך דעם וואס זי זענען צוגעבונדען איינער צום אנדערן,
 אדער חיל ע זיינס פון אידר, דארף מען דאס אָנגערעכען פאר אותו
 ואת בנו אין נישט שעכטען ביים אחר

אויף

יהודי אומר שיש סכנה להאוכל מבהמה זו, הרי זו אמורה * באכילה, וחמיר איסורה יותר ממריפה, דזו אסור להאכיל אפילו לאינו יהודי צו גיל.

כל מקום שנמצא רופא כזה למטרה זו לבדוק את הבהמות העומדות לשחיטה אינו ק' רשאי הקצב להעלים מעין הרופא את הבדיקה, מכיון שהיא בחזקת מסוכנת ויצאה ככלל הרוב, ולא יאבד מבשרה עד שיתברר ע"י הרופא שאין בזה חשש סכנה (גיל).

ולא זו בלבד ר' אלא אף בבהמה שאיננה תולה והיא בחזקת בריאה למראה עינינו, מ"מ אם הרופא המלימד והבקי אומר שיש סכנה באכילת בשרה הן על כולה והן על חלק

נעדרם אן דאם די בשר פון דער בהמה איז געפערהליך צו עסען, איז די בשר אסור, אין מען דארף עם צו קמן אינו יהודי איך נישט פערקלי-פען, ווייל דערמיט קען מען ברענגען יענעם לעבען אין סכנה.

די שעכט-הייער וואס שטעלען אונטערן אויפזיכט פון חק-טערינאר (טייער-ארצט), דארף דער קצב די שוואכע בהמה פאר-שטעלען צו זיין אונטערזוכונג, אום דער קצב ואל נישט ברענגען צו א סכנה.

ווען איך דאס די בהמה בעניצט נישט קמן שוואכקייט, וואס מיר נישט-אויסגעשטורירטע דעם פאך, נעדרמען אן דאס פאר א נע-וונדטע, אבער דער טיער-ארצט ערקלערט איהר, די גאנצע בהמה אדער א טייל פון איהר, דאס זי בעניצט א קראנקהייט וואס קען אג-שטעקען

כי דבו דם ורעותיו תלוים בך ואתה נוטל את נפשו מחיר בצע מעשית שאתה נוטל ומכניס לך, ועל זה נאמר בתורה, "ארור מנה רעוה בטהר ואמר כל הנם אסף". חסר שקללת אל ואת תלוייה בך אם תעיו לבנך לעבור על פה שהעירותך. ומה נכבד מאד לקבוע בכאן אבן יקרה ספיר גורחה מה שאמר רבי שמעון בן לקיש ביהושלמי תרומות ח : אילו ובנת גרמך ללדאי הוית מובק לדון בדם? יקרין והבא ברמין קלילן גמכ. ומה נאמנו דברים אלו ולא מור אלא שגם חיי ורים ואחרים ניכ לא היה מוכי בעד שנים שלשה שקלים, ובמחיר ופדיון הבשר הארסי הוא אתה מוכר כמה נפשות להריגה בעד שיה טרופה עבור כל נפש. השכר והוהר בזה, השכר פן הספק ניכ, כי ספק סכנה אסור המירא סכנה סאיכרא ודי בזה.

א ארץ תריח א הרי נאמן רופא נבר אפי באיסור כח, וכמיל לענין שבת נאמן אף שזה איסור סקילה וכל זה סמנים סכנה והרי גם הכא הוא חשש סכנה ועיין ירד צח שיך סעף ב יפעכו קפילא נכרי מצד דלא מרעי נשמי, ועיין ירד קמו בחתה ח, באר היטיב ירד פ"ח.

צ) ירושלים תרומות פרק ח' ולא ישקה לתי.

ק) תי"ט ר"ג דוח בכלל ימות ונמצאו רעות, דבודאי הקנה נוכך דעתו על הרופא שנבדקה חה נגבת דעת.

ר) ואל יקל בעיניך דבר זה, וחלילה לך לאכול מזה בעצמך, כי מות שמת בסוד וזה בכלל מאבד איצ לדעת. והזהירה לנו ההורה על זה, "אך את דמכם לנפשותיכם אדרש", וכמיל לא יטטר הבשר הוא לאכילת אדם הן ליתורים והן לאגמי,

חלק מאבריה, הרי זה נאמן ואסור באכילה מדין תורה, ואם (ש) פהרם תני סי' כ"ב. נתערב מבשרה בין יתר הבשר יעשה שאלה לחכם (ג').

(ח) פה יד ט' סיף ע'.

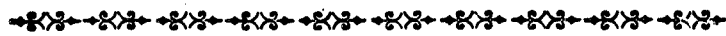
י"ב.

אף בבהמה הכשרה המתרת באכילה אם נמצא בבשרה מכה ובועה מלאה מונלא הן שזה בהכבד או בהריאה וכן בכל שאר מקום מבשרה, מתויב הקצב פרם שימכור הבשר הזה לתתוק (ש) ולהסיר את המכות והבועות האלו מן הבשר עד שלא ישאר מן הבשר המסולקל כלום.

י"ג.

אם נראה בה פצע ומכה מכעבע דם והאינו יהודי אומר שזה מפני שקפצה עליה חיה למורפה (ח) יעשה שאלת חכם. כמ"כ אם נודע לו שנעשה לה נתוח או דקירה בשפופרת (אינסטרומענט) כנגד החלל לשם רפואה, אע"פ שכבר עבר הרושם ונתרפאה החבלה, מ"מ צריך שאלה מהחכם.

האוונות

שטקען די וועלכע וועלען ניצען דעם בשר, איז ער נאמן, אין די בשר איז אסור דן ליהודים והן לאינם יהודים.

ווען איין עטוואס פאן דיעועס פערמישט זיך מיט אנדערע בשר, ואל ער מאכען א שאלה לחכם.

י"ד.

ווען ער געפינגט אין דעם בשר פון דער בהמה וואונדען, נדער פוילונג, אדער וואסער ארם מפות, ווען אייך די בהמה איז א פשרה און א געוונדען, דאך מוז ער פאר דעם פערקויפען דעם בשר די וואונדען אין די מפות ארויסשניידען און גוט אברייניגען.

י"ה.

ווען דער אינו יהודי ערקלעהרט איהם די סיבה פון דעם וואונד אדער דעם שניט וואס ער זעהט אייף דער בהמה, דאס ער האט איהר מציל געווען פון א חיה וואס האט זיך געווארפען אייף דער בהמה, אדער וועל זי האט געדארפט אפערירט ווערען פון איהר קראנקהיט דורך א שטאך פון א אינסטרומענט, אדער א מעסער-שניט וואס האבען געגרייכט בנז חלל הגוף, דארף דאס האבען א שאלה לחכם.

(א) יד נג פיה

(ב) איז סי' ה' מעף ד'

ד.

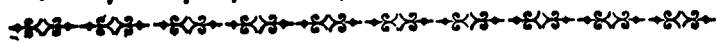
האוונות ובר אוונות הנקחים בשוק לפעמים נראה במקום העב והנכזה של השומן תחת הכנף כמין נפות ואדום, וזה מחמת הדקירות במחט שעושין המוכרים כדי לרמות את הקונה שתהי' נראה שמנה ויפה, ויש לתוש שמא הגיע המחט עד חלל (א) הגוף כנגד הריאה ויעשה שיה.

מ.

לאחר שקנה הבהמה מיד האיני יהודי אמר (ב) לו להניחה בידו עמ"נ שיסרם אותו, ואפילו אינו אמר לאינו יהודי בפירוש אלא דרך רמז, מ"מ אמר בזה. ואיסור הסירוס נוהג בין במהורים בין בטמאים וחיה ועוף כיוצא בזה, ולמכור לאינו יהודי בהמה לכוונה זו כדי לקנות מאתו אח"כ בחזרה יעשה שא"ל החם.

מז.

בהמה מעוברת של אי' בין נסה בין דקה ואין ידוע לו

ד.

בב די נקטו אין ענטקען (קאצקעס), וועלכע ווערען נקליפט פון מארק, נעפונט מען פיעל סאל דאס דער קנינדעל שמאלץ וועלכער אונטערן פלינגעל איז רויט און נעשוואלען, דאס איז, וויל אויף דער שמעלע האט מען מיט א נאדעל אָנגעשטאָכען, דאָס דער אָרט וואָל ווערען הויך און גראָב, אום דער קנה וואָל מינען דאָס דער עוף איז גוט פעט, און מעגליך דאָס עס האָט נעגרייכט פון דעם חלל הגוף, בריוך דיעועס א שאלה לחכם.

מ.

עס איז אסור איבערצולאָוען זיין בהמה ביזן אי', ווען נאָר דאָס די קניה איז שוין נעגענדיגט, אום דער אי', ואלל עס מסרס זיין (עגם-מאנען). ד"ה בעשנדרען די כלי התולדה, הן דאָס איז א בהמה טהורה אָדער אינה טהורה, למשל א פערד, עזעל וכדומה, איז דאָס די מעשה אָסור; אימפאלס ער וויל דאָס צום אי' פערקויפען מיט דעם ציעל, דאָס נאָך די בעשנדרונג וועט ער דאָס צוריק אים-קויפען דארף ער מאכען א שאלה לחכם.

מז.

ווען די בהמה של אי' איז מעוברת און ער האָט איהר נקליפט

הוד

אם מבכרת היא אם לא, אם קנה ע"י משיכה או האנדשלאג (א) ויהי תם כיום
 בלבד ולא נתן עדיין הכסף, מ"מ אם בתוך כך ילדה זכר. סג' א ולעין ה"י
 שם סז"ק ד. (ד) יודי סי' ע"ג.
 הרי זה ספק בכור ואינו רשאי לעזוב (ג) את הפרה עם העגל
 ביד הנכרי ולחזור מהמכירה. כי ישל בזה את חברו יהודי
 שיקנה מאתו בחוקת כשר ויעשה בזה שארת חכם ג"ל.

יז

העגלים בין ולד דקה או גסה ותיה אסור (ד) לשוחמו עד
 תחילת ליל שמיני, ולכן אם נולד ביום א' קודם שקיעת
 החמה נחשב לו מקצת יום הראשון ליום תמים ומותר
 לשוחמו בליל מצצ'ש"ק, שהוא תחילת ליל שמיני, היינו
 השביעי צריק להיות מעליע עד שתגיע תחילת הלילה של
 היום השמיני ולא במקצת היום השביעי, ואם יום השמיני של

דורך האנדשלאג אדער משיכה (אבנעפיהרט פון ארט), וזון איך
 ער האט נאך דאס געלד נישט אינגעצאהלט, און אידער ער האט
 די גרסה אבנענומען פון דעם א"י, האט די גרסה א זכר מליד
 געווען, ס'דאס איז א גסה ס'דאס איז א דקה, איז דאס א טעג
 בכור, און ער טאר זיך נישט אבזאגען פון דער קניה און איבערהאונן
 כ"מ איז יהודי דעם עגל מיט דער פרה צוזאמען, ווייל דערמיט מאכט
 ער א מכשול פאר א צווייטען יהודי וואס וועט איהם קייפען לשחיטה,
 און אויסער דעם היסט דאס אז ער גייעט איבער א ספק בכור לעיט
 יהודי, ב' דעם פאל דארף ער מאכען א שאלה לחכם.

יח

די עגלים פון א גסה, דקה אדער חיה, פון א יהודי אדער
 א"י, טאר מען נישט שעכטען פריהער ווי עס קומט דער אנטפאל
 נאכט פון אכטען טאג פון זיין געבוירען, ד"ה דער געבארענער יום
 א' פאר שקיעת החמה, קען מען די קליינע צייט פעררעבענען א טאג
 און אלוא איז שבת צו נאכט דער אנטפאל. ניכט פון דעם אכטען
 טאג, אבער ווען ער איז געבארען יום א' נאך דער שקיעת החמה,
 רעכענט זיך שוין, דאס ער איז געבארען יום ב', איז זיין תחילת
 ליל שמיני ונטאג ב' נאכט, ד"ה וואס דאן קען מען איהם שעכטען,
 און אויף אז ארט נעהט דער רעכנונג פון די איבריגע טעג פון וואך.

ה) אר"ח תנח, הענף חל ביום טוב ראשון אסור ה' לשוחמו משום טיקצה, עין פס"ג סניף ב. ואם חל יום השמיני ביום ב' יעשה שאלת חכם.

(ו) י"ד בו סניף ג.

אין י' סימבין על עדותו של אינו יודעי במה שהוא אומר שהענלים הם בני ח' ימים.

(ז) י"ד סימן א

סניף י"א, א"י

סימן צא סניף ד,

עין ביאר הגרי"א

בכנין נשבע לעבוד

ע! תקנת הקהל הרי

זה ט"ו נח שא.

תקנת ה' הקהל של כל עיר ועיר היא כמו דאורייתא, ולכן אם תקנו שלא ישחט אלא פלוני ואסרו הבשר וכדומה. הרי הוא בכל יחל, והש"ב העובר על זה הרי שחיטתו אסורה, והקצב הוא כמאכיל מריפות דאורייתא.

(ח) אר"ח חמח ..

(ט) ח"י ש"ג.

אם ח' קנה בהמה מא"י בימי הפסח אינו רשאי להעמידה בידו אם יודע שהאינו יהודי יאכילנה חמץ בפסח, וה"ה סי אצל ישראל עובר עבירה, בימי הפסח או לאחר הפסח, אם

ד' ידיעה זו וויסען דעם טאג' חוקן דער עגל איז געבאָרען. מוז זיין דורכאויס דורך א' ישראל. אָבער דאָס וואָס דער א"י, דער אינגענטומער, אָדער א' צווייטער א"י זאָגט איהם דעם טאָג, קען ער דערזיין נישט שעכטען אויף בשר דעם עגל.

ד' פערשידענע תקנות וואָס פיהרט זיך אין יעדע שטאָרט פון לאַנג, אָדער וואָס ווערט געשאפּען פון דאָס ני, דורך ד' מנהגים (פאָרשטאָנד) מיט דעם הסכם פון אָרטיגען רב צוזאמען, האָבען אויך ד' ועלביגע מאכט אין פערגלייך ווי א' מצוה סן התורה, אין אַלזאָ אַיב ד' תקנה פערבאָט ד' שחיטה פון יענעם ש"ב, אָדער ד' בשר פון יענער שטאָרט, איז ד' יעניגע שחיטה אָסור, און דער קצב וואָס אכטעם נישט ד' תקנה און פערקויפט ד' בשר לישראל, און זיין עגש גלייך ווי ער איז מאכיל בשר מריפה.

ד' בהמה וואָס ער קויפט אין ד' מעג פון פסח, טאָר ער נישט איבערלאָזען ביין א"י, איב ער ווילט דאָס ער וועט איהר שפּיזען מיט חמץ. און דער ועלבער אָסור איז נישט צו לאָזען ב' א' יהודי בעל עבירה, וואָס האַלט זיין חמץ בפסח און פערקויפט נישט

הישראל מוכר הבהמה הוא עובר עבירה ואינו מוכר חמצו
לאינו יודעי ויאכילה מחמץ שעבר עליו הפסח, ובקונה קודם
הפסח יעשה שאלת חכם באיזה אופן מותר להעמידה בעז
וגם יעשה שא"ה ע"ד התלב. כ"א.

י"ד נ"ס סע"ד
כ"ב
כ"ג
ל"ג ר"ה נ"ב כ"ב
כ"ג

בהמות וחיות המהורות המותרות לאכילה ידועים המה
לכל בר ישראל, והנולד מן המהור, מהור, והנולד מן
הטמא, טמא, אע"פ שיש לו כל סימני מהרה כיון שנולד
מטמא אסור, וכמו"כ אם הנולד מן המהור אע"פ שהולד
הוא דומה לממא בכל סימניו מ"מ מותר, והני מילי כ' דוקא
אם ראיתו שנולד מן המהור אז מותר, משא"כ אם לא ילדתו
בפנינו, רק שנראתה אותו כרוק אחריה של מהורה והולד מן
טמא אע"פ שהמהורה מניקתו, מ"מ אסור, וכמו"כ אם מן
מהור כרוק ויונק ממין טמא חוששין דלמא ילדתו ו' ואסור:
נישט ווי נאך דעם היתר פון חו"ל, און ער חיים אז ער וועט די
בהמה קארקומען מיט חמץ בפסח, אדער מיט חמץ שעבר עליו
הפסח, פאלס ווען די קניה איז פאר פסח ואל ער מאכען א שאלה
לחכם איף דעם איבערלאזען און אויף דעם קל"ב.

בהמות און חיות העלכץ וענען מותר צו עסען און נענוג בעי
קאנט, אין די וואס איז געבארען פון בהמה המהורה אין איהר קאלב
אויך מותר, אפילו אייב זי האט עהגליכקייט צו די יענע וואס זע
נען אסור באכילה. די געבארענע פון די בהמות הטמאות אין אסור
ווען אויך זי וענען פיעל עהגליך צו די קאלב המותרת באכילה. דאס
אלץ איז ב"י דעם פאל, דאס דער געבארען פון די קעלבער איז
פארגעקומען אין אונזער אנוועזענהייט, וואס מיר ווייסען זיכער ווער
זיין מוטער איז; אין פאל אבער דאס מיר בעהויפטען נאך אזוי.
דורך דעם, ווייל מיר וועהען דאס די ולדות וענען וערר צוגעבונדען
אין ווינען פון זי, איז ס'י, דאס א מין טמא איז צוגעבונדען צו א
מהור, אדער א מהור. האט זיך צוגעבונדען צו א מוטער וואס געהער
צו די בהמות הטמאות, קען ער נישט אָננעמען געזינט דאס צו האט
איהם געבארען און ער ואל מאכען א שאלה לחכם.

מותר

רב בדרך הליכה. טבחוא

(6) כיס דף 5

(ג) הינדן מצוה 8 .
עין שם מה
שכואר כל זה .

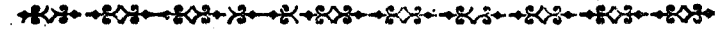
(ד) וזלן דף ל ע"א
שחם בה שנים
ועדיין היא מפרנסת
הרי היא כחיה לכל
דבריה ועיני תוספות
שם ד"ה והתנן .

(ה) רבד פשוט הוא
שוח בכלל אפרים
צכ"ה דאורייתא .

א. אע"פ שהתורה התירה שחיטת הבעל חיים והרינתם לתועלת האדם, מ"מ הקפידה התורה על צערם, כמו שאמרו ז"ל צער (6) בע"ח דאורייתא, ומתייבים אנו להרחיק את הצער מהבע"ח בין (7) צער דאורייתא עליוס ע"י מעשה האדם ובין צער דאורייתא עליוס ממילא, בין שהבע"ח הוא קנינו או קנין זולתנו. אכן הקצבים אינם נוהרים בתומרי חיים של הבע"ח. מפני שאומנתו בכך ועוד שסוף הבהמה לשחיטה וכינתה לנגד עיניהם המיד, לכן לא ידעו רחם ולא ירנישו בצער בע"ח. לכן צריך להזהיר ע"ז, להיות זהיר בדבר שלא לנרום צערם זולת השחיטה מה שהותר ע"פ התורה, ועד רגע (8) האחרון שלאחר הפרנסה יש להבע"ח כל תומרי חיים שאסור לצער אותם.

ב.

איסור (7) נמיר הוא מה שהקצב משים על כתפו שני

א.

אבוואהל דן תורה האם פרלויבט זיך צו בענגען מיט דעם לעבען פון די בע"ח אויף צו ערנערען דעם מענשען, איסור די שחיטה אבער, ווערערנד זי לעבט, שיצט זי די תורה און מער-באט דעם מענשען, דאס ער טאך זי נישט מצער זיין. צער בע"ח איז דאורייתא, און נישט נאך דאס ער טאך נישט פארארזאכען דעם בע"ח קיין צער, נאך אפילו ווען זי איז פון זיך נעפאלען אין א טיעפען גרוב, אדער זי איז נעפאלען אונטער א שווערען לאסט, מוז מען צוליעב דעם צער פון בע"ח נעקן אירר ראטעווען. אבער די קצבים, אונטער דעם איינפלוס פון זייער פאך, וואס קוקען זיך צו שטענדיג דעם סוף בהמה לשחיטה, איז דער לעבען פון בע"ח זעהר אנגעאכטעט ב"י זי, אפילו ווען זי איז נאך ביזן לעבען אלוא מוז מען עס איפמערקזאם מאכען און זיך וואס סערה בע-גרענצען די אכוריות'דיגע בעדאגראוונגען נעמען די בע"ח, און בע-אכאכטען די אלע דינים לויט די מצוות התורה הקדושה.

ב.

פיל מאל בענעדם זיך דער קצב מיט די פאך שאף עבען

נא

כבשים או שני עגלים, אחד מלפניו ואחד מלאחוריו והם תלויים זביז ברגליהם, וזה צעביה ואכוריות, ויש בזה גם משום השש מריפה של בוקא דאמטא דשף מדוכתיה, וכמ"כ יש להודר שלא (ו יוציא את העגל היונק להביאו לביתו ביום ר' עשיק כדי שיהי מוכן לו לשחיטה במוצש"ק, שאז נשלם זמנו והוא יום השמיני, כי מזונותיו של העגל עליו הוא ואסור (ו) לו לאכול סעודת שבת מרם יתן מזון דהעגל, ובודאי יעבור על זה ונס על איסור צעביה מתוך שאין לו פרה מיניקה או חלב כדי להאכיל את העגל, וכמ"כ בשאר ימות השבוע יודר מזה להפרישו מן אמו ולהביאו לביתו אם אי אפשר לשחמו בו ביום.

(ו) יצין בהפאת ישראל על משניות (ו) כל כתבי - סבילין מאן שלש סעודות, הראי לאדם - לא אדם, הראי לכהן - לכהן, דמסע מ סעודות לכהן הוא, מאי שאכור לו לאכיל קדם שיתן סעון לכהן. וצ"ל בירושלמי יבמות א' ב', כתובות פ"ד ח"י, סדרש כתובה אף אדם רשאי לקנות בהמה חיה יעוף עד שיתקין להם סעודת.

ג.

אם אין הקצב בעצמו מביא את הבהמה מתוך לעיר רק ע"י שליח, והשליח הזה חשוד שיכה את הבהמה מכה

ואז וזו מיט דעם לאסם פון א פאך בינדלעך האלץ: ער בינדט זיך בירען אן די פיס און לעגט זי אויף זיין אקסעל, דאס איבער זאל הענגען אויפ'ן רוקען און דער צווייטער פון פאָרנט, דערמיט איז ער עובר אויף צעביה און דאָס איז זעהר אכוריות'דיג, צוגלייך מיט דעם דארף מען זיך הימקען נישט אַברייכען דעם זויג-קאלב (עגל היונק) פון דער פרה מיט א טאָג פריהער און ברענגען צו זיך, אַזויא ער וועט נישט האַבען מיט וואָס איהם צו שפּיזען, ביז ער קומט צו די אַכט טאָג, וכש"כ אז מען מאַר נישט אַבנעהמען דעם עגל יום ר' עשיק אום ער זאל זיין גענעריט צו מוצש"ק, וואָס דאָן איז דער תחילת ליל שמיני, ווייל אויסער דעם איסור צעביה וואָס ער איז עובר, וועט דער קצב זיין געשטערט ע"פ דין אויף עסען די סעודות שבת, ווייל מען מאַר נישט עסען בעפאָר מען בעקוואַרט נישט די שפּיז פיר זיין בהמה (ונתתי עשב כשרך לבהמתך) (והדר) ואכלת ושבעת.

ג.

דער קצב וואָס צום ברענגען די בהמה אין שטאָרט בעניצט ער זיך כ"ס זיין פועל, דארף ער איהם אַנזאָגען דאָס ער זאל אַב-הימען

רבה בדרה הליכתו, יוהירו עזי משום צעב'ח, וגם משום חשש טריפה במכה אותה במקל עני חוט השדרה, ואם ידוע לו שאין השליח תושש בזה, אוי אמור לו למסור לו את הבהמה בידו ועובר על לפני עור.

(ו) כיס דף ה ואגן
חיותא לרע
האיך מסרינן
(ז) כיס דף לב
(ח) אריה סימן שמו
סניף יט.

אם נפלה בהמת חברו בכור או כפתת מתייב להעלותה ולהעמידה בלי (ט) שום תשלום נמול ואפילו בהמת אגני או של הפקר הדין כן, ואפילו בשבת (ס) מותר להעלותה, עיי שמשלים ומוריד שמה כרים וכסתות ונותן תתתי, רק שכשבת אמור להעלותה בידים

(י) שריע הנרימ
הלכות עברי
דרכים סניף יז.

ה. סוס (ה) המרשק בענלה והגיע למקום מקולקל או דהר נבזה ואינו יכול למשוך לבדו בלי שיעורוהו, אפשר שזה דומה

היטען די דיניט פון צעב'ח במין פיהרען די בהמה, ווייל אס'מעהר-סטען זענען די ארכיטער פון די קצבים זעהר חשוב (פערדעכטיג) צו בעווייזען גרויסע אכזריות נענען די בהמה וואס זי פיהרען איהר, איך פועל סאל אין דא א חשש טריפה ווען ער שלאגט איהר מיט א שטעקען איבער דעם חוט השדרה (רוקען-סארך). אויב דער קצב ווייס, דאס דער פועל ערפאלט נישט זיין אזורה, טאר ער ביי דער זאך מיט איהם זיך נישט שאפען, ווייל ער איז עובר אויף לפני עור.

ד. ווען ער זעהט א בהמה פון וועלכען מן דאס איז, דאס זי קוועלט זיך אין דעם גרוב אין וועלכען זי איז אריין, אדער אין אגני-אנדער ענען ארט וואס זי קען זיך נישט אויפשטעלען און ארויס-נעהן, דארף ער איהר ארויסנעהמען און בעפרמען גאר און שום בעלאהונג. די בהמה מעג זיין פון א יהודי אדער איי, און ווען איך פון הפקר, זענען מיר מן התורה מחייב זי מציל זיין.

ה. אז ער פערשטעהט דאס דער פערד וועט אויף דעם בארג אדער אזוי א שטיקעל וועג שלעכטע, און די הילף פון זיין אגני-טערשפארען די משא, וועט ער נישט קענען ארויפגעהרען, ווען איך דאס פערד און די משא נעהער צו א אינו יהודי, איז ער מחייב

לפריקה ומצוה לעזור אף לאינו יהודי משום צעבע"ח, שהאינו
 יהודי יכה את הסוס מכה רבה להכריחו למשוך יותר נכחו,
 וכשם שמצוה להציל בע"ח מצער שכבר נעשה להם אף אם
 זה ע"י אדם כגון פריקה, כך מצוה להצילם מצער שהאדם
 עושה להם עכשיו כדין או שלא כדין.

כ"ג דף ה וז"ל
 רבינו בחי על
 התורה בפסוק ובק
 משנה קדו כידכס
 גולי משנת חזא,
 הרי שוקקיד יעקב
 אבינו אצילו בשנת
 דתק בשנת רעבון
 להתויר כקף המשת
 של גוי וממלכה
 העשירה ככסף ואוכל
 לכרבה ויהודקים
 מדתו ואלחיו, ועין
 מה שצ"י רש"י
 בפסוק ויפתח
 הגמלים ותידי את
 ומשם.
 אורח חיים סימן
 שכ סקיף ר

אנחת ומעות קשורה בלב המון שהגזול וחומס מבעל בן
 דת זולתו אין זה חטא ועון נגד הדת, ולכן חשודים המה
 בעלי בהמות שמרעין בדרך הליכתן בשדות האינם יהודים
 ונזהרים בענין זה רק מהקדשות מעין האדם, ולא מרשות
 גבוה השונא גזל ואוהב משפט, ולכן אם הוא שולח להביא
 את בהמתו על ידי פועלו והוא אינו נזהר בזה אסור לו
 להקצב להביא בהמתו ע"י שליח הזה.

לא יביא את בהמתו בשבת אפילו מתוך התחום כדי
 לשחמה במוצ"ש. שמכין בשבת לתולט. כשמוביא אותה לא
 צו העלפצן איבער צעבע"ח, וז"ל ווען ער וועט נישט העלפצן וועט
 זיין נענוים דער א"י צו שלאָנצן אונערבארעמליך זיין בהמה זי זאל
 פיהרען אין שלעפען איבער איהרע מעגליכע כוחות.

איבער זיין גרויסע אוניווסענהיים, וואָס ער ווילט נישט, דאָס
 דער בענוצען זיך מיט פרעמדע פערמעגען פון דעם אינו יהודי אין
 אָסר גלייך אזוי ווי פון זיין חבר דעם יהודי, ערלויבט ער זיך, דער
 פועל פון קצב אָנצופיטערן די בהמה אויף די תבואה פון אינו יהודי,
 און ב"א אז פאל אין מחויב דער קצב איהם דיוקס צו פערבאָטען.
 פאלס ער ווילט דאָס דער פועל ערפילט נישט זיין פערזאָג, סאָר
 ער די שליחות איהם נישט נעבען, וז"ל ער איז עובר על לפני עור
 לא תתן מכשול.

דער אָנגרייטען די בהמה און פרענגען ביום השבת פון
 אויסערן שטאָרט אום צום שעכטען במוצ"ש אין דאָס אָסור, אין
 זען איך ער פיהרס איהר צוליעב איהר אינגען-גוי, סאָר מען
 נישט

ישים (עליה את בנדו או שק וכיוצא בזה שזה מחמר אחד
 בהמתו בשבת. כשהוא מושב' באפסר צדיק להזהר (י) שלא יצא
 ראש החבל מתחת ידו מפח למט', וגם לא יניח הרבה מן החבל
 בין ידו להבהמה כדי שלא יכביד עד שלא יניע בטפח הסמוך
 להארץ. ואם החבל ארוך יותר מדאי יברוך אותו סביב צווארה.
 ח.

(א) אי"ה שה סעי'
 כ"ב.
 (ב) אי"ה שם סעי'
 מו.
 (ג) יודי רצו סעי'
 סעי' ה' ע"ה שם
 ד.
 (ד) יודי רצו סעי'
 י"א.

אם מליך את הבהמה קשורה מאתרי העגלה או
 מצדי העגלה, אשר היא רתומה לסוסים, או בהמת אחרות
 שאינם מינה של זו הקשורה בעגלה בין ממאין בין מהורין,
 אם האיני יהודי בעל הסוסים מנהיג את העגלה מותר, רק
 שלא (י) ישב הישראל בתוך העגלה הנהוגה ע"י כלאים,
 וגם לא ילך בקרוב להעגלה והסוסים שלא ינהיגם בקול.
 כמריכ אם בתוך העגלה הזאת הניח הישראל איזה משא (ט)

נישט ארויפלעקען אייף איר דאס זי זאל טראָגען אייף זיך זיין קלייד
 אָדער דאָס גלייכען פון די נענענשטענדע, וואָס ער זעלבסט טאָר
 נישט טראָגען. דאָס איז איינע פון די אָבית מלאכות: מחמר אחד
 בהמתו בשבת. די קעט, דער צוים און די שמריק, מיט וועלכע ער
 פיהרט די בהמה, זאל ער אָננעמען ביים לעצטען ברעג, וועניג-
 סטען זאל מען בעאבאכטען דאָס עס זאל נישט ארויסשוועקען א טפח
 (דאָס איז 2 ווערשאַק). אין אלגעמיין דארף ער די שמריק אָננעמען
 דאָס זי זאל זיך נישט שלעפען ביי דער ערד, וואָס דאן זעהט אים
 ווי ער אלעין טראָגט דאָס, און עס איז נישט קאָנטיג דאָס דער
 צווייטער ברעג איז אָננעבונדען צו דער בהמה. אייב דער שמריק
 איז צו לאַנג, דאן זאל ער מערער טאָל פּערוויקלען אייף די הערנער
 אָדער אייף דעם קאָפּ פון דער בהמה. ה.

ווען ער האָט זיין בהמה אָננעבונדען צום פּוהר פון דעם אייט
 יהודי אייף צו ברענגען אין שטאָרט אַרײַן, טאָר דער יהודי אין דער
 פּוהר נישט ויצען אייב די פּוהר איז נעשפּאָנט מיט צוויי סאָרטען בהמת
 וועלכע זענען כלאים, און אייך נישט נעהן נאָהגט נעכען די פּערד אָדער
 נעכען זיין בהמה, וואָס דערמיט קען ער בעווערען דורך זיין אָנשרייען אז
 זי זאלען בעסער נעהן, וועט דאָס זיין מנהיג בכלאים. דאָסגלייכען ווען
 ער האָט אין דער פּוהר פון אייט יהודי יוועקגעלעגט איינעם פון די
 בעיה

או בע"ח והאינו יהודי מנהיג העגלה מותר להניחו רק שלא (ט) יד סמן ג
 יקרב ללכת בצדי העגלה כדי שלא נהיג את המוסים או את (ס) שיהי בית הד
 השור ע"י הקול וכדומה. כמ"כ לא יקשור שני מינים אפילו
 מהורים כמו רחל ועגל עז וצבי, ואפילו עופות משני מינים
 כמו אווז ותורנגולת וישראל מושכם ומנהיגם אפילו בקול הז
 אמור משום כלאים. מ.

אם מו"ק את הבהמה בעגלה ונשמטה מן העגלה כמו
 שהיא קשורה ונפלה (ט) על הארץ, לא ישחמנה טרם יתיר
 אותה ותלך הילוך יפה. כמ"כ אם נשאה על כתפו ונשמטה
 ונפלה לארץ כמו שהיא קשורה צריק ג"כ להתיר אותה
 ולבודקה אם תלך הילוך יפה כמו בתחילה. גם בעופות
 דינא הכי בנפלה מן העגלה ורגליה קשורות או שנפלה
 ממקום גבוה עשרה מרחקים שהוא 20 ווערשאק יש בזה איסור
 נפילה, ואם יש איזה שינוי בהילוכה יעשה שאלת חכם
 ובכלל (ט) הוזה הוא אם הוחלקה הבהמה על גבי הקרח בבת
 אחת ונעשה שינוי בהליכתה. לא ישחמנה מבלי שאלת חכם.

בע"ח, אדער אנדערע זאכען, איז נישט קיין איסור וואס דער איד
 יהודי פיהרט די פערד מיט דער צוגעבונדענער בהמה צום
 פוהר מיט זיינע זאכען אין דער פוהר, אבער ער טאר נישט נעמן
 נעכען די פוהר. די טאר מען נישט שפאנען צוזאמען עופות פון
 פערשידענע מינים: למשל ענטען מיט הויגער אוי דאס גלייכען.
 און זיי טרייבען צוזאמען, דאס איז אסור משום כלאים. מ.

ט"ל מאל טרעפט דאס די בהמה אדער אנדערע בע"ח, וואס
 דער קצב פיהרט זיי אין פוהר צום שעכטען, פאלען ארויס פון
 פוהר, אזוי ווי זיי זענען געבונדען אויף דער ערד אראב, אדער
 ווען ער פיהרט עופות אין זיי פאלען פון פוהר ארויס, טאר מען זיי
 נישט שעכטען, אידער ער מאכט זיי לויז און זעהם צו געהען. ער
 מיט דעם קראפט ווי פאר דעם פאל, זאגטס איז דאס מריפה, ווייל
 דאס הייסט נפילה. דאס גלייכען ווען די בהמה פאלט אויפן איד
 אדער א גלייך מיט א שטארקען פלוצלינגען פאל און ער זעהט א פערענ-
 דערונג אין אידר נאנג, דארף ער פאר דעם שעכטען מאכען שאלה לוחמ

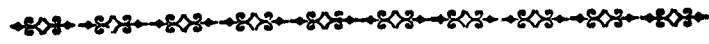
רב דרך הרביצה טבחיא

(ב) יד יד פי בת, פני יד.

(ג) עין שיה נפתח צבי העתיק מתבר פני דיה, בפני נח את פי.

יודר שלא יקשור כל (א) רגליה של הבהמה כבת את בשעת הרביצה ורק יעשה בדרך זו: יקשור שני רגלים של צד הראש זה לזה, ואח"כ ימתח את התבל כלפי רגל את מן האחרונות ויכניסה בתוך התבל ולפנים, ויכרוך הרגל בהתבל, ואח"כ יכניס ראש התבל לבין הקשר של שני הרגלים שמלפנים וימתח את התבל עד שתגיע רגלה הקשור' להיות, ויא לרגליה שמלפניה ועי"ז תפול הבהמ' בנחת.

ואופן הקשירה המבואר לעיל לא הוכשר רק בבית המטבחים שאיננה מרוצפת שהשור נועץ צפרניו בשעה שטפילים אותו שע"י מיוסד ההיתר שאין בו חשש רימוק אברים. אכן בבית המטבחים שהרצפה חלקה יש בו חשש רימוק אברים, וכמעט שקשה למצוא היתר לאכול מן הבשר ההוא, מפני שעיקר היסוד הנפילתו בבית המטבחים אין בה חשש, הוא משום דנועץ צפרניו, ובבית מטבחים כאלו נפל היסוד (ג) הזה, ויש מן היראים שנמנעים מלאכול בשר בהמה מטעם זה. לכן המוב והמעולה להגויג לחובה ככל אלו המקומות את אופן הקשירה עפ"י שיטת הר"ד דעמבא ז"ל, אשר מלבד זה שאנו מתייבים להורקק לזה מצד הכשר הבשר, כדאי וראוי לנו להורקק לזה ולבטל את אופן הקשירה הגהוגה מכבר, מפני תרעומתם של בעלי החמלה, ה"ז צעבע"ח שבכל עיר ומדינה, שבאים בתלונה על מכשירי השחיטה שהם באופן אכזרי, ויש לחוש שע"ז יחוצז להתעורר

א
בני דעם לענען די בהמה צום שעכטען. דארף מען זיך די- מען מען זאל נישט בינדען אלץ פיער פנים אויף איין מאל, ווייל דורך דעם ארם בינדען פאלט די בהמה פלוצלונג מיט איין מאל, איז דאס א חשש נפילה. דער געזעהגליכער ארם בינדען איז דאס: ער בינדט פריהער די פאָדערשטע 2 פנים און דערנאָך ציהט ער דעם שטריק צו איינע פון די אונטערשטע, דאן ציהט ער צו די צוויי פאָדערשטע און איינע לאָזט ער איהר לוי, אויף דעם ארם פּרעסע ער איהר אז זי מוז זיך לענען אויף א זייט, און די בהמה פאלט דורך די בעווייקונג פון קצב, אָבער זי האלט זיך אַ ביסל צו בני דעם פאלען און פאלט נישט מיט איין מאל.

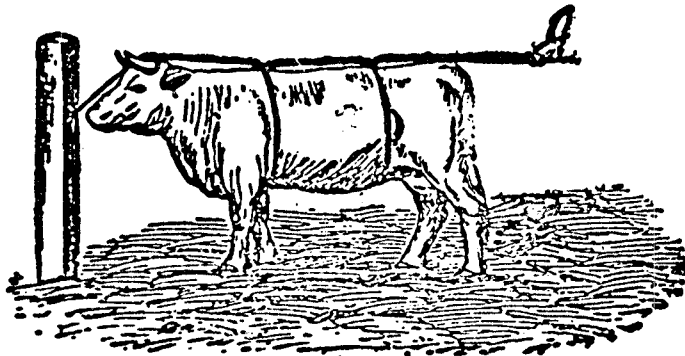
דער

להתעורר ולקום בטענות מהוך מכשירי השחיטה על גוף השחיטה. והגני להצני כוח את פרק הקשירה עפי שיטת הר"ד יצחק בי"ד אהרן דעמבא ז"ל.
והודו אופן הפלת הבהמה:

האופן הפשוט לנרזם לבהמה, כי תשכב מעצמה על הארץ יקרא בשם הפלה על ידי קשורים. נוטלין חבל שארכו כעשרים ארשין, בקצהו האחד עושים קשר של מטרים (כלומר לולאה שבנקל יהדק על הקרנים ובנקל יוסר מעליהן). את הקשר ישימו על קרני הבהמה, ואת החבל יוליכו לארכו של העורף והשררה עד כלפי אמצע החזה מאחורי התפוס. שם עושין בחבל דמות וזית לשמאל הבהמה וכורכין בו את גו הבהמה סביב החזה כריכה אחת, וארזי כן מביאין את קצה החבל אל תחת הוית ומציאין אותו מלמעלה, ומוליכין אותו לארכה של השררה עד כלפי אמצע הבטן ומקום הירכים. משם כורכין בו את הבהמה פעם שנית כעין כריכה הראשונה, אבל את הוית השניה עושין לא לשמאל הבהמה, כמו בכריכה הראשונה, כי אם לימינה, ואת קצה החבל מוציאין לעומת העצה החוצה. אם נחפוץ כי תפול הבהמה על צדה הימני, או נתוץ לעשות את הכריכות בסדר שהוריתי פה ולא להפך. את קצה החבל העורף מן הכריכות ימשכו שני אנשים לצד שמאלם, בשעה שראש הבהמה קשור אל הטבעת הקבועה בקרקע או אל העץ וכדומה. על ידי משיכת החבל יהדק שתי הכריכות אשר תקפנה את החזה ואת הבטן, ועל ידי הלחץ והדחק הזה תפול הבהמה על צדה הימני אחרי רגעים אחדים מעצמה על הארץ על נקלה, בהשקט ובנחת ותושיש באותה שעה את רגליה, אשר נוכל לעקדן או באופן הנהוג ורק החבל צריך להיות נמשך עד אחרי העקדה. אם נמשח בכורית את הקשר אשר לעומת העצה או ימעט החיכוך ותקל ההפלה.

למען הקל ביותר את מעשה ההפלה נוכל לחבר במקום הוית הראשונה של החבל ובכריכה הראשונה שכלפי אמצע החזה, הוא לערך במרחק ארשין אחד מקשר המטרים) טבעת נחושת קטנה, אשר פיה יגדל מעט מעביו של החבל, ודרך פי הטבעת הזאת מביאין את החבל היוצא מתחת החזה, ומוציאין אותו למעלה להוליכו משם לארכה של השררה לעשות בו את הכריכה השניה.

והודו ציוד הכריכות בתבניתם על הבהמה כמו שהיא קשורה בקרניה אל העמוד:

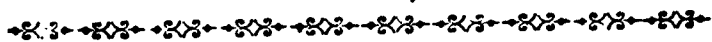
ב.

כבר בארנו שעד רגע האחרון שלאחר הפרנס נודג דין צעבע"ח, ולכן גדולה מאוד המכשלה בזה שקושרין את הבהמות כמו שעה גדולה לפני זמן השחיטה ולפעמים הבהמה קרובה למיתה מחמת לחיצת אברים הפנימים וכן שוה"ב עד בוא זמן השחיטה, ולכן אם נעשה איזה עיכוב בהשחיטה מתייב היא להתירן מחדש ולצמצם שלא יעשה הרביצה עד סמוך לשחיטה. ואל יהי הדבר קל בעיניך שהרי התירו לחלל שבת (באיסור דרבנן מפני צעבע"ח שרוא דאורייתא).

(ג) שכן ק"ח צעבע"ח דאורייתא מכל כלי דרבנן אפי' דאורייתא ומכל דרבנן.
(ד) יד סימן טו סוף יד שח"ב אחרת לשניה ותיקן כיד אפרים על ידו.

ג.

אם באפשר יודר שלא לקשור הרבה בהמות לשחיטה בפעם אחת בבית המטבחיים כדי שלא ליכנס בחששו צמקה דריאה מפחד השחיטה וקול נותרת הבהמה שלפניה, ולפתות

ב.

דער קצב דארף זעהן זיך נישט הילען מיט דעם בוגרען די בהמה מיט א גרויסע צייט פאר דער שחיטה, ווייל פועל מאל מרעפס דאס מען פרינגט זעהר פועל די בהמה דערמיט; דאס איז אכזריות און א איסור צעבע"ח. מען דארף דאס אין בקטראכט געדעקן, דאס מען האט כתיר געווען א חילול שבת דרבנן, איין מציל צו זיין א בהמה פון אידר צער, אום וויפועל מערר דארף מען זיין אבגעקום נישט גרם זיין אליין צו מאכען די בהמה אזא צעבע"ח.

ג.

דער דריפען פון די אינגעשאכטענע בהמה, מיט דעם שמראם בלום וואס שפריצט ארויס פון בית השחיטה, ווארפט ארויף א גרויסען שרעק ארויף די צווייטע בהמה, וואס געפינגט זיך נארגס פון די קרשטע, וואס דאס ברענגט צו א חשש פון צמקה דריאה און דערצו איז דאס צעבע"ח. דריבער מוז מען זעהן זיין זייט מעגליך, דאס די לעבעדיגע בהמה זאל זיין וואס ווייטער אבגעקום פון יענע בהמה וואס מען שקטט יעצט. וועגטעמענס זאל

יכוון את ראשה לצד אתר שלא כנגד בית השחימה של חברתה ויש בזה נ"כ משום צעבוע"ח. וכש"כ נבי עופות שאסור לקבוע מקום השחימה כנגד הכרוב ס' מלא עופות. משום צעבוע"ח, וגם משום צמקה הריאה שיש" באת השש גדול שקשה הבדיקה בריאה של עוף.

הכשר שחיטה.

א.

אין מקדישין בזמן הזה ולכן בפרום הפסח כהיות שם חג הפסח רגיל על דשון בני אדם מודמן שהקצב אומר ט' להשר"ב בעת שחימת הכבשים וכדומה. שחוט לי פסחי" או קרבן פסחי" או שזכר שם קרבן אתר יעשה ע"ז שאלת חכם.

ואל מען דעם קאם פון די לעכערדיגע אויסדרעקען צו איין אנדער זיט פון דער איינגעשאכטען האלו.

דאס גלייכען דארף מען בעאבאכטען ב"י די עופות דאס מען טאג נישט שעכטען אין דער הנהגה-שטיג, איבער דעם צעבוע"ח, און דערצו אין דא דער חשש פון צמקה הריאה נאך פועל גרע-סער, ווייל די ריאה פון עוף זיצט פערשלונגען צווישען די ריפען-במעד, וואס מען קען שווער אנטערקען ווען עס איז צמקה הריאה.

א.

אין די נעהנטערע טעג צו פסח, ווייל דער ווארט פסח" ווערט שוין מעהר אריינגענומען אין די שפראך, טרעפט, דאס ב"י דעם שעכטען וואנט דער קצב צום שו"ב שעכט סיר מ"ן פסח" אדער, קרבן פסח". ד"ג אין מיטען יאהר ווען ער רעדט זיך איים, שעכט סיר דעם קרבן" אין בערזפט אויף זיין בהמה דעם גאמען פון אמנע פון די קרבנות, דארף ער מאכען א שאלה לחכם.

(ג) עין שחיה דמי
מלכואל חלק ג
סימן סא, ועין
בטרוח כד ליב שחי'
עשה במקום בקופץ
ותולש השחי'
ופירשי משום חשש
הלכה.

(ג) יודי כב סע'
ה ועין בספר
דח על יודי מה
שהעתיק בסימן כב
אות ד' סע' תואר
בשה.

(ד) יודי כסו יא.
(כ) שמה סעף ח.

ב.
התובה לנלח צוואר הבהמה ולרחוץ במים היטיב כדי
שלא יהי' שמה שום עפרורית ויפנם הסכין והי' ברכה לבטלה
וגם (ג) שלא ימצא שמה שער או צמר תלוש מחשש הלכה.

ג.
אמר לתתוק בהורידין עם הסכין לאתר השחיטה כל
זמן שהבהמה מפרכסת פן עיזו יבוא לנמור שחימת מיעוט
סימנין ויטריף את הבהמה משום שהייה במיעוט בתרא (ג)
ולכן יש לעשות זה ביד או בקוף. אכן אם נתתו ונתפרדו
שני הסימנים פירוד נמור עי' השחיטה או מותר לתתוק
את הורידין גם בסכין כדי שיצא הדם מהר.

ד.
אסור (י) לקבל את הדם של הנשחט בכלי, ואם הדם
צריך לו יעשה שאלת חכם באיזה אופן מותר לאסוף את
הדם שחיטה בכלי. אכן (ס) דם חיה ועוף לא יקבל בכלי כדי
שלא יבא לידי טריפה.

ב.
די האלו אין די שמעלץ פון מקום שחיטה, דארף וקרען
אויסגעקאלט אין גוט געוואשען, ראמיס עס זאל זיך נישט געפינגען
דארט אן דער שמעלץ קיין זאמר, אָרער אנדערע זאכען, וואָס קען
מאכען א פעהלער אין סכין של שחיטה.

ג.
די האלו-אָדערין (וורידין), ווי לאנג די בהמה יאז נאך
מפרכס, טאָר מען מיט קיין מעסער נישט שנידען נאָר איבערדיי-
מען מיט די הענד, אָדער מיט א האַלץ, נאָר ווען ער געפינט דאָס
די בידען סימנים דער קנה אין וושט ווען ער גענצליך דורכגע-
שניטען אין אַבגעטרעגט אינגאנצען, דאן מען ער איך מיט א סע-
סער די חרדין דורכשניידען.

ד.
אויב ער וויל זיך בענוצען מיט די בלוט צום האנדעל, און
אלוא וויל ער צושמעלען א כלי במים האלו בעת דער שחיטה,
דארף ער מאכען א שאלה לחכם, אָבער די בלוט פון איין עוף
אָדער

למכור לעכרים בכל אופן, שהוא מבטל בזה מצות כסוי דם (ו) דק סק •
ועין דרכי תשובה
ז"ל מיטן כח סניף
מיד •

ה.

אם לא יצא דם מהעוף הנשחט או מהחיה, ואח"כ
כשהביאם לביתו אחר שכבר עבר גם הפרוס ונתק את (ו)
הזורדין יצא הדם הבנוס לשם, צריך (ו) לכסות אותו הדם
בלא ברכה.

ו.

לא ישחוט ולא ימית את הבהמה כ"א ע"י שריב הבקי
בהלכות שחיטה אפילו אם צריך לו הבשר. לאינם יודים.
ובמקום פסידא כגון שהיא מסוכנת ואין שוחט מווסן לפניו (ו)
יכול להמיתה אף ורק שלא בדרך שחיטה כ"א ע"י עיקור
סימנים באופן שיהי' נראה לכל שנגלה היא.

אָדָּר אַ חיה טאָר מען אפילו אין א בלי נישט גונעמען, ווייל דער-
מיט אין ער מבטל די מצוה פון כסוי דם.

ז.

פיעל מאל טרעפט דאָס די שחיטה פון עוף אין גרינג נעשאָב-
מען, אין עס ווייזט זיך קיין בלוט בעת השחיטה, נאָר דערנאָך בעת
מען ברענגט צו הייז און מען שניידט אָב די האַל-אָדערן, ניסט
זיך אַרויס די דם שחיטה וואָס אין דאָרט נעווען פֿערהאַלמען, דאָרף
מען דאָס מכסה זיין מיט ערד ווי עס אין דער דין ומנהג פון דער
מצוה כסוי דם, נאָר קיין ברכה נישט מאַכען.

ח.

דער קצב אלמן וועלכער האָט נישט קיין קבלה אויף שחיטות,
אין אָסור אז ער זאל שעכטען א בהמה, ווען אויך אז ער דאָרף די
בשר פאר אינם יהודים. און פאל ווען די בהמה אין א מסוכנת און
אינדער ער וועט צו איהר ברענגען א שריב, וועט די בהמה דער-
ווייל אלמן זיך ענדיגען, מעג ער יע דערשניידען זיין בהמה, אָבער
נישט מיט דעם נעוועהגליכען ארט שחיטה, נאָר איהר טיימען
אָדער דורך א מעסער-שטאָך אין האַרצען אָדער די סימנים שניידען
אָדער דורך הלדה פון אונטען אויף אַרויף דאָרויך עס זאל קענטג זיין
דאָס דאָס אין גבֿלה.

ג. נמ תולין דף ל ורי הוא כחיה לכל דברי ותא דמותר לחתוך סבית השחיטה כשהיא מפרכת, המעם דגדחה צבכליח משום תולתו של האדם ורפואתו יתלויה בזה. ועיין ישי שם דף לב סבית השחיטה שאינו מותר הפשט ידיל. ועיין עוד ונחים דף כו ע"א פירכה, ועיין תולין קכא והרובעה חייב ושם כתוס' דית אבי ועל כל פנים הוא נגדר אכוריות.

א. לא יתחיל בהפשטה ונתוח כל זמן שהיא מפרכת (א). רק שמותר לפסוק את הוורידין באופן שאין חשש משום שהייה במיעוט בתרא, דבזה אין איסור משום צעבועיה. מפני (ב) שבזה מקרב מיתתה, וכמריכ בערב יום כפור אעפ"י שאין שהות מ"ם לא ימרט הנוצה בעוד שהעוף מפרכת (ג). ואם העוף שוהה למות יבנה על ראשה ויקרב בזה מיתתה.

ב. אין פורעין הכסלים על הכשר בעוד שלא נצטנן תלב שעליהם מפני שהוא נמוח ונבלע בבשר (ד). וכמריכ יזדר בבית המטבחים שלא יניח את הבני מעים על השולחן או האצטבא המיוחדת לכך, טרם יבדוק וינקה היטיב את החלב הדבוק בהלוח משורי חלב הפריסה ושאר החלבים שהניח אתמול שלא יתערב בהשומן, ומכשיב שלא יניחם זה על זה בעודם חמים, שעל ידי זה נבלע החלב דשם

ה. י"ק סעיף א סימן כב. ג. עיין אהע"א סימן יא בהגה. ד. תולין דף לא י"ד סימן סד סעיף יח.

א. אוי לאנג ווי דער בע"ח צאפעלס (מפרכת), מאר מען נישט שנדרען קיין בשר פון איהר, און די' די' פעל נישט אבמאכען, זאגדערן אויפשנדרען די האלואדערן (וורידין) מען מען יא, נאך מיט די בעדינגונגען ווי עס איז פערשריבן אין הכשר שחיטה סעיף נ"ו, ווייל מיט דעם אויפשנדרען די וורידין פערקורצט מען איהר דעם קוואל (צער). און דיוקם ברויך מען בעאבאכטען ערב יום כפור במ די כפרות, דאס מען זאל די פערערן נישט פליקען אוי לאנג ווי דער עוף צאפעלס. אימפאלס ווען די צימס איז קורץ און דער עוף צאפעלס לאנג, קען מען דורך א שטארקען קלאפ איהר קנדיגען ניקער.

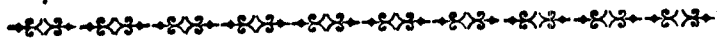
ה. ד. ככלל. שאמרו ז"ל תולין הסכה צריך שני בליט עיין י"ד סימן יד סעיף יז. נהגו פנקרי בשר לנקר כסכין אחר ועיין בהג"א שם.

ב. די טיילען בשר וואס האבען אויף זיך תלכ, ווי לאנג זיי האבן בען נאך די נאטירליכע ווארעמקייט מאר מען נישט ארויפלעגען אויף בשר בשר, ווייל די ווארעמקייט שמעלצט דעם חלב און דאדורך קען די בשר בשר אינזאפען דעם חלב. דאלוז דאס וואס דער קצב צירט

בהשומן וממעם זה יש לאסור מה שנוהגים הקצבים (1) עין דבני משה
 סימן טז .
 והוציא חלק מחלב הפריסה דרך הקרע שכנגד החוח, (1) ת"ס סימן רכח
 סיניף ה' .
 הוא הקרע שעושה השורב, כדי להושיט את ידו דרך שם
 לבדיקת פנים, והחלב הזה נשאר תלוי וכולט מכווץ בתוך
 הפרצה דתוקה הזאת שכזה מבליע החלב בבשר הכשר עי
 חום הטבע, ודוחק הבשר משני עבריהם, ואם עבר ועשה
 יקלוף (1) משני עבריהם בכל מקום שננע החלב הנצ
 בהבשר הרוא.

ג.

מה שנוהגים הקצבים לנפת בין העור והבשר של עגל.
 וכבש הוא איסור נמור (1), ואם הקצב הנופת הוא לקי באיזוח
 מחלה המתדבקת יש בזה גם משום שפיכת דמים, שברית
 שפתיו ימית את האוכלים מבשר הרוא ושם לו מות בסיר
 וגדול עונו מנשוא. ואם נמצא משרת כזה בביתו של הקצב

ציהט ארויס א טייל פון די נעץ, דורך דעם שניט פון דעם בויד,
 אום צו זעהן אויב די בהמה איז גוט פעט, איז דאס אסור, ווייל די
 טייל חלב בלייבט שוין אינגעפרעסט צווישען די פלאנקען און די
 פלאנקען זאפען איין דעם ווארעמען חלב. אויב ער האט דאס יא
 געטוהן דארף ער פון בידע זיטען פלאנקען, וואו דער חלב האט
 נאך אגעקריהרט, אבשטילען פון די פלייש א דינעם הויט. די דארף
 מען דעם טיש פון שלאכט-הויז וואשען און רייניגען די אגעקלעב-
 טע חלב וואס פון פרוהער, און דערנאך מען מען אהין לעגען די
 כשר'ה כשר טיש די געדערמע; אבער אויך דא דארף ער די טיש-
 לען וואס האבען אויף זיך חלב נישט ארויפלעגען אויף די כשרה .

ג.

די עגלים און אפטמאל אויך די שאף, בלאזט אויף דער קצב
 דאס פלייש אום עס זאל איסועהן גוט פעט, דאס איז, אנאה, און
 ער איז עובר אויף, לא תיג'. אבער נאך מעדר און גרעסער איז
 זיין פערברעך, ווען דער קצב בעווצט א אנטשעקענדע קראנקהיט
 און ער בלאזט אריין זיין אסהעם און די פלייש, דאן פערניפטעם
 ער די מענשען וואס בענוצען זיך מיט די פלייש און דאס איז א
 זינד פון שפיכת דמים. איספאלס ווען דער פועל פון קצב איז דאס
 דער

מתויב (ה) להוציא מביתו מכיון שהמשרת הוא הנופת והוא תולה עובר הקצב על לא תשים דמים בביתך.

(ה) הרים סימן הח סעיף ה יחד כהנה סי קיו וק כל דבר.

ד. אם שוחט את בהמה לאכילת אינם יהודים, מים מתויב (ב) לבודקה כדי שידע משפט התלב שנחלב בתוך ני ימים מן הפרה הזאת, אכן אם אין לו תלב סאתה רשאי שלא לבודקה.

(ב) תשובת ביה שאלה ס.

(י) סד יד סימן לא.

ה. בהמה שמסכבת (י) בראשה חייבת בבדיקה מן הדין, ולכן בשעה שמבדיל הראש מן הנוף, יעשה סימן בהראש הנבדל, כדי שלא יתערב באתרים, גם יציין את הבשר השייך לראש ההוא, ואם ימצא מים בהראש ידע איזה בהמה אמורה.

(ג) שאל ומשיב חלק ב סימן מה גירש מה שכבד האיר די

ניני בשי המסנות להרכבים כהדרין פיו ב, ש כח ב המעם ליציאת בעלי דינין לחוק שלא ישאו פנים לאחד כבעלי דינין, ואיך איפה הדברים קיחה אם באלו הדינין שהיו שלמים ככל הכילות אלה חשיב לנשיאות פנים ככ"ס בשיב שיש לתוש שיטא אח גני הקצב הטוב כנגד ובפרים נדברים ה ת ל ו י מ

בכנרא ושיקול הדעת ש"ס לתוש לנכות דעתו להקל ע"י זה הכנה שמוסד כנגד אשר מסגו לתמו ובגמטו יקח רחשוכ שכחוכ לכנו משה

כן, ובאמה לכנו ח"ס ח"ו. ע"ש שהארין.

ו. תקנה גדולה תקנו גדולי החכמים (ט) בדורות שלפנינו דער בלאוער פון די פלייש אין ער בעקוצט א קראנקהיט, אין מתויב דער קצב איהם אבצושאפען, און ווען נישט אין ער עובר על לא תשים דמים בביתך.

ד. אייב ער שעכט די בהמה צום פערקויפען מריפה לאינם יהודים, דאך דארף ער לאוען בודק זיין די ריאה, אום צו וועסן צו די מילך וואס ער האט נעמאלקען אין די דריי טעג פאר דער שחיטה, צו דאס איז בשר.

ה. די בהמה, וואס דער מוח אין דורך א קראנקהיט צושמאלע צען אייף וואסער, דרעהט זי אום שמענדיג מיט דעם קאפ, אלאז דארף דער קצב ביים אבטמילען די קאפ פון דעם נוף, פון אזא בהמה, מאכען א סימן אין די קאפ, דיג אין דעם נוף וואס נעהערט צו דעם קאפ, אום דאדורך צו דערקאנען נאך דעם, אז ער וועט נעפניגען וואסער אין קאפ, וועלכע די מריפה איז.

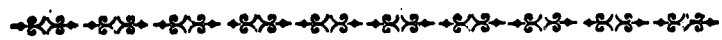
ז. פועל יודישע קהלות העמען אב די תקנה וואס נחלים וחכמים האבען

ה. פועל יודישע קהלות העמען אב די תקנה וואס נחלים וחכמים האבען

ה. פועל יודישע קהלות העמען אב די תקנה וואס נחלים וחכמים האבען

ונתקבלה תקנתם בכמה מקומות שלא יעמוד בעל השור על
 שורו בעת בדיקת הריאה. וכשיכ שלא ינפה בעל הבהמה
 בעצמו את הריאה בשעת הבדיקה כי מתוך שהוא חס ובהול
 על ממונו וגם בלי דעת יכלא את הרוח בקרבו ויעצור
 בנפיתה ברנע הנחוץ לבדוק מקום הריעותא. ולכן אף
 באלו המקומות שלא חלה תקנתם כדאי וראוי לקיים את
 התקנה הנ"ל שבדיקת הריאה תהיה שלא בפני הבעל-
 בהמה, ומכש"כ בנפיתת הריאה שהקצב נופו לא יכניס את
 עצמו באחריות נסיון כזה להיות נופח בעצמו, שקרוב
 הדבר מאד שע"פ פי הדין (אין הבע"ד בעצמו נאמן ע"ז.
 ולפעמים במקום שהבדיקה היא חיובית יש לחוש בזה משום
 חשש מריפות.

עין נכוחת דף
 לא ריש גנים
 פ"ב ועין רמב"ם
 פ"ה מחלטת פ"א
 ה"ז ועין עירובין
 פ"ג ע"א צורבא דרבנן
 ועין נוה ה"ה כה"ק
 ש"פ ה"ו פ"ה-אינה
 בודקת ועין כרתי
 ופ"תי שחילק בין
 ת"ה ל"מי שא"ו
 בן תורה ח"ה ל"א
 מה"טן לנשיח.

האב"ק מתקן נעווען, דאס דער קצב זאל נישט שמעקן דערב"י פ"י
 די בדיקת הריאה פון זיין בהמה. דאסגל"כען ווערס נאך מעד"ר
 אבנעדיגס דאס אויפבלאזען די ריאה זאל א צווייטע פערזאן דאס
 טאכען אבער דורכאויס נישט דער אייגענטימער. און ווער עס פער-
 כאנט נאך א נעוויסען מאס יראת שמים דארף די תקנות שמרענג
 אבדויטען אפילו אין די מקומות וואס די תקנות אין נאך נישט אייני-
 געזיירט געווען. איבערהויפט וועגען דעם אויפבלאזען די ריאה,
 דארף קיין קצב נישט נעהמען אויף זיך אזא שווערע פערזאנלעך-
 טונג, וואס ער וועט נאך אליין נישט שפירען און נישט בעמערקען
 דאס ער וועט א גרויסע זיגער בענעהן, ווייל איהם וועט זיך דאכטען
 דאס ער האט שוין גענוג געבלאזען און דערמיט קאן ער אנבע-
 מערקט (בשונג) מיטברענגען א חשש מריפה.

סדר הבדלה.

כנ"ל, והלא להר"מ כל בבהמה אינו מסיר
 החלב דבבר חלב בן ט' חי אסור, ושיטת
 רש"י בטעם סיחור החלב של שליל היא פ"ס
 התריב את כל החלב אשר על הקרב ולא
 את השליל, ולפי זה אין לך כלל טעמא
 למה דמו אסור דהיתר החלב הוא מד
 אחר דאשם ופתי כליות אחר רחמנא ולא
 ד' כליות ואי חלב שליל אסור הרי ד' כליות
 עיין שם בתוי"ט ובמפרש"י, אך דם נשאר
 באיסורו, אך לשיטת הרא"ש ולשיטת הרמב"ם
 קשה למה לא הותר דמו של שליל בכלל חלב
 דהרי להרמב"ם בן ח' חי וכן ט' מת מודה
 דחלבו מותר ומימ דמו אסור ומאי שנא?
 וגראה לענין בטעמו של דבר עפ"י דאנוריק
 חולץ ל"ג אמר רב יהודה אמר שמואל
 חלב שהבשר חופה מותר שכל הכסלים
 ולא שבחוף הכסלים, שכל הכליות, ולא
 שבחוף הכליות, וכן דרשו שכל הקרב ולא
 שבחוף הקרב, וגראה דגויה"כ שזה תנאי
 בחלב שיה"י מוגלה ולא שיה"י בשר חופה
 ולכן בכל מקום שהבשר מכסה אותו נחבטל
 דין החלב ממנו אעפ"י שאלמלא הבשר יש
 בו כל סימני חלב, שהוא תוחב קרום,
 ונקלף, מימ אש פ"פ איזה סיבה קרום על
 החלב קרום של בשר וחפה אותו פרח דין
 חלב ממנו, כמו תרבא דתופי מחנא
 דאמר אב"י בטעם האיסור שמחנא, פרוק.
 מפרקו"י משמע דאי לאו הכי הו"י מותר,
 ועיין הו"י חולין ל"ג דה"מ אמר אב"י,
 ועוד שם ל"ג דה"מ בני לחיטו"י שחפסו
 לדבר פשוט דגדר החלב שיה"י גלוי מן
 הבשר, ועיין פרישה על הסור יו"ד ט'
 ס"ד שכתב בפירוש דאף שה"י בחלב כל
 הסימנים היינו תוחב, קרום ונקלף, מימ
 אש בשר חופה אותו מותר מלך גויה"כ
 שכל הקרב ולא שבחוף הקרב, וע"כ בזה
 היסוד נבין היטב מה נשתנה דם מן
 החלב דהרי הקפו הו"י סנהדרין דף פ'
 ז"ל

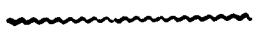
ט"ר אנש לסדר הבדלה החלב מן
 הקרומים אלינה בזה גרנ"ר אחר
 מחידת שלי בענין גדר החלב ויסודו.
ט"ז יו"ד ט' י"ג ט"ז ג' דה"מ ובסור.
 הטעם הא דחלבו מותר ודמו אסור,
 כתב הרא"ש לפי שהוא נבלע בכל הגוף
 וחשוב כדם האברים של הבהמה עלמה,
 וכתב הט"ז ע"ז ולר"ן לבאר למה לא
 נחשוב גם החלב כחלב עלמה של אמו?
 וביאר בזה "שהדם שבעובר מתערב עם
 הדם של הבהמה עלמה שבעובר נהווה
 וניזון ממנו אי"כ לא עדיף מדם הבהמה,
 ע"כ. והר"ן כתב בטעם הדבר דכל בבהמה
 תחלבו מרבה החלב דבר אכילה הוא משאי"כ
 דם דבר שתי"ה"ה הוא, והגה לפי שיטת
 הרא"ש אין כרת על אכילת דמו של שליל
 וכשי"כ בדם שחיטתו שאין זה אלא כדם
 אברים ואולם הרמב"ם פ"ו מה מ"א הלכה
 ה' פסק דחייב כרת על דם חלב של שליל
 ועיין כסף משנה שם בדעת הרמב"ם ע"ד
 דם שחיטתו של שליל, ובדבר חלבו ידוע
 הוא שיטת הרמב"ם שפסק דחלב בן ט'
 חי חייב כרת, ובבן ח' חי ובן ט' מת
 מודה, מימ פ"ז הלכה ג', ושיטת הרא"ש
 ושאר הראשונים דחלב בן ט' ג"כ נותר
 בשחיטת אמו ומימ פסק בחולש חלב מבן
 ט' חי והוליא לחון חייב וכבר הקשה
 הרא"ש לנפשו דאי"כ כיון דהוה דין חלב
 במעי אמו אי"כ אף לאחר שחיטת אמו
 אמאי נותר, ואי משום כל בבהמה, דיו
 שיה"י כאמו שאין שחיטתה מתיר את חלבה,
 ומי"ן שזה גויה"כ, וזו הקושיא קשה גם
 להרמב"ם דמודה הרמב"ם בחלש מבן ט'
 חי והניח בפנים ואח"כ שחט אמו מותר
 זאת התני"כה כב"י ס"ד בדעת הרמב"ם,
 רק שאר החלב של הבן ט' חי אסור,
 ואי"כ קשה דיו שיה"י כחלב אש? ולהכי
 אי"כ לתרן תירונו של הרא"ש דגויה"כ הוא

למיד עובר ירך אמו מפני מה וולד פריפה מותר? ותרנו דבכל דוכתי עובר ירך אמו, רק לענין פריפות דתלוי בחיות והניובר יש לו חיות בפני עצמו לא הוי ירך אמו. ואיך הרמב"ם לשיטתו שפסק עובר ירך אמו (פי' מטבדים) וקשה עליו ג"כ קושיא בגיל ונריך לתרין דלענין פריפות אינו מלטרק לאמו שהוא בעיניו בפני עצמו, והשתא ניחא הכל בסייד דבאמת חידוש הכתוב כל בבהמה הוא בא רק להמיר השליל בשחיטת אמו דאלמלא הכתוב כיון שהוא יציא בפני עצמו לא ה"י נותר בכלל שאר חב"ה של הבהמה, אכן לענין הדם והחלב של השליל בזה הוי השליל כאחד מאבריה של האם דזה אינו תלוי בחיות, ואיך אילו נמלא חתיכה של בשר בתוך מעיה של הבהמה ושמה בפנימיותה נמלא שמה גם חלב תותב, קרום, ונקלף בכל התנאים, היינו מתירין החלב מלד בשר חופה, ואיך זה השליל של שאר דברים הוא ירך אמו הוי כמוספת בשר בעלמא בתוך גוף האם ומלטרק לעובי בשר הכסלים שלה וכדומה ולכן חלבו הנמלא שמה מותר מלד שעל הכסלים ולא שבתוך הכסלים אכן דם הנמלא שמה פשוט הוא שאסור דהא אפילו אם אמנס עובר ירך אמו ונלטרק לגופה איך גם דם הנמלא בתוכפת הבשר הוא דם ככל שאר אבריה ואילו נמלא חונה יתירה בה או שאר אבר נחיר את דמו? ועפ"י יסוד הזה מובן שפיר לכל אחד כדאית ליה מפני מה דדם אסור והחלב מותר: להראיש דמתיר את חלבו מלד כל בבהמה מובן הדבר היטיב שאין הפסוק הזה יכול להמיר את החלב רק מלד עובר ירך אמו וכמו דלענין שחיטה והוא איסור אבר מן החי ניהר מלד, כל בבהמה כמריב חלבה, כיון שבעת השחיטה ה"י העובר בענין אמו וחו ה"י מלטרק לתוספת בשרה וה"י נקרא חלב שתחת הכסלים פרח איסור חלב

מאת השליל ולכן אף נמלא אחיב ב' ט' חי וחור ונתגלה חלבו מן הבשר, החלב שבו מותר מלד הרל, אכן דמו לא הותר מעולם ולא ינא מכלל גדר שאר האברים דאעפ"י שטובר ירך אמו, מימ לא עדיף מירך אמו ודל, ופשוט, וכמו"כ לרעת הרמב"ם בכן חי חי וכן ט' פה כיון דאין לו חיות ואיך מלטרק לבשר הכסלים של אמו ומותר החלב מלד חלב שבתוך הכסלים, ובכן ט' חי כל זמן שהוא במעי אמו אין על חלבו כל דין חלב מלד שהבשר סוגר עליו ואינו מנולה כגיל שהוא חלב שבתוך הכסלים, דלגבי שאר דברים העובר ירך אמו, אכן כשטולד וינא לתוך אף לאחר שחיטת אמו הרי חור ונתגלה ממסגר הבשר של אמו ולא גרע זה מתרבא דמותי מתנא דאסור מפני שמתגלה פ"י הילוך הבהמה, וכסברא זו פליגי הראיש והרמב"ם ויש לי לדבר בזה הרבה ואצ"מ, וכשנדקדק בלשוננו הזהב של הרמב"ם הוא מבאר טעמו ויסודו כתיבת החלב של בן חי חי וכן ט' מת ובאיסור של בן ט' חי, דזה לשוננו בפ"י מה' מ"א הלכה ג' השוחט בבהמה ומלא בה שליל כל חלבו מותר, ואפילו מלאו חי מפני שהוא כאבר ממנה, הרי שברור מלנו שדורא באבר ביטנה ומובן הוא אם המלא תמלא חלב בלאחד מאבריה אף שיהי' בו כל תנאי החלב דמימ יהי' מותר דהרי הרמב"ם פסק שם הלכה חי חייל כל מקום שתמלא חלב והבשר מקיף אוסו מכל סביבו ולא יראה עד שיקרע הבשר הרי זה מותר, וזה מטעם שעל הקרב ולא שבתוך הקרב, אכן בכן ט' חי הרי מעתה הוא בעיניו בפני עצמו וינא לאויר העולם ונתגלה ממחילת בשר אמו לכן פסק הרמב"ם דאם שלמו לו חדשיו ומלאו חי חלבו אסור וזה שאמרו בגמרא חדשים ואוירא' גרמו דשיקר הוא, אוירא' וכל זה לענין סימני החלב.

אך לענין דם מוק הא דלא מהרי
 מה שהוא ירך אמו ואסור רק שבוה
 שונה דעת הרמב"ם מדעת הרא"ש דאילו
 להרא"ש דמו אסור מדר דם אכרים בלבד.
 דכמו שלא ילא העובר מכלל ירך אמו.
 אפילו לאחר שנקרע ומלאו בן טי חי לאחר
 שחיטת אמו לגבי חלבו מדר גזיה"כ דכל
 בבהמה ולא חזר עליו איסור החלב מדר
 חיותו בעלמו. כמו"כ לגבי הדם נשאר
 כדינו כירך אמו בבן טי חי לאחר שחיטת
 אמו ולא הוי רק כדם אכרים. אך לדעת
 הרמב"ם לשיט' דלאחר שילא ממעי אמו
 חזר דין החלב עליו באיסור כדין שאר
 חלב דעלמא מדר עלמותו וחיותו של העובר
 שעתה אינו ירך אמו. כמו"כ חזר להיות
 עליו דין הדם מדר עלמותו ולכן פסק שחייב
 כרת על דם הלב של השליל ודיל [ויוכל
 להיות שזה איסור דם בכרת על דם הלב
 מן השליל בבן טי חי אפילו כשהוא במעי
 אמו ג"כ. דשאני דמו מחלבו לדעת הרמב"ם
 דגם חלבו של בן טי חי במעי אמו הוי
 אסור רק שהוא מדר בשר חופה אותו
 משאי"כ כדם וליע]. אך לפי זה יקשה לכל
 השיט' כיון דכל זמן שהעובר במעי אמו
 כולי עלמא מודי דלא הוי חלב מדר דזה
 חלב ששל הכסלים ולא שבתוך הכסלים.
 אמאי חייב בהושיט ידו למעי הבהמה
 והוליא את החלב הלא זה החלב הבשר
 חופה אותו? והנה באמת להרי"מ לא קשה
 כלל אפי"פ שגם הוא פסק בפיו מהי מ"א
 הושיט ידו למעי הבהמה ותלש חלב מבן
 טי חי והוליא ואכלו חייב. מ"מ הרי הנאי
 התנה ודרוציא: ועיין תוספי חולין דהי"מ
 לדברי וברין והרשב"א פרק בהמה המקשה

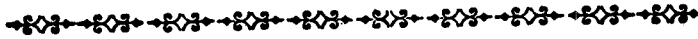
ועיין ב"י סי' דהי"מ הושיט ופיין סוד
 תוס' חולין ק"ג דהי"מ דאיסור חלב חס
 לשונם והא דאמר חדשים גרמו ולא אוירא.
 אוירא דבהמה לא בעי. אבל אוירא דחלב
 בעי. פ"ש דכל הראשונים אמו ביסוד
 הדבר דדוקא תלש והוליא לתוך. סא
 דמקרי חלב דבעי אוירא. אבל בי"מ
 בתוכה ואח"כ שחט את אמה אפי"פ שלדעם
 הרמב"ם כל שאר החלב שבבן טי חי אסור
 זו החתיכה י"י מותר והטעם דבהיותה
 במעי העובר פרח דין חלב ממט ועליה
 לא חזר עוד. שלא ילא לחון. ולא טלדה.
 ונכנסה בכונן בשר בעלמא. וזוה מודם
 הרמב"ם דהחיותך מעובר שמוחר מכל
 בבהמה ומדר עלמותה אי"ל לקבוע עליה
 איסור חלב דאין בה חיות והבן. אך זה
 החלק שהוליא לחון הוי כילוד לפי שחיטת
 אמו וכמו שחלב בן טי חי חזר וניער
 דין החלב שבו מדר שילא ממסגר הבשר
 כמו"כ אם חלק אי מן החלב נתגלה וילא
 לאויר חזר וניער איסור חלב עליו ולגבי
 זה החלב של החלב שתלש הוי כילוד. ואף
 שאין בו חיות מ"מ הרי. חדשים ואוירא
 יש בו ואילא לדוגו כחלב בן טי מס שהרי
 מחי בא. וכמו"כ הוא לדעת הרא"ש
 דאפי"פ שבהיות החלב במעי העובר לא
 נקרא חלב אף שהוא בן טי חי מ"מ לריך
 אוירא ג"כ משום התנאי ששל הקרב ולא
 שבתוך הקרב. כ"ל. מ"מ אם הוליא
 לחון. דעה יש אוירא וגם חדשים
 ומגזירת הכתוב. כל בבהמה אי אפשר
 להתירו מדר דעדין לא נשחטה אמו לק
 חייב ודיל ועיין תוס' חולין דף ק'
 דהי"מ אבל:

(6) חלק ג.

א. בהבדלת חלק הפנים מחלק אתורים צריך לדקדק ולצמצם מאד בזה וכמ"כ בהבדלת הפריסה מהקרב ושאר הח"כים לפי מה שנבאר, באשר שנבול השומן והתגלב קרובים זה לזה בתוארם ובמקומם ובנקל יטעה האדם בזה אם לא ישים האדם את עינו ולבו על כל מש"ח ידו בהסכין לתתוק במקום המסוים. והקצב שנמצא אתרו חלב אפ"ל כשעורה (6) מעבירין אותו מפרנסתו ונוטלין את מחיתו מפני שזה איסור חמור ויתן אל לבו את גודל האתריות שמוטל עליו באם שיולוז בזה הרי הוא נותן את נפשו ונפש ב"ב בערבון שהחלב איסורו בכרת ולא יסמוך בענין הזה על הרגילות והמנהג עד שידע בבירור שנעשה כהלכה.

ב. בראשית מעשהו להוציא את הקרב מן הבהמה כשהיא תלויה היא מוציא את ההלחולת ממקום קביעותה אצל התור שכנגד האליה שמה היא מוקפת חלב מכל צדדיה ושמה

א. ב"ב דעם אבטמילען דעם פארער-טיל, די נעץ (חלב הפריסה) און דאסגליכען ב"ב אבריינגען די אנדערע חלבים פון די כשרות, ואל דער קצב לענגען די גרעסטע אייפמערקזאמקייט, דאס ער ואל די חלב נוס אבריינגען און נישט איבערלאזען פון דעם חלב ב"ב די כשרות, אפילו אין די מאס פון א גערשמען, ווייל דאס איז זקדו א איסור חמור. דער קצב ואל נעהמען אין בעטראכט, דאס געגען דעם פערוועהן פון חלב איז דער לעבען פון איהם ועלכסט ווי איך דאס לעבען פון זיינע קינדער אין משכן, דאס ער ואל נישט לידען חלילה דעם עונש פון, כי כל אוכל חלב ונכרתה—אלוא דארף ער קענען דארטן ווי איהן א לעבענס-פראגע, און נישט ארויסלאזען פון זיין האנד ב"ב ער וועט זיך איבערצייגען, דאס ער האט אלץ געטהאן ווי דער רבן איז.

ב. די מאסטרעם (שמש-קישקע), ז' איז רוני און ארום-פרייג. נעלט מיט ואלב הכסלים, דאס געגען די עליה פון וועלכע ז' קען זייט

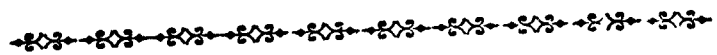
עיקר (י) חלב הכמלים, שזה החלב לצד פנים של האליה, ולכן צריך לנקות את החלב הנספח להמעי הזה מבחוץ מה שעל נבי הקרום הזה לנמרי. תוך מה שהוא רגיל ליטול מאתה את הגיד עם הקרום מכל היקפה באורה אמה כמנהג (עיין בתבנית, ז' אות ג נ) ואח"כ יטול ויסיר מאתה את הקרום בכל סביבה עם הגיד האדום באורה אמה והשומן (י) שתחת הקרום מותר, ותותף את ראש הכרכשתא במקום דבוקה לצד פ הזבעת כמלא ד' אצבעות ומשליכין זה משום מיאוס.

(ג) עין נ"י סימן סד כתב מהרי"ן חביב אפשר שימעה ויחשוב ש ה ח ל ב שלצד פנים האליה מותר יטול מהאי דער .

(ג) רמ"א ז' ד' זימן ס"ט ס"ג פ"ו תיין בשו"ע ז"ם השני סימן סד .

(ד) ירד סימן סד ועיין בהידוש ר"י זקבא אינו ע"י ירד ס"א .

המעי שיוצא מן הקיבה באורה אמה הוא עיקר (י) ריש מעי, ולכן צריך להסיר מאתה את הקרום בכל היקפה, וגם לגרר ולנקות אותה מן החלב לנמרי מכל מעיפי החלב שעליה באורה אמה ויש תותכין ומשליכין אותה לנמרי (תבנית, ט' ריש מעי).

במים ארויסציהען מימנעהסען פון דיעוען חלב. אלוץ דארף סען דאס דער קצב זאל איהר אברמינגען ערשטענס פון דעם חלב, אייסקער דעם דארף סען פון איהר אראַכציהען דעם קרום רוגר און ארום, צוזאמען מיט דעם הייסען אדער ב"ח ד' מאס פון איין אמה, דאס איז 12 ווערשאַק. און ד' שומן וואָס נעפּינגט זיך אונטער דעם קרום איז מותר (וועה דעם תבנית, ז' אות ג נ). דער מנהג איז, אז אין ד' מאס פון 4 פינגער ד' ברייט פון ד' שמש-קישקע אין דעם לעצטען עק וואָס זי איז ברייט אליוה נעוועסען, ווערט פון רינגקייט וועקען אַב-נעשנימקען אין סען ניצט עס נישט צום עסען .

ד' נעץ לאום איים איהרע ברענגעס צום קיבה, און איך פער-שפרייט זי זיך נאך וועטער אין האלס זיך צו אן ד' ערשטע דארעם, וואָס ציהם זיך ארויס פון קיבה, אויף אַ ערך אַ אמה, דערנאָכער דארף סען דעם קרום וואָס ארום איהר, און ד' דעם חלב וואָס אונטער דעם קרום ב"ח ד' לענג פון אַ אמה, אלעס נט רינגען עס זאל אויף איהר קיבן צוזינגעלע חלב נישט בלייבען. אנדערע שניידען אַב דעם סתל דערעם אין ניצען דאָס נאָר נישט (תבנית, ט' ריש מעי).

פ) עין בית יחוק
היא סוף כל
שם ברוך ניקוד פוסד
לוי שאמה להסד
הקרום של העד
הכבר סנד שחלב
הפריזה סנה עלוי,
ועין ירד סמן סד
ביארד הגריא את
י כמעט איסור חלב
הדבוק לטרם תחת
חפריסה שן הוא
השי, תוחב, קרום,
נקלף, שכל אל' הדי
חלבים שם, תוחב
הוא הפריסה, קרום
הוא הקרום סתחת,
ונקלף הוא סח
שקילסן כהדבוק
לטרם.

ד.
הפריסה שקורין נעץ-טיילע, זהו חלב המכסה את
הקרב האמור בתורה, צריך לקלוף בדיוק ובצמצום מכל
קצותה במקום חיבורה להמעיים מבלי שישאר מאימה
להריש מעיא, וכמריב להקיבה ולהחלחלת, וכמריב על
הכרם לבין בית הכיסות, ששמה מקום חיבורה ותבנית ד.
אות א א א א.

ה.
חלב הדבוק בכרם תחת הפריסה והוא מסתעף כמו
ענפים צריך לקלוף אותו יפה. וגם הקרום פ) שעליו וצריך
לפתוח הכפולים ולהסיר את החלב שבין הכפולים. מן
הקיבה צריך להסיר כל חלבו מכל היקפו הן שמעל הקשת,

ד.
די נעץ (טריפה לילעך), דאס באנגענענס דער קצב באלד
ווי ער שפאלט נאך אויף דעם בויד פון דער כהמה. דאס איז א
וועבונג פון חלב וואס וויקעלט אין דעם אינוועניגסטען בויד (פרם
הפנימי) און דאס איז דערמאנהט אין דער תורה אונטערן נאמען
הלב המכסה את הקרב; דאס דארף מען פונקטליך אין זעהר
פארזיכטיג, אראפנעהמען פון מאנגען, און פון מאסטרארעם (שמש-
קישקע), אין ד"ג פון צווישען פרם הפנימי און צווישען דעם בית
הכיסות (דער אונטערשטער מאנגען) אין זעהר דאס פון דעם חלב
זאל צו דער כשרות נאך נישט איבערבלעבען. איבערהויפט זאל מען
זעהן אין די אלע ערטער וואו די פריסה איז געווען אָנגעהאלטען
זאל פון דער פריסה קיין שלאר און קיין שום שפור נישט איבער-
בלעבען, ד"ה גוט אראפנעהמען פון דעם עס זאל זיך ארויסווערן די
ריינע קישקע.

ה.
דעם חלב וואס גערט אזוי ווי צווינגעלעך אויף דעם פרם,
בית הכיסות, המסס, און ד"ג די חלב וואס געפינט זיך צווישען
די פאלצען פון די גענאמען, פרם, בית הכיסות, והמסס, איז
דעם קרום פון איבעראל ברויך מען אראפציהען (הבנית, ד"ז). דעם
מאנגען (קיבה) פון מען רייניגען פון דעם רוקען זיט, און פון דעם
כאריטם

(1) בית יצחק ביה והן שמעל היתר וכן כל סעיפי החלב שעל המסס ובית הכסות וגם הקרוטין שתחת החלב (תבנית מ' ננ ב ב).

המתור צריף להסיר הקרום והחלב שעליו, ומתחיל הפשטת הקרום ממקום הדק עד שבא למקום דיבוקו והוא הצד העב, שם נמשך עם הקרום ניד א' הנכנס ויורד בתוך אמצעית המתור ומתפצל לני' נידים כמו ש וצריף לשרש אחרים, לכן יראה לעשות הניקור של המתור מיד כשיוציאו מהבהמה בעודו חם ואז יקל בידו להוציאו כלה מבלי שישארו מן התומין (עיין בתבנית מ' א א).

הכבד מפני שהוא שכן וקרוב לחלב הקיבה (1) נדבק בו מאותו החלב במקום מרה ובאצבע הכבד וצריף לנר ולנקות אותו החלב מעליו.

ח. חצר הכבד הוא היותרת, צריף להסיר את הקרום אשר פארינס, בין עם זאל אויף איהם קיין קלענסטץ פיל חלב נישט בליי בען, און דא דעם קרום פון אויבען, אראבערהען (תבנית מ' ננ ב ב).

דעם מילך ברויך מען רינגען פון די חלב וואס אויף איהם, און דא דעם קרום רונד און ארום, מען זאל אנהויבען אראבערהען דעם קרום פון דינעם זייט און אזוי ציהען בין דעם גראבען זייט, דאָרט פערמינגט זיך דער קרום מיט דעם אָדער וואָס יוצט אין מיטען דעם מחל, ברויך מען אויפשנידען איבערין מיטען און ארויסציהען דעם ניד וועלכער פערטילט זיך אויף 3 טייל אין דער הטונה פון א. ש. מען מוז נענצליך ארויסציהען, דריבער דארף דער ניקור פון מילך נעמאכט ווערען באלד ווען דער מילך איז נאך ווארעם (וען דעם תבנית מ' א א).

ז. די חלב וואס נעפונט זיך ביים לעבער ארום די נאל אין דאס אָסור און מען דארף דאָס נוט אָבריינגען.

ח. דער פארהיים וואָס טיילט אָב די אַטעם-אָרגאַנען (כלל השמה)

לצד תוץ הוא לצד חלק אתורים שעליו חלב הפריסה מנח, (י) יידי סמן כד
 בחנה יב.
 ובכמה מקומות הוא דבוק ונסרף בו, וצריך קליפה סן
 הדיון, ועי' מנהג צריק לקלפו גם לצד פנים וכמ"כ השומן (י)
 אשר מתחת להקרום (הראשון) אסור. אכן דלדולי חצר הכבד
 הנשאר עם הדפנות במקום הצלעות צריק להסיר רק את
 הקרום אשר לעבר חלק אתורים ולא מהצד אשר לצד (י)
 הפנים (י) (ג'י).

(י) כ"י הלכות ניקוד

ס"ה ד"ה הגבל
 הרוא דכנתא וזיין
 עור סח - שביאי
 בחיר הנהיה על
 ה"י וזיין בש"י
 רכ"ז חיים ס"ב
 כ"ב

(ג) יידי סמן כד

ס"ו בהנה וזיין
 י"ח יצחק הפנס.

(ד) עיין תבנית "ה"

א א

מ

מסירין (י) עוד שביל חלב של בין הסניא-דובי ולבין המעי,
 הוא הענף היוצא סן הסניא-דובי כל רוחב החלב הנ"ל,
 ובארבו עד קצה הסניא-דובי וזה נקרא בלשון הפוסקים
 נעריא והיא ניכרת ונבדלת במראיתה, ונובה לה על שאר
 השומן הנמצא שמה, ונוהגין להשליך את הסניא-דובי והענף
 היוצא ממנה ואין אוכלין אותה שיש אומרים שזהו הריש-
 מעיא (י), ואח"כ מסירין עוד הקרום של כל השומן בהדרג
 דכנתא משני הצדדין (י) בין בענל כבש ושור (י).

•••••

הגשימה) פון די פערדוואונגס-אַרנאַנצן (פלי העיפול) רופס ויך חצר
 הכבר. פון דעם טייל פלייש דאַרף מען צראַבציהען דעם קרום פון
 דער זיט וואָס אויף איהם איז געלעגען די נעץ (טריפה-ליילעך), און
 די דאָס פעטס וואָס עס געפינט זיך אונטער דעם קרום. און
 ווייל עס איז שווער צו דערקענען די זיט צו דער נעץ סוז מען
 אראַבציהען דעם קרום פון במדע זימען, אָבער די טיילען חצר
 הכבר וואָס בלייבען איבער צו די ריפּען דאַרף מען נאָר רייניגען
 פון אמתן זיט, ד"ה די זיט אויף וועלכע די נעץ איז געלעגען.

מ

ב"י דעם קרום-דארעם (סניא-דובי) שמעקט ארום א צוהיט
 חלב וועלכע דארף ווערען אָבגערייניגט לויט די בעצחכונג פון
 תבנית "ח" א א, דערנאָך דארף מען אראַבציהען דעם קרום פון
 במדע זימען הרוא דכנתא (די מנוסע) ס"ב ב"י אמתן ענל און ס"ב
 ב"י א כבש ושור ופרה.

דע

(ז) עין הבית נ"י
ב.ב.

הכנתא (ווייסלעכער) מלכד מה שהמיר מעליה הקרום
מלמעלה צריק נ"כ להסיר אותה ולהפרישה לנמרי מן
השומן של הדרא דכנתא ולסתוח את הגידן המלאים דם
ולחתוק אותה לכמה חתיכות ואח"כ לסלוח אותה לכדנה (ט)
חיינו לא כמו שהיא מתוברת עם שומן הדרא דכנתא (ט).

עין ספר תורה
קח"אל על יד
אמן מה ותיין יד
אמן מה סעף ג.

י"א.
תחת הכליות יוצא שני כפלי בשר סמך להשרדה והם
נזעי בשר חצר הכבד שמשם נמשך ומתפשט להיות למחיצה
ע"פ רחבה של הבהמה, וכשהקצב תולק את חלק הפנים
מחלק אחרים נותק גם הוא באותו מקום ונשאר תלוי
לדול בשר עב ותלוי מתחת להכליות סמך לתוליות
השרדה וקורין אותו בשר (פארנוריק) ומתחת הבשר ההוא
יש שומן על תוליות השרדה ואין הבשר הזה מכסה בכמי
נמר את החלב ולכן צריק לנקות את הבשר ההוא מכל
מראה לבן ולהסיר מאתו את הקרום מלמעלה כמו בכל
שאר חצר הכבד, ומכשי"כ שלא יעביר את ידו לגרר את

דער וויסלעכער (כנתא) דארף מען פון איהם ארעבציהען
דעם אייבערשטען הויט, ווייל אויף איהר איז נעקסען די חלב
הפריסה. דערצו דארף מען נאך איהר אינגאנצען אבטרענען פון
דעם שומן (הדרא דכנתא), און ארויסציהען די בלוט-ארען וואס
ער וקעהט אויף איהר, און איהר צושנידען אויף קליינע טיילען
נאכדעם איז דאס בשר צו זאלצען אזוי ווי אנדערע בשר.

י"א.
דער פארנוריק דאס הייסט דער רעשט פלייש פון חצר הכבד
וואס בלייבט אָב צום הינטער-טייל דורך דעם אָבטיילען דעם חלק
הפנים פון חלק אחרים, דארף גערעניגט ווערען אויך אזוי ווי דער
אלגעמינער חצר הכבד, ד"ה ארעבציהען פון איהם די קרוינים פון
בירע וויסען און אויך אָברייניגען די פעטסקיט וואס אנמער די
קרוינים. די פעטסקיט וועלכע געפינט זיך אויף די ווייבעל-בית
הכליות

החלב שעל הצלעות הנל מתחת הבשר והוא. כי כל (ס) עיין לשון חזקת השמנונית שעל החוליות מה שלמעלה מן הצלע י"ג הוא חלב (ס) הנמשך ויורד מתרבא דקליבוסתא או מחלב הכליות (ס). ועצמות החוליות וכו'.

יב.

הכליות מותרות (ס) באכילה אף צריק לקלוף את החלב שעליהם וגם הלובן שבתוך הכוליא ואח"כ יסיר גם את הקרום השני מעליה ומותרת באכילה כשאר בשר (ס).

יג.

חלב הכליות וחלב הכסלים ושאר מיני חלבים בחצי חלק אחורים המה מקום תחנותם ומציאותם ואינם נמצאים בחצי חלק הפנים. כ"א רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים הנשאר בראשי הדפנות על הכסלים הנשאר שם בראשה, ולכן כשיורד להבדיל חלק הפנים מחלק אחורים יחתוך סמוך לצלע י"ב. ובשר (ס) שבין צלע י"ב לצלע י"ג יניח לצד אחורים. ונכול ורמז יש בזה במחיצת חצר הכבוד. (חוליות השררה) גליך פון דעם 13-טען ריפ אן ארױף צום הינטער-טױל, אױ דאס חלב וואס ציהט זיך פון די חלב הכסלים אדער חלב הכליות (ועה תבנית א"ד ד').

יב.

די נירען דארף טען אברמינגען גוט די חלב פון איהר און דיג ארױסשטילען די ווייסע פון אינוועניג טען זאל נארינישט איבער-לאזען. און דערצו מוז טען ווידער א צווייטען קרום אראפנעהמען פון די נירען פון אלע זייטען און נאכדעם זיך בענענען דערמיט ויל דער מנהג טיט אנדערע בשר (ועה תבנית א"ד 111).

יג.

ביתם אבטמלען די פאדער-טױל פון דעם הינטער-טױל, דארף דער קצב שנידען צווישען דעם 12-טען און 13-טען ריפ דאס דער 13-טער ריפ טיט די פלייש וואס צווישען זיי בירע, זאל בלייבען צום הינטער-טױל, אום ער זאל זיך נישט בענענענען מיט די חלב וואס נעמינט זיך הויפטזעכליך און חלק אחורים. די פריאה אלען ווייזט שוין אן דעם קצב דעם ארם, וואס געהער צום חלק הפנים. דאס

(ס) עיין פיה על יד טיט טען יב.

(ס) תבנית א"ד, ווי.

(ו) תבנית "א" ב. ב. אשר במכוון בין הצלע י"ב לצלע י"ג בראשה לצד חוליות
 (ז) י"ד סמן סד השדרה המחיצה הנ"ל כפסקת וחוצצת, כאילו רמו רמוה
 פ"ז סניף נ לנו הבריאה בעצמה שעד פה תבוא (ז).

יד שיעור ונכול הכדלת חלק הפנים מחלק אתורים מהצד
 אשר להבטן של הבהמה הוא שיוהר שלא יעקם בחיתוק
 בש פוע למעלה בבשר החופה את הכרס שלא יתרוק למעלה
 מכנגד הטבור (ז) של הבהמה, מפני ששגה נמצא חלב
 הכסלים וצריך לזה ידיעה איך לנקר את החלבים דשם (ז).

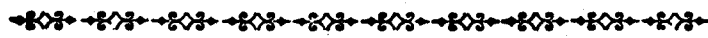
סו מפני שחלב הכסלים מתפשטים ויוצאים על הבשר החופה
 את הכרס, הוא הבשר הנקרא (פלאנקין) וגם שחלב
 הפריסה מונח על הכסלים, לכן צריך להסיר את כל הקרום
 של הפלאנקין וזה מתחיל ממקום שהחזה נומרת. ומשם הוא
 דאם אין דער חצר הכבר וואס אין וואונדערליך אָנגענעבן צווישן
 די 13-טע און די 12-טע ריפּ ביי די שדרה, ווי דאס מאכט אַ נרע-
 נעץ צווישן דעם חלק הפנים און צווישן חלק אתורים (ועה תבנית
 "א" ב. ב.).

יד דער קצב ואל במים אבסילען דעם חלק הפנים נישם שנידען
 צום חלק הפנים העקער ווי דער נאפעל פון דער בהמה, דאס
 היסם: ער לאזט פון די בירע זייטען די 3-טע ריפּ, אָבער דער-
 נאך פון פאָרינט צו דעם בויך פון דער בהמה שנידען ער אַרױף
 ביי דעם הויך-שבועל, דאס היסם ביי דעם אָרט פון פיס ביי א זכר
 אָדער דעם כחל (אייטער) ביי א רינד, און די טיילען פלייש האָבען
 חלב הכסלים, וואָס דערצו דארף מען האָבען אַ בעוונדער ידיעה ווי
 דאס מנקר צו זיין, דערבער ואל ער נישם שנידען צום פאָדער-
 טייל העקער ווי דער נאפעל (ועה תבנית "א" א. א.).

סו ווייל די נעץ (טריפה-ליילעך) ויצט איף די פלאנקין, אין
 דער קרום פון די פלאנקין אָנגעזאפט מיט חלב, סו מען איהם
 אַראָפּציהען. דער אָנפאנג זיינער איז אין דער שטעלע וואו די ברוסט
 ענדיגט

וקנטרם הסניע על
 ז"ק ו"ד. א"ב
 ב"ר ו"ב המסומת
 נוחנים המכונים
 שוחטים למעלה
 עד המקום שנקרא
 הירך-שבעלן, והוא
 מקום הבצב בשדר
 או מקום הכחל
 בפרה. ועיין בשיטה
 דברי מלכיאל חלק
 ב י"ד סי' לו "ל"ד
 מה שרצה להסיר
 -עד הטבור, הפרח
 כל המדה, כיון
 שאופן הניקור אחר
 הוא גם מהטבור
 והלאה עד מקום
 שנקרא הויך-
 שבעלן יש לו
 להניח סנהג
 כקובייתו שחוחין
 עד מקום הרואי.
 וכסיום "רק שצריך
 להשיג את יודייה
 המכונים לנקר את
 הכשר הרואי. ועיין
 ד"ח כ"ד אות פ'
 שכתבין היסב כל
 הלובן שיש שם
 בהבשר החוא
 (המנהג הוא שמנקרין
 ותלצין כל פראה
 לבן של הבשר
 שהוא וגם שבתוך
 הבשר מכפנים בכל
 אותו חלק הבשר
 הנטף מהטבור עד
 המקום שנקרא הויך-
 שבעלן) והבשר
 האדום מניחין לחלק
 הפנים.
 (ז) תבנית "א", א. א.

מתחיל לקלוף את הקרום (6) וכן הוא מ'שה וקולף עד נמר (7) יד סמ"ט
 הפלאנקין ונוסף לזה צריק לפתוח ולהפריד קרום הלכין העב
 וחותק באותו מקום מכון במקום גבול בשר האדום ותחתיו
 יש גיד אדום ומשם מתחיל לגרר את החלב ההוא שהוא
 נמשך ומחליד תחת הקרום הלכין, והוא שיווי חלב הכסלים
 ומקליף משם כל שורות החלב ממקום הסמים שהוא הגיד
 האדום והוא מנבול שפתו של הבשר האדום עד נמר
 הפלאנקין כמו שהוא לפניך (כתבנית, ב" אית ג).

ענדיגט אין אזוי ציהט ער זיך אראב פון ענדע די פלאנקען ; דאצי
 וויל די חלב הכסלים דרינגען אריין אין פאדער סתל פון דעם נרץ
 נעץ וואס זעהט זיך פון אייבען, דאס עס ביים זיך דער פארב פון
 די פליש, ד"ה דער ווינקעל פלאנקען איז בעדעקט מיט ווייסע, און
 דערנאך פאנגט זיך אן ווייסע פליש, שנידט מען פונקט דאָרט מיט
 דעם ברעג פון די ווייסע פליש, און דעם נאנצען קרום דעם ווייסען
 ציהט מען אראב, און די צווינגלעך אָדער די ציילען חלב וואָס נעץ
 פֿינט זיך אונטער דעם ווייסען קרום ברזיך מען טוט אַפּריינגען.
 דאכט דארף מען ארויסנעהמען איך דעם ווייסען אָדער וואָס געהט
 און ציהט זיך איך פונקט אויף דעם ועלבען גרענעץ פון די ווייסע
 פליש וואָס דאָרט ענדיגט זיך דער גרענעץ פון חלב. דאָרט קען מען
 איך זעהן אזוי ווי די בריאה אלען ציכענט אן דעם גרענעץ. אַת
 זה האכלו (ועה תבנית, ב" אית ג).

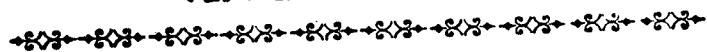
רב סדר הניקור מבחיא

(6) ילד סימן טו ב שהדם שבחושין ככוסם בכלי. ועין רמב"ם פ"ו מהלכות ט"א הלכה ט"ז, יראה לי שכל אלו החומין - ואם וזאבד שתן אכורין ע"ן התורה בכלל כל חלב וכל דם לא תאכלו אין לקמן עליהן ויהי' כחצי ש"ס שד"א אסור מן התורה.

(7) איך הארוך ועין דברי הכוזות כל הרא"ש פרק ג"ה דף עג א"ת לא.

מאיר מאיר צריך האדם לדקדק ולהיות זהיר בתורה הבשר מן הדם וכמ"כ בחליצת החומים והגידים האסורים משום דם מב"י שישאר כלום מן הדם הפרוש על נבי הבשר. וכמ"כ לא ישאיר מהגידים האסורים משום דם, ויחזור להדיח ולהסיר אפילו טפה קלה ושיעור היותר קטן מן הדם שהוא והכתוב מעיר ומזוזו להיות חרד ע"ז ביותר כדכתיב (דברים יב) רק חזק לבלתי אכול הדם, ונכפלה האזהרה הזאת בהרבה מקומות בתורה ושפת דם קטנה ומצטננה ג"כ אסורה (6) כד"ן חצי שיעור האסור מן התורה.

מסירין ג' חומי חלב היוצאים מחלק אחרים לתוך חלק הפנים דרך השדרה לבין הצלעות (י"ב) (יא) (י) ותותק מבפנים בהבשר לאורך הצלעות האלו בסמך להעצם מתנלה הגיד כפי שאתה רואה בתבנית ב."

דעם אבוואשען דאָס בלוט וואָס אייף די בשר, אין דעם אַרױסצױהען די בלוט-אַדערן דאַרף מען אייף דעם גוט אַכטונג נע- בען, דאָס גוט צו רױנגען, און נישט איבערלאָזען די קלענסטע מאָס בלוט, און די גענויעסטע טױל בלוט-אַדערן, ווייל די קלױנע טױלען פון די פּערבאַטענע זאכען, אין אייך אָסור מן התורה, אין איבערהויפט דער איסור דם, וואָס די תורה הקדושה וואָרנט אונז דאָס סױר זאָלען זײן פּאַרזוכט, דאָס קען דם זאָל אין אונזער שפּײז נישט אַרױסקומען, אזוי ווי עס שטעהט אין חומש (דברים יב) רק חזק לבלתי אכול הדם.

ב"י די 12-טע ריפ, די ערשטע וואָס אין אַבנעסעלס פון חלק אחרים פּאַרלענג פון די ריפ דאַרף מען אַרױסנעמען דעם גיד החלב וואָס ציהט זיך פון דעם עק פּלאַנקען ביז דעם ברעג ריקבראַמען. דאַרף ער רױנגען די ריפּען (12) (11) (10) (ועה תבנית ב"). דעם

כל אלו הקרומים ונידי החלב והבדלת החלב מן השומן ^{ב.}
 צדיק להיות דוקא תוך ג' ימים מן השחימה ולא מהני ^{ג.}
 לזה שריה במים כדי לאתר את הניקור לאתר ג' ימים.

אעפ"י שהנשים נאמנות על ניקור מים בהבדלת החלב ^{ג.}
 הנמור כמו חלב הפריכה וחלב הכסלים וכדומה יש להדרי ^{ד.}
 שיהי ע"פ אנשים דוקא.

הראש תותכו לשנים ומוציא את המוח ומסיר את ^{ד.}
 הקרום ^{ה.} של המוח ואח"כ מעביר הקרום ^{ו.} הדבוק בעצם
 הגלגולת או שמסיר עצם הגלגולת וזורקו, ונוטל הלחיים
 בידו ומתתק משני ^{ז.} צדי הלשון ומוציא ניד א' מזה וניד
 א' מעבר השני, ואסורין משום דמא. גם נוהגין לתתוק
 כסוי הגרנת שקורין (צעפיל) (תבנית ר'), וגם תבנית (ה')

דעם אראבציהען די קרומים און אברייניגען די חלב פון די
 שטאלץ, מוז דאס נעשען דורכאויס אין די ערשטע דריי מעתה
 לעת פון די שחימה און דאצו העלפט נישט דער אבומיקען אין
 וואסער כדי ער זאל מעגען האלטען לענגער.

דעם אברייניגען פון די קרומים און די נידו החלב קען מען
 אנפערטרויען אויך צו נשים, אבער דאך דעם אבטמילען די נעץ אין
 רייניגען די נידען און די פון די 3 מיני החלב וואס איז נערעכענט
 אין די תורה, חלב הכסלים, חלב הכליות, חלב הקרב, און ברא
 אז מען זאל דאס אבטמילען דורך אנשים.

דעם קאפ כוז מען שפאלטען אויף צווייען. דעם קרום (הויט)
 פון די סארך אראבציהען, און די דעם קרום וואס איז בערעקט
 אויפ'ן גלגולת (קאפ-שטרעל) זאל ער אראבציהען אדרער ער קען
 דאס אינגאנצען נישט ניצען דעם בילן מיט די הויט. דערנאך דארף
 ער טון די קון-כאקען אויף יערער זיט און ניד ארויסנעמען. מען
 אית

(ג) יוד סימן סד
 כניף יה ועין
 בחלת צבי.
 (ד) ישר פרק ג' ח'
 ועין תוס' פסחים
 ד' ד' ח' פ'
 הימנות רבנן.
 (ה) סדר ניקור של
 בהעלם.

(ו) שם.
 (ז) יוד סימן סח

ויווד משם למקום שחימה אצל הגרנרת משני עבריו (ז) ש"ס.
 (י) הבנית "ג" א. ומציא משם ב' נידין מצד זה וב' נידין מצד השני: א'
 (י) יוד סימן סד מהם סמוך ונראה מלמעלה בהבשר ומשנהו בעומק הבשר
 בהנה סוף ד. אצל הגרנרת (ס) ויתתוף הגרנרת והושם לשנים משום דם
 (י) הבנית "ג" א. הנקרא שמה, גם יסיר הבשר הארום של מקום השחימה
 (י) יוד סימן סה א. שיטמה נצררי) הדם מתמת השחימה ואין המליחה מציא
 (י) הבנית "ה" הדם הזה (ס).

ה
 ונוטל הסכין ומחלק בין הכתף לנף ומתחיל מראש
 הכתף וחותרה באמצעיתה ומציא ניד עב ומוליך הסכין
 עם קצות היד (ס) סמוך לעצם ומציא כל הניד שהוא עם כל
 הנידן המחוברין ומשכין עמו וצריך להשקיע הסכין בהכתף
 יפה עד שיעקור את הניד העב והנמשכן ממנו מעיקרו,
 ובמקום שהוא מחלק הכתף מהשררה צריך להשקיע הסכין
 בהשררה ויעקור משם שורש הניד שזכרנו שלשם השרש
 שלו וכן להצד השני (ס)

אין וך נות דעם צעפעל ב' דעם נמען אבצושנירען דערנאך ב' דעם
 סתל וואס גענען דער מקום שחימה ב' דעם נאָרנעל געפינט
 זיך פון זיינע בירע זימען צו 2 אָרען, איבער זעהט זיך נאָר פון
 איבען, דער 2-טער זעט טיעף און די פלייש ביי'ם נאָרנעל, דארף
 מען די אלע אָרען ארויסציהען. דאָס איז דער סנהג צו שפאל-
 מען דעם נאָרנעל אין דעם חושט, אום די פארנליווערמע בלוט זאל
 זיך אויסוואשען. די פלייש פון דער בית השחימה, אין וואָס ס'איז אויף
 שטארק אינגעוואפס דאָס בלוט, דארף דער קצב ארויסשילען.
 וייל דאָס קען שוין די מליחה איך נישט ארויסנעהמען דעם אייני-
 געוואפמען בלוט (זעה הבנית, ר' איך, ה').

ה
 דעם יד אין די פלייצע צוזאמען דארף מען אָבטמלען אייני-
 גאנצען פון נף, אין דערנאך שניידען אין רעכמען מיטען פון דעם
 יד אָרעך די פלייצע געפינט מען דאָרטען איהן גראָבען ניד דם,
 ער ציהט זיך איבער די גאנצע לענג פון די פלייצע ב' צום ענדע
 יד, דארף מען דעם ניד ארויסנעהמען מיט די אלע אָרען וואָס
 ציהען

(1) שירת בשמיני
ראש ימים סו .

י
בעוף אין נוטלין שום חושים וקרומים רק תומי הצוואר
משני עבריו או שמתתכו לשנים: גם ישול את דריאה (1) מן
העופות. גם נוהגים לתתק בירכי העוף בפרק ארכובה
התחתונה קודם המליחה .

ז
ואח"כ תתק על החוות לשני צדדים ומאותו בשר
אדום הסמוך להחזה מוציא תוט כפול: א' לכן והשגי אדום
של דם והוא אוחז מקצת החזה עד קצתו ויתחיל למשך
בקצה החזה הסמוך להצוואר, כדי שלא ינתק. וכן מן החזה
הב'. וע"ד הסרת קרום הכסלים, וקרום לכן: והחלב
שתתתיו, מצאו מקומם בסדר הבדלת החלבים עיין שם ועיין
בתבנית ב' אות ה'.

ח
הריאה נהגו לקרעה ולפתוח את המפונות הגדולים
קודם מליחה. הלב צריך לקורעו כדי להוציא את דם
ציהען ויך נאך מיט איהם אזוי ווי עס איז צו זעהן אין תבנית ה' ב ב' ב,
און אזוי דארף מען טהען צו די צווייטע פליצע .

י
ב"ב די עופות דארף מען נאך ארויסציהען די האלו-ארען פון
בירע זימען ארער נוט דורכשנידען פאר די מליחה. מען איז
ויך טהג דאס מען שניידט דורך די ארכובה (נעלענק-קניע) אום די
בלוט זאל ארויסגען קודם המליחה .

ז
ב"ב דער ברוסט, פאר דער גאנצער לענג פון זיט, פון
האלו ביו איבען ארויף צו די רויט-פלייש, נעהט אין ארער וואס
איז געפארט פון צוויי: איינער ווייט, און דער צווייטער רויט של
דם, דארף מען איהם ארויסציהען עס זאל פון איהם נישט איבער-
בלויבען. ער זאל אנהויבען צו ציהען פון דער זיט פון האלו, אבער
נישט פון די זיט פון די רויט-פלייש, וועט ער ויך לאזען בעסער
ארויסציהען. דעם רייניגען די איבעריגע זיט זעה תבנית ב' .

ח
די ריאה (לונגען) איז דער מנהג דאס מען שפאלט אויף די
נרויסע רעהרען פון איהר פאר דער מליחה. דאס הארץ טוז מען
ע"פ

(ט) רבנים פרו מהו
 (י) מ"א הלכה פ"י
 גמ' תולין דף מ"ב.
 (כ) פ"ת סימן ע"א.
 (ל) י"ד ע"א.

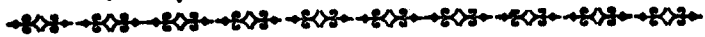
ותחתכן האונים שבלב וגם העוקץ. אכן (ט) השומן הדבוק בו
 וגם השומן של כים הלב מותר; הכבוד אמור לבשלו ע"י
 מליחה לבד. רק שצריה לצלותו ע"ג נחלים דוקא ולא בכלי (ט)
 והה"ד שאמור לצלותו ע"י קרקעית התנור שהזמק, ואחר
 שנצלה מותר לבשלו. וקודם הצליה יקרענו (ט) שתי וערב
 ולא יצלנו כשהוא שלם ואחר הצליה ידית את הדם מעליו.

מ

המכין שמנקרין בו וכמ"כ המכונה שמוחנים בה בש"י.
 אם קנה אותה מאינו יהודי אפילו חדשים, מ"מ צריה מבילה
 ויטבלנה בלא ברכה: אם תתך בהמכין הנ"ל לחם וכדומה
 מדבר המוכשר לאכילה, יטבלנה בברכה.

נ

כל דיני ניקור הגידין שמשום דם אין חילוק בין בהמת
 לחיה רק מה שאמור משום חלב אין צריה לנקר בחיה

ע"פ דין אייפשאלמען אלע 3 אָבמילונגען פון אידר און אייפריי-
 נינגען די דם. דעם שפיץ הארץ און די אייבערשטע ברענגעס בע-
 שנידעס מען ע"פ מנהג. די שומן (שמאלע) וואָס איז אויף די הארץ
 ווי אויך דאָס שמאלץ וואָס בעדעקט די שניד פון דעם לב (נים
 הלב), איז מותר צו עסען.

ס

דעם מעסער, די מיהלכעל צום פלייש-מאָהלען, אייב דאָס אין
 נעקיפט פון נישט קיין יודישע פאבריק, דארף מען טובל זיין אָהן
 א ברכה. פאלס ער האָט געשניטען מיט דעם מעסער פרוים אָרער
 אנדערע פארטיגע שפייזען, דארף ער צו דער מבילה מאכען
 אויך א ברכה.

ט

די אלע אָרערן אין קרושים (הייטלעך) וועלכע מען דארף דאָס
 רייניגען און ארויסנעהמען צוליעב דעם איסור דם, איז קיין אונטער-
 שיער פון א בהמה אָרער א חיה, און אפילו ביי אַ בן-פקעה, ד"ה
 דעם קאלב וואָס מען געפינט אין די בהמה נאָך דעם שקטען,
 וואָס די סָב וינגע איז מותר; אָבער די אלע אָרערן פון דם אין
 ד"ג די דם הלב וינגע איז אָמור. די אלע אָרערן אין הייטען
 וואָס

וכמריב בנן פקועה משאיכ מה שצריק להוציא משום דם (ירי סיפ טו
סוף י

א. אמור נם בנן פקועה.
כל זמן שלא ניקר הבשר אמור למכור לבעלי בתים
אעים שוודיעם פן ישכחו מלנקרם.

ב. יזהר המבכח שבכל שעה שהוא תותק במסין את התלב
יקנח את המסין בכגד פשתן שהוא מתייב להכין לו על זתס.

ג. כתבו הראשונים זיל שכל שארי התומין ונידים המלאים
דם הנמצאים למרבה בכל הגוף אין צריק ליטלם אר לתתן.
מפני שהם נאחזים ומכוכים זה בזה ונגררים דרך הורידים
ונשפכים משם עי תתיכת הורידין ויוצאים דרך שם הדם
הנמצא בכל שאר התומין והגידין שבכל הגוף, משאיכ תומי
דקרא ודלועא שאין נגררים דרך הורידים ואין להדם שבתם
וואם אין אסור צוליעב איסור חלב אין ביי א וזה א דקרא א בן-פקועת
דארף סען זי נישט רייניגען.

א. אמרער דער קצב האט מנקר געווען די בשר כרין, מאר ער
איהר נישט ארויסגעקען פון זיין פלייש קראם, כדי סען זאל נישט
נכשל ווערען.

ב. בעת דער קצב איז עוסק אין דעם רייניגען די ארען
ארער די חלב פון די בשר, דארף ער האבען א טוך מיט וואסרען
אבצוווישען דעם סכין פון די חלב.

ג. נאך פיעל אנדערע בלוט-ארען זענען אנגעוועקט אין די פלייש,
וואס זענען נישט דערמאנהט דאס סען זאל זי ארויסגעקען, וויל
די אלע יעניגע ארען זענען פערצווייגט איבערן גאנצען גוף און
פערמינגען זיך מיט די וורידן, אבער וויל די וורידן (האלז-ארען)
ווערען בעת השחיטה דורך-געשניטען, ווערט שוין דאס בלוט פון
די אלע צוויגעלעך פון גוף אבגערייניגט און עס נוסט זיך הקדחים
הוד

ט' לדעתי נתיסח הפנהגים האלו ע"ם שיבת הראב"ד שפסק דאפילו בש"ח ת"ך את הוורידים בעת השחיטה מ"ם אם לקררה קבעי לה צריך לתתוך אבר אבר כדי שיצא הרם משאר התוסין ונידוי הרם שכל הנוף, והוא כר דשמעתיא שכל פיהו נתיבד עיקר חידוש הכנהג של חליצת ושלילת נידוי הרם סה"ך הנוף.

מעבר להורידין לכן יצאו אלו מן הכ"ף לחתכם או י'טלם. מ"ם יש מנהגים שונים בכל אתר ואתר שנוטלים ומסירין שאר התוסים תוך מאלו שהזכרנו משום יתרון הכשר ואין להם לעזוב את מנהגם, כי מנהג ישראל תורה ט' היא.

דורך ד' וורידין, נאך ע"כ בליבם נאך די דערמאנהטץ ארען, וועלבע ווען נישט פוןראינגוט מיט ד' וורידין. אבער דאך איז דא מנהגים אין פערשיעדענע מקומות, דאס מען זוכט אייף אחיסצו- נעהמען מערר ארען, ווי ד' וואס מיר האבען דערמאנהט. די מנהגים ווען בעגרנדרעם אייף דעות פון ראשונים, דריבער דאך מען זיך בעציהען צו ד' מנהגים מיט גחים אכטונג.

שבנברא לא הוכר אלא "התביה ובלהיה אפילו לקרה שפיר דמי". אכן לפי מה שכתב הוא "שתחיתוך צריך להיות הנצם ובשר לשנים דאליכ שפא הנידין קימים על העצם, מזה נהיבד המנוח לנקי ולהציא חומי דם כמו שהדין בחובי חלב. ועיין ישי"ש חולין צג, ולפי שיטתו כל נידוי הרם שכל הנוף דין אחר להם, ולא הוכרו בנברא אלו השנים דירא ודלוגא רך לרבותא דאפילו אלו שקרובים להוורידים, מ"ם צריכים להותכם וכשי"ב הנשארים הרחוקים כסקים השחיטה ולפי זה חמירי וגרימי שאר חומי ונידוי הרם שכל הנוף כאלו השנים וכיון שכאלו השנים נוהגים לשלם ולחלצם כשי"ב הנשארים. ותעבי"ם על הנקדתי הכתרים גם שאר התוסין והנידוי של דם הוץ מאלו שהוזכרו בנברא ובפוסקים, והבו טול לבניני ישראל.

אם נראה להקלץ חיזה שיטוי בפנים כבהמה הן חסר הן יתר באחד מאבריה, או שמאל נקב באחד מאבריה הפנימים וכל דבר היוצא מדרך הרגיל להיות בכל שאר הבהמות, אע"פ שכבר עברה יד הבדק וילא בהכשר, מ"מ יעשה שאלת חכם ע"ז וחלילה לו לסמוך על בקיאותו והשערותו, ומכשי"כ שלא ידמה מלתא למלתא, שכבר פסקו הראשונים ז"ל שאין חטו בקיאותן בהקפה, ואין מדמין במריפות זו לזו, שהרי חותכה מכאן וחיתה וחותכה מכאן ומתה:

ופה אחי מקום לקבוע ככאן גרינר אחד מחידים שלי מימי עלומי מה

שנדפס מאתי בספר כנחיי שנת תרר"ד כדי להפיק את דעתם של הקלבים והבודקים בדבר מה שפסקו הראשונים שלא לסמוך על בקיאותם והכרהם בנקבי המורגא וכדומה: וז"ל **ע"ד** הכרת הבודקים בנקבי המורגא המוצא בש"כ יוד ס"י ל"ז סעיף ע"ז גדלה ע"ז חלונת השוכרים מפני שדבר זה ידוע להם בירור גמור, והשי"ב המופלג כמר שמואל זנוויל ש"צ דמחי וויזן שאלני דמי גרע שריב מומחה ותי"ח גמיר וסביר מאי נשי דעלמא שהאמיטו וכמו על הכרתה לאמר כזה ראיתי ואכדתי (כזה דף כ"י) וכגון זה יש להפיר ג"כ מהא דרי"ה דף כ"ד דמות טוחם לבב

לכנה שכן מראה את ההדיוטות, הכזה רחית או כוסי. ושמעתי שיש מי שהמכו להחיר עפ"י ענין ההכרה הגיל. וכגון דא לריך לאודוטי בשערי כנסת חיי שאין לסמוך ע"ז כלל וכלל, דגבי אשה שנאמנת על הכרתה שזה הדם דומה ממש לדם האבד, מזה נתברר להחכם בהכרח לטמא או לטהר לפי משפט מראות הדם משאיכ גבי הכרת הבודק שמבחיץ ע"י טביעת עין שהנקב הזה בתמונה הזאת נעשה ע"י מורנא, מימ אין זה מכריח שלא יהא נעשה נקב כזה גם ע"י סבה אחרת לכד ממורנא, וכמו"כ גבי הא שהעירותי מהא דלורות לכנה דכל שאנו סומכין על הכרת דברי העד שכזה ראה, איכ בהכרח נודע להבייד לקדש החודש, דאי אפשר לומר שראו כזה, ומימ אין לקדש את החודש עדיין. משאיכ גבי מורנא דאפילו אם נסמוך ע"ד הבודק שנקב כזה נעשה ע"י מורנא, מימ יכול להיות שגם מחיים יוכל להעשות נקב כזה, ולא נשאר מקום היסר שזה רק מלד גדר הקפה כמע"י הי שם בסי הגיל דחזיק דסגי לן כזה היכא דנחברר שהנקב הנעשה דומה לנקב הנמלא. אף שגם זה אינו מכריח שלא יהא נעשה נקב כזה גם מחיים (ועיין בהנהגות רשיא ע"ד הנהיגה הגיל) מימ סומכין ע"ז להכשיר לפי דעת המחבר בסי הגיל. אבל כבר פסק הרמ"א דאין אנו בקי"אין בהקפה. איכ מזה הטעם ג"כ אין לסמוך על הכרת הבודקים:

ואתר כתבי זאת מלאתי בסי בית אפרים שהע"ך ע"ז מהא דנאמנת אשה לומר כזה רחיתי (גדה דף כ"י) וכמו"כ הקשה מהא דקיוס שטרות ע"י חתימת העדים שחתמו על בטר אחר וזה דומה לדין הקפה הגיל או היכא שמקימין שטר ע"י הכרת העדים בחתימת יד העדים ע"י מה שיודעו וראו מכבר

חתימת ידם על שטרות אחרים. וזה דומה להא דהכרת הבודקים אף שאין לפנוי ריאה נקובה ממורנא. מימ הוא מכיר ומבחיץ עפ"י מה שמלויר בדעתו מכבר תמונת נקב מורנא וע"י שילא לחלק בדמיונות או משום דקיוס שטר דרבנן. אך באמת לרוב הפוסקים היכא שהמטה עוטן מזויף לריך קיוס מדאורייתא, ומכשיכ דמליט שגם צגט מועיל טביעת עין שמכיר בכח יד הסופר או העדים. ע"י ברש"י בי"מ דף י"ט. אך נראה לי דלא קשה כלום גם מזה. דהנה לכאורה קשה ע"ד הרמב"ם והשו"ע קושית התוס' בי"מ ד' כ"ז ד"ה ומודה ריש דגט הוי דבר שלא שבעתו העין ואיך אמר רבה בבב"א אי"טביעת עינא איה לי צווי והתוס' תרטו דרבנן פליגי עליי דריש. דאש"י דבר שלא שבעתו העין שייך ג"כ טביעת עין. אבל לפי מה שפסק הרמב"ם פי י"ד מהלכות גט"א דין י"ב כריש, וכמו"כ בחמ"ש סי' רס"ב, איכ יקשה ע"ז איך פסק הרמב"ם, וכמו"כ בא"ע קל"ב דגם גט מהדריקן בטביעת עין, הא גט הוי דבר שלא שבעתו העין כקושית התוס'. ואמרתי מכבר שמאור עינינו רש"י ז"ל מתרץ הקושית הגיל במתק לשונו שם בדף י"ט וז"ל, מכירו אני בכח יד הסופר והעדים מדת ארכו ורחבו כאדם שמכיר את חברו בטביעת עין שטבע בו ואין בו סימון דלכאורה הוא שפת יתר ולמה האריך כ"כ, אלא דבזה גילה לט רש"י ז"ל גדר טביעת עין דלאו כלל הוא בכל דבר וחספן שלא שבעתו העין שאין בו טביעת עין והל"ז הגאמר בגמרא כגון בדי מחסין וליטורות מוגבל הוא, דרק בדברים כאלו אם לא שבעתן העין אין בהם טביעת עין. ועיין עוד בלשון הרמב"ם והשו"ע, המונח כלי מכלים שטרות טלס שובי והוא לשון הרמב"ם, נראה דטון ג"כ בלשינו הזהב לתרץ קושית התוס' בגל

אלו יש להעין מקום להסתכן למר כי הוא זה אף בדבר שלא שנעמו העין :
וזה די באר לחלק מהא דהקפס לעין קיום שמרות, דוודאי גבי קיום שמרות יש מקום להעין להפוס מפרי שיטי הבורות מכל אות ואות וכדומה. משאיכ בענין הגקב שאין בזה שיטי לוחות וחלוקים בעלם הגקב, וזה דומה יותר להא דבדי מחטין וליטרות דאין בהם דין טביעת עין, אשר מכיו נראה בעליל דאין להשען כלל על הכרת הבורקים, ויראו הבורקים שאף לאחר ההכרה אין כדאי להכשיר. [כ"ז] הועתק מספר כנח"י שנדפס בשמי בשנת תרנ"ד]:

הכל דרך דברים שלורתן שיה' ואין בהם שיטי אברים וקיים שיוכל העין להסתכן במצב הראשי. משאיכ בחפץ שיש בו כמה וכמה חלוקי גוונים והארים ע"י פירוד האברים בעלם החפץ, דבזה יוכל העין למצוב מיד אפי' בהבטת ראשונה, דאל"כ בעלת כל דיני עדות היכא שראו רק פעם אחת ולא שנעמו העין, וזה שהאריך רש"י ז"ל שם גבי גיטו של רבנ"ח דאף שגם הוי דבר שלא שנעמו העין, מימ' יש בדין טביעת עין משום דמכירו אנו בכתב ידי הסופר דבזה יש כמה וכמה אותיות מחולקים, וכמו"כ בחתימת יד העדים וגם מדת ארכו ורחבו דבנירוף הרבה דברים

הבשר במקולין.

מאיר עינים

(א) ח"ט שלם והנה דעת רוב פוסקים תם בקבלתה עובר בכל תלין.

א. צריך הקצב לדקדק מאד בתשלומי שכר השריב שזה מצות עשה מה שהזהירנו התורה, ביומו תתן שכרתי ואם מאחרו עובר בלאו (א) דלא תלין פעולת שכיר, וזמן התשלומי ש"ל דמי השריב הוא אם פעולת השתימה והבדיקה היה ביום, יש לולהקצב תשלום כל אותו היום קודם שתבוא עליו השמש, ואם גמר פעולתו היה בלילה, יש לו תשלום כל אותו הלילה, ואם לא שילם לו עד הבוקר, עובר על לא תלין. וכשיכ אם הוא כובש את שכרו בין כולו בין מקצתו ואין בדעתו לשלם לו עובר בחמשה לאוין ועשה ואלו הן: לא

א. דעם בעצאהלקן די שחיטה נעלר, מה זמן בעפאר עם נעדם פארב"י דער מאג ארער די נאכט אין וועלכע דער שריב האט פערענדיגט זיין מלאכה. דאס איז א מצות עשה, ביומו תתן שכרתי.
 18

תעשוק את רעה, לא תנזול, לא תעשוק שכיר עני ואביון (ט) עין השלש
 לא תליץ פעולת שכיר. לא יתבוא עליו השמש. ועשה רינים אל בספר
 דביומו תתן שכרו, וכל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל אהבת חסד מנזון
 נשמתו דכתיב ואליו הוא נושא את נפשו ולכן יהיה זחור וצדיק הוזה כשילת
 חזרו לקיים המצוה בזמנה ולא יעבור ולא יאתר, מפני שאם שאלו מאיר חכך
 עבר הזמן אעיפ שמששם לו מים המצוה כבר עברה וביטל כסח את כל הדינים
 מיע זו, והוי כמו תקיעת שופר לאתר רה"ש או נמילת לולב האלו הלכה למעשה
 לאתר מכות. ומתייב הוא להשתדל (ט) ולטרות בזה כדי חייב למחח די
 לקיים מיע זו, ולא יהודרי אזווי אפילו להביא לו מה שיש מילין לפני ועד מיל
 לו במזומנים במקום אתר המרוחק (ט) מביתו לפי המרחק לאתרו עין פסחים
 והשיעור שהוא מורה בכל מצוות התורה כדי לקיימם. וניל די פו וכשיכ כח
 שאסור לו להקצב לכנוס בסעודתו מרם יסלק להשריב את שחא מיע דאורייתא (י) דחיישינן לפשיעותא ומכשיכ
 שכרו כמו בכל מיע דאורייתא (י) דחיישינן לפשיעותא ומכשיכ שלא ידחנו מטעם שהוא חס לפרומ את שקלו במטבעות
 קטנות, דהרי מתייב הוא למכור אוכלין דקיימי למכירה קטנות, דהרי מתייב הוא למכור אוכלין דקיימי למכירה
 כדי לשלם בזמנו דזה מקרי יש אתהי לדעת הריטבא וכשיכ בזה שיש לו מזומנים.

(ט) עין השלש רינים אל בספר אהבת חסד מנזון וצדיק הוזה כשילת שאלו מאיר חכך כסח את כל הדינים האלו הלכה למעשה (י) חייב למחח די מילין לפני ועד מיל לאתרו עין פסחים די פו וכשיכ כח שחא מיע דאורייתא ויין ביש די פו ומדרה עמו עד פרסה (י) איה תרגב פו סיכה לה.

ב.

לא יניח את הבשר כשר בבית המטבחים שהוא מתוין

או ער לעגם דאם אב איף נאך דעם זמן, איז ער עובר איף, לא תלין פעולת שכיר, און די מיע האם ער איך סבמל געווען. אב-וואהל ער בעצאיהלם איהם שוין יעצם, איז דאם איהם נאך מציל פון גוילה און די אנדערע לאוין, אבער די מיע פון, בחס"ה האם ער פערלארען, אזוי ווי נמילת לולב נאך סופות, תקיעת שיפר נישט און די טעג פון ראש השנה. פאלס ער רייסט אב פון די שחמדה-געלד א טייל דערפון, איז ער עובר איף חמשה לאוין ועשה. אייב ער קען זיין סחורה פערקויפען וואס ער זאל קיין הפסד נישט מאכען דארף ער איהם דורך דעם געלד שאפען; און א פשיטא אז ער קען נישט סדחה זיין די מיע צוליעב ווייל ער וויל זיין געלד נישט אויס-ביטען אין קליין געלד.

דער

ס) יוד סימן קיה
סעיף א .
לעיר והמפתח של בית המטבחים ביד השומר אינו יהודי .
כ"א שיעשה ס) לפחות איזה סימן על הבשר או שיהיה
בחותמו ואם לא תתם ולא עשה שום סימן יעשה ש"ת .

ו) עיין ד"ח שהעתיק
מכמה תשובות
מהרזנים דהעידנא
לא מרגימיה שדעתם
"כשר" שמויישים .

ג)
טבת אינו יהודי וישראל שוחט אצלו וקונה הבשר כשר
להמקולין שלו לא יסמוך על שחתם או כתב תיבת "כשר"
לבד ו) רק יעשה לו ג"כ סימן נסתר שלא ידע האנו יהודי
מזה הסימן ועי"ז יכיר שלא התחלף הבשר ;

ו) יוד סימן קנא
ועיין פ"ת סעיף
ב .

ד)
אסור ו) למכור בשר טריפה וחלב ודם ושאר איסורין
לישראל מומר , ואע"י שיכול לקנות אצל ישראל אתר דהרי
גם השני מזהר ע"ז , אכן אם אין המומר בעצמו הולך

ב)
דער קצב דארף נישט איבערלאזן ד' בשר-כשר אין שעכט-
היז וואס ד' שליסקל פון שעכט-היז בלייבט ביזן שומר וואס ער
איז א אינו יהודי , ס'דען ד' בשר זאל זיין מיט זיין חתימה נעץ-
געלט אדער אז ער האט זיך פערצייכענט גוט דורך א סימן איף יע-
דען אבגעטאלטען חלק פון זייער בשר . פאלס ווען ער האט קיין
צייכען געמאכט דארף ער טאכען א שאלת חכם .

ג)
ד' בשר כשר וואס ווערט געקויפט פון ד' קצבים אינם יהודים .
וואס עס שעכט ב' זי דער שו"ב און ד' בהמה הכשרה ווערט גע-
וועלט מיט א חתם , כשר" ואל מען זיך דערזיף אלזן נישט פערלאז-
זען נאר דערצו טאכען איך א סימן אין אזא שטעלע וואס דער
אינו יהודי זאל דערפון נישט וויסען און דורך ד' בידען סימנים וועט
מען יעצט קענען זיין זיכער דאס דער קצב אינו יהודי האט דעם
בשר נישט אומגעטוישט .

ד)
א יהודי וואס פירט נישט קיין כשר'ה קין , אדער אפילו א
ישראל מומר , אז זי קומען קויפען פלעיש , טאג מען זי נישט פער-
קויפען ד' בשר טריפה , נאר כשר'ה , ווען איך דאס דורך דעם
פערלעערט דער קצב דעם פרוין פון דעם איף א לענגערע צייט .
דאך

למקולין רק שמונה ע"י שפתתו האינה יהודית יעשה ש"ח. (ה) יודי טימן 38
סוף ע"י.

ה.

אבר ובשר שנתתך ונפרש מן החי הן גסה ודקה וזן
עוף אסור למכור האבר והבשר המדולדל גם לאינו יהודי
משום אבר מן החי דאסור גם לבן נח. ואף שהאבר והבשר
המדולדל היה מעורה במקצת נדין להגוף עד לאתרי
שחיטה. מ"מ אסור לאכילת ישראל אף במקום שגוף
הבהמה עצמה כשרה וכמו"כ אסור למכור את זה לבן נח
משום אבר מן החי. ואם היה מחובר ומעורה בשיעור כזה
שיכול להזור ולחיות יעשה שאלת חכם.

ו.

בל ישהה (ה) הבשר נ' ימים מעליע מבלי מליחה, ואפילו
אין דעתו לבלש את הבשר ההוא כ"א לצלותו מ"מ אסור
ראך טאר מען דאס נישט טרין, וייל מען און עובר אויף לפני ער
לא תהן מכוול.

ז.

די מילען פלייש אדער גליעדער וואס איז אבגעטרעט גע-
ווארען פון דער בהמה ווערערענר זי האט נאך געלעבט, אבותאדל
זי זענען נאך עטוואס אנגעהאלטען צו דעם טף הבהמה, ווען איך
די בהמה איז בשר געווארען, דאך טאר מען, די גליעדער און מ"מ
לען בשר וואס זענען אבר מן החי, נישט עסען און אויך נישט
פערקויפען צו א אינו יהודי. פאלס דער גליעד אדער די פלייש מן
החי האט נאך אויף אזוי פיעל זיך געהאלטען צום טף דאס עס איז
נאך מעגליך געווען דאס עס זאל צוזאמען-וואקסען, דארף מען מאכען
א שאלה לחכם.

ח.

דער קצב דארף זעהן צו פערקויפען די בשר און די ערשטע
3 מעת לעת פון דער מינוט פון שחיטה, אום עס זאל נישט שובר
זמן ווערען, וואס דאן קען מען שוין די בשר נישט ניצען דורך דעם
הבשר פון כליחה, נאך דורך דעם הבשר צליה [געבראטען אויף
קיהלען], און ווען איך דאס ער האלט דעם בשר נאך צו, צליה און
נישט צום קאכען, טאר מען אויך נישט האלטען איבערן זמן, פני-
לייכט.

מן יטבח ויכשלו עי מליחה. ואם איז לו לכבוד הבשר
קדם נ' ימים מעליע. אוי יטרה את הבשר במים בתוך
שיעור נ' ימים. ואז יוכל להזהות מוכן השריה. עוד נ'
ימים מעליע פחות חצי שעה. אם התך מן הבשר הזה
לאחר השריה אוי צריך הוא לטרוח את הבשר מחדש ואין
השריה מעלת לו להאריך את זמן השהיה משעת השחימה
יותר מנ' מעליע משעת השחימה.

(: חסדי תולד
הלכות מליחה
מת י.ו.

ז.

הבשר הנסמן במכונה הדק היטיב אם לא הודה ונמלח
קדם המחנה יעשה עיז שאלת חכם אם מותר באכילה עיז
בישול. ולכן כל ימתן הקצב את הבשר מרם שדיח
ימלח כרין.

ח.

העצמות שיש בהן מוח צריכין מליחה כרין. ולכן גם
העצמות לא ישהה עד שיעבור נ' מעליע י. ואם העצם

ליכס וועט ער א טעות האבנן אין וועט נרען דעם בשר וואס איז
עבר זמנו צום קאכען ווי אנדערע בשר. פאלס ער קען אין די 3
מעליע נישט אייסלויזען די בשר, זאל ער די בשר איבערשווענקען
אין וואסער בעסאר עס ענדערט זיך די 3 מעליע וועט ער דערנאך
קענען האלטען ווירער 3 מעליע ווענטער א האלבע שטונדע פון
דער צייט וואס ער האט אבגעשווענקט דעם בשר. אין פאל דאס
ער האט נאך דעם אבגעשווענקען דעם בשר אין עסוואס אבגעשניטען
פון די בשר, דארף מען איבער-נייעס אויף דער שמעלע פון שניט
אבגעשווענקען ארער אבזויקען.

ד.

די נעמאהלענע פלייש וואס פערקויפט זיך אין פלייש-קראם
דארף דער קצב פריהער פארין מאהלען מאכען די הרה [וויקען]
אין מליחה, אין דערנאך קען ער דאס צומאהלען. פאלס אייז ער
האט דאס נישט נעמטן דארף ער פרענען א שאלה לחם ווי מכשיר
זי זיין דעם בשר.

ה.

די קנאכענס וואס עס איז אין זיי דא מוח, דארף דער קצב
אויך אבזענען פון עובר זמן, ווייל דאס דארף אויך האבן מליחה.
אויב

רב הכשר במקולין מבחיא ל 9 סדר עינים

יבש מבחין ואין עליו שום לחלוחית לא מהני מליחת העצם (פליש סימן סט
סוף א עין שם
שנתק מדברי
חכ"י .

ט

בזמן הקור לא מהני הדחת הבשר במים הקרים (סדר סימן סט
ביארם ח .
לפתות שיעמדו בבית החורף החם עד שתפוג צנתן מעט . (תנ"י פ"ק דף
יא דהל"ט סו"א .
המבכה שהדיח את הבשר במקולין בתורף במים הקרים
העומדים במקולין יעשה ש"ח . כמ"כ יזהר שלא ידיח את
הבשר של המקולין בימות החורף בשעה שהבשר קרוש (ס
אפילו במים שהופג צנתן , ואם עבר ועשה את ההדחת
בהיות הבשר קרוש כל ישהה את הבשר יהוא עד שלשה
מעליע מהשחיטה ויעשה ע"ז ש"ח .

י

אם נשתהה הבשר במקולין עד אשר נתקלקל והמריח
אסור (לאכול מזה הבשר ט"שום סכנה .

אי"ב ד' קנאכענס ונענן פון אויבען פערטרקענס , דארף מען אויפ-
שפאלטען דעם קנאכען אין ארויפגעבען ד' זאלץ אויף ד' סאך
ועלכסם , אבער נישט מאכען דעם הכשר פון ד' מליחה אויף
ד' קנאכענס .

ט

ד' פליש פון יאסקע וואס דער קצב וויקט אב , אם עס
זאל נישט עובר זמן ווערען , דארף ער בעקאבאכטען אז ד' פליש
זאל נישט זיין געפרוירען , אין ד' וואסער וואס ער וויקט ד' פליש
אין זי , זאל נישט זיין קעלמער ווי ד' וואסער . אם פאל אויב ער
האט אבגעוויקט אין וואסער וואס איז געשטאנען אויפן פראסט ,
אדער אז ד' פליש איז געווען אין יאסקע געפרוירען זאל מען ט"ש
כען א שאלת חכם .

י

ד' בשר וואס איז אלט געווארען אין ד' האם שוין אגעפאג-
גען צו פוילען , דאס עס הערט זיך א איבלער גערוד , איז א סכנת
צו עסען אין דער קצב טאר דעם בשר נישט פערקויפען .
דער

יא. כל הכלים הנצרכים להטבח בעסק הבשר יהיו לו שניים (א): קופיץ, סכין, שולחן, כף-המאונים, סדן שמקצב עליו בשר, והכלי ששורה בו חלבים, יהי לו אחד שמוחד לבשר כשר והשני לתלב ובשר מריפה מפני שלרוב ההשתמשות איא שלא ידבק מן התלב להשומן ומכשר המריפה לבשר הבשר.

(א) כל זה מבואר במסקים ראשונים ואחרונים והמקור לזה נברא תולין דף ח.

(ב) עיין ש"ת דברי כלביאל חלק ג סימן מא יבמות קטו ק קרבן ה' הרוסה תימן יומא נה ת"ס סמן רלא סניף ג א"ס נהג לעשות חשב על חבדות הנכונות אוי מותר להשתמש בכיתו כדה חברה.

יב. מתיב הטבח לעשות ציון (א) מיוחד על כל חלק בשר המריפה שלא יתחפף בבשר הכשרה שנמצא באותו המקלן וכשיכ הראש ורגל והכבד ושאר אברים של המריפה הנפרדים מנוף הבהמה שהמעוה מצויה בהן ואיא להציון כיא ע"י הציון והסימן.

יג. מי שמקפיד שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם או מהיהר מיעוף הסירכות והטבח יודע בו שהוא נודג בזה

יא. דער קצב דארף זיך איינשאפען צו חללב אין בשר מריפה בעזונדערע כלים, און צו בשר בעזונדערע. און זאל קיין סאל נישט ניצען די כלים וועלכע זענען אָבגעשטומט צו מריפה אויף שנידען די בשר בשר; אלוא דארף ער האלטען: 2 וואַג-שאַל, 2 מעסער, 2 פלייש-העק, 2 פעניקעס, 2 מישען.

יב. דער קצב דארף יעדער טייל בשר פון די מריפה וועלכע ער געהט אריין אין זיין פלייש-קראם (יאסקע), וואס דאָרט געפינט זיך אויך די בשר בשר, אום ער זאל נישט האָבען א מעוה און פערביטען, דארף ער מאכען א צייכען אויף די מריפה. הייפמוזעכליך דארף ער מאכען א סימן אויף די איינצעלנע גליעדער, למשל: דער ראש ורגל, די ריאה וכבד און די איינציגע אברים וואס זענען אָבגעטרענט פון נוף וואס דאָרט קען דער מעוה זעהר אָפט פארקומען.

יג. דעם וואס ער ווייסט, דאָס ער נוצט בשר נאָר זי, וואס אָין גלאס בשר (דאָס הייסט אזא בהמה וואָס זי האָט נישט געדאָט קיין

איסור לא 10 יתן לו מבשר שהוא וכשיב אם הקונה שואל
 עין שלא ימעה אותו ואע"פ שלוחה הקונה אינו אלא תוספת
 והירות ויתרון הכשר בעלמא. מ"מ חטבת המטעה אותו בזה
 עובר על לפני עורפ סדאורייתא.

יד.
 בשר בבור לאתר שהומם והותר ע"פ חכם לשחמו אם
 בדקו ונמצא טריפה העור והבשר צריק קבורה 10. אכן אם
 נמצא שהוא כשר מותר לאכלו וגם למכור את בשרו
 לאחרים אף לא במקולין וגם לא ע"פ משקל כ"א ע"י
 אומדנא. ולענין מכירת חלק אחרים לאינו יהודי יעשה ש"ח.

(ט) עין הינד מצוח
 רלב ועין בקוסץ
 המנחה שם פה
 שריבית פחודי ע"ז
 כב א
 (פ) יור סמן שו ב

טו.

קשה עונשין של מדות מעונשין של עריות (כ"ד ר גח)
 קמן סירכא, און עס איז נישט געווען קמן שאלה אויף איהר כשרות
 איז אסור איהם צו געבען די בשר וואס איז נישט, גלאט בשר.
 אים פאל ווען דער יעניגער פרעגט ב"ה איהם, איז געווען נאך פיעל
 גרעסער דער איסור וואס ער נארט איהם, און איז איהם מכשיל,
 אַבוואַהל דאָס די בשר איז דאָך בשר, דאָך איז דער קצב עובר
 אויף לפני עור לא תתן מכשול, מן התורה.

יד.

די בשר פון א בבור, נאָכדעם ווי דער חכם האָט געפונען
 אז מען מעג איהם שעכטען, אויב עס איז געפונען געוואָרען דאָס
 ער איז בשר, מעג מען געהענען זיין פעל צום גניצען אזוי ווי אנדערע
 פעלען, און די בשר זינגע מעג מען עסען און פערקויפען; אָבער
 בען טאָר נישט ווענען אויפן האַג-שאַל און אויך נישט מאַכען דעם
 האַנדעל פון די בשר און פלייש-קראָם, נאָר פערקויפען דאָס ב"ה זיך
 אין הייז און נישט דורך געוועכט, נאָר אויפן שטיק דורך די אייג-
 מאַס. פאלס אָבער ווען ער האָט איהם געפונען דאָס ער איז
 טריפה, טאָר מען זיין פעל און זיין בשר צו קמן זאך נישט גניצען.
 און כדי מען זאל נישט נכשל ווערען דערין, דארף מען דאָס מקביל
 זיין אין דער ערד.

טז.

דער עונש פאר דעם וואָס בעניצט זיך מיט די פערשיערען
 ארבייטען פערשונגען דורך וואָג און מאַס, איז זעהר גרויס בעוה"ב.
 און

ועיז נאמר תועבת ד' כל עושה אלה כפ' עושה עול, ולכד ענישו תגורא בעוה"ב עונשו גדול בעוה"ז שלא יצליח בידו המאוני מרמה וכל נכסו ירדו למסיון וזה שאמרה הרורה, לא יהיה לך בביתך (ממון) מה מעם משום איפה ואיפה, וכן דרשו חז"ל לא יהיה לך בכיסך (ממון) מה מעם משום אבן ואבן, אבן איפה שלמה וצדק יהיה לך (ממון), ואסור לרמות שום רמאות ע"י המשקלות הן ליהודים והן לאינם יהודים והמדקדק בזה ומשים עיון, תדיר לבון את המדות ומשקלות שלא יראה ולא ימצא בביתו מדות ומשקלות חסרות יהי' הן ועושר בביתו, כמו שדרשו חז"ל אבן שלמה וצדק יהיה לך ממון, ואל תקנא בעושי עו"ה ובהצלחתם לפי שעה כמשה עשיר ישכב - עיניו פקח ואינו (איוני מ), וכתוב כפירים רשו ורעבו ודורשי ד' לא יחסרו כל טוב.

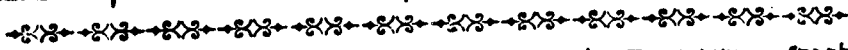
האיבה והמשטמה השרויה בין בני אומנות הקצבות מתייבתי לקבוע בתחיתת ספרי רב טבחיא הנועד ביהוד לאנשי המעמד הזה, עוד הלכה

אין איסקר דעם גרויסקן עונש וואס ערווארטעט איהם בעוה"ב ווערט דער יעניגער ווער הארט בעשטראפט דורך די השגחה בעוה"ז, וואס טראץ דעם, וואס דער וואס פערינגהמט זיך מיט די פעלשוונגען רעכענט דורך דעם ריך צו ווערען, שטראפט איהם די השגחה העליונה: נעהמט אָב פֿי איהם די הצלחה, און זיין מאַש ווערט לערניג פון געלד; דאָס מינט דער פסוק: לא יהיה לך בכיסך (ממון) איבער דיין זינד, אבן ואבן: וואָס די פעלשסט מיט די געוויכט, די תורה בעמיטעלס דעם וואָס מאַכט פעלשוונג דורך וואָג און מאָס - תועבה (נידערטרעכטיג, אָבשטיליך). אָבער דער וואָס לעגט זיין אויפמערקזאמקייט צו זיין פינגקטליך ביין וואָג און מאָס דער ווערט גע- בענטשט מיט די ברכה אָבן שלמה וצדק יהיה לך (ממון), וברכת ד' היא תעשיר ויהיה מכלל ודורשי ד' לא יחסרו כל טוב.

די איבערטרובענע קנאה ושנאה, וואָס הערשט איבער די ליט פון דעם פאך אומנות הקצבות, וועלכע דער ספר, רב טבחיא אין דורכאויס פאר זי געשריבען, לעגען אויף ס'ר א חוב אויפמערקזאם צו מאַכען איך תלמידים פון ספר רב טבחיא, וועגען נאך איין הלכה וועלכע איהר אכטעם גישט, דאָס איז: לא תשנא אָת אַחֵךְ בלכבך

אתה וזה: כן השונא אחד מישראל בלבו עובר בלא-תעשה שנאמר לא
 תשנא את אחיך בלבבך (רמב"ם הלכות דעות פרק ו'), ואע"פ שלא זה, אימרו
 שזה בכל וגם יתר המעמדות השונות אינם מנוקים מעון זה. וכל אימן
 שונא את בני אומנתו, אבל, מ"ם השנאה וההתחרות המצויה בתוך בעלי
 האומנות הזאת בולטות יותר ממה שדן בין שאר בעלי אומניות זולתם.
 ונפרצה העבירה הזאת בינותם ביותר. ולכן הגני תחתם את ספרי זה
 בכרכה של משמר היוצא מן המשמרות כהנים שעבדו חליפות בכל שבוע
 בבית אלקינו, אשר בשעת פמירתן הוסיפו בתפילתן ברכה אחת למשמר
 הנכנס, ואמרו: מי ששיכן את שמו בבית הזה הוא ישיכן ביניכם אהבה
 ואהיה שלום וריעות (ברכות ה"ג), וגם אנכי אומר: יהי רצון מלפני
 אבינו שבשמים שישכן ביניכם אהבה ואהיה, שלום וריעות.

ואתם מקבלי הברכה היו נכונים ופנו מקום בלבבכם והוציאו את השנאה
 והקנאה מלבבכם, כדי שיהיה לבבכם ראוי ומסוגל להיות כלי המחויק את
 הברכה, ברכת אהבה ואהיה ושלום. ותובה מוטלת עליכם מצד נדרי
 התשובה ומצד הנימוס ודיא לבבך ולקדם את אהבת חברכם בן אומנתכם

בלבבך. דער וואס האלט און הארצען און פרינדשאפט צו איינעם מישראל איז
 ער עובר אויף א לאו מן התורה, אבוואהל דאס די ליט פון די אנדערע אימנות
 און שטארען זענען אויך פון דער עבירה נישט ריין, אבער צווישען איך חברים
 פון זכר צדק איז מער בולט און שארפער די ווירקונג פון קנאה ושנאה, דארום
 וויל איך ענדיגען דעם ספר מ"ם די ברכה פון משמר כהנים [משמר כהנים איז איינע
 פון די 24 אבטחלונגען כהנים, וואס דור המלך האט איינגעשילט וועלכע פלעגען זיך במשקן
 יעדע וואך צו ערפילען די עבודת ד' אין ביהמ"ק יב"ב] וועלכע האבען געבענשט
 דעם משמר וואס טרעט צו צו דער עבודה, מיט פאלגענדע ברכה: מי ששיכן את
 שמו בבית הזה ישכן ביניכם אהבה ואהיה ושלום וריעות, ד"ה דער וואס זיין נאָ-
 מען בערופט זיך אויפן בית המקדש, דאס ג' ב"ה, זאל פרינדשאפט, ברידער-
 שאפט און פריערען צווישען איך בעזעצען.

אבער איהר דארפט זיך געבען די מיה און רייניגען אייערע הערצער פון
 קנאה ושנאה. דאס איז אבצורוימען דעם פלאטץ פאר די גליקליכע ברכה דאס זי זאל פרי
 איך קענען זימען. דאס קענט איהר ערריכען נאר דורך דעם וואס איהר וועט זיך
 בעשליסען

יותר מאהבת וולתו. וכמ"כ להרניש את חובתכם ושעבודכם לרתם ולחמצי את הגבשלים והאומללים שמכני אוטנתכם יותר מזולתם.

וכבר באה באגדה (סנה דף נא) הסיפור מכבודם ושבתם של ישראל באלכסנדריא של מצרים, מהכמ"ק הגדולה. (בית ועד). ר"י אומר מי שלא ראה דיופליסטין של אלכסנדריא של מצרים לא ראה בכבודם של ישראל - שבעים ואתת קתדראות של זהב היו בה. - פעמים שהיו בה כפלים כיוצאי מצרים - ולא היו יושבים מעורכבים. אלא זהבים בפני עצמן, וכספים בפני עצמן, ונפתין בפני עצמן, ומרסיים בפני עצמם, ונרדיים בפני עצמן, וכשעני נכנס לשם היה מכיר בעקי אומנתו וגפנתו לשם, ומשם פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו.

דרי שזאת היתה לפנים בישראל שפרנסתו של האומן העני ופרנסת אנשי ביתו היתה מוטלת על חבריו בני אומנתו. ואם תברך בן אומנתך

בְּעִשְׂרֵימָנָה לְעֵבֶר צוֹ הָאֶבֶן הַזֶּה מִטְּנֵלְעֵרֶקֶר פֻּן אִיעֶרֶק פֻּן אִיעֶרֶק מִטְּ הַלֵּף הַזֶּה נֶעְפְּאֵלְעֵנֶק פֻּן אִיעֶרֶק חֲבֵרִים .

אין דאָ נעפונען מיר פאר נויטיג מעתיק צו זיין וואָס די גמרא (סוכה דף נ"א) דערצעהלט אונו פון דעם לעבען פון אונוערע עלטערן אין די אלטע צייטן אין אלכסנדריא של מצרים: ר' יהודה אומר מי שלא ראה דיופליסטין של אלכסנדריא של מצרים לא ראה בכבודן של ישראל, כמין בסילקי גדולה היתה, ד"ה ווער קס האָט דעם גחיל-סען יודישען בית ועד פון אלכסנדריא של מצרים נישט געזעהן, דער האָט די יודישע הערליכקייט אין כבוד נישט געזעהן. אין דעם בית ועד אין געזעהן פלאטץ פיר סקדר אלס א סיליאן סענשען, און וואָ דערצעהלט וויסער די גמרא זי זענען נישט געזעהן אויסגעמישט אלע פערשידענע סענשען צוזאמען, נאָר יעדער פון די בני-אומנות בעזונדער: נאָלד-ארביטער בעזונדער, וילבער-ארביטער, שמירקען, קופער-ארביטער, וועכער, די אלע סיטנליערער פון יעדער פאך אויף א בעזונדער פלאטץ אין דעם אייגענעם ביה-ועד, און דורך דער אָרדנונג פלעגט דער אָרעכער בעל אומנות, חעלכער און דאָרט אַריינגעקומען, האָט ער באַלד שמועז צו זיין לעבענס-מיטל און פיר זיין הויז-פאמיליע פון זיינע בני אומנות בעקומען (ווייל ער האָט געהאט די געלעגנהייט זיינע אלע בני אומנות אויף אַין פלאטץ צו נעפונען).

דער סיפור לערנט אונו דאָס ביי אונוערע עלטערן האָט דער אָרעכער בעל אומנות די שמועז פיר זיך און פיר זיין הויז-פאמיליע, איבערהויפט ביי די סיטנליערער פון זיין פאך געפונען. נון אלוואָ דאָרט איהר געהן אויף דעם העק פון אייערע געריהמטע עלטערן: אויף די פערסענליכע פון אייערע חברים דארפט

השינה ידו לרכוש לו קנינים שיש להם ערך כל שהוא ב"ר תקנא בו ולא תחמוד את קניניו ולא תתאוה את רכושו, ותחום על כבודו וכספו, והיית לו לרצ. ואם חברך בן אומנתך איש עני הוא, תעמוד על ימינו לעזרו מצרתו ולהקימו מנפילתו, והיתה תובת עזרתך לו, לא כששפט תובת הרצ לרעדו, רק תובת האח לאחיו.

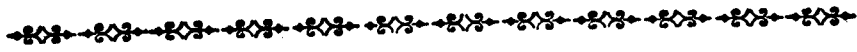
דבר זה מתורת משה רבינו למדנו: שבזמן שחברך עומד ברשות עצמו תחת נפנו ותאנתו אזי כנהו הכתוב בשם "רעה": כי תבוא בכרם "רעה", לא תחמוד בית "רעה", כי יתן איש אל "רעה" כסף או כלים לשמור. לא תשיג נבול "רעה", ועוד רבות שבהשנת יד חברך פרס או בית, כסף או כלים או שאר קנינים או מיתמו הכתוב בשם "רעה"; אכן אם מטהיד חברך ונצרך לעזרה ותמיכה, אזי נשתנה שמו, ויתוסו אליך, והודיעך הכתוב שהוא "אחיד" ולא "רעה": כי ימך - "אחיד"; אם אבדה לו אבדה ובא עליו הפסד השבת שביבם, לאחיד, אם כספו ירד לטמיון ובא ללוות - אל תקח מאתו נשך - וחי "אחיד"; ואם עינה בדרך כתו ושורו וחמורו נופלים בדרך התת משאם - לא תראה את חמור "אחיד" או שורו נופלים. וזה שמו ויתוסו של חברך הנתון בצרה: "אחיד". ושעבודך וחובתך להשתדל עבורו כפי מה שנוהג האח עם אחיו וזה שאמר הכתוב "אחיד" האביון.

וכן אתה מוצא באברהם אבינו שכל אותו זמן שגם ללוט ההולך אתו היה צאן ובקר ואהלים נתיחם בשם בן אחיו לפי החשבון צדק של קרבת

אִיִּדְרִי קִקְעָן וְיִי אִיִּף אֶפְרַיִם; אָבְעָר אִיִּף דָּעַם אִינְפֶרְטֶעֱנְלִיכְעָן, וּוְאָס דֶּאָרְף אִיִּעָר שְׁמִיִצְעָ, וְאָלֵם אִיִּדְרִי פִיר אִיִּהֶם עֶרְפִילְעָן דִּי פִלִיכְטֶעָן פֿון אַ בְּרוֹדֶער. דִּי מֵרֵה לְעָרְנֵם אִוְנוּ דִּי תוֹרֵה הָק': וּוְעָן דִּיִּן חֵבֵר בְּעִוְצֵם וּוְעֵלְכֶעַם פֶּעֶרְטֶעֱנְעָן - דֶּאָן בְּעֶטְמִטְעֶלֶם אִיִּהֶם דִּי תוֹרֵה הָק' הֶעָקֵד: כִּי תִבּוֹא בְּכֶרֶם, רֵעֵךְ, בְּקִמֵּת, רֵעֵךְ, בֵּית, רֵעֵךְ לֹא תִסֵּיג נִבּוֹל, רֵעֵךְ - דִּיִּה בִּי דָעַם פֶּאָל וּוְעָן דִּיִּן חֵבֵר הָאָם עֶרְוֹאָרְבֶּעֶן וּוְעֵלְכֶעַ עִם אִיז פֶּעֶרְטֶעֱנְעָן אִוְיִי וְיִי בֵּית, שֵׁדֵה, כֶּרֶם, אָדְעָר כֶּסֶף וְכֵלִים, דֶּאָן בְּעֶטְמִטְעֶלֶם אִיִּהֶם דִּי תוֹרֵה, רֵעֵךְ; פֶּאָלֵם אָבְעָר וּוְעָן עָר אִיז אָרְעָם אִין דֶּאָרְף דִּיִּן הִלְף שְׁרִיבֵם אִיִּהֶם דִּי תוֹרֵה צו, צו דִּיר פִּיר אִיִּן בְּרוֹדֶער, כִּי יִסַּךְ - אִוְיִךְ, אִוְיִךְ הֶאֱבִיִן אִין אִוְיִי וְיִימִטְעָר בִּי יִעָרְעָר אִוְיִי נִלְיִקְסֶפֶאָל פֿון חֵבֵר בְּעֶטְמִטְעֶלֶם אִיִּהֶם דִּי תוֹרֵה מִיט דָּעַם נֶאָמְעָן, אִוְיִךְ דִּיִּה דָּאָס אִין זִיִּן אִוְיִינְלִיכְסֶפֶאָל הָאָסְמוּ נֶעֱנְעָן אִיִּהֶם דִּי פִלִיכְטֶעָן פֿון אִיִּן בְּרוֹדֶער צוּם צוּיִמְטֶעָן. דָּאָס וְעֵלְכֶעַ קֶאָנְעָן מִיר אָנְמֶעֱרִקְעָן פֿון אִבְרָהִם אָבִיִנוּ בִּי זִיִּן הֶאָנְדֶּלִונְג מִיט לֹאם, דָּאָס אִוְיִי לֶאָנְג לֹאם הָאָם פֶּעֶרְטֶעֱנְעָן צֶאן וְכִבֵּר וְאִהִלִים בְּעֶטְמִטְעֶלֶם אִיִּהֶם דֶּעָר פֶּסִיק

משפחה. אכן כשכא הפליט ויגד לאברם העברי שלום בן אחיו נתן בצרה. נאמר: וישמע אברם כי נשבה. אחיו, שמכין שהוא נתן בצרה נשתנה שמו ויתוסו מבן אחיו, לאחיו, ונתרבה חיובו במסירת נפש עליו. וכתב הרמב"ם ז"ל (חלי כהנות בניי פרק י) שכל ישראל ותגליום עליהם כאחים הם שנאמר בנים אתם לדי אלקיכם, ואם האח לא ירחם על האת, מי ירחם עליו? ולמי עניי ישראל נושאים עיניהם, הלעזרים ששונאין אותן ורודפים אתריהן? הא אין עיניהם תלויות אלא לאחיהן.

שימו לבבכם לדברים האלה ויצו די את הברכה ברכת כישמר הכתובים לשכון בתוכם, והיה לכם ברכה ושלום.

פסוק: בן אדו, נאך דעם ריכטגען פאמיליען-רעכנונג; אבער בעת לום אין ארייני-געפאלען אין א צרה דערצעהלט דער פסוק: וישמע אברם כי נשבה, אדו, ביי דעם אונגליקספאל פון לום האם א"א געפונען דאס דער יחם משפחה אין שוין נאָהג-טער געוואָרען אין האָם-איהם שוין פערקעכענט, נישט פאר בן-אדו, נאך אדו.

דער רמב"ם ז"ל שרייבט: אלע יודען זענען זיי ברידער, אזוי ווי עס שטעהט אין די תורה: בנים אתם לה' אלקיכם (איהר זענט אלע נאָט'ס קינדער), און אז איין ברידער וועט נישט רחמנות האַכען איפ'ן צווייטען, ווער דען וועט אויף איהם רחמנות האַכען? אין צו וועמען קענען האַפען די אַרעמע-לייט ביי יודען, אויב נישט צו זייערע יודישע ברידער.

נעמט, ברידער, די ווערטער צום האַרצען, וועט ביי אייך מקיים ווערען די ברכה פון כישמר ברגים: פריינדשאפט, ברידערשאפט אין פרייערען.

הערות.

באשר שלכל אלו מן ההלכות שכתוב בחלק ראשון שבספרי, יעשה ש"ח, יבוא בע"ד בחלק ב' השלמה והערות להחכם הנשאל, לכן אציגת גם בזה איזה הערות לאיזה מן ההלכות הן לרזנמא.

לגדר הקנין אות מ"ז.

לכאורה אינו רשאי להשקיע את העגל ביד האי' ולחזור מהקנין. א' זמני שהוא מאכיל הספק בכור לאי', ב' שמא ימכרנו לישראל חברו ויכשילנו בזה. ידבר זה אסור כמו שאסור למכור כל חפץ מריפה לאי' במקום שאין המריפה ידוע וניכרת כיו"ד סי' נ"ז ש"ך ס"ק נ"א. והנה מצד זה שלא יכשיל בזה לאחר יש להקל, דגם הש"ך מודה במקום דאיכא עוד צדדים להקל שמותר למכור לאי' מצד ס"ס והכא איכא עוד צדדים, לא מיבעי היכא שכל מעשה הקנין היה רק על ידי משיכה והאנדרשלאג ולא נתן את הכסף יש לצדד דזה מקרי יד עכ"ם באמצע, כמבואר בפ"ת יו"ד סימן ש"כ סעיף כ' סעיף קמ"ד, וכש"כ כשהקנין היה רק בהאנדרשלאג בלא משיכה יש עוד סניף להקל מצד שכבר שקלו וסרו הרבה אודותים שאין זה מסכסם דמהני הקנין של האנדרשלאג לגבי בכור, ומלבד כל ה"ל ציינתי בפנים לעיין במג"א סימן ת"ט ובח"י שם סעיף ד' דאין זה מהזיב להפסיד ולהוציא את כספו כדי להציל את חברו ממכשול איסור, ומכש"כ הכא באופן שהקנין הי' רק ע"י האנדרשלאג בלבד, י"ל דהקנין הוא רק מדרבנן ואינו אסור אלא מדרבנן לשיטת רוב הפוסקים, וא"כ השני שיקנה הספק בכור לא יכשל כלום על לא הודע שלו, דהרי כתב בנתיבות המשפט ח"ס ר"ל דשונג באיסור ודכנו אין צריך כפרה. וא"כ פשיטא

דיכול להשתמש מן האי' ולהשקיע ביה את הספק בכור, ואפילו אם קנה במשיכה מ"ס צ"ע אם לחייבו לפדות העגל מיד האי' כדי שלא יכשל בו ישראל אחר, דבשלמא כשהוא כבר בידו אסור מן התורה למכור לנכרי דלא אמרה תורה שלח לתקלה כחולין קמ"ז, קידושין נ"ז, אכן בזה שהוא בשב ואל תעשה שאינו פורה מידו יש לאמר דאין לחייבו כהפסד ממזנו, דהרי הישראל השני שיקנה בלי הודע יהי מותר מצד רזנמא, ועיין פ"ת יו"ד סימן כ"ט אם נמצא אחר מ"ח מריפות בהענף לאחר שאכל מכיון שלא הי' מחויב לכדוק אחר זה הי' אגוס ואין צריך כפרה.

ונראה דהאיסור הוא בזה מצד מבטל איסור לכתחילה וצ"ע בזה שהוא בשב ואל תעשה, ונוסף לזה נראה שאין חיוב עליו להוציא ממזנו כדי להציל חברו מן האיסור אפילו במקום שנגת איסור, דהרי רק הצנועין מנידין את המעות (כבא קמא ס"ט) אכן הלכה כרבנן רק שהיו מציינין את הכרם רבעי בשביעית, והוא דר"י הפקיר את הפתחא דאופי וכתבו התוספות דעשה כן שלא יכשלו בני אדם משום לא תגזול, והריטב"א כתב דאם לא כן הי' ר"י עובר על לא דלפני עור לא תתן מכשול עיין בב"מ דף ל', שאני התם דהוא עושה ומכין המכשול בידים, ולאחר שכתבתי מצאתי בשרית דברי מלכיאל חלק א' סי' ב"ח שמסתפק בזה אם חברו מסוכן ואין לו כ"א דבר איסור

איסור, אי חייב הוא לקנות עבור חברו דבר היתר לאכול, ומסיים שאין זה חובה רק בגדר צדקה, ומפלפל שמה בהא דנימין ליה שכחו את רבה של חצי שפחה לשחררה רעבה איסורא, ומשני דשבהי בגדר לא תשים דמים בביתך וקשה המחמיא לאדם יותר מההורנו - כיון דהיא היתה מחזרת אחריהם לזנות ונחשבים כאנוסים עיני תוס' שבת דף ד'. והעיקר הוא מה שראיתי בח"י סי' ת"ם סעיף קמ"ד וזה לשונו: ועוד יש לאמר דכיון שהוא אינו מוכר לזכרי רק שמחזיר לו את שלו, א"כ אף אם יהי' טום צד איסור לישראל לאכול ממנו, מי' מותר לחזור לאותו נכרי, דהוא אינו מחויב לשלם לזכרי ולקנות ממנו החמץ כדי שלא יכשל בו ישראל אחר, כיון שאינו מוכר לו רק שמחזיר לו ואומר דרי שלך לפניך, ואין להחמיר כולי האי פן ואולי ימכור לישראל, וא"כ מצד זה הי' מותר לו לעזוב את כל קנין העגל הג'ל עם הפרה ביד האי מצד ס"ס כג"ל ומצד הסניף שאינו מחויב להוציא מעותיו ע"ז.

אכן בגד"ד איסור קדשים גורם ומעכב בידו שלא ינחז ביד העכו"ם, דהרי אפילו יגדלנו האי או ימיתנו ולא ימכרנו לישראל ג"כ אסור מצד שהוא ספק בכור ובזיון קדשים הוא ואין מאכילין אותו לזכרי. ונראה לענ"ד שיש בזה צד היתר גם בזה ע"פ דברי החלקת מוחקק אה"ע סימן ק"כ אם הסופר נתן לו הגט ברצון והיטוה עמו שיפרע לו לאחד זמן אף אם לא פרע לו אין הגט גול בידו, דהא נתן לו הגט ברצון רק שחייב לו דמים, ואם נתן לו הגט ע"ס לשלם ולא בהקפה אם לא שילם לו ודאי הנה הגט גול בידו, וא"כ הכא שלא נתן להאי המעות וכשבא לקבל את הפרה והעגל ולא יתן לו מעותיו וידחנו הישראל הקונה על זמן מאוחר כודאי לא יתצ' ע"ז האי ותתבטל המכירה

למפרע, ואפילו בקבע לו זמן מתחלה וקנה מאתו בהקפה והוא ידחנו מי'ם ליום והאי יהי' עייל ונפיק אוזוי ג"כ יתבטל המקח למפרע ע"ז בח"ס סי' ק"צ סעיף י"ז שאפילו קנה במשיכה אב הוא דבר שאינו ראוי לחלק כגון שמכר לו בע"ח ונתן לו קצת מהדמים ועייל ונפיק אוזוי המקח בטל לזכרי לפי שאינו ראוי לחלק דרי דאפי' הי' משיכה וגם מקצת כסף ואם המוכר עייל ונפיק אוזוי מתבטל המקח ובגד"ד בנקל יעלה ויגיע לירי זה שהמכר אי' יהי' עייל ונפיק אוזוי ויתבטל המקח למפרע וא"כ אינו בכור כלל.

ועיין ברא"ש ב"ם שם ובסמ"ע ח"ם ק"צ סעי' כ"ד דעיקר דבר זה לבטל המכירה למפרע משום דעייל ונפיק אוזוי תלוי בראות עיני הדיין, ועיין במדרי"ם לזבלין ב"ם דף ע"ז ד"ה, והוא נברא דזבין ליה חמרא לחבריה' פרשי' חמרא - חמור, צריך ליתן טעם למה צריך רש"י לפרש שר"ל חמור כדי שלא יסעו לפרש שר"ל יין, מה נפקא מינה בזה? יהי' פירושו חמור או יין. ונראה שרש"י ס"ל דדין זה דעייל ונפיק אוזוי לא שייך אלא דוק במירי ששייך לומר דחביב על המוכר ולא מכר אותו אלא בשביל דהוי אגסוהו כגון בהמה וכלים וקרקע, אבל ביין העומד למכור לא, א"כ הכא בגד"ד דידן יכול להיות דבר זה להקל ולהחמיר. בכגון שהמוכר הא"י הוא הנרא דזבין מזה ימזכין לזה אין ראוי מזה הא רעייל ונפיק אוזוי דלא זבן אדעתא דהבי, ואינו מתבטל המקח למפרע, ודרך כלל הלוי דבר זה לפי מצב הענינים במעמד המכיר האיני יהודי, ולפי תכונת דבר המוכר שלא יהי' כמוכר שדה מפני רעה דאפ"ל עייל ונפיק אוזוי, מי'ם אין המקח מתבטל. ונראה לי שמה שפירש רש"י חמרא - חמור, מרייק בזה שלא נמעה לפרש יין, דכאמת לנבי יין אפילו בנפיק עייל

ועייל אוווי גיב קנה, חוה הוא חמה למוכר שדהו מפני רעתה, כפסחים דף קי"ג, כל מייל זבין ותתירם בר מחסרא [שמא בתוך כך יחמיץ], ואם בן כיון דבעובדא זו אמר רבא זוזא כוזו דמיא ולא קני, על כרחך צריך לפרש שהרבר הגמבר היה חסור ולא יין, כגיל. אדר כתבי מצאתי בפ"ה בת"ס סי' ק"צ שפסק בן רבין הוי כמוכר שדהו מפני רעתה, על פי נמרא פסחים ג"ל, ותימה שלא העתיק את דברי המהר"ם לזבלין בזה, והרמז של רש"י בזה. וע"ד שאילנא שאנו עוסקים בזה, יש לעיין עוד ולדרוש איך הוא דינא דמלכותא כאתריה, ואם האי יכול לבוף להישראל שיקיים את המקח, י"ל דהאגרשלאג קונה והוי ספק בכור. והגני לחזור בשיטה האחרונה על המסירת מודעה שלי: שכונתי בזה הוא רק לעורר את דעת החכם הגשאל, כדי שיוכל לצרף את דברי לסניף בעלמא, אכן אין אני מקבל אחריות חומר ההלכה הזאת על עצמי בלבד.

לדרך הליכה אות י'
 כדי להוציא מלב המועים, את מעותם, צריך אני להאריך מעט ולברר הדין הזה. צדדי ההיתר של המועים מיוסד ע"ז משום צער בעלי חיים שהוא דאורייתא, ומשענת קנה רצוץ הוא, דהלא בפירוש אמרו ו"ל נמרא שבת קכ"ח, אתי צעב"ח דאורייתא וקדחי ביטול כלי דרבנן. אכן לא נדחה שום איסור דאורייתא מפניו וכש"כ ממונו של חברו, וזה מוסכם מכל הפוסקים דגול אי" דאורייתא, ולא מבעי צער רעבון דבהמתו אלא אפילו צערא דגופא דירי גם כן לא נדחה איסור לאו דגול מקמי'. ומסוכן ואיום הוא המעות של ההמון המוסכים על דברי המלך שלמה במשלי ו', לא יבוזו לנגב כי יגנוב לסלא נפשו כי ירעב', והושבים בנפשם

שהעני והרעב מתירין לפנו קנין אלוה. וזה שיטת החכמים והגולנים השונים מבלי עולם שבכל דור ודור. והאמת הוא מה שביאר בספר העיקרים ריש סאמר שלישי פרק כ"ד דזה קאי אלמעלה בראש הספר: בני אם יפתוך חסאים אל תובא, אם יאמרו לכה אתנו - בני אל תלך בדרך אתם, והולך ומכאר בנגות המחזיקים בשיטת הרשעים האלה הפורצים מוסדות התבל שהוא הסכמת שייכות הקנינים לבעליהם, ובוגדים בתורת ד' המזהרת על גול. וזה שאמר המלך שלמה בחכמתו עליהם בלשון רבים נסתרים: לא יבוז לנגב כי יגנוב' [אלו הרשעים המפתים אותך ללכת באורחותם], ומענתה הוא שזה מותר מצד, למלא נפשו כי ירעב'. והראה להם מתורת ד' כי מועים המה, ודראי', ונמצא יושלם שבעתים', שהוא תשלומי הכפל או ד' וה' כדכתיב אם המצא תמצא בידו - שנים יושלם, ולא חסה התורה על עניו וחטונו דדרי אם אין לו ונמכר בנגבתו, וכן הוא מאריך שם בספרו לשום לאל את מעות ההמון המובילה דרכי מות, ומסיים: נגע וקלון ימצא ודריפתו לא תמחה - ודי בזה. והנה אם מדרגת רעבוננו הגיע עד שהוא מסוכן מחמת זה, כבר שקלו ומרו בזה האחרונים טובא, ועיין יומא פ"ג בעובדא דקפוד לרועה. וכבר האריך בזה הדרכה ואסף וקבץ את השו"ת ברין זה השדי חמד מערכת א' כללים סימן י"ט. ויש אוסרים אפילו בני האי גונא, ויש מתירים מטעם פיקוח נפש ואין לך דבר העומד בפני פיקוח אלא שלש העבירות בלבד. ובאשר שהמו"ם של הלכה זו יש בזה חשש סכנה שלא לתת יד למועים - הנני, טרם אחל את המו"ם בזה, למסור מודעה מראש, דכל אלו הדברים אמורים רק בשכבר באה עליו הסכנה וצריך הוא להציל א"ע כממון חברו באותה הרגע

שחזא

שהוא בסכנ' מות ומציל א"ע בזה מפי הארי, אכן זה שבא לגול וליטול מקנין וולתו כדי להציל א"ע מפני פחד הסכנה אשר תוכל לבוא עליו בעתיד, והוא מבריא את הארי ממנו בממון חברו - זה ודאי אסור, דבאופן זה יבטלו כל תוקף הקנינים וחוקת בעליב של רכוש כל אדם, וא"כ לא שבקת חי לכל הריהו דכמה וכמה עניים ונרחקים יש בעולם הדואנים לחסרון שיחסר להם ביום הקרוב. וכמה ימצאו אנוסים סחמת ממון אשר בנפשם הוא: זה צריך לחפא, וזה בא להציל א"ע מהקור וכדומה בכל מחסורי החיים, אשר הממון הוא התרים בפני הפורעניות, וכל מה שהתירו הוא רק בסכנה קרובה כמציל מפי הארי, ולא באיתו אופן שהוא בא להברית את הארי כנ"ל. ודי בזה למבין.

והנה בדין סכנה קרובה, אם מותר להציל א"ע בממון חברו, נראה שהוא מחלוקת ראשונים: לשיטת רש"י ב"ק ס' ע"ב ויצילה שלא יטרפה, הואיל דאסור להציל וכו'; ושיטת הרא"ש שם דמלתא דפשיטא היא דאין לך דבר עומד בפני פקוח נפש אלא שלש העברות בלבד.

והנה בעל הממון גופיה הוא מחויב להציל את חברו מן הסכנה בגופו ובממונו כסנהדרין ע"ג: אפילו למטרע ומיגר אנור"י, ועיין ד"מ הכ"ז, וא"כ לפי זה היה לן דרך וצד היתר להציל א"ע מן הסכנה בממון חברו אפילו שלא בפניו, דאילו היה באותו מעמד היה מתחייב בזה. אכן באמת אין זה מענה, דחובת הצלה המוטלת על חברו אינה רק חובת הגוף מצד לא תעמוד על דם רעך, או מצד השבת אבדה, ולא שעבוד נכסים, ולכן כשבעליו עמו ועומד ורואה בסכנת חברו מוטלת עליו חובה להציל את חברו, אכן כשאין בעליו עמו אין קנינו וממונו מוזהרים על לא תעמוד ועל השבת אבדה. ולכן

שפיר אמרו לחד המלך ראסור לשוןף הגריש של ישראל, דהתם לא היו הבעלים עומדים בצד הגריש באותה שעה. ובחילוק זה מתורץ מה דקשה ע"ז לכאורה מה דקירושין ח': היה כלב רץ אחריה - מדאורייתא מוחייבה להציל, אלמא ריש בזה חיוב ממון להציל, וא"כ אמאי לא יציל א"ע בממון חברו? אך להג"ל נחא שפיר, דהכא בעליו של הממון עמו הוא ומוטל עליו להציל מדין השבת אבדה. אור כן מצאתי חילוק זה בראב"ד. עיין שיטה מקובצת ב"ק דף קי"ז ד"ה ומציל עצמו בממון חברו.

ואפילו נימא דפק"ז דוחה גזילה אפילו כשאין בעליו של הממון עמו, כדעת הרא"ש והתוספות שם בב"ק ס', נראה לענ"ד שזה רק אליבא דרבנן דר' מאיר דלא חיישי למיעוטא שמא יתגלגל מזה פק"ז להגנול ע"ז חסרון ממונו, דהרי אמר ר"י ב"ק ק"ם ע"א כל הגנול מחברו שזה פרוטה כאילו נטל את נפשו, חד אמר נפשו של גנול דכתיב את נפש בעליו יקח, והמעם פירשו בתוס' ב"ם נ"ח ד"ה זה בגופו, דלפעמים רעב כבד ואין לו במה לקנות [ונגורם לו המות], וא"כ אפילו אם זה המציל א"ע ג"כ תרעב כבד עליו, מ"מ מאי חוית דמא דידך סומק מפי דלמא דמא דחברך סומק מפי, ויש ע"ז מענה שלוח ודאי סכנה ולחברו הגנול ספק סכנה, כמו שכתבו התוספות גופא שם בב"ם באותו דבור וז"ל, אבל יש הרבה בני אדם שאינם חסרים כ"כ היינו שאין זה פרוטתם האחרונה והיחידה, ועפ"י רוב א"א להתגלגל שיבוא לידי כך וא"כ אזלינן בתר רובא, ולכן אינו כנדר שפיכות דמים להגנול. וזהו רק אי אין חוששין למיעוטא, מיהו אי חוששין למיעוטא כדעת ר' מאיר לדירוי' הוי כנדר שפיכות דמים לגבי הגנול, דלפעמים יצטרך גם הוא לאותו דבר שמחסרו זה.

ומאי

אפילו לדעת ר"ם, ולכן אמר רבא אילו אתו וכו' וילו חתימו ואל תהרגו. והנה אם יצויר שיהי' מצוי שתגלגל ע"י זה המציל א"ע במסמן חבר סכנה קרובה להגנול עד שיהי' כעין רוב או יודו גם חכמים דר"ם ללא נדחה גול מפני פקו"צ, מצד הפקו"צ דכנגדו, כג"ל.

ובזה אמרתי לתרץ קושית התוס' ב"ב ח' ע"ב ד"ה אכפיה, מה שהקשו הא אין כופין על מ"ע שמתן שכרה בצדה. ותירצו המל"מ והאבני מלאים במסגן אחד שהמתן שכר לא קאי על עצם הנתונה, כ"א אלמטה קאי, ולא ירע לכבד וגו' כי בגלל הדבר הזה יברכך ד"ו וא"כ אם הנותן קופץ ידו וצריך ליטול ממנו ע"י כפיה אינו בכלל הברכה הזאת ואין המ"ע הזאת להנותן הוזה מתן שכרה בצדה. אכן לפי הג"ל נוחא שפיר דבאמת כשבא לפניו איזה סך העניים וביקש לפרנסו, אף שאין בודקין למונות מ"ס עפ"י רוב אין בזה משום פקו"צ כמעשה בההוא עני דתענית דף כ"א ע"א, שיהיב להוציא עליו ממונו משום לא תעמוד על דם רעך או משום השבת גופו כסנהדרין ע"ג. ועוד דלמא זה העני העומד לפניו הוא מאותן העניים שאמרו עליהם חז"ל בואו ונחויק טובה — ולכן יש בזה האופן רק מצות נתינת צדקה משום פתוח תפתח בלבד וזה מ"ע שמתן שכרה בצדה ועל זה באמת אין כופין שיהי' מחויב לפרנס את העני הזה. משא"כ נבאי צדקה שנוכה עבור כל עניי העיר שמוטלים עליהם לפרנסם, בזה ודאי עפ"י רוב, או קרוב לודאי יש בהם אחד או שנים ויותר שאם לא יפרנסום או ימותו ברעב, א"כ נכנס זה בגדר לא תעמוד על דם רעך, או בגדר השבת גופם, והגבאי חייב לכפות על הצדקה משום לא תעמוד ועי"ז נתוסף להמ"ע שמתן שכרה בצדה גם הלאו דלא תעמוד והמ"ע של השבת גופו דע"ז כופין.

וברהא

ומאי חזית. ודמא דירך סומק טפי וכו'. ובה אמרתי דבר נחמד להבין בזה דברי הגמרא כתובות דף י"ט ע"א, קסבר ר' מאיר עדים שאמרו להם זהומו שקר וא"ל תהרגו, יהרגו ואל יתחמו שקר, והמהו רבים ע"ז איך ס"ד דסבר ר"ם כזאת הרי פקו"צ רוחה כל העבירות חוץ מהשלשה שהם ע"ז גלוי עריות ושפיכות דמים, ובענין זה הלא בכל אופן אין אלא איסור לאו דגול. אכן לפי הג"ל הדברים מאירים, דבאמת ר' מאיר לשיטתו דחייש למיעוטא הוי גם גול אביורייהו דשפיכות דמים, דהרי כל הגול כאילו נוטל נפשו של גנול, כג"ל עפ"י התוס' ב"מ ג"ח הג"ל, ומאי חזית דמא דירך סומק — ואין דוחזן נפש מפני נפש.

וזה שאמר, קסבר ר' מאיר דייקא דעדים שאמרו להם חתמו שקר וכו' יהרגו ואל יתחמו שקר, דה"א אם יתחמו ויהרגו מעשיהם לנכות מחברו ע"י השטרא זיפא זה ויטול בעל השטר ממונו שלא כרין, יוכל להיות דלפעמים הרעב כבר וזה יבוא ע"י העדים לירי עוני ומיתה, ולכן אפילו בסכנת נפשות אסור להם לחתום שקר.

ומה נדלה ששוני כשמצאתי אח"כ כשיטה מקובצת כתובות שם בשם הרמב"ן שנמצאת ברייתא חיצונית: ג' דברים אין עומדין בפני פקוח נפש: גלוי עריות, שפיכות דמים, עבודה זרה. ר' מאיר אומר אף הגול, היינו כג"ל, דל"ר מאיר דחייש למיעוטא הוי גול משום לתא דשפיכות דמים מצד נפשו של גנול. אכן רבא מתמה ע"ז ואמר: אילו אתו קמן לאמלוכי אמרינן וילו חתומו. ונראה דבזה אפילו לר' מאיר מותרין, מצד שבשעת החתימה אין מחסרין לו ממונו: ואולי לא יבוא לירי כך, כי לא יצליח לרמאי רמאותו, והוי כסין מיעוטא דמיעוטא ואין בזה משום שפ"ד לגבי הגנול

ובהאי ענינא העירני כבוד ירירי
 הרב הגדול יחזקאל אלענבערג יר' דאי
 אמרינן שגול נדחה מפני פקוד' מאי קשה
 להו להתוס' וכל שאר הראשונים סוכה
 מ' נבי אתרוג למה לי למעוטי גזול תיפוק
 לי' משום מצוה הבאה בעבירה, האי יש
 לאמר בצריך להתרוג של חברו להציל
 א"ע מככנת רעבון, וכזה האופן אין כזה
 משום מצהב"ע, דנדחה איסור גזל מפני
 פקוד', ומ"מ אם ברך עליו לצאת יר'
 חובתו לא יצא, משום דלא מקרי בעליו
 של האתרוג ולא דמי, לכס' כמו שכתב
 בספר יראים הובא במנ"א סימן תרל"ז
 כע"ק ג' ועיין בספר עונג יו"ט ק"א.
 אלא ודאי דאף בפקוד' לא נדחה גזל וא"כ
 הוי כזה ג"כ משום מצהב"ע ושפיר הקשו
 התוספות.

להבשר שחיטה אות א'

הנה לכאורה התשובה מבוארת
 דהא קי"ל ככ"ה דיש שאלה בהקדש
 וישאל על הקדשו ויתיר את הזבח
 מעיקרו, דהא עיקר התרת נדרים בהקדש
 משחיטת חוץ ילכין מ, זה הרב"ד דשחומי
 חוץ, כנדדים דף ע"ח ע"א, עיין בר"ן
 ורא"ש ורש"י שאם הקדיש בהמה ושחטה
 בתוך ואח"כ נשאל עליה פסור, דכיון
 שהחכם עוקר הגדר מעיקרו הוי כאילו
 לא הקדישה מעולם. אכן בתשובות חוות
 יאיר מסתפק אם מועיל התרה בקרבן,
 דמיד שאמר דרי זה הוי כבי גזא דרחמנא,
 וכתרימה ביד כהן. וכבר תמה עליו
 המהרי"ט אלגזי על בכורות סוף פרק ד'
 שכתב דאין שום ספק בזה דאפילו
 בגרבה דאמר דרי זו הקדש, כל שהוא
 ערוין ביד המקדיש מהני שאלה. ועיי"ש
 שבגדר שאמר דרי עליו וחייב באחריותו
 לא נפקע כח בעלים מהקרבן ההוא וכזה
 אף משבא ליד כהן גם כן מהני שאלה,
 וא"כ לפי זה אפילו באמר דרי זה מהני

שאלה מכל שכן בגדן דירן שיש לצרף
 עוד מה שלא כוון בלבו להקדש נסוד.
 ועיין בכרתי ופלתי מה שכתב בשו"ח
 לשם קדשים שמתנדבים וגודרים כמותם
 אף ע"פ דמהני שאלה מכל מקום יש
 בזה מראית עין מצד השחיטה דעכ"פ
 מתחלה קעביד איסורא. והנה עפ"י רוב
 במקרים האלו הקורא שם קרבן בזמן
 הוה על בהמתו הוא מכון לשחוק והבאי,
 ואף על גב דמפני חומר הקדשים אינו
 נאמן לאמר שלא הוי פיו ולבו שוין
 כמו לגבי קדושין באבן העזר סימן ס"ב
 בהג"ה מכל מקום לא נפקא מנדר ספק,
 ואם תמצא לומר שכוון להקדש דלמה
 על ידי שאלה הותר בכל האופנים דהרי
 זה מחלוקת ראשונים היא אם משום מראית
 עין האיסור או משום שמא הקדישה והוי
 ספק ספיקא. ולא באתי בזה לפסוק
 ההלכה כי אם להעיר את דעת המעיין.
 והנה בעיקר דברי מהרי"ט אלגזי
 יש לעיין מה שהקשה על התוס' כריתות
 דף י"ג ע"ב ד"ה ד' חטאות דכתבו במעמס
 דלא מהני שאלה משום שכבר נשחט
 ונזרק הדם ועלה לבעלים לשם הזבה
 תיפוק לי' משום שכבר מסרום לכהנים?
 ונראה לענ"ד דזה לא קשה, דלא דמי
 לתרומה ביד כהן, דבתרומה, מכיון
 שהוציאה הבעלים מתחת ידו וזכה בה
 הכהן נפקע כח הבעלים שהיה לו בזה,
 ולפי שיטת הר"ן נדרים דף ג"ט דהמעם
 שכבר הוציא הישראל מתחת ידו וזכה
 הכהן בהתרומה ולכן לא מצי למישאל
 עלה, מה שאין כן הכא בקרבן אפילו
 כשהוא ביד כהן לא מיקר בזה יצא
 מתחת יד הבעלים ולכן מהני שאלה.
 דהרי חתוספות קדושין דף כ"ג כתבו
 דהכהנים שלוחי דירן גם כן הוי ע"ש.
 ואם כן אף שסמך להכהן הקרבן הוי
 כאילו ערוין בידו. ועיין בגודע ביהודה
 חו"מ ח"ט סי' נ' אם מטר כסף הצדקה

שהגרי"ש

בעיני מדוע לא העיר האחרונים דיכול לשאול על זה.

ואולי יש לאמר דאמר לשאול מצד אחר, מטעם שכבר קדשו השם ויצא גלוי שם קדושה אי אתה רשאי לחללו, כמו ניטין ט' תיור בנכסים ואינו חוזר בעבר מפני שיצא עליו שם בן חורין. ויש לאמר עוד בזה, הוה דין מדין גדר מעלין בקודש ולא מורידין, ולא גרע מהוכנה, דהומנה לגוף הקדושה מלתא היא כשריע אורח חיים סימן סב סעיף ג' בהגה. אכן באמת יש לאמר, דגם בכל אלו דאמרינן הומנה מלתא וכל אלו הדינים דאין מורידין מקדושה חמורה לקלה, הוה רק בלא התרה; אכן אם שואל על הקדשו מהני על ידי פתח וחרטה, דגם זה מדין קדשים ילפינן. ועיין ברש"י מגילה דף כו במשנה ד"ה שמעלין בקודש, ולא מורידין, דכתיב את מחתות החמאים — כי הקדישום לפני ד' ויקרשו, כיון שהוקדשו — הוקדשו. ועיין נדרים דף ז' הוינו לבית הכסא מהו, ועיין בר"ן שם ד"ה ולענין הלכה כתב בסופו, אפי' אם תמצא לומר דוימין מהני ג' אלא מדרבנן. וצ"ע.

אך נתתי אל לבי להבין כוונת התוס' כריתות דף יג הנ"ל, מה שדייקו דלא מהני שאלה מפני שכבר נזרק הדם כהלכתו — ז"א שכבר עלה לבעלים לשם חובה, משמע דכל זמן שלא נגמרה עבודתו ולא נשלמה כפרתו מהני שאלה, ולכאורה מאי נפקא מינה אם שחיטה לא מקרי מעשה אם כן גם שאר עבודות נפי לא הוי מעשה. וצריך לאמר באמת דזה הוא הטעם דלא מהני שאלה בכותב השם הק' לשם קדושה, דבניטין דף לב כתבו חתום ד"ה רב ששת: אמאי מהני ביטול בגם לאחר שכבר נכתב לשמה, הרי לא אתי דיבור ומכיל מעשה? וכתיבת לשמה הוי מעשה, דהרי אם כתב אדם

ס"ז

שהקדיש, לאיש אחר, זולת הגזבר, הוי כנותן לשלוח וכידו דמי ולא הוי כתרומה ביד כהן דלא מהני שאלה. ולכן כתבו חתום דוקא אם כבר נגמרו כל העבודות ועלה לבעלים לחובתו או לא מהני שאלה משא"כ מקודם לזה.

ואם כן בנידון דידן דלא שייכו הבא כל התנאים האלו יש לצדד מובא להתיר ע"י שאלה.

ועוד יש להעיר דאף על גב דנבי הקדש נמור אם חזר תוך כדי דבור לא מהני (עיין חושן משפט סימן רנה בש"ך סעיף ה' דיש בזה מחלוקת), מכל מקום בנידון דידן אפשר דבולי עלמא מורו מצד צירוף האומדנא שאין פיו ולבו שוין להקדיש וכבר מלתי אמורה שכוונתי בזה רק להעיר על מה שראוי להתעורר.

והנה בזה מה שהעלינו דמהני שאלה בקרבן לדעת התוס' אף לאחר שנשהט כל זמן שלא עלה לבעלים לשם חובה אף שכבר עשה מעשה גדול היינו השחיטה לשם קרבן, מכל מקום אתי דיבור, הוא הפתח והחרטה, ומכיל מעשה, ואם כן לגבי השם הק' שנכתב בקדושה שהוא גם כן על ידי קדושת פה ואמירתו לגבוה, דהא אם כתב השם סתמא ולא הקדישו בפה מותר למחקו כש"ך יורה דעה סימן רעו סעיף יב, ותמדתו מהא דשקלו ומרו הראשונים והאחרונים בענין תיקון השמות למה לא הזכירו שישאל הסופר על הקדשו. ואין לומר כיון דכבר נעשה מעשה, הרי גם בקרבן נעשה מעשה ומכל מקום השאלה מפקיעה את הקרבן מקדושתו. ולכאורה דבר זה אי אפשר לאמר משום דזה נכנס בגדר ואבדתם את שמם — לא תעשון בן לר', דהרי בזה שהוא שואל עליו הוא מפקיעו לחולין וגורם שימחקוהו. אך מכל מקום לא גרע זה מגרם מחיקה דשרי (עיין שבת דף סב ע"ב). ולפלא הוא

ס"ח לשמה אינו יכול לחזור ולבטל.
 ותירצו רכל זמן שלא הגיע הגם ליד
 האשה לא חשוב נמר מעשה, ואם כן
 נשאר בגדר דיבור בלבד, ואתי דיבור
 ומבטל דיבור. ולפי זה נבין היטב כוונת
 התוס' כריתות הצ"ל, דהרי כוונת הקדשו
 ואמירתו לנבזה וכל מעשה עבודת הקרבן
 הוא לשם הטיה דברים שהובח נובח,
 כובחים דף מו ע"ב, וכל המעשים האלו
 הם רק מכשירי המצוה, כמו כתיבת הגם
 כל זמן שלא נמסר ליד האשה, ואם כן
 כל זמן שלא נגמרו כל העבודות ולא עלה
 לבעלים לחובה לא עשה ולא כלום והיו
 רק בגדר דיבור בעלמא כמו מעשה כתיבת
 הגם דלא מיחשב מעשה לענין זה, מפני
 שכוונת המעשה הוא התכלית שהוא
 המסירה ליד האשה להתגרש בו, ולכן
 מיחשב כל המעשה רק בגדר דיבור ומהני
 ביטול. כמו כן לגבי הקרבן, המעשים
 הראשונים לא נחשב למעשה ומהני התרה;
 מה שאין כן אם כבר נשחט ונזרק הרים
 כהלכתו וכבר עלה לבעלים לחובתו —
 והו נמר מעשה, ואז לא מהני התרה כמו
 דלא מהני ביטול הגם לאחר שנמסר ליד
 האשה. ואם כן הכא לגבי השם הק' מיד
 שבתבו לשם קדושה כבר נגמר כל המעשה
 התכליתו, ואף שלא נמר כל הספר, מכל
 מקום אין קדושת השם תלוי בשלמות
 ספר התורה כלל, ודרי אם כותב אפילו
 רק פרשה ארת, השם הנכתב — בקדושתו
 הוא, ולכן היו זה כמו קרבן שכבר נזרק
 רמו ועלה לבעלים לשם חובה, וזה הוא
 נמר מעשה שלו, ולכן לא מהני שאלה
 בזה.

והנה לפי זה יש לאמר אם כתב
 רק אליף-למ"ד משם אלקים, דאף על
 פי שזה אינו נמחק בשבועות דף לה ע"ב
 מכל מקום מהני בזה התרה רוח דומה
 לגם הנכתב ולא נמסר או כמעשה השחיטה
 בקרבן ולא נזרק רמו ומהני שאלה וצ"ע.

ועיין בספר ראשי בשמים סימן
 מט. ועיין עוד בגורע ביהודה מהדורא
 תנינא חושן משפט סימן נ' מה שהמכיר
 שם דברי הש"ך חושן משפט סימן רנה
 סעיף קמ"ו בדין אמירתו לנבזה,
 דהמסירה ליד נזבר חשוב מעשה נמור,
 ולכן לא מהני התרה, כמו דלא מהני
 בתרומה ביד כהן.
 אכן לפי מה שהעלינו למעלה
 בכוונת התוס' כריתות דף יג רכל זמן
 שלא היה, נמר מעשה" אף מעשה נמור
 נחשב כדיבור לענין התרה, כמו בגם
 קדם שנמסר ליד האשה, אין אנו נוקקין
 להעמים בכוונת הרבר שתרומה ביד כהן
 לא מהני שאלה משום כח מעשו שמסרו
 והעתיקו לרשות הכהן, דזה לא מהני
 כלום, דהרי חוינן בקרבן דלא מהני
 מעשה המסירה ליד הכהן והשחיטה,
 וכ"ז זמן שלא נזרק הרים כהלכתו ולא
 עלה לבעלים לחובתו — מהני שאלה,
 רק הטעם הנכון בזה הוא, שמיר שמסר
 ליד הכהן היו, נמר מעשה", דמיד שוכה
 הכהן בהתרומה קיימו הבעלים מצות
 נתינה, והיו כמו שנמסר הגם ליד האשה
 וכמו קרבן שכבר נזרק הרים ועלה לבעלים
 לחובתו דלא מהני שאלה.
 וכשנדרק היטב נראה נפלאות,
 דבאמת לא נשנה כלל הטעם דלא מהני
 שאלה כשתרומה ביד כהן מצד כח
 המעשה שמסר והעתיק את התרומה
 מרשותו לרשות הכהן. וזה לשון רש"י
 בגדרים דף נט: "אחר שוכה בה כהן לא
 מצי מיתשל עלה אינש". וכמו כן בר"ן
 שם, כיון שוכה בה כהן שוב אינו יכול
 לשאול עלה". וכוונתם סבוארת שהעיקר
 הוא הזכיה דבזה נפסק כח הבעלים.
 ומעם הדברים האלו דמכין שוכה בדם
 הכהן לא מהני שאלה, סבואר בר"ן
 נדרים דף פה ע"ב מה שכתב דרשב"א
 שהאוסר הגאת פירותיו על עצמו יכולים
 אחרים

לפי מה שהסברנו למעלה דבאמן זה לא מהני שאלה. ואחרי כתבי המ"ם בהלכת הואת העירני כבוד ירדני הרב הגדול כמר יחזקאל אלענבערנ יחי' מהירושלמי המובא בכ"ס פ"ג דמסנה אין כותבין על עור בהמה טמאה — דילמא אמרה איני שותה ונמצא השם נגזר על עור בהמה טמאה, ע"כ. ואי מהני שאלה והתרה לטם הנכתב בקרושה, אם כן אפשר לכתוב גם על עור של בהמה טמאה, ואם אמרה איני שותה — ישאל הבהן על הקרושו וימתק אתר כך כדון שם שנכתב שלא בקרושה, אלא ודאי לטם הנכתב בקרושה לא מהני לאלה. והדברים נכונים בטעמם.

אחיים ליקח בעל כרחו ואינו יכול לעכב, אף על פי שיכול לשאול, מיהו היכא דאיתשל חיבים לשלם. כ"כ הרשב"א. ועל זה כתב הר"ן דאף על פי דשאלה מהני לענין איסור, אבל קנין סמונו של זה אינו בטל. אכן הרא"ש בפירושו שם דף נט בטעם הדבר ולא מהני שאלה כשהתרומה ביד כהן, נראה שהוא מכנין את דבריו כלפי שיטת התוס' דכריותות דף יג דהטעם הוא משום דהוי גמר מעשה". וזה לשונו: כיון דיצאה מרשות ישראל וקיים מצות נתינה תו לא מצי לאפקועי שם תרומה מיניה ע"י שאלה". וזה מתאים ומכוון לטעם התוס' כריותות בטעמן ולא מהני שאלה מכיון שגורק הדם כהלכתו ועלה לבעלים לחבתו.

באורים והערות לשמות האברים

על פי הציונים אשר כתבנית שלד הבהמה (הנדפס בצד 80).

טריפותה של גלורה, דהכי קאמרה הגמ' והרי עור דגועו מחליף ותנן הגלורה ר' מאיר מכשיר וחכמים פוסלים, ואילו רבנן לא קפסלי אלא אדהכי והכי שלט בה אוירא ומתה. הרי לפניך דאין בהסרת העור מן החי שום טריפה מחמת עצמו של העור וחסרונו כי אם שעל ידי זה שהוסר עורה וניטל המנגן בפני האויר הקר שלא יכנס לפנימיותה של הבהמה עתידה היא למות על ידי זה, ואין כמוה חיה והוי טריפה מיד. ואם כן כל שכן וכל שכן אם הוסר המנגן העיקרי של הריאה והלח וכל הפנימיות של הבעל-חיה שזה

לאת ב

לחי העליון" — להרמב"ם טריפה. וירוע מה שכתב בטעמו שהלחי העליון נברא בבעל חי לכסות פי הקנה שלא יכנס בו הרוח הקר פתאום לקרר אותו וימות החי פתאום. ולכאורה נראה זה כמין תוספת והוספה על הטריפות שמנו חכמים, וכבר תמדה על זה הרבה. אכן לענ"ד נראה דאין זה תוספת כלל, ושורש דבר זה ומקורו מבואר בנמרא, וזה הוי בכלל גלורה. ועיין נדה דף נה בטעם

שזה הלחי העליון הוא התרים בפני פורענות האויר הקר ועל ידי שהוסר נעשה פתח פתוח לכניסת האויר — דהוי בכלל אין כמוה היה. וא"ת אין למדין מן הטריפות דהרי חתכה מכאן וכו', שאני הכא דזה הוי גלודה טמש. וכמין רמז יש במשנה רלחי העליון טריפה שהוא בכלל גלודה, דכן הוא סידור לשון המשנה: "ניטל הכבד", "ניטל המתול", "ניטלו הכליות", "ניטל לחי התחתון", "ניטלה האם", נקם בכל הני בלשון ניטל, והוי ליה לסימר גם כן בזה, ניטל העור" כמו בכל הני הנקם לשון, ניטל. אלא דבזה ה' ממעט כל דבר שאינו בכלל הסרת העיר אכן הלשון, גלודה אינו מחייב הסרת העור דוקא אלא כמו כן הסרת הקפך מן הדבר המחייב להיות מכוסה נקראת גלודה (ועיין ערוך ערך גלד), ובכלל בזה טריפות לחי העליון, היינו שלפי סידור לשון המשנה יהי' כן: ניטל לחי התחתון לכולי עלמא כשירה, מפני שאינו מנין. אכן (לחי העליון) הגלודה, שזה הסרת העור המנין, ובכלל זה כל מיני גלודה, שזהו הסרת לחי העליון, בזה מהלוקת ר' מאיר ורבנן. ואילו הוי נקם, ניטל עורה" והי' כשכע דוקא עור והוי טריפה מהמת עצמה ובזה ה' ממעט טריפות לחי העליון, כשא"ב אם שינה לכנותה בשם גלודה, יצא ללמד שגדר הטריפות הוא מטעם הסרת המנין בפני האויר, ושפיר נלמד מזה טריפות של הסרת לחי העליון, דטעם שניהם שזה ונכלל בשם גלודה הג"ל.

לאות ה'

"י"ט חליות", — כבר שקלו וסחי בזה האחרונים, דהרי במשנה סוף פ"ק דאהלות חטיב רק ח"י חליות, אבל באה המציאות והוסיפה עוד חליות אתה על המנין הג"ל כמו שהוא כאן לפנינו. אכן לא נסתרה מעיני חו"ל החליות הגוספת הזאת, חלילה. דהרי אמרו בכריכות דף כח: הני תמני מרי, תסרי הוי? — כנגד חליות קמנה שבשרדה. הרי שירוע לחו"ל מציאת החליות הי"ט, ולא נשתנה מבנה שלד העצמות של הבהמה. ומה שלא באה החליות הי"ט בכנין החליות שם באהלות — מה נכבד מאד ומתקבל על הרב מה שראיתי בספר שו"ת דברי מלכיאל חלק ב' י"ד סימן לו דהחליות קמנה הי"ט היינו הקלכות שנוכר בש"ס הליון דף צג ושבת דף קנב ועוד בכמה דוכתי, ופירש"י בחליון שם שהוא עצם קבן שמונח על מקום הקוליות אצל חליות האליה והוא בסוף השררה, ולכן לא באה בחשבון החליות, עכ"ל.

אכן זה פלא: שרש"י ו"ל סותר א"ע בפירושו זה לפירושו על דמשי בפ"י וישלח ובשבת דף קנב, שבשני המקומות: האלו פירש קלכות — הנקא. זה לשוני בפירושו על דהורה שם בפ' הג"ל: ונע בכף ירכו — קוליות הירך התקוע בקלכות. ובשבת דף קנב: קלכות — עצם של הנקא שדורך תקוע בה. הרי שעצם הנקא נופא נקרא קלכות. ונראה לע"ד דבמהלכי שתים נערר העצם הקמן הג"ל.

המונח

המונח עלי הנקא ורק במהלכי ארבע נתון סמוך להאליה בסוף השררה מפני שינוי מבנה הגוף. וכן נראה במעמד השלד של האדם שאין שם עצם נוסף המונח על העצם הנקרא קלבוסת. מה שאין כן במהלכי ארבע שגם בנמר השררה יש שורה של חליות השייכות להונב. ולכן בשבת דף קנב. ובפירושו על התורה דמירי באדם פירש"י קלבוסת עצם הנקא. אכן בחולין דף צג דמירי במהלכי ארבע בעלי זנב ואליה עם פירש"י רש"י עצם קטן המונח על עצם הקלבוסת, שגם זה עולה ונחשב ע"ח הקלבוסת והוא עצם מעצמו. וגם שם יש אוסור גלכ. אף על גב שהוא נמשך להלן לצד הפנים.

האלו — ורוע. אכן הדמב"ם בפירושו למשנה נראה שהפרק הא' הניתן לכתובים היא הארכובה הנמכרת עם הראש. וכיותר ביאור הוא מכאן במורה פרק לפ זוח לשונו: הלחיים הוא ראשית הגוף, הקיבה הוא ראשית בני מעיים והורוע הוא תחלת האברים מה שיפתק מן הגוף, והמעם ליתן ראשית כל דבר להשם ב"ה. אכן בחדר החוקה כתב שני פרקים. ועיין פרי מגדים יורה דעה סימן סא. ואנכי כדו לצאת מן המכונה קראתים בשם המושאל מהפרקים של הרנל וכן ראיתי בתפארת ישראל על משניות חלין פרק הורוע.

לזאת יב

ידוע מחלוקת הראשונים והאחרונים בדבר מספר הצלעות ומנינם, ואני אחזתי בשיטת התוספות חלין דף מה שנחשב להחזה שני צלעות מכל צד, ואחריהם אהר. עשר צלעות גדולות ושלוש צלעות קטנות, וכל אלו תקועים בחליות השררה כבוכנא באסיתא, ועוד להשררה שלש חליות שאין להן צלעות כלל ובוה תמה ונגמרת השררה עד הכסל.

לאות ט

הנה גם בכאן מבוכה גדולה בדבר קריאת השם להפרקים האלו: פרק הראשון ידוע הוא שנקרא ארכובא הנמכרת עם הראש. אכן הפרק השני שכנגדו ברנל שוק והוא לפי שיטת הפוסקים שהוא הפרק הראשון ואחריי הפרק השני הניתן לכהנים נקראו לפי זה בלשון הכתוב שני הפרקים

יען כי נשאר לי מקום פנוי, אקבע בכאן פרפרת נאה שערכתי על שולחן בית-סדרשנו בתיבא דמס' ב"ב לפני הברה ש"ם דפ"ק יחוד.
(ב"ם קי"ט) אמרוה קמיה דלעזר מלכא — אפריון נמטייה לריש — פרש"י אפריון חן שלמי, והמלה שלמי נראת מיומרת. שער מלכא פרש"י לטון אי שער מלכא ממש — מלך פרס ובקי בדינין ולאמרוה להא דרי שמטון דמתמיתין קמיה וקבכס — ולשון בי דשער מלכא הוא שמואל שכתמה מקומם קרי ליה כסי. ומת

ומה נפלא הדבר שחללו לכתוב להוציא את המזיח של הלכה הזאת חזן מטבלי בים מדרשם, כדי להציג לפני מלך גויים. אכן ידוע הוא מחלוקת הרמב"ן והראב"ד מובא בשיטה מקובלת סוף מס' ביח דשיטת הרמב"ן דבעיקר דינא סיל לר' שמעון כר' יהודה בדין ירק שבין שתי גטות דמתניתין והכל של התחוקה ומה שהכריע ר"ש במשנה שהעליון נופל עד מקום שיכול לפשוט את ידו הוא משום שהתחתון בעיני מתיישב, מפני הגבורה ידו של העליון ושליטתו ע"י, ואומר אחר התחוקה עליון שקיל ליה דכבוד הוא עזה שלו, אכן לפי האמת העליון נופל דבר שאינו שלו. אבל שיטת הראב"ד ושיטת רש"י דבעיקר דינא סובר ר"ש כר' מאיר דמתניתין דהכל של עליון. ומה שאינו נופל כ"א עד מקום שידו מגעת הוא משום דלמטה מזה העליון מותר ונותן להתחתון ומפקיר לגביה, משום שגנאי הוא לו ליכנס לתוך של חברו. — והנה ההכרעה בדין מחלוקתם של ר"מ ור"י דמתניתין שטענות שני הבעלי דינים שווה: שהעליון יכול ורשאי ליטול את עפרו ואין כאן ירק, והתחתון ג"כ יכול ורשאי למלאות את גינתו עפר ואין כאן ירק, וא"כ חיותו וקיומו של הירק הזה תלויה ביד שני הבעלי דינים בשווה, לריך לזה רוב חכמה ושכל דק מן הדק לפתור את החדה המשפטיית הזאת. **וא"כ** לפי שיטת הרמב"ן בטעם הפסק של ר"ש דהעליון יכול עד מקום שידו מגעת, הוא משום הגבורה ידו על התחתון כנ"ל, וכשאמרנו והניעו את פתרון החדה, שהוא הכרעת ר"ש, לפני שבור מלכא, אמר אפריון נמטייה לר"ש ופרש"י יקבל חן מאתו על דבר זה, — לריך אתה לאמר עכ"ה ששבור מלכא זה, הוא שבור מלכא ממך, מלך פרס, שהיה בקי בדירים והניעו לפניו את השאלה המשפטיית הזאת אם יכול לפתור את החדה ע"פ הגיון אנושי, וכשאמרנו לו את הכרעת ר"ש שהעליון נופל עד מקום שידו מגעת והוא לפי שיטת הרמב"ן מטעם הגבורה ידו של העליון, מלאה ההלכה הזאת חן בעיניו של מלך פרס, מפני שג"ח דינא דפרבאי נודף מהפסק ההוא, וההלכה הזאת נאה לו ויעלת חן, וגדמה לו כבת אומתו, הוא משפט המלכים של אותה התקופה שחי בה מלך פרסי הלז, המיוסד על אצירות ועריות, וזה היה כלל גדול בדין המלכים האלו: כל מה שיכול לפשוט את ידו וליטול הרי אלו שלי, ומה גדלה ששוט בראותו שגם חז"ל השתמשו לפרקים בשרביטו לפסוק כל דאליס גבר, וכל מה שיכול לפשוט את ידו — הרי אלו שלו, ולכן אמר אפריון נמטייה לר' שמעון יקבל חן מאתו בייט שרתי לתשורה, שלפי דמיוט הנדיק בזה את יסודם:

אכן לפי שיטת הראב"ד דר"ש דמתניתין פסק כר"מ דהכל של העליון ומה שנופל רק עד מקום שיכול לפשוט את ידו ולא עד למטה, מפני שהעליון מותר ונותן טובת עין נגד התחתון כנ"ל, וא"כ לא די שהעליון נופל וזוכה במה שהוא שלו, אך עוד יתרה זו, שהוא מותר ונותן טובת עין לגבי התחתון, וכשאמרנו לפני שבור מלכא ואמר אפריון נמטייה, עכ"ה לריך אתה לפרש שבור מלכא זה הוא שמואל, ולכן פרש"י חן שלישי שבאמת חן שלט הוא מהדרת זו מורתנו הק' שדרכה דרכי נועם ורושם נתיבות השלום שפוך על הכרעת המשפט הזה, אשר יסודתו ומקורו הוא מפן החיים והשלום המכניע כח ערילים ומרחיקים את אצירות הלז מן האדם ומקרבין אותו כלפי מדם בותרות והגדיבות והחן הזה של הלכה הזאת משלטי הוא, וד"ל.

השמטות.

לגדר הקניין.

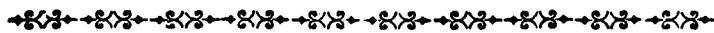
מאיר עינים

כב

אם ראה (א) שנכנסה חיה מורפת לכלוב מלא עופות. (ב) יידי סימן ז
 או ששמע קול צעקה פתאומית בכלוב ונכנס ומצא אתה סעיף ב
 מהעופות מתה או פצועה. אע"פ שעל הנשארם אינו ניכר (ג) אריח סימן קנא
 שום פצע ותבורה. מ"מ יעשה ש"ח גם על הנשארם. כניא סעיף א
 וניינברשי העניית ד

כג

מאכל אדם אין מאכילין לבהמה (ט). אבל בשעה שאין
 מצוי לו מאכל בהמה הראוי להם, נוהגים העולם היתר
 להאכיל להעופות ובהמהמות אפילו מאכל אדם כדי שלא
 ירעבו.

כב

אז ער געפינט צווישען זיינע בהמות אדער עופות, איינע א
 פערוואונדערטע אדער אין גאנצען א געטוידטע, און ער געהט אן
 דאס איינע פון די רויב-טהורע (חיה הדורסת) אדער א רויב-פויגעל
 [עוף הדורס], אין איבערגעפאלען זיין סטאדע בהמית אדער זיין
 שטייג עופות, דאן איז די רעשט פון זיי, אפילו ווען ער זעהט
 נישט אויף זיי קיין שפור פון א וואונד-צייכען א. ד. ג., וואס קען
 מאכען א חטר אז דאס איז פון די חיה אדער רויב-פויגעל, דאך
 דארף ער מאכען א שאלת חכם.

כג

די עסקנווארג וואס איז א שפ"ז פאר מענשען, דארף מען
 דאס נישט געבען צום עסקן פיר די בהמה אדער פיר איין עוף.
 אים פאל אבער ווען די בהמה אדער דער עוף ליידט פון האנגער,
 ווייל עס פעהלט דער געהעריגער שפ"ז פיר זיי איז מען זיך נוהג אז
 מען גיבט די בהמה אדער דעם עוף צום עסקן, איך פון די
 עסקנווארג וואס איז געוועהנליך א שפ"ז פיר דעם מענשען.

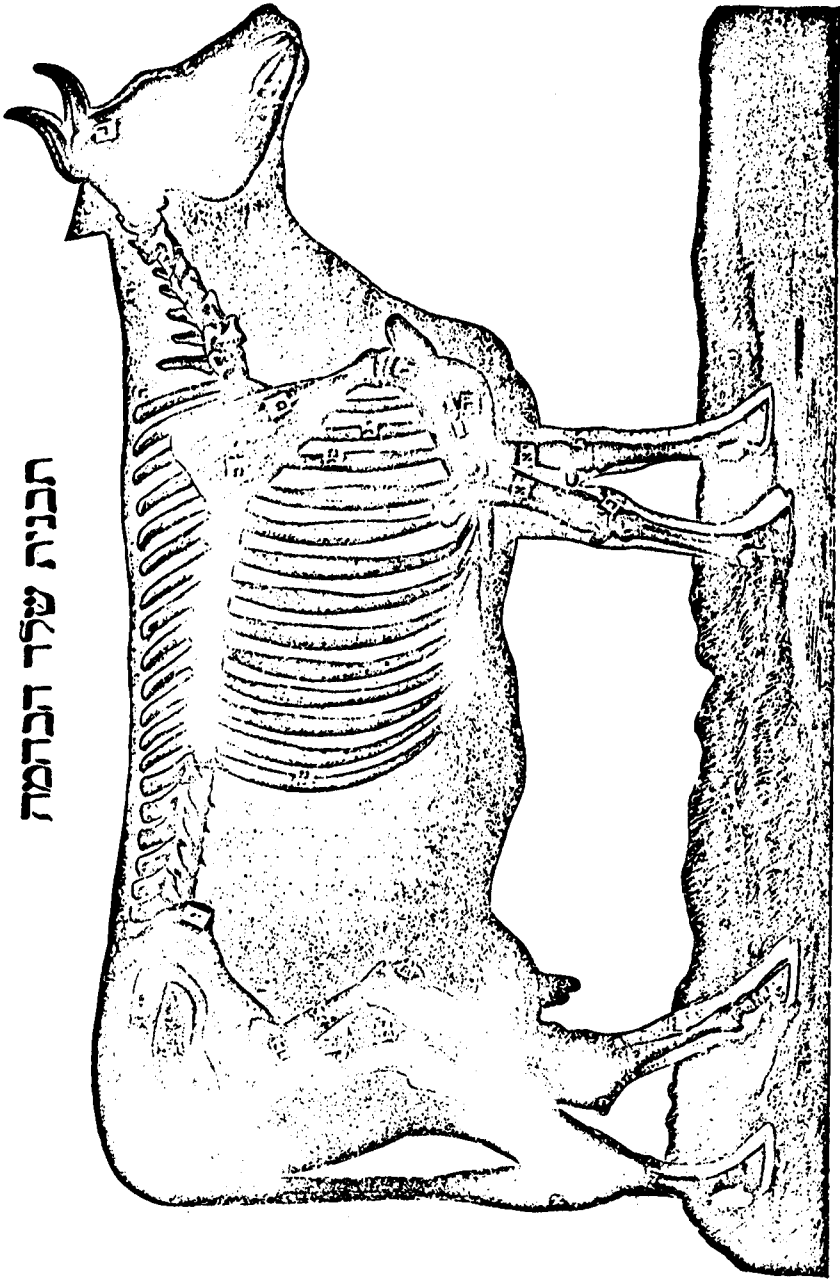
שמות האברים

עפי' הציונים אשר בתכנית שלד הבהמה.

יא	שוק שביד. ושני פרקים הללו (יא) נקראים בלשון התוב, "חזע".	א	לחי התחתון.
יב	ארכובה הנמכרת עם הראש.	ב	לחי העליון.
יג	שני צלעות קטנות שאין בהם מוח הנתחכות עם החזה ונקראות חזה.	ג	גולגולת.
יד	חזה.	ד	מפרקת, ובו שבע חוליות.
טו	אהר עשר צלעות גדולות שיש בהן מוח.	ה	תשע עשרה חוליות השדרה. לטש עשרה מהחוליות יש להן צלעות, שלש עשרה גדולות ושלוש קטנות, וכל אלו הקועץ בהחוליות כבוכנא באסיתא, והג'לש האצרונות הם חוליות בלא צלעות.
טז	צלע יג שמשאירין עם חלק אצורים.	ו	עצה בלשון התוב, עוקץ בלשון חכמים. ועוד יש לו שמות: קליבוסת, כסל, עצם האסיתא שבוכנא של הירך תקוע בו. גם נקרא "דגקא".
יז	בשר החופה את הברס.	ז	חור של האסיתא מקום שהבוכנא של הבוקא דאטמא נכנסת לשם ותקוע בו.
יח	פרק ראשון, או ארכובה הנמכרת עם הראש.	ח	האליה. ולפי דעת יש מפרשים כאן הוא מקום כלות כח חגם השדרה וכאן מתחיל להתפעל.
יט	ערכום (צנך).	ט	כתף (לאַפּאַסקע).
כ	עצם האמצעי או שוק.	י	קולית שביד.
כא	מקום צומת הגידין שלצד חץ כלפי הזנב.		
כב	ראש עצם הקולית המחובר לשוק.		
כג	עצם השלישי הנקרא קולית או ירך והוא בוקא דאטמא.		
כד	ראש עצם הקולית הנקרא בוכנא.		

באורים י' הערת לשכות האברים, ימצא המעיין בעמור הקודם.

תבנית שלד הבהמה

זרקלערוגנען צו תבנית. א" (זייטע 83).

א א בנ"ם אַבטמילען דעם חלק הפנים פון חלק אהורים, פון דער זיט פון בויך, שנמד נישט העכער ווי דער נאָפּעל.

ב ב אין רוקען-זיט, נעבען דער שדרה, איז דער אָרט אַבצוטמילען צווישען די 12-טע און 13-טע ריפּ, פונקט בנ"ם נטר חצר-הכבד.

ג ג די ברענעס פון חצר-הכבד וואָס פערבליבט בני די דפנות.

ד ד פּאָדנירעק, דאָס איז אויך אַרעסט פון חצר-הכבד, די פּעסט וואָס אונטער דעם פּאָדנירעק און וואָס אויף די חליות השדרה, פון די חוליא י"ג און ארויף צו די אליה — איז דאָס תּלָב נְמוֹר.

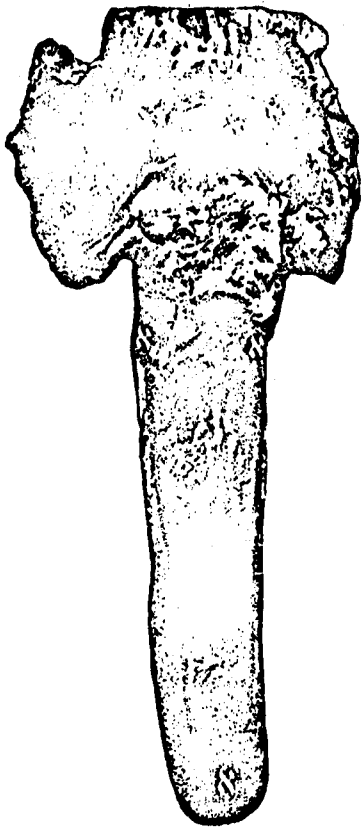
ה ה הרבא דקליבוכתא, דאָס איז דער חלב, וואָס די תורה הקדושה רופט איהם חלב שעל הכסלים.

ו ו די בליות (ניערען). די חלב וואָס אויף די נייערען, אויך דער חלב וואָס נעבען זי, פון בירע זיטען, איז דאָס ספורש אין די תורה הק': די ערשטע אונטער דעם נאָמען חלב הבליות, און די צווייטע — חלב שעל הכסלים; און ווי בעוואוסט איז דאָס פּערבאָטען מיט דעם עונש פון, כי כל אוכל חלב — ונכרתה. אין מען דארף אַבזיטען דאָס אויך די קלענסטע טייל פון דעם חלב זאָל נישט פּער-בליבען צו די פשרות, ווייל אויך די קלענסטע טייל פון די פּערבאָטענע זאכען איז אָסור מן התורה.

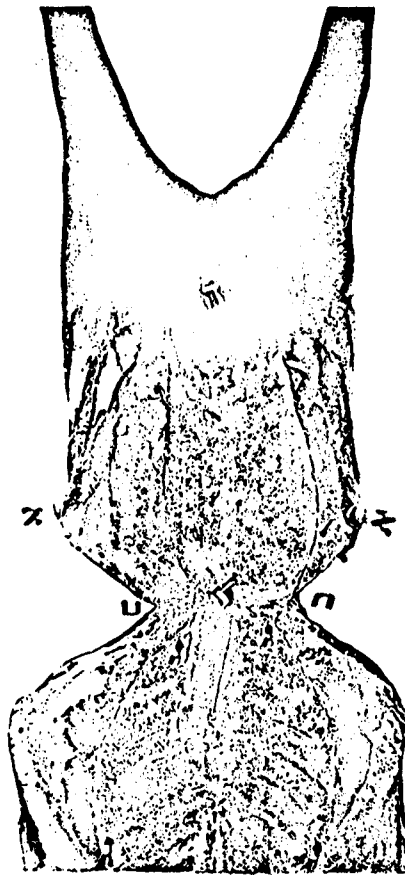
תבנית ר'
צורת הלשון

מעברה הפנימית כשהיא נפרדת מהלח, .

תבנית א'
חלק אחורים וחלק הפנים

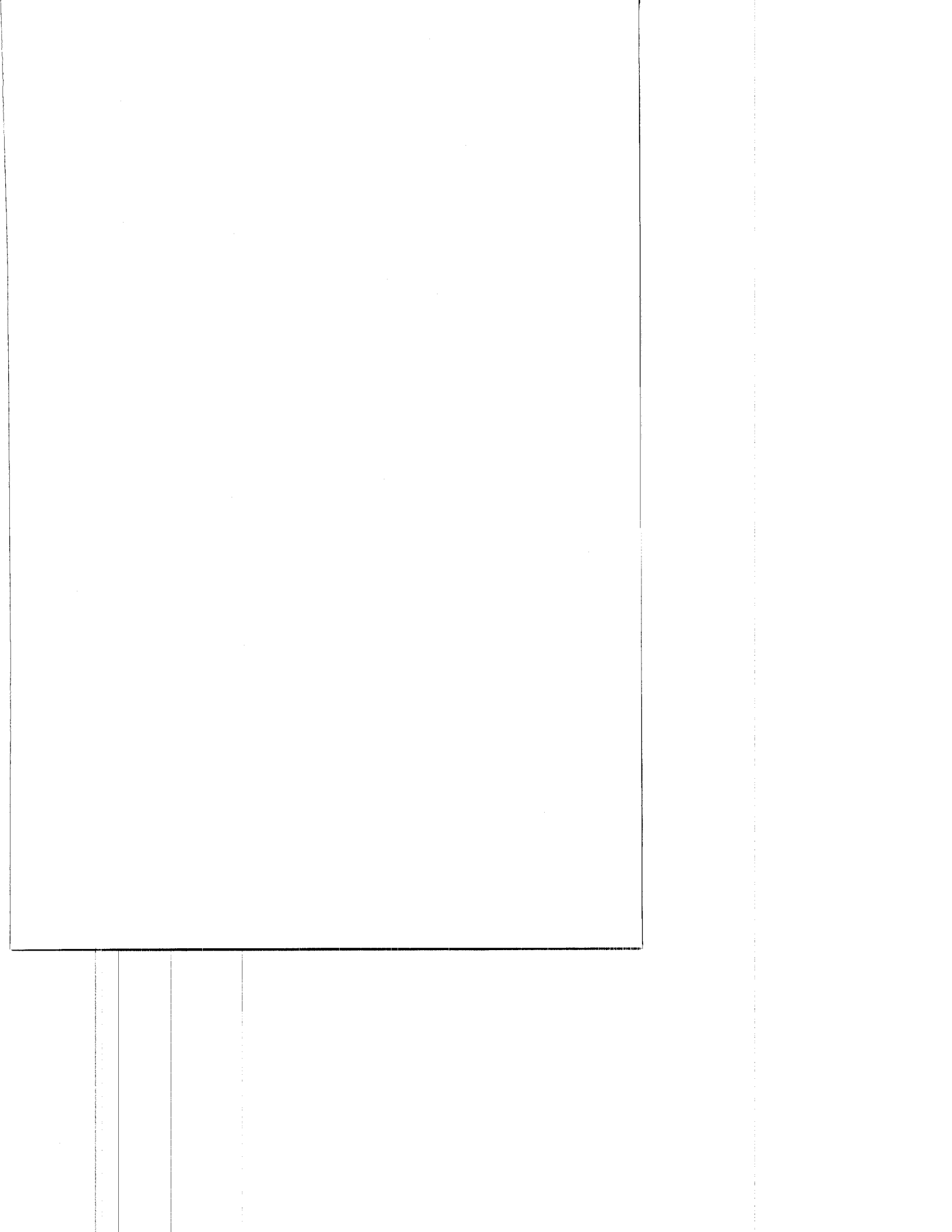
כשהיא נפרד סדר הבטן ומעברי ערוין סדר הסדרה .

תבנית ר'

צורת הלשון כשהיא נפרדת מהלח, .

עיקלשניגן צו תבנית א' - זקת אין פרויקטירינגן עשד
(ניסע 82) .

תבנית ב'

צורת דופן הימני כשהוא מנוקר

תבנית ג'

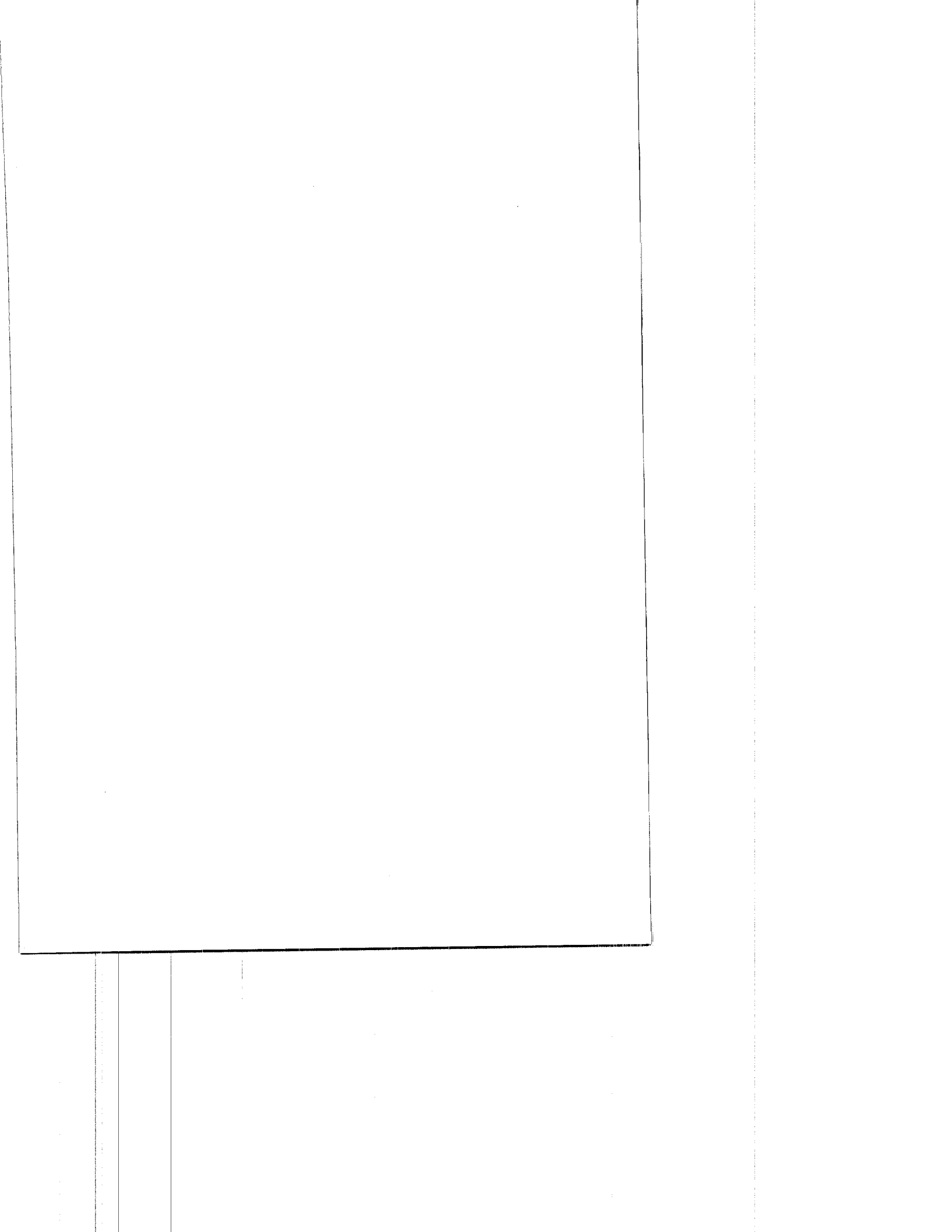
צורת דופן השמאלי קודם הניקוד

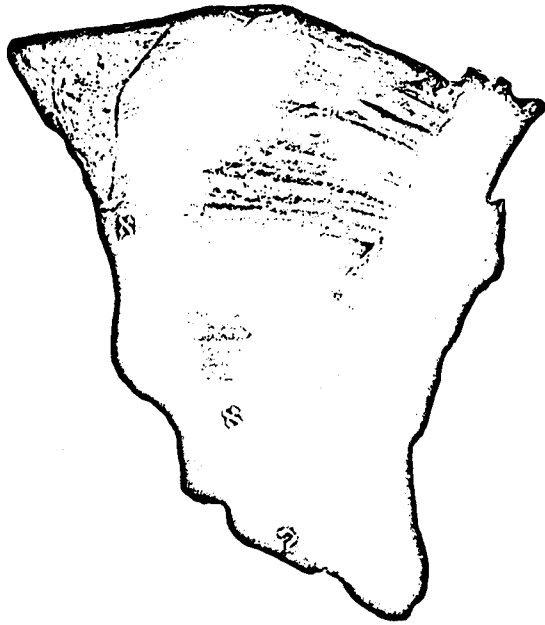
ר' דקר שברוך וואס ציהם זיך פון א' ב'ן צו ענדען זיכענס
 די גרענען פון דעם טריפה-הויט. צווישן זיכען א' און
 ב' - צווישן די כתרע שטריכען אין די פעסט פאר. צווישן
 די שטריכען ב' און ג' די רויט-פלעש אין איד פאר. פון ג'
 ווא דער שטריך נעהט, פונקט נעבען די רויט-פלעש, דאָרט
 אנטער דעם עור-הלבן דארף מען רינגען פון די האל ב'ן
 צו ענדען די פלאנען. דאָס שטר ארויס דעם חיסען
 כהנדעל, ער וואל נאָרנישט פולט זיך פון די פלעש.

ר' ציכענס דעם ברעך פון דעם קרום פון די פלאנען. אָדער
 די טריפה-הויט, וועלכעס מוז ארעב-געצויגען ווערן פון
 די פלאנען.

ר' ציה ארויס דעם אָדער וואס עס איז געפאָרן פון צוויי,
 הייב אָן צו צוהען פון דער זייט פון דאָס - זי עס
 ציכענס דער אה' ה'.

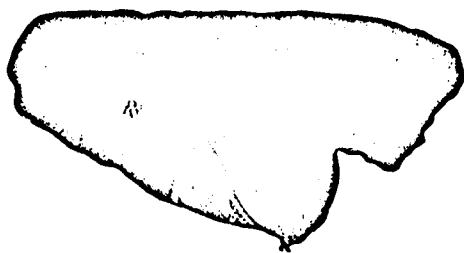

תבנית ד"ר
צורת הדופן שהוסר ממנו הכתה

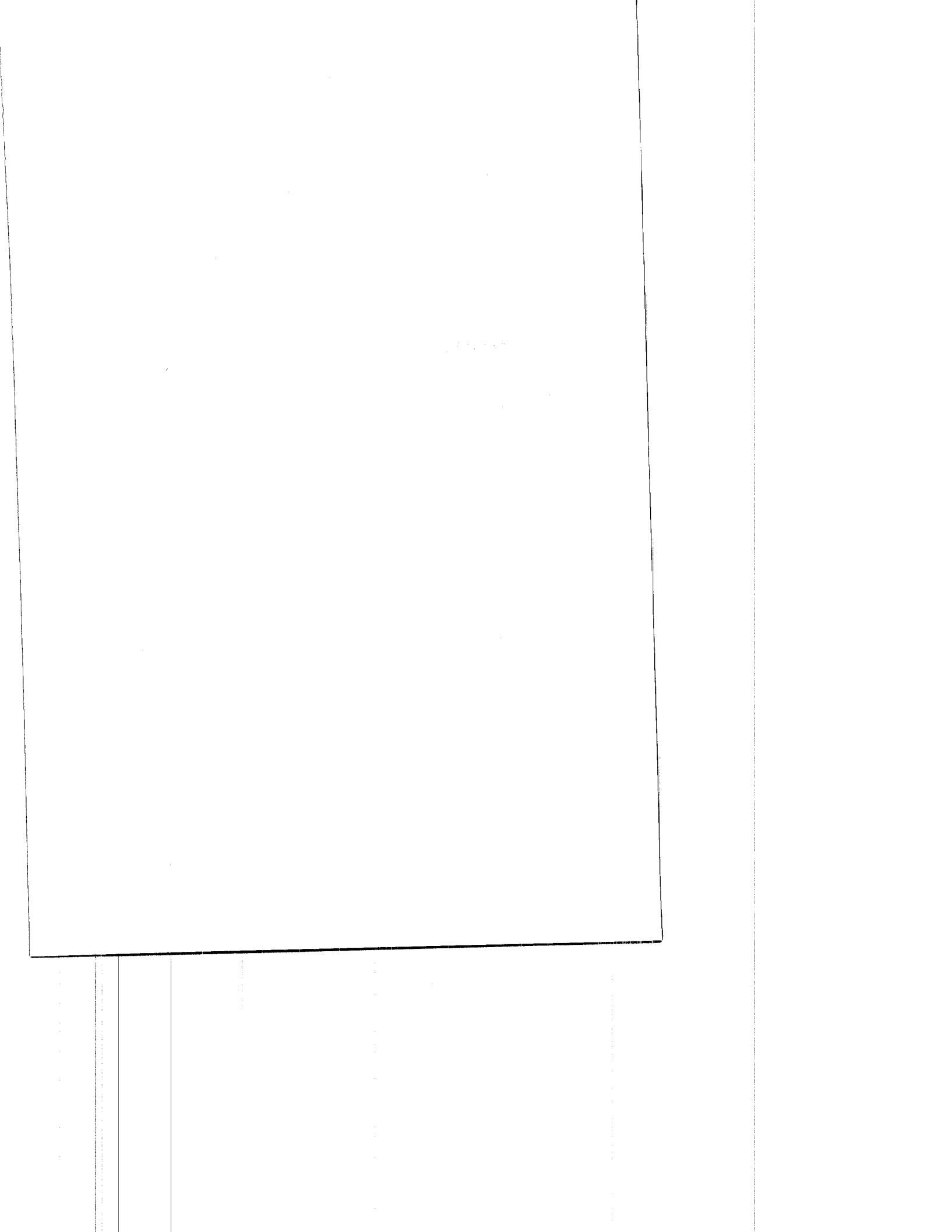
א א ד צומ גרים בנים חוה : אינקר א חיסקר און דקר צומסקר ויס .
 ב ד צומ גרים בנים נרנח (נאנגל) .

תבנית הדי
הראש יחודי

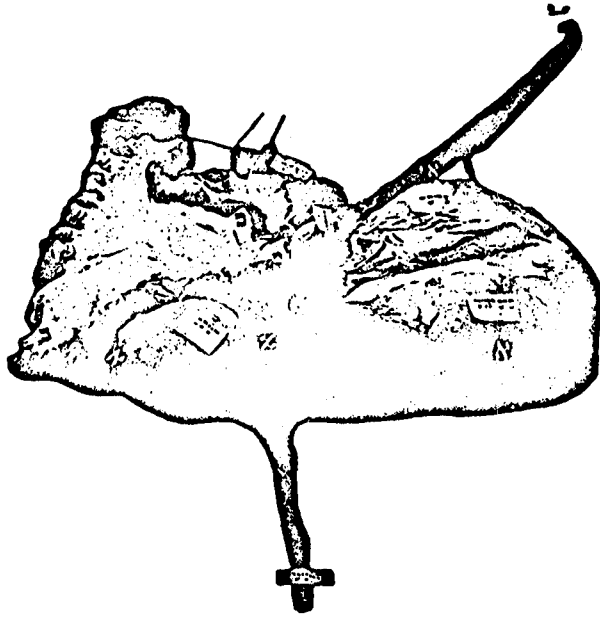

א צה ארזים רי נירים : אמנם פון אפן זעם לוי און פון צושטען זעם לוי רעם צושטען ניר , אזי זי די זקתם
רעם שפירן פון א בן א .

ב צה ארזים רעם נראבן ארער פון רער זלע סים די אלץ ארערן זאם זענען סים ריעוקן ניר צושטען-נקוענט
ליים נאך רעם שפירן ב ב ב ב .

תבנית ד.
בני מעיים

א זיה אראב די נקץ אדער זיי סקן רומט דאס מייפהלילעך, דאס איז דער הלב וואס די תורה וקן רומט איהם, הלב המכסה את הקיבו".
ב זיה אראב דעם קרום (היט) פון דער מוסק (הרוא דכנתא), לויט די פערצמכונג פון ב פון בירע נימקן מוסק.
ג הוללה (די שמש-קישקע): זיה אראב פון איור דעם קרום רוגר ארום טיפ דעם ווימקן ניר, פון דעם לעצטקן ברעק אינדעקן, בני און די טאס פון איהן אמה צו דער זיט פון די מוסק.
 די אייפן-היליכע רינטונג פון אבשולען די קרוסס און די הליכס פון די עוקס, וקח אן ספר - סדר הבלה.

תבנית ח'

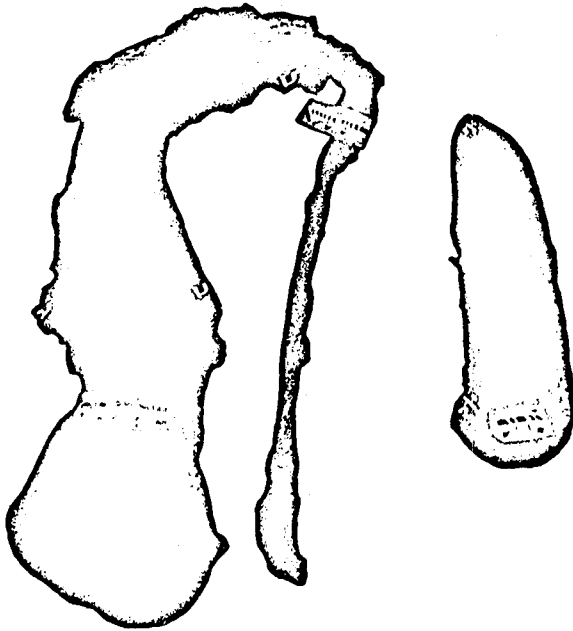
הדרא דכנתא כרם הפנימי לאור שזמרה הפרסה

סמל אב אין נקדם ארזים דקם צווינגל חלב וואס רופט זיך נקרא לויס פערצמכטונג.

זעה אין ספר - סוד הברלה.

תבנית, ט
הקובה עם הדמסס והמחול

נרשם כמעות
"בית הכסות"
וז"ל, הדמסס'

אז זה ארזב דעם קרום (היום) פון דעם טחיל (טליץ), היבטאן פון זיין דינעם-וויס און אזוי ציהען ביה דער נראכע
ניס. דאָרט פּעראַנענט זיך דער קרום מיט דעם ניד וואָס זעלב אים ווי ע. ש"י, סוז מען דאָס אלץ גוט אַרײַנצײהען.

ב ב טיל אָב די הלב פון דעם קיבה (טאָנען), לויט ווי עס איז געצייכענט.

ג ג טיל אָב די הלב פון דעם זעלבן פון זיין דוקע-וויס.

די איינציגליכע רעזענט פון דעם קיבה, ריש-טעיא און המסס, זעה און ספר - סדר הכולה.

ספר

זכור לאברהם

ראה זה חדש • והוא קצור הלכות שחיטה ובדיקה
ושבעים טרפות לכהנה ולעוף • הורה ה' חמימה • מאתי
הנעיר והועיר בעמיו • **אברהם זוסמאן** ק
ר' יוסף זכה"ה ז"ע .

הנחמו ויבדו גלשין בקודש גם ונקי , ומלקחיו לשלמה מלקים .
חלק הראשון הוא מדיני פסיקה , חלק שני הוא מדיני צדקה ,
וחלק השלישי הוא מדיני טרפות (ואני מקטן ברוך ליה ען לדוני
חני מורי המופלג הפרוי המהגר נ"י העסקתי אותו עליהם ללמוד
ענגלים , ואקוב לאל שמתני ילמדו גם בשאר מדינות סדרים גם
ישראלים , שיעתיקו אותם ג"כ (לשונות) • ובקופו דיני ניקוד
מחלג הפנים : וגם קינטרם יוסף וגם תיקונים וכנהות סדויות
על ספרי נית אנרס • ועיין גם בהמלחם פעמם באורך .
שלחי ונקסתי שייעין נבקדמתי .

גם הנחמי שמונה ועשרים השגות מה שכתב איש אחר פסם על
ספרי נית אנרס ותה שהשנתי עליהם • והענין סיכנ פסם
ינמר אח האמת פס מי • ואני אודע להי כי גם זה הפסם
נחרס בהשונותיו עליו עליהם • רק על האסרון עדיין הוא נא
כאשר יראה הענין פס : וגם העסקתי עוד איזה ענינים מקשרי
שנחקטה פסם ושאלני להשיבם כיד ה' הטובה עלי : וגם נקופו
העסקתי קינטרם של מנהגי טרפות בארצות המערב ודגרי
מוקר מהנח"ם זכה"ה זיע"ה :

צנח ננמ"ר הני"ת צביי פונ לפיק

Sehor Abraham
Druck von D. P. Schrenzel in Lemberg. 1860

מודעה רבה

כל מקום שתמצאו בשפתי זה גוי או עכו"ם או נכרי וכדומה הסומה על
אוחן עכו"ם הקדמונים שהיו בימי חכמי הש"ס ז"ל שהיו עובדי כוכבי'
ומחלת ממנו אבל לא כן העמים שזמננו זה את ה' המה עובדים , וכ"ס
שעמיזים אנתנו להחפלה להשי"ת בעדם וכמו שכתב לנו (ירמיה ל"ט) דרשו
את שלום הציר אשר הנלחי אחכם שמה כי בשלומה יהיה לכם שלום :
וכיום ד' כ"ח ניסן תרנ"ד לפ"ק ביום שנתקנה במאמר המלכה גבירתנו
להחפלה לה' בכל בחי נכסיות על חשועת אנשי לבאותנו , דרש דרש בני
החכם המופלג הדיין **ברוך לוי נ"י** בק"ק ספרדיים בבית הכנסת
שער השמים שפפה לוגדון יע"א את הפסוק הנזכר
בדרך משל , לשנים שהיו מהלכין בספינה א' מכאן למזרים בים הגדול ,
אחד היה יאודי והי' רואה לילך לארץ ישראל , והשני היה גוי סוחר והי'
רואה לילך למדינת אינדיע לסחורה . ובמזרים יפרדו את עצמן וכל אחד ואחד
ילך לדרכו ישראל לא"י והסוחר לאינדיע כי כך הוא דרך המלך מכאן לוגדון
לשם כידוע , והנה בעוד שהמה ביחד בספינה על הים הגדול אם יארע
להם ח"ו איזה סבה שהאניה חשבה להשבר אוי בודאי הקויב מוטל על
שניהם ביחד לאכזב זה את זה ולעזור זה את זה בכל מה שיוכלו לטובת הספינה
דאל"כ שניהם יחדיו יאבדו , ולא יכול לעלות לשום א' מהם טענה נגד חברו
כי **במאס** למזרים כל אחד ילך לדרכו ולא יהי' איכפת או לאחר בטובת
חברו על כן גם עתה אחרשל . אולם זה טענה הכל עתה כידוע וכנ"ל
על כאן המשל , והגמשל יובן מאליו הנס שאנתנו בני ישראל מלפנים ומחכים
בכל יום ויום על משיח לדקינו שיבוא ונקחי ישראל יקבלו לארצנו במהרה
אבל בעו"ם בעוד שאנתנו בגלות מחויבים אנתנו לאכזב ולעזור אותם וכמשל
הספינה הנזכר וזה שמכיים לנו ירמיה ע"ה בפסוק הנ"ל כי בשלומה יהיה
לכם שלום אנתן ע"ם ודברי פי חכם חן חן ח"ל , אם חכם בני ישמע לבי
גם אני :

הסכמת

אנשי הנשר הגדול הרב הגאון החכם הכולל מזה כן כיה חי. ורסם מהוריד
נתן אד ליר הבהן ג"י אביר דקיק אשבנוים בלונדן והכרינה יע"א :

הנה מימי מנעתי לשלוח דברי חולה להח בכמה על ספרים חדשים
לבקרים ילדי יום ויום מחברת מול מחברת - אולם זאת הפעם לא
אוכל הכחד החח לשוני מלדבר להוטלה האחד משוחטי מומחה צקהלנו ,
ה"ה הרבני המופלג וכו' מוהר"ר **אברהם זוכמאן** נ"י , כי אנכי
הרואה שהוא ירא וחרד לדבר ה' ולבו ראה הרבה חכמה ודעת בכחיתוח
וטרפות , ועם כל עול משמרת פקודהו **יוכה** הוא המשביר אהב ולקט
ביגיעות עלומות דברי גדולי האחרונים אשר נאורס נלך מזלתי עשות
הכרעה ביניהם מאסף **הביתה** בקולר רעיון ובמיעוט דברים דיניהם
ופסקיהם , והוא הדבר השווה לכל נפש , כי לא לבד שמעורר לב בעני מזוח
בינוניות גם ידעי דח ודין ישישן כי ימלאו הדיעות על כדרך ויכולים לברר
הדין על צוריו , לכן אני הפלה לכל סוחרי הושיה , ונפרט לשוחטים במדינתנו
הכרים למשמעתנו לקנוה ספרו ונשקוד על דלהוהיו , **ואלקי אברהם**
יהיה בעזרם וטבר רוח **יוסיה** אומץ : כה דברי המדבר נכבוד ההורה
ולומדיה ועושיה פה ק"ק לונדן ערב סבת קודש פרשת שמוח **נרחי**
ישראל יקבץ לפ"ק .

הקי נתן איליר הבהן

ודע אהה כקורא חמיני כי זאה בכמה נתן אלי נכנת מרייג על ספרי בית אברהם
שכדפכתי אוסו אז נאוחו כומן : וכעת נתן לי רשות להכזיר ולכדנים אוסכ כסמיכ עלפס
מעט גם כן על ספרי זס טוס ו' ערב סבת קודש סרבם פנמם הי אורי וישעי לפ"ק

הקדמה

ישר הטהור ויולגו ברזק יראה ורעד ינוח צו והכחו שללנו זכרו פה טכנו חייל
 לסוד להמסק נקרותו על מאכילי טריטות לישראל ופנשו סמנלל כלל וססל פרינס
 פלי צו ולין עכסיקין צירף לעשות השונם ובנמו עולכ'דון ויל . ובכז רצ עמסר גאון
 זיל שרין סטוי' להיות נג כלל כמריטות שטנו חייל וכך כחז בעל כלכות גדולות ומנה
 שגנים טריטות וכחז כל סנפ טיודע כמריטות כללו אזי מוחר לו לשמוט ולנדוק .
 וכדי ששאל די מדינה זלביה כחז כשאלכ שטלנו לו פכתי מונכטיידיי על כוליה שטריע
 צס סקק וקראו לכנדוק לראוחה ולפיר סכיון סנדק אח כריאה לא היס לרין פוד וכוז
 ליט נקי גשאר טריטות . והטיי כרשנים זיל שסס כיום שזה אחת שאין כנדוק עמויינ
 לססע ולענדוק אסר טוב טריטות סוף פכריאה עיכו כיינו דוקא על הססס אכל כאשר
 נרלס כמראה ננע ודלי שרין לראוח וכניא רלס ערצ עמסר גאון לעפיל ע"ס דף ליס
 מי . ונססר יפין משה מסיק דכלכחל להסמיר ככנרל זחא סאקור ללכול מנדיקחו של
 פי שלינו יודע כל כשגנים טריטות מטוס שפאל לינו לידו וכוז לא ידע וחסס וכמלל
 כוח מאכילי טריטות לישראל סיו עכיל :

אמר

כנחש מדיד אני עלי שמים וררץ כמפסס כנחז ממש ככילא צא גיכ לירי
 ושאלתי לאיזה שוטפי דמכא על זה וכטינו לי גיכ השונם זדוק לעפיל ולסטיכ
 צל לירי פוד כמה פעמים כמה ריפוחות ששאר אנרים זולח כריאה ושאלתי גיכ לסס וביי
 משנע לסס כדלפיל . לכן קנא קנאחי להי סלא יכו סיו וכסלים כמאכילי טריטות לישראל
 ונש סיס קנלס מנדולי ישראל סיס לכל שופט כשעמחיל לסטיי סימור ככל יוס פסס אחת
 וכן יעסש סלטיס יוס ולסטיכ ככל פדש פסס אחת וכן יעסש סכס חמיסס ולסטיכ פסס אחת
 לכל סקופס וכן יעסש כל ימי סיוו ולס לא עסש כך ספיטוח פסולס עכיל . ומייס ילפיין
 דמכל סגן שרין לפסוח כך כשגנים טריטות סכנליכס וספריכס מרובים יוחר מדיני
 ספיטס ולס לא ימור פליכס כנחז ודלי מנסח מליוות סכססס יסכס סדון ויסקייס צו
 פקרא סכחנו וכוז לא ידע ולסס סיו . גלל כן כוכרסחי למנר לי נקילור נמרץ הניר
 זה קסן כליכות ורז כמחז מדיני ספיכיות ונדיקות וטריטות כלכה פסוקה מדיניס סכסיסס
 לפסן סייסס לי לפלמי ויכ למחזר ככל יוס וככל עסש סנזמן כלא יכיס לי פנלי למור
 כדיניס נחרכה אספן על פגורי זה כקלר ומסעס זה קראחיו זכור לאברהם וכל דין
 סיס צו פלונחל צין כאסרוניס לפלחל חכס כנחחיו כדי סנזמן מוטס יביי יכול למור אח
 כולו פראטר פד סוסו . ונניס אחי נסמד אל טוכות כרניס סייס חלוי צי וכמו סלניור
 חייל כל סמזכס אח כרניס זכות כרניס חלוי צו פלן . גלס כקטן אברהם זוסכניא סויכ
 דסס לונדן אסר כמנללנד כהדינה צעל כמנר בית אברהם על ש"ע יורה דעס מיסיין
 לי פד סימן ס"ה צן כרניי כמנוס פכוריד יוסק זלכסי נכד כרצ הנדול כהאון חיס חלכיס
 כמקנל כלדיק מכוריד אליפזר זלכסי זיי"ע אמן מ"ע דקיק כארניק וקיק סמלדין מדיניות
 סילין (ולעסן סייסי) זה כמסר שופלס גיכ לכמה שוחטיס ונדוקיס זמנינו זה מדיניות אלו
 סליסס ענייסי כל כך נספון סקודס כסרסחי לנני האנרץ כמפולג כדיין כמדיף כמכס
 פקיק ספרדייס סנפס לונדון יע"ס פכוריד כרוך ליכ נייוו לללל להמסיקו גס כן ללסן
 סנגליס) :

תפלה לשו"ב

בכל יום קודם שרוצה לילך לשחוט יאמר: רבוין כל
 העולמים ואדוני האדונים הן בי כח שאובל לקיים
 היום מצות שחיטה ככל המשה הלכותיה כמי"ש חייל הכל בחיקונם ואל יגרום
 חיו מעשי הרעים להיות נכשר חיו בשום אי מן ההמשה הלכות כי גלוי וידוע
 לפינדיכני לא כמדר ומעל חיו כריתי את פיך ודברי מצוהיך הקיושים כיא
 כרוב היצר הנוער בקרבי לכן נעור בו שיטור וילך מאתי ואל יסית אותי
 עוד להדיחני מעבודתך . ויהא נא זאת המצוה נחת רוח אריך . ואל מלא
 רחמים אחה קבל כרחמים וכרצין את תפילתי אמן :

זכור לאברהם

ובעצת השם החזיו כארבעה שבועות כלילות רוקא מחמת שניום אין לי
פני מחשבת גמרתו כמצואי שבת אוד ליום אי עשרה ימים כחדש כמלא
פרשת ושנת נתי לפיק כמה לונרון ואני עתה כרוך השם ניא שנה כי
שלחתי כפילין קטן כקיק שערליך כימי חנוכה שנת תקס"ב לפיק) ומי שדיצי
לדע עיקרן וששן של הדינים אלו ופרטיהם ודקדוקיהם יענין כספרי בית
אברהם בארך וידוע צאטנו משם בעצת השם :

דיני ניקור מחלק הפנים ובו יג סעיפים

א הראש מחתכו ומציא ממנו המח וימכיר חקרום שעליו ואחר כך
מעביר הקרום שתחת הסיו הרבוק כעצם : ונוטל הלחיים
ומחתך משני צדי הלשון ומציא גיד אי מצד זה וגיד אי מצד זה ומחתך
חתת שורש הלשון ומציא ממנו חוט של דם : ויורד משם לנגרת למקוי
שחיטה ומציא משם שני גידין מצד זה כמוך לכשר ושני גידין מצד זה
סמך לכשר : כ) וצריך להסיר גם החוטין שאחורי האזנים : נוהגים לשכור
העצמות שנלשון (הנקראים מריפה כיינרליך) ויש מחמירין להסירן לגמרי:
וחיתבין אותו הכשר שתחת שורש הלשון המכסה את פי הנגררת (שקורין
צעבעקן) וצריך לחתוך הנגררת והוושט לכל ארכן משום הדם שנקרש
בתוכו : ג) החוות חותך לשנים ומציא מכל צד של חלק הציואר שני גידין
וכן מאתו כשר הארום הסמך להחזה מכל צד שני חוטין שאחוזין מקצה
החזה עד קצה : ונוטל הסכין ומחלק בין הכתף להניף ומציא מהחזי הגיד
הלכן וחתך הבא לשם ככתף : ד) הכתף (הנקרא פלייציה אי בויג ויש לויני
אברים הסמך לרגל נקרא יד ואבר השני נקרא רזוע ואבר השלישי נקרא
כתף והוא סמוך להגוף) מתחיל מראשו וחותר באמצעיתו ומציא גיד עב
ולכן : ומסוך הסכין ומחתך הרזוע עד קצותיו עד שימסוך ויוציא כל הגיד
הראשו משפת הכתף הסמך לחשררה עד קצות הרזוע : וצריך לשקוע הסכין
יפה עד שיעקר אותו הגיד והחוטין הנמשכין פמנו מעיקרו : ה) וכן צריך
לשקוע הסכין כשפת הכתף הסמך לשררה ויעקר שורש גיד זה שזכרנו
למעלה ששם השורש שלו : ומציא מצד הכתף מלמעלה חוט אחד ונוטל הרזוע
ומחתך בו ומציא ממנו גיד אי שמרתו כמרת הרזוע ומחתך מצד הרזוע ומציא
קטום גיד א שהוא סמך לעצם הזה : ו) הכסלים (הנקראים פלאנקען) חותך
כל שפתו ואחר כך מתחיל סמך סיום הגיד (הנוכר לעיל כסין) שמוציאין
מחזהו מקלף הקרום שעל תכסל וכל שנגר עמו דהיינו כל החלב שתחתיו
אמר : וכן צריך לחתך הכשר הלכן הסמך לשפת הכסלים . ונוהגים ניב
לגרוד החלב שתחתיו : ז) הצלעות אחר שהקליף הקרום שעל תכסל נראין
ראשי החוטין שבכסל ונמשכים עד השירה . ונוהגים לנקר ככל צד שלשי
צלעות וחותר סמך משל הצלעות ונוטל ראשי הגידין כירו וממשיך ונמשכין
מאלהם וחתך חסם אבל כצוין צריך לפשפש אחריהם גם יחתך ראשי
העצמות משני קצות הכסלים והצולבים בעקמיטית לצד החזה והמה רבים
ולמים כי הוא כבשר אחרים : ח) מאוד מאוד צריך ליתר בעת שמתלקים
הכסמה לשנים שיתחבו כשוח על הצלע י"ב כמש כי הבשר שבין צלע י"ב
לצלע י"ג שייך לחלק האחוריים וצריך ניקור ממקד טמחה והידא את הי
מיוח רק י"א צלעות לחלק הפנים ואז יוצא יד"י ספק : גם להניח כשהחותר
חלק הפנים שלא יחתך למסו מהטבור כי אם למעלה עד סוף הטבור כמש
כי מה שהוא למטה מהטבור שייך לחלק האחוריים : ט) הדגלים חותך סן
הסלפים כדי שיצא הדם וחותר החוטים שבין הסלפים שאכורים מחמת
מאוס . הלכ קורע שתי וערב עד שיצא הדם וחותר העוקץ והאזנים ומסורם
דריאה נוהגים לקורעה ולפתוח הסימפונות הגדולים שלה משום דם הנקרא
בתוכן

זכור לאברהם

בתוכן • ומסיר הוורדא מחבת מיאום : י) חצר הככר צריך לקלפו מכחול
ונהגו לקלפו משני הצדדים ואם מניחין בו קצת מהככר סני בקליפת צד זו
החזין לכד : הככר צריך לחתוך הגירין והקנקנות והחלב במקום שהמרה
תלויה בו : הטחול צריך לחקף הקרום משני צדדים ונוטל ראש הגיד
שבתוכה ומושך אותו ונמשכים עמו שלשה גירין וצריך לחטט אחריהם : יא)
הקיבה וההמסס וכית הנוטות והכרם צריכים לקלפם החלב שעליותם (ואנשי
מעשה נמנעים מלאכלם מפני שקשה בריקתם) : כרכשתא והוא מעי האחרון
שהרעי יוצא מעים צריך לקלוף הקרום והוא של חלב שעליו וגם חוט
של דם הבושך מקצה אל קצה וחותכים קצה האחרון שמשם הרעי יוצא
משום מיאום : הכוליא צריך להסיר שני הקרוסים שעליו וגם הלוכך שבתוכה
וצריך לשרש אחריו : יכ) האליה נוטל סבין ונורד מצד הפנים המכנישין על
ירך הנהמה מקומעת הגבוהים קצת עד שישחוו כל אותן המקומות עם
מקומות השפלים ולא ישתיר לכל פני האליה לא כשר ולא שמטנית אלא
גוררים יפה סן העצמות סן אותו צד המכסה את הערוה : וחותכים כאליה
בין הפרקים ומוציאין ממנו חוט שבתחלק לשנים וממשיך החוט מעיקר
האליה עד קצתו : יג) ודיני ניקור מחלק האחוריים אי אפשר לי לבאר אותו
בספר בטיב וכמו שכתב לנו הרב הרטמא זלהיה זייע בסימן סיד סיו בהגיה
ע"ש וצריך דוקא ראייה ולמוד סן הכקי ומומחה בניקור ודוקא פה אל פה
במש ולא זולת . ויש בהם קי"א גידים יש מהם שאסורים משום ניר הנשי
ויש מהם שאסורים משום דם ויש מהם שאסורים משום חלב דאיסורו איסור
ברת ר"ל • ועיין שמות כ"ב פסוק לי ואנשי קודש תהיון לי ופרשיי שם
כשם המבילתא אם אתם קרושים ופרושים מנבילות וטרפיות אתם שלי ואם
לאו אינכם שלי וכו"קרא ייא פסוק מיג אל תשקצו את נפשותיכם בכל
השירץ ולא תטמאו בהם ונטמאתם כם ופרשיי שם אם אתם מטמאים
באכילתן בארץ אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבת מעלה וניו והתקדשת'
קדשו עצמכם למטח ואקדש אתכם למעלה ובעולם הבא • ודי באזהרה
זאת למי שחש על נפשו ונשמתו פן יפול בניהם ואין מקימו חיו ולהשומע
ונזהר יונעם ויהיה חלקי בגן עדן ואמן ואמן :

תמו דיני ניקור מחלק הפנים • תהלה לאלהי
אלהים • ואדוני אדונים • הוא אלהי
הראשונים • והאחרונים :

**הסכמת האשל הגדול, מעוז ומגדול, מאור הגולה עשׂי גדולה
 הגאון המפורסם, ע״ר מוהר הגדול ראשׁל כמדוד׳
 אברהם אשכנזי יצ׳ו וחי לעולם כ״ד .**

כפ׳ אל א ברך רחמנא דיהב לן אוריין, אמרות טהורות ואינן דמיון, זה הים גדול כגבר שאיט פוסק וכמפין, חלמוד גדול שמבוא לדי מעשה ברב ענין, האמצעו ושעו ואלו את שריין, מקרא טפ׳ל והלכות מרובות פשירים במ׳א פשיטות׳ ופדויין, ראשונים כמלאכס הם אמרו דברים על בריין, ומסודי דור ודור לא פמית פלמח הני גמי חוין, ישחח בדורו כשחול ובית דיע שמגנים את הפו בופיין, דור דור והרשעו דור והכמוי כבן עזאי כשקוי טבריא כחוד שריין, ויאירו כוזה הרקיע הארה׳ לריין, חזו מאי דקמו דנחית בר אמוראי בר אבהן ובר אוריין, לפומקת של הלכה נחית חד חד ועשה כמפין, והנה פרה מטה אהרן וסדי טחבת חומרי מהנייתא דמטמרן ליה גליין, וטפתא טפיס כלפיתח בדבס וירדאו אל כפוי׳ כס פלפלי טלחו קסיין, ומפרק הריס ומסבר׳ כמחשל בנייתא מחלבת דין גניין, וספר כתב אישׁ רבי ויקרב את קרבתו זה קרבן **אהרן**

כפ׳ נמחה ערב דחיי קוב׳ה כגלפולא, וילמחא אורח׳ חייס׳ לראשׁ אחיי לשמי טללא, קדש קדשים הוא יסוד המעלה, רובא דמנכר פלפלא אריכתא, ועשה לו טגולה, יורה דעם׳ בדעת ובכשרון דברים האמוריים כשמה, חשן׳ המשט׳ על לב אהרן ומורה גם הוא יורה זאת החורה לשולה, אכן׳ העזר׳ דמי לפריקא דחוחי קלא, אם לרין יש חשובה הלכה למעשה בינן דמוריין׳ טולה בטולה, ויסודתו כבדריי קדש שקיל וטרי על דברי הראשונים וגדולי האחרונים ארישׁ ארישׁ אריה פלה, האז האה ספרא דמאריי עב טבא חודא לפלפלא, דברי פיו כדקדק ומשפט ומישרים מכל אבהק רוכל האז כי רובלא, ובחבטות כפוי׳ הכי קרי שמו **כפ׳ אהרן** לשם ולחשפתא ולתהלה, נדרשתי לאשר שאליי הוא יכשר יערוך אותו אהרן על מבכש הדפוס האשקה לקלא, **ויסכס׳ אברהם** למען דפוס׳ את ישראל מפאז פלפלא, כל תן דין מעוט לנא סמוכין ורבעו דברים כנחיתס כחז׳ גורן וכן

אהרן

כפ׳ פשיטת וזאת אחי ידי יסדה, אשרי הדור שמתן להם כלי חמה, אשרי שאלחו כי יקנה נפש קצין ככפר לקוח את אשר החורה הזה והכל לפי כבודה, תורת הכס משפטי שופרי אשר לו עדה, ובלבד שחפטורו בו אובים להחיות הגו ברבי דרבנן להבין אותה ולספדה, ברטות ה׳ כל הגדול מחבירו יצרו גדול יצ׳ ספקי אר׳ סכימייט שס תהא רעדה, אין זה כי אם רעה הקב׳ה לכות את ישראל למחויקים בה וחומיכה בעבור תהיה לעליה, הלא זה הוא והדור רתום בעל טעם כלילא דודא, מע׳ הרב המופלא וכבוד ה׳ מלא כמחר׳ר **אהרן עזריאל** המטונה רביעי יצ׳ו רבין חסידא, ראשׁ אב ב׳ד מקודש שכבר קדשוהו שמים בהמחה ובידאת טחא מגוית האר׳ רדה, תהילתו בקאל חסידים השולה אמרות בסוד ישרים ועדה, דברים העומדים בדמועו ט׳פ כריכות טונה מזה׳ כנגד מזה׳, דמפלגא אחי ליה על פלמח ואבדוהו על ארץ יסדה, תורה אחת תהיה בשיאו ובנעימה קדושה פשאה כיון׳ אחת ויצ׳ו בעבודה, ובה **אהרן** אל אהל מועד אל הקדש פנימס למקום האהל **בית אר** כקול רנה ותודה, באת יבא

אהרן

כפ׳ בניו אלקים משמים יראה, יפקוד גפן זאת, שלח העז את מקק׳ היהודים הפרזים היושבים בערי הפרוז, ויחטבונו בגוים אין תורה קריין אותה לגופות, היו שריה כחיליס רחלות ויזלות שחיות, פח לפשות חפסה למתך הגדול כי כחו בנים פד משבר הלא אלקים יתקור זאת, ימי וגומימיה בן ישי בראשׁ אותה אבקט כל ימי חיי לחיות, בנה ביתך כבתיחילה הפמודים והמטות—יבין ויטעו על שחי המזוזה, ובה הפגן וכבר על הפגש וישם הפלגום על החיות, אז יאמרו בגוים הנה פס כתי׳ ישראל רב ופוטס מי שמת כותא, יקושו האהריס׳ כשמתן של דיקיסי גטווח, אברהם בראשׁ וכל קדושים פמו ויבואו משה

ואהרן

הלכ׳ החוסס לכבוד האורה ולכבוד רב חביבא׳ שמוח ופלו, אהרן אחי רזי לי רזי, בש׳א לחדש ניסן שנת כונה ד׳עולס ה׳ נדחיי ישראל יכנס ס׳ב אז אשכח מפעלי ומרגזי . האעיד **אברהם אשכנזי** ס׳ט .